

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

STEN STURE DEN YNGRE

OCH KRISTINA GYLLENSTJERNA.

HISTORISK-ROMANTISK SKILDNING.

FÖRRA AFDELNINGEN.

SVERIGES VALKYRIA.

STOCKHOLM.

ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

STEN STJERNEN DEN TÄGARE

OCH KRISTINA GÖTTESBERG

STEN STJERNEN DEN TÄGARE

STEN STJERNEN DEN TÄGARE

STEN STJERNEN DEN TÄGARE

STOCKHOLM.

ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1890.

Inom klostermurarne.

Det var en kall och klar dag i januari 1512, snön knarrade under de vandrandes fötter och solen gnistrade på de frusna rutorna, ty i Vadstena stad hade man redan hunnit skaffa sig sådana i alla välbehållna hus och de flesta voro välbehållna, tack vare de stora fördelar som klostret tillförde staden.

Men otacksamheten är lika gammal som världen, och Vadstena gjorde intet undantag från regeln, synnerligast som staden var mera gynnad och begåfvad än alla andra städer i riket och invånarne i följd deraf hade större anspråk.

Ofvannämnda dag möttes rådmanskan Reinhard och madam Elsa Olofsdotter, just som den förra återvände från torget och den senare skulle begifva sig dit att göra de för veckan erforderliga inköpen.

»Gud signe syster!» yttrade den senare litet försmädligt, harmsen öfver att komma sent.

»Stor tack, men intet fins det i dag något att få; allt går som vanligt till klostret.»

»Jag tycker syster har korgen full.»

»Ett halft får, några rofvor och ett stycke lax, sådant kan fås hela dagen.»

»Hvad skulle det annars vara.»

»Åh bevars, sån't der rart som de ha i klostret.»

»Slikt bryr jag mig inte om!»

»Jo, det måtte jag säga, aldrig kommer min Ingeborg derifrån utan att hon berättar mig hvad de välsignade syst-rarna ha till mat, och jag tycker när man har råd, kan man göra det lika rart åt sig.»

»Men när det är dit, allting ska'?»

»Ja, det är det som gör'et. Kan syster tänka att i dag, i smällkalla vintern, kom trädgårdsmästaren dragandes med grönsaker, lika friska som om det varit midt i sommaren.»

»Är det inte att häda Gud?»

»Mätte väl det!»

»Min bonde har haft arbete i klostret. De vördiga bröderna voro mycket belåtna med det och så blef han en dag bjuden att äta middag.»

»Nå, syster!» Rådmanskan gjorde samma rörelser som kattorna, när de uttrycka belåtenhet.

»Jo, det var rart!»

»Fint förstås?»

»Allt annat!»

»Hvad nu?»

»'Hvad hade de till mat?' sporde jag när han kom hem. 'Fick du vetat,' svarade han.»

»Han var ond!»

»Det kom jag nog under fund med, för sedan sa' han: 'Bränd färbog och surt dricka behöfver jag icke gå till klostret för att få'.»

»Inte hemma heller!»

»Det var just mina ord, men det svarade han inte på, efter som han var ur humör.»

»Nå, men var det inte annat?»

»Vanligt rågbröd!»

»Och sedan?»

»Inte Guds skapande grand.»

»Maken hörde jag aldrig!»

»Men karlen tog hämd.»

»Hur så?»

»Han bjöd några af de vördige fäderna.»

»På sill och bröd?»

»Nej, vi bullade riktigt opp!»

»Nå, hvad sa di?»

»Åt och drack!»

»Men di sa' väl också något?»

»Att di aldrig mått så godt.»

»Än allt som kommer till klostret då?»

»Går till abbedissan och systrarna.»

»Kan det vara möjligt?»

»Jag tror det inte.»

»Ja, inte jag heller.»

»Fast jag vill ingenting säga.»

»Inte jag heller! Min Ingeborg och många med henne ha ju lärt knypplingen och mycket annat i klostret; nunnorna gå en alltid till råds när man ber dem; men abbedissan tvingar jorden att bära frukt när den vill hvila, och hon har doftande rosor midt i vintern.»

»Det är väl aldrig möjligt!»

»Det är lefvande sanning, kära syster, och inte för att jag vill säga ett ord mot den välsignade abbedissan och det välsignade klostret, men nog undrar jag för mig sjelf, om det är rätt och Gudi behagligt att menniskor tvinga jorden att bära om vintern, hvad Gud endast vill ska växa om sommaren.»

»Sådant der förstår väl intet enfaldigt folk som vi,» svarade syster Elsa. »Det är mycket annat som är konstigt.»

»Hvad då?»

»Åh, just ingenting!»

»Jo, något är det!»

»Man skall hålla tand för tunga.»

»Vänta litet; jag skall bara kasta korgen innanför dörren, så följer jag tillbaka till torget; jag har glömt mjölet . . .» Och rådmanskan ilade åstad.

Smedsmästar Eliasson stod i högt anseende i staden och hans qvinna, Elsa Olofsdotter, åtnöjt i följd deraf både aktning och tilltro; man visste alltför väl att hon hade vetskap om mycket.

Hon fortsatte långsamt sin väg; det syntes att hon var lika angelägen att tala, som den andra att höra, och många minuter dröjde det heller icke förr än man såg henne och rådmanskan, hvardera bärande en korg, arm i arm, ifrigt samtalande, långsamt återvända till torget.

»Nåå?» sporde rådmanskan ifrigt.

»Jag vet inte om jag har lof . . . .»

»För hvem?»

»Det kan vara detsamma!» Elsa ville göra sin arm fri, men rådmanskan höll den qvar.

»Hvad vill det här säga!» utropade hon. »Berättade jag inte för syster om länsmannen och Peder Skräddeles efterlevverska, om grälet mellan konfessorn och abbedissan, men det fins ingen tacksamhet till i verlden!» och rådmanskan tog upp sitt handkläde ur fickan, slog ut det och torkade

sina ögon, hvarefter hon lade ihop och ner det igen. »Vill syster ingenting säga, så tig gerna för mig!» tillade hon, men släppte därför icke den andras arm.

»Lofvar syster att tuga?»

»Som muren.»

»... Broder Mathias...»

»Glasmästaren?»

»Ja!»

»Han har också satt in rutor hos oss.»

»Hade han icke varit, hade vi väl aldrig fått några. Min karl trodde det var syndigt att skaffa sig så der mycket ljus, och när våra fäder bara haft blyrutor så kunde väl också vi nöjas med det.»

»Ackurat som hos oss!»

»Men broder Mathias sa'...»

»Och matmora la' sitt ord till...?»

»Förstås att det gjorde åt.»

»Broder Mathias går ofta till er.» Rådmanskans blickar voro forskande fästade på Elsa.

»Min Karin har en sådan håg för latinnet och han läser med henne.»

»Karin är en fager tärna.»

»Åh, Gud vet!»

»Fråga Mathias!»

Elsa såg bestört på rådmanskan. »Hvad sägen I?» sporde hon. »Veten I icke att Karin är en ärbar flicka!»

»Det hindrar väl icke att brodern kan finna behag till henne.»

»I all tukt och ära; hon kan godt lida honom.»

»Det sägs, att förste verkgesälln giljat till henne?»

»Gudi klagadt, vill hon icke ha honom!» suckade modern.

»Hvem är skulden till det?»

»Hon är så ung!»

»Aderton år; lagom ålder!»

»Tron I att Mathias...»

»Det tror hela staden!»

Nu ryckte Elsa sin arm fri. »Här får, då icke en stakare gå otadlad heller!» utropade hon.

»De uppriktiga vännerna bli misskända!»

»Jag skall låta Mathias veta...»

»Nämn bara inte mig...»

»Nej, det förstås! . . . Men att säga det just nu, när han vill göra oss en så stor tjenst . . .»

»Hvilken då?»

»Det var ju det jag skulle tala om . . .»

»Nå, så berätta . . .»

Härunder hade de begge samtalande hunnit fram till torget; derifrån hade man utsigt till klostret och begge observerade nu en munk, som, insvept i en kappa och med kapuschongen dragen öfver hufvudet, långsamt färdades öfver torget. Både häst och ryttare tycktes vara lika uttröttade; den förre gaf med en gnäggning sin belåtenhet tillkänna vid åsynen af klostret, och den senare kastade kapuschongen tillbaka och såg sig omkring med en viss nyfikenhet.

»Fader Laurentius!» utropade de begge qvinnorna.

Han vände på hufvudet, kände igen dem och nickade vänligt.

Qvinnorna nego ända till marken.

»Er gäst är kommen, mor Elsa!» sade han sakta och fortsatte derefter sin väg.

»Santa Maria!» utropade denna och skyndade hemåt med så snabba steg, att det inte lönade för rådmanskan att försöka följa henne.

Under tiden hade munken anländt till klostret och ringt på. Porten öppnades för honom och hans häst. Vi skola följa dem efter.

Klostergården var nästan fyrkantig. De tre sidorna bebyggda, den fjerde, en stenmur, som vette åt gatan, betydligt högre än boningshusen, omöjliggjorde all utsigt till den yttre verlden. Det oaktadt voro hvarken bröder eller systrar utestängda derifrån, endast befriade från den profanerande nyfikenheten och — kanske för många — den farliga frestelsen, att längta och sucka efter en förlorad frihet.

Vadstena var ett dubbelkloster, der vistades både män och qvinnor. På andra sidan af ofvannämnda klosterbyggnader låg trädgården, och vid ändan af densamma, återigen en hög mur, som utgjorde gränsskilnaden mellan det manliga och qvinliga gebitet. Hvarje kloster hade sitt särskilda kapell, men kyrkan låg midt emellan och förenade begge. Ingången dit, från trädgårdarne, var åtskild genom muren, så att bröder och systrar icke hade någon gemenskap med hvarandra.

Den offentliga ingången till kyrkan var från gatan, på motsatta sidan. Här fanns också refektorium, samlings-salar, med mera.

Klosterområdet omfattade således ett helt kvarter, med utgångar åt alla fyra sidorna.

Den högsta styrande var abbedissan, under henne stod konfessorn, som hade högsta uppsigten öfver bröderna, likasom priorinnan hade det öfver systrarna. De senares antal uppgick för närvarande till sextio, men de ordinarie brödernas till trettio.

Vi återvände till den manliga klostergården.

Ringningen på klockan hade medfört den verkan man kunnat vänta. I alla fönster syntes hufvuden och man frågade nyfiket hvarandra: »Hvem kan det vara som nu kommer?»

Munken hade ånyo dragit kapuschongen öfver hufvudet, antingen det var för kylan eller af någon annan orsak. Nu kastade han raskt af den och blickade frimodigt omkring sig.

»Broder Laurentius!» ljöd det från allas munnar.

»Ja, bröder, Laurentius, som tackar Gud och den heliga Brigitta att han äntligen är här igen!» yttrade munken i det han steg af hästen, men derefter synbarligen hade svårt att stå på benen.

»Tag väl vård om det stackars djuret!» sade han till den tjänande broder som kom för att taga emot hästen. »Maken till springare får man leta efter!» dermed klappade han hästen på länden och gaf befallning om, hur han skulle skötas.

»Broder Laurentius!»

När han vände sig om, stod större delen af broderskapet omkring honom.

»Ja, nu kan jag få tid att helsa.» Och han skakade hand med allesammans.

»Välkommen hem!»

»Ja, välkommen!» ropade allesammans.

»Tack, tack!»

»Du har slitit ondt?»

»En sådan kyla!»

»Svåra vägar?»

»Många obehag under färden?»

Frågorna haglade öfver honom.

»Stark hunger vid framkomsten!» utropade Laurentius stampande med fötterna. »Hunger och köld på en gång, har någon försökt det?»

Alla skrattade och brödern fördes genast upp i matsalen, der en präktig brasa flammade i spiseln och en god måltid genast uppdukades, ingalunda bestående af bränd fårbog och surt dricka.

Och broder Laurentius åt och drack såsom den der icke satt sina fötter under dukadt bord på många veckor; hans nyfikna omgifning fick nöja sig med enstafviga svar, som han blandade med frågor, sålunda att när man ville veta om han hela tiden varit frisk, blef svaret:

»Temligen, men här?»

»Tidtals.»

»Abbedissan?»

»Klen helsa, Gudi klagadt!»

»Hoppas att våren skall återge henne helsan. Och den vördade modern, priorinnan?»

»Frisk och rörlig som vanligt!»

»Den heliga Brigitta vare lofvad! Och allas vår fader, den vördige konfessorn?»

»Har just nu en öfverläggning med abbedissan.»

»Så vill jag under tiden hemta välbehöflig hvila. Broder Bengt väcker mig måhända när tid blir?»

Den tilltalade böjde medgifvande på hufvudet; det var den yngste af bröderna, endast några och tjugo år gammal, med ljust lockigt hår och klara blå ögon. Han liknade en förklädd flicka och munkarne kallade honom på skämt: »syster».

Men då sköto de milda blå ögonen verkliga vredesblixtar och han undanbad sig för framtiden ett skämt, som han sade sig icke ämna fördraga.

Broder Laurentius antog sig honom synnerligt och när han steg upp från bordet för att gå till sin cell, vinkade han honom oförmärkt att följa.

»Hvad nytt?» frågade han så snart de hunnit komma in i cellen.

»Intet af betydelse.»

»Men dock något?» genmälde munken, skarpt fixerande sin unge embetsbroder.

Denne stod med nedslagna ögon.

»Nå, får jag svar?»

- »Det angår endast mig!»
- »Slikt behöfver du icke säga, jag ser det, men jag vill veta hvad det är.»
- »Skona mig, vördige fader!»
- »Så kallas du till bikt!»
- »Hvarför vill ni rifva i ett blödande sår!» utropade ynglingen. »Se och döm om jag varit skonsam mot mig sjelf!» Och han kastade af sig sina kläder och visade en af spöslitning förfärligt sargad kropp.
- »Hvarför allt detta?» sporde Laurentius häpen.
- »Att fördrifva de onda tankarna.»
- »Du älskar?»
- »Ja, ve mig!»
- »Hvem?»
- »Måste jag säga det?»
- »Jag befaller dig det!»
- »En ung borgardotter.»
- »Hennes namn?»
- »Karin Eliasdotter.»
- »Den rike smedsmästarens dotter?»
- »Just hon!»
- »Du har endast mött henne på gatan?»
- »Jag kommer nästan hvarje dag till hennes faders hus . . .
- Då träffas vi!»
- »Hvad har du der att göra?»
- »Broder Mathias undervisar henne i latin.»
- »Nå än sedan?»
- »Han vill hafva mig med!»
- »För hvad ändamål?»
- »Annars fick han icke vara allena med Karin.»
- »Dig bryr han sig således inte om?»
- »Nej, i min närvaro kan han tala med henne om sin kärlek, och hon . . .»
- »Hon likar det godt?»
- »Hon älskar mig!»
- »Har hon sagt det?»
- »En gång med ord, men dagligen med sina blickar. Det är endast för att få se mig, som hon lyssnar till hans falska ord.»
- »Är inte hans kärlek lika berättigad som din?»
- »Jo, och också lika brottslig! . . . Jag skulle fly hennes åsyn, men jag stannar qvar för att beskydda henne . . . hon löper stor fara.»

»Hur vet du det?»

»Broder Mathias har gjort mig till sin förtrogne.»

»Han är då blind?»

»Ja, för allt utom sin kärlek.»

»Hvad är hans afsigt?»

»Att föra bort henne.»

»Det vågar han?»

»Han vill jag skall göra det.»

»Jo, det är att sätta bocken till trädgårdsmästare! Du har väl samtyckt?»

»Mitt samvete har förbjudit mig det.»

»Det hedrar ditt samvete. St! någon kommer.»

En tjenande broder underrättade om att konfessorn var återkommen och gerna ville tala vid broder Laurentius ad privatum.

»Svara att jag genast skall komma,» genmälde denne, »så snart jag tagit fram några bref.»

»När skall du nästa gång gå dit?» frågade han Bengt, så snart de ånyo voro allena.

»I morgon!»

»Det får inte ske!»

»Förbjud mig det inte!» utropade Bengt förtviflad. »Jag ålägger mig dubbel penistens hellre än låta honom gå dit allena.»

»Han skall icke mera komma att gå dit.»

»Kan ni hindra det?» utropade ynglingen jublande.

»Jag kan hindra honom att återse henne.»

»På hvad sätt?»

»Det vet jag ännu icke, men det är långt till i morgon. Lemna mig nu!»

Några minuter derefter återfinna vi broder Laurentius sittande framför ett litet bord i klostrets bibliotek. Midt emot honom sitter konfessorn, den vördige magister Nikolaus Ragwaldi och lyssnar uppmärksamt till den andres ord.

»Julius den andre är oss icke särdeles bevågen,» sade han. »Peterspenningen utfaller icke så stor i vårt land, som den heliga stolen skulle önska.»

»Det samlas dock stora summor.»

»Men vägen är lång häremellan och Rom och en stor del kommer aldrig fram. Det oaktadt eger brigittinerorden högt anseende och vårt hospital i Rom står så väl under hans helighets som kardinalernas särskilda hägn.»

»Men det kostar stora summor.»

»Visserligen, men äran det inbringar är icke ringa.»

»Något svenskt helgon hafva vi ännu icke fått, med undantag af Santa Brigitta.»

»Jag hade den nåden att tala med hans helighet derom, och han lät mig förstå att det hufvudsakligen berodde på om vi ville och kunde betala.»

»För den högtidliga skrinläggningen af den heliga Katarinas aflevor betalade vi två tusen dukater,» inföll konfessorn lifligt. »Kanonisationen torde minst uppgå till sex tusen; men en sådan fest skulle i så hög grad öka antalet af vallfärdande, att vi på dem ganska snart skulle taga igen hvad vi förlorat.»

»Det fins ett annat skäl, som kanske är ändå betydelsefullare och mera talande,» yttrade Laurentius med särskild tonvigt. »Den uppmärksamme betraktaren kan icke undgå att se tidens dragning från kyrkan.»

»Hvad säger ni?» utbrast konfessorn.

»Under vistandet i Tyskland hörde jag åtskilligt derom. Vi skola hoppas och tro, att den heliga jungfrun och alla helgon skola skydda och bevara och till evig tid uppehålla den enda saliggörande tron, men det tillhör oss, hennes ringa tjenare, att af alla krafter understödja och uppehålla, hvad den onda tiden vill rifva ner. Det tillhör oss i synnerhet att trösta och uppehålla den svaga och tviflande. Nya helgonförklaringar skulle framkalla en ny lifaktighet, och jag har icke lemnat någon möda ospard att vinna hvad vi så länge eftersträfvat.»

»Biskop Brynolf i Skara bör först komma i fråga!» utropade konfessorn.

»Man gör anspråk på samma ära för biskop Nikolaus Hermanni i Linköping.»

»Erkebiskopen ifrar för biskop Hemming i Åbo.»

»Och vår fromma abbedissa för klostersistern Ingrid i Skeninge. De tre förstnämnda ha också blifvit skrinlagda. Jag medför tillåtelsen dertill för den välsignade fromma system Ingrid.»

»Är det möjligt!» utropade konfessorn.

»Jag hoppas att glädjen deröfver, skall komma vår högvördiga moder, att öfverse med kostnaden.»

»Den är då mycket stor?»

»Åtta tusen dukater.»

»Åtta tusen . . .!» utropade konfessorn häpnande.

»Den fromma systemen ansågs, oaktadt sina många och stora förtjenster, inte så välförtjent af så utomordentlig nåd, att icke ett tillskott af goda gerningar måste köpas. Den helige fadern har sjelf satt priset. Kardinalerna menade att det var för lågt.»

»Abbedissan får bestämma derom! Våra utgifter äro för närvarande mycket stora... Öfverallt vill man hafva kloster efter vårt mönster; vi måste skicka både bröder och systrar till olika trakter... Sådant vållar betydliga omkostnader.»

»Och medför mycken ära!»

»Sant nog, men de höga herrarne anse icke för rof att brandskatta vårt fattiga kloster. Ingen har farit så fram som kung Kristian I, men också gamle herr Sten lånade af oss femtusen dukater.»

»Som han aldrig betalat.»

»Det göra sådana herrar aldrig.»

»Om de endast erkänna sig stå i förbindelse, är det redan mer än betalning.»

»I sammanträffade med herr Gustaf Trolle?»

»I Rom!»

»Nåå?»

»Han lofvar att bli klostret bevågen.»

»Och vilkoret?»

»Blind lydriad!»

»Erkebiskopen?»

»Har han i sina händer!»

»Medlet?»

Munken såg sig omkring. Han steg upp, gick med ljudlösa steg genom rummet, öppnade några dörrar och stängde dem igen. Derefter återvände han till bordet, satte sig åter och sade: »Frukta!»

»För hvad?»

»Gift!»

»Genom hvem?»

»Italienskan.»

»Har hon hotat?»

»Flera gånger!»

»Och han kör inte bort henne?»

»Han vågar inte!»

»Men faller inte hon med honom?»

»Herr Gustaf uppehåller henne.»

»Den megäran?»

»Hon går hans ärenden!»

»Men lönen?»

»Kanonisation!»

»Åt henne?»

»Ja!»

Konfessorn utbrast i ett skratt, som hastigt afbröts vid åsynen af Esras varnande rörelse.

»Har hon förlorat förståndet?» frågade han.

»Det är hennes fixa idé, och den peterspenning hon årligen betalar, är så dryg, att kunde helgonförklaringen förskaffas under hennes lifstid, skulle herr Gustaf om möjligt göra det, hellre än afstå ifrån de rika offer hon hembär.»

»Stulna från hennes herre.»

»Hvad rör det honom.»

»Nu står herr Jakob i vägen?»

»Det låter så!»

»Men är herr Gustaf själf säker?»

»Så tycks det. Fadern, herr Erik Trolle, går hans ärenden.»

»Har han icke nog med sina egna?»

»Om han blir riksföreståndare, så är det också för sonens räkning.»

»Skall han då bli både erkebiskop och riksföreståndare?»

»Det har skett en gång förr!»

»Till ringa fromma för landet.»

»Men kyrkan!»

»Hvad skall den vinna?»

»Allt!»

»Hur menen I, broder»

»Att kyrkan förlorat i anseende under riksföreståndarne, kan icke nekas; vi behöfva återtaga det förlorade om vi icke skola gå under.»

»På hvad sätt?»

»Folket har fått för mycken makt, det vill tänka och besluta själf med förbigående af oss.»

»Hvad har ni för anledning?»

»Se er omkring? ... Äro vi längre de bestämmande, har interdiktet, eller aflaten samma betydelse som under konung Albrekts dagar?»

»Nej, Gud hjelpe oss!»

»Den blinda tron och förtröstan är borta, man vill själf förstå och se med egna ögon.»

»Sant, sant!«

»Vet ni, att man i Tyskland talar om att öfversätta bibeln, göra den till hvar mans egendom?«

»Omöjligt, omöjligt!«

»Likvisst är det så!«

»Hvem skulle våga slikt?« frågade konfessorn, bleknande af fasa.

»Den nya tidens män, för hvilka ingenting är heligt; därför måste vi stå såsom en stark mur, en sköldborg, mäktig att motstå alla anfall.»

»Det är nödvändigt!«

»Derför skola vi hålla oss till herr Gustaf.»

»Javisst, men...«

»Men?«

»Han är Danmarks vän.»

»Det är han!«

»Man säger, att den unge kungen der ute i Tyskland träffat samman med herr Gustaf.»

»Så har jag också hört.»

»Om då...«

»Hvilket?«

»Är konung Kristian kyrkans vän?«

»Så säger han.»

»Men är han det verkligt?«

»Hvem vet. Den som befordrar hans fördelar blir naturligtvis hans vän.»

»Det är sant.»

»Om kyrkan gör det, har han ökad anledning att älska och skydda henne.»

»Eder mening är således, att vi böra...«

»Hålla oss midt på vägen, utan att draga hvarken åt ena eller andra sidan. Hvarken gynna den ene eller andre, utan endast afvakta händelserna.»

Konfessorn satt en lång stund tankfull. »Det är en ödesdiger tid vi gå till mötes,» sade han. »Men viljen I icke nu gå till fru abbedissan? Hon torde annars illa upptaga det långa dröjsmålet.»

Laurentius böjde på hufvudet till tecken af samtycke, och begge vandrade genom kyrkan för att den vägen komma till systerklostret.

Klostrets abbedissa var för närvarande den knapt trettioåriga Märeta Thuresdotter; men bland bröder och systrar

hviskades, att hennes mycket förtrogna vän, den tjugoåriga Anna Fickesdotter, var den egentligt styrande.

Dessa begge hade redan infunnit sig i mottagningsrummet, hvars enda prydnad bestod af en mariabild, framför hvilken några ljus brunno. Ett simpelt träbord, omgifvet af några stolar, utgjorde hela möblemanget.

Drägterna voro lika allvarsamma. Underst bars en hvit kjortel, som nästan helt och hållet skyldes af en grå öfverkjortel; denna fasthölls kring lifvet af ett svart läderbälte. Scapularet bestod af ett grått smalt tygstycke, som hängde ned framför den gråa kjorteln och bältet; öfver axlarna bars en grå kappa, sammanhållen öfver bröstet med en träknapp. Hvitven var af hvitt lärft och lindades om panna, kind och haka, samt fästes i nacken; en stor hvit krage omslöt baksidan af hufvudet. Slöjan af svart lärft fästes med nålar på hjessan och vid öronen; slutligen virades ett hvitt band omkring hufvudet, och de två derifrån utgående ändarna korsade hvarandra öfver hjessan i form af en krona; alla korsningspunkterna voro utmärkta med små bitar af rödt kläde, som skulle beteckna Kristi fem sår. På venstra sidan af kappan var fästadt ett rödt kors. Abbedissan skilde sig från de öfriga nunnorna endast genom det guldkors hon bar på bröstet.

Brödernas dräkt var likaledes hvit underkjortel, grå öfverkjortel samt kappa och hätta.

Vi återvände till mottagningsrummet.

Abbedissan hade sjunkit ner på en stol vid bordet; en stor bok låg uppslagen framför henne, men blicken var stelt fästad vid en enda punkt; hon tycktes icke taga någon kännedom om innehållet.

Den hvif, som omslöt hennes ansigte, var icke hvitare än detta; det bar ett uttryck af lidande och smärta, som nästan gjorde ondt att skåda; men hon, som otåligt gick af och an i rummet, hade sett det tillräckligt länge för att icke skänka uppmärksamhet deråt.

Anna Fickesdotter var ingalunda vacker, men i hennes ögon läste man om en orolig, efter sträng verksamhet längtande själ.

»Det var vår välsignade moders, den heliga Brigittas uttryckliga vilja, att klostrets abbedissa skulle hafva beslutanderätt så inom systra- som brödrakonventet,» yttrade hon med mycken häftighet.

»Det har ju ingen bestridt.»

»Men man efterlefver det inte.»

»Du är så sträng...»

»Var det icke på eder befallning, som broder Laurentius reste till Rom för att bönfalla om kanonisation för våra högt-saliga hädangångna. Han har ändtligen återvändt efter snart ett års frånvaro, och han skyndar icke först till eder.»

»Konfessorn...»

»Är eder underlydande... Om vi systrar förena oss emot honom, förmår han intet; vi kunna till och med tvinga honom att taga afsked.»

»Du glömmet, att han kan neka absolution.»

»Om orsaken dertill endast är enskild hämnd, så klaga vi hos biskopen i Linköping, och han skall, han kan icke neka att antaga sig vår sak.»

»Jag tror mig höra dem.»

Anna drog hastigt slöjan för ansigtet. »Skall jag gå?» frågade hon.

»Nej, stanna qvar; jag behöfver dig.»

Den unga flickan böjde sig ner och kysste abbedissans hand med mycken liflighet.

»Min efterträderska!» hviskade denna.

En sakta knackning hördes.

»Den vägen!» mumlade Anna.

Dörren öppnades och konfessorn och munken inträdde.

Efter de vanliga helsningarna bjöd abbedissan de nykomna taga plats. »Syster Anna stannar inne,» sade hon; »jag vill, att hon deltar i rådplägningen.»

De begge männen utbytte en blick.

»Broder Laurentius kommer endast för att aflägga räkenskap,» dristade sig konfessorn att invända.

»Må han genast börja!»

Och broder Laurentius ordade om resans besvärligheter och den svårighet han haft, att få tillträde hos den helige fadern, samt slutligen om dennes samtycke till den välsignade systemen Ingrid's skrinläggning.

»Ändtligen!» utropade Anna och knäppte händerna.

»Den heliga jungfrun vare lofvad!» utbrast Märeta och lyfte ögonen mot himlen.

»Här föreligger ett hinder,» invände konfessorn.

»Vi hafva redan öfvervunnit så många.»

»Och kunna nedslå de öfriga,» tillade Anna.

»Den heliga Katarinas fest är i juni; skulle vi icke senare på hösten kunna fira denna?» frågade abbedissan, medan en svag rodnad färgade hennes bleka kinder.

Den undgick ingen af de närvarande, och Anna utbrast lifligt: »Hvarför dröja så länge, hvad hindrar att den sker redan i maj?»

»Tillåtelsen måste först varda utfärdad och betald.»

»Summan?» sporde abbedissan.

Konfessorn såg på Laurentius.

»Åtta tusen dukater!» svarade denne.

»Det är inte möjligt!»

»Såsom köpeskilling för bristande fullkomligheter.»

»Den välsignade systemen innehade dem alla.»

»Hans helighet är af annan mening.»

»För Santa Katarinas betalades endast två tusen, och för biskop Brynolfs blott sexton hundra.»

»En så utomordentligt helig man...»

»Mellan män och qvinnor gör den heliga stolen en märkbar skilnad,» genmälde Laurentius.

»Vi måste då afstå derifrån,» sade abbedissan med en djup suck. »Så rikt är icke klostret, att det kan bära en sådan utgift.»

De sista orden nästan framhviskades; var det uppoffringen af en from önskan eller någon annan orsak, som vållade den starka sinnesrörelsen?

»Jag vill väl se, om bland mina höga fränder icke någon är stadd på romarefärd,» utbrast syster Anna. »Hans helighet påfven är icke otillgängligare för lekmän än andlige, och de förra skola måhända förmå honom att nedsätta sina anspråk för hans älskade dotter, den heliga Brigittas skull.»

Samtalet afbröts genom en tjenarinns inträde. Hon anmälde, att en förnäm resande fru med många tjenare anländt till klostret och begärde att få tala med abbedissan.

Denna vinkade åt Anna, som genast gick för att taga emot den främmande.

»Vi skola en annan gång återtaga detta samtal. Jag har tänkt, att om hans helighet ville tillåta oss att använda vårfrupenningen...»

»Det är en redan förut beräknad inkomst,» afbröt konfessorn. »Bättre vore, om presterna ville förbinda sig till en viss årlig penning...»

»Det fins kanske en annan utväg,» inföll Laurentius.

»Hvilken då?»

»Om klostret lät köpa af sig . . .»

»Hvad?»

»Tanken är ännu icke klar; den behöfver mogna.»

»Så lät den göra det!» sade abbedissan och afskedade de begge männen med en helsning. De gingo samma väg de kommit; men knapt voro de borta, förr än Märeta kastade sig ned på bönpallen framför madonnan.

»O, Guds moder, förlåt, förlåt!» utropade hon. »Du läser i detta syndiga, skuldbelastade hjerta; du vet, att en annan bild än din bor derinne; att verldsliga tankar sysselsätta ett sinne, som endast borde egnas åt din tjenst. Men du vet också, att jag mot min vilja blifvit tvungen att intaga denna vigtiga plats. Såsom den ringaste af klostrets tjenarinnor hade jag velat tjena och dyrka dig . . . Då skulle du kanske haft miskund med mig för min ringhets skull, men nu . . . nu! . . . O, lät inte klostret lida för mina synder; jag önskar ingenting högre än att få afträda härifrån, och jag hoppas snart finna tillfälle dertill . . .

»Jag beder dig för alla menniskor, men synnerligast för dem som sörja och lida. Vredgas icke på mig, då jag deri innesluter *den*, hvars namn jag icke vågar uttala, men som jag älskar med en gränslös kärlek. Jag vet, att han delar den, och jag jublar i glädje deråt; men det är synd, gräslig synd, jag vet det, men kan och vill icke afstå derifrån. Straffa mig så hårdt du vill, lät mina nätter vara utan sömn och mina dagar förbittras af namnlösa qual . . . O, jag vill lida allt, fördraga allt utan klagan, utan bön om förskoning. Vaka allenast öfver honom, skänk honom all den lycka, verlden kan erbjuda, och förmå honom — att — glöm — ma — mig . . . O, gif mig kraft att bedja om detta sista af uppriktigt, af innersta hjerta . . . Jag vet, att det skall blifva min död, men den är mig kär och efterlängtvärd framför allt annat i verlden, ty den skall en gång återföreana oss.»

Märeta hade sjunkit ner på pallen. Bönen hade upphört att kläda sig i ord, den var endast en tyst tillbedjan; därför märkte hon icke att dörren öppnades och en person inträdde.

Denna gaf sig tillkänna genom en lindrig hostning; men när abbedissan vände sig emot henne, blef hon nästan förskräckt; det var ett tårdränkt, nästan förvridet anlete, hon såg framför sig.

Märeta drog slöjan för ansigtet under det hon reste sig. Förvånad öfver att sakna Anna, sträckte hon ut handen för att fatta klocksträngen.

»Förlåt!» utropade den främmande hastigt och med en afvärjande rörelse. »Jag bönfaller om ett samtal mellan fyra ögon med eders nåde.»

»Edert namn?»

»Pernilla Klausdotter. Min herre och bonde är den adle herr Sten Kristersson, innehafvare af Nyköpings slott och län.»

Äfven inom klostermurar kan ondt och godt rykte smyga; fru Pernilla läste det i den afvärjande rörelse, som nunnan gjorde.

»Hvad är eder begäran?» sporde abbedissan.

»Först af allt att få sätta mig ner; jag är alldeles uppgifven af trötthet efter en så svår resa ända från Nyköping . . . och till häst.»

»Från Nyköping?» upprepade abbedissan. »I hafven då varit länge på vägen?»

»Endast en vecka, eders nåde.»

»Är det såsom vallfärdande . . . till något af våra helgon?»

»Till det förnämsta af dem alla, den heliga Brigitta; likasom hon vill jag afsäga mig all jordisk glädje och skiljas från en älskad make, för att endast tillhöra Gud.»

»Hvad är orsaken?» Märeta gaf henne tecken att sätta sig, under det hon sjelf tog plats.

Pernilla kastade sig till abbedissans fötter. »Tillåt mig att aflägga en fullständig bekännelse,» sade hon och gömde hufvudet i sina händer.

»Tala!»

»Min svåger, herr Peder Thuresson . . .»

»Vidare!»

»Han blef enkling för fyra månader sedan.»

»Jag har sport det.»

»Min syster kallade mig till sig några veckor före sin död . . . Herr Peder var bortrest . . . Hon och jag tillbringade natt och dag tillsammans . . . Först då lärde vi rätt att känna och älska hvarandra . . . Herr Peder kom icke tillbaka förr än några dagar före hennes död, och det enda ord han hörde från hennes läppar, var ett ständigt upprepande af mitt namn . . . När hon var blifven död, ville han att jag skulle upprepa för honom hvad hon sagt . . . Han tröttnade aldrig att höra,

och då min herre skref och bjöd honom gästa Nyköpings slott, följde han mig dit . . .»

»Hvarför afbryten I?»

»Jag blyges nästan att säga, att han fattade till mig den häftigaste kärlek. Jag hade i min ungdom älskat honom; det kom af den älskogsdryck, som en trollqvinna blandat och vi på skämt hade tömt tillsammans . . . Att den skulle inverka så långt efter, är obegripligt.»

»Nu viljen I gå i kloster för att undfly honom?»

»Om jag undandrar honom min åsyn, skall han, som jag hoppas, småningom glömma . . .»

»I önsken stanna qvar här?»

»Råd och bestäm öfver mig, fromma moder; jag vill i allt foga mig efter eder vilja.»

»Har eder herre samtyckt?»

»Han vet intet härom.»

»Intet?»

»Jag ser honom så sällan.»

»Hvad vållar slikt?»

»Alltsedan han hemtat sig från sin svåra sjukdom vistas han sällan hemma; jag tror det är det blifvande riksförståndarevalet, som upptar alla hans tankar . . . Utgången lärer väl nu vara känd.»

»Derom vet jag ingenting,» yttrade abbedissan med en för henne ovanlig liflighet.

»I hafven dock hört om mötet i Arboga?»

»Nej.»

»Under resan har jag sport att der gått lifligt till; dock hade man snart blifvit ense om valet, som nästan enhälligt fallit på den ädle herr Erik Trolle.»

»Och den unge herr Sten Sture?»

»Hade begärt, att man först skulle sända honom ett formligt lejdebref.»

»Det förmodar jag man gjorde.»

»Herremötet lärer verkligen utfärdat ett sådant.»

»Är erkebiskopen deribland?»

»Han och biskop Vincent från Skara, biskop Otto från Vesterås och domprosten Hans Brask från Linköping. Af de verldsliga herrarne äro alla med som tillhöra fredspartiet . . . Till och med en utöfver det vanliga antalet,» tillade fru Pernilla med spelad förvirring och slog ned ögonen.

»Hvem menen I?»

»Herr Peder Thuresson!»

»Han?»

»Jag tror det är för min skull.»

»Ah, I ären danskt sinnad?»

»Det är jag!»

»Men herr Peder har *varit* svensk.»

»Han har gått öfver som så många andra; det är vanligen vi qvinnor som visa vägen.»

»Än eder syster?»

»Hon medgaf, att jag hade rätt.»

»På dödsbädden?»

»Ja,» svarade Pernilla och rodnade starkt.

»Akta eder, I spelen ett djerft spel!»

»Hvad menen I, fromma moder?»

»Att I ansen alla medel goda, som kunna leda till det mål I föresatt.»

»Är det icke så?»

»Icke efter min mening.»

»Jag trodde, att kyrkan inte allenast tillät utan rent af anbefalte det.»

»Ni bedrar eder!»

»Men, vördade moder...»

Marmoransigtet fick lif, det lyste till i de matta ögonen. »För hvad ändamål hafven I kommit hit?» sporde hon. »Jag börjar tro, att det inte är för att inhemta råd och upplysning i eder salighetssak. Edra åsigter passa för litet tillsammans med våra, och jag råder eder att söka hos någon annan inom klostret det medhåll I aldrig skolen finna hos mig!»

»I visen bort mig?»

»För eder egen skull.»

»Nu genast?»

»Det stånde eder fritt att dröja qvar här till morgondagen.»

»Det väntade jag af eder godhet.»

Abbedissan förde ånyo handen till klocksträngen och ånyo hindrade henne Pernilla derifrån.

»I ansen mig måhända såsom en äfventyrerska,» sade hon, »och jag får finna mig dervid, tills jag lyckats öfvertyga eder om, att den sak för hvilken jag vill gifva mitt lif, endast åsyftar landets lycka.»

»Det kunnen I ej!»

»Tron I då, att unge herr Sten är en verklig vän till klostren och kyrkan?»

»Jag har ingen anledning att betvifla det.»

»Hvad har då vållat striden mellan erkebiskopen och den förre riksföreståndaren? . . . Jag säger eder, att all deras äflan går ut på att underlägga sig lika väl den andliga som världsliga makten.»

Abbedissan syntes tvehågsen.

»Danmark deremot,» fortfor fru Pernilla, »är kyrkan underdånig och konungen hennes tillgifnaste vän och tjänare. Sammaledes skulle förhållandet bli här; begär hvad förmåner I önsken och den unge konungen skall bevilja dem.»

»Med tomma löften?»

»Med namnteckning och sigill!»

»Som han framdeles skall förneka.»

»Så begär genast hvad I önsken och jag svarar för, att I skolen erhålla det.»

»I ären då mycket mäktig?»

»Pröfva först och döm sedan.»

»Säg mig hellre hvad han begär i vederlag.»

»Icke mycket . . .»

»För honom eller mig?»

»Eder tro och vänskap.»

»Det är landsförräderi!»

»Har icke prins Kristian blifvit vald till Sveriges konung, hvar är då förräderiet?»

Abbedissan var tveksam några ögonblick . . . »I en så vigtig sak bör man icke genast besluta sig,» sade hon. »Jag skall gå till råds . . .»

»Med konfessorn!» utbrast Pernilla.

»Med mitt samvete,» svarade Märeta värdigt. »Ni är klostrets gäst för i natt. I morgon skall jag endera sjelf eller genom ombud gifva eder mitt svar.» Nu ringde klockan och nästa ögonblick inträdde syster Anna.

»Jag öfverlemnar vår gäst åt dig,» sade abbedissan.

Fru Pernilla gjorde en djup bugning, och på ett tecken af Anna lemnade hon rummet före denna.

»Har du hört?» hviskade abbedissan.

»Allt!»

»Utforska henne.»

»Jag skall försöka . . .»

»Åtta tusen dukater kunna måhända bli mina.»

»Men priset?»

»Gå, gå!... Afgör för mig.»

Syster Anna förde den främmande med sig till ett gemak, som var inredt för mottagande af gäster; här voro bonader af siden, en kostbar matta täckte golfvet och på väggarna hängde tapeter, förfärdigade inom klostret af konsterna händer.

Ett dukadt bord väntade gästen, och fru Pernilla erkände för sig, att hvarken anrättningen eller vinet stod efter det bästa man kunde få.

Syster Anna bestred sjelf upppassningen; men det sätt hvarpå hon gjorde det, ingaf Pernilla tvifvel, huruvida hon icke hade en högboren jungfru framför sig. Hon brann af begär att veta det.

»Viljen I icke dela min måltid, fromma syster?»

»Jag tackar eder, men det är emot klosterreglorna.»

»Man lefver godt här.»

»Gästen måste hedras.»

»Men husfolket...»

»Nöjer sig med enklare kost.»

»Vin dricken I väl?»

»Det är endast för de sjuka och de främmande,» sade hon och fylde ånyo glaset.

»Jag tackar eder, men fruktar nästan det rusar...»

Hon höll upp glaset mot ljuset. »Det är endast inom klostren man får ett sådant vin... Se, hur det riktigt gnistrar! Er skål!»

»Stor tack!»

»Ni har icke sagt mig ert namn.»

»Syster Anna.»

»Jag menar ert verldsliga.»

»Det har jag glömt; det är för ringa att minnas.»

»I veten nog, att det fins namn, som hafva en mycket god klang.»

»Som till exempel Oxenstjerna...»

»Nämn flera.»

»Jag känner inga.»

»I ären dock barnfödd här i landet?»

»Nej!»

»Inte?... Dansk måhända?»

Anna vände bort hufvudet utan att svara.

Pernillas ögon glänste så af vin som öfverraskning.

»Bra, mycket bra!» sade hon sakta.

Jungfrun dukade af bordet och ordnade derefter rummet.
 »Viljen I att jag tar in min sömnad, eller föredragen I att vara allena?» frågade hon.

»Jag skulle vara eder tacksam, om I viljen bli qvar härinne,» svarade Pernilla.

Anna tog fram en konstrik hålsömnad och arbetade under tystnad derpå.

»Här är grannt som hos fru Kristina Gyllenstjerna,» utbrast fru Pernilla, som nyfiket såg sig omkring.

»Han I varit der?»

»Nej, men I?»

»Jag, som är så ringa!»

»Men i Köpenhamn han I varit?»

»Kan väl hända!»

»Han I sett drottningen?»

»Hvilkendera?»

Pernilla skrattade... Om det var vinet som verkade, eller om hon verkligen missförstod meningen; hon hviskade hastigt till Anna: »Dyveka!»

Denna ryckte till, men bibehöll fattningen och låtsade som hon ingenting hört.

»Hon är den egentliga drottningen.»

»Jaså!»

»Hon, eller egentligen modern, fru Sigbrit.»

»Det visste jag inte.»

»I han icke varit der på länge?»

»Nej.»

»Viljen I tjena mig?»

»Kommer an på!»

»Jag betalar bra.»

»Hvad skall jag göra?»

»Spionera!»

»Vidare?»

»Underrätta mig!»

»Om hvad?»

»Det, som kan lända till Danmarks fördel.»

»Hvad är det?»

»Först och främst vill jag veta abbedissans innersta tankar.»

»Hon säger dem icke.»

»Åt sin biktfar gör hon det.»

»Förmodligen.»

»Är det konfessorn?»

»Det är mig förbjudet att säga.»

»Ni är nog icke att lita på, märker jag.»

Anna svarade intet och Pernilla fruktade förråda sig...

Efter några minuter sade den förre:

»Är Sigbrit också vacker?»

Hon har någon plan, tänkte Pernilla, jag skall gå henne till mötes. »Fru Sigbrit har varit utomordentligt skön den tid hon vistades i Sverige...»

»Det sägs, hon skall vara mycket klok.»

»Slugare qvinna fins inte. Men hon hatar adeln och de förnäma, synnerligast de svenske.»

»Hvarför det?»

»En hög herre har svikit henne.»

»Och nu vill hon hämnas på alla?»

»Det vill hon, till döds.»

»Förmår hon det också?»

»Hon skyr inga medel.»

»Och söker verktyg — till och med i klostren?»

»Hon betalar bra!»

»Ger hon åtta tusen dukater?»

»Åtta tusen...?»

»Ja, för mindre tjänar jag henne inte.»

»Hvilket vederlag bjuden I?»

»Jag säljer min själ! Är det icke den hon vill köpa?»

»Är den värd så mycket?» sporde Pernilla förbittrad.

»Beror på efterfrågan!» svarade Anna. »Den summan behöfver jag, hvarken större eller mindre.»

»För hvad ändamål?»

»Det är min hemlighet.»

»Kunnen I göra motsvarande tjänster?»

»Hvari skulle de bestå?»

»I allt lyda vår vilja!»

»Och kanske tillsätta lifvet?»

»Om det behöfs!»

»Det skulle alltid befria eder från att hålla de löften I gifvit!»

»Du vill draga dig undan.»

»Jag sätter mina vilkor.»

»Men du kan förråda mig, sedan jag gått.»

»Kunnen icke I angifva mig?»

»Jo, det kan och skall jag om...»

»Vi skola begge tiga.»

»Se här!» sade fru Pernilla och tog upp en ring; »göm den här. Skicka den till mig när du har något att meddela och jag skall säkert komma.»

Anna tog ringen och lade ner den i en liten lärftspåse, hon bar på bröstet. Derefter fortsatte hon sin sömnad utan att yttra ett enda ord.

Pernilla betraktade henne förvånad. »Går du in på mitt förslag?» sade hon.

»Vet inte, tiden får utvisa det.»

»Men du har tagit ringen!»

»Viljen I ha den tillbaka?»

»Nej!... Men jag vill tala med konfessorn.»

»Det torde bli svårt.»

»Kan du icke underrätta honom?»

»Systrarna hafva ingen gemenskap med bröderna.»

»Men de hafva hemliga vägar.»

»De äro belagda med guld!»

Pernilla tog upp en dukat och lade på bordet. Systemern såg det och blickade förvånad upp.

»Är det icke nog?»

»Nej!»

»Hur många begär du?»

»Åtta tusen!»

»Nej, detta är en oförskömmhet utan gränser!» och den uppretade qvinnan tog dukaten och började springa fram och tillbaka i rummet.

I samma stund ringde till aftonmessen. Anna steg genast upp, önskade en rolig natt och gick. Fru Pernilla såg tvekande efter henne; skulle hon också gå i messan och derifrån möjligen bereda sig tillfälle att träffa konfessorn?... Sagdt blef den gången ogjordt, ty dörren befans stängd i dubbel lås och bultningarna hördes inte; alla systrarna voro i kyrkan, derifrån ljud sången stilla och högtidlig; den nedkallade frid öfver oroliga människosjälar, men till Pernilla kom den inte; hon fortfor att gå fram och tillbaka, utom sig af förbittring öfver den fåfänga resan och öfver att hon låtit öfverlista sig, hon, som öfverlistat så många... Och främst bland dem Hemming Gadd och Peder Thuresson... Så otroligt det än kan synas, förhöll det sig verkligen så, att den kloke, upplyste riddaren, intagen af sorg vid sin ädla husfrus bortgång och tacksam för de omsorger Pernilla egnat

henne, småningom och alldeles omedvetet lät snärja sig i de fina garn hon spann omkring honom. Han trodde fullt och fast, att det var de nya vådor, som hotade fäderneslandet, faran att anförtro styrelsen åt en knapt tjugoårig yngling, som förmådde honom att sluta sig till fredspartiet. Att det var Pernilla, som förstorat vådorna och framställt faran långt större än den var, det skulle han förnekat, om någon frågat honom derom. Hon hade nästan aldrig yttrat en egen mening, endast frågat om hans och derefter gjort dem till sina.

Han hade aldrig förr trott, att Pernilla var en så klok och på samma gång så mjuk och älskvärd qvinna; hon kom honom att blygas öfver den köld och likgiltighet han förut visat, hennes omsorger förljufvade hans ensamma lif. För att i någon mån godtgöra detta, ansåg han sig skyldig att göra henne eftergifter, och hon begärde ju endast, att han skulle tro godt om Danmarks land och folk...

Så långt hade hon hunnit... I sitt sinne skrattade hon åt riddarens enfald; han sjönk i hennes ögon ju mer han fogade sig efter hennes vilja; men ännu jublade hon öfver sin seger och afvaktade otåligt Hemming Gadds återkomst till fäderneslandet, för att också spänna honom vid sin triumfvagn. Hon brydde sig föga om att hennes egen herre började luta åt krigspartiet; icke så att han gjorde en af sina vanliga omkastningar, men han yttrade så mycket missnöje med de danske och talade med så stor aktning och beundran om den unge herr Sten Sture, att man kunde skönja en stundande frontförändring.

Men, som sagt, han var för ringa att Pernilla skulle fästa afseende vid honom. Hon hade vid ett besök i Köpenhamn verkligen gjort bekantskap med fru Sigbrit, och dessa begge syskonsjälur hade tillsammans gjort upp den plan, Pernilla nu skulle sätta i verket.

Att göra klostren benägna för danskt regemente, var att öppna den säkraste och ginaste väg för fienden; deras inflytande var lika stort öfver hela landet: det trängde som luften så väl till den ringa kojan som till palatsen. Fru Sigbrit insåg det, hon gaf därför guld och framför allt löften för att främja det afsedda ändamålet. Den unge kungen billigade alla hennes förslag och fru Pernilla erhöll ganska betydliga summor till sitt förfogande.

Vadstena var det betydligaste, mest ansedda svenska kloster, och många af dess abbedissor hade gjort sig kända för danska sympatier. På fru Märeta var man inte säker, därför skulle Pernilla utspionera henne; men hon gaf från början hugg på sig sjelf och väckte endast misstro och ovilja. List och svek voro de enda medel hon begagnade, men här hade de tjenat henne till intet; hon hade blifvit öfverlistad af tvenne qvinnor, som voro oförberedda på hennes ankomst... Denna tanke jagade sömnen från hennes läger, och när hon äntligen sjönk i en orolig slummer, drömde hon sig stå på ett stort torg i en främmande stad, omgifven af en ofantlig människoskara. Midt på torget stod en schavott och på den — biskop Hemming Gadd. Hon såg hur bödeln ville knyta bindeln för hans ögon och hur han slet bort den och slungade den ut bland den gapande folkmassan, och pekande på Pernilla sade han: »Der står den som vållar mig denna skammen, den som bär skulden för, att jag dör som en förrädare mot mitt fädernesland!» Men Pernilla låtsade ingenting förstå; hon såg sig omkring likasom de andra, för att upptäcka, hvem han pekade på.

»Jag hatar Danmark till döds!» utropade biskopen. »Gud beskydde och välsigne Sverige!»... Nu slogs på trummor, för att förtaga ljudet af hans tal, men han bara skrattade deråt, och med hela kraften af sin mäktiga stämma utropade han: »Farväl, usla verld!...» Derpå lade han ned hufvudet, de hvita lockarne fladdrade för vinden, bilan blixtrade till, den föll och hufvudet rullade ner... Det föll ända till Pernillas fötter, hon måste se in i det gamla fårade anletet... Den halföppna munnen, som uttalat så många märkliga ord, den hade nu antagit en blånande färg... Men ögonen tycktes vilja genomborra henne och hon kunde icke fly, det var som om fötterna varit fastnaglade vid jorden, hon måste stå qvar och se in i dessa brustna ögon... Det var ett förskräckligt lidande... Hon vred sig för att komma bort derifrån, hon ville ropa på hjälp, men tungan nekade henne sin tjenst... Det var de fördömdas qual... Hon gjorde en förtviflad ansträngning... Ett rop trängde äntligen öfver hennes darrande läppar och — hon vaknade.

Det var ljusa dagen.

I samma stund inträdde syster Anna.

»Jag antar, att I sofvit godt?» sade hon.

»Nej, jag har haft de förskräckligaste drömmar och den gräsligaste syn.»

»Då beklagar jag eder.»

»Det var väl en verkan af vinet.»

»Drömmar kunna också vara tecken.»

»Jag tror icke på slikt.»

Syster Anna satte en klocka på bordet och sade, att när hon ville äta frukost skulle hon ringa på den. Derefter ämnade hon gå.

»När kan jag träffa abbedissan?»

»Jag skall fråga henne.»

»Genast derefter vill jag afresa.»

»Klockan är nu nio.»

»Jag reser klockan elfva.»

»Edra tjenare skola bli underrättade.»

Syster Anna gick, men fru Pernilla förmådde icke frigöra sig från drömmen. De hemska ögonen stirrade ännu alltid emot henne och inte för allt i världen ville hon stanna en enda natt till i klostret.

Den enda nunna, som visade sig, var syster Anna; hon besörjde upppassningen och gaf endast enstafviga svar på alla frågor.

Efter frukosten upprepade Pernilla sin begäran att få träffa abbedissan.

Hon låter helsa, att hon icke i dag kan emottaga några besök,» sade Anna.

»Men kanhända i morgon?»

»Det stånde eder fritt att dröja qvar här.»

»Min tid tillåter det beklagligtvis inte,» svarade Pernilla, »och jag litlar på min ring.»

»Jag skall sända den en gång.»

Så skildes de. Pernilla var utom sig af harm och när hon red ut från klostergården var det med allt annat än välvilliga känslor mot dess innevånare. Hon tog vägen om kvarteret och skulle just fara öfver torget då hon blef varse en munk, som kom ut från klostrets andra sida.

Att kasta sig af hästen och anförtro den åt tjenaren var ögonblickets verk. Pernilla skyndade emot munken med ett: »Vördige fader!»

»Hvad önsken I, dotter?»

»Fader Laurentius!»

»Fru Pernilla Klausdotter!»

»I ären då hemma igen?»

»Som I sen!»

»Om jag det vetat!»

»Hvad då?»

»Så skulle jag genast vändt mig till eder.»

»Det är då något jag förmår?»

Listen hade ingenting gagnat till. Hon kastade nu bort all förställning och sade utan omvägar:

»Bör icke Vadstena kloster i hans helighet påfvens och den svenska kyrkans intresse af alla krafter befrämja unionen med Danmark?»

»Eller mellan fredsvännerna.»

»Är det icke sak samma?»

»Inte alldeles.»

»Menen I, att kyrkan skulle erhålla större förmåner genom fredsvännerna?» sporde hon förvånad.

»Jag menar det!»

»Beror på hvem som bjuder mest!».

»Det gifver utslaget.»

»Kungen af Danmark ger högtidliga löften.»

»Kyrkan har många hungriga munnar, den kan därför inte nöja sig med löften.»

»Guld således!»

»Helst guld!»

»Alla gjorda tjenster skola rikligt betalas.»

»Men handpenningen?»

»Jag ger eder hundra dukater.»

»Åtta tusen, och I hafven oss!»

Det var som Pernilla blifvit träffad af ett skott... Dref man gäck med henne... eller hvarför lät man ständigt denna summa ljuda i hennes öron?... »I sätten högt pris på eder medverkan, fader,» sade hon med mycken skärpa, »men jag förmodar att I låten pruta, betydligt pruta med eder.»

Icke det ringaste!»

Då tala vi icke mera derom» Och utan en afskeds-helsning återvände Pernilla till sin häst, steg raskt upp i sadeln och tågade ut ur staden, lika ond som förbryllad af hvad som der mött henne.

Fader Laurentius stod qvar på samma plats; han såg efter den bortfarande och mumlade för sig:

»Hon kunde bli medlet... Sådnen är gjord, vi skola gifva brodden tid att komma upp.»

Med långsamma steg fortsatte han sin väg; den förde honom till en bigata från hvilken hördes de muntra hammarlagen i en smedja; redan på afstånd syntes gnistorna, som sprakande flögo i vädret, medan den eldröda jernstången på stället, kraftigt bearbetades af släggan.

»Guds fred, mästare Elias!»

»Alla helgon! Fader Laurentius!» Och släggan flög åt sidan medan smeden ryckte af mössan.

»Nyss hemkommen! Derför likar det mig godt, att se mig omkring i det kära Vadstena.»

»Är väl bra ringa mot all den härlighet, som den vördige fadern har skådat?»

»Visserligen; men hvem prisar icke hemmet högst af allt, eller hur, mästare?»

»Förstås!» svarade denne och ref sig i hufvudet. »Fast det nog också kan hafva sina vanskligheter.»

»Jag trodde I hadn ett lyckligt hem?»

»Intet skäl att klaga! Qvinnan är bra och jäntan är det också!... Kanske allt för bra till och med i somligas tycke,» tillade han och strök med den smutsiga tröjarmen öfver den svettiga pannan, som deraf erhöll flera kaballistiska streck.

»Hur gammal är hon?»

»Nyss fyllda femton.»

»Vetgirig?»

»Allt för mycket efter hennes stånd.»

»Låt henne komma ut i verlden!»

»Mor vill inte...»

»Beror väl på...?»

»Just det! Hon är rädd för omilda händer.»

»Jag skulle kunna göra ett förslag.»

»Jaså!» genmälde mästare smed temligen likgiltigt. Den blick han kastade på Laurentius tycktes nästan vilja säga: »Jag har fått nog af sådana».

Meningen blef genast förstådd: »Den utgår icke från mig — utan från abbedissan.»

»Abbedissan? Det var en annan sak... En sådan ära och lycka som att Karin skulle få komma till klostret och lära seder och bruk... Heliga Santa Brigitta, det ha vi aldrig vågat tänka på,»

»Gör det nu!»

»Skulle icke den vördige fadern sjelf vilja gå in och förkunna dem lyckan?»

»Det vill jag gerna.»

Fader Laurentius var verkligen nyfiken att se den unga flickan, och dessutom hade han en plan.

Mor Elsa tog emot honom på förstuguqvisten; hon hade sett honom gå in i smedjan och hade en aning om, att han också ville träffa henne, ehuru hon misstog sig om anledningen.

När hon nedföll för att kyssa den vördige faderns kjortelfäll, lade han handen välsignande på hennes hufvud och följde henne sedan in i kammaren.

Der stod Karin, och sannerligen mäktade öfverraskad blef han. Ljufligare syn kunde man icke skåda. De själfulla ögonen, som stundom täcktes af långa fransar, den höga pannan, den fina näsan, de leende purpurläpparne, som när de öppnade sig visade tvenne perlrader af skönaste emalj, den lilla täcka hakan, kindernas mjuka rundning och hela den tjusande ovalen, omgifven, eller rättare infattad i en ram af ljusa lockar. Fader Laurentius undrade icke på unge Bengts lidelsefulla kärlek, och han kände sig nästan böjd för att ursäkta broder Mathias.

Flickan var troligtvis van vid att bli beundrad, eftersom munkens beteende icke det ringaste öfverraskade henne; småleende betraktade hon fader Laurentius och tycktes af hjertans lust njuta af hans förvåning.

»Fort, Karin, hemta in en kanna kirsebärsdrank,» befalde modern; »vi skola bedja den vördige fadern smaka den.»

Flickan skyndade ut att fullgöra befallningen, men först kastade hon en blick utåt gatan; det såg ut som om hon väntat någon.

Så snart hon gått skyndade Elsa till en motsatt dörr och såg in genom nyckelhålet.

»Den ädle riddaren ligger ännu,» sade hon.

»Ligger? . . . Är han sjuk?»

»Han kom icke hem förr än i morse.»

»Hvar har han då tillbringat natten?»

»Jag vet inte — men . . .»

»Tala ut, mor Elsa.»

»Han var öfverlastad!»

»Är det möjligt!»

»Inte ville han heller gå till hvila. Lyckligtvis hade min karl redan gått ut i smedjan, så han visste heller icke om något...» Hon afbröt stammande.

»Ni döljer något, mor Elsa.»

»Min stackars Karin.»

»Han blef betagen i henne?»

»Olyckligtvis!»

»Berätta...»

»Hon måste gömma sig i källaren, och först sedan han förgäfves sökt henne, kunde jag förmå honom att gå till hvila.»

»Är Karin nu gången till källaren?»

»Ja, att hemta kirsedrycken.»

»Så stäng in henne ånyo tills vi slutat vårt samtal, — men gör det genast.»

»Jag skall säga henne att riddaren är uppe igen, så stannar hon godvilligt.» Elsa skyndade ut att fullgöra den erhållna befallningen.

Fader Laurentius hade ertappat Karins spejande blickar utåt gatan; han visste, att tiden snart var inne för det vanliga besöket från klostret, och några minuter derefter upptäckte hans skarpa blick brodern Mathias och djeknen Bengt, hvilka, hvardera med en bok under armen, hastigt närmade sig. Det var då han skickade Elsa att stänga in sin unga dotter.

Hon återvände efter några sekunder. »Jäntan var glad att få stanna der nere,» sade modern.

»Håll nu med mig i allt!» hviskade han.

De begge nya gästerna inträdde och syntes mäkta förlägna vid åsynen af Laurentius.

Elsa var det i icke mindre grad; hon visste icke rätt hur hon skulle bete sig.

Laurentius såg från den ena till den andra; han njöt af deras förlägenhet. »I veten väl icke hvad som händt?» sade han till broder Mathias.

»Nej, hvad då?»

»Mor Elsa har tagit emot en förnäm gäst.»

»Hvilken då?»

»Herr Erik Abrahamsson (Lejonhufvud).»

»Jaså!»

»Det kan komma att tillföra hennes hus många och stora fördelar.»

»Herr Erik är en förrädare mot Sverige.»

»Genom sitt giftermål med Paul Laxmands dotter blef han danske konungens man.»

»Paul Laxmand föll ju i onåd.»

»Hans egendom blef seqvesterad.»

»Och herr Eriks husfru är länge sedan död; det är måhända orsaken, hvarför han nu står i hög gunst hos den unge kungen.»

»Hvarför kommer han hit?»

»Det sägs han vill gå in i kloster.»

»Och därför...»

»Han vill inbilla oss, att det är därför han kommit hit,» tillade Laurentius.

»Inbilla?»

»Saken är, att han låtit sig intagas af den vildaste lidelse till den unga Karin...»

»Han har först i går sett henne...»

»Ryktet, sqvallret! ... Det var för hennes skull han kommit hit, och glöden har flammats upp...»

»Heliga jungfru!»

»Hvem räddade henne?» utropade Bengt, blek af fasa och sinnesrörelse.

»Elsa vände sig till mig... Jag gjorde det!»

»Hvar fins hon nu?»

»Det är min hemlighet!»

»Ni vet den också, kära mor?» sporde broder Mathias med en rörelse, som han icke förmådde dölja.

»Ja, jag vet den!»

»Vill I icke anförtro den åt mig?»

»Det vågar jag inte.

Bengt stod likblek; inte ett ord kom öfver de hårdt sammanpressade läpparna.

»Elsa har svurit att tiga och hon måste hålla sin ed,» inföll Laurentius strängt. »Hvad flickan angår, bör det glädja eder begge, att hon erhållit ett säkert skydd, likasom hon genom mig låter ödmjukt tacka eder för den erhållna undervisningen; blir hon i framtiden klosterjungfru, kan den blifva henne till mycken fromma.»

»Det här jag också tänkt!» suckade Mathias.

»Viljen I nu lemna oss! Jag har något vidare att säga mor Elsa, men det kan endast ske mellan fyra ögon och under biktens insegel.»

Mathias och Bengt gingo, begge djupt förkrossade.

Laurentius skyndade att stänga dörren till riddarens rum, så han icke kunde komma ut derifrån. »Kalla genast hit din man och din dotter,» befalde han mor Elsa.

Denna skyndade ut och återkom strax derefter med Karin. Några minuter senare inträdde också smeden.

Färgen brann hög på Karins kinder; hon tycktes erfara en öfverströmmande glädje.

Fader Laurentius kunde icke begripa orsaken, men han hade heller icke tid att grubbla deröfver; det gälde att handla och handla raskt.

»Jag har begått ett misstag,» sade han, »då jag förmodade mor Elsa att emottaga den främmande riddaren i sitt hus; min oerfarenhet af verlden är stor då jag glömde, att intet lam går säkert, som vargen fått sigte på. Nu skall jag emellertid godtgöra hvad jag felat, och om Karin kan oantastad komma till klostret i afton efter messan, går jag i god för, att abbedissan skall taga henne i sin vård.»

Föräldrarne kunde knapt finna ord att uttrycka sin tacksamhet, men Karin tycktes icke dela den.

»Nå, flicka, skall du icke tacka?»

»Jag vill icke bli nunna...» mumlade hon sakta och plockade på halsdukssnibben.

»Fåviska barn, kan en större lycka komma dig till del?» frågade modern.

»De ädlaste fruar och jungfrur eftersträfva den,» tillade fader Elias.

Karin yttrade icke ett ord, men färgen kom och gick på hennes kinder.

»Många år måste gå, innan det kan bli fråga derom,» sade Laurentius; »det gäller nu först att rädda henne undan en hotande fara.»

»Från messan i kyrkan för jag henne med mig upp till klostret,» sade Elsa.

Beledsagad af familjens välsignelser återvände Laurentius till klostret. Mor Elsa förbjöds att underrätta riddaren om hans besök.

Vid återkomsten till klostret lät munken genast tillkalla Bengt; denne hade handlat i rak strid mot hans vilja och befallning och borde därför straffas.

Stor blef hans öfverraskning vid åsynen af ynglingen. De vanligen matta ögonen strålade af glädje, kinderna hade fått liflig färg, han bar hufvudet högt; hela figuren hade fått

kraft och spänstighet . . . Hvad lönade det att tala med honom om straff, han skulle icke fråga det ringaste derefter.

Laurentius sporde i stället: »Hvad har händt?»

Då sänktes ögonen och hufvudet böjdes.

»Bengt!»

»Fader!»

»Du svarar icke.»

»Låt mig tiga!» Han såg bönfällande upp och de blå ögonen voro fulla med tårar.

»Har du afgifvit andra löften än till mig?»

Ynglingen störtade på knä. »Förlåt, förlåt!»

»Tala! Jag befäller dig det!»

»Hon har svurit mig en evig kärlek!»

»När?»

»Nyss, när vi voro der borta!»

»Du kunde inte träffa henne.»

»När vi skulle återvända hem fastnade min kjol i en källarlucka, som jag trodde; när jag böjde mig ner för att göra den lös, sträckte hon sig upp mot mig. 'Kärlek och tro i döden,' hviskade hon.

»'I döden!' upprepade jag.»

Laurentius lade handen öfver ögonen; hvad han velat förhindra, det hade han i stället befrämjat.

»En sann broders- och synskonkärlek,» utropade han salvelsefullt, med en blick mot himlen.

»Karin blir aldrig nunna.»

»Om hon har kallelse dertill.»

»Skall hon stanna här i klostret?»

»Jag vet icke.»

»Men riddaren?»

»Får icke mera återse henne.»

»Jag skall vakta utanför källaren.»

»Hon fins icke mera der!»

»Redan borta?»

»Och i säkert beskydd!»

»Inom systerkonventet?»

»Den säkraste och lugnaste hamn från alla vanskligheter i en syndig verld! I kyrkan skall du möta henne och derifrån skola edra lofsånger gemensamt uppstiga till den heliga jungfrun. När I gå till kyrkan skolen I kanske ofta göra det på samma gång . . . höra och känna igen hvarandras steg, förnimma den tysta andedrägten och, du från altarringen, hon

från läktaren, nedkalla öfver hvarandras hufvuden den heliga jungfruns välsignelser och den saliga frid hon allena skänker.»

Bengt kände sig likasom i ett rus, han insöp begärligt det ljufva giftet... Skulle han tänka på att lemna klostret så länge hon var qvar der... Omöjligt, omöjligt!... Beslöt hon sig för att stanna qvar, ja då ville han också göra det, ty endast i hennes närhet ville han lefva och — dö!

Fader Laurentius kunde nu tryggt lemna honom; i det exalterade tillstånd hvori han befann sig, var ingenting att frukta; och han måste nu tänka på att bringa Karin i säkerhet.

Det tillhörde Laurentius att anmäla hos konfessorn de andraganden, som borde underställas abbedissan; denne kunde sedan, endera sjelf eller tillsammans med supplikanten, framföra ärendet. Men i händelse af konfessorns frånvaro, borde Laurentius, såsom hans närmaste man, omedelbart begära företräde. Redan föregående dag hade han ämnat göra det, men konfessorn fans ständigt tillstädes.

Nu uppdrog han åt en af bröderna att underrätta konfessorn om, att den ädle riddaren herr Erik Abrahamsson anländt till staden och tagit in hos Eliasson smed; en alldeles för ringa boning för så hög en herre.

Konfessorn var alldeles af samma mening och begaf sig genast åstad för att erbjuda riddaren en värdigare bostad i klostret.

Nu stod vägen öppen för Laurentius, och han begaf sig till systerkonventet.

Abbedissan syntes honom nästan svagare än föregående dag. Hur många gånger hade han inte grubblat på hemligheten i denna qvinnas lif; att det fans en sådan, hvem såg icke det, men hvilken? .. Hon hade icke en gång yppat den i bikten, det visste han genom konfessorn; men han hoppades, att kunna leta sig till den på ett eller annat sätt... De försök, han hittills gjort, hade alla misslyckats; nu skulle han försöka ett nytt.

»Vördade moder,» sade han, »jag kommer för att anhålla om en stor gunst.»

»För hvem?»

»Ett barn, en ung flicka, som hotas af en stor och öfverhängande fara.»

»Står hon ensam i verlden?»

»Hon har föräldrar, men de förmå ingenting.» Nu berättade han om Karins utomordentliga skönhet, hur en främ-

mande riddare blifvit intagen i henne och att han visst icke skulle akta för rof, att med våld föra henne bort med sig.

»Det skulle bekomma honom illa,» utropade Märeta för-
törnad; »att förekomma all split må hon komma hit när
riddaren rest, får hon återvända till sina föräldrar.»

»Nej, ädla fru, det får hon inte.»

»Hvarför ej?»

»Derför att en ung, ännu icke invigd klosterbroder fat-
tats af en vansinnig kärlek till henne.»

»Ännu icke invigd, säger ni — hvad hindrar honom då
att lemna klostret?»

»Han lofvar att bli en prydnad för vår orden.»

»Det blir han endast om han af fri vilja och hela sin
själ egnar sig deråt.»

»Ännu ett skäl förefinnes.»

»Och det är?»

»Han är oäkta född!»

»Må vara!»

»Hans mor har öfverlemnadt honom åt klostret.»

»Att försona hvad hon hrutit?»

»Så är det!»

»Grymt, hjertlöst! Hennes namn.»

»Kjerstin Gyllenstjerna.»

»Erik Trolles husfru?»

»Ja!»

»Heliga jungfru!»

»Det var före giftermålet. Hon vistades i Sko kloster,
och en ung målare...»

»Tig, tig... Jag har hört derom, men jag trodde det
omöjligt...» Abbedissan hade dragit slöjan för ansigtet,
hon höll fast i stolkarmen och darrade häftigt; berättelsen
hade synbart upprört henne.

»Skall jag tillkalla någon?»

»Nej, jag blir snart bättre... Men den syndaskuld, som
stiger upp ifrån jorden, synes mig så stor, så gräslig... att
den måste nedkalla straffets åskor.»

»De låta allt emellanåt höra sig.»

»Hvad heter den unge mannen?»

»Bengt.»

»Vet han sjelf hvarifrån han härstammar?»

»Jag har sagt, att han är ett hittebarn.»

»Om han förstod sin egen lycka, skulle han inse att här allenast finnes frid.»

»Han skall framdeles komma till insigt derom.»

»Hur gammar är han?»

»Tjugu år!»

»Vid ingången till lifvet!... Jag skall dagligen innesluta honom i mina böner!... Och I, min broder, beden också för honom, träget och innerligt.»

»Det skall jag!»

»Hvad den unga flickan angår, tar jag henne i min vård. Med modern vill jag tala...»

»Hon för henne hit till klostret.»

»Det är bra!»

»Vill eders nåde taga emot riddaren.»

»Må han komma!»

Laurentius hade väntat att hon frågat om namnet, men det tycktes vara henne likgiltigt.

Det återstod honom således endast att taga afsked. När han gått sade han för sig: »Olycklig kärlek, men till hvem? Det vore af vigt att veta...»

Abbedissan hade gifvit befallning om, att den unga flicka, som strax efter messans slut begärde att få träffa henne, genast skulle släppas in.

Elsa och Karin kastade sig till hennes fötter och kysste fällen på hennes kjortel. Med vanlig godhet upplyfte hon dem och tycktes ingalunda känna sig sårad af den djupa sorg begge förrådde.

»Hon är vårt enda barn!» sade Elsa. »Derför känns det så bittert att skiljas från henne.»

»Måste jag nödvändigt för alltid stanna qvar i klostret,» snyftade Karin.

»Nej! Det kommer alltid att bero af dig sjelf!»

Hur många tacksägelser och välsignelser uttalades icke; äntligen hade Elsa tagit afsked och gått. Karin befann sig allena med abbedissan.

Denna brann af längtan att tala enskildt med henne, att höra ord som fordom ljudit i hennes öron och då syntes henne såsom den skönaste musik. Derför fick Karin berätta sin korta saga, och den handlade endast om blickar, utan ord; men ändå hade de förstått hvarandra så väl, att när hon hviskade från källargluggen: »Kärlek och tro i döden», så visste hon inte allenast att hon var förstådd, utan

också, att han skulle slita alla andra band, förutom det, som förenade dem med hvarandra.

Och Märeta hade icke styrka att afbryta henne; insvept i sin slöja lyssnade hon med hemlig tjusning. Den arma, vid sexton år hade hon blifvit skild från den brudgum hennes hjerta valt, och förd till Vadstena kloster. Hon hade lärt att lyda från spädaste ålder och hon gjorde det äfven då, när lidandet tärde som svårast.

Hennes utomordentliga saktmod och fromma väsen tillvann henne småningom allas aktning och kärlek. När den förra abbedissan dog, blef hon inom begge konventen enhälligt vald till hennes efterträderska — hennes höga samhällsställning gjorde henne berättigad härtill — men hon nekade länge. Van att alltid ge vika, samtyckte hon slutligen, likväl med det uttryckliga vilkor, att Anna Fickesdotter skulle stå vid hennes sida. Denna, begåfvad med ett skarpt förstånd och en stark vilja, var mera fruktad än älskad, men, befryndad med landets ädlaste slägter, var hon efter all anledning den som skulle i en snar framtid efterträda Märeta. Endast i tvenne år hade denna varit abbedissa och derunder många gånger yttrat sin önskan att få draga sig tillbaka inom systrarnas anspråkslösa krets och lemna Anna den plats, henne rätteligen tillkom.

Karin hade längesedan slutat sin berättelse. Abbedissan satt alldeles stilla; det föreföll Karin nästan som hon sakta snyftat. Heliga jungfru, om hon ändå vågat gå fram och fråga hvad sorg kunde vålla så bittra tårar hos så ädel en fru.

»Du har sagt mig, Karin, att i klostret vill du icke stanna. Hvarthän står din håg?»

»Ut i verlden!»

»Den är ond och farlig!»

»Just därför vill jag pröfva på.»

»Hyser du ingen fruktan?»

»Inte ringaste grand!»

»Men om du faller?»

»Så får jag väl resa mig igen.»

»Det kunna icke alla.»

»Jag skall väl ha' den heliga Guds moder och mina föräldrar för ögonen.»

»Du tror det hjälper?»

»Gör väl något, men jag vet hvad som gör mer.»

- »Och det är?»
 »Min kärlek!»
 »Till madonnan?»
 »Och till Bengt! För hans skull tror jag nästan, att jag kunde lyfta berg.»
 »Förtjenar han en sådan kärlek?»
 »Det tror jag förvisso!»
 »Men om du bedrar dig?»
 »Ja, då kommer jag hit tillbaka.»
 »Du har fått nog af världen?»
 »Öfvernog! Men det sker aldrig,» tillade hon och torkade bort några klara tårar, som lockats fram vid föreställningen om att Bengt kunde bli henne otrogen. »Jag är en toka,» sade hon skrattande, »han är tusen gånger bättre än jag.»
 »Du glömmar att han tillhör klostret.»
 »Jag tänker både natt och dag på, hur han skall...»
 här afbröt hon och nedslog ögonen.
 »Nu blygs du inför din egen tanke...»
 »Endast att uttala den inför eder, min moder.»
 »Skulle du kunna delgifva den åt din verldsliga moder?»
 »Det har jag gjort!»
 »Och hon svarade?»
 »Att om Bengt ville bli smed som far...»
 »Med sådana tankar gjorde hon orätt som förde dig hit!» yttrade abbedissan missnöjd.
 »Hon fruktade för riddarens onda afsigter.»
 »Hans namn?»
 »Herr Erik Abrahamsson.»
 »Lejon — huf — vud?»
 »Ja, så tror jag det var!»
 »Vistas han hos eder?»
 »Alltsedan i går... Heliga madonna! så I bleknen... I ären visst sjuk!»
 »Gif mig flaskan och skeden der på bordet.»
 Läkemedlet tycktes lugna henne... »Lemna mig nu, Karin,» sade hon. »Gå till priorinnan och bed syster Anna om tvenne timmar komma hit till mig.»
 Karin gick och abbedissan blef allena.
 Länge satt hon likasom försänkt i dvala, slutligen höjdes den matta blicken: »Ja, detta är gudomlig rättvisa!» hviskade hon. »Jag hängde ännu vid världen, detta syndiga hjerta

afstod icke ifrån en brottslig kärlek, och straffet, om det också sargar till döds, sliter på samma gång sambandet med världen. Heliga Guds moder, nu tillhör jag dig förvisso, nu binder mig ingenting mera vid världen!»

Och när hon nedföll vid bönpallen var hennes bön en jublande tacksägelse; det var martyren som vred sig under törnetaggarne och välsignade dem.

När syster Anna inträdde, förvånades hon af den fasta beslutsamhet som stod att läsa i det ansigte, som vanligen endast uttryckte slapp likgiltighet. »I hafven kallat mig,» sade hon.

»För att underrätta dig om, att jag redan i dag skrifer till domprosten i Linköping, att jag icke är värdig att innehafva den höga plats, som blifvit mig gifven, och att jag för Kristi sår ber att genast bli befriad från densamma.»

»Icke värdig?» stammade Anna.

»Under biktens insegel, skall jag yppa allt. Svara mig nu Anna: är du beredd?»

»Om jag blir kallad!»

»Jag är öfvertygad derom! Ingen värdigare finnes! Men för din egen skull, för din samvetsfrid, svara mig uppriktigt: Har du erfarit jordisk kärlek?»

»Nej!» svarade Anna och höjde stolt hufvudet; »jag känner endast förakt därför!»

»Käraste syster, döm mildt om de arma, som lida bittra qual.»

»Du har gjort det, Märeta?»

»Ja, ve mig!» hon lutade hufvudet mot Annas axel och gret tyst och stilla.

»Du gör det ännu?»

»Nej, alla helgon vare lofvad; roten till det onda är uppryckt, därför blöder hjertat.»

»Låt det icke förblöda!»

»Mina återstående dagar skola egnas åt tackande och jublande!»

»Är det genom ett underverk ...?»

»De enklaste ting kunna genom Guds moders tillskyndelse blifva till underverk; jag har erfarit det.»

Nu ljud kyrkklockan till aftonmessen.

»Hör, hör!» utropade Märeta med hänförelse. »Aldrig har kallelsen varit mig välkomnare!»

Men just som hon skulle lemna rummet, anmälde en tjenarinna att konfessorn för en högst angelägen sak begärde ett samtal.

»Ingenting är angelägnare än Guds och den heliga jungfruns tjänst!» svarade abbedissan. »I morgon arla skall jag emottaga konfessorn.»

Och efterföljd af den talrika systraskaran begaf sig abbedissan till kyrkan. Aldrig hade hennes böner varit mera brinnande, aldrig under sången hennes röst ljudit klarare; systrarne tystnade för att undrande lyssna till den . . . De förnumma nästan omedvetet att det var en själ, som, befriad från alla jordiska band, jublande höjde de hvita, lätta vingarna mot himlen.

Men natten medförde ingen sömn till abbedissan, hon visste hvad morgondagen medförde. Då skulle hon återse den man hon en gång älskat med lidelsefull häftighet och som hon nu föraktade. Att han gift sig, det hade hon förlåtit honom, men detta med Karin tydde på ett tygellöst lefnadssätt och slikt väckte hennes förakt och på samma gång blygsel öfver att ha skänkt sitt hjerta till en ovärdig! Nu gälde det att återvinna sin egen aktning och på samma gång låta honom komma till insigt om hur litet han känt henne.

Med denna fina instinkt, som gissar sig till andras tankar, hade Märeta förstätt, att om herr Erik kom att framföra ett ärende till Vadstena kloster, var det med beräkning på det inflytande han hoppades att ännu ega öfver henne. Han förstod nog att i klostret glömmer man icke: der lefver hvar och en på sina minnen; man är fattig och rik, i förhållande till dem . . . Hur ångerfullt erkände hon icke nu, att den fromma system Ingrids skrinläggning legat henne om hjertat också därför, att det skulle föra riddaren till klostret. Hans nära frändskap med den hädangångna berättigade, ja förpligtade honom dertill, och Märeta förtärdes af längtan att ännu en gång återse honom. Denna hemliga, länge närda önskan hade slutligen blifvit en fix idé, hon kunde icke frigöra sig ifrån den . . . den förföljde henne natt och dag.

Der var bojan, som höll henne fästad vid verlden, den hade kunnat draga henne ned i förderfvet, men den heliga Brigitta hade säkert bedt för henne hos Guds moder, och hon blef räddad! . . .

Riddaren kom sjelfmant, han visade sig i sin rätta gestalt, eller sådan han blifvit, och genom goda andars tillskyndelse hade Märeta blifvit underrättad i tid, och med detsamma han förlorade hennes aktning, svann också kärleken bort.

Var icke allt detta ett underverk, åstadkommet genom de enklaste och naturligaste medel.

Märeta kände sig genomträngd af en tacksamhet som endast begärde att offra sig, och hon ville göra det helt och hållet.

Enligt klostrets statuter, när främmande personer erhöilo företräde hos abbedissan, egde hon rättighet att hafva slöjan fäld, men något förbud att hafva den öppen, fans icke. Hon ville begagna sig häraf, han skulle se detta bleka, åldrade anlete och inte känna igen ett drag hos den unga, liffulla flickan; han skulle möta den kalla, främmande blicken hos henne, som så många gånger kärleksfullt mött hans. Han skulle slutligen höra den stränga viljan hos henne, som i forna dagar sade sig icke hafva någon annan än hans.

Konfessorn hade redan föregående afton skriftligen begärt att riddaren, herr Erik Abrahamsson (Lejonhufvud) skulle erhålla ett samtal med abbedissan och hon hade bestämt tiden därför till klockan sex, efter bönen, påföljande morgon.

Under brinnande böner beredde Märeta sig härtill; när Anna frågade om hon behöfdes, svarade den förra: »Icke närvarande, men i granskapet.»

När tjenarinnan underrättade om att konfessorn och riddaren väntade i refektorium, ville Anna draga för hennes slöja. »Nej,» svarade hon. »Jag vill sjelf se och önskar också att bli sedd.»

Ädel och värdig var den hållning hvarmed hon besvarade konfessorns och riddarens helsning och derefter intog den plats som tillkom henne.

Konfessorn tog ordet och yttrade, att under den allmänna oro som rådde i landet, med anledning af riksföreståndarevalet, ansågs det af vigt att veta hvilketdera partiet som hyllades inom klostren, då deras inflytande utom detsamma var allmänt känt.

Riddaren tog derefter till ordet; han förnekade icke att han tillhörde Danmark, han gjorde sig tvärtom en ära deraf och ville af alla krafter understödja dess intressen. Nu var han stadd på resa för att söka upp de få svenska vänner

han egde, och hans hjerta hade då först af allt dragit honom till Vadstena.

Märeta höll sina ögon stadigt fästade på honom; hade hon åldrats, hade han icke gjort det mindre, men dertill kom något simpelt i hans utseende, som hon icke sett der förr. När han slutat, yttrade hon kallt:

»I hafven då fränder här?»

»Jag har den, som varit mig dyrbar öfver allt!»

»Hvarför kommen I då hit?»

Konfessorn kastade en snabb blick på riddaren; denne hade troligtvis varit mycket öppenhjertig, kanske till och med skrytsamt talat om forna dagar, nog af, nu sårades han af den trotsiga frågan och dristade sig att bemöta den på samma sätt; därför svarade han:

»Just därför!»

Om också Märeta kände slaget, kunde ingen läsa det i de marmorlika dragen. Endast litet högdragnare än vanligt genmälde hon: »Det lärer, icke vara eder bekant riddare, att här har jag beslutande rätt!»

Herr Erik märkte att han slagit in på en orätt väg och han tillade med mjuk och undergifven stämma:

»Jag vågade hoppas, att icke vara alldeles bortglömd.»

Märeta såg fyra ögon fästade på sig, men hon svarade lika lugnt som förut: »Hvad som ligger bakom det närvarande, fins icke till för mig... det är längesedan och för alltid glömdt!»

Riddaren skiftade färg. Han stammade några otydliga ord utan mening.

Konfessorn ansåg sig böra komma honom till hjälp och yttrade därför: »Vår fromma fru abbedissa skall för visso med deltagande lyssna till eder, herr riddare; fäderneslandets sak är också vår.»

»Tala utan hinder!» tillade abbedissan.

Riddaren berättade om mötet i Arboga, der herr Erik Trolle blifvit vald till riksföreståndare, han tillade också att Sten Svantesson, efter erhållen lejd, slutligen dit anländt och att han sist af alla fått teckna sitt namn under den fullmakt som utfärdades för de andlige och verldslige herrar, hvilka skulle afgå till det i Halmstad beramade mötet med danska konungens utskickade.

»När skall det ega rum?» frågade konfessorn.

»I februari, men det leder väl som vanligt till ingenting och i synnerhet icke till det viktigaste af allt, det kommer icke att inverka på valet.»

»Är icke det redan bestämdt?»

»Af rikets förnämste män, ädla fru, men icke af folket, som, Gudi klagadt, erhållit en makt, som hotar att störta landet i timligt och evigt förderf.»

»Det är sant,» suckade konfessorn, »att vördnaden för kyrkan och hennes tjänare på senare tider lidit stort afbräck, och det är för att väcka och lifva de tröga och likgiltiga, som hans nåde erkebiskopen samfäldt med alla trogna af alla krafter nitälskar för nya helgonförklaringar.»

»Sådant bör vinna understöd!»

»Af egna medel förmå vi det inte. Vår fromma fru moder har i synnerhet ifrat för den välsignade syster Ingrids från Skeninge kanonisation, men den stora summa åttatusen dukater . . .»

»Skall jag anskaffa,» sade riddaren.

Märeta kunde icke hindra en rörelse, men hon märkte också att konfessorns öfverraskning var spelad, han visste det redan förut och man var således öfverens om att öfverrumpla henne.

Just därför blef hon så mycket försigtigare.

»En sådan summa fordrar stort vederlag,» sade han.

»Den fordrar intet! Den välsignade Ingrid var min nära frände och att bidraga till hennes förhärligande skall blifva ett aflatsbref för många synder.»

»För alla!» suckade konfessorn.

»Endast i den händelse mina egna tillgångar skulle befinnas otillräckliga, blir jag nödsakad att vända mig till kronprinsen,» tillade riddaren. »Och han skall glädjas att kunna gifva Sverige och särdeles Vadstena kloster detta bevis på huldhet.»

»Till tack för det skydd som danska drottningar funnit här?» sporde abbedissan.

»Han skall sjelf en gång säga orsaken,» återtog riddaren. »Men gerna ville jag tillföra honom budskapet om att han här har vänner, som troget stå honom bi.»

»Det har han!» utropade konfessorn.

»Så bevisa det!»

»På hvad sätt?»

»Sänd honom något, hvad helst det vara må, om hvilket jag kan säga: Detta kommer från Vadstena.»

Konfessorn såg på Märeta.

»Vi hafva ingen rätt att beröfva klostret sina dyrbarheter,» sade han, »och Kristian I tog dessutom kronan och andra dyrbara klenodier.»

»Det är bättre att gifva,» invände riddaren.

»Klokheten fordrar det kanske,» tillade konfessorn.

»Uppriktigt taladt är det på konungens befallning som jag rest hit.»

»Att plundra klostret?» sporde Märeta.

»Att begära ett prof på dess undergifvenhet.»

»Hvarför vänden I eder icke till erkebiskopen?»

»Han tiger och samtycker.»

»Jag har blifvit satt att vårda och hägna klostret,» inföll abbedissan, »och jag kan icke samtycka till en stöld, så mycket förkastligare, som den innebär ett landsförräderi!»

»Ah, I hyllen således denne poj kvalp,» utbrast herr Erik ursinnigt, »han, som vill göra sig till landets herre, men förr än det skall lyckas honom, vill jag sjelf göra tjenst i bödelns ställe. Må han fritt resa landet rundt och hålla tal för bondepacket, under tiden skall min gode vän och broder, den ädle riddar Knut Alfsson röfva bort hans väna husfru — och får han henne också en gång tillbaka, lärer hon då icke vara mycket värd i hans ögon.»

Konfessorn bleknade af förskräckelse. »Betänken edra ord, riddare,» sade han.

Abbedissan hade stigit upp. »Gå!» befalde hon strängt, »och visa eder aldrig mera här!»

»Jo, Märeta, jag skall återkomma!» utropade han ursinnig, »men inte förr än klostrets portar blifvit nedslagna; då för jag med mig härifrån — icke dig, utan den yngsta och skönaste nunnan.»

Konfessorn gjorde sig all möda att föra ut honom, han stretade emot af alla krafter.

Abbedissan ringde häftigt.

Karin skyndade in.

»Ja henne, henne tar jag!» skrek riddaren och störtade emot den skrämde flickan.

Hon tog sin tillflykt till abbedissan.

»Stå qvar!» befalde denna. »Jag vill väl se om han vågar i min närvaro.» Hon tog korset och höjde det nästan ho-

tande, medan hon med andra armen skyddande omfattade flickan.

Riddaren tycktes verkligen erfara en känsla af fruktan, och när klostertjenarne allt flera kommo inrusande, följde han godvilligt med konfessorn, som hastigt förde honom med sig.

Märeta tycktes ha stelnat till is, hon stod fortfarande orörlig med korset i handen, det var som om den ohyggliga synen icke velat vika ifrån henne.

Anna, som nästan genast kommit till, talade lugnande ord, men Märeta betraktade henne endast med stela blickar, och först när Anna lade sin hand kring den som uppehöll korset, började lifsvärmen att återkomma; armen föll ner och hufvudet sjönk mot vännens bröst.

»Förskräckligt, gräsligt!» hviskade hon.

»Det är nu förbi!»

»Ja, för alltid!»

»Han skall strängt straffas.»

»På hvad sätt?»

»Det tillhör eder att bestämma.»

»Fängelse!»

»I klostret?»

»Ja, i klostret.

»För hur länge?»

»En vecka.»

»Det är för litet.»

»Det är nog!»

»Får jag säga eder vilja till konfessorn?»

»Nej, jag vill göra det sjelf.»

Karin, som under tiden legat på knä framför Märeta, lyfte nu det gråtande anletet emot henne. »Jag har också förbrutit mig,» klagade hon.

»Hvarför kom du in?»

»Jag hörde häftiga röster och klockan... jag fruktade någon fara hotade eder...»

»Arma barn, den hotar dig långt mera, men den heliga Brigitta skall ingifva mig hvad jag bör göra.»

En halftimma derefter begärde konfessorn åter att få träffa abbedissan. Han var mäkta förlägen och sade att riddaren, som druckit en flaska vin på morgonen, derefter känt yrsel, den starka värmen i rummet hade gjort sitt till att alldeles förbrylla honom... Så snart han kom ut i luften

återvändande besinningen... Han var nu alldeles utom sig af förtviflan och bönföll om abbedissans tillgift.

»Väntar han att bli ostraffad?» utropade hon.

»Han underkastar sig eders nådes rättvisa dom, men hoppas på eder stora mildhet.»

»Den förtjenar han inte.»

»Det olyckliga tillstånd, hvori han befann sig, kom honom att säga saker utan all grund, så till exempel om herr Knut Alfsson och herr Sten Sture, som han högt aktar...»

»Var det alltsammans i yrsel?»

»Han svär det vid Kristi sår.»

»Deri är väl ock inräknadt det frikostiga löftet?»

Konfessorn stod slagen. »Jag tror,» stammade han, »att det var uppriktigt menadt.»

»Så bed honom då lemna den stora summan till danska kungen... Sådana syndapenningar äro icke lämpliga till ett heligt ändamål.»

»Men, eders nåd...»

»I viljen veta straffet?»

»Straffet?»

»Som jag ådömer riddaren?»

»I hållen fast dervid?»

»Oåterkalleligt!»

»Men kungen?»

»Kyrkans lag!»

»Visserligen, men...»

»Han föres till klostrets djupaste fängelse.»

»Det underkastar han sig icke.»

»Han måste!» utropade abbedissan.

»Viljen I ock bära följderna, ädla fru?»

»Det gör jag!»

»Men betänk, att detta är brytning med Danmark!»

»Betänk I den lydnad I ären mig skyldig!»

Konfessorn gjorde en bugning och gick; här var förspild möda att tala förnuft, sade han till sig sjelf och nästan samma ord upprepade han för riddaren och broder Laurentius, som sutto i biblioteket framför den flammande härden.

»Det kan icke nekas att riddaren svårliga förgått sig,» yttrade den sistnämnde.

»Sinnet steg mig åt hufvudet,» genmälde den förre, »jag gitter icke höra qvinnoglam.»

»Efter hvad I sjelf sagt . . .»

»Ja, i forna tider; hennes förnekande deraf dref gallan i blodet, men så har hon förändrats lika mycket till det yttre som inre.»

»Det väcker min undran att hon icke som vanligt hade slöjan fäld.»

»Förmodligen för att låta mig få kontrasten i sin helhet, men vill hon tredska, kan jag också göra det. Mitt löfte . . .»

»Skänker hon efter.»

»Det är inte möjligt!»

»Jag skämtar icke.»

»Och klostergåfvan till prinsen?»

»Blir enskild till eder.»

»Till mig?»

»I skolen sättas i fängelse.»

»Jag?»

»Så lyder befallningen.»

»Den skall icke åtlydas!»

»Det måste den!»

»I skullen våga . . .»

»Vi måste, herr riddare!»

»Och vi skola göra eder fångenskapen så lätt som möjligt,» tillade Laurentius.

»Just nu är min tid mera upptagen än någonsin, jag måste hafva ögonen uppe åt alla håll för att mota och förhindra Sten Stures företag . . . Jag har lofvat och svurit att lefvande eller död lemna honom i danska händer och jag skall bättre hålla mitt ord än min svärfader, då han förband sig till att göra mig till den rikaste man i Sverige.»

»Det var väl icke af brist på vilja?»

»Men af brist på förstånd! Han var en fåne.»

»I ären dock kungens vän?»

»Ja, den unge kungens! Han har lofvat mig tillbaka alltsammans, som bort tillhöra mig, så snart jag bär till honom på ett silfverfat . . .»

»Ett Johannishufvud?»

»Just det!»

»Kom nu, herr riddare!»

»Hvarthän?»

»I fängelset!»

»Fören mig dit med våld, om I kunnen!» ropade Erik och drog sitt svärd, som han svingade.

»Vi kunna tillkalla hjälp, och om det också kostar några ripor, likväl bli eder öfvermäktig. Eder egen fördel fordrar att I följn godvilligt.»

Riddaren tvekade några ögonblick, derpå tog han upp en väl späckad börs. »Guld!» sade han och visade på de glänsande mynten, som glittrade mellan maskorna. »Se der, tag!»

Konfessorn och Laurentius sågo på hvarandra.

»Jag tror I tveken?»

Den förstnämnde ringde på en klocka och en tjenande broder inträdde.

»Är lyktan tänd?»

»Ja, allt är i ordning!»

»Följ oss, herr riddare!» sade konfessorn.

»Lyd och jag räddar eder!» hviskade Laurentius.

Riddaren mumlade en ed och alla fyra begåfvo sig ut för klostertrappan.

Under tiden var abbedissan ifrigt sysselsatt att skriva ett bref; många gånger derunder måste hon afbryta, endera för att med handklädet aftorka de frambrytande tårarna eller också för att begrafva ansigtet deri och hejdlöst gråta...

Äntligen var det långa brefvet färdigt, hon lade det samman och skref utanskriften.

»Till den ädla och högborna fru Kristina Gyllenstjerna.»

Derefter satte hon på det stora vaxsigillet.

»Det är möjligt,» sade hon till sig sjelf, »att hans nåde erkebiskopen icke skall gilla min handling, men jag tror för visso, att den heliga gudsmoorden ser den med välbehag och därför låter jag alla tvifvel fara.»

Den unga Karin Eliasdotter hade efter abbedissans vilja stannat kvar inne hos henne, och den unga flickan fogade sig med glädje derefter. Hon hade fått en stor bok om helgonen att studera och hon tycktes göra det med mycket intresse.

Då kallade abbedissan henne: »Jag vill sända dig bort med detta bref,» sade hon.

Karin tog brefvet och läste utanskriften: »Är det den unge herr Sten Stures husfru?» sporde hon. »Bor icke hon i Stockholm?»

»Jo, jag tror det!»

»Och jag skall...» hon rodnade af glädje och öfverraskning, »...viljen I verkligen...?»

»En trogen tjenare skall följa dig.»

»Skall jag återföra ett svar?»

»Jag skulle helst önska att fru Kristina ville behålla dig i sin tjenst.»

»I hafven bedt henne derom? O, hur mycken tack är jag icke eder skyldig!» Och hon kysste Märetas klädningsfäll och slutligen hennes händer.

Men denna drog henne i sin famn; den unga flickans kyssar och smekningar värmde henne och tårarna föllo som dagg på det sjuka hjertat.

»Blif lycklig!» sade hon, »och framför allt blif god! Så länge jag lefver skall jag dagligen bedja madonnan för dig . . . bedja, att hon styrker dig i frestelserna.»

»Bed också för honom,» hviskade Karin.

Men nu sköt Märeta henne ifrån sig. »Oförnuftiga barn, du vet icke hvad du säger. Gå, kalla hit syster portvakterska.»

Denna, vanligen kallad mor Ursila, åtnjöt stort anseende inom klostret. Hon hade varit gift med en taktäckare, som vid något arbete för klostrets räkning fallit ner och slagit ihjäl sig. Han efterlemnade hustru och tre söner, alla oförsörjda; de ansågos efter den tiden såsom klostrets tillhörigheter, och trofastare, ärligare tjenare funnos icke.

Mor Ursila var tillika allas rådgifverska och i de allra flesta fall visste hon också råd för allt. Men icke nog dermed, hon hade en slags polismakt, som hon visserligen sjelf tillegnat sig, men som heller aldrig blifvit bestridd.

I dubbelkloster uppstår alltid en slags rivalitet och spioneri. Munkkonventet gillade ingalunda det företräde systerkonventet innehade, och det senare höll sträng kontroll på det förra. Mor Ursila hade oombedd åtagit sig densamma.

På grund af den erhållna kallelsen infann hon sig genast hos abbedissan. Det syntes på henne, att hon hade något att säga, men det anstod henne icke att genast börja; hon gjorde endast sin djupaste nigning.

»Kunnen I skaffa mig ett säkert bud till Stockholm, syster Ursila?» frågade abbedissan.

»Jag har tre långa pojkar, och hvilken af dem eders nåd vill skicka, så . . .»

»De äro mycket unga.»

»Slikt brukar icke vara ett hinder i ondt väder och väglag, som det nu är.»

»Men I veten att ungdom och visdom...»

»Jaså, behöfs det också?»

»Jag söker ett säkert följe för den här unga flickan.»

»Är det icke Eliasson Smeds dotter?»

»Så är det!»

»Då vore väl ingen lämpligare att taga vård om henne än far hennes!»

»I sägen det! Och jag, som icke kommit att tänka deråt. Så klok I ären, Ursila!»

»Bara litet mera erfaren af verlden, än den som aldrig sett något af den!» genmälde qvinnan.

»Viljen I gå och hemta hit mäster Elias, eller ännu bättre, säg honom från mig, att han gör sig i ordning för resan, och när han är redo, kommer hit och hemtar flickan.»

»Hur snart?»

»Helst redan i morgon!»

»Då är det så godt jag går genast.»

»Men saken måste hållas hemlig.»

»Kan nog tro det!»

Men Ursila stod ändå qvar.

»I hafven något att säga?» genmälde abbedissan och gick till henne.

»Det är endast för edra öron.»

»Gå, Karin, och fråga priorinnan, om du kan vara till nytta; underrätta mig när det ringer till bön.»

Karin kastade en skrämd blick på Ursila då hon gick förbi henne.

»Det är känt derborta att hon är här!» sade hon med en blick efter Karin.

»Nå, än sedan?»

»Det kan vara farligt nog.»

»På hvad sätt?»

»Jag talar nu icke om den unge djeknen, men den andre...»

»Namnet?»

»Broder Mathias!»

»Han också?»

»Det är han som dragit den unge med sig.»

»Broder Mathias tillhör visserligen lekmannabröderna, men det kastar i alla fall skugga öfver konventet att han gör sig skyldig till slikt.»

»Hela staden har talat derom i flera månader.»

»Konfessorn borde således veta det?»

»När ingen anklagelse blifvit gjord, ser han helst mellan fingrarne.»

»Jag gör det inte!» sade Märeta.

»Nå, än riddarn då?»

»Sitter nu i fängelse!»

»Jaa, så säga de...»

»Hvad menar du?»

»Att är han inte redan ute derifrån, så kommer han snart.»

»Hur vet du det?»

»Min Lukas var den som lyste honom ner, och han såg guld blänka.»

»Hvem tog det?»

»Jag har lofvat att inte säga det.»

»Förräderi således, förräderi inom klostret!»

»Förråd mig icke!»

»Det lofvar jag! Säg, är han redan borta?»

»Lukas tror han släpps ut i natt!»

»Och det vågar man?»

»De lita på att I icke mera vill se honom.»

»Jag skulle heller icke gjort det.»

»Om jag icke blifvit efterskickad, hade jag kommit hit ändå,» tillade Ursila; »det skar mig i hjertat att man handlar tvärt emot edra befallningar... Men viljen I, så skaffar jag några handfasta karlar, och jag lofvar de nog skola hålla honom qvar...»

»Nej, Ursila, det vore att sätta klostrets anseende på spel, att låta verlden veta att förräderiet funnit sin väg äfven inom de helga murarna. Må riddaren begifva sig härifrån; de brottslige inom konventet skola därför icke bli ostraffade.»

»Men riddaren har kastat sina ögon på den vackra Karin, och hon kan löpa stor fara.»

»Det tillhör hennes fader att skydda henne; skynda till honom, Ursila, bered honom på farorna, säg att han gör sig i ordning och för henne härifrån i morgon afton efter messan, det kan då ske alldeles obemärkt.

»Ja, det skall jag!» Och Ursila skyndade bort att fullgöra det erhållna uppdraget.

Men Märeta erfor en harm och en ovilja, som hon icke kunde besegra... Detta förakt för den makt och myndighet, som blifvit henne tillerkänd, var mer än hon kunde och

borde fördraga. Klostrets stadgar voro våldförda, detta påkallade straff.

Biskop Hemming Gadd hade genom påfligt påbud blifvit skild från embetet. Den spanske kardinalen Jakobus Arborensis, som efter honom erhållit platsen, tog aldrig någon befattning med stiftets angelägenheter och besökte icke ens landet. Det var därför till domprosten man hade att vända sig i kyrkliga frågor, och vid invigningar måste biskopar från främmande stift tillkallas.

Abbedissan hade några gånger förut vändt sig till domprosten Hans Brask; hon visste, att han var lika sträng som rättvis; i hans händer kunde hon tryggt öfverlåta sin sak.

Hon skref därför och bad honom så snart som möjligt besöka Vadstena kloster; en fråga af stor och vigtig betydelse väntade der på hans afgörande.

Men hvarken konfessorn eller någon af bröderna skulle förberedas; därför borde brevet afgå dem ovetande. Ursila blef ännu en gång tillkallad.

Hon berättade, att Karins föräldrar gråtit glädjetårar vid underrättelsen om den stora omtänka, som abbedissan haft för deras Karin; fadern skulle noga efterkomma hvad som blifvit honom anbefaldt, och hvad det angick att skydda henne, så ville han väl se om icke ett par smedsarmar voro nog dertill. I messan skulle han infinna sig för att afhemta henne och vid återkomsten från Stockholm aflemna riktigt besked.

»Det är allt godt och väl, Ursila, men jag ville ändå att en af dina söner följde ett stycke på vägen. Jag vill ha ett bref till Linköping.»

»Erik kunde föra fram det.»

»Och hafva svaret hem med sig?»

»Det går jag i god för.»

»Men det måste hållas hemligt.»

»Som grafven.»

Märeta lemnade brevet åt Ursila, inte en gång Anna fick veta något härom; hon såg sin väg klart och ville icke rådföra sig med någon.

Skilsmessan med Karin kostade den senare många bittra tårar; hon begärde och erhöll tillåtelse att skriva till abbedissan och berätta om allt det nya som mötte henne.

Med en kraft, som var alldeles ny för henne, ordnade Märeta under de följande dagarne åtskilliga af konventets

enskilda angelägenheter och tiden deremellan använde hon till bön.

Inom ett kloster är den minsta tilldragelse af betydelse och det tisslades och tasslades om att abbedissan, som förut varit mycket overksam, nu i en hast blifvit helt beslutsam.

Syster Anna var den enda som visste orsaken, men hon teg dermed och beredde sig i tysthet till det viktiga embete hon skulle emottaga.

Uppfödd i ett strängt och kärlekslöst hem, der hvarje vekare känsla undertrycktes, hade hon aldrig åtnjutit större frihet än i klostret. Der stodo alla lika högt och hennes goda praktiska förstånd utmärkte henne snart framför alla hennes medsystrar. Den föregående abbedissan hade rådfört sig med henne och den närvarande anlidade henne ständigt. Vadstena kloster var således hennes verld, hennes herradöme, det enda hon älskade och hvars fördelar hon ville befrämja.

Det förhöll sig verkligen som Ursila berättat; riddaren hade beredts tillfälle att fly ur fängelset. Konfessorn och broder Laurentius voro öfverens om att hans qvarhållande kunde vålla klostret en ohjelpig skada; det var nästan en handske kastad i ansigtet på prins Kristian, hvars ombud han var, och med honom önskade man af många skäl att stå på god fot.

Abbedissan skulle aldrig få veta om det egenmäktiga tilltaget och i sådan händelse kunde man alltid skylla på felaktig tillsyn.

Det väckte visserligen någon förvåning att abbedissan tvenne gånger svarat sig vara förhindrad, när konfessorn begärt att få tala vid henne, men man fäste ingen synnerlig uppmärksamhet dervid.

Derför väckte det så mycket större uppmärksamhet, när domprosten, med talrikt följe, oförmodadt inträffade sent en afton.

Hans Brask älskade nu redan att omgifva sig med en viss prakt; ingen har högre än han uppfattat betydelsen af att vara en bland kyrkans furstar.

Den vördnad hvarmed han mottogs var blandad med en känsla af fruktan, man kände likasom åska i luften, ehuru inga moln voro synbara.

Ännu värre blef det, när man fick veta att det var på abbedissans enständiga begäran han kommit; det hade skett utan konfessorns vetskap.

Emellertid blef hon genast underrättad, och domprosten bestämde sjelf påföljande morgon, efter messan, till sammanträdet.

Under tiden underrättade han sig om förhållandena inom klostret. Konfessorn hade fört ett diarium och kunde dessutom meddela underrättelser om flera andra kloster, som blifvit stiftade efter samma statuter som Vadstena, och med hvilka han i följd deraf tagit närmare befattning.

Hans Brask hade den stora förmågan att genomskåda menniskor, han såg genast att han i denne man hade framför sig ett dugligt verktyg, men icke en tänkande, sjelfständig man. Var det abbedissan, som begagnade honom, eller hvem annars?

När domprosten gick till hvila och konfessorn lemnade honom, möttes denne senare af broder Laurentius. Begge följdes åt till biblioteket, der man var bäst ostörd.

»Hafven I sagt honom allt.»

»Det vågade jag inte!»

»Han får veta det i morgon!»

»Tron I verkligen...?»

»Jag sätter mitt hufvud i pant på att hemligheten är upptäckt.»

»Det fruktar jag också; för hvilken annan orsak skulle domprosten blifvit efterskickad?»

»Hvad är då er afsigt.»

»Att nedlägga min befattning!»

»Det är det hon vill.»

»Jag har likväl, så vidt jag förmått, sökt att vara både henne och bröderna till nöjes.»

»Det hafven I förvisso, och om I helt öppet gifvit edert förtroende till domprosten, tror jag nästan att han antagit sig vår sak; många tecken tyda på att han är Danmarks vän.»

»Det är nu för sent!»

»Kanske inte!»

»Veten I en utväg, så säg!»

»Skjut skulden på mig.»

»På eder?»

»Låtsa tro att riddaren ännu hålles qvar här.»

»Men jag förstår inte . . .»

»Jag har åtagit mig tillsynen, och han har endera genom min försumlighet, eller ock med mitt medgifvande, återfått friheten . . .»

»Då ären I förlorad!»

»Fritaga mig från all skuld, kan jag ändå icke.»

»Visserligen, men . . .»

»Delaktig deri skulle jag alltid bli, bättre då att jag tar den hel och hållen på mig, så gån I fri.»

»Sådan vänskapstjenst vet jag näppeligen om jag kan och bör antaga.»

»Gör det utan tvekan!»

Följande morgon, när klockorna kallade till messan, var det icke allenast klostrets invånare, utan också hela stadens befolkning som skyndade till kyrkan; underrättelsen om domprostens ankomst hade hastigt spridit sig; man tog för gifvet att han skulle förrätta messan, och i alla tider har det nya haft något lockande med sig.

Förhoppningarna blefvo heller icke svikna. Hans Brasks väldiga stämman ljöd genom hvalfven, nästan som domsbasunen; den väckte både fruktan och beundran, det var som om man trott att blixten skulle slå ner på syndarena. Då föll orgeln in och tonerna enade sig till en englakör, som lofvade försoning åt de ångerfulla och frid på jorden, menniskomen en god vilja! . . .

Från kyrkan återvände hvar och en till sig att *tala* om hvad han hört och sett. Abbedissan, åtföljd af syster Anna, begaf sig till refektorium; det var här sammanträdet skulle ske.

Äfven denna gång visade sig Märeta utan slöjan, det var något så ovanligt, att det till och med öfverraskade Hans Brask, men han teg.

Konfessorn hade tillkallats att närvara och abbedissan gjorde en ursäkt för Anna, men hon kunde icke undvara henne.

Derefter tog hon till ordet; berättade om riddarens besök, det anbud han först gjort och sedan den gåfva han begärt att förära prins Kristian.

»Detta synes mig oförskämdt!» afbröt domprosten.

Men Märeta fortlor att berätta om den vrede, hennes vägran framkallat, och slutligen den förolämpning för hvilken hon blifvit utsatt.

»Och hvad blef straffet?» sporde herr Hans förbittrad.

»Klostrets fängelse!»

»Fins han qvar här ännu?»

»Just därför har jag utbedt mig eders nådes besök. Jag har gifvit befallning om att han skulle föras hit och förmodar han väntar derute.»

Konfessorn skulle i detta ögonblick önskat sig den slöja, som Märeta försmådde; han blickade med synbar ängslan åt dörren.

Abbedissan sporde om domprosten samtyckte och der-
efter ljöd ringklockan.

Allas blickar voro fästade på dörren.

Det dröjde några ögonblick innan den öppnades. Broder Laurentius inträdde, med böjdt hufvud och sänkt blick.

»Fången?» ropade domprosten.

»Borta!»

»Rymd?»

»Ja!»

»När skedde det?» sporde abbedissan.

»Natten efter sedan han blef fängslad!»

»Hvem hade tillsynen?» sporde domprosten.

»Jag, eders nåde!»

»Och I hafven förteगत det?»

»Jag hoppades kunna hålla det fördoldt.»

»I hafven icke en gång sagt det till konfessorn.»

»Jag har icke sagt det till någon.»

»Veten I, min broder, det ser misstänkt ut, att hans flykt skett med edert goda minne.»

Munken stod tyst och orörlig.

»Försvara eder!» ljöd Brasks dundrande stämman.

»Det kan jag inte.»

»I hafven låtit honom undkomma?»

»Ja, nådige herre.»

»Och det vågen I säga?»

»Det är sanning!»

»Hvad har förledt eder dertill?»

»Min öfvertygelse!»

»I hafven endast att lyda!»

»Om kyrkan och klostret löpa stor fara, skall jag först begära lof innan jag skyndar till dess räddning?»

»Om hvilken fara talen I?»

»Herr Erik tycks vara prins Kristians närmaste man, han skall icke berätta förhållandena sådana de verkligen äro, utan endast orda om den skymf som blifvit honom tillfogad. Det danska humöret skall deraf än vidare uppretas och följerna återfalla på vårt redan förut hårdt hemsökta fädernesland.»

»Hvarför rådplägad den I icke härom med edra förmän?»

»De hafva handlat efter pligt och samvete, jag ville icke utså tvifvel! Men, rent ut, ångrar jag icke min gerning och vore den ogjord, gjorde jag om den i dag. Annat är att min handling är brottslig inför lag och jag skall ödmjukt underkasta mig det straff, som blir mig ådömdt.»

Vid dessa ord nedföll han på knä.

Domprosten var synbart öfverraskad; det var fara värdt att han skulle öfvergå till fienden.

Märeta varseblef det; på en vink af henne, befalte domprosten Laurentius att gå.

»Ansvaret för detta lagbrott faller i första rummet på konfessorn,» yttrade abbedissan, »men det har skett under mitt presidium och på grund deraf är jag icke längre värdig att bekläda den höga post jag ännu innehar.»

»I dömen eder för strängt, fromma syster,» utropade domprosten. »På eder faller ingen skuld.»

»Eders nåde glömmet den förolämpning jag fått lida; så länge den icke är utplånad, anstår det icke mig att stå i spetsen för systraskaran; bland de yttersta måste jag dölja mig...»

»Men då måste också jag...» mumlade konfessorn.

»Hvad som anstår eder, mågen I sjelf veta.»

»Abbedissan har rätt,» yttrade domprosten, »om hon står fast vid att lemna sin höga plats; så måste också konfessorn göra det.»

»Så fast,» återtog Märeta, »att jag ber eders nåde nu genast bestämma dagen för val och invigning.»

Konfessorn ansåg sig förpligtigad att instämma i samma begäran.

»Jag skall göra denne Laurentius till konfessor i Vadstena!» mumlade domprosten för sig när han återvände till Linköping.

2.

Qvinnorofvet.

I en liten kammare på Stockholms slott stod den vackra Karin, numera förändrad till en välbestämd hofvärna. Fader Smed satt bredbent på en af de små stolar, som prydde rummet; den tycktes hafva stor möda att uppehålla honom, och mellanåt knakade det också i de fina fogningarna.

Hvarken far eller dotter skänkte någon uppmärksamhet deråt; den förre, som nu var skinande ren, tycktes finna sig så väl i den lilla kammaren, att det kostade honom den största möda att skilja sig derifrån, och ingen skulle undrat på det, som sett den fagra ros som nu höll fast i hans halskrage, medan hon ömsom skrattande och gråtande sade:

»Och så ska' I låta mor veta, att så god som den välsignade fru Kristina är emot mig, arma barn, kan endast de heliga englar vara.»

»Ja, ja!» snyftade fadern.

»I minnens ju sjelf, hur hon tog emot oss, hur upprörd hon blef då hon läste abbedissans bref. . . Ja, I glömmen väl icke att lemna mitt bref till henne med tillönskan om tusen goda nätter.»

»Tycker någon slikt!»

»Så måsten I också lofva att snart skrifva.»

»Det kan jag ju inte, men. . .»

»I skolen låta Bengt hjälpa eder.»

»Då skulle de ju strax få veta. . .»

»Att jag är här hos den ädla fru Kristina. Nå hvad skulle det väl göra?»

»Inte stort; här fins god vakt.»

»Lita på det!»

»Jag skall be Bengt.»

»Den här lappen skolen I gifva honom, far; den är intet segel för, som I sen, och der står blott: 'Jag har det så bra, så nu är min enda önskan att alla dem jag håller kär, vore här och delade min lycka'.»

»Du menar mig och mor, du?»

»Så gissuger I är, far!» sade hon och gömde det rodnande anletet vid hans bröst.

»Jag skall ge honom den, det skall lära honom, att du är en lydig och from dotter.»

»Käre fader!»

»Och så skall du skriva.»

»Lika ofta som Bengt.»

»Bengt?»

»För eder, förstås! ...»

»Ja, ja, det blir allt tomt i stugan ...»

»Men så skall det bli högtid både der och här, när bref kommer. Tänk eder, far: jag får läsa edert alldeles allena; hur lifligt ser jag icke deremot för mig, hur I sitten i den stora karmstolen och mor vid spinnrocken, som hon låter hvila, för att icke förlora ett ord, medan Bengt läser vid skenet från spiseln; jag kan se hur tårarna komma mor i ögonen, när jag talar om hur bra jag har det, och det är heller icke så fritt med eder, käre fader, det kan jag nu märka.»

»Så är du i stånd att måla ut det också!» Och med afvigsidan af den grofva smedslabben, strök han bort ett par stora tårar. »Men nu är det slut med allt pjunk! Gud vare med dig!»

En riktig smedskyss fick hon och sedan gaf han sig i väg, med strängt förbud till Karin att följa ... Det säger sig sjelf att först gret hon en vers och sedan tänkte hon efter om någon helsning blifvit glömd till Ingrid, Märta, Eva och så hela raden af bekanta. Lyckligtvis hade hon icke skäl att göra sig en sådan förebråelse, och hvad nu breflappen till Bengt angick ... Det förstås, att inte var det *alldeles* rätt gjordt att skicka den, men mor och far hade också en gång varit unga och Karin mindes på många små oskyldiga knep som mor berättat att de brukat, för att få träffas ... Och det var väl icke så farligt, om hon gjorde som de.

I hörnet af den lilla kammaren stod en mariabild, framför den föll hon ned och bad såsom det unga hjertat ber, för alla dem det håller kärt, och glad och viss om bönhörelsen steg hon upp igen, och snart genljöd den lilla kammaren af glada toner, man visste icke rätt om de kommo ur en lärkas strupe eller ... en ung flickas.

Men den glädje som bor högt uppe under takåsen, trifs sällan i de stora prydliga gemaken, kommer hon någon gång dit, flyktar hon snart derifrån, hemmastadd blir hon aldrig, icke ens hos de bästa.

När vi senast sågo Kristina Gyllenstjerna, var hon en ung och lycklig brud; under vistelsen i Örebro hade hon endast gjort bekantskap med lyckan och sällheten. Sorgebudskapet om Svante Nilssons död slog ned som blixten från en klar himmel. När hennes unge make rest ifrån henne, ovissa öden till mötes, då visade henne lifvet för första gången sitt bistra anlete. Hon gömde sig icke, drog sig icke förskräckt tillbaka, utan såg det modigt in i ögonen. »Vore det än det gräsligaste vilddjur,» sade hon till sig sjelf, »förmår det intet öfver mig om jag icke sjelf ger vika, af fruktan eller feghet . . . Mod därför, mod bara att strida en god kamp och Herren skall gifva segern . . .»

Föresatsen växte ut till handling, Kristina stod ickö overksam; hennes herres sak var fäderneslandets; dess fördelar tillkom det också henne att af alla krafter befrämja, och hon gjorde det så vidt hon förmådde.

Sedan herr Sten återkommit från herremötet i Arboga, der Erik Trolle blef vald till riksföreståndare, uppehöll han sig endast några dagar i Stockholm för att ordna stadens försvar i händelse af en öfverrumpling, derefter skyndade han uppåt Dalarne och Vestmanland, att spörja hvad stöd han kunde vänta i händelse utgången hängde på spjutstångs ände.

Under tiden satt Kristina på Stockholms slott. De budskap och bref, som der kommo till hennes herre, skulle hon emottaga, öppna och endera besvara, om hon det förmådde, eller också med säkert bud tillsända honom. I allt skulle hon handla med stor klokhet och eftertanka; med den ärlige Jöns Jönsson, som i Stockholm innehade slottslofven, skulle hon rådgöra om mycket, men i vissa fall sjelf handla så som klokheten bjöd.

Det var genom bref och bud från henne som herr Sten fick veta att mötet i Halmstad egt rum; men som icke, efter öfverenskommelse, de ombud man väntade från Lybeck i rätt tid inträffat, ville de svenske hafva mötet uppskjutet. Den unge konungen hade svarat, att lybeckarne icke behöfdes för att afgöra Sveriges angelägenheter, men slutligen måste han dock gifva efter, och nu skulle nästa möte hållas i Malmö under påsken. Men icke nog dermed, utan möten stämdes

öfverallt i landet och icke minst i Stockholm. Riksföreståndarevalet i Arboga hade varit utan all betydelse, det gälde att skaffa stadga och anseende deråt, och därför sökte man på alla håll att värfva anhängare. Kristinas egen fader, herr Nils Eriksson, bad henne underrätta sin herre om, att till alla slottshöfdingar afgingo bref med uppmaningar om att medverka till en god utgång af det slutliga riksföreståndarevalet.

Kristinas hjerta blödde, men hon undanhöll icke sin herre något. Det var icke med ängslande oro, utan lugnt och sanningsenligt hon berättade hvad man uppdragit henne att framföra. »Jag vill endast, käre herre, att I skolen veta hvad som säges, alldeles som om I voren här närvarande,» skref hon. »I veten nog, att den Herren vill bevara, den hjälper han genom alla farligheter, hur stora de än månne vara.»

Kort derefter skref hon ånyo till honom att ett bref anländt från fogden på Åbo slott. Denne varnade för erkebiskopen, som efter hans förmenande icke var att lita på.

»Detta synes mig fast otroligt,» skref Kristina; »den gamle herrn, som visat både eder och mig så mycken huldhet; jag hade en hjertans god lust att resa till Stäket och besöka honom.»

Det var kort efter detta bref, som hon erhöll brefvet från abbedissan i Vadstena. Hon varnade för lömskt försåt och nämnde tvenne namn, för hvilka Kristina hade nästan lika stor afsky.

Herr Erik Abrahamsson hade hon träffat några gånger hos sin syster, fru Cecilia; och hans åsyn hade ingifvit henne en onämnbar fasa på samma gång som den närgångna beundran, han egnat henne, sårat den qvinliga blygsamheten.

Hvad herr Knut Alfsson angick, kände hon endast förakt för honom; men en sådan menniska kan gå långt i oförskämdhet och djerfhet; han hade en gång förut umgåtts med lömska förslag, ingenting hindrade att han försökte dem ännu en gång.

Fru Märta var fortfarande i Vesterås, Kristina beslöt att bjuda henne till Stockholm; ända tills hennes herre återvände ville hon ständigt hålla sig hemma, väl vetande att alla andra motgångar kunde herr Sten bära, men icke den, om något ondt vederfores henne.

Vi hafva redan förnummit, att hon med stor välvilja lofvade taga vård om Karin. Den unga flickans skönhet

öfverraskade henne likasom alla andra, och abbedissans bref, som talade om de faror den utsatt henne för, ökade ännu mer det deltagande Kristina från första ögonblicket fattat till henne.

Det gjorde den unga frun ett stort nöje att höra talas om Märeta; som barn hade hon sett henne, och visste att hon blifvit tvingad att taga slöjan. Flickans beskrifning på den bleka, sorgbundna nunnan rörde henne ända till tårar.

En dag erhöll hon besök af fru Cecilia. »Jag kommer endast med dåliga nymären,» sade denna.

»De blifva lättare att fördraga, då de framföras af eder, käraste syster,» svarade Kristina.

»Herr Peder Thuresson...»

»Är också en affälling, jag vet det.»

»Han har visat min herre ett bref, som han erhållit från biskop Hemming...»

»Också han!» utropade Kristina med smärta; »det vore sannerligen det bittraste af allt.»

»Brefvet kan tydas olika. Han hade kort förut erhållit underrättelsen om herr Svantes död och är nu mycket tvehägsen om han skall återvända till Sverige eller icke.»

»Är det allt?»

»Nej, han säger, att de nya släktförhållanden, hvori herr Sten inträdt, lära väl vara nog att jemna vägen för honom, och de gamla vännerna äro numera obehöfliga — åtminstone tills vidare.»

»Det har förmodligen sårat honom, att icke hafva erhållit bref från Sten... Jag skall genast skrifva härom och också om igen till fru Märta, hon har alltid haft stort inflytande på biskopen; nu måste hon bedja honom komma hit, icke för vår utan för Sveriges skull; han har så många gånger vågat lif och blod för det kära fäderneslandet, må han ock göra det till det sista.»

»Ja, fru Märta är allt den rätta.»

»Jag ville att hon lärde mig den stora konsten att vinna menniskor; hon kan den.»

»Icke med alla.»

»Säg mig, Cecilia, med hvilken makt är det som fru Pernilla Klausdotter gör sina eröfringar?»

»Det måste vara genom smicker.»

»Detta med herr Peder Thuresson!»

»Jag förstår det inte...»

Kristina lade sin hand i systemens. »Vill du hjälpa mig?» frågade hon.

»Med hvad?»

»Att omvända honom.»

»Det är omöjligt!»

»Icke när det skett *en* gång förut.»

»Hur skulle det gå till?»

»Vi måste fundera ut ett sätt.»

»Jag fruktar vi taga oss ett fåfängt arbete före; det är icke genom andras öfvertalande utan genom egen ingifvelse, som tankarna få en ny riktning.»

»Men fru Pernilla...»

»Hon har dårat honom — med hvad, vet jag icke; en dag vaknar han ur yrseln... då förbytes den närvarande vänskapen i fiendskap.»

»Tror du det verkligen?»

»Jag är öfvertygad derom.»

»Så skola vi bida tiden; men till biskopen...»

»Bör herr Sten skrifva så snart som möjligt; och jag tror det vore godt, om fru Märta lade sitt ord till.»

»Var viss på, att det gör hon. Fru Märta håller Sten mycket kär, långt mer än hennes andra styfbarn.»

»Vet du, att herr Knut är i Stockholm?»

»Verkligen?» yttrade Kristina bestört.

»Jag tror nästan att han icke ville bli igenkänd,» sade Cecilia; »så föll det mig före.»

»Han blef på sin tid visad från Stockholm af riksförståndaren; numera rådes han ingen.»

»Fruktar du honom, Kristina? Du vardt i en hast så blek om kind, kär syster.»

Kristina lade abbedissans bref i hennes hand.

»Tag försigtighetsmått; låt spionera på honom.»

»Bör jag det?»

»Hvad tror du herr Sten skulle göra?»

»Jag är nästan glad, att han icke är här.»

»Visserligen är det alltid bäst om vi qvinnor hade förstånd att försvara oss sjelfva.»

Fru Cecilia bjöd afsked, men hon sade sig nu icke hafva någon ro, utan att hon dagligen fick höra om fru Kristina.

Denna skyndade att skrifva till sin herre med enträgen begäran om, att han genast ville sända bref eller bud till Lybeck och förmå biskop Hemming komma snart tillbaka.

»Allrakäraste vännen min,» skref hon, »jag tror icke annars, att allt kan gå dig väl i händer.»

Till fru Märta skref hon lika enträget: Det stora inflytande, hon egde på biskopen, borde mer än allt annat förmå honom att skyndsamligen återvända; »och hoppas jag kär moder min,» tillade hon, »att I viljen rätt snart komma hit till Stockholm, dels för att sjelf mottaga biskopen, dels därför att herr Knut nu befinner sig här, och om han är sinnad att företaga något som orätt är, lärer ingen annan än I kunna förhindra det.»

Kristina påsatte sigill och afsände sina bref; hon kände sig derefter mera lugnad.

Vanligen tillbringade hon hela förmiddagen inne i lönkammaren; der emottog hon de besök som angingo hennes herre, läste och skref bref. Hennes jungfrur och tärnor voro under tiden sysselsatta endera hvar för sig eller ock tillsammans i frustugan under fullbetrodd tillsyn, men eftermiddagarna samlades alla i slottsgemaken och man roade sig då med läsning, musik och någon gång med dans och lekar.

Fru Märta hade tillrådt sin unge styfson att genast omgifva sig med ett hof; hon visste, att ju flera som drogos dit, ju större blef antalet af Sten Stures anhängare, och hofluften egde en dragningskraft äfven på de obeslutsamme.

Kristina måste därför, ehuru med tungt sinne, gifva lysande fester; men den värdighet och det behag hon dervid ådagalade, förvärfvade vänner åt hennes herre, som han kanske annars aldrig vunnit.

Det var på en af dessa som herr Knut Eskilsson, en af de herrar, som deltagit i riksföreståndarevalet i Arboga, sade till henne: »Jag har i dag skrifvit till herr Sten och bedt honom återvända till Stockholm; han skall icke lyssna till onda rådgifvare, utan försona sig med rådet, då hoppas jag allt skall blifva godt igen.»

»Jag trodde det var rådet, som vändt sig från herr Sten,» yttrade Kristina blygsamt.

»Måhända är det så, men meningarna om hvad som bör göras äro delade.»

»Här finnes tvenne partier, säger man.»

»Det ena förstärkes medan det andra försvagas; och jag må väl säga, att I, ädla fru, har deri en icke ringa del.»

»Jag?» sporde hon med oförstäld förvåning.

»Hvad man egentligen haft emot herr Sten, är hans ungdom; men I hafven bevisat, att förstånd, arbetsförmåga och fast och stadig vilja kan finnas också hos den unga, och jag må väl säga, att under den korta tid I vistats här, har eder klokhet och blygsamma väsen tillvunnit eder herre en större seger än han kunnat vinna med någon bondehär.»

Det lyste en fuktig glans i Kristinas ögon när hon svarade: »Glädjefullare ord hade ingen kunnat säga mig och hjertligen tackar jag eder därför!»

»Herr Sten gör nog rätt, som försäkrar sig om bönder och bergsmän,» tillade riddaren; »men slottsherrarne hafva hittills stått mycket vacklande.»

»Jag vet att han skrivit till dem.»

»Men brefven hafva lemnats utan afseende; man har velat se tiden an.»

»Under tiden går riket förloradt.»

»Man har beslutat sig för ett nytt möte i Upsala; der skall hållas burspråk med allmogen, men det är fara värdt att det icke heller leder till något. Herr Erik Trolle blir aldrig folkets man.»

»Tillräkna mig icke min enfaldiga fråga,» sade Kristina mildt; »men förklara mig hur det kommer sig, att så många af de svenske vilja lemna fäderneslandet i danskt våld?»

»Många orsaker medverka,» svarade riddaren, medan en mörk sky drog öfver hans ansigte. »De finnas, som deri hafva sett Sveriges enda räddning. Vetni I icke, att giriga händer hafva långt ifrån utsträckt att gripa rofvet. Vi hafva en gång försökt tyskt regemente, hvart ledde det?»

»Till danskt, som icke var bättre.»

»Sant nog; men då vi icke äro starka nog att skydda och försvara oss sjelfva...»

»Än slaget vid Brunkeberg, då fienden var inne i hjertat af riket?»

»Det var ett underverk...»

»Som alltid skall inträffa der enighet och fosterlands-kärlek finnas,» genmälde Kristina lifligt. »Hvem tänker på sig sjelf, då det gäller att rädda hvad man har kärast och dyrbarast? Är det icke skönt att offra lif och blod därför? Och om herreman som bonde samfäldt lifvades af denna känsla, månne Sverige då kunde eröfras?»

Riddaren böjde hufvudet. »Jag tror det icke,» sade han; »och förmodligen är det denna inre, hemliga öfvertygelse, som efterhand drar allt flera från fredsvännernas parti.»

»I saden, att många orsaker medverkade.»

»Hos erkebiskopen och presterna är det kyrkans eller, rättare sagdt, egna fördelar.»

»Men dessa lida ju intet intrång?»

»Man känner i luften, att sådant stundar. Jag har sjelf hört erkebiskopen säga, att ett välde som icke är i stigande, det sjunker, om också omärkligt . . . Nu fruktar man slikt.»

»Kan danske konungen förhindra det?»

»Han kan medgifva stora fördelar och ytterligare styrka kyrkans makt.»

»Vore det till gagn för landet och skulle det verka en kraftigare gudsyrgan, borde det visserligen ske.»

»Biskop Hemming Gadd menar, att det just är upplysningen, som presterna motarbete; därför att riksföreståndarne gjort folket till tänkande menniskor, är deras regemente dem en styggelse. De skulle — efter biskopens mening — helst se, att menigheten bestod af själlös fänad.»

»Jag är viss på, att han öfverdrifver!» sade Kristina; »så illa kan det icke vara.»

»Men, ädla fru, edert eget kön bär icke en ringa skuld i det danska inflytandet.»

»I syften på riddarevärdigheten?»

»Som nu minst hundrade väpnare gå och vänta på; dock skulle de lättare trösta sig än deras hustrur, som sucka ifrigare efter frutiteln än efter den eviga saligheten . . . Det är beklagligt, men dock sant, att de utöfva starkt inflytande.»

»Tänk, om de allesammans satte fäderneslandets sak främst af allt!»

»Ja, då skulle jag instämma med eder, att det vore ööfvervinneligt . . . Lyckligtvis fins icke många sådana som likna fru Pernilla Klausdotter.»

»Hon är mäktig i det onda!»

»Så stark, att hon slår öfver och verkar till det goda; nu har hon gjort det med sin egen herre.»

»Herr Sten Kristersson?»

»Tillhör icke längre fredsvännerna.»

»Är det möjligt!»

»Mycket att lita på är han väl icke; men emellertid är han nu danskfiende.»

»Hvad säger då fru Pernilla?»

»Hon hånar honom!»

»Och det fördrar han?»

»När hon kommer till Nyköping reser han derifrån. De se hvarandra icke mer.»

»Förskräckligt!»

»Det kunde icke gå annorlunda.»

»Besynnerligt, att vi qvinnor kunna hafva sådan makt.»

»Den är större än I sjelfva veten, och väl är det!»

»Nu hafven I orätt; kände och förstodo vi den rätt, skulle den icke så ofta missbrukas!»

»Så litet I kännen verlden! Tron I, att de fruar och jungfrur, som nu röra sig derute i slottsgemaken, icke hellre skulle buga sig för en drottning än för den ädla fru Kristina Gyllenstjerna, änskönt hon vore i stånd att med svärdet i hand försvara svenskmanarätt mot fiendens intrång?»

»Herr Knut Eskilssons egen husfru jäfvar ett sådant ömdöme,» svarade Kristina småleende; »men hjertligt tackar jag eder för de tröstrika ord I talat, och till min herre vill jag skrifva derom.»

Men redan påföljande dag fick Kristina till sin öfverraskning mottaga besök af herr Sten Kristersson; någon förlägenhet røjde han icke, men tycktes deremot vara i mycket upprörd sinnesförfattning.

»Jag kommer från Nyköping,» sade han; »och ehuru väl jag redan skrifvit derom till herr Sten, vill jag också säga det till eder. Erkebiskopen verkar allt ondt han förmår; bref har kommit till Östergötland ifrån honom, att allmogen skall ingen svärja, förr än bud kommit från honom hvem riksföreståndare varda skall.»

»Har han icke dertill utsett herr Erik Trolle?»

»Den gamle räfven stämplar allt ondt han förmår, men det hindrar inte att alla falla ifrån honom; ju mera han visar hvad han för i skölden, ju mindre tilltro vinner han. Nils Bosson, som främjar hans val, lyckas bättre der nere i våra trakter, ty han aktar sig att visa hvad som gömmes på botten.»

»Hvad är det?» frågade den oerfarna fru Kristina.

»Prestväldet! Herr Erik Trolle är endast skylten, det är sonen som skall göra't.»

»Herr Gustaf Trolle?»

»Den blifvande riksföreståndaren!»

»I menen erkebiskopen?»

»Både det ena som andra...»

»Är det presternas önskan?»

»Inte allas! Biskop Mathias i Strengnäs...»

»Är icke han bland de fullmäktige, som skola afgå till Malmö för fredsslutet?»

»Det hindrar icke, att han bytt om åsigter. Förhållanlandena kunna verkligen vara sådana, att man en tid håller fast i ledbandet och följer de andra efter; det kan bli en vana, så till sägande en andra natur. Men så på en gång får man upp ögonen, fjällen ha fallit bort och man ser sjelf klart och tydligt!... Jag må gerna säga, att det besök eder herre gjorde hos mig i Nyköping icke så litet verkade på mig. Så ung en herre och så manliga tänkesätt — det tvingade till jembförelser, och när dertill kom det ovärdiga behandlingssätt han rönte i mitt eget hus...»

»Derom vet jag ingenting!»

»Att han förteगत det, länder honom ytterligare till heder, men jag kan icke sona förbrytelsen annorlunda än genom att blifva hans man, och det vill jag också. Hvad biskop Mathias angår, vet han ännu ingenting derom; det är till min fogde han skrifvit och uppmanat honom att tala till folket och styrka dem för eder sak.»

»Biskopen förmår mycket på mötets beslut.»

»Lita inte på honom dervidlag. Den som känner knifsudden på strupen, talar den i munnen som håller i skaftet. Endera konung Hans eller hans son bli närvarande, veta danskarne nog draga försorg om, att utgången blir sådan de vilja hafva den; det enda de svenske förmå är att hala ut på tiden, men det har nu skett i så många år, att det knapt går för sig längre. Kung Kristian är heller icke att leka med!»

»Just därför trodde jag att de svenske rådsherrarne skulle visa, att de förstode tala ett allvarligt ord.»

»Så är det; alltid viljen I qvinnor drifva till handling, det vare i ondt eller godt.»

»Jag spörjer endast...»

»I början, ja!... tills armen blifvit lyftad; men sedan ären I snabba att säga: 'Slå till!'»

»Jag skall endast säga det när det gäller fäderneslandets försvar!»

»Men om I vore dansk född?»

»Så blefve jag icke därför en förrädare!»

»Det är också mina ord! Har jag tvenne fädernesland, får jag icke förråda det ena för det andra. Om I vissten hvilket helvete jag lefver uti...»

»Jag har hört talas derom.»

»En ond man kan vara svår att göra med, men en elak kvinna är en satan, så vida hon icke är den onde sjelf, ty hon kan stundom skapa sig såsom en af ljusets englar, och jag vet icke om någon annan afgrundsande fått den för-mågan.»

Ett nytt besök befriade Kristina från fortsättningen af detta samtal, men när herr Sten gick, sade han till henne vid afskedet: »Var på er vakt, I hotens af en stor fara; jag ville, men jag kan icke förhindra den.»

Hon kom sig icke för att fråga hvare den skulle bestå, men minnet af abbedissans bref återvände hastigt, och det väckte ånyo hennes misstankar, att Knut, som i flera veckor hade uppehållit sig i Stockholm, ännu icke gjort henne något besök.

Några dagar derefter sent en afton anlände en tjenare från fru Sigrid på Eka; hon hade hastigt insjuknat och önskade att fru Kristina genast ville begifva sig till henne. Budet sade sig desslikes hafva lemnat bref derom till fru Cecilia; denna hade lofvat att oförtöfvadt afresa till Eka.

Kristina stod obeslutsam och förskräckt; hennes hjerta drog henne till modern, men pligten fordrade hennes närvaro i slottet... Bref och bud kunde komma, som borde besvaras... Hade hon väl rätt utan sin herres vetskap och samtycke... Ingen hade hon att rådföra sig med, utom Cecilia; hon beslöt att genast fara till henne.

Hon befalde fram sin karm; ingen mer än Karin skulle medfölja. Det var i slutet af februari och ganska kallt; hon svepte in sig i en pelsbrämrad kappa och så väl hon som Karin kastade öfver sig täta, svarta slöjor.

Det hade icke nyligen fallit någon snö och gatorna voro hala och slintiga, därför gingo bärarne alltför långsamt för Kristinas otålighet.

Just som de kommo ut genom slottsporten, föll den ene af karlarne; detta vållade något uppehåll och Karin gläntade på gardinen för att se om mannen skadat sig. Kristina var så upptagen af sina tankar, att hon icke gaf akt derpå.

»Ädla fru, låt oss vända om,» hviskade Karin och drog sig hastigt in i karmen.

»Hvad tänker du på?»

Bärrarne återtogo sin väg.

»I frukten då inte...»

»Karlen har nog icke skadat sig, efter som de genast kunde fortsätta sin väg.»

»Men de andre?»

»Hvilka andra?»

»De som lade hand på karmen.»

»Det blef jag inte varse.»

»Hörde heller intet?»

»Nej! Hvad då?»

»Den ene sade: 'Ska' vi nu genast?' Då genmälde den andre: 'Så nära slottet? Låt gå som vi kommit öfverens.'»

»Heliga jungfru!» Nu förstod Kristina att hon var fångad i en snara; hvar skulle hon finna hjälp? Gatorna voro öde och tomma. Om hon åtminstone egt en knif, men hon egde intet, intet att försvara sig med... Men lugnet, rådigheten svek henne därför icke.

»Om du kan rädda dig, Karin,» hviskade hon, »så tag reda på hvart man för mig och underrätta min syster Cecilia.»

»Nej, det är icke I, som skall blifva deras byte... fort, ädla fru, låtom oss skifta kläder.»

»Du vill då...?»

»Rädda eder, om det så gälde lifvet...»

»Tack! Var viss, jag skall icke gifva mig ro förr än jag fått dig tillbaka.»

Hastigt skiftade de; det var nyss gjordt, då ett aflägsset buller förnams; det kom från den gata, som bärrarne veko in på.

»Nu gäller det!» hviskade Karin.

»Var stark! Den heliga jungfrun skydde dig!»

När man kom närmare, befans det vara en stark ordvexling. En pilgrim ville gå gatan fram, men hindrades derifrån af flera andra personer. Vid åsynen af karmen öfvergick trätan till slagsmål, men pilgrimen gaf icke vika, hans knutna näfve utdelade hugg åt alla sidor.

På litet afstånd sattes karmen ned.

En af bärrarne öppnade dörren: »Ädla fru, det är icke möjligt att komma fram.»

»Jag väntar!» svarade Kristina lugnt.

»Om I viljen stiga ur, finnes en löngång...»

»Kom, kom, skynden eder!» ropade nästan befallande en annan röst.

»Jag har sagt att jag väntar.»

»Så tvingen I oss att bruka våld!» Och den främmande fick tag i Kristina, som han drog ut ur karmen, oakadt hennes motstånd.

En annan ryckte Karin ut derifrån.

Begge slöto sig tätt till hvarandra. Kristina hade fallit på knä, hon slog armarna omkring Karin, hon visste nu att hon skulle förlora henne.

Begge hade förskräckelsen beröfvat målet.

De tvenne eftersta bärarne slogos tappert, men de främste voro synbarligen köpte, ty de läto nästan genast afväpna sig.

Striden fortgick lika tyst som häftigt. Våldsverkarne fruktade att främmande personer skulle tillkomma och beröfva dem bytet, men den trånga gränden spärrades ännu på ena sidan af de begge oförskräckta bärarne och på den andra af pilgrimen och hans tvenne motståndare. Det fans ingen möjlighet att undkomma med de tvenne kvinnorna, och anföraren, som ensam bevakade dem, afvaktade med otålighet stridens slut; utgången var gifven, sex kämpade mot tre.

Men endera pilgrimen var försedd med pansar eller genom något annat trollmedel gjord osårbar, inga hugg eller stick beto på honom; med ett slag af sin starka näfve, slog han en af sina motståndare till marken och ryckte vapnet ur hans hand.

»Nu, mina gossar, skola vi leka en annan lek,» ropade han. »Med eder begge skall jag snart bli färdig, och han derborta kan snart räkna på min hjälp!»

Ljudet om icke sjelfva orden trängde fram ända till de begge kvinnorna.

»Bengt!» ropade Karin alldeles utom sig.

Om denne icke i samma ögonblick slagit sin andre motståndare till marken, är det troligt att ljudet af denna röst för sekunden förlamat hans arm . . . Den tredje motståndaren flydde hals öfver hafvud, menande det vara fan sjelf han hade stridt emot.

Nästan på samma gång hade de begge bärarne blifvit slagna till marken. Anföraren tog den förmenta Kristina i sina armar, sparkade undan tjenarinnan, så att hon sanslös föll till marken, och skyndade bort med sin börda. När pilgrimen kom fram till platsen, syntes den öde och tom, det

matta stjernljuset bortskymdes af moln, men han förnam en sakta jämmer och, vägledt häraf, fann han slutligen en meniska utsträckt på marken.

Han for med handen öfver ansigtet . . . det var en qvinna . . . fin »som min Karin!» hviskade han. Hon gick aldrig ur hans tankar, det var ju för hennes skull han rymt från klostret och kommit hit . . .

»Karin!» ljöd det som en andehvskning från den arma qvinnan.

Bengt upplyfte henne varsamt . . . hon hade förlorat sanningen . . . »Heliga Brigitta, hvart skall jag föra henne?» sade han för sig. »Jag är ju sjelf en främling här.» . . . Men *en* kände han; den för hvars skull han kommit, hvars röst han nyss trott sig höra . . . till henne ville han bära den främmande, hon skulle nog finna någon råd . . .

På slottet brann en lykta, den enda som fans, och efter ljuset gick han, det förde honom fram till ort och ställe . . . Han klappade på och man öppnade.

Men då han frågade om han kunde träffa en hoftärna vid namn Karin, då skrattade vaktkarlen och svarade, att så sent togs inga besök emot; en annan, som hört frågan, tillade, att »om det var Karin från Vadstena han menade, så hade hon för en timma sedan följt bort med den ädla fru Kristina.

»Släpp mig då in,» sade Bengt, som alltjemnt stod utanför med sin börda på armarne, »och bed till den heliga jungfrun att icke en stor olycka har inträffat . . .» Varsamt nedlades den sanslösa på en bänk i vaktrummet, och när den af blod klibbiga slöjan togs af henne, uppgafs ett enstämmigt rop af fasa och förskräckelse.

»Fru Kristina! . . .»

Ur ett litet hål i pannan, sköt en fin blodstråle. Sporren eller en spik i klacken hade vållat den.

Nu blef stor uppståndelse. Bengt hade tillräckligt förstånd att genast göra ett förband, och tärnor och tjenarinnor kommo skyndsamt för att taga vård om den sjuka.

Hon blef varsamt buren till sina rum, en läkekunnig efterskickades och bud gick till fru Cecilia om den stora olycka som inträffat.

Under tiden måste Bengt gång efter gång berätta om den strid, hvori han så oförmodadt tagit del: »Man förbjöd mig att gå gränden fram,» sade han, »och jag hade fogat

mig derefter, om man icke gjort det med så grofva och ohöfviska ord, att jag fick lust till motstånd.»

Men Karin hade följt med fru Kristina, han tyckte sig ha hört hennes röst, hvart hade hon tagit vägen?

Ingen annan än fru Kristina kunde upplysa derom och hon låg fortfarande sanslös.

Läkaren sysslade länge innan han kunde väcka henne till lif, men så matt och svag var hon af den starka blodförlusten, att läkaren sade: »Om förbindningen dröjt i fem minuter till, hade hon nu varit död! Ett underverk har räddat henne.»

Och Bengt var räddaren. När man sade honom, att riddaren Sten Sture tillbad sin unga husfru och att han nog skulle värdigt belöna hans tapperhet, så tänkte Bengt på sin Karin, som han öfver allt i verlden höll kär. Hvar kunde hon vara? ... Hade hon hört hans röst, borde hon väl skyndat till hans möte.

När Kristina vaknade till medvetande var åsynen af Cecilia det första som mötte henne. Hon smålog, men förmodade ännu icke tala.

Och allt fortfarande måste Bengt vänta ... ingenting annat än vänta.

Slottshöfdingen Jöns Jönsson underkastade honom ett strängt förhör, men han hade ingenting annat att säga, än hvad han förut berättat. Värre var det när han skulle göra reda för sig sjelf; han bekände genast att han rymt från klostret och begifvit sig till Stockholm för att träffa Karin, för se, de begge älskade hvarandra.

Men när slottshöfdingen sade, att han var skyldig att sända honom tillbaka till klostret, då spärrade Bengt upp ögonen.

»Det har blifvit mig sagdt, att jag gjort en god gerning, då jag räddat den ädla fru Kristinas lif,» sade han »och nu viljen I göra mig tillbaka den största otjenst.»

»Du begriper icke, att de vördige fäderna skola anklaga mig inför erkebiskopen.»

»De behöfva ju ingenting veta ...»

»Tror du icke, att en sådan händelse blir känd?»

»Hellre än att återvända till klostret, rymmer jag ur land och rike.»

»Det fins en annan utväg.»

»Och den är?»

»Att du blir soldat»
 »Det är just min afsigt!»
 »Så ger jag dig genast värfningspenning och gör dig till slottsknekt.»

»Topp!»

»Hvad heter du?»

»Bengt!»

»Från i dag Bengtsson!»

»Tack! Det kan vara lika godt!»

»Gå nu och skaffa dig andra kläder.»

»Är jag säker för munkeknepe?»

»Det må du sjelf se till, men jag har rätt att återtaga dig ifall du kommer i deras våld.»

»Det skall jag nog vakta mig för.»

Slottshöfdingen ropade på en vaktkarl och bad honom följa Bengt till skraddaren.

Men han stannade i dörren och gick tillbaka till sin nye herre: »Jag har gjort allt detta för Karins skull,» sade han. »Från henne afstår jag aldrig.»

»Det behöfver du heller inte.»

»Men jag vet icke hvar hon fins!»

»Gif dig till tåls, hon kommer nog tillbaka.»

»Jag gaf mig icke till tåls i klostret och jag gör det heller icke nu; jag måste ut och söka henne, annars...»

»Annars?»

»Här är penningen tillbaka.»

»Du föredrar att bli sänd till klostret?»

»Nej!» ... Han tog den tillbaka ... »Men det säger jag, kommer hon icke snart, så rymmer jag.»

»Ertappad, blir du skjuten!»

»Bättre det, än lefva skild från henne.»

»Tag nu ditt förnuft till fånga, lita på att hvad jag för-
 mår, skall jag göra för dig.»

»Tack!» Så följde han till skraddaren.

Fru Cecilia underrättade slottshöfdingen om sina misstankar på herr Knut Alfsson ... Det var så mycket troligare att han var gerningsmannen, som han hållit sig dold och henne veterligt icke besökt någon af sina fränder i Stockholm. Fru Kristina hade blifvit varnad för honom, och hur allt tillgått, kunde man ännu icke få någon upplysning om; den sjuka hade icke yttrat ett ord och läkaren strängeligen tillsagt, att man icke fick göra henne några frågor.

Först tredje dagen hade Kristina någorlunda hemtat sig. Hennes första fråga var:

»Vet herr Sten något?»

»Nej!» svarade fru Cecilia, »men nu vill jag skriva att du varit sjuk, men är bättre.»

Hon såg sig omkring. »Hvar är Karin?»

»Följde hon icke med dig?»

»Jo, det är sant...»

En lång tystnad följde, minnet vaknade, men den hemska tafla det framkallade, skyggade tillbaka därför... Det dröjde flera timmar innan Kristina förmådde återtaga ämnet och likväl såg man hur det oupphörligt sysselsatte henne; men innan hon talade, måste hon först hafva allt klart för sig.

Då gjorde hon i korta, ofta afbrutna ord, en noggrann berättelse om allt som skett... Det falska brefvet från Eka... Hennes beslut att besöka fru Cecilia... Karins upptäckt af sveket, hennes sjelfuppoffring... Hon mindes till och med hur hon sökt hålla henne qvar när rånaren ryckte henne med sig... Karin hade ropat namnet »Bengt», sedan visste hon ingenting mer.

Cecilia sporde om hon icke känt igen rösten.

»Jag tror det var herr Knuts!» svarade hon.

Vid nästa samtal med slottshöfdingen, underrättade fru Cecilia honom om förloppet och han berättade för henne att man lyckats gripa den ene af de köpte förrädarne. Han hade erkänt, att en förnäm herre tubbat dem med stora löften, men som denne bar mask och den utlofvade penningen icke skulle erhållas förr än efter verkets fullbordan, hade hvarken gerningsmannen eller den utlofvade lönen hörts af. Genom sina spejare hade Jöns Jönsson fått visshet om att den unge herr Knut Alfsson verkligen uppehållit sig i staden; för några veckor sedan han hade rest derifrån, men åter kommit i sällskap med fru Pernilla Klausdotter tre dagar innan ogerningen föröfvats. Samma natt hade han försvunnit och man hade icke vidare sett till honom.

»Och den unga flickan?»

»Om henne har jag icke hört något.»

»Han har troligen fört henne med sig,» sade fru Cecilia.

»Eller tagit hennes lif,» genmälde Jöns Jönsson.

»Det vore förskräckligt, och jag fruktar storligen att fru Kristina icke får någon ro, innan hon erhållit visshet om hennes öde.»

»Det torde bli ett svårt arbete, men lyckligtvis fins en person, som saken rör ännu närmare än fru Kristina.»

»Och det är?»

»Denne Bengt!» Och slottshöfdingen berättade hvad vi redan veta.

När Kristina fick höra målas härom, ville hon nödvändigt se och tala vid sin räddare, och den unge soldaten fick inträda till henne.

De begge systrarna förvånades vid hans åsyn, så ädla drag träffar man icke bland folket . . . Tillhörde han deras egen familj? . . . Det var det gyllenstjernska tycket i de ädla manliga dragen.

Kristina tackade honom för hvad han gjort för henne. »Jag vet väl, att I skullen gjort det samma för hvilken annan som helst,» sade hon, »men det förminskar icke min skuld, och bäst tror jag mig gälda den, då jag sätter eder i tillfälle att uppsöka den edert hjerta håller kär och som jag har att tacka för mer än lifvet!»

Den unge soldaten föll till hennes fötter och hon räckte honom sin hand att kyssa.

Det var nu en alltför stor ärebevisning, men det var hans utseende skulden till; visst var han en annan än han gaf sig ut för.

Under tysthetslöfte fick han veta namnet på den förmodade rånaren; hvart denne hade fört Karin, var icke lätt att gissa, hans egen list och klokhet måste vägleda honom.

»Jag är uppfödd i kloster, ädla fru,» genmälde Bengt, »och illa skulle jag använt min tid, om jag der ingenting lärt. I hafven gifvit mig respenningar, jag har min frihet att handla och låta som mig godt synes, var viss på, att jag skall lyckas i mitt företag!»

Med af glädje strålande anlete bjöd han farväl; han var nyss fyllda tjugo år, hela verlden låg öppen för honom, kunde han tvifla på möjligheten att finna den han sökte? Hade hon stått utanför slottsporten och väntat på honom, skulle det icke väckt hans undran, kanske snarare en känsla af harm att hon så lätt var att finna; han ville gerna kämpa och strida och låta henne bli segerns lön.

Hon stod heller icke utanför porten och väntade; han skulle allt få sin önskan till fullö uppfylld.

Men när han gått sade fru Cecilia: »Såg du på hans händer, Kristina?»

»De voro starka och röda.»

»Formen var sådan man endast träffar inom några få adliga familjer, synnerligen den gyllenstjernska.»

Kristinas hjerta blödde vid tanken på den stackars Karin? Hvad öde väntade henne, då hon träffat ut för en så samvetslös människa som denne Knut?

»Hvad skulle du gjort, Kristina?»

»Dödat mig!»

»Utan vapen?»

»Man finner alltid något, om man allvarligt vill, och min förtröstan är att Karin också skall göra det.»

Men dagar och veckor gingo, hvarken Karin eller hennes ungersven hördes af och fru Kristina fick snart andra och viktigare ting att tänka på.

Unge herr Sten fortfor att resa omkring i landet; der var mycket att rätta och ändra, och så ville han öfverallt höra sig före, hvad han hade att lita till. I slutet af mars egde åter ett möte rum i Upsala. Dit kommo många af fredsvännerna och allmogen var mangrant kallad. Herrarne höllo fast vid det redan gjorda valet, men det gick icke an att gent emot folket låta framskymta sådan egenmäktighet; därför skulle man ställa så att gemene man trodde allting skedde med deras medgifvande.

Flera af herrarne höllo burspråk på rådstugan; de talade om att en sådan ädel och rättsinnig herre, som herr Erik Trolle, hade aldrig suttit vid väldet, och ville han taga landets angelägenheter om hand, skulle allt gå bättre än hittills.

Bönderna och bergsmännen hörde uppmärksamt på, man såg dem i stora hopar stå tillsammans och samspråka, aldrig med många ord, sådant var icke svenskmanna sed, nej, kort och godt och de förstodo hvarandra. När då herrarne kommo och frågade om deras mening, svarade de blott:

»När de till Danmark sända buden komma hem igen, skola vi välja en höfvidsman efter lag och gammal sedvänja.»

Att de icke fästade något afseende vid det redan gjorda valet, skönjdes nog; det var att göra om igen, ty folket ville

allt ha sitt ord med, och svårigheten var bara att så bearbeta dem, att det stundade valet endast skulle bli till en bekräftelse af det föregående; men svenske män voro den tiden lika som det svenska jernet af så hårdt ämne, att det kunde brytas men aldrig böjas. Efter hand har det ena ändrat natur, I veten nog hvilket!...

På utsatt tid samlades man i Malmö. Konung Hans hade sjelf infunnit sig med många höga danska herrar och från Lybeck voro flera rådsherrar anlände.

De svenska fullmäktige voro biskop Mathias från Strengnäs, Holger Karlsson och Bengt Ambjörnsson.

Först och främst afslöts fred mellan Danmark och Lybeck, derefter ett vapenstillestånd med Sverige, som skulle räcka till midsommaren 1513. Då skulle tolf danska och tolf svenska rådsherrar träda tillsammans i Köpenhamn för att uppfylla ett af de tre vilkoren i 1509 års fördrag: antingen på nytt hylla konung Hans, eller antaga hans son Kristian till konung, eller ock betala en årlig ränta af tretton tusen mark till konungen och drottningen, tills hyllning skedde.

Lybeckarne skulle också vara närvarande vid detta möte; hvad de bestämde, skulle begge parterna utan vägran underkasta sig, hvarom icke egde hansestäderna rätt att använda våld.

Den 23 april uppsattes fördraget, många svenska herrar hade kommit till staden för att betyga konungen sin vördnad; han var idel nedlåtenhet, och alla tyckte att bättre herre kunde icke Sverige få; stor orätt hade hittills skett honom, men det skulle nu godtgöras. Fredspartiets vänner återvände hvar till sitt, fullt beslutna att draga svärdet om så behöfdes, icke för Sverige, utan för Danmarks konung.

Vid denna tid återvände Sten Sture till Stockholm; den unge herrn hade öfverallt rönt välvilja och förtroende, icke under att hans ansigte lyste af glädje och belåtenhet och att han med ljusa förhoppningar gick framtiden till mötes.

Och hans ädla, högsinta hustru kom honom till mötes med famnen full af kärlek; det var som solljus kring dessa begge och alltmera ökades antalet af dem, som ville värma sig i strålarna deraf.

Flera rådsmöten egde rum i Stockholm; lika kraftigt som sin fader, men med ett lugn, som mycket påminde om den förste Sten Sture, yrkade den senare på fortsättning af kriget. »Om,» sade han, »vi allenast med kraft gripa oss an, kan

unionsfrågan snart bli afgjord, men olyckan är, att vi gå alltför lamt tillväga; några förlorade drabbningar och danskarne skola sedan lemna oss i fred. Vilja vi saken, måste vi också vilja medlet. Det gäller att förbli ett fritt och sjelfständigt land eller ett lydrike under Danmark. Begge delarne hafva vi redan pröfvat, men om det senare vinner de flesta anhängarne, då vill jag med det förra antalet gå ut att offra lif och blod i strid för kristenhetens heliga sak, mot de omilda turkar. För den som icke längre har ett fädernesland att värna och försvara, återstår ingenting annat än att dö!»

Och de, som i sina samveten kände sig skyldige, slogo ned ögonen och förmådde ingenting svara; de tvifvelaktige eller vacklande kommo till stadga och beslut; med kraftiga handslag förbundo de sig att stå eller falla i kampen för landets försvar.

Men förgäfvos sökte herr Sten att komma till tals med erkebiskopen. Tvenne gånger reste han till Stäket för att träffa honom, men begge gångerna sades att hans nåde var sjuk och förmådde icke taga emot några främmande.

Då skref han till honom och bad, att han för Guds och den heliga jungfruns skull ville besinna landets hotade ställning och hvad fara, split och tvedrägt skulle hafva med sig samt hur viktigt det var, att herrarne och folket slöto ett fast förbund att stadigt stå emot fiendens onda anslag.

Svaret kom; det innehöll, att biskopens svaga helsa var en följd af den oro för landets skull, som natt och dag plågade honom. Gerna gåfve han sitt lif om han dermed kunde betrygga landets lugn och sällhet... »Dagligen,» skref han, »beder jag till den heliga jungfrun om ljus i det mörker, som betäcker min syn, af henne väntar jag klarhet i tviflen, men för att icke låta locka mig hvarken till den högra eller venstra sidan, har jag afsagt mig hugnaden att rådgöra med kära vänner. Endast i det ljus jag väntar uppifrån, vill jag söka lösningen på den stora frågan.»

»Den gamle räfven,» sade Sten. »Hur han slingrar sig åt alla sidor.»

Kristina, som fått del af brefvet, menade att biskopen var rädd.

»Hvaraf dömer du det?»

»Af vissa uttryck. Jag tror nog han skulle gerna taga emot dig, om han vågade.»

»Hvem skulle hindra!»
 »Det vet jag inte.»
 »Du har kanhända icke orätt,» sade hennes herre efter något begrundande. »Det fins verkligen en person som han storligen fruktar.»
 »Hvem är det?»
 »En qvinna, som tvenne gånger stått efter mitt lif.»
 »Af hvad orsak?»
 »Det vet jag inte!»
 »Men någon anledning måste finnas.»
 »Jag vet blott en som kan upplysa derom.»
 »Också en qvinna?»
 »Nej, en gammal munk i Mariefreds kloster.»
 »Der gamle herr Sten hvilar.»
 »Jag är säker han bedt mången bön vid hans graf; de trifies väl med hvarandra.»
 »Hans namn?»
 »Fader Johannes!»
 »Jag skall skrifva till honom,» sade Kristina. »Kan han icke komma hit, så färdas jag till honom.»
 »Det är icke sagdt att han vill yppa något; men det vet jag, att han en gång räddade mitt lif.»
 »Så skall han råda till det bästa. Jag får ju låta i denna sak som mig godt synes?» sporde hon och såg bedjande upp på honom med sina sjäfulla ögon.
 »Behöfver den ena handen fråga den andra till råds,» sade han, »är det icke samma vilja, som styrer begge?»
 Och så sände Kristina bud och frågade: endera om fader Johannes kunde komma till fru Kristina i Stockholm eller möta henne i Marifreds kloster?
 Det var nu ingen dag som icke rådsherrar, köpstads-
 män och bönder besökte herr Sten, för att tala med honom om det stundande valet; brytningen mellan partierna blef allt skarpare; tvedrägten inom rådet var i tilltagande; de olika åsigterna ledde till enskilda förolämpningar, och förbittring i sinnena spordes snart bland alla samhällsklasser.
 Till den 18 maj var ett stort möte utsatt i Upsala, herremännen skulle mangrannt resa dit och man visste att allmogen icke skulle uteblifva. Herr Sten var länge tveksam; han menade det var klokare handladt att vara derifrån; men hans vänner yrkade på att han skulle följa, också beslöt han sig därför.

»O!» sade Kristina. »Hur gerna ville jag icke vara med dig.»

»Hvad tror du man då skulle säga?»

»Litet frågar jag derefter.»

»Men jag gör det, Kristina. På min väna husfru får icke falla skuggan af ett tadel.»

»Det vore då orätt att följa?»

»Det vore mot vedertagen sed!»

Men innan herr Sten reste, fick han den glädjen att helsa fader Johannes välkommen. Den gamle hade följt tillbaka med budet: »Jag vet icke om morgondagen är min,» sade han, »derför gaf jag mig genast åstad.»

Kristina kunde icke taga ögonen från munken, aldrig hade hon sett en ålderdom som ingifvit henne djupare vördnad; i blicken, anletsdragen stod att läsa denna Guds frid, som endast vinnes efter hårda strider, genom dyrköpt seger.

När de unga tackade honom för att han kommit, svarade han: »Gif mig tillfälle att blifva eder nyttig och det är jag som skall tacka eder.»

Sten Sture visade honom erkebiskopens bref och påminte om förgiftningsförsöket i Upsala.

»Jag mins det ganska väl,» sade han.

»Men hvad bör jag göra, att för framtiden förhindra alla onda anslag?» utropade Kristina. »Jag bryr mig icke om att utransaka deras orsak, ty jag är viss på, att herr Sten icke begått någon vanhederlig handling, jag vill endast förhindra att de onda stämplingarne hädanefter ega framfärd.»

»Gud tillåter dem ju . . .»

»Visserligen . . . men . . .»

»Han vakar öfver dem . . .»

»Det ville också jag! . . .»

»Icke såsom han; det tillhör eder att gifva akt på hans anvisningar och efterkomma dem.»

»Om jag ser hvarifrån faran kommer, bör jag icke försöka afstyra den.»

»Icke genom orätta medel, icke på blotta angifvelser, utan bevis. Menniskorna skola säga eder, att det var genom en tillfällighet som herr Sten blef räddad, jag säger eder, att det var genom Guds tillskyndelse; hvad verlden kallar slump och händelse, är likasom knutar på de osynliga trådar, af hvilka de dödlige omedvetet ledas. De stanna dem i deras ilande färd, de förmå dem att se sig om eller tillbaka; någon

gång till och med att allvarligt tänka sig för... Var viss på, det var inte utan afsigt, som slumpen eller knuten hindrade dem just der det skedde.»

»Men den underrättelse jag nu fått, är den icke en sådan knut, som innebär ett: gif akt!»

»Visst bören I gifva akt på hur underbart den gode Guden skyddat eder herre, och tro, att han också allt framgent skall göra det. Då oroen I eder icke med fåfång ängslan, utan fyllen eder pligt så långt I förmån och läggen det öfriga i Guds hand.»

»I hafven rätt,» svarade Kristina ödmjukt.

»Käre fader, blif kvar hos henne till min återkomst från Upsala,» bad herr Sten.

»Det gör jag gerna.»

Så reste herr Sten.

Vi följa honom efter.

Det var just vid Eriksmessan, och bland det myckna marknadsfolket såg man talrik allmoge.

Herrarne af begge partierna hade mangrannt infunnit sig, bland dem var förnämligast herr Erik Trolle; han medförde talrikt följe i rik utstyrsel och tågade flera gånger genom gatorna för att förnöja den skådelystna hopen.

Sjelf liknade han mera ett skelett än en lefvande meniska. De nästan köttlösa benen slogo emellanåt mot hästens länd, nästan utan styr och hållning. Det såg ut som om kroppen varit en stör, med ett par stakar till armar, och derpå hängde den granna, nästan prålände riddaredrägten. Ansigtet var ett arbete hvori herr Erik troligtvis sjelf haft någon del, så ungdomligt syntes det på afstånd, under den plymagerade hatten, omgifvet af svarta lockar, som gjorde det ännu mera framträdande.

Bönderna betraktade honom undrande, de, som sett honom förut, kände icke igen honom och de, som sågo honom första gången, menade att han mera liknade en fågelskrämma än en hög herre.

Den stackars gamle herrn, hur gerna hade han icke velat vara ifrån alltsammans, men fru Kjerstin och herr Gustaf hade för första gången enats; begge hade sagt att han *skulle* bli riksföreståndare och då lönade det icke att säga emot. Den förre hade lofvat att bära mer än halfva bördan, den senare, att befria honom ifrån den helt och

hållet; hvem som skulle blifva den rådande fick framtiden afgöra.

Äfven de yngre af adeln drogo sig snart ifrån honom, en sådan riksföreståndare ville man icke hafva, och efter några dagar var det endast presterna och de gamle högadlige som gáfvo honom företrädet framför den »unge valpen», Sten Svantesson.

Staden vimlade af menniskor, alla afvaktade med orolig längtan morgondagen (den 18 maj). Det sades att sjelfva erkebiskopen skulle hålla burspråk och alla voro nyfikna att höra hans mening.

Herr Sten hade tagit in i ett ringa herberge utanför staden, men så snart det blef känt att han anländt, kommo folk af alla klasser för att träffa honom. De ville också han skulle tala.

»Mina tankar kännen I!» sade han. »Viljen I icke nu höra erkebiskopens och herrarnes?»

Men bönderna menade, att torget var icke stort nog att rymma så många åhörare; om därför herr Sten ville hålla burspråk på Kungsängen, så kunde de, som bättre likade honom, gå dit, medan herrepartiet stannade på torget.

Många vore de, som tyckte de ville höra så väl den ene som den andre; därför beslöts att nere på Kungsängen skulle burspråket bli en hel timme senare än på torget.

Med stor ståt begaf sig erkebiskopen till rådhuset, folket skockades omkring för att se honom och så sades tillräckligt högt för att han skulle höra det: »Hvad han blifvit åldrig!»

Samma ord hade han sjelf sagt sig många gånger, men det likade honom icke att andra upprepade dem, och så flammade en rodnad öfver de bleka, insjunkna kinderna, den höga, lindrigt böjda figuren rätade ut sig och med prelatisk värdighet helsade han de talrika rådsherrar och öfriga riddare tillhörande fredspartiet, som nedanför rådhustrappan bugande emottogo honom... När blicken mönstrande flög öfver skaran, kände han dem alla... De hade i hans ungdom varit unga, äregiriga och oförskräckta; nu voro de flesta nästan gubbar; hvart hade de lysande ungdomsförhoppningarna tagit vägen? flyktat med vinden... Det djerfva ungdomsmodet, som trodde sig i stånd att bryta alla hinder?... fallit som löf för höststormarne... Se de

slappa dragen, de neddragna mungiporna... dolsken likgiltighet... Ah, Jakob Ulfsson blef ännu en tum högre, *dessa* ville han icke likna... Med spänstiga steg gick han uppför trappan; der stod herr Erik Trolle, nästan en karrikatur af alla de andra... och sådan var den omgifning med hvilken han skulle framträda inför folket, det var dessas talan han skulle föra, endast deras, ty några unga funnos icke härbland, de hade alla dragit ner åt Kungsängen, sades det.

Den tätt hoppackade folkmassan stod under tiden tåligt väntande på hvad som skulle komma; erkebiskopen märkte att största hopen bestod af allmoge och det tröstade honom; det var förnämligast med dessa han ville tala.

Och med sin klara, välljudande stämma, som ännu hade i behåll mycket af sin forna klang, ordade han om landets betänkliga ställning, det var väl ock med insigt härom, som så många kommit samman, för att öfverlägga om det viktiga ämnet?

»Ja väl, ja väl!» ropade många röster.

»I viljen med rikets herrar välja en ny riksföreståndare?» sporde han.

»Det vilja vi!»

»Derför ha vi kommit!»

»Mycket hafva vi härom ordat och öfverlagt,» fortsatte erkebiskopen. »Här fordras en man med erfarenhet och djupa insigter; en man som lika kraftigt kan föra ordet i rådsammaren, som svärdet mot landets fiender... Veten I någon dertill värdigare, stånde det eder fritt att säga. De gode män af rådet, som här tillstädes äro, hafva samtyckt herr Erik Trolle för er höfvidsman och riksföreståndare, och vore det landet till stor fromma, om I alle redlige män, af hvad stånd och vilkor I tillhöra mände, nu ville förena eder med oss och kora honom till landets herre och styresman!»

Erkebiskopen tystnade, bönderna tego och sågo på hvarandra; då spordes först ett sakta sorl, det tilltog i styrka allt mer och mer.

Nästan midt emot biskopen, nere på torget, stod en östgöte med grof rock och grofva drag, men det fans seghet i väftet till begge. Han såg upp till den högvördige fadern och yttrade med så hög röst, att det hördes öfver hela torget, och på bred östgötadialekt: »Vi vilja icke hafva den Trolleslägten, de Trollar äro alla af danska arten.»

»Nej, nej, vi vilja icke hafva dem!» ropade hela hopen.

Och lik en väldig ström, som bryter sig nya vägar, böljade hela hopen ned åt Kungsängen.

Det intryck böndernas svar gjort på herrarne, låter icke skildra sig, det var förvåning, harm och ovilja.

»Der är följden af att låta bönder hafva talan!» ropade Holger Karlsson och slog med handen på svärdfästet.

Herrarne drogo sig tillbaka in i rådhuset och här skrek man om hvarandra.

»Skola vi härvid låta bero?»

»Gifva efter för bondepack?»

»Hvad är att göra?»

»Öppna vägen för konung Hans!»

»Så gjorde den modige Jöns Bengtsson!»

»Men jag är en fredens man!» utropade bispen.

»Jag har endast gifvit efter för andras önskningsar,» försäkrade herr Erik Trolle.

»Bönderna vilja hafva den unge Sten Sture!»

»Vi taga honom aldrig!»

»Nej, aldrig!»

»Hans nåde är af samma mening!»

»Jag aktar de goda egenskaper han innehar,» yttrade erkebiskopen; »men jag kan — jag vågar icke lägga så makt-påliggande värf i så unga och oerfarna händer.»

»Kan någon annan komma i fråga?»

Alla sågo på hvarandra; der funnos endast böjda skuldror och hvita hjessor.

»Så menar jag, att vi låta herr Sten försöka sig,» utropade herr Sten Kristersson; »det sker icke värre än att han bryter nacken af sig.»

»Ja, låt honom göra det!»

»Nej, nej, nej!» skrek den stora öfvervägande hopen.

»Det får icke ske!»

»Hvad viljen I göra?»

»Visa att makten är herrarnes!»

»Icke gifva efter!»

»Erik Trolle skall bli riksföreståndare!»

»Rikets herrar göra honom dertill!»

»Men folket?»

»Ska' böjas!»

»Varsamt, ädle herrar,» genmälde erkebiskopen; »saken är långt ifrån förlorad, men det är nödvändigt att vi gå tillväga med största försigtighet.»

»Vi skola hafva ett nytt möte!»

»Ja, det skola vi!»

»Men hvar?»

»I Stockholm!»

»Jag skall säga eder, hur det gått till!» utropade herr Erik Abrahamsson, som också befann sig häribland. »Der nere på torget fans en stor hop af Sturens anhängare förklädde till bönder; de ha lockat den andra fänaden med sig, och det nederlag vi lidit, är åstadkommet genom svek och list.»

»Ja, ja!»

»Nej, nej!»

»Det är så!» utropade den andre ursinnig. »Jag vet att han öfverallt, till och med inom klostern, har sina lejda kreatur; men vi skola öfverlista honom.»

»Det skola vi!»

»Jag lofvar att taga en hämd...»

»Här gäller frågan fäderneslandet och icke några enskilda förhållanden,» återtog bispen; »jag tror därför rättast vara, att lemna de senare alldeles ur sigte.»

»För min del,» genmålde Erik Trolle, »hyser jag icke den ringaste ovilja till den unge herr Sten; genom sitt giftermål med fru Kristina Gyllenstjerna är han i frändskap med mig, och vore det icke min son...»

»Det hör icke hit!»

»Hvar skall mötet bli?»

»I Stockholm!»

»När?»

»Om en vecka?»

»Nej, det är för tidigt!»

»Man skall förbereda sig!»

»Tala vid bönderna!»

»Hota dem är bättre!»

»Lofva nedsatta utskylder...»

»Det våga vi icke.»

»Lofva är ett, hålla ett annat!»

»Alla medel äro goda, som leda till målet.»

»Jag skulle vilja föreslå strax före midsommar,» återtog herr Erik; »då har bonden lättast att vara ifrån, och jag har lagt märke till att värmen gör honom likasom litet mjukare och meddelsammare.»

»Så låt gå för midsommar,» ropade flera skrattande.

»Vi hålla ihop såsom en man!»

»Såsom en man!»

»Den som sviker är en förrädare.»

»En förrädare!»

»Är Sten Kristersson med derom?»

»Kunnen I tvifla på det?»

»Men I saden nyss . . .»

»Jag sa' — jag säger mycket, som jag aldrig tänker något vid, men att jag skulle svika det parti jag alltid tillhört, det vore fegt, och feg är jag inte.»

Herrarne skildes åt; många af dem svepte in sig i sina kappor och tågade genast ur staden; hvad som förehades på Kungsängen angick dem inte.

Här hade från början befunnit sig en stor skara allmoge och flera tillkommo efter erkebiskopens burspråk. Men äfven ett stort antal herrar hade slutit sig till herr Sten; de voro alla unga och kraftfulla män och gjorde också derigenom ett gynsammare intryck på folket.

Herr Sten gick omkring och talade vid dem; han sade, att riket måste hafva en höfvidsman.

»Det inse vi nog,» svarade de.

»Viljen I hafva herr Erik Trolle?»

»Nej, ingen dansk man!»

»Vore du bara icke så ung!»

»Han blir äldre för hvar dag!» ropade en dalkarl.

De kringstående skrattade.

»Jag hoppas också erfarnare och klokare,» tillade herr Sten. »Men tro därför icke, att jag vill föra min egen talan. Att jag älskar Sveriges land och folk, det vet han, som läser i människornas hjertan; men han vet ock, att visste jag hvem som bäst kunde betrygga dess lycka och välstånd, skulle jag göra allt hvad jag förmådde att försäkra honom om makten.»

»Om du så visst kunde skaffa oss fred.»

»Det är just deri det sticker, ser du,» sade en annan; »det andra partiet stryker oss om munnen med löften om frid och rolighet.»

»Att endera se åkerlappen obrukad eller nedtrampad af fiender, att icke veta om fädernestugan skall bli sköflad eller bränd, att hvarje gång man tar pliten på axeln och går ut att värna land och rike hålla sig beredd på att aldrig mer återse qvinna och barn, det gör i det närmaste lika ondt, tänker jag, under vadmalströjan som riddarekappan.»

»Om du det tror,» svarade Sten, »så vet du också, att vi lida alla lika; men ditt tal är så olika mot det jag vanligen hör af den svenska bonden, att jag lyster veta, hvar du är hemma.»

»Långt nere i småländska bygden.»

»Du har väl några af grannarna med dig?»

»Inte det jag vet.»

»Någon annan, som kan gå i god för dig?»

»Hvad behöfs det?»

»Är någon som känner småländingen här?»

»Nej!» ropade flera röster.

»Han har stått och pratat om hur orätt vi lida,» inföll en bergsman.

»Det har han rätt uti,» genmälde en annan.

»Inte i allt,» invände en gammal bonde.

»Men i det mesta, far!»

»Nå, tycken I det är bonden likt; lider icke han det största förtryck när det gäller fäderneslandet, och gör han det icke utan att klaga?» sporde herr Sten.

»Får väl lof!»

»Derför sade jag eder, att denne icke är en bonde. Tag nu af dig rocken och visa hvad du gömmer derunder.»

Mannen tycktes icke vara rätt hugad derför; han skrufvade på sig och gjorde invändningar.

»Vill du ha hjälp?»

Frågan hade god verkan; tröjan kom af och derunder satt munkkåpan.

»Jag kunde tro det,» sade Sten. »Hvarifrån ären I, min fader?»

»En fattig tiggarmunk.»

»Som företagit sig att så ogräs i hveteåkern.»

»Jag har fört den förtrycktes talan...»

»Här finnas flera af samma ull,» ropade en af de närstående, och nu fick man se en besynnerlig oro i folksamlingen; omkring tjugo stycken afskilde sig från de andre och satte af i starkaste fart ifrån Kungsängen och vester ut. Om den munk Sten talade vid, var deribland, är icke godt att säga; försvunnen var han.

Skratt och ogillande hördes om hvartannat; somliga tyckte, att affärden var ganska lustig, andra, att de gerna kunnat stanna qvar, de der förklädda munkarna, och högt säga, hvad de nu hviskat allmogen i öronen; men härigenom

blef uppmärksamheten och tankarna dragna ifrån hvad som var mötets syftemål. »Det får väl anstå,» sade man.

Några storbönder, som Sten kände personligen, sade till honom: »Tag slotten och gören eder fast der; vi skola nog hålla eder ryggen fri!»

De unge rådsherrarne instämde. Örebro och Stockholm voro redan i deras händer. Kalmar var viktigast att försäkra sig om. Den unge Gustaf Kristersson erbjöd sig att med eget manskap öfverrumpla och intaga slottet. Herr Sten samtyckte härtill efter någon tvekan; sjelf ville han göra ett tåg utefter kusten.

Så slutade mötet i Upsala. Sten Sture återvände till Stockholm, i afsigt att derifrån begifva sig på den tillämnade färden söderut.

Under herr Stens bortovaro hade fader Johannes och Kristina hunnit göra bekantskap med hvarandra. Han lärde i henne känna en qvinna, som redan stod rustad för striden. Hon hade från början af sitt äktenskap invigt sitt lif till höga pligter; herr Sten behöfde icke allenast en pligtrogen älskande husfru, utan ock en medarbetare, som delade hans omtanka och hans mödor.

Begge hade egnat sig åt fäderneslandets tjenst, begge voro beredda att kämpa och falla för detsamma.

När man sålunda får syn på det stora i lifvet, bli alla vanliga förhållanden oändligt små; man sysselsätter sig med dem därför, att de utgöra länkar af det hela, men ingen länk vinner företräde framför de andra; det helas jemna, harmoniska utveckling måste vara arbetets mål. Fader Johannes återkallade i minnet sina qvinliga idealer, men de liknade icke Kristina, och likväl ville han icke medgifva, att hon stod högre än dessa; det måste således vara de olika lefnadsförhållandena som gjorde skilnaden. Förunderligt syntes det dock att höra en adertonårig qvinna fullt beredd för kommande strider. I sina föreställningar tycktes hon ega förnimmelsen af en hotande framtid, men hon såg den med martyrens glada förvissning, att döden ger segerns krona; hon gick farorna emot med klar och öppen panna och ett förtröstansfullt: »Se Herrans tjenarinna!»

För Kristina var fader Johannes den vishetsbrunn ur hvilken hon hemtade svar på sina frågor och tröst i tviflen. Den ungdomliga kraften tror vanligen sig sjelf om allt för mycket, den har icke tålmod att vänta, den vill träda i för-

synens ställe. Men det ödmjuka sinnet låter visa sig till rätta, och när den fromma presten berättade henne hur erfarenheten lärt honom att folkens, likasom den enskildes pröfningar och motgångar endast äro medel i den allsvåldiges hand för beredandet af hans stora syftemål, då böjde hon ödmjukt hufvudet och sade: »Jag dåraktiga, som trodde mig förstå slikt, och som i mitt innersta hjerta knotade mot Guds styrelse.»

»Betänk, att för honom äro hundrade år såsom en dag, straffet och lönen uteblir icke därför, att den dröjer; sker det icke i vår tid, blir det i våra efterkommandes. Derfor heter det: 'Fädernas missgerningar gå in på barnen intill tredje och fjerde led'.»

»Det är sant!»

»Kom ihåg Guds löfte till Abrahamn, att af hans säd skulle alla släkten på jorden välsignade varda; visar icke detta uppå, att hvad vi icke här skola skåda, det varder oss uppenbaradt i en annan verd?»

»Jag har alltid förestält mig,» sade Kristina, »att när vi en gång komma dit upp, fråga vi sedan litet efter, hvad som tilldrar sig här nere.»

»Mig synes det som denna verd endast vore en grumlig spegelbild af det lif, som väntar oss der uppe. Här gå vi i skolan, examensbetygen erhålla vi vid inträdet till det stora lärdomsverket, der hvar och en erhåller den grad och det rum, som rätteligen tillkommer på grund af gjorda studier.»

»I hvad?»

»I lefverne som vetande; begge delarne kunna lika mycket ske till Guds ära. Alltsammans beror på det mål vi här nere sätta oss före.»

»Hur menen I?»

»Om tjenaren arbetar för mat och dryck och för befordrandet af egna fördelar, har han redan fått den lön han eftersträfvar.»

»Ja, det är sant!»

»Men om allt detta jordiska endast är bisak, om Guds ära och mensklighetens förbättring är målet för hans tankar och önskningar, då röner han oftast smälek, och om han också icke såsom vår korsfäste frälsare lider döden för sina gerningar, måste han likväl hårdt umgälla dem; och därför lägger han med glädje ned sitt trötta hufvud, ty han vet och känner, att hvad han här sådt i ofullkomlighet, det skall

han der uppskåra, förädladt och långt gagnerikare än han här nere kunnat föreställa sig.»

»Men de många, som endast måste tänka för dagligt bröd, som hafva att bära dagens tunga och hetta?»

»Verka omedvetet Herrans verk; har han icke sjelf sagt, att en bågare vatten, gifven i hans namn, är en handling, som sannerligen icke blir förgäten?»

»Derför att han dömer efter andra grunder än vi meniskor!» utropade Kristina. »O, hur mycket som är stort i våra ögon, skall icke blifva ringa och obetydligt der uppe.»

»Att strida och kämpa är derför en ringa ting!» yttrade fader Johannes ödmjukt. »Kunde arbetet allenast ega den framgång, som leder till Herran.»

»I leden mina tankar till erkebiskopen.»

»Beklaga honom, ädla fru!»

»Är han då olycklig?»

»Mycket mer än I kunnen föreställa eder.»

»Men om han vet det rätta?»

»Så strida många makter om hans själ. Den som mycket länge njutit af detta lifvets goda, vill icke skiljas derifrån... Banden, som fästa vid jorden, blifva allt flera och fastare.»

»Det är ju besynnerligt!»

»Men gammal sanning!»

»Och biskop Hemming?»

»Ja han!» svarade den gamle och ett par tårar glimmade i hans ögon. »Jag har älskat honom alltför mycket kanhända!»

»Jag är nästan rädd för honom!»

»Hur kommer det?»

»Mig sjelf är det obegripligt; herr Sten håller honom mycket kär; fru Märta kallar honom sin bästa vän och när jag lägger min hand i hans, erfar jag endast en oöfvervinnerlig fruktan.»

»Biskopen har gjort land och rike stora tjenester.»

»Jag vet det!»

»Och rönt mycken otack!»

»Af hvem?»

»Af stormännen; han har alltid stått på riksföreståndarnes och folkets sida.»

»Det är sant!»

»Sitt eget lif har han icke stort aktat då det gält att värna fäderneslandet.»

»Men sitt embete?»

»Har han visserligen försummat, men icke för egen vinning, icke för någon verldslig orsaks skull; sina inkomster har han använt för kriget och ett mera svenskt hjerta klappar icke i någon barm.»

»I veten då icke...?»

»Hvad?»

»Att fru Pernilla Klausdotter...»

»Jag vet icke på hvad I syften.»

»Hon har fått makt med honom.»

»Med biskopen?»

»Det veten I icke?»

»Jag hör det för första gången!»

»Hon vill draga honom öfver till de danske.»

»Det lyckas icke!»

»Mig tyckes, att hans långa dröjsmål att återvända till Sverige just är ett bevis på att det lyckats.»

»Hafven I skrifvit?»

»Herr Sten har gjort det, men der nöden står för dörren, borde en verklig vän komma opåkallad.»

»Döm icke för strängt; ingen vet hvad som hindrar.»

»Måtte det allenast icke vara viljan!»

I samma stund inträdde en page och anmälde biskop Hemming Gadd.

»Bed biskopen stiga in,» sade Kristina; men hon tillade när budet hade gått: »Jag hade orätt, min fader, men jag skall godtgöra det.»

Det var något främmande i Hemmings väsende då han inträdde. På den gamle munken gaf han föga akt; det var uteslutande till Kristina han vände sig, då han sade, att det erhållna brefvet från herr Sten hvarken fördröjt eller påskyndat hans resa. Det värf, han påtagit sig utföra i Lybeck, det hade han fulländat och var nu stadd på väg till sitt gamla Rönö, der han tänkte slå sig ner.

»Det viljen I väl icke i så oroliga tider?» sade Kristina; »här står ju krig för dörren.»

»Derför fins blott en bot, men den lär icke eder ädle herre vilja veta af.»

»De råd, som komma från elektus Hemming Gadd kunna icke vara annat än goda — och dem skall han alltid med glädje lyssna till.»

»Det tror jag icke, dessutom är han icke hemma hör jag och min tid tillåter mig icke att dröja.»

»Icke ens för att helsa på en gammal vän,» sade Kristina och visade på Johannes.

»Gammal vän? . . .»

»Som I måhända glömt!»

»Fader Johannes!»

»Biskop Hemming!»

De lågo i hvarandras armar; det var ett famntag som innebar rika minnen . . .

»Så skulle vi ändå träffas!»

»Guds vilja!

»Ja, *min* var det inte, ty jag säger eder rent ut, om jag vetat att I varit här, hade jag icke kommit.»

Kristina tänkte att dessa begge helst sågo, att bli lemnade allena och smög sig sakta ut.

»Och hvarför, käre biskop, hadn I icke gjort det?» sporde Johannes med sitt vackra, milda leende.

»Skall jag säga eder mina tankar?»

»Det gjorden I alltid förr!»

»Förr är icke nu!»

»Men nu kan bli som förr!»

»Möjligt!»

»Hvad hindrar?»

»I var då min vän!»

»Det är jag ännu!»

»Tron I att tiden stått stilla!»

»Skullen I plötsligt undergått en stor förändring.»

»Så, I blifven det varse.»

»Vid eder första åsyn!»

»Hvari består den?»

»I viljen dölja något?»

»Hvad skulle det vara?»

»Jag väntar att få veta det.»

»I ären icke min biktfader.»

»Men eder trogne vän!»

»Viljen I inbilla mig att jag eger en sådan?»

»Tviflen I på det?»

»Bedrägeri, hån och smälek äro de enda egenskaper jag gjort bekantskap med i verlden; det är sant, jag kan lägga två till: — lögn och falskhet, sedan är listan fullskrifven.»

»Under hvilken af dessa, sätten I mitt namn?»

»Bah, *ett* undantag bevisar ingenting.»

»I hafven gifvit edert blod för fäderneslandet, I hafven varit den talman till hvilken folket helst lyssnat, I hafven fört dem an i striden mot landets fiender; men I hafven ock stått på deras sida och yrkat på deras rätt, när det gällt. Danmark fruktar eder allena långt mera än alla de andre svenske tillsammans och stormännen, så de andlige som verldslige, veta att de hafva spelet vunnet, den dag de icke mera hafva eder att frukta.»

Biskopen vred sig som på ett halster. »I ären just en satan!» sade han.

»Hur så, biskop?»

»I viljen reta mig!»

»Har jag orätt?»

»Om I det hadn, skulle det föga röra mig! Men veten I ock hur jag blifvit lönad?»

»Hafven I gjort något för lön?»

»Jag är menniska jag ock!»

»Att småsinnet och fåfången fäktade efter jordisk pris, det visste jag, men det har fallit mig före, som vore ni vida upphöjd deröfver.»

Hemming Gadd kämpade med sig sjelf. »Nu hören I att jag icke är det!» utropade han.

»Jag hör blott att I frestas hårdt!»

»Jag har redan gifvit vika!»

»Det han I icke.»

»Så gör jag det nu!»

»Det gören I icke!»

»Hvad djefvulen sägen I!» Han stampade vildt i golfvat och spände ögonen i presten.

»Att Gud den allsmäktige skall förbarma sig öfver eder, i eder yttersta nöd, så som I förbarmen eder öfver edert blödande fädernesland!»

Och den gamle mannen föll på knä, han höjde de darande händerna mot himmelen och fortsatte: »Du, Herre, som allt förmår, böj hans hjerta och sinne, låt honom icke begå en handling som han sjelf en gång skulle ångra eller fördöma, väck åter till lif alla de ädla och stora krafter som röra sig i hans själ! Litet betyder att han äras sol, inför menniskor, skulle gå i moln! Tusen gånger värre vore om

han svek dig, sin Herre och mästare. För hans själs eviga frälsning, ber jag, hjälp honom i den svåra frestelsens stund!»

Biskopen lyssnade med sammanbitna läppar, han ville förhärda sitt hjerta . . . men rösten som talade, var honom så väl bekant, den återkallade hans lefnads skönaste och bästa minnen; om Johannes kunde han icke säga att han någonsin bedragit, och så kom dertill att orden funno ett återsvar inom honom sjelf; derinne bodde en förrädare, som han trodde sig länge sedan ha tystat, men som nu ropade öfverljuddt: »Blif icke sjelf hvad du fördömt hos andra!»

Johannes hade slutat, han steg upp.

Biskopen betraktade honom med bistra blickar.

Johannes besvarade dem med ett ödmjukt, nästan bedjande väsen: »Hemming!» hviskade han.

Nu smälte den sista tunna iskorpan. »Du har segrat!» utropade biskopen och öppnade armarna . . .

Utan att det ringaste vidröra hvad som vållat en sådan förändring i hans sinnesstämning, började biskopen ifrigt orda om hvad som borde företagas till landets försvar; det var som om alla tankens slussar störtat öfver konstgjorda fördämningar; Sveriges ära och dess försvar mot en fiende, som han nu tycktes hata lika mycket som förr, var det enda han lefde och intresserade sig för.

Påföljande dag återkom herr Sten; hans glädje och öfverraskning var stor, när han träffade sin käre gamle vän och fann honom lika vänligt sinnad som fordom.

»Det är eder vi hafva att tacka därför,» sade Kristina till fader Johannes.

»Jag gaf endast ord åt hans egna önskningsar,» svarade denne. »Han ville sjelf.»

Men nu var det fåfång möda att förmå Johannes stanna längre qvar. »Jag har mycket att uträtta,» sade han »och jag måste skynda.»

»Det gäller erkebiskopen?» hviskade Hemming.

»Jag tänkte också besöka honom.»

»Den gamle råfven!»

»Han är inte lycklig!»

»Sannerligen är det icke en tröst att veta.»

»Icke för mig!»

»Förtjenar han någon lycka?»

»Kanhända vore han då bättre!»

»Är jag lycklig, jag?»

»Mer än förut!»

»Jag har förlorat en vän!»

»Och fått samvetsfrid!»

»Stanna qvar hos mig!»

»Icke nu, men jag skall komma tillbaka.»

»När?»

»När I kallen!»

»Men om jag icke kallar?»

»Så kommer jag ändå!»

»Jag står nu på den nya väg jag slagit in, men blir jag ännu en gång sviken, så svarar jag icke för hvad som kommer att hända,» mumlade Hemming.

»Viljen I icke underrätta mig innan I bestämmen eder.»

»Det lofvar jag.»

»Tack!»

»Hvad I sagt mig, min fader, skall jag minnas så länge jag lefver,» sade Kristina, då den fromme Johannes vid afskedet hade lyst välsignelsen öfver henne.

Så begaf sig den gamle i väg att stifta frid och endrägt hvar helst han for fram.

Biskopen förvånades öfver den insigt som Sten Sture redan erhållit i statens angelägenheter; när han senast talade vid honom var han endast en vekhjertad yngling, sedan en förälskad ungersven, nu hade han på en gång blifvit den tänkande mannen, som med lågande entusiasm talade om att antingen segra eller dö.

Eget nog passade detta bättre ihop med den sjuttitvå-årige mannens egna åsigter än hvad de begge föregångarnes försigtigare uppfattning någonsin hade gjort; detta, att en gång bringa saken till ett slut, var just hvad Hemming Gadd ville, och han önskade endast att Sveriges stormän ville ställa sig under danskt banér, för att få den glädjen att nedslå dem alla.

Medan Sten Sture bemäktigade sig Kalmar, lofvade biskopen att vidtala landets verklige vänner om att infinna sig i Stockholm till det stundande mötet i slutet af juni. Härmed menade han i synnerhet allmogen, bland hvilken han ännu likasom fordöm, hade stort inflytande.

För detta ändamål begaf han sig skyndsamt ur staden. Sorgligt att säga; han var rädd! Hjelten som icke blinkade när fiendens svärd svängdes kring hans hufvud, han und-

vek helst den vredgade blicken ur ett qvinnoöga. Visst sade han till sig sjelf: »Jag har ingenting lofvat, hon kan nog ha rätt att jag borde taga hämd, men om jag nu icke vill det, så är det min sak och inte hennes.»

Och så reste han utan att taga afsked; det harmade fru Pernilla, som hade rest till Stockholm för att taga emot honom; hon ville icke han skulle gå till slottet och när han stod fast dervid, blåste hon in i honom så mycket etter och galla, att det var nog för att slita alla vänskapsband och så blef han ändå fångad! Var det måhända af fru Kristina?

Fru Pernilla skulle känt sig smickrad om hon vetat att ingen qvinna egt eller skulle komma att få ett så olyckligt inflytande öfver biskop Hemming Gadd, som fru Pernilla Klausdotter, och hemligheten häraf var att i begges hjertan glödde samma aggende ovilja till människorna; hos honom var den grundad på erfarenhet, hos henne af tillfälligheter, nästan alla beroende af henne sjelf.

Återigen var Kristina lemnad allena; många besökande måste hon dagligen taga emot; ju närmare det led till ett afgörande, ju skarpare stälde sig partierna emot hvarandra.

Slottshöfdingen förstärkte vakterna, oroande rykten gingo i staden; det djerfva dådet att röfva bort fru Kristina kunde väl förnyas eller ock något dylikt försökas. Icke det ringaste hade förnummits, hvarken om Karin eller om den raske ungersvennen; men från Vesterås och fru Märta kom bref, som mälde om, att Knut Alfsson gjort henne ett besök. Han hade mycket beklagat sig öfver de orättvisor som begåtts emot honom, och yttrat att han icke alltid tänkte underkasta sig slikt.

När då fru Märta rent ut förebrått honom det skändliga dåd han öfvat, hade han visat den största öfverraskning och förklarat alltsammans för en dikt, hopspunnen i fru Kristinas egen hjerna.

Han skulle nog hafva lust att resa till Stockholm för att ställa henne till rätta derför, men äfven detta fick anstå till framtiden.

Ju längre det led in i juni månad, ju flera resande kommo till Stockholm. Trollepartiet hade sitt tillhåll på Gråmunkeholmen, men man såg dem ofta färdas omkring i stora hopar och de tilläto sig stundom våldgästning hos rika borgare, hvilket väckte stor harm och missbelåtenhet.

Äfven allmoge infann sig talrikare än i Upsala, de hade också sina möten, men helst ute på öppna platser. Att »elektus» icke förlorat något af sitt inflytande på dem, skönjdes noggsamt af det lifliga intresse hvarmed de lyssnade till hans tal och den hjertlighet hvarmed de helsade honom.

Herr Sten återvände tillsammans med den unge Gustaf Kristersson; Kalmar var intaget; man kom hem för att sätta kronan på verket.

Äfven erkebiskopen kom till hufvudstaden, som vanligt med en lysande svit, men han tog icke in i slottet utan i gråmunkeklostret.

Här förehades dagliga möten och mycket ordades om hvad som borde företagas. Erkebiskopen och fredsvännerna höllo stadigt före, att Erik Trolle och ingen annan skulle bli riksföreståndare; det var enda möjligheten att förskaffa landet fred och ro.

Slikt kunde aldrig vinnas med Sten Sture, och därför kunde de icke samtycka att landet kom under hans lydno. För den skull uppsattes ett bref, som skulle sändas kring alla landsändar; det var af följande lydelse:

»— — — I betraktande af den dråpliga skada och det förderf som Sveriges innebyggare lidit under den långvariga fejden mellan rikena, och som genom den allsmäktige Gudens nåd, det nu var kommit derhän, att om de sjelfva sig visligen föresåge, utvägar funnes att komma till en beständig fred, och då det tillika efter noggrant öfvervägande hade förmärkts, att kriget blifvit fördröjdt mest till följd af någras egennyttia, oförnuft och genstörtighet, så att de förstört många goda dagtingningar och ord; ära, bref och insegel icke blifvit hållna, den menige man, fattig och rik, till obotlig skada och förderf; därför äro vi nu alle i den heliga trefaldighetens namn så öfverens vordne, och lofva och tillsäga hvarannan inbördes, att denna dagtingan och evig freds begynnelse, som nu nyligt gjord är i Malmö, vela vi alla och hvar för sig stadigt fast och obrottsligen hålla, och med lif och makt tillhjelpa, att hon skall hållen blifva i alla punkter och artiklar.»

En för alla och alla för en, nedlade här sitt hjertas mening och sin underdånighet under Danmark; de ville af alla krafter stadfästa ett välde, som de kände brista under sina fötter; de tillade ytterligare: »Och hoppas oss, näst Guds hjelp, detta förbund så redligt och skäligt vara, att våra kära medbröder, hvilka icke tillstädes äro, och tillika den me-

nige man i Sveriges rike, fattig eller rik, ingen undantagen, häremot ej falla kan med något skäl eller redlighet. Vore det så att någon det ville göra, vilja vi då tillhjelpa der-utöfver att näpsa, som öfver den mot sina och riksens herrar afvog sköld förer, och Sveriges lag klarligen uttrycker.»

Men allmogen och köpstadsmännen upptogo icke gynsam samt hvarken brefvet eller herrarnes åtgöranden; ropen på att en riksföreståndare skulle väljas, blefvo allt högljuddare. Sten Sture, Hemming Gadd och hans öfriga vänner höllo till i staden, de försökte att inleda underhandling; men Trollepartiet brann af harm och hämdlust, de voro beslutna att till hvad pris som helst drifva sin vilja igenom. De utrustade därför en dag sina svenner med harnesk och värjor och en stor hop kärrebyssor drogos ned till Gråmunkebro, alla med mynningarna åt staden till.

Herr Sten visste ingenting härom; han var med sina vänner på slottet; de samtalade om hvad som borde göras; då kom hans trogne Esbjörn, som vi minnas från föregående tid; han berättade om att stridsbuller förnamns från Gråmunkeholmen och rustningar voro der gjorda.

»Stanna qvar och låt mig gå!» ropade Hemming Gadd. »Jag lofvar det skall taga snart slut.»

Åtföljd af Gustaf Kristersson, många andra herrar och en stor hop med folk, skyndade han ned åt Gråmunkegränden; från alla håll hade nyfikna skyndat till; det var sent på qvällen, en varm julidag, och många voro nästan halfnakna, några äfven druckna.

Slottshöfdingen Jöns Jönsson, herr Gustaf Kristersson och biskop Hemming från stadssidan; herr Knut Eskilsson, Peder Thuresson, och väpnaren Nils Klasson (Sparre) från Gråmunkeholmen gingo skyndsamt emellan; de sporde om det anstode svenske män att fejda sins emellan; hade de icke kommit öfverens om att i allt lugn företaga valet, skulle de nu göra sig till spott och spe för hela landet. Äfven Hemming Gadd talade några ljungande ord, undrande om fredsvännerna ville börja sitt regemente med att vålla blodsgjutelse bland egna landsmän och Peder Thuresson förmådde derefter svennerna att vända kärrebyssorna inåt igen, och lägga bort värjorna.

Dermed tycktes det största kraftprofvet vara gjordt; man höll sig stilla på Gråmunkeholmen, öfverläggningarna ledde icke till något.

Då kom underrättelsen om att nästan alla slotten åt sjösidan fallit herr Sten till, och så kom man öfverens om att samtycka till hvad man icke kunde förhindra. Herr Erik Trolle gjorde sig en dygd af nödvändigheten, han listade sig ur staden för att icke — som han sade — genom sin närvaro vålla någon tvedrägt

Så bestämdes då valet till den 23 juli.

Många dagar förut var det hvar och en klart hur det skulle utfalla. På morgonen samma dag sade Sten Sture till sin unga husfru:

»Mitt sinne är tungt af sorgsna aningar!»

»Se dit upp, käre herre,» svarade hon och visade på den klara blå sommarhimmelen.

»Allt styrs af Herran till det bästa,
när vi vårt hopp till honom fästa!»

»Du har rätt!» svarade han. »Om jag verkat hvad jag förmått att bli Sveriges riksföreståndare, så vet Gud och den heliga jungfrun att jag icke gjort det för några verldsliga fördelar, utan af tro och kärlek.»

»Ja, tro och kärlek till Sveriges land och folk, det löftet hafva vi en gång förut gifvit, men vi förnya det i dag och skola förvisso aldrig svika det.»

»Med dig vid min sida känner jag mig stark,» sade han.

»Nej, Sten! Vi måste vara starke hvar för sig,» genmälde hon ångestfullt. »Tänk om Han fordrar det!»

»Så hjälper Han väl den som står ensam qvar!» svarade han och kysste hennes panna.

Men när han gått ifrån henne, då föll hon ned och bad . . . Bad som man beder i den yttersta nöd, för honom som hon hade kärast på jorden; för det stora värf han gått att ikläda sig, och för det folk hvars fader han skulle blifva . . .

Och när glädjeronen utanför sade henne att Sten Sture den yngre var utvald till Sveriges riksföreståndare, då bad hon om kraft åt honom, att han skulle blifva en värdig efterträdare till sina stora föregångare, att han aldrig skulle begå en orättvis handling, aldrig hysa afund och ovilja; gerna förlåta, fordra mer af sig sjelf än af andra och framför allt aldrig begå en handling som han behöfde dölja för verlden.

Hon ville aldrig upphöra att bedja för honom, för sig sjelf bad hon inte . . .

Valstriden hade icke varit lång; ett jemförelsevis ringa antal röstade på herr Erik Trolle; när man kallade på honom sades det, att han rest ur staden för att icke vålla tvedrägt.

Flere af rådsherrarne, många adlige och alla bönder, bergsmän, köpstadsmän, rådmän samt nästan alla slottshöfdingarne röstade på herr Sten; men af biskopar och prester var der ingen mer än doktor Hemming Gadd.

Efter valets slut följde riksens råd den nye riksföreståndaren upp på slottet, dit denne bjudit så många gemaken kunde rymma på ett ståtligt gästabud.

I skick och later rådde i början idel sämja; men allt mera vinet steg gästerna åt hufvudet framträdde det rätta humöret. Harmen och oviljan lägger sig som skummet ofvanpå, och deraf hjertat är fullt derom talar munnen.

Herr Erik Abrahamsson hade varit bland dem, som häftigast uppträdt emot Sten Stures val; men det hindrade icke, när han i alla fall blef vald, att den ädle riddaren ville vara med om kalaset. Domprosten Hans Brask, som icke glömt hans flykt ur Vadstena kloster, gaf honom skarpa ögon, men det var allt utan verkan. Med hög röst för att bli hörd af så många som möjligt, berättade han om festerna på Köpenhamns slott; något dylikt kunde icke åstadkommas af en svensk riksföreståndare.

De som sutto närmast, sökte att genom högljudt tal öfverrösta hans opassande anmärkningar; men han skrek öfver dem, att när konung Hans kom till Sverige skulle han bjuda dem på ståtligare gästabud.

Då steg den unge Gustaf Kristersson upp och frågade, om icke herr Erik borde visas ut ifrån slottet, såvida han icke godvilligt ville lemna det.

Ett häftigt svar följde, ordvexlingen blef allt lifligare, gästerna ville medla fred, men herr Erik drog sitt svärd och stack herr Gustaf så illa, att han genast föll ned som död. Nu blef uppståndelsen allmän, alla skreko om hvarandra, presterna och en del af rådsherrarne smögo sig bort. Många påstodo att herr Erik skulle fångslas, andra ville han skulle gå fri, de sletos redan om honom; då fick någon ut honom genom en dörr, en munkkåpa kastades öfver honom och han fördes till svartbrödraklostret.

Så hade då Sverige fått en ny riksföreståndare. Rimkrönikan inleder hans historia med följande ord:

»Ho det rättelig grunda kan
lyckan följer ej hvarjom man
en tid smickrar hon med blide ansigt
hård skepnad är hon åt ändalykt;
i förstens kommer hon som sommar med lust,
derefter som vinter med köld och frost:
mångalund kommer hon med sitt smicker,
mången hon på det sista sviker:
så gjorde hon mig i mina daga,
mig hjälper nu föga derom att klaga;
först måste hon fast med mig stå,
sedan började hon fast emot mig gå.»

3.

De farliga brefven.

När herr Knut Alfsson tog den föregifna Kristina i sina armar och skyndade bort med henne, följde hon utan motstånd; det gälde att rädda den kära frun och Karin hyste ingen fruktan för egen del.

Vid den närgränsande gatan väntade tre sadlade hästar och en tjenare. Den unga qvinnan sattes upp på den ena, herr Knut och tjenaren intogo hvar sin, och nu bar det af i det vildaste firsprång.

Så fortsattes ridten flera mil utan uppehåll; icke ett ord blef taladt; det var tydligt att rånaren fruktade att vara förföljd, ångesten förlamade hans tunga.

Natten var temligen mörk, färden gick stundom på banad stig, stundom på skogsvägar; för Karin voro de alldeles obekanta; vägvisarn deremot tycktes vara fullt säker på sin sak.

Ändtligen stannade man utanför en låg byggnad; en af männen blåste i en pipa. Strax derefter öppnades den låga stugudörren och en facklas sken lyste upp den dystra taflan.

»Var utan fruktan, fagraste ros!» yttrade herr Knut i det han lyfte Karin ur sadeln; »intet ondt skall vederfaras eder; på eder kärlek har jag aldrig tviflat och är därför icke gramse på eder för hvad som skett.»

Karin måste skratta för sig sjelf, ty medan han talade hörde hon på rösten hur han darrade, om det nu var af fruktan eller någon annan känsla.

»Ni gråter, allrakäraste!» fortfor han. »O, Kristina, säg mig, att det icke är af saknad.»

»Af trötthet!» hviskade hon.

»Jag eländige, som icke tänkte derpå!» Han förde henne in i den ruskiga stugan; derinnanför fans en kammare, som var något hyggligare.

En man och en qvinna tycktes vara husets enda invånare; den senare betraktade Karin med misstänksamma blickar, medan mannen gick att taga hand om hästarne. Vägvisaren stampade fötterna af köld och begärde varmt öl.

Under tiden var herr Knut sysselsatt att ur en medförd väska upptaga några vinbuteljer och matvaror. Karin stod tvekande; skulle hon nu kasta af förklädningsen; men man vore då i stånd att drifva ut henne midt i natten, och hon längtade efter hvila. Hennes blickar föllo på kammardörren, nyckeln satt i låset åt stugan, om hon tog ur den och stängde innanför skulle hon vara skyddad. Handlingen följde tanken åt och hon var allena.

Nästa ögonblick knackade Knut på dörren; hon måste åtminstone dricka ett glas vin.

»Nej!» var det enda svar han erhö.

»Låt henne sofva!» hörde hon den andre säga; »betänk, vi hafva i morgon en lång väg.»

Karin såg sig omkring om hon härifrån kunde undkomma; men kammaren hade endast ett litet blyfönster, som satt högt uppe. Med den lilla oljelampan som stod på bordet, lyste hon omkring i kammaren, för att se om ingen annan utgång fans, — nej, ingen, ingen. Hon hörde att karlarne derute hade satt sig att äta; de talade sakta, förmodligen för att inte störa henne. Hon kände sig också mycket trött, sängen såg temligen inbjudande ut och hon skulle luta sig ner en stund för att hvila, visst inte för att sofva.

Men ungdomen tog ut sin rätt; hon somnade tungt och när hon vaknade lyste dagern in genom det lilla blyfönstret. Det var för besynnerligt, hon visste icke om hon drömt eller verkligen hört häftiga röster derutanför, likasom af flera personer; det tycktes henne som om de hade brottats med hvarandra, men derefter hade det blifvit tyst och sedan visste hon intet mer.

Nu ville hon emellertid icke längre bära falsk flagg; fru Kristinas brämade pels måste hon visserligen ikläda sig efter hon icke hade något annat varmt plagg, men sitt eget ansigte skulle hon visa, det skulle göra slag i saken. Derfor trädde hon obeslöjad ut i stugan.

Der lågo sönderslagna krus och hägare, det upp- och nervända bordet hade blifvit slängdt i ett hörn af kammaren; allt utvisade att en strid föregått.

»Således var det icke en dröm,» tänkte Karin; »jag har verkligen hört det, men endast i sömnen.»

Ingen var inne i stugan; hon fick tillfälle att se sig omkring; det var tydligt i ett sämre herberge hon befann sig, men hvar? Utanför syntes endast skog, hög tall- och furuskog.

»Om jag nu skulle försöka att undkomma?» Den tanken slog ner som en blix; hon öppnade dörren; skogen låg framför henne; hon tog några rädda steg och började sedan springa allt hvad hon förmådde.

»Stanna!» ljöd en hotande stämma.

Men den gaf henne endast vingar.

Nu började en jagt; det stackars villebrådet var snart funnet; hon hade fallit och skadat sin fot; nu måste hon fördraga att den grofva karlen tog henne på sina armar och bar henne tillbaka till stugan; men icke in i kammaren der hon tillbringat natten, utan uppför en eländig trappa till ett litet öfverrum, der satte han varsamt ner henne. »Jag tror nu I blifvit botad för att springa er väg,» sade han med ett sjelfföfnöjdt skratt.

»Med hvad rätt hållen I mig qvar här?» sporde hon.

»Det får riddarnn sjelf svara på.»

»Så bed honom komma!»

»Viljan fattas nog inte,» sade han med en blick af synbar beundran; »men han har fått förhinder.»

»Dröjer han länge?»

»Alltid för länge för sina egna önskningar.»

»Gå och skaffa mig något att äta.»

»Det tillhör henne der nere att draga försorg om, men jag skall göra det för den här gången.»

Hon var åter allena, foten smärtade henne, det var tydligt en vrickning; med en rask rörelse kunde den dragas i led igen, men hvem skulle göra det åt henne; den gamla qvinnan kanske?

Ändtligen kom hon med frukosten. Karin var idel vänlighet, och när hon jakande besvarade frågan om hon var läkekunnig, räckte Karin utan fruktan fram foten och bad henne draga den i led nu genast.

»Hvad gifven I mig för det?»

»Jag bar inga penningar.»

»Men pelsen der?»

»Den är icke min?»

»Hvems då?»

»Den ädla fru Kristina Gyllenstjernas.»

»Ären I icke hon?»

»Endast hennes tjenarinna.»

»Det hafven I diktat ihop!»

»Sant är det, men hjälp nu min fot!»

»Intet för intet!»

»Så tag då pelsen; hon skall förlåta mig det.»

Den gamla smålog. Hon verkstälde operationen; den var temligen smärtsam, och Karin kände att det skulle dröja flera dagar innan hon kunde stödja sig på foten. Gumman hade gått och tagit pelsen med sig; den unga flickan var lemnad allena.

»Hvad skulle hon företaga sig. När hon såg sig omkring i rummet blef hon varse flera persedlar, som alla tydde på, att riddaren haft sin bostad här uppe. Der låg kastadt ett handkläde, på hvilket var sömmadt ett K. A.

Intet tvifvel således.

Så fick hon höra röster nerifrån; det var qvinnan, som berättade för sin karl hvad Karin sagt henne, om att hon endast var en ringa tjenarinna och ingalunda den ädla fru Kristina Gyllenstjerna.

Men det ville ingen tro; hvad hade hon då behöft springa sin väg? Männen sågo häri ett bevis på, att hon var mycket illistig och borde behandlas med största försigtighet.

»Förhåller det sig som hon säger,» invände qvinnan, »så nekar kanske riddaren den utlofvade lönen.»

»Hafven I icke fått pelsen hennes?»

»Hon har ingenting mer att ge!»

»Jag går i god för riddaren,» återtog vägvisaren; »det sägs att fru Kristina skall vara fager, och fager är också denna; ergo är hon den rätta. För yttermera visso skall jag sjelf underrätta mig.»

Karin hörde honom stöfla uppför trappan. Hon förstod att här var också en fara.

»Hur står det till?» sade han temligen oförskämdt, i det han utan alla omständigheter trädde in.

»Med hvems uppdrag kommen I?» sporde hon med blick och ton af retad herskarinna.

»Jag tänkte... jag trodde... om riddaren...»

»När jag önskar något låter jag kalla eder,» fortsatte hon och visade på dörren.

»Jo, nog är hon alltid en förnäm dam och det ändå af styfvaste sorten,» hörde hon honom säga der nere i köket; man var öfverens om att hon velat bedraga dem; gåfvan af den dyrbara pelsen var nästan ett bevis derpå.

Karin insåg att det var bäst att behålla det namn och den titel man gifvit henne; de kunde här blifva henne till skydd och den heliga jungfrun och alla goda englar skulle nog ingifva henne hvad hon hade att göra för att undkomma riddaren.

Qvinnan bar upp hennes mat och sporde om hon ville hafva en salva att lägga på foten; men den var mycket dyr, sade hon, och måste hemtas från ett långt ifrån beläget kloster.

Men Karin svarade, att den plåga madonnan pålagt henne, ville hon tåligt bära och icke genom några jordiska medel söka att lindra.

Detta medförde förlust af en påräknad vinst, och girighet var ett allt för utmärkande drag i mor Britas karakter, att vördnaden för sådana samvetsskäl skulle kunna inverka på henne.

Af harm beslöt hon att icke ordna sängen för natten åt henne. Karin ropade några gånger, men hon kom inte; den stackars flickan måste krypa fram till sängen; den stod förmodligen på samma sätt som riddaren lemnat den. När hon rest sig och skulle taga hufvudkudden föll något undan; det var ett litet paket, som Karin icke tvekade att öppna. Flera bref föllo ur; några voro ställda till herr Knut Alfsson, ett till fru Pernilla Klausdotter, ett till herr Erik Trolle. Nu

flydde sömnen från hennes ögon, hon måste genast läsa dem; riddaren kunde ju i hvarje ögonblick återkomma och då vore det för sent. Således, genast till verket.

Och hon läste och läste; det var som om en ny värld öppnat sig för henne, som om hon sett in i förhållanden, om hvilka hon aldrig drömt. Den nya dagen bröt in innan hon slutat, och först då, när hon hörde Brita komma med frukost, lade hon de märkliga brefven tillsammans och gömde dem sorgfälligt under hufvudkudden.

»Alla goda englar, så blek I ären!» utropade Brita vid åsynen af den unga qvinnan. »Visst är det kallt härinne, men en god sömn brukar väl...»

Karin försmådde att tala; hon betraktade qvinnan och sedan den obäddade sängen.

»Skyll eder sjelf!» sade denna med ett förläget skratt; »hvarför villen I inbilla mig, att I endast var en ringa tjenarinna. Nu skall jag först elda och sedan ordna allt till det bästa.»

Karin åt och drack med god smak; hon kände, att hon behöfde all sin styrka för att tänka ut hvad hon borde göra.

Brefven, de förfärliga brefven, innehöllo en fullständig komplott, som icke afsåg mer eller mindre än att kalla kung Kristian in i riket; med list och svek skulle vägen öppnas, och de, som förbundit sig att medverka härtill, voro herr Erik Trolle, herrarne Karl och Knut Alfsson och fru Pernilla Klausdotter. Det sades i brefven, att många fler voro med om företaget, särdeles prester, men de, lika litet som erkebiskopen, ville afgifva några förbindelser, utan låta allt bero på omständigheterna. Också herr Sten Kristersson och Peder Thuresson kunde man med säkerhet lita på.

Om emot förmodan Sten Sture med list och svek skulle erhålla de flesta rösterna till riksföreståndarevalet, då skulle genast planen sättas i verket; om deremot herr Erik Trolle erhöll de flesta rösterna kunde dermed dröjas till behaglig tid, eller när man såg att landets ställning fordrade det.

Stackars liten Karin, inte var det just så underligt om det gick omkring i hennes unga hufvud; hur skulle hon komma till Stockholm och underrätta herr Sten och fru Kristina härom?

I brefven talades också om en andlig man, men han nämndes endast vadstenapresten. Hon kände dem alla och undrade, vilkendera kunde menas. Fader Laurentius hade

tal om sig att vara den slugaste; skulle han vara en förädare?

Hon försökte att stöda på foten; det var visserligen svårt men icke omöjligt; den skulle nog snart bli bra igen. Men brefven? Hon borde behålla dem; de skulle vittna bättre än hennes ord, Karin var en modig tärna och hon skulle icke tvekat att lägga bevisen på deras brottslighet under förädarnes egna ögon. Men nästa stund skulle mor Brita komma för att ordna bädden, hon skulle finna brefven och om man också icke misstänkte henne för att hafva läst dem, skulle man ändå med all säkerhet taga dem bort.

Återigen hörde hon henne komma. Hastigt kastade hon sig på sängen.

Den gamla kom in bärande hela fånget med grofhuggen ved, som hon lade i spiseln.

»Nu tänkte jag bädda,» sade hon.

»Elda och låt mig sofva.»

Den gamla lydde och gick.

Karin somnade verkligen; men hon vaknade vid att en gnista sprakade på handen.

Hon satte sig upp; blickarne fästades vid den flammande härden; tankarne kommo; om hon skulle... men om hela huset brann upp; det ville hon icke; hon tog ett kol och lade det på hufvudgården; det tog snart eld; hon lät det brinna medan hon omsorgsfullt gömde brefven; sedan fylde hon hela huset med sina skrik, och när folket kom till, berättade hon att hon vaknat omgifven af lågor.

»Ve eder,» sade hon, »riddaren skall få veta hur I handlat med mig.»

Elden var snart släckt, men hela rummet uppfyllt med rök. Karin återfick sitt förra rum innanför stugan, men dit inkommen klagade hon att foten blifvit sämre af den rörelseförskräckelsen framkallat; nu måste hon hålla sig fullkomligt stilla.

Hon hade beräknat att ännu en gång få läsa de der brefven, för att af dem härleda sig till hvad hon borde företaga; men allt emellan öppnade mor Brita dörren och tittade in; det var som om hon fruktat, att den föregifna fru Kristina Gyllenstjerna skulle taga sig något misstänkt före; och så måste hon fortfarande hålla sig stilla, ehuru hennes hjerta klappade af ängslan.

Så förgingo tvenne dagar; hon hörde vägvisaren tala om att han måste ge sig i väg för att se till hvad det blifvit af riddaren; hade han icke lofvat att komma tillbaka redan andra dagen och nu voro redan fyra gångna.

Ändtligen på den femte begaf han sig af . . . Likväl med starka uppmaningar till värdfolket att ha ögonen på fången.

Det var tidigt på morgonen han red bort. Karin hoppades att påföljande natt kunna lista sig undan, hennes fot var nu alldeles bra, men hon hade haft den försigtigheten att dölja det, för att afleda mor Britas misstankar.

Några timmar senare hörde hon röster utanför, det var flera ryttare som stannade och stego af. Den främste gick in i stugan och frågade efter den ädle herr Knut Alfsson.

»Här fins han icke! Jag har aldrig förr hört det namnet,» gnälde mor Brita.

»Vid de fem såren, I hafven både hört det och vet hvem jag menar!» ropade mannen ursinnig. »Fort, säg mig hvar han finnes, eller min goda klinga skall tysta din falska tunga för alltid.»

»Stränge riddare, gör mig icke olycklig!» stönade hon. »Hvad viljen I veta?»

»Har jag icke redan sagt det?»

»Han reste härifrån för en vecka sedan.»

»Hvarthän?»

»Det vet jag inte! Tvenne män hemtade honom, han tvingades mot sin vilja att följa.»

»Såå . . .» Främlingen smålog. »Och damen?»

»Derinne!»

Karin hade lyssnat och hört allt; nu gälde det henne.

Några lätta slag hördes på dörren, men då de lemnades obesvarade, öppnades densamma och riddaren inträdde. Karin förvånades öfver likheten så i målföre som utseende mellan honom och herr Knut; när det icke var han sjelf måste det efter all anledning vara hans broder.

Den främmande tycktes icke blifva mindre öfverraskad vid åsynen af den unga flickan; på samma gång han förvånades öfver hennes ovanliga skönhet, tycktes han komma till en obehaglig slutsats: »I ären icke fru Kristina Gyllenstjerna?» sade han med uttryck af högsta öfverraskning.

»Endast hennes tjenarinna!»

»Hur kommer det till att I befinnen eder här?»

»Derom torde herr Knut bäst kunna upplysa.»

»Följde icke fru Kristina godvilligt?»

»Kunnen I tro det?» inföll Karin med förtrytelse.

»Så har det blifvit mig sagdt.»

»Med list lockades hon; när vi insågo sveket, bytte vi hastigt kläder. Det räddade henne.»

»Och du? ...»

»Jag har blifvit qvarhållen här, därför att man trodde mig vara den ädla frun; nu sedan sveket är upptäckt, lär jag väl vara fri.»

»Tro icke det; dels har du en alltför snabb tunga att kunna förtiga hvad som måste hållas doldt, dels släpper man icke lös den vackraste fogeln man fångat, åtminstone icke förr än man klippt vingarna.»

»Hvad viljen I med mig!» utropade hon häftigt. »Jag vill genast återvända till Stockholm.»

»Derom få vi tala en annan gång,» sade han och betraktade henne med samma slags ögon som när vargen ser på lammet han håller i sina klor.

Men Karin mindes, att fader Mathias i klostret hade betraktat henne på samma sätt, och likasom då, såg hon trotsigt upp på riddaren, nästan som hon velat säga: »Akta er!»

Riddaren brast ut i skratt: »Du uppväger nästan den skatt vi förlorat, och för min enskilda del är jag icke missnöjd med utgången.»

»Härpå öppnade han dörren till stugan. »Låt genast sadla den ädla fruns gängare; vi begifva oss härifrån.»

»Jag är beredd!» svarade Karin.

»Eder kappa...?»

»Har jag skänkt bort!»

»Till hvem?»

»Henne der.»

Riddaren såg förvånad från den ena till den andra. »Så klädd kunnen I icke begifva eder af,» sade han. »I måsten taga en soldatrock, om I icke viljen återtaga eder egen.»

»Beror på om hon vill lemna den.»

Mor Brita led bittra qval. »Den är redan såld,» stammade hon med darrande röst.

»Till hvem?»

»En krämare!»

»Hvarför skänkten I bort den?»

»Min fot var ur led, hon drog den rätt igen och jag hade ingenting annat att gälda med.»

»Skaffa kappan tillbaka inom fem minuter,» skrek riddaren, »eller vid mitt svärd, jag blir icke så misskundsam som nyss.»

Mor Brita vändades, hon kastade en bönfallande blick på Karin, men denna stod lugn och kall; riddaren lade handen på svärdsfästet, då skyndade hon till en kista, som stod i hörnet, och öppnade den. Långsamt tog hon fram pelsen. »Jag blir väl olycklig för krämaren,» sade hon, »ty han har redan betalt den.»

Riddaren ryckte den ur hennes hand, då föll ett papper på golvet, han tog upp det och såg frågande på Karin. »Det föll ur pelsfickan?» sade han.

»Hör väl fru Kristina till,» sade hon lugnt. »Jag kan icke läsa.»

Riddaren öppnade det. Det var den falska anmaning som herr Knut afsändt till fru Kristina att hon skulle komma till sin moders sjukbädd. Karin gissade hvad det innehöll, men var för klok att tillstå det.

Medan riddaren läste skrifvelsen, öppnades stugudörren och en af riddarens tjenare trädde in; Karin lyfte likgiltigt ögonen . . . Alla goda andar, skulle hon tro sina ögon, var det icke Bengt, hennes egen älskade Bengt! . . . Han gaf henne ett omärkligt tecken, men det hann icke förhindra ett utrop från hennes läppar.

Riddaren vände sig hastigt om och sporde hvad som fattades henne.

»O, hvarför är jag icke fri som fogeln i luften, hur skulle jag då icke flyga.»

»Hvarthän?»

»Till den mitt hjerta håller kär!»

»I fån nu välja en annan!»

»Aldrig, aldrig!»

»Tron icke att I undkommen mig!»

»Det vill jag icke heller.»

»Hvad, I byten redan om?»

»Jag följer eder gerna!»

»Hvad vållar slikt?»

»I ären icke längre fruktansvärd i mina ögon, jag känner mig trygg och lugn!»

Mor Brita kom med det varma öl, som riddaren bestält, och i glädjen öfver Karins vänliga ord, kastade han till gumman några dukater, som hon begärligt upptog från golvet.

Riddaren ville öfvertala Karin att dricka.

»Så klinga med mig!» svarade hon.

Han var förtjust åt hennes muntra, obesvärade väsen, men när hon smuttat ur bägaren, räckte hon den till den unge soldaten som stod vid dörren. »Töm den!» befalte hon, men blicken talade helt andra ord.

»Hvarför lemnade du den till honom och icke till mig,» ropade riddaren harmset.

»Jag tänkte I villen låta mig kredensa eder egen,» svarade hon och slog ned ögonen.

»Kan du betvifla att jag vill det!» Men om det nu var genom hennes eller hans försumlighet, bägaren föll till golvet.

»Tiden skyndar, låtom oss genast begifva oss af,» ropade riddaren misslynt.

Karin besteg återigen gångaren. Med qvinlig blygsamhet drog hon slöjan öfver ansigtet, men riddaren följde vid hennes sida och efter dem fyra tjenare, deribland hennes Bengt.

Det tröstefulla medvetandet härom fylde hennes hjerta med glädje; hvad hade hon nu att frukta, han skulle nog försvara henne om någon fara hotade. . . Och det var så ljufvigt att i den friska morgonluften flyga åstad på en eldig springare, det unga hjertat klappade fortare, det njöt af stunden och lät hvar dag sörja för sig.

Hvad betydde det att riddaren hviskade ömma kärleksord i hennes öra. . . Ville han göra sig till narr så fick han roa sig med det. . . Bengt visste att hennes hjerta icke tillhörde och aldrig skulle tillhöra någon annan än honom.

»Hvad heter du, sköna tärna?» sporde riddaren.

»Karin!» svarade hon.

»Nåväl, skön Karin, jag aktar taga dig med till Danmark,» hviskade han.

»Hvad skall jag der?»

»Lefva för mig, endast för mig! Allt hvad du önskar och begär skall du erhålla.»

»Utom friheten!»

»Buren skall blifva af guld och ädla stenar.»

»Ären I gift, herre?»

»Hvad rör det dig.»

»Det är bra att veta.»

»Du allena skall bli min herskarinna.»

»Men om det vållar sorg åt en annan?»

»Bry dig icke om denna andra.»

»Jag bereder hellre glädje än sorg.»

»Derför skall du bereda mig den högsta glädje. Jag hade tänkt att lemna dig i några trogna tjenares förvar, medan jag för angelägna affärer besöker några vänner, men det är mig omöjligt att skiljas ifrån dig. Lofva mig, Karin, att behålla denna afskyvärda slöja, som hindrar mig att se min bländsköna mö . . . Ingen annan får heller skåda henne; jag säger, att du är en högättad jungfru, förpligtad af ett klosterlöfte att icke visa sig för någon. Samtycker du härtill?»

»Jag måste väl för att få följa!»

»Tack för dessa ord! En, högst två gånger om dagen kommer jag att besöka dig.»

»Ingalunda, den lag som gäller för de andra, gäller också för er; eller viljen I att man med förakt skall se mig öfver axeln och nämna mig . . . »

»Karin, jag kan icke lefva utan eders åsyn.»

»Det måsten I! Det enda jag kan tillåta är att I sända bud, till exempel med den der tärnan i gosskläder, som jag gaf ölbägaren.»

»Han tycks behaga dig!»

»Eder ännu mer!»

»Ah, du är svartsjuk, Karin!»

»På henne!»

»Men när jag säger dig . . . »

»Gif mig henne till tjenarinna.»

»Det aktar jag mig nog för.»

»Jag bryr mig heller icke derom.»

»Men han skall blifva min budbärare.»

»Efter behag!» Karin sporrade sin häst, det föll henne in att rida förut.

Riddaren hann snart upp henne. »Du spörjer icke hvart vi färdas?»

»Det är mig likgiltigt »

»Till Nyköping!»

»Jag känner ingen der.»

»Fru Pernilla skall förgås af nyfikenhet vid din åsyn, men hon får ingenting veta.»

»Fru Pernilla Klausdotter?»

»Du vet hennes namn?»

»Eder broder är hennes synnerligen gode vän.»

»Min broder?»

»Herr Knut Alfsson!»

»Hur vet du att han är min broder?»

»Tvenne bär äro icke hvarandra mera lika.»

»Harmar mig nog att så är; ty i tänkesätt äro vi hvarandra vidt åtskilda.»

»Det är möjligt!»

»Det kan hända, att herr Knut för närvarande befinner sig på Vesterås slott, om så är, önskar jag att du undviker honom.»

»Honom som alla andra.»

Resan fortsattes hela dagen; en kort rast togs vid middagen. Karin fick icke mer än utbyta en blick med sin Bengt och då läste hon i hans ansigte ett uttryck af svart-sjuka som nästan skrämde henne; de voro ju begge i sin fiendes våld och endast list och kloket kunde rädda dem.

Sent på qvällen anlände de till Nyköping. Herr Karl Alfsson var synbarligen väntad, men botgörerskan var det icke; den dyrbara pelsen tydde på en dam af börd och fru Pernilla ville gerna veta hvem som var gömd under den svarta, ogenomträngliga slöjan. Riddaren var just icke känd för så rena seder, att det var troligt någon ädel fru eller jungfru skulle anförtro sig åt honom. Hon förde därför sjelf sin gäst till den kammare, som blifvit ordnad för henne, väntande att den afundsjuka slöjan nu skulle falla, men Karin behöll den kvar, hon talade om ett löfte, som icke kunde brytas.

»Sofven I också med den?» sporde fru Pernilla spetsigt.

»Jag skulle göra det,» svarade hon, »om jag icke gjorde det inom väl stängda dörrar.»

Så blef hon då ändtligen lemnad allena, och hon var så trött, så trött.

Hon bad till den heliga madonnan, hon tänkte på Bengt och beredde sig gå till hvila, då hon hörde att någon for med händerna öfver väggen likasom för att känna sig för . . . Hvem kunde det vara? . . . Riddaren eller Bengt?»

Då hviskade en röst: »Karin.»

»Bengt!»

»Sätt ljuset så jag kan se nyckelhålet.»

Hon gjorde så.

»Lägg nu ditt öra till!»

»Tala, käre!»

»Du skall i morgon arla bedja att få tala vid slottshöfdingen, ställ dig under hans beskydd, och han skall sända dig tillbaka till fru Kristina.»

»Endera är slottshöfdingen riddarens gode vän och då tjenar min klagan till intet, eller också lärer man nog akta sig att villfara min begäran.»

»Så skall du rymma härifrån, jag bereder dig tillfälle redan denna natt...»

»Är du svartsjuk, Bengt?»

»Så jag kan bli tokig!»

»Tviflar du på mig?»

»Icke det... men...»

»Lägg du nu örat till och hör att jag älskar dig öfver allt i världen; men jag älskar ock fru Kristina och hennes herre, som jag aldrig sett; dessa begge hotas af en stor fara och om vi icke kunna afstyra den, böra vi åtminstone skaffa oss säkra bevis, så att de sjelfva kunna taga sina säkerhetsmått.»

»Hur vet du detta?»

»Din herre har lofvat skicka dig hit med bud; i morgon skall jag säga dig det.»

»Det är ju omöjligt...»

»Så kom igen i morgon afton.»

»Hvarför kan du icke nu genast?»

»Jag dör af trötthet, Bengt.»

»Och det tänkte jag inte på! God natt, min allra käresta.»

»Alla goda englar beskydde dig, Bengt!»

Så hörde hon honom smyga bort igen.

Men påföljande morgon, när hon med stärkta krafter lemnat sin bädd och gjort sin bön, tog hon fram det dyrbara paketet; hon ville ännu en gång läsa igenom brefven och sedan lemna dem till Bengt, endera att förvara eller ock att genast föra till herr Sten Sture.

Sedan hon ätit sin frukost, efter egen begäran uppe på sitt rum, hängde hon sitt handkläde öfver nyckelhålet och så började hon läsningen.

Medan hon sysselsatte sig härmed, skola vi se oss vidare omkring i slottet.

Herr Sten Kristersson hade nyligen återkommit från Upsala, der han för syns skull hållit sig till fredsvännernas parti; men ännu syntes utsigterna så tvifvelaktiga, på hvilkendera sidan segern skulle stanna, att han ansåg klokast draga sig ur spelet så länge och resa tillbaka till Nyköping.

Här träffade han till sin förvåning fru Pernilla, som han trodde vara i Stockholm.

Det misslyckade försöket med fru Kristinas bortröfvande hade helt och hållet kullslagit hennes beräkningar, men det hade också så väl inom Stockholm som vida omkring, framkallat en storm af ovilja och spaningarna efter upphofsmannen bedrefvos med ganska mycken ihärdighet. Temligen närgångna frågor hade ställts till henne och hon fann slutligen mest betryggande för egen säkerhet att återvända till Nyköping. Men äfven här väntade henne en öfverraskning; qvinnoröfvaren fans i hennes eget hus, men i fängsligt förvar!

Visserligen hade hon kort förut skrivit till herr Karl Alfsson, att om han satte sitt beslut i verket att komma till Sverige, så stälde hon Nyköpings slott till hans förfogande i fall hon icke för tillfället var der, och så hade han begagnat sig deraf på ett sätt, som skulle gifva goda skäl för det gängse ryktet, att hon i hemlighet gynnade herr Knuts planer.

När slottsfogden underrättade henne om hvad som skett, ålade hon honom den strängaste tystnad för alla, icke ens hennes herre undantagen; men vid dennes oförmodade återkomst, erforo begge lika stor fruktan att den ene skulle genomskåda hvad den andre hade att dölja. Medvetandet af skuld gjorde begge mjukare och medgörligare, och så inträffade att förhållandet aldrig varit bättre mellan makarna, sedan första tiden af deras giftermål.

Att Knut Alfsson vistades på slottet, derom var herr Sten alldeles okunnig, då han ordade om det skändliga dåd för hvilket man beskyldde honom.

Då inträffade herr Karl! Denne herre hade i många år vistats i Danmark och stod på vänskaplig fot med prins Kristian. Han ansåg sig hafva blifvit ringaktad i Sverige och ingick gerna på de planer, som gjordes upp för dess underkufvande; kronprinsen litade icke i början på honom och han brann därför af begär att genom någon kraftig handling bevisa sin tillgifvenhet för det nya fädernesland, der

han hoppades vinna både ära och rikedom. Hans manliga hållning och förmånliga utseende tillvunno honom de skönas ynnest och han gifte sig med en högättad dansk jungfru, rik på gods och guld, det enda han eftersträfvade.

Den unge äkta mannen gjorde sig snart känd för ett lättsinnigt lefnadssätt; men han utmärkte sig tillika genom många ridderliga idrotter och bevisade sig derigenom vara en värdig själsfrände till prins Kristian. Denne drogs allt mera till honom; det enda som låg emellan dem, var att han icke trodde herr Karl vara en rätt svenskfiende.

Då erhöll denne ett bref från sin broder med underrättelse om det rof han tänkte fånga, jemte förfrågan hur det skulle upptagas i Danmark.

Riddaren meddelade sig med kronprinsen och denne skrattade godt åt förslaget. Kunde herr Knut lyckas i sitt företag, skulle nog Köpenhamn vara starkt nog att skydda honom i besittningen af rofvet.

Men derefter lekte herr Karl i hågen att undandraga brodern detsamma. Han hade aldrig riktigt trott på dennes försäkran att han egde Kristinas hjerta långt innan hon såg Sten Sture. Någon vänskap hade aldrig funnits mellan bröderna; det enda sambandet dem emellan var numera brevvevlingen mellan Knut och systemen. Men brefven røjde en svag karaktär och ett ombytligt lynne; att Knut icke blef till något utan endast tänkte på sina nöjen, nedsatte honom ytterligare i sina fränders ögon; måttet rågades då han kort före Sten Stures giftermål nästan förvisades ur riket.

Han uppehöll sig derefter i Skåne, rufvande på hämd. Den enda han brevvevlade med i Stockholm var fru Pernilla, och hon glädde honom med sådana nymären, som att fru Kristina icke var lycklig, hade blifvit mycket allvarsam och mera dylikt.

Bland de bekantskaper han gjorde vid sina besök i Köpenhamn fästade han sig förnämligast vid herr Erik Abrahamsson; denne ränksmidare, som för att återvinna hvad hans svärfars arfvingar med orätt mistat, nedlät sig till det lägsta smicker och lik hunden slickade den hand som orättvist slog.

Till honom anförtrodde Knut sitt förslag att röfva bort Kristina; herr Erik svarade skrattande, att om icke Knut vore hans vän, skulle han förekomma honom, ty ehuru han

var i frändskap med Kristina kände han sig lockad dertill, så öfvermåttan väl behagade hon honom.

Riddar Karl blef den andre, som invigdes i förtroendet. Visst måste Kristina vara en sällsynt skönhet, efter alla voro så betagna i henne! — Planen för dådet hade han varit med om att göra upp; han visste således hvar brodern skulle uppehålla sig under vägen; så snart rofvet blifvit honom undanryckt skulle ett ilbud genast afgå till herr Karl, som strax derefter skulle bemäktiga sig detsamma. Rånarne voro väl betalda och de utförde gerningen till sin herres belåtenhet. Herr Knut satt i fängsligt förvar på Nyköpings slott, och han trodde det vara skedt på hans fienders anstiftan.

När riddaren upptäckte, att det icke var fru Kristina utan en underskön tärna, som fallit i hans händer, glömde han sin harm öfver det misslyckade statsstrecket för att endast hängifva sig åt beundran och en gryende kärlek. Många sköna qvinnor hade han sett, men ingen af dem kunde jemföras med Karin, utom Dyveka; men hon var icke längre ung. Han förmådde icke ens för kort tid skilja sig från sin eröfring; han ville ständigt vara säker om hennes egande och så förde han henne med sig. Han fogade sig till och med efter hennes nyck att undandraga honom sin åsyn; han ville icke neka henne något för att till hvad pris som helst vinna hennes kärlek.

Dessa ljuftva drömmar måste nu emellertid till någon tid undanskjutas, brodern måste tillfredsställas och Danmarks intressen befordras.

Morgonen efter sin ankomst, sedan han först haft ett samtal mellan fyra ögon med Bengt, begaf han sig ned i fängelset till herr Knut.

Denne föll i häftig gråt vid hans åsyn, »Du här!» ropade han, »då väntar mig döden derutanför.»

»Jag kommer för att rädda dig!»

Glädjen blef nu lika häftig. Han visste nog, sade han, att den käre brodern icke skulle lemna honom i sina fienders händer utan skynda till hans bistånd.

Herr Karl berättade nu en historia om att han fått veta att spejare haft nogsam kännedom om alla Knuts åtgöranden. Fru Kristina var också varnad och man hade låtit honom bortföra en ringa tärna för att få sak med honom. För att rädda sin käre broder från den tillämnade smäleken, hade

Karl skickat sina tjenare att fångsla och bortföra honom innan knektarne från Stockholm hunno anlända; men de voro ännu ute för att söka och han skulle därför under säker betäckning redan denna dag anträda återresan till Danmark.

»Jag följer med dig!» utropade Knut.

»Och drager också öfver mig det pris som är satt på ditt hufvud?» sporde brodern.

»Har man verkligen vågat?»

»Hvad vågar man icke här i landet!»

»När skola vi få hämd?»

»Snart, hoppas jag. Så snart jag dragit försorg om att du kommit härifrån, skall jag hafva ett samtal med slottshöfdingen rörande våra förslag.»

»Mina bref...» yttrade Knut bleknande.

»Ja, i dem hafva vi planen uppgjord.»

»Helt och hållen,» tillade den förre med stigande ängslan och nästan skälfvande.

»Du har lemnat dem till fru Pernilla?» sporde brodern, utan att gifva akt på hans rörelse.

»Nej!»

»Hvarför icke!»

»Jag trodde I haden dem.»

»De lemnades ju till dig för det ändamålet.»

»Det är sant!»

»Så gif hit!»

»Jag har dem inte.»

»Hvar äro de?»

»I herberget!»

»Du har lemnat dem?» skrek riddaren.

»Fördes jag icke derifrån med våld!... Jag trodde det var af fiender... Hur kunde jag då...»

»Hvarför underrättade du icke fru Pernilla?»

»I sådan ångest jag lefvat glömmar man slikt.»

»Eller tänker endast på sig sjelf! Du vet väl icke ens hvar du lagt dem?»

»Under hufvudkudden!»

»Allt bättre! Så den förstkommande skulle finna dem! Eländige, du har bragt oss alla om lifvet!» Och riddaren rusade upp igen; han tillkallade sin trognaste tjenare; denne skulle resa natt och dag för att återföra de dyrbara papperen.

Riddaren anförtrodde sig till fru Pernilla. Hon tog saken lugnare än han väntat. »Danmark skall deraf inse att vi äro pålitliga vänner,» sade hon.

»Men det gäller måhända våra lif!»

»Om vi stanna qvar och låta taga dem.»

Emellertid hvilade de fruktade brefven i Karins knä; hon läste dem efter hvarandra och sökte fästa innehållet i sitt lilla hufvud.

»De uslingarna,» sade hon för sig, »hur de vilja förråda det kära landet . . . Men jag förstår icke hvarför kronprinsen envisas med att vilja göra det till ett lydrike . . . Kan han eröfra det, så tvingar han väl det arma folket till lydnad, antingen de vilja eller icke . . . Och nog kan han vara viss på att det är slut med lydnaden så snart svenskarne känna sig ha kraft nog att bryta fjettrarne. De der höga herrarne äro ändå bra enfaldiga, som tro sig kunna vinna något med fruktan . . . Ögontjenare, det är sant, men lät dem bara vända sig bort och lydnaden flyr som rök för vinden.»

Det var första gången liten Karin gjorde filosofiska betraktelser; hon hade hemtat dem ur sin egen erfarenhet och till någon del också ur sin faders. Medan hon derefter omsorgsfullt lade brefven tillsammans, upprepade hon för sig innehållet af hvart och ett särskildt; det kunde bli godt till något, sade hon sakta för sig.

Då slog någon på dörren.

»Bengt!» hviskade hon rodnande af glädje, och paketet fick glida ner i kjortelsäcken.

»Öppna fort!»

»För hvem?»

»Karin!»

Så kunde ingen nämna hennes namn mer än han. Regeln drogs undan, men hur öfverraskad blef hon icke vid åsynen af en lång tjenarinna. Hon såg på henne; det var verkligen hennes Bengt, klädd såsom qvinna.

»Nej då,» sade hon och vände sig bort.

»Jag väntade det,» inföll han bittert. »Min åsyn borde inge dig leda . . . Riddaren visste hvad han gjorde.»

»Tillräkna mig icke, Bengt,» bad hon förlägen; »öfverraskningen var vållande dertill; du vet ju att jag älskar dig allena, öfver allt och alla.»

Och likasom den qvinliga drägten ingifvit henne mindre fruktan, lade hon sitt hufvud mot hans bröst och han tryckte kärlekens första kyss på de jungfruliga läpparna.

»Käre min Bengt,» sade hon, »vi hafva icke lof att tänka på oss sjelfva; men säg mig blott genom hvilket underverk du kommit i riddarens följe?»

»Han var nästan den förste jag träffade, då jag begaf mig att söka dig. Den stora likheten med den bild man gifvit mig af herr Knut gjorde, att jag först trodde det var han. Jag frågade om han ville taga mig i sin tjenst; vi voro snart öfverens... Först blef jag nästan tokig af glädje vid din åsyn, men när jag hörde dig lyssna till riddarens fagra tal och såg hans blickar fästa på dig...»

»Det måste du ännu länge fördraga,» utbrast hon; »men tror du på mig, så qvittar det dig lika. Hör nu noga på hvad jag har att säga. Der borta i herberget, der I funnen mig...»

»Nå, hvarför afbryter du?»

»Hörde du inte?»

»Hvad då?»

»Ett buller...»

»Jag hörde ingenting.»

»Det var kanske min egen fruktan.»

»Berätta vidare.»

»Der fann jag detta!» sade hon och tog upp det dyrbara paketet.

»Hvad är det?»

»Bref!» svarade hon. »Af största vikt.»

»Hur vet du det?»

»Jag har läst dem.»

»Andras bref?»

»De vilja stämpla ondt, men det måste vi förhindra,» sade hon och gömde åter paketet.

»Hvad kunna vi göra?»

»Du mera än jag... Hör nu på hvad jag tänkt ut...»

Hon såg sig åter omkring; den klara majsolen föll in i rummet, der var ingenting att frukta; men i samma stund uppgaf Bengt ett rop; han hade lyftat ögonen mot taket; der var en liten lucka genom hvilken tvenne ögon sågo ner på honom. Vid hans rop föll luckan genast igen.

»Hvad var det?» frågade Karin förskräckt.

»Ett par ögon... Jag såg dem tydligt och jag kände igen dem... jag har sett dem många, många gånger... men hvar, hvar?»

»Äro de borta nu?» frågade hon darrande.

»Ja, taket är jemt öfverallt.»

»Se här,» sade hon och tog åter upp de olycksbringande brefven; göm dem du, men så väl att ingen kan finna dem... Bär dem icke på dig, men lemna dem hellre icke i någons förvar.»

»Var trygg!» sade han och lade dem på bröstet; »här skall ingen finna dem; men de der ögonen ha förmodligen en tunga i sin tjenst och den skall nog förhindra alla vidare besök här hos dig. Käraste Karin, vill du icke att vi fly härifrån?»

»Kan du bringa slikt till stånd, så följer jag.»

»Allt hvad jag förmår vill jag åtminstone göra.»

»Nu måste vi skiljas!»

»Jag har glömt riddarens bud, att han icke längre uthärdar vara skild från din åsyn.»

»Säg då att han beväpnar sig med tålmod; jag skall föregå honom med mitt exempel.»

»Och jag, Karin, skall jag behålla denna drägt?»

»Nej, Bengt, du skall neka att återtaga den; säg, att jag skrattat ut dig.»

»Om du visste, hvad det är svårt att gå ifrån dig.»

»Vet jag inte det?» sade hon med djup känsla; »men vi äro omgifna af faror och vi måste vara försigtiga.»

»Så farväl då!» sade han och räckte henne handen.

Hon lade sin deri. En omfamning, ännu en kyss och så skildes de.

Litet drömde de om hur och när de nästa gång skulle stå slutna intill hvarandra. Hur kärleksfull är icke handen, som håller det täckelse för våra ögon, som döljer den mörka framtiden. På täckelsets yta dansa ljusa förhoppningar och lekande amoriner; för många dansa de öfver en graf, för andra öfver begrafna förhoppningar.

För den unga Karin hägrade lifvet som den skönaste fantasmagori; hon älskade och var älskad, riddarens passionerade beundran roade henne och hon hyste för honom icke den ringaste fruktan. Att det onda skulle få sitt straff och det goda komma i åtnjutande af den högsta möjliga lycka,

det var efter hennes begrepp lifvets mening, och att kunna bidraga dertill var Karins enda önskan.

Men sjelf ville hon också vara lycklig, obeskrifligt lycklig vid sidan af sin älskade Bengt. Hade han nu stannat inne hos henne, hade de suttit vid hvarandras sida hand i hand, skulle de ingenting mer ha begärt. Om år hade gått, hvad hade det rört dem. Skulle de måntro erfarit hunger och törst? Hon trodde det inte. Hvem tänker på slikt, när man är lycklig. Den enfaldiga, barnsliga unga flickan hade nyss gläntat på lifvets dörr; det var vårlig maj både inom och utom henne och solens strålar föllo varma, icke brännande. Hon log åt sina egna tankar; drömmen var för schön att vakna ifrån — för henne fans hvarken tid eller rum.

Då klappades ånyo på dörren.

Skulle han komma tillbaka? För henne fans blott denne ende. Hon närmade sig dörren på tåspetsarne och frågade lekfullt, liksom barnet då modern sätter handen för dess ögon:

»Hvem är det?»

»Öppna genast!»

Det var riddaren.

Kändes det icke som att falla från himlen till jorden? Karin bet ihop tänderna och stötte den lilla foten trotsigt i golvet.

»Nå, hvarför lyder du inte?»

»Derför att jag mins vårt aftal.»

»Slikt bryr jag mig icke om.»

»Men jag gör det.»

»Jag befaller dig!»

»Befall edra tjenare.»

»De skola bryta upp dörren.»

»Så kastar jag mig ut genom fönstret.»

»Det gör du icke!»

»Pröfva på!»

»Men jag måste tala med dig!»

»Hvad gören I sen?»

»Jag vill se dig in i ögonen.»

»Veten I icke att jag har slöja?»

»Den sliter jag bort.»

»Då går jag till slottshöfdingen; han skall taga mig, botgörerskan, i sitt hägn.»

»Jag säger honom hvem du är.»

»Då är han skyldig att gifva mig friheten.»

»Karin, du tar lifvet af mig!»
 »Det låter icke så.»
 »Hvarför vill du icke släppa mig in?»
 »Hafven I icke sjelf gifvit mig ut för en klostersisters;
 tar hon emot besök?»

»Någon gång.»
 »I priorinnans närvaro, men jag är allena.»
 »Skall jag gå efter fru Pernilla?»
 »Gör det!»
 »Vill du då tala vid mig?»
 »Jag skall besvara edra frågor.»
 »Med blottadt ansigte?»
 »Med slöjan tätt hopdragen.»
 »Vänta du, jag kan straffa.»
 »Och jag — kan dö!»

Han teg några ögonblick; orden tycktes göra intryck.
 Derefter yttrade han med helt annan röst: »Ljufva, kära
 Karin!»

»Herr riddare!»
 »Säg, att du älskar mig!»
 Hon teg.
 »Du svarar inte?»
 »Jag väntar att I skolen säga mig genom hvilken ridder-
 lig idrott I förvärfvat eder rätt dertill.»
 »Är du icke en ringa tärna?»
 »Hafven I icke sagt: den skönaste jungfru?»
 »Det är yttre fördelar.»
 »Jag skall bevisa eder, att jag ock har de egenskaper,
 som tillhöra henne.»
 »Du, som icke kan läsa.»
 »Jag kan tänka och vilja.»

Återigen uppstod en liten tystnad. »Hvad du förvärfvat
 dig för en makt öfver mig,» sade han; »jag kom hit för att
 göra dig ett viktigt meddelande, nu borde jag lemna dig i
 okunnighet derom och jag står qvar utanför din dörr, lika-
 som en tjenare.»

»Hvem hindrar er att tala?»
 »Så bed mig derom.»
 »Käre riddare, tiden blir mig så lång. Viljen I icke mäla
 mig edert nymäre?»
 »Tänk dig väl före och svara mig som det är. Der borta
 i herberget, hittade du några bref?»

»Bref!» upprepade hon.

»Ah, du darrar på rösten!»

»I ären bra oförskämd!» utropade hon och stampade i golfvvet. »Det var ju I sjelf som hittade det.»

»Jag? Nu yrar du.»

»Den falske riddaren, och så vill han att jag skall älska honom!» Hon grät och snyftade.

»Detta är att mista förståndet åt! Öppna dörrn.»

»Slå in den — och hemta upp mitt lik från gatan.»

»Försök att påminna dig, Karin, när, vid hvilket tillfälle jag skulle tagit de der brefven.»

»När mor Brita tog pelsen ur kistan, föll det på golfvvet och då . . .»

»Ah, nu påminner jag mig . . .»

»Så, I gören det.»

»Men det är frågan om flera bref, som legat tillsammansbundna.»

»Derom vet jag intet.»

»Det är sant att herr Knut hade sitt rum deruppe och du vistades dernere.»

»Jag var deruppe först tills olyckan skedde.»

»Hvilken olycka?»

»Eldsvådan!»

»Hur gick det till?»

»Det flög ett brinnande kol ända upp i sängen; jag sof och var nära att bli lågornas rof.»

»Du, Karin?»

»Genom goda andars tillskyndelse vaknade jag; hur jag arbetade att kunna släcka . . . Det lyckades mig slutligen . . . Jag kastade de brinnande kuddarna i spiseln . . . Det var en förskräcklig stund och då . . . Heliga jungfru, jag påminner mig att då . . .»

»Hvad, Karin, hvad?»

»Hörde jag fraset af papper, men det måste ha varit inbillning, hvarifrån skulle de ha kommit?»

Riddaren teg en stund. »Jag vill gerna tro, att du är oskyldig,» sade han. »Bered dig på en sträng ransakning.»

»Jag har ingenting att dölja!»

»Om du har det, så gif hit; ingen skall få veta derom.»

»Låt mig tala vid slottshöfdingen!» utbrast hon.

Riddaren gick utan att svara, men hon stod kvar liksom fjettrad vid golfvvet. Allt var då upptäckt och de der ögo-

nen der uppe i taket, som sett paketet, de skulle naturligtvis förtälja om hemligheten... Men med fruktan väcktes trotset. Karin tänkte alldeles icke på att falla till fota, tvärtom ville hon sätta hårdt mot hårdt. Derfor skulle hon icke afvakta anfallet, utan sjelf gå anfallsvis tillväga... Det skulle också gifva henne tid.

Fru Pernilla och hennes begge gäster afvaktade med stor oro utgången af deras budskickning, men som herr Knuts ställning skulle blifva ännu farligare ifall brefven fallit i orätta händer, beslöts att han klädd i bondejacka och med en stor, slokig hatt öfver ett skäggbevuxet ansigte, skulle alldeles allena begifva sig i väg. Den starkaste gångaren ställdes till hans förfogande och samma dags afton tågade han oförmärkt bort.

Herr Karl drog lätt efter andan, han var honom icke så litet till hinders! Om verklig fara hotade, satte han Karin på hästländen framför sig och jagade bort derifrån. Att det icke förhöll sig så alldeles rätt med den föregifna nunnan, derom hade fru Pernilla en säker aning, och när riddaren nästan ofrivilligt förrådde att hon också befunnit sig i det ödesdigra herberget, då gissade hon till rätta förhållandet, ehuru det icke upplyste henne om hvem den beslöjade skönheten var; men hon skulle nog taga reda på det, det föresatte hon sig.

Hon hade sagt riddaren att om »nunnan» (hon brukade den benämningen,) »hade uppehållit sig i herberget, borde man också öfvertyga sig om, huruvida icke hon tillegnat sig de viktiga papperen.»

Han kunde icke förneka billigheten häraf och därför förberedde han Karin.

En knapp timme derefter kom en tjenarinna med bud från »nunnan»; hon begärde att få tala vid slottshöfdingen eller hans husfru.

Herr Sten, som för länets angelägenheter varit bortrest några dagar, väntades icke hem förr än nästa dag. Men också om han varit närvarande skulle fru Pernilla ha sagt: »Hvad vill hon?»

»Låt henne komma hit!» utropade riddaren.

»För att genom någon list befria sig ifrån de farliga brefven? I skolen se att jag återkommer med dem.»

»Skynda då genast!»

När fru Pernilla inträdde i rummet, gick den unga kvinnan häftigt af och an; hon tycktes vara i en mycket upprörd sinnesförfattning.

»Hvad är eder önskan, fromma syster?» frågade Pernilla med ironisk ödmjukhet.

»Att genast erhålla ett annat rum!»

»Innehåller detta färre bekvämligheter än dem I ären van vid?» frågades spetsigt.

»Efter slikt spørjer jag föga, men allena vill och måste jag vara.»

»Hvem har stört eder?»

»Det torden I veta bättre än jag! Eder tillhörde att vaka öfver det inga spejande ögon kunde intränga hit.»

»Det hafven I funnit på!»

Nunnan gick henne närmare. »För en stund sedan,» sade hon, »stod riddar Alfsson här utanför han frågade efter några bref, som förkommit der borta i herberget; jag svarade honom att det enda jag sett, hade han tagit... Efter något mera gagnlost tal, gick han; jag lyfte händelsevis ögonen uppåt och såg ett par ögon, som onskfullt betraktade mig.»

»Från taket?»

»Der fins en lucka!»

»Det är inte sant!»

»I veten det!»

Fru Pernilla blef ursinnig, hon tillkallade en tjenarinna och befalte henne genast springa upp i vinden och noga se till på den plats hon uppgaf, om någon lucka eller öppning verkliga fans.

Karin stod lugn och afvaktande. Fru Pernilla betraktade henne med brinnande blickar.

Det dröjde några minuter hvarefter den lilla luckan verkligen öppnades. »Här har varit någon nyligen,» yttrade tjenarinnan. »Här är så afröjdt, att den genast föll i ögonen.»

Den stränga frun bleknade af harm, det var en större förödmjukelse än hon kunde lida. »Jag skall upplåta åt eder min egen sofkammare och sjelf hålla vakt utanför!» sade hon med en stämma som darrade af rörelse.

»Det tillhör eder att bestämma,» svarade Karin, »mig att efterkomma eder vilja.»

Det nya rum, som blef henne anvisadt, låg en trappa längre ner, innanför fru Pernillas egen sängkammare; der kunde hon icke mera hoppas att få se Bengt, men hon var

också befriad från riddaren och möjligheten att här undkomma var större än der uppe der stora jerndörrar höllos omsorgsfullt stängda och utsigten endast var åt ett gårdsrum.

Fru Pernilla försäkrade, att här kunde hon vara fullt tryggad för alla spejande blickar och ovälkomna besök. »För större säkerhet, skall jag sjelf behålla nyckeln,» sade hon, »och se till att ingenting kommer att fattas eder.»

Karin hörde henne stänga dörren efter sig. »Sannerligen är jag icke som en liten fogel i bur,» sade hon. »Fader och moder sitta nu ensamma på qvist och locka efter ungen... och hon kan icke komma så gerna hon än ville... Det är dock ett allt för svårt värf som jag åtagit mig... Och hur skall jag komma lös... Det skulle vålla fienden den största skada, ty att jag inte teg med hvad jag visste, det vore säkert... Och sedan de der brefven?... Gjorde jag orätt som lemnade dem till Bengt?... Men om man funnit dem hos mig, skulle det kanske kostat mitt lif, eller åtminstone evigt fängelse?... Heliga Brigitta, det ser bra mörkt ut för mig... Skall du skicka några goda englar till min och Bengts räddning! Han, som endast tänker på mig, den käre, käre Bengt, hvad jag håller af honom och hvad jag skall blifva för en lydig och from hustru om jag en gång får tillhöra honom, men dertill är ringa utsigt,» och härvid runno bittra tårar; den qvällen grät hon sig till sömns.

När fru Pernilla berättade riddaren hvad som händt och ironiskt tillade att hans deltagande för botgörerskan måste vara mycket stort, så rodnade han öfver öronen och ytttrade liflig nyfikenhet öfver hvem det opåkallade vittnet kunde vara.

»Det är mig alldeles obegripligt,» sade hon, »och synnerligast att jag aldrig förr haft vetskap om denna hemliga utväg att erfara hvad man önskar.»

»Den kan framdeles blifva eder till gagn.»

»Men det har styrkt mina misstankar, att hon har brefven i sitt förvar.»

»Jag är öfvertygad om motsatsen.»

»Ni, ja.»

Det uttryck hon lade i tonen, jagade ånyo blodet åt ansigtet på honom. »Nå väl då, jag bryr mig icke om att

förtiga hvad I ändå gissat . . . Jag älskar den sköna flickan nästan vansinnigt.»

»Hvem är hon?»

»Hon säger sig vara en ringa tjenarinna hos fru Kristina, men det kan vara en dikt.»

»Låt mig blott få tillfälle att se henne.»

»Det måste ske med hennes eget medgifvande; jag skall aldrig tillåta att hon förolämpas.»

»Lemna den saken åt mig och tänk i stället allvarsamt på det samtal vi i morgon skola hafva med herr Sten . . . Mig tyckes vi redan ödslat för mycken tid på en ringa tärna.»

»I hafven aldrig älskat, eller också hafven I glömt att en sådan känsla, när den för första gången med all sin våldsamhet bemäktigar sig en menniska, gör det helt och hållet.»

Och minnet af gångna tider trädde fram för fru Pernilla, hon tänkte på sin lidelsefulla kärlek till Peder Thuresson, honom som hon nu nästan föraktade sedan han blifvit hennes lydige slaf . . . Och hvarmed hade hon vunnit honom? Med deltagande och smicker! Bättre än eld och svärd biter slikt på en mans öfvertygelse, han ger efter omedvetet, steg för steg, tills han slutligen uppger sin öfvertygelse och faller. Det fins både fallna män och qvinnor, ehuru i olika bemärkelse.

»Hvad hafven I att klaga öfver, hon tillhör ju eder, men den vigtiga angelägenhet som fört eder hit till landet, bör väl icke därför lemnas åsido.»

»Hon är ännu för mig endast som den skönaste hägring,» utropade riddaren. »Blott några få ögonblick har jag skådat denna underbara skönhet, men det var nog att för evigt slå mig i bojor.»

»Nu frukten I, att hon bedragit eder och oaktadt sina försäkringar verkligen innehar brefven?»

»Det är möjligt!»

»I skolen få visshet derom i morgon.»

Och helt tidigt, innan Karin ännu var uppstigen, infann sig fru Pernilla hos henne. Hon medförde en fullständig dräkt och bad att hon åtminstone för den dagen ville ikläda sig densamme.

Karin var genast villig; hon visste anledningen och hade ingenting att dölja.

»Får jag icke ens behålla min slöja?» sporde hon.

»I skolen återfå den, här ären I allena, intet öga mer än mina skola skåda eder.»

»Tiden blir mig mycket lång; viljen I låta bringa mig en luta eller någon sömnad.»

»I skolen bekomma begge delarne och desslikes för några timmar, ett rum med fri utsigt.»

Hon öppnade en löndörr och vinkade Karin att följa. Den ledde in till ett stort rum med glasfönster, som vette åt torget. Flickan uppgaf ett glädjerop. »Det är som vore jag hemma!» sade hon.

»Hvar är edert hem?»

Karin visste icke om hon borde besvara frågan; bäst därför att tiga.

»I ären en adelig jungfru?»

»Skullen I då taga mig i edert beskydd?»

»Följen I icke riddaren gerna?»

Hvad skulle hon svara? . . . »Han vill endast mitt förderf!» hviskade hon sakta.

»Sysselsätt eder här så godt I kunnen; vi få framdeles talas vid.»

Fru Pernilla gick och Karin blef lemnad allena.

Den strängaste undersökning hade icke ledt till något, brefven funnos icke i den unga flickans ego, och som hon icke haft gemenskap med någon, kunde hon heller icke lemnat dem ifrån sig.

När hon meddelade sig med riddaren, strålade dennes ögon af belåtenhet. »I hafven sett henne?» sade han.

»Hon är af adelig börd?»

»Hur veten I det?»

»Hafven I någonsin skådat slik en skogsblomma?»

»Hur som helst, måste hon blifva min.»

Herr Sten afbröt samtalet; han berättade att herr Erik Trolles anhängare afföllo allt flera och att utsigterna för hans val till riksföreståndare blefvo allt mörkare. Icke allenast allmoge, utan också många bland herrarne anslöto sig till den unge Sten Sture.

»Jag har hatat honom från min barndom,» utropade riddar Karl Alfsson. »Då måste jag underkasta mig, nu gör jag det icke. Den unge danske konungen väntar endast på goda underrättelser härifrån, för att falla in med en väldig krigshär.»

»Om det endast varit möjligt att få herr Erik vald, hade vi vunnit tid,» menade herr Sten.

»Och fått ett prestegemente,» inföll riddaren. »Hvartill behöfves sådana omvägar, när man kan gå rakt till målet. Hvad står i vägen?»

»Slottshöfdingarne skicka hvar efter annan sina försäkringar om tro och huldhet.»

»Det hafven I också gjort!»

»Jag ansåg mig tvungen dertill, för att icke väcka misstankar, men sådant betyder litet.»

»Hvad menen I, man bör göra?»

Slottshöfdingen skrufvade på sig. »Ännu vänta litet,» svarade han, »tills valet är skedt!»

»Vänta, och aldrig annat än vänta!» utropade fru Pernilla. »Viljen I höra mitt förslag.»

»Ja, ja!»

»Det är att konung Kristian bemannar en stark flotta med många krigsmän, och seglar med den rakt in hit i sundet. Nyköping faller honom genast till; då kan han befästa sig i sjelfva hjertat af riket och derifrån vidare utbreda sig.»

»I borden sitta med i konungens krigsråd,» utropade herr Karl beundrande.

Men herr Sten blef likblek af förskräckelse. »Det gäller mitt hufvud!» utropade han.

»Också eder upphöjelse till rikets högsta embeten. Konungen skulle icke bli otacksam.»

»Derför går jag i borgen,» inföll riddaren.

Då hörde man utifrån en ryttare spränga in i sporrsträck på slottsgården.

»Min budbärare!»

»Jag skall taga emot honom! Vänta mig här, det skall icke dröja många minuter.» Fru Pernilla gick.

Riddaren bidade otåligt hennes återkomst, men herr Sten led de fördömdes qual. Under sin vistelse i Stockholm hade han öfvergifvit fredsvännernas parti och anslutit sig till folkets; han hade gjort det af öfvertygelse och med verklig tillfredsställelse, och nu ville man draga honom tillbaka och han var alldeles för feg att öppet erkänna sin öfvergång.

Fru Pernilla kom tillbaka och man kunde läsa i hennes ansigte en bedragen väntan. Men det oakadt kastade hon hufvudet lika stolt tillbaka som vanligt, då hon sade: »Brefven äro borta!»

»Borta?» upprepade riddaren.

»Hvilka bref?»

»I veten ingenting derom, herre; men jag kände tillräckligt edra tänkesätt för att kunna handla utan eder vetenskap. En annan plan har blifvit uppgjord, hvarigenom konungen från hallandsgränsen skulle beredas tillfälle komma in i riket.»

»Och I hafven brevexlat derom?»

»I edert namn!»

»För att bringa mig om lifvet!?»

»Det kan vara fara värdt, sedan brefven förkommit.»

»Jag är förlorad!» stönade han.

»Icke nu, sedan ödet fält utslaget,» yttrade fru Pernilla.
»Eder egen feighet tvingar till handling...»

»Aldrig, aldrig!» klagade herr Sten.

»Så skjut skulden på mig,» utropade hon. »Jag skall öppet erkänna att I ingenting vetat. För eder skull vill jag, att man kastar mig i fängelse, det skall draga uppmärksamheten från eder och ingen skall förstå att vi spelat under samma täcke förr än konung Kristian gjort sig till herre i landet.»

Männen stirrade förvånade på henne. »Det viljen I verkligen?» sporde riddaren.

»Jag tar helst steget fullt ut,» återtog den oförskräckta qvinnan. »Nu har jag satt mig i sinnet att hjälpa Danmark till sin rätt och dessutom hämna många enskilda oförrätter. Vill man saken, får man icke se så noga på medlet.»

Herr Sten kände sig kufvad, förödmjukad. Hans lilla hustru hade förunderligt växt honom öfver hufvudet och han kände en till visshet gränsande förmodan, om att hon hädanefter skulle bli hans herre.

Men sedan man kommit öfverens om hufvudsaken, behöfde man öfverlägga om detaljerna. Att någon skriftvexling icke skulle ske, derom var man genast ense; säkra muntliga bud skulle sändas, men budbärarne sjelfva hållas i okunighet om betydelsen af de ord de hade att framföra. För att ytterligare aflägsna alla misstankar, ville fru Pernilla att hennes herre skulle skenbart öfvergå till krigspartiet.

Han böjde hufvudet ända ned mot bordet och blygdes, blygdes icke minst för sig sjelf, men sedan han lyft det igen, sade han sig vilja närmare tänka på saken.

En af de viktigaste personer med hvilka man borde meddela sig, var herr Erik Trolle. Fru Pernilla visste att

han för närvarande vistades på Ekholmen, men troligen skulle han snart afresa till Stockholm för det stundande mötet vid midsommar.

Karl Alfsson var lämpligast härtill, och han var heller icke obenägen; men ändå sade han sig vilja hafva några timmars betänketid.

När han blef allena med fru Pernilla, sade hon till honom: »Låt jungfrun stanna i mitt förvar till eder återkomst. Jag går i borgen för hennes säkerhet.»

»Men jag tänker icke komma tillbaka. Med en skuta går jag utför Mälaren och sedan ut i Östersjön.»

»Kunnen I föra henne med eder till Ekholmen?»

»Det måste jag!»

»Samma saga duger inte för fru Kjerstin som för mig. Hon är mycket sträng blifven, sägs det.»

»Utan henne reser jag icke?»

»I ären som förtrollad!»

»Det är jag! Måhända var det någon hemlig kraft i ölet, som qvinnan i herberget bjöd mig. Från den stunden blef jag som från vettet.»

»Drack hon också deraf?»

»Hon läppjade endast och gaf sedan drycken åt en af mina tjenare.»

»Har den också haft verkan på honom?»

»Guds död! I sägen något; det har den!»

»Då ären I begge två förhexade.»

»Honom skall jag snart bli qvitt!»

»Tvärtom! Begagna honom såsom spårhund; ingen tjenar eder bättre.»

»Hvad I ären klok, fru Pernilla . . . Det vill jag för visso göra; men säg mig nu: under hvilken förevändning skall jag taga henne med?»

»Lemna henne i Mariefreds kloster.»

»Och om hon begärde att få stanna qvar der?»

»Så vågaden I icke neka.»

»Om man kunde . . .»

»Hur menen I?»

»Öfvertala henne?»

»Till hvad?»

»Låt mig tänka på saken.» —

Under tiden hade Karin uppmärksamt iakttagit hvad som skett på torget, hvilka personer som kommo och gingo från

slottet; i allt och öfverallt sökte hon räddning, men fann ingen.

Hon såg budbäraren återvända på en löddrig gångare, och hon visste, att som han ingenting medförde skulle man ännu säkrare innesluta henne. »Hvem vet i hvilken mörk håla man skulle kasta mig, i fall icke riddaren blifvit betagen i mitt fagra anlete,» sade hon för sig sjelf. »Men om skönhetens gåfva blifvit mig gifven till räddning, skall den heller aldrig blifva mig till förderf.»

Tvenne gånger såg hon sin Bengt gå öfver torget; han såg sorgsen och allvarlig ut.

»Någon utväg till flykt har han ännu icke funnit; nej, nej, här hålles nog sträng vakt.»

En munk gick fram och tillbaka framför slottet; det var en gråbroder, men Karin tyckte sig på gången känna igen honom. Det måste vara ett misstag, han liknade endast någon.

»Alla heliga englar, det är broder Laurentius! Hvad kunde han vilja? Kom han för att rädda henne?» Hon började fäkta med armarna för att ådraga sig hans uppmärksamhet; men ehuru han ofta såg upp till slottet, var det icke dit, der hon befann sig. Om hon skulle öppna fönstret och ropa på honom?

Ack, det var omöjligt; det var stadigt fastsatt; ropa kunde hon nog göra, men om det hördes, hvad skulle då fru Pernilla säga?

Hon måste ändå dertill när han kom närmast. »Fader Laurentius!...» Ah, han lyfte upp hufvudet, såg henne midt i ansigtet, men icke en min af igenkännande; han fortsatte sin väg lika lugnt som förut. Hade hon verkligen sett miste, var det icke han, eller brydde han sig icke om henne? Återigen vaknade känslan af öfvergifvenhet och åter rullade stora, heta tårar öfver det unga bleka anletet.

Då inträdde fru Pernilla med det fryntligaste leende.

»Ledsnaden dödar eder,» sade hon, »och det förvånar mig icke, men jag kommer med bot.»

»Hvarför vill man icke släppa mig lös?» utbrast Karin snyftande. »Hvad ondt har jag gjort?»

»Veten I icke, vackra barn, att riddaren älskar er?»

»Så säger han.»

»Hvad man älskar vill man behålla.»

»Men jag är icke hans slafvinna.»

»Han vill nog göra eder till sin herskarinna.»

»Det bryr jag mig inte om!»

»Hur gammal ären I?»

»Nyss sexton år.»

»Jag kunde tro det efter eder oerfarenhet.»

»Jag har också lärt ärbarhet och goda seder.»

»Då veten I ock hvad synd är?»

»Det vore att följa riddaren.»

»Så vida I icke kunden bringa honom på andra tankar.»

»Är slikt möjligt?»

»Kanhända! Beror på eder makt öfver honom.»

»Återgif mig friheten, ädla fru, eder kan han icke neka något!» Och hon kastade sig på knä och omfattade fru Pernillas knän.

»Det förmår icke jag, men en annan, till hvilken jag vill sända eder.»

»Hvem är det?»

»Stig upp och hör noga på hvad jag vill säga. Riddaren aktar färdas norrut till Ekholmen, att gästa herr Erik Trolle och hans husfru.»

»Under tiden får jag stanna här?»

»Det var mitt förslag; men han vill icke skiljas ifrån eder, utan att I, klädd som page, skall medfölja honom.»

»Jag gör det icke!»

»Betänken eder väl! Fru Kjerstin Gyllenstjerna . . .»

»Hon är i frändskap med fru Kristina?»

»Det är hon, men dertill mycket sträng i sina seder; om I anförtrotter eder till henne, ären I säkert räddad. Besluta nu sjelf.»

»Jag måste väl då!»

»Får jag säga det till riddaren?»

»Nej, jag vill göra det sjelf!»

»Skall jag hemta honom?»

»Och sjelf följa med.»

»Det lofvar jag.»

Det ligger stor makt i qvinlig oskuld. Riddaren strålade af glädje när han inträdde till Karin, och likväl slog han ned ögonen för den lugna blicken ur hennes. Men han måste hastigt lyfta den igen och mätta sig med hennes åsyn. Hade icke fru Pernilla varit närvarande skulle han kastat sig till Karins fötter och tackat henne för att hon lagt bort den afskyvärda slöjan.

»Herr riddare, den ädla frun har sagt mig eder befallning.»

»Nej, Karin, min bön!»

»Jag skall föga mig efter eder vilja; men det sker på ett vilkor . . .»

»Det beviljas eder på förhand!»

»Gif mig ett skarpt vapen.»

»Hvartill?»

»Till försvar eller mot mig sjelf!»

»Aldrig!»

»Det är vilkoret.»

»Så grym du är!»

»Gif henne det; hvad betyder slikt?» hviskade fru Pernilla oförmärkt.

»Nåväl, du skall erhålla det.»

»Eder knif!» sade hon.

»Hvad tänker du på; den är skarp.»

»Just därför passar den mig.»

Småleende löste han den från skärpet. »Lofva mig, att aldrig draga den ur slidan,» sade han.

»Det torde mycket komma att bero på eder.»

»Stån I fast vid att resa i morgon, herr riddare?» sporde fru Pernilla.

»Jag skulle föredraga redan i qväll. Nätterna äro ljusa och man färdas mera obemärkt.»

»Men de äro också kallā. Vi behöfva tid att anskaffa kläder åt eder page.»

Så beslutade man sig för följande dag. Den lilla konvojen afreste tidigt på morgonen; främst riddaren och den unge pagen, som bar en tunn mask, derefter de fyra tjevarne; men fru Pernilla sade för sig, att visst hade den yngste ibland dem smakat trolldryck, så trånande hängde hans blickar vid den vackra pagen. »Skall hon verkligen göra bruk af sin knif i händelse af behof?» frågade hon sig sjelf, men tycktes icke finna svaret.

De redo i början temligen raskt. Riddaren försökte inleda ett samtal, men Karin hade mött en så sorgsen blick ur Bengts ögon, att den betog henne all glädje och hon gaf därför endast korta och enstafviga svar eller teg också helt och hållet.

Det retade riddaren, men i det främmande landet måste han iakttaga försigtighet; hon kunde finna tillfälle att undkomma honom. Derfor måste han vara försiktig i fall de mötte några vägfärande. Liten Karin hade räknat derpå,

men de få som färdades vägen fram voro sällan mer än två i sällskap och sågo allt annat än stridslystna ut. Det artade sig illa för alla hennes förhoppningar.

Sent på aftonen anlände de till Mariefred, en så förnäm herre hade kunnat erhålla nattqvarter för sig och sina tjenare i klostret, men han vågade icke, utan föredrog ett eländigt herberge utanför staden.

Den unge pagen var nästan halfdöd af trötthet; tjenaren Bengt bar honom på sina armar in i herberget; hon lades ned på bänken med en kudde under hufvudet. »Stanna qvar hos mig!» hviskade hon.

»Icke med lifvet får man mig härifrån,» svarade Bengt. Riddaren begärde något att äta, men nästan intet fans att få och hans lynne förbättrades icke deraf. På hans befallning anskaffades en halmkärfve, han kastade sig ned på den och befalde Bengt att gå ut till sina kamrater.

Då lyfte pagen på hufvudet. »Vänta, jag följer.»

»Du stannar qvar!» skrek riddaren ursinnig.

»Då stannar också han.»

»För hvad orsak!»

»Att vaka öfver mig.»

Svärjande återvände riddaren till sitt läger.

»Se der!» sade Karin och räckte knifven till Bengt. »Försvara mig, om det behöfs!»

Sedan sjönk hon i en lugn sömn, men riddaren icke så; väl tjugo gånger såg han på den objudne vaktaren, som alltjemt satt qvar på samma ställe med knifven i hand.

Men frampå morgonen stannade ännu en gångare utanför herberget och en gammal munk steg varsamt ner och in i stugan.

Han närmade sig riddaren ödmjukt, och begärde en ringa gåfva för sin orden.

Karin skyndade genast upp; hon hade känt igen fader Laurentius.

»Jag ger ingenting!» ropade riddaren.

»Och I, unge page?»

»Allt hvad jag eger, vördige fader.» Och hon tog upp en medaljong som hon bar på bröstet, och i hvilken en relik låg gömd. »Välsigna mig, fader!»

»Var tröst, dotter!» hviskade han oförmärkt och uttalade sedan de heliga orden.

Riddaren syntes förlägen. »Jag vill inte vara sämre än min page,» sade han och lade några dukater i munkens hand. Denne gömde dem hastigt. »Ämnen I eder öfver Arboga å?» sporde han.

»Hvi frågen I så?»

»Jag ämnar mig den vägen, och man talar om en stark öfversvämning.»

»Så vadar man öfver.»

»Dertill torde den vara för bred. Men det kunnen I icke veta. Man hör på edert målföre, att I icke ären svensk, herre.»

»Hur som helst tänker jag mig öfver.»

»Jag skall göra sällskap,» svarade munken; »det gläder mig att icke behöfva färdas allena.»

Afslå denna begäran vågade icke riddaren, men litet angelägen var han om sällskapet; det tycktes honom nästan som om farorna ökades; han misstänkte Bengt, munken, alla han mötte.

Under vägen till färjestället befalde han pagen strängt att följa sig; men så snart de kommit ur hörhåll från de andra, sade han Karin att han icke längre uthärdade hennes kallsinnighet; hon måste säga, om hon ville tillhöra honom.

»Har jag något val?» frågade hon.

»Du skall svara på min fråga.»

»Förnya den i Danmark, men lemna mig nu i fred.»

»Lofvar du då?»

»Ja!»

»Så önskar jag tiden vingar! O, Karin, jag visste nog, att du icke kunde vara känslolös. Om du förstod hvad jag lider, då jag ser andras blickar fästade på dig. Denne Bengt . . .»

»Eder tjenare?»

»Förlåt, förlåt! Ja, han är en ringa tjenare, men hans djerfhet skall straffas.»

»Icke förr än vi komma på dansk botten.»

»Du har rätt! Ske som du vill!»

Vid framkomsten till färjestället befans att öfversvämningen varit utan all betydenhet och öfverfärden var både lätt och angenäm. Juni månad var nyss ingången och naturen stod i vårlig bruddragt.

Karin tyckte sig icke ha sinnen nog att njuta af all dess skönhet. De små glittrande vågorna, som dansade på vatt-net, de tusende små stjernor som lyste och försvunno, och

sedan stränderna med sina otaliga hvita, blå och gula blommor, och björkarna med sina unga löf, och de höga furorna der bakom; hur kom det nu, att hon fäste så mycken uppmärksamhet dervid, att hon aldrig tyckt sig förr ha sett något så skönt eller att hon fruktade att aldrig få se det mera?

Liten Karin liknade i denna stund en af Guds englar, som stigit ned på jorden att i tyst tillbedjan skåda sin Herres verk. Hon visste icke, att någon gaf akt på henne, och likväl var der tre par ögon, som med mycket olika tankar och planer egnade henne samma beundran.

Hon steg upp från färjan glömsk af allt annat än naturens skönhet; det var munkens ord: »Tag masken!» som återkallade henne till sig sjelf. Hon lydde skyndsamt och sedan de åter börjat färden höll hon sin häst intill hans.

»Få vi länge behålla edert sällskap, vördige fader?» frågade riddaren, som önskade munken långt bort, men icke vågade afvisa honom.

»Jag ärnar mig till Ekholmen.»

»Till herr Erik Trolle?»

»Till hans ädla husfru. — I nästa vecka återvänder jag till Nyköping.»

»I kommen derifrån?»

»Och skall med nöje återföra bud och helsningar, om I hafven några sådana att sända.»

»Det torde nog hända, och jag är eder förbunden för det goda tillbudet.»

Strax på eftermiddagen anlände den lilla skaran till Ekholmen; vid ingången till parken hördes ljudet af glada röster; en talrik skara af ungdom roade sig med bollkastning och många visade deri så stor skicklighet, att bollen ofta flög lika högt som trädtopparna innan den föll ner tillbaka.

Den unge pagen betraktade med nöje den ystra leken; den var tydligen alldeles ny för honom, men han hade att följa sin herre och förlorade den således snart ur sigte. Vid framkomsten till slottet skyndade herr Erik att emottaga sin gäst med alla öfliga hedersbetygelser. Han förestälde honom för sin husfru, som räckte honom sin hand att kyssa.

Den sköna Kjerstin hade blifvit en stor korpulent fru, som ganska väl bibehållit sig, men nu desslikes erhållit ett namn för helighet, på hvilket hon satte högt pris.

Hennes tre döttrar voro allesammans fagra, ljuslätta ungmör, till åtskilnad från sin moder och herr Erik, som begge

hade mörkt hår. Den fromma frun hade därför, särdeles under deras barndom, rönt mycken smälek, nu trodde hon saken vara i det närmaste glömd. Alla tre framkallades att helsa på riddaren, och han sparade icke på granna ord och smickrande utlåtanden.

Karin hade fått befallning att följa sin nye herre efter, och hon gjorde det, hänförd af det nya skådespel hon hade för ögonen.

I parken och rosengården vimlade det af sköna damer och granna riddare; hvad hon sett på Stockholms slott kunde icke jämföras härmed; här var allt långt praktfullare, och småpagerna, som sprungo omkring med fyllda silfverbägare och klädda den ena sidan röd och den andra hvit, tycktes henne riktiga små underdjur.

Men den förundran hon erfor, framkallade hon också. »Har kärleksgudinnan skickat eder en af sina pager?» sporde herr Erik riddaren.

»Jag har köpt honom till en gåfva åt min husfru,» svarade denne.

»Hvar fins så sällsynt vara?»

»En fattig qvinna, jag vet icke hvarifrån.»

»Hvad heter du, gosse?» frågade fru Kjerstin och lade sin hand på hans hufvud.

Karin tvekade. »Bengt, ädla fru!» svarade hon.

Hvarför bleknade den ädla frun; det var ju ett vanligt namn, det första hon fann på.

»Hvarifrån är du?» tillades helt sakta.

»Från Vadstena.»

»Heliga Brigitta, hvad fattas eder? I blifven så blek om kind, ädla fru!»

»Sök upp mig i afton, jag vill tala med dig.»

»Begär det af min herre; mig skulle han neka.»

Karl Alfsson hade sett men ingenting hört; hur han fördömde sin svaghet att hafva fört hit Karin midt i denna stora krets, der hon endast behöfde yttra ett ord för att bli honom frånräfvad. Och han visste icke, om hon följde honom godvilligt; han hade icke gjort något för att fästa, binda henne vid sig, endast tänkt på sin vansinniga passion. Nu måste han se huru icke allenast husets unga döttrar utan äfven flera riddare och bland dem den gamle herr Erik, slog en ring kring hans fagra ros, hur den ene tog i hennes ljusa lockar, den andre klappade hennes fagra kind och hur hen-

nes rodnad och förlägenhet framkallade salfvor af skratt. Fru Kjerstin betraktade honom fast.

»Den leken tycks icke behaga eder,» sade hon till riddaren.

»Jag erkänner att den icke gör det.»

»Ropa hit honom!»

»Ropa . . .» De hade ju icke kommit öfverens om något namn . . . Hvad namn skulle han ropa?

Fru Kjerstin betraktade honom med förvåning och då ett nytt skratt ljud från den glada kretsen, ropade hon sjelf temligen skarpt: »Bengt!»

Bengt? Hade hon tagit det namnet?

Pagen bröt hastigt sin väg! Han kastade sig vördsamt på knä och sade, medan tårarne rullade utför hans kinder: »Ädla fru!»

Hon betraktade först den knäfallande, sedan riddaren, med uttryck af undran. »Såg jag icke en munk följa eder hit?» frågade hon.

»Jo, ädla fru!»

»Veten I hans namn?»

»Han har icke sagt det.»

»Hvar är han nu?»

»Jag vet icke!»

»Så spörj derom och underrätta mig!»

Pagen kysste fällen af hennes klädning och snarare flög än sprang till slottet.

»Viljen I icke lemna honom i mitt förvar, medan I stannen qvar här?» frågade fru Kjerstin.

»Jag har så vänjt mig vid honom,» stammade riddaren med synbar förlägenhet.

»I sen för hvad han blir utsatt.»

»Jag skall befalla honom att stanna på mitt rum, han skall icke mera visa sig.»

»Sådant kan jag befalla, icke I; lyd mitt ord och tro, att det är edert bästa råd.» Det låg något strängt, nästan hotande i rösten.

Herr Karl ville åtminstone af nödvändigheten göra en dygd och sade att han med full trygghet lemnade sin page till henne, dock hade han först några ord att enskildt säga honom.

»Så många I behagen, det är eder rätt.»

Men han läste i hennes ögon att hon gissat hans hemlighet, kanske umgicks med planen att beröfva honom sin dyrbara skatt! Hur fördömde han icke sin galenskap att hafva fört Karin med sig; under säker bevakning borde han

ha skickat henne ned till Skåne att der afvakta hans ankomst. Dessa tankar flögo med blixstens snabbhet genom hans hufvud; han skulle så snart som möjligt aförda sig sitt uppdrag och derefter genast anträda resan till Danmark.

När han sade fru Kjerstin att han hade viktiga ting att meddela herr Erik, blef hon mäktigt intresserad, men tillade att hennes herre råkade i upprördt tillstånd, så snart han tvingades befatta sig med statens angelägenheter; hon måste därför ständigt förbereda honom, men lofvade att samtals skulle ega rum nästa förmiddag, likväl önskade hon att riddaren ville på förhand meddela henne hvarom det skulle handla, så skulle hon inleda ämnet med sin herre.

Hon vinkade honom att följa sig in i en löfsal, och medan de unga rundt omkring dem lekte och skämtade, medan herr Erik för den äldre omgifningen med mycken utförlighet beskref en högst märkvärdig uppfinning han gjort af så kallade skygglappar för hästar, berättade Karl Alfsson för fru Kjerstin den djerfva plan som blifvit uppgjord att förhjelpa kung Kristian till Sveriges rike. Han förteg icke heller fru Pernillas djerfva mod att låta sin herre kasta skulden på henne i händelse saken skulle bli upptäckt i förtid.

»Det är bra gjort!» sade hon. »Och hade jag icke mina tre döttrar att tänka på, skulle jag göra som hon. Nu måste jag nöja mig med att understödja min herres bemödanden, och det är ingen lätt sak,» tillade hon med en suck.

»Betviflen I att herr Erik erhåller de flesta rösterna vid riksföreståndarvalet?»

»Jag är alldeles öfvertygad om att han icke får dem och det förvånar mig icke.»

»Af hvad orsak?»

»Han saknar både vilja och kraft! Det är herr Gustaf och jag som skjutit på, ehuru ingendera af oss vill befordra den andres planer.»

»Och herr Erik sjelf?»

»Ser helst att han slipper ifrån alltsammans.»

»Tron I han går in på mitt förslag?»

»Han borde göra det såvida han vågar, utan att först underrätta Gustaf.»

»Är icke han danskt sinnad?»

»Jo visst, men vill gerna sjelf, och helst allena hafva hela äran af företaget om icke . . .»

»Viljen I icke fortsätta, ädla fru?»

»Vi äro ensamma,» sade hon. »Gustaf och jag hafva aldrig kunnat fördraga hvarandra. Min tro är att han helst skulle vilja underlägga sig så det andliga som verldsliga väldet; en så omätlig ärelystnad nöjer sig icke med mindre än allt.»

»I viljen icke stå honom bi?»

»Nej, aldrig!»

»Då gifven I företrädet åt min plan.»

»Det gör jag, och skall så vidt på mig ankommer af alla krafter understödja den. Vänta, I biden väl här öfver morgondagen?»

»Jag önskar resa så snart som möjligt!»

»Vi hade kunnat kalla våra grannar till ett möte, men jag tror saken bör hållas så hemlig som möjligt. Det gör framgången säkrare.»

Nu kom herr Erik till, han sade skämtande att han icke längre kunde tillåta ett på tu man hand mellan rid-daren och sin husfru. Så många år de än varit gifta, fortfor han likväl att vara svartsjuk.

Och så drogs herr Karl ut bland den unga, muntra skaran och han vågade icke fråga efter sin page, och förgäfvades spejade han efter honom.

När Karin sändes af fru Kjerstin att söka reda på munken, var hennes första tanke att försöka undkomma, men Bengt måste hon hafva med sig, honom med hvilken hon icke fått vexla ett ord.

Hon frågade alla hon träffade, ingen hade sett honom. Begifva sig bort allena i den brokiga dräkt hon bar, det var detsamma som att snart bli ertappad och kanske förd tillbaka; men likväl måste det ske, marken brände under hennes fötter och dessutom bar hon på en viktig hemlighet, hon ville yppa.

Hon måste fatta sitt beslut: stanna eller begifva sig af allena. Ett litet modigt hjerta klappade i hennes barm och hon tvekade icke länge; försigtigt smög hon sig ut en bakväg åt skogen till. Der låg en gammal förfallen byggnad inom hvilken hon, i värsta fall, kunde gömma sig.

Just som hon sprang förbi den, hörde hon först ett häftigt utrop och sedan:

»Karin!»

»Alla goda helgon! Bengt!»

»Du kan icke se mig!»

- »Det är ju bara tjocka muren!»
- »Tack vare din knif, har jag kunnat göra ett litet hål på den, men det skall snart bli större.»
- »Hvem har stängt in dig?»
- »Fader Laurentius!»
- »Hvarför?»
- »Vet jag det! Förmodligen för att föra mig tillbaka till klostret, efter jag rymt derifrån.»
- »Hur kunde du låta stänga in dig?»
- »Han bad mig bära mat till en fånge och jag samtyckte gerna; sjelf öppnade han dörrn och när jag mitt dumhufvud gick in först, så stängde han den genast efter mig.»
- »Utan att säga något?»
- »Jag bultade och slog på den förstås, för att komma ut. 'Var stilla och lugn, son,' sade han. 'Det sker till din själs eviga frälsning!'»
- »Kände du inte igen honom, Bengt?»
- »Jo visst, men han manade mig så ifrigt att vaka öfver dig, det lurade han mig med.»
- »Och nu måste du tillbaka till klostret igen.»
- »Var lugn, jag rymmer för andra gången.»
- »Jag går tillbaka till fru Kjerstin, hon skall nog återgifva dig friheten.»
- »Vill hon skydda dig, Karin, så fruktar jag ingenting för mig sjelf.»
- »Det gör hon säkert! Ack, Bengt, jag som trodde att du och jag nu begge skulle undkomma.»
- »Hvar är riddaren?»
- »Fångad i egna nät!»
- »Du håller honom icke kär, Karin min?»
- »Jag håller ingen annan kär än min Bengt.»
- »Och du lofvar att bli mig trogen?»
- »In i döden!»
- »Så vill jag vara lugn!»
- »Måste vi då verkligen skiljas?»
- »Ännu ett måste du lofva mig.»
- »Allt hvad du vill!»
- »Blif aldrig nunna!»
- »Hur kan du falla på slikt,» sade hon skrattande mellan tårarne.
- »Svär mig det!»

»Vid hvad?»

»Vid madonnan och vår kärlek!»

Hon föll på knä och höjde händerna mot himmelen: »Heliga jungfru,» sade hon. »Min kärlek till dig är oskiljaktig från min kärlek till honom; jag svär att aldrig samtycka till en handling, som skulle skilja mig från någondera af mina käraste!»

»Tack, allra käraste min, och nu farväl!»

»Nej, jag skall återkomma, var viss på att fru Kjerstin nog skall samtycka.»

Här blefvo de afbrutna af häftiga röster; starka rop på »Bengt» läto höra sig.

»Det gäller mig,» sade Karin och skyndade åt det håll, hvarifrån ropen kommo.

»Man har saknat eder!» yttrade den af riddarens tjenare, hon först mötte. »Vår ädle herre spørjer efter sin fagra page.»

Hur sårande orden ljödo i hennes öron; det var tydligt att alla visste om hennes förklädnad, och om de också vid strängt straff blifvit ålagda tystnad, kunde dock ingenting hindra dem att tänka ondt om henne, och hur skulle hon bevisa att de gjort henne orätt?

»Det är i den ädla fru Kjerstins ärenden jag gått,» svarade hon. »Till henne måste jag först frambära mitt svar;» och med raska steg återvände hon.

Hur det blixtrade till i riddarens ögon vid hennes åsyn! Sannerligen tycktes icke han vara alldeles förhexad; fru Kjerstin såg det ganska väl, och med den medfödda känsla af förakt hvarmed hvarje qvinnoöga ser ned på den fallna, blickade nu, den ingalunda ofelbara Kjerstin Gyllenstjerna ned på det sköna barnet som knäföll för henne.

»Jag har sökt munken öfver allt,» sade hon, »men han är ingenstädes tillfinnandes.»

Det låg ett uttryck af sorg och förtviflan så väl i rösten som blicken; den förmådde vekna det kallaste hjerta och gjorde det också.

»Du är trött, stackars barn,» sade hon, »gå genast till hvila.» Till en af tärnorna hviskade hon sina befallningar och denne vinkade pagen att följa.

Under tiden samtalade riddaren med de unga jungfrurna, men han gaf noga akt på allt som angick Karin, och när

hon åter stod i begrepp att gå, ropade han temligen häftigt:
»Bengt!»

Hon gjorde visserligen en rörelse, men aflägsnade sig fortfarande, utan att ens vända hufvudet.

»Der sen I hvilket trilsket sinne han har, men jag skall snart kufva det,» sade han och skyndade efter henne. »Hörde du icke att jag ropade?»

»Det var icke mitt namn!»

»Icke ditt?»

»Säg det högt!»

»Karin!»

»Högre, så alla höra det!»

»Du vill härifrån?»

»Nej, nu vill jag stanna qvar!»

Hur hon sade det! Och han tydde det till sin förmån!
»Allas ögon äro fästade på oss, Karin,» sade han. »Man misstänker vår hemlighet, men endast det vill jag säga dig, att präktigare och större än Ekholmen, är det gods jag vill förära dig, vid vår ankomst till Danmark. Nå säger du intet?»

Hon såg upp till honom med ögon fulla af tårar. »Viljen I begrafva mig der?» sporde hon.

»Jag vill gömma dig för hela världen.»

»Låt mig nu gå, deras blickar bränna mig!» Och hon sprang efter tärnan, som väntade henne.

Men inom det talrikt samlade sällskapet fans icke en enda, som icke visste att under pagedrägten gömde sig en underskön flicka. Herrarne skämtade med riddaren, menande att han gjort en eröfring inom Sverige, som hvar och en måste afundas honom; han svarade i början undvikande, men medgaf sedan att han icke för något pris ville afstå ifrån henne.

»Hon följer sjelfvilligt?» sporde herr Erik.

»Hon kan icke lefva utan mig!»

Men annorlunda lät det bland fruar och jungfrur. Matronorna kallade på sina döttrar och förbjödo dem att se åt den der pagen.

»Än riddaren då?»

»Det är en skandal att han fört henne hit.»

»Är han icke gift?»

»Det är kungen med och många höga herrar; sina små svagheter må de gerna hafva.»

- »Hvem angår slikt?»
»Men qvinfolken!»
»Och just en svenska till!»
»Tvi henne!»
»Käraste moder, hon ser så olycklig ut!»
»Hennes ögon stodo fulla af tårar.»
»Tillgjordhet! Ingenting annat än tillgjordhet!»
»Riset borde hon smaka!»
»Jag vill icke taga i henne!»

»Inte jag heller med tång en gång.» Den dygdiga harmen steg öfver sina gränser, men den mynnade endast ut öfver liten Karin.

Fru Kjerstin gick ibland sina gäster, lugnande och upplysande.

»Riddaren får sjelf svara för sina handlingar,» sade hon. »Men att han fört hit till vårt hus en sådan qvinna, är endera en förolämpning, som måste strängt näpsas, eller också har det någon hemlig orsak och den skall jag utgrunda.»

Allmänt gillande.

»Så väl aktningen för våra ärade gäster som mitt eget hus' anseende fordrar det,» tillade fru Kjerstin, med högt uppburet hufvud. »Jag lofvar att redan i morgon lemna vidare besked.»

Man omfamnade och tackade henne; men så var hon heller icke utan orsak omtalad för att vara den skarpsinnigaste fru i hela trakten.

»Hon är väl omtalad för mer!» hviskade en.

»Tyst! Sådant tiger man med.»

Det manliga och qvinliga partiet hade skilt sig i tvenne läger. Det senare hårdt sammanpackadt, nästan som en fårskock vid åsynen af en hop vargar; dessa hade väl icke något anfall i tankarna, men de försvarade dens rätt, som redan gripit ett lam, särdeles om det var från en främmande hjord.

Matklockan stämde alla sinnen blidare, och herr Eriks goda viner gjorde försoningen fullständig; egentligen var det icke den ädle riddaren missnöjet gälde, utan den lättsinniga tärnan.

»Det vore ett häradsdöme värdt att röfva henne ifrån honom!» hviskade de ädle riddarne mellan sig och tömde bågaren för den sköna pagen.

När fru Kjerstin blifvit befriad från sina gäster, tillkallade hon genast den tärna som följt pagen. Denna syntes så häpen, att hon genast måste spörja henne: »Hvad har händt?»

»Nådigaste fru, det är en flicka!»

»Jag visste det!»

»Hon begärde genast att erhålla en af mina klädningar, och när hon blifvit befriad från pagedrägten, kastade hon den på marken och utropade: 'Det var fru Pernilla som öfvertalade mig, hvarför följde jag hennes råd?'»

»Fru Pernilla?»

»Ja, så sade hon.»

»Kalla genast hit henne.»

När Karin kom, kastade hon sig för fru Kjerstins fötter, hon bad och besvor henne rädda sig.

Denna blef i början så öfverraskad af flickans skönhet, att hon glömde lyssna till hennes tal, men hon hörde henne nämna fru Kristina och så fick Karin berätta alltsammans.

»Hvad vill du nu jag skall göra?»

»Rädda mig från riddaren.»

»Är du hans fånge?»

»Han har röfvat mig!»

»Men du har din frihet när du sjelf vill.»

»Jag kan och får således gå härifrån?»

»Nu genast!»

»Må alla goda englar beskärma eder!... Men jag har ock att bedja eder för en annan.»

»Hvem?»

»Bengt!»

Återigen blossade färgen upp på fru Kjerstins kinder. »Kallade du dig icke Bengt?» frågade hon.

»Derför att jag alltid tänker på honom.»

»Hvem och hvar är han?»

»I den förfallna tornbyggnaden vid skogsbrynet.»

»Hur har han kommit dit.»

»Munken har stängt in honom.»

»Hvilken munk?»

»Fader Laurentius.»

»Är han här?»

»Han kom med oss!»

»Så, han gjorde det!»

»Han och jag måste följas! Säg ett ord, ädla fru, och han återfår genast friheten.»

»Hvar är den vördige fadern.»

»Jag har förgäfves sökt honom!»

»Vi måste vänta tills han kommer.»

»Men jag kan icke gå utan honom.»

»Så får du stanna qvar, det höfves icke väl en ung tärna att ensam gifva sig ut på vägar och stigar midt i natten.»

»Jag vågar hellre det, än ånyo falla i riddarens händer,» svarade hon med sorgset allvar.

»Du skall det icke, utan eget medgifvande, men mig tycktes han skattade dig högt.»

»Han bjöd mig ett gods, större och präktigare än Ekholmen,» svarade hon skrattande.

»Och det lockade dig icke?»

»Jag tager inga gåfvor af riddaren.»

»Du älskar honom icke?»

»Jag älskar ingen annan än min Bengt!»

Återigen tycktes fru Kjerstin smärtsamt beröras. »*Din?*» sade hon med underligt uttryck.

»Ja, vi ha svurit hvarandra kärlek och tro.»

»Har *din* Bengt inga föräldrar?»

»Han är ett stackars klosterbarn. Fader Laurentius tog omvårdnad om honom . . . Ädla fru, man kan ega ett gudligt och ödmjukt sinne, men ändå inte trifvas i klostret. Bengt var messdjekne, det var mycket för honom, men han tröttnade ändå, hans håg stod till att bli soldat, eller smed . . . Min far är smed och jag tror nog att han af kärlek till mig skulle antagit yrket, men så . . . så . . .»

»Hvarför berättar du icke vidare?»

»Det är skam till sägandes så, att flera än riddaren här, blifvit betagna af sådan kärlek.»

»Till dig?»

»Den fromma abbedissan skickade mig till fru Kristina . . . Bengt kunde icke uthärda i Vadstena, sedan jag kom bort, och så begaf han sig efter till Stockholm och kom lagom för att rädda den välsignade frun. Derefter gaf han sig ut för att söka mig, och den gode guden ledde hans steg så underligt, att han genast träffade på riddaren, som tog honom i sin tjenst; och det må jag väl säga: hade han icke kommit, så vore väl inte jag bland de lefvandes antal.»

»Bengt har således räddat ditt lif?»
 »Det har han för visso, ädla fru.»
 »Då är du skyldig honom tack!»
 »Väl mer än det!»
 »Vill du ock gälda det till hans fromma?»
 »Slikt skulle icke Bengt fråga, han vet det!»
 »Om han nu sade: Vi måste skiljas!»
 »Det säger han aldrig!» svarade hon med denna öfvertygande visshet, som endast den fastaste tro kan ingifva.
 »Gå nu och lägg dig, barn!» sade hon. »Vi skola tala vidare i morgon.»

Karin kysste den framräckta handen och gick, visserligen med ett sorgfullt hjerta, men likväl genomträngd af ljusa, glada förhoppningar; därför lade sig sömnen som ett lätt flor öfver de fina ögonlocken och hon sof barnets lugna sömn.

Fru Kjerstin deremot vandrade oroligt af och an i sof-kammaren . . . Det förflutna blickade hotande emot henne, hon trodde sig för alltid hafva brutit dermed och nu trädde det i hennes väg.

Mycket hade hon önskat att få en son och under sitt äktenskap hade hon endast födt döttrar; men hennes förstfödde . . . Det barn som måste hållas doldt för verlden var en son! . . . Hon hade gerna afstått från de andra, hade hon allenast egt honom, fått visa, lysa med honom inför verlden . . . Säkert hade han hennes lynne, hennes stolta sinne; hvilken glädje att ställa honom upp mot den hatade styfsonen, att se honom med denna brottas om makten och väldet, att kunna säga, denne är själ af min själ . . . Det är mina tankar han uttalar, mina intressen han förfäktar . . . Fåfänga, galna drömmar, i klostret måste han gömmas, hon hade gifvit honom att sona sina synder, därför skulle hans hela lif egnas åt bön och botgörelse . . . Hon hade arbetat och kämpat med sig sjelf, för att drifva honom ur sina tankar, hon hade trott hvad man berättat henne, att han icke ville byta bort sin närvarande himmelska frid, mot verldens strider och oro . . . Hon hade undrat derpå, ty hon påminte sig från sin egen ungdom, hur oroligt hjertat klappat, äfven inom klostermurarne . . . Och så bryter han sina bojor och säger: »Jag vill vara fri!» . . . Han gjorde rätt . . . Hon skulle gjort sammaledes . . . Kärleken hade banat, visat vägen; en ren skuldlös kärlek! . . . Men den fördömliga, brottsliga skulle åter

binda honom i fjettrar och skriva med eldbokstäfver i det mörka grafhvalfvet: »Se icke framåt, icke ut öfver lifvet, utan tillbaka, der endast hemska dödsskallar grina emot dig. Din moders är deribland, hvad hon brutit måste du sona, därför har hon födt dig till lifvet! Du var en del af henne, hon släpper dig icke, med köttlösa benrangersarmar håller hon dig qvar. 'Se, jag har syndat mycket,' säger hon, 'men du kan rädda mig från de fördömdas qval, och såsom min son är du skyldig dertill... Det är osant, att hvar och en står eller faller sin egen herre... Fins icke aflat och syndaförlåtelse... Du är min aflat... För din skull har jag rätt att fordra syndaförlåtelse... Fader Laurentius har lofvat mig den till detta pris, och därför, min käre älskade son, måste du stanna i klostret'.»

Så vilda och upproriska flögo tankarna i fru Kjerstins själ; hon betviflade icke ett ögonblick att det var hennes son, som hölls fången i tornet... Hennes eget, mest älskade barn... Hon kastade sig ned på golvet och vred sig under de bittraste qval, hon gret ångerns och förtviflans brännheta tårar... Hon sprang upp och knöt händerna i vanmäktigt raseri mot den verld hon på en gång föraktade och fruktade... Den tvingade henne till grymhet och hennes hjerta öfverflödade af kärlek... Ingen sömn kom i hennes ögon och morgonen fann henne blek och med förstörda anletsdrag.

Tjenarinnan inträdde och såg den orörda sängen, men det var ingenting ovanligt; fru Kjerstin hördes ofta vandra upp och ner i sofkammaren under nattens tysta timmar, men det oaktadt under dagen fylla sina husmoderliga pligter. Hon kunde därför utan fruktan anmäla, att den vördige fader Laurentius från Vadstena väntade derute.

»Bed honom stiga in!»

Han gjorde det och första ögonkastet sade honom redan att hon visste allt.

»Hvad skola vi göra?»

»Föra honom tillbaka till klostret.»

»Hvarför har han fått komma hit?»

»Jag har fruktat han skulle göra motstånd.»

»Kan han icke också göra det här?»

»Icke om I hjälpen mig!»

»Jag?»

»En mors böner och tårar...»

»En mors!... Menen I då...?»

»Att I bören se och tala vid honom.»

»Heliga madonna! Se och tala vid honom?! Och det är I som sägen det!... O, om I vissten hur gerna, hur gerna! Trycka honom i mina armar, öfverhopa honom med mina kyssar!... Men jag svarar icke för mig sjelf!... Hvem kan neka för en sons böner... Jag har bedt eder hålla honom långt skild ifrån mig... Ni har fört honom hit... Svvara sjelf för följderna!»

Munken stirrade på henne med andlös häpnad. »Är det edert allvar?» sade han.

»O, I oting bland människor, som icke kunnen fatta hvad en moder måste erfara då hon första gången trycker ett älskadt, saknadt, begråtet, barn i sina armar!... Min son, min förstfödde! Fins ett namn i hela verlden, som ljuder skönare?»

»Skall jag tillkalla edra gäster och herr Erik för att höra dessa utrop?»

»Ja, det är skammen ni hållit framför mig, det är den usla fruktan för verldens omdömen hvarmed I fjettrat min tunga och bundit mina handlingar. Det var I som förmodade mig att gifva herr Erik min hand, ehuru I vissten att jag var bunden vid en annan, med det heligaste band!»

»Edra fränder och vänner!...»

»Ja, I voren verktyget i deras hand... I lockaden mig till meneden, I lockaden mig att lemna eder barnet... Vetan I nu hvad som blifvit följden... Jag har blifvit min kärlek trogen... Hela verlden vet det... Men ingen vågar säga det, ty jag är den högt ansedde herr Erik Trolles husfru och han bär hellre vanäran än skammen... Men om jag förde ut min son ibland dem, om jag sade: Han är min, min! Ingen har rätt öfver honom! — då skulle de alla vända mig ryggen!... O, hvad jag föraktar människorna och hur jag föraktar eder, vördige fader!»

Det inträffade icke ofta, att fader Laurentius bleknade, men nu blef han nästan hvit. »I edert vansinniga utbrott, hafven I icke gifvit akt på hvilka vapen I lemnat i min hand,» sade han, med en röst som darrade af rörelse.

»Tron I att jag är en så okunnig lärjunge, att jag icke vet, att utan vittnen kan ingenting bevisas.»

»Jag kan tvinga eder på ed!»

»Så har jag svurit mened förr!»

De stodo begge emot hvarandra med flammande ögon. Då sade Laurentius med sakta, hviskande stämma: »Jag har eder sons lif i min hand.»

»Hans lif?»

»Jag säger eder, han kommer icke lefvande ut från tornet deruppe.»

»I viljen skrämma mig!»

»Jag svär det vid min själs salighet!»

»Barmhertige Gud!» Hon ville störta ut.

Men han tog henne stadigt i armen. »Viljen I blindt rusa till edert förderf, eller lyssna till råd?»

»Jag vill rädda min sons lif!»

»Det håller jag i min hand.»

»Han är då icke död!»

»Skendöd, men jag kan väcka honom.»

»O, gör det genast!» Och hon kastade sig ned på marken och omfattade hans knän.

Fader Laurentius tvekade, hade han icke fruktat för hvad den knäböjande lejoninnan i sitt vilda raseri kunnat företaga, hade han låtit henne umgälla sina hädelser ännu längre; nu sade han blott: »Stig upp och hör mig!»

Hon lydde genast.

»Han skall icke vakna så länge han är qvar här.»

»Men I villen ju att jag . . .»

»Jag kände eder icke då!»

»Låt mig se honom!»

»Hvad skulle det gagna till?»

»Kunnen I icke begripa hvad ett modershjerta känner!» utropade hon, under strömmande tårar. »Låt mig sluta mitt sofvande barn i mina armar en enda gång och jag skall välsigna eder i min dödsstund! . . .»

»Så svärjen att sedan blindt foga eder efter min vilja!»

»Det svär jag vid madonnan!»

»Kom ihåg att hans lif är i mina händer.»

»Jag skall aldrig glömma det.»

»Så kom genast.»

Endast betjeningen var i rörelse, slottets öfriga invånare hade ännu icke lemnat sina sofrum, då fru Kjerstin insvept i en slöja och endast åtföljd af den fromma munken, med snabba steg skyndade till tornbyggnaden; der bakom fans ett kapell, i hvilket ofta hölls bön.

När de voro ur sigte från slottet, tog munken fram något som liknade ett tunt, genomskinligt tyg, men som utspändt blef till en lykta; han satte in ett ljus och tände det.

Med hvilken darrande otålighet afvaktade icke fru Kjerstin alla dessa förberedelser . . . Ändtligen satte han nyckeln i dörren och öppnade den.

Med varsamma steg gick han förut, men öfverraskades icke litet vid åsynen af en klar ljusstråle, som föll in i hvalfvet.

På marken låg Bengt, sömnen tycktes öfverraskat honom alldeles oförmodadt, han låg baklänges rakt utsträckt och höll i handen den knif han erhållit af Karin. Vid eggen af densamma satt ännu qvar en hop murbruk.

Ljusstrålen föll ned på det ungdomliga, vackra ansigtet . . . Halsa och lefnadslust lyste derur; han höll munnen litet öppen, och tvenne hvita tandrader syntes derinnanför.

Fru Kjerstin föll på knä, som om det varit vid ett altare . . . Hon vågade knappt draga andan, undran, hänförelse bemäktigade sig henne.

»Heliga jungfru hvad han är vacker!» sade hon och vidrörde hans lockar . . . Men för hvarje minut blef hon djerfvare, hon lyfte hans hufvud och lade det till sitt bröst: »Du mins icke förra gången jag höll dig i min famn, du skall heller icke minnas denna!» Och hon tryckte honom intill sig, hon vyssade honom som ett barn och hon kysste hans panna och ögon.

»O, om jag blott en enda gång fick se dem!» sade hon.

Hörde han i drömmen sin moders bittra klagan eller hvad vållade att han hastigt såg upp! Undrande blickade han på fru Kjerstin, men så slötos ögonen ånyo och han sof lika tungt som förut.

»Kom, kom,» upprepade munken. »Vi hafva redan dröjt alltför länge!»

Fru Kjerstin drog hastigt en dyrbar ring från sin hand och satte den på hans.

»Till ett minne!» hviskade hon. »Af den brottsligaste och olyckligaste bland mödrar.»

Varsamt lade hon honom ner igen och tryckte handen mot hans hjerta . . . Hon kände icke dess slag, något var i vägen, det var några papper hon ryckte fram och kastade undan . . . Jo, nu hörde hon det slå lugnt och stilla . . . O, Gud, hvad hon älskade honom!

Och ännu en gång hängifvande sig åt sin vilda smärta, öfverhopade hon sitt hjertas barn med kyssar och smekningar, och såg icke att munken hastigt grep papperen och omsorgsfullt gömde dem.

Mildare, men lika bestämdt som förut, sade han till henne: »Det gäller eder egen ära och eder sons lif, att I genast gån härifrån.»

Med ett uttryck af tröstlöshet såg hon upp till honom, men den blick som mötte hennes, var utan medömkan; det gälde hennes barns lif, hur skulle hon kunna tveka... Hon sprang upp och ut, liksom hon velat undfly sig sjelf.

Munken stängde icke dörren efter sig.

Hon svepte slöjan omkring sig, och begge återvände till slottet.

»Hur länge stannar han qvar här?» sporde hon.

»Der kommer riddaren eder till mötes,» genmälde munken. »Han har något att mäla.»

Karl Alfsson såg upprörd ut. Han sade att ett ilbud från fru Märta, tvingade honom att genast afresa till Vesterås, likväl hoppades han att komma tillbaka samma dag. Han tänkte endast medföra en tjenare och bad att de andra skulle tillåtas qvarstanna till hans återkomst.

»Så skola vi tills i morgon uppskjuta vår öfverläggning,» sade hon. »Jag ber eder framföra mina helsningar till fru Märta.»

Det fans ingen anledning att fortsätta samtalet och fru Kjerstin och munken fortsatte sin väg.

Riddaren vågade icke underlåta att hörsamma sin styfmoders bud; men hvem hade kunnat underrätta henne om hans ankomst till Ekholmen.

»De der brefven,» sade fru Kjerstin. »Jag undrar om de voro från henne?»

»Jag antar det... I hafven henne fortfarande under eder tillsyn?»

»I dag får hon gå!»

»Gå!» upprepade munken. »Hvad tänken I på.»

»Hennes öde är mig visserligen likgiltigt, men jag vill icke lemna henne till riddaren.»

»Det har icke heller varit min mening!»

»Hon är mycket lyckligare än jag, ty Bengt känner och älskar henne; då mig deremot...»

»Säg henne att han är död.»

»Nej,» svarade hon rysande, »det gör jag icke!»

»Så skall jag tala vid henne.»

»Gör det och befria mig ifrån henne så snart som möjligt . . . Jag plågas af hennes närhet.»

En tjenarinna, som mälde om att den unga flickan redan flera gånger frågat om hon icke fick tala vid den ädla frun, fick befallning att följa den vördige fadern till henne.

Karin emottog honom med ett soligt leende, hon hade redan förut gjort upp för sig, att han skulle taga hand om henne och Bengt och föra begge tillbaka till fru Kristina, som rikligen skulle belöna honom.

»Gläd dig, dotter, salighetens stund är kommen!» Sådan var hans första helsning till henne.

»Ja, käre fader, jag vet att friheten i dag skall komma oss till del,» sade hon. »Och ödmjukt och af hela mitt hjerta har jag tackat den heliga jungfrun.»

»Han har redan funnit den!»

»Hvem? Bengt?»

»Den menkliga klokheten är maktlös!» suckade munken och såg upp mot himmelen.

»Hvad menen I fader?»

»Den oerfarna ynglingen fruktade att jag skulle vredgas på honom, därför att han afvikit från klostret . . . Jag ville endast hålla honom kvar der, emedan jag visste hvilka faror som hotade . . .»

»Bengt?»

»Han var af hög börd och man traktade efter hans lif, ty han stod i vägen för många.»

»Alla helgon.»

»Derför begaf jag mig efter att vaka öfver honom . . . Vi träffades.»

»I Nyköping?»

»Han var döf för mina varningar.»

»Hvad ville man honom?»

»Jag följde efter hit . . . Der hans öde skulle uppfyllas.»

»Hur menen I fader?» sporde hon förskräckt.

»Man traktade efter hans lif, sade jag, här hade man honom i sitt våld.»

»Det var I som stängde in honom, som med falska föregifvanden lockade honom in i tornet.»

»För att undandraga honom förföljarne!»

»Det lyckades?»

»Olyckligtvis hade han en knif i sitt våld.»

»Jag hade gifvit honom den!»

»Han hade gjort ett hål i muren.»

»Det vet jag, han talade vid mig.»

»En annan har sedan talat vid honom.»

»En annan?»

»Hans moder!»

»Alla goda englar vare lofvad! Hon fins då här! Säg mig min fader, hvem är hon?»

»Hör vidare. Hon berättade honom en förfärlig hemlighet... Hans tillvaro var ett brott och kändedomen derom, skulle draga skam och vanära öfver en rik och högborn släkt.»

»Det var grymt af henne att säga honom det, jag föreställer mig, hvad han lider.»

»Icke längre förmodar jag... Ty redan för flera timmar sedan, gick jag in i tornet.»

»Hur funnen I honom?»

»Nära döden.»

Hon stirrade på honom, likasom hon icke förstått hans ord. »I viljen väl icke säga mig att han är död?» sporde hon skälfvande.

»Det sista ord han uttalade var edert namn.»

• Nej, hon trodde det inte, hon kunde icke tro det... Och munken läste tviflet i hennes ögon, ännu hade han henne icke i sitt våld.

»Det var således med eder knif, han gjorde gerningen; nå då förstår jag meningen af hans ord.»

»Och de voro?»

»Att jag icke skulle gifva eder knifven tillbaka.»

»Hvarför skulle icke jag få sluta såsom han?»

»I skullen lefva att bedja för hans själ!»

Men Karin visade ännu bort ifrån sig den ohyggliga tanken. »Han är ännu kvar deruppe?» sade hon.

»På hans egen ifriga bön, lät jag genast föra bort honom härifrån.»

»Hvarthän?»

»Det är min hemlighet.»

»Jag vill se honom ännu en gång.»

»Han har förbjudit det!»

Nej, hon trodde honom inte!... »Han hade några bref i sitt förvar som tillhörde mig.»

- »Dem lemnade han i mina händer.»
 »Gif hit!»
 »Att tillställa sina rätte egare?»
 »Det blir min omsorg.»
 »I träffen dem icke.»
 »Är jag icke fri att gå hvart jag vill?»
 »Nej!»
 »Den ädla fru Kjerstin Gyllenstjerna har lofvat att taga mig i sitt beskydd.»
 »Mot riddaren, men längre sträcker sig icke hennes makt.»
 »Och hvem hindrar mig att återvända till fru Kristina eller till mina föräldrar?»
 »Det gör jag.»
 »I, fader!»
 »I ären medveten om en farlig hemlighet.»
 »Jag!»
 »I hafven läst brefven, I som sägen eder icke kunna läsa. Lögnen straffar sig sjelf.»
 »Det var min pligt!»
 »Likasom det är min, att göra eder oskadlig.»
 »Skall jag också dö?»
 »Nej, men bedja för de döde.»
 »Och de lefvande,» tillade hon.
 »Det stånde eder fritt!»
 »Hvart viljen I föra mig?»
 »Till ett kloster!»
 »Och göra mig till nunna?»
 »Gifves väl en skönare lott?»
 »Aldrig,» utropade hon, »aldrig!»
 »Tiden skall bringa eder på andra tankar.»
 »Deri tagen I storligen miste!»
 »För hans skull...»
 »Ja, för hans skull vill jag lefva, ty han är icke död; mitt hjerta ropar det till mig med tusende röster.»
 »I byggen på lös sand! Men hållen er nu beredd; om en timme aftåga vi.»
 »Och om jag nekar att följa?»
 »Följen I hellre riddaren åt?»
 »Nej, hellre grafven!»
 »Klostret...»
 »Likasom det icke vore detsamma.»

Och icke långt efter tog fader Laurentius afsked från fru Kjerstin; hon begåfvade honom rikligen och sände två tjenare till hans följe. Den unga flickan insveptes i en pilgrimskåpa, som hon borde bereda sig på att snart få utbyta mot novisdrägten och med den taga afsked af alla lifvets förhoppningar.

Men innan fader Laurentius begaf sig från Ekholmen hade han sett till att den skendöde blifvit förd derifrån. Några klostertjenare från Vesterås stodo honom bi, och när fru Kjerstin ännu en gång smög till tornet fann hon dörren öppen; det var som aldrig någon hållits gömd derinne.

Men Ekholmens herskarinna var icke den dagen att se; hon klagade öfver svår hufvudvärk och tjenarinnan berättade, att hon icke sofvit en blund på hela natten. Det oaktadt kunde icke herr Erik förmå henne att begagna ett enda af de läkemedel han föreskref, hon begärde endast att få vara i stillhet, hon skulle nog vara frisk påföljande dag.

»Så är det alltid med henne,» sade herr Erik till sina kvarblifna gäster. »Hastigt sjuk och hastigt frisk igen; kommer sig alltsammans af hennes utomordentliga själsstyrka. Det fins ingen af barnen som brås på henne mer än Gustaf, och han är inte hennes son.»

Herr Erik skrattade åt sin qvickhet, men i själ och hjerta var han mycket orolig. Han hade nyss fått bref från den fruktade sonen; denne begärde skyndsamt svar, och herr Erik älskade för mycket husfreden att vilja besvara det utan att först hafva rådgjort med sin husfru.

På aftonen blef han kallad till henne; hon underrättade honom då om ändamålet med herr Karl Alfssons besök och den djerfva tanken att lemna danskarne inträde midt i hjertat af riket.

»Jag erhöll i morgse bref från Gustaf,» sade herr Erik; »han är af annan mening.»

»Det var att vänta.»

»Om jag erhåller de flesta rösterna . . .»

»Tron I det verkligen?»

»Vi hafva hela presterskapet.»

»Men icke folket.»

»Många af adeln.»

»De gamle, men icke de unge.»

»Visserligen, men Gustaf tror . . .»

»Hvad tror han?»

- »Att vi icke skulle behöfva Danmark om...»
 »Om han kom till väldet?»
 »Jag eftersträfvar det inte; jag har sagt det många gånger, att det endast är för min sons skull...»
 »Jag, vet, jag vet!... Men om, som jag tror, I icke erhållen de flesta rösterna?»
 »Så måste andra medel tillgripas.»
 »Och just därför är icke detta att förkasta; min mening är, att I sägen riddaren att I gå in på hans förslag och vill endast bida tiden till dess valet skett.»
 »Just hvad jag sjelf tänkt.»
 »Troligen är jag icke nog stark att i morgon vara närvarande vid edert möte.»
 »Icke vara närvarande?» stammade riddaren.
 »Hvad behöfs det?»
 »Riddaren skulle misstycka...»
 »I medgifven ju allt hvad han vill!»
 »Visserligen, men... men...»
 »Tala ut.»
 »Den unge pagen...?»
 »Var en flicka.»
 »Ah!»
 »Vissten I icke det?»
 »Så troddes, men...»
 »Riddaren tvingade henne att följa.»
 »Bah! Inte alls troligt.»
 »Hon fordrade friheten.»
 »Högst ovanligt!»
 »Och som vi icke hafva några slafvar kunde jag icke neka henne att återtaga den.»
 »Riddaren går sålunda miste om sin vackra page?»
 »Fastän han lofvat henne ett gods i välkomma.»
 »Det blir honom en öfverraskning.»
 »Som I fån göra.»
 »Gerna! Han får resa utan henne.»
 »Det måste han.»
 »Hon stannar här!»
 »Hon är redan borta.»
 »Oh!... Hvarthän?»
 »Till ett kloster.»
 »Oh!... Så fager en...»
 »Just därför!»

»Men här hos oss . . .»

»Vi ha tre döttrar att gifta bort.»

»Än sedan?»

»Det vore oklokt att gifva dem en tjenarinna, som i skönhet vida öfverträffar sina herskarinnor.»

»Kanhända!» Riddaren suckade djupt.

Vi veta att fru Märta fortfarande vistades i Vesterås; genom fru Kristina hade hon fått kunskap om det illdåd, som föröfvats af Knut Alfsson, hennes yngste styfson, och nu erhöll hon af fader Laurentius underrättelse om den andel, som den äldre också haft deri, och det var lika mycket af egen drift som på munkens anmaning hon sände bud att han skulle besöka henne.

Bästa sättet att undandraga sig misstankar, var att efterkomma hennes vilja. Hon hade dessutom varit honom i moders ställe och på den tiden fästades stort afseende vid slikt.

Trots all den yttre vördnad han visade henne vid sin ankomst, rönte han ett kallt emottagande. Hon förde honom in med sig i lönkammaren och öfverhopade honom med häftiga förebräelser.

Var det sålunda de tackade henne för de omsorger hon egnat dem från deras barndom, för den trofasta kärlek, hvarmed hon delat deras faders mödor och bekymmer? Hade de icke herr Svante Nilsson att tacka för det erhållna arfvet efter sin fader, som danska regeringen ville undanhålla dem? Hade icke den unge Sten Sture varit för dem en vän och broder, och så ville de begå en illgerning, som skulle beröfva honom all glädje i lifvet.

Men herr Karl blef icke svaret skyldig. Han talade om, att han från sin barndom hatat Sverige och svenskarne; hvarken han eller hans broder hade rönt den heder de förtjent. De svenske voro öfvermodiga och högfärdiga, och därför skulle han af alla krafter hjälpa Danmark att underkufva och nedslå det.

Fru Märta gaf hårda ord igen och så munhöggos de höga fränderna en god stund med hvarandra, hvarefter herr Karl, utan att akta på hennes bjudning att stanna, i sporrsträck begaf sig tillbaka till Ekholmen. Här träffade han först af alla herr Erik, och denne dröjde icke att i beklagande ordalag underrätta honom om den vackra pagens beslut att bli nunna. När riddaren, alldeles utom sig, sade, att han

skulle söka henne öfver hela Svea land, då talade den andre om de fri- och rättigheter, som voro hvars och ens tillhörighet i Sverige, och herr Karl Alfsson fann slutligen sin bästa råd vara att återvända till Danmark; men harmen bodde i hans själ och han svor att utkräfva en blodig hämd.

4.

Urfolket.

Efter riksföreståndarevalet i Stockholm inträdde ett ovanligt lugn; det var som om partierna haft behof af hvila och eftertanke; nu gälde att se till hvad vidare komma skulle.

Sten Sture egde i hög grad förmågan att intaga alla dem han kom i beröring med; det skedde lika litet med något bemödande som af någon som helst beräkning; det var helt enkelt hans ädla, högsinta tankar, som drogo människorna till honom. Den som talade vid honom, förmåddes omedvetet att frambära det bästa han gömde i sin själ, att höja sig öfver livets små hvardagligheter, att komma upp i bredd med honom; och denna, den ädlaste täflan i verlden, framkallade sjelfaktning och ömsesidigt förtroende.

Rikets råd betraktade i början Sten Sture såsom en oerfaren yngling; han hade vunnit deras hjertan innan de gjorde honom till riksföreståndare, men han eröfrade dag efter dag deras förtroende och aktning. Erkännande sin okunnighet sökte han upplysning, men när han erhållit den och satt sig in i ämnet, då hände det icke sällan, att han bekämpade de slutledningar hvartill man kommit, eller förmådde han vedersakaren att sjelf framlägga bevisen emot sig. De gamle blefvo nästan yra i hufvudet af hans kloka, slående anmärkningar, men hans blygsamma, anspråkslösa

väsen kom dem att tro sig sjelfva ha funnit frågans rätta lösning, och aldrig hade harmonien och den ömsesidiga belåtenheten inom rådet varit större än nu.

Härtill bidrog Kristina icke litet. Männen, så unga som gamla, beundrade henne, matronorna stälde henne såsom exempel för sina döttrar, och de unga gåfvo henne — nästan utan afund — priset såsom den skönaste. Inom många kretsar nämde man dem »deras furstliga nåder». Riksföreståndareskapet hade blifvit ärftligt inom Stureslägten; ett fyratio-tal af år hade småningom spridt konungslig glans öfver det-samma, och tanken att taga steget fullt ut gjorde sig allt mera gällande.

Det var icke på traditionel grund man bygde; aktning, beundran och kärlek var den jordmån, som fostrade tanken att gifva konungakronan åt Sten Sture.

Men så var icke skrifvet i den högstes rådslag.

Den ädla Stureslägten skulle vinna den långt ärofullare martyrkronan; därför skall ock dess minne stråla som en dubbelstjerna på Sveriges himmel.

Men vi måste först bevisa den sistes rätt härtill.

Det hade blifvit sedvänja, att så snart Danmark ville gå i strid med Sverige började det med att reta ryssarne till fredsbrott.

Vid denna tid kommo rykten om oroligheter på finska gränsen, och Sten Sture beslöt att resa dit öfver redan i slutet af augusti.

»Så lemnar du mig återigen,» sade fru Kristina.

»Är du icke min stallbroder, och måste vi icke begge bära dagens tunga och hetta?»

»Det har aldrig förr fallit mig så tungt.»

»Lofva mig endast ett!»

»Och det är?»

»Låt icke rövva bort dig!»

Hon smålog mellan tårarna. »Jag undrar hur många du satt att vaka öfver mig.»

»De äro alla vanmäktiga om du icke sjelf vill.»

»Skulle jag icke vilja! Två trogna tjenare ha gått förlorade: min goda, fagra Karin...»

»Och hennes tappre ungersven!»

»Jag skall aldrig upphöra att förebrå mig...»

»Vi skola en gång finna dem.»

»Vet du någon utväg?»

- »En enda!»
- »Och den är?»
- »Att lemna saken till Esbjörn.»
- »Skilja honom ifrån dig?»
- »Det vore väl ej så farligt.»
- »Jag tillåter det inte.»
- »Kanske när jag kommer tillbaka?»
- »Ja, kanske då!»

Endast ett ringa antal tjenare och svenner åtföljde den unge riksföreståndaren; han hade öfvertalat biskop Hemming Gadd att medfölja, och denne orolige själ, som fordrade ständigt verksamhet, hade samtyckt utan invändning.

Affärden skedde en klar augustimorgon, en lätt bris fylde seglen och de tre skeppen styrde kurs förbi Käpplingeholmen, medan Kristina från slottstaket med sitt handkläde tillvinkade dem sina afskedshelsningar.

»I stån då alldeles likgiltig, biskop!» yttrade herr Sten, som aldrig tröttnade att besvara dem.

- »De äro icke till mig!»
- »Tron I, att jag kan taga dem åt mig allesammans?»
- »Hvarendaste en!»
- »Kärleken är då mycket egoistisk?»
- »Gudi klagadt!»
- »Är det orsaken, hvarför presterna icke få gifta sig?»
- »Man vill hos dem göra den mera allmännelig.»
- »Jag undrar, hurudan äkta man I blifvit.»
- »En tyrann, förmodar jag.»
- »Man säger, att den som är det utomhus är en slaf inom detsamma.»

Det gamla anletet blef blodrött. »Jag har lyckligtvis intet sådant att frukta,» sade han.

Sten Sture blef det varse och ledde samtalet på sina afsigter och planer för framtiden.

»Om jag kan erhålla en stadig fred med Ryssland,» sade han, »skall jag egna alla mina krafter åt landets inre utveckling.»

- »Tänken I, att danskarne lemnen eder i fred?»
- »Betviflen I, att vi kunna slå dem?»
- »Hugger man af ett af hydrans hufvuden, så växer ett annat upp igen.»

»Danska folket har förr en gång tröttnat på den dyrköpta och otacksamma leken.»

- »Men slafven måste lyda sin herre.»
- »Till en tid!»
- »Tron I nu, att tiden är ute?»
- »Jag önskade att så vore; tänken eder, att se Sveriges land odladt och bebygdt; att se ett lyckligt och fritt folk under hägn af en upplyst regering...»
- »Håll vackert; är det eder äreslystnad?»
- »Min enda!»
- »Sök då döden genast.»
- »Vinner jag dermed hvad jag söker?»
- »Nej, men I fån behålla eder tro.»
- »Den uppger jag aldrig!»
- »Dåre! Tusenfaldt dåre?»
- »Hvarför det?»
- »När sågen I en menniska, som ville det goda och stora och vann sitt mål?»
- »Händer det så sällan?»
- »Det händer aldrig!»
- »Aldrig?»
- »Aldrig, säger jag eder!» Låt bara en liten grand af egennytta vara med, någon orättfärdighet ligga till grund och det skall gå med pukor och trumpeter; men sjelfuppoffrande, storsinnadt, aldrig i evighet; det vore att rubba den oföränderliga ordningen.»
- »Ett exempel!»
- »Tag Engelbrekt.»
- »Det är sant!»
- »Eder ädle namne hade visserligen framgång.»
- »Han var ock en stor man!»
- »Derför måste han lida hån och smälek och förföljelse ända intill det sista.»
- »Och min fader?»
- »Var han lycklig?»
- »Nej, det vet Gud att han icke var.»
- »Der sen I!»
- »Hvad väntar då mig!»
- »Det samma som dem, om I gån samma väg.»
- »Så skall jag bära det så som det höfves deras ättling.»
- »Men hvartill gagnar det?»
- »Och det frågen I.»
- »Jag har på senare tider kommit till insigt om, att något bör man göra för sig sjelf.»

»Än det goda medvetandet?»

»Det vållar mig ilskenhet och hat till människorna; är jag lika lumpen som de, har jag ingenting att klaga öfver.»

»Så menen I icke!»

»Jo, jag gör det! Hvarenda god handling jag gjort i lifvet har vållat mig ett lidande, större eller mindre i förhållande till handlingen; deremot ha bedrägerier, lögner och andra synder vanligen medfört den fördel jag beräknat och för öfrigt icke gjort mig hvarken skada eller obehag.»

»Min erfarenhet är för kort att jag kan jäfva eder, men ett ville jag bedja eder om.»

»Hvad då?»

»Vederlägg eder sjelf!»

»I tron då icke, jag talar allvar?»

»Möjligen gören I det, men ingen skulle bättre än I sjelf kunna bevisa hur orätt I haft.»

»Jo, en kan det!» sade Hemming med någon rörelse.

»Och det är?»

»Just I, med edra handlingar.»

»Viljen I tro på dem?»

»Det gör jag, när icke det onda får makt med mig.»

Bland de få herrar som medföljde riksföreståndaren, var också den tappre höfdingen på Kalmar slott, Johan Månsson; man var för stunden temligen säker från dansk sida och några svenska skepp som blifvit kvarhållna i Finland, var giltig anledning för hans önskan att resa öfver och taga reda på orsaken härtill.

När skeppen landade vid Åbo blef riksföreståndaren emottagen med all den vördnad, som hans rang kräfde. Slottshöfdingen, borgmästare och råd jemte många af landets herrar helsade honom välkommen redan på stranden, och den nye biskopen, doktor Arvid Kurk, jemte hela kapitlet emottog honom i domkyrkan. På alla gjorde hans enkla, flärdfria väsen det bästa intryck, och hans uttalade önskan, att man genast ville inlåta sig med honom i de ämnen, om hvilka borde öfverläggas, bevisade, att han icke var kommen för att deltaga i gästabud, utan i allvarliga, för landet viktiga frågor.

Den nye biskopen sades vara en mäktig lärd herre, men den hjertliga fromhet, som utmärkte den ädle Johannes Olai, hade han icke. Af alla kyrkans och landets angelägenheter låg honom ingen så mycket om hjertat som Åbobiskopens,

den vidtberömde Hemmings, skrinläggning och kanonisation. Han sade sig vara i stor ångest, att erkebiskopen icke åt denna sak — i följd af sin sjuklighet — egnade allt det nit den förtjenade. Hvad omkostnaderna beträffade, egde finska kyrkan, tack vare många höga herrars och fruars rika bidrag, tillräckliga medel att gälda omkostnaderna i Rom, och fromma själar inom landet skulle mot erhållande af aflatsbref, fullligen betäcka utgifterna inom landet.

Biskop Hemming Gadd medförde ett litet relikskrin han erhållit i Rom, och den fromme fadern uttryckte sin tacksamhet därför; han förevisade dyrbara helgonprydnader, som erhållits till stor del från Danmark. Drottning Margareta, Erik och Kristian hade allesammans gifvit rika gåfvor. Äfven skyddsbrief och privilegier hade man erhållit derifrån.

»Då väntar man väl också tacksamhet tillbaka?» sporde Hemming Gadd temligen spetsigt.

»Hvad kyrkan gifver kommer icke det timliga utan endast själarna till godo.»

»Så var naturligen också min mening.»

»Under så nitiska biskopar som Finlands vinner väl kristendomen allt mera insteg?» sporde herr Sten.

»Vi bygga årligen nya altaren och kapell till fromma för de svenska nybyggarna, men den finska stammen håller sig skarpt åtskild ifrån dem.»

»Det tillhör den världsliga makten att uppehålla ordningen ibland dem.»

»Den gör så mycket som möjligt. Distrikten äro indelade i församlingar med hvar och en sin kyrkoprest, men socknarna äro så stora, att de finnas, der bönderna hafva ända till 12—15 mil till kyrkan, och de komma dit möjligen hvart fjerde år, många deribland kanske aldrig.»

»Men då äro socknarna för stora och böra delas.»

»Det lofvade rådet 1504, men ännu har ingenting blifvit gjordt,» suckade biskopen.

»Jag skall påminna derom; vi äro skyldiga att biträda till kyrkans och kristendomens förkofran!» utropade Sten Sture lifligt.

»Det väntar också kyrkan af eder; så hafva edra ädla föregångare handlat.»

»Vi förlita oss på, att kyrkan skall blifva landets regering till ett kraftigt stöd.»

»En kärleksfull moder stöter icke bort de barn, som med ödmjuka hjertan söka henne; hon lindrar deras andliga nöd och bekymmer.»

»Men den timliga, vördige fader?»

»Det tillhör barnen att arbeta för modern.»

»Men om hon är rik och de hafva intet?»

»Vilja de suga hennes spenar till döds?»

»Endast att hon skall dela sitt öfverflöd med dem.»

»Hvad är kroppens helsa mot själens; de heliga mes-sorna, de vigda ljusen, altartjensten, förbönera, se der de rika gåfvor, som kyrkan ger sina barn; men att beröfva henne medlen härtill, att kasta de tunga näringsomsorgerna uppå henne, det är att vilja göra henne till en syndatjenare och hon skall aldrig samtycka härtill, likasom jag hoppas att I, ädle herre, heller aldrig skall begära det.»

»Jag hoppas kunna förekomma ett krig med Ryssland; men skulle det icke lyckas, är landet så utblottadt på medel, att jag anser kyrkan förpligtad att, så långt hon förmår, förekomma, att icke den omilde fienden åter gör Finlands folk till hedningar.»

»Herran skall icke tillåta ett slikt illdåd.»

»Men om så sker, hvad gören I då?»

»Bedjen!»

»Vänten I ett underverk?»

»Det har skett förr!»

»Javäl, men endast der all mensklig hjälp varit ute.»

»Vi skola anställa processjoner och hålla femtio messor för att den heliga Guds moder skall afböja krigets fador från vårt land.»

»Och jag skall på goda grunder försöka åstadkomma dagtingan och fred; men om jag misslyckas, då, vördige fader, upptar jag ännu en gång detta ämne.»

»Presterna älska gods och guld nästan mera än verdens barn!» sade Sten Sture, när han berättade detta samtal för sin förtrogne vän Hemming Gadd.

»De anse jorden såsom himmelens förgård, och som de allena fått inträde der, böra sötebrödsdagarne framförallt komma dem till godo,» svarade denne.

Men herr Arvid Kurk mumlade för sig: »Låt Sverige komma under Danmark och Finland har ingenting att frukta af Ryssland! . . . De svenske må spjerna emot så mycket som helst, dit går det, dit går det!»

Vid det möte, som derefter egde rum på rådhuset, klagade man öfver svårigheten att indrifva utskylderna bland det ringare folket. De ville icke arbeta hos andra och funno sin bästa utkomst genom betlande, som numera bedrefs mycket allmänt.

En broder till den föregående biskop Ragvaldi, som innehaft stora gods i Finland, men nu i sin höga ålder flyttat till Åbo, der han genast blifvit invald till rådsherre, tog nu till orda:

»På min tid var förhållandet mellan husbonde och tjenare, både genom häfd och uttrycklig lag, noga bestämdt; flyttning kom aldrig i fråga; dit tjenaren kom, der förblef han och hade sin nödtorftiga bergning, hos de förnämre i tjenarestugan, hos de ringare tillsammans med husbondefolket. Uppstudsighet, olydnad och lätja visste man säker bot för. 'Lat man skall fort köras.' Derför fans god ordning i huset; ty 'ris gör godt barn; man skall småsven gifva dricka som hök, näpsa som åsna, föda som oxe och kläda som vädur.' Den som så handlar med egna barn, vet ock att hålla tjenarne i tukt. Tjenstlöse voro därför sällsynte, och den som tjenst blef erbjuden och ingen tog, han fick icke af någon man hysas. Sådan var gammal god sed, men nu, sedan slapp eftergifvenhet allt mera fått insteg, stundar onda tider och den som icke motar i bäcken, lärer få möda att stämma i ån. Det är min mening!»

Den gamles anförande åhördes med all den vörndnad, man var hans ålder skyldig.

Andra menade, att spåqvinnor och trollkarlar hade ett sådant inflytande, att all egen kraft förlamades; i afvaktan på en väntad lycka brydde man sig icke om det närvarande, och om spådomen utfallit ogynsam, ansågs det icke löna mödan att strida deremot.

»De äro dock kristna menniskor,» invände herr Sten.

»De flesta som låtit döpa sig, hafva gjort det af lydnad, men få äro de som gått dertill af egen lust. De lysande kyrkoceremonierna äro för dem en ögonlust, men de som sällan eller aldrig komma till kyrkan, de föredraga sina gamla gudar.»

»Och offren!» inföll gamle Ragvaldi; »I kunnen icke föreställa eder, hur de hänga vid sina offer.»

»Af unga djur?»

»Och barn!»

- »Gräsligt! Kan det icke förhindras?»
- »Hvem intränger djupt i skogarne mer än de som bo och vistas der!»
- »Slottshöfdingen på Viborg, den ädle Erik Thuresson, var nära att se sin dotter offrad.»
- »Jag har hört det, men det är nu länge sedan.»
- »Så stort offer tror jag icke heller sedan har hållits; man talade om att trettiosju barn blifvit dödade och sedan brända.»
- »Det var nästan genom ett underverk, som den späda flickan undgick döden.»
- »Man sade, att en zigenargosse gifvit sitt lif för hennes. Af tacksamhet till riddaren.»
- »Spåqvinnan Valmyras dotterson.»
- »Hon, som räddade biskop Johannes lif.»
- »Men dessa gräsligheter fortsättas väl icke?»
- »Ingen vet hvad som föregår i ödemarkerna och i de stora ogenomträngliga skogarna.»
- »Bruka icke munkarna besöka dem?»
- »En och annan gör det någon gång, men det hör till sällsyntheterna. Der är litet att vinna.»
- »*Det* är således ändamålet?»
- »Hos de flesta!»
- »Men det finnes undantag, hedrande undantag,» utropade en af de närvarande.
- »En fluga gör ingen sommar!» fortfor gamle Ragvaldi.
- »Men den är förelöparen!»
- »Icke sådana flugor!»
- »Hur menen I?»
- »Äfven med fara att bli ansedd såsom kättare, skall jag säga min mening då jag blir tillfrågad. För att kristendomen skulle vinna framsteg borde den börjat annorlunda än som skett.»
- »Hur skulle den då börjat?»
- »Med gerningarna!»
- »Men trosläran?»
- »Borde ha bevisats af gerningarna.»
- »Visserligen!»
- »När Johannes sände sina lärjungar till Kristus, frågade de: 'Äst du den som komma skall eller skola vi förbida en annan?' Han svarade: 'Kommen och sen; de blinde se, de spetälske göras friska, och de fattige varder predikadt evangelium'.»

»Detta predikas ännu!»

»Nej, endast lagen. Nu heter det: du skall!»

»Illa, om så är!»

»Det var med sina gerningar han vann lärjungar.»

»Tiderna ha förändrats,» inföll en annan; »det skulle gå för långsamt.»

»Men mycket säkrare!»

»Mig tycks, att den ädle herrn har rätt,» genmälde Sten Sture allvarligt.

»Tro mig, lifvets viktigaste fråga är dragen på sned, därför blir allt annat i olag.»

»Så talar en broder till biskopen,» inföll en af de närvarande.

»Ju närmare man står källan, ju lättare har man att se hvarifrån den kommer, och jag säger, att det vatten som är menadt att bli helsogifvande för alla släkten på jorden, det är orenadt med en otalig mängd menskliga tillsatser.»

»Han är en kättare!»

»Han får icke stanna qvar här!»

»Om biskopen fick veta...»

»Han talar af ålderdomssvaghet!»

»Hör icke på honom!»

»Jag ser nog hur det är,» fortfor den gamle; »mitt tal är eder en styggelse; men en gång måste jag ändå tala ut hvad jag samlat och burit på, jag må väl säga nu snart i sextio år.»

»Han är nära åttio!»

»Närmare åttiotre, mina herrar! Jag var tjugotre år gammal, när jag af fri och egen böjelse lät döpa mig. Föregående goda studier satte mig i stånd att sjelf läsa den Heliga skrift, och mitt hjerta och sinne intogs mäktigt af den 'Hvite Krist!'»

»Han erkänner det!»

»Att icke en blott menniska kunde tala och handla såsom han, det insåg jag; men jag trodde, att de som gjorde sig till hans tjenare skulle efterfölja honom i försaker och stora handlingar... Hans första lärjungar gjorde det också, men de efterföljande tappade snart bort spåret...»

»Hör icke på honom!»

»Låt mig tala om dem, hvilka icke såsom jag af egen fri vilja öfvergingo till kristendomen, utan såsom fänaden

drifves till källan att vattnas, motades dit att mottaga det heliga dopet . . .»

»Det är inte sant!»

»Det är sant, säger jag! Dessa gamla ögon hafva sett det. Vet en I hvad då hände? Tviflen vaknade; jag sade till mig sjelf: 'Hvad man tvingas till brukar sällan vara godt', och jag lade råd med mig sjelf, om jag icke försakat ett bättre för ett sämre.»

»Kätterskt, kätterskt!»

»Ja, jag var en kättare,» ropade den gamle, »men en ärlig sådan! Jag såg många nykristna, som lefde såsom hedningar, och deribland flera ordets förkunnare. Jag ville göra motsatsen, och när hundradetals af dels underlydande, dels främmande kommo till mig och klagade sin nöd, sade jag till dem: 'Låtom oss återgå till våra gamla gudar'.»

»Ah, det var då sant!» utropade många.

»Icke af fruktan, men för att få vara i fred yppade jag det ej för någon; men jag skydde gemenskapen med den nya tidens män.»

»Och biskop Ragvaldi?»

»Anade måhända sanningen, men sporde aldrig derom. Mitt folk ville göra mig till sin öfversteprest; jag nekade länge . . . men gaf slutligen vika . . .»

Det gick ett mummel genom salen.

»Jag hoppades kunna leda dem på en rätt väg, upplysa och förbättra dem . . . I början gick allt väl, min predikan gick ut på att vi skola lefva som vi lära, den icke så gör är en falsk lärare.»

»Lärer icke kristendomen detsamma?»

»Besynnerligt nog blef jag snart varse, att de läror som jag predikade, hade jag hemtat ur bibeln. Jag mins nu icke om jag förfärades eller gladdes deråt; mina åhörare lyssnade länge till mig, men detta, att förlåta sina ovänner, att bedja för dem som hata och förfölja oss, det väckte deras ogillande och harm.

»I prediken den nya läran!» sade de till mig.

»Jag kunde icke neka att så var, men jag sade dem, att det skedde med den djupaste öfvertygelse om dess sanning . . . Från den stunden drogo de sig allt mera ifrån mig. Dem jag sporde om orsaken, svarade, att de trodde jag stod i hemlig gemenskap med min broder biskopen och gick hans ärenden. En dag sade jag dem, att jag var fullt öfvertygad

att Kristi lära var den enda sanna och rätta, och jag ville gerna bevisa det om de gäfvos sig tålmod att afhöra mig.

»Många gingo sin väg, men jag må säga, att den största hopen stannade...

»Jag predikade för dem ute i skogen åtminstone en gång i veckan, och jag kan väl säga, att mina åhörarens antal förökades... Så fortgick det i nära fem månader; hade jag fått fortsätta lika många år, skulle kanske mitt arbete haft framgång; men då ville olyckan att tvenne munkar tågade vägen fram. Jag har känt några redliga, rättänkande sådana, jag har ock sett skälmar ibland dem, dessa voro bland de värsta; de sådde ogräs i min åker, de predikade Kristus och lefde ett syndigt, vanhederligt lif... De hade bedragit mig likasom alla andra; vi öfverhopade dem med välvilliga gåfvor... Jag skall icke säga eder *hur* de tackade oss därför... Nog af, vi jagade bort dem... Men dermed var också förtroendet slut... Jag blygdes att ha låtit narra mig, och min församling drog sig ifrån mig... Här har nyss talats om den gräsliga offerdagen då riddaren Thuressons unga dotter var nära döden. Jag hade blifvit varskodd och skyndade dit... Fåfänga voro mina böner och föreställningar... Det var också mina synder man ville sona, det var egna och många andras!... I frågen om flera sådana offer hafva skett, och jag säger eder, att icke ett år går till ända utan ett sådant, visserligen icke så stort, men tillräckligt för att fylla hvarje sinne med fasa och förskräckelse. Och tro mina ord, det skall komma att fortgå till den dag, då man lär sig att predika med gerningarna lika väl som med orden.»

Den gamle hade talat alldeles hänförd af sitt ämne; det hopfallna, nästan köttlösa ansigtet, de bleka kinderna och de brinnande ögonen förfelade icke att gifva orden en ännu mäktigare verkan.

När han slutat, satte han sig ned och tillslöt ögonen; det var som om hans verk blifvit slutadt.

En dödstystnad rådde i salen; hvar och en tycktes förstunden hafva nog af egna tankar.

Sten Sture tog slutligen till ordet.

»Hvad den ädle riddaren sagt oss,» yttrade han, »är så tänkvärdt, att det väl förtjenar det allvarligaste begrundande, men som öfverensstämmelse i lära och lefverne icke fordras af en klass allena, utan tillhör alla, alltså hafva vi allesammans att lägga hans ord på minnet.»

Man öfverlade derefter om hvilka medel skulle tillgripas i händelse af ett krig, men det föregående samtalet hade gjort ett allt för skarpt intryck på sinnen, som voro djupt intagna af vördnad för religionen och som nu från den äldste, mest ansedde mannen inom rådet, hört rent af hädelser; man förmådde icke derefter inlåta sig på ett annat ämne.

När man skildes åt, bad borgmästaren att icke riksföreståndaren ville illa upptaga hvad som skett; det hade varit en öfverraskning för alla.

»Och blifvit till en märklig inblick i förhållandena,» svarade Sten Sture.

»Hvad skall biskopen säga!»

»Tron I den gamle kan lida men deraf?»

»Det är fara värdt!»

»Måste han veta det?»

»Se dit!» Minst halfva skaran af rådsherrarne skyndade till biskopshuset.

»Jag vore hugad taga honom med mig!»

»Det blefve hans räddning!»

»Så underrätta biskopen härom. Säg att jag fört ridaren med mig, att genom honom erhålla vissnet om den tilltro, jag bör gifva hans ord.»

»Eders nåde räddar honom från fängelse.»

»Viljen I genast underrätta den gamle om min önskan?»

»Det skall jag!»

»Vi aftåga i morgon arla.»

»Får man begagna åkdon?»

»Hvad som faller honom beqvämast.»

Påföljande morgon skedde afresan, men den gamle Ragvaldi bars af en rask gångare, som han utan svårighet styrde. Biskop Hemming sällade sig genast till honom; här hade han funnit en man efter sitt sinne och knappt ett tiotal af år skilde dem.

Resans mål var Viborg, men under vägen önskade riksföreståndaren taga kännedom om förhållandena i landet; det var ock möjligt han kunde träffa på de ryska utskickade han väntade.

Johan Månsson berättade Sten Sture, att afsändningen af de svenska skeppen berott på ett missförstånd; saken var nu uppgjord till ömsesidig belåtenhet. »Jag har aldrig träffat på så mycket tillmötesgående och välvilja, som här,» sade han.

»Det fägnar mig höra, och mycket skulle det gläda mig, om I under fortsättningen af resan fick anledning att säga detsamma,» genmälde herr Sten.

»Om spådomen slår in så?»

»Spådomen?»

»Ja, jag har blifvit spådd.»

»Här?»

»Första timman efter min ankomst.»

»Af hvem?»

»Det vet jag inte.»

»I talen sjelf gåtor.»

»När jag inträdde i härberget, öppnade en ung flicka dörrarne till tvenne kamrar och sporde mig hvilkendera jag ville ha. Ofvanför dörrposten på den ena stod A. B. Utan någon egentlig orsak bestämde jag mig för densamma. Flickan skrattade och bad mig stiga in.»

»Var det alltsammans?»

»På bordet låg en bönbok; när jag öppnade den stod der A. B. På väggen hängde ett snideri med samma bokstäfver, och der öfver en greflig krona.»

»Det stiger i betydelse.»

»När flickan kom in för att reda min aftonmåltid, frågade jag henne hvad de begge bokstäfverna betydde: 'Att en stor lycka väntar eder', sade hon. Jag sporde hvare den skulle bestå, men det ville hon icke säga.»

»Och de begge initialerna?»

»Bad hon mig hafva i minne.»

»Hela lifvet?»

»Hon trodde att mitt öde redan här skulle gå i fullbordan,» genmälde riddaren skrattande.

»Och det var alltsammans?»

»Jag har också drömt!»

»Om A. B.?»

»Möjligen heter hon så!»

»Aha! Der är gåtans lösning.»

»En ung, skön flicka för mig, femtioåringen, med tre fullvuxna barn.»

»Jag gissade det!»

»Lyckligtvis stod hon så högt, att jag inte kunna hinna upp till henne.»

»Lutade hon sig icke ner?»

»Nej, men hon vinkade mig.»

»Och då?»

»Jag gjorde fåfänga försök att komma upp; det var en brant stenhäll hon stod på.»

»Slutligen lyckades det?»

»Då vaknade jag!»

»Alldeles för tidigt!» ropade Sten skrattande.

»Också försökte jag att somna igen, men förgäfves. Jag kunde icke upphöra att tänka på henne.»

»Och I sågen henne tydligt?»

»Nej, genom en slöja.»

»Det var då i den, I förälskaden eder?»

»Hon drog mig till sig med oemotståndlig makt. Jag undrar just, om jag ännu en gång . . .»

»Skall träda i gifte? Slikt har man sett.»

»Hon heter A. B.»

»Således den första A. B. vi träffa på!»

»Det har jag inte sagt!»

Och skämtande häröfver, fortsatte de färden, medan de begge gamle, under ett häftigt samspråk stundtals stannade långa stunder, för att grundligare framställa sina skäl och motskäl.

Esbjörn red fram till sin herre. »En stor hop folk är samlad derborta vid skogsbrynet,» sade han.

»Förmodligen ärna de sig till klosterkyrkan,» svarade denne. Man närmade sig nu Nådendal.

»Skall jag underrätta biskopen?»

»Gör det!»

Men när den gamle Ragvaldi fick höra detta, sade han:

»Det gäller mig!»

»Eder?»

»I skolen få se!»

»Behöfva vi draga pliten?» sporde Hemming skämtande.

»Låt den vara!»

Den lilla skaran drog sig närmare sin herre. Den samlade hopen tycktes uppgå till några hundrade män, qvinnor och barn om hvarandra.

De stodo tätt sammanpackade, tysta och orörliga.

»Låt mig tåga i spetsen!» sade den gamle.

»Om I så viljen.»

Det var märkligt att se hur hastigt han lade flera famnar mellan sig och de efterföljande.

När han närmade sig, blef det lif och rörelse i hopen, de sprungo fram, kysste hans händer och rock och visade en nästan barnslig glädje.

Då Sten Sture med sitt följe närmade sig folkhopen, tycktes den gamle gifva dem vissa föreskrifter, som de icke syntes hugade att rätta sig efter.

»Är detta vägen till Nådendal?» sporde riksföreståndaren i det han helsade dem.

»Så är det!» yttrade en närstående.

»Ämnen I eder dit?»

»Nej!»

»Hvad våller då att I ären så många samlade här på vägen?»

»Vi sporde att han der skulle komma.»

»Hvem förde det budet?»

»Slikt går genom luften!»

»Hvad viljen I honom?»

»Det sades, han var fången.»

»Det är han icke.»

»Nej, så säger han, men hvem kan tro slikt!»

»Tron I icke på honom en gång?»

»Icke i allt!»

»Men viljen dock skydda honom?»

»Det vilja vi!» ropade hela hopen.

»Han har varit en far för oss!»

»Den ende vi haft!»

»Han har mättat den hungrige.»

»Och klädt den nakne!»

»Utan honom hade vi förgåtts!» ropades om hvart annat.

»Och nu kommen I för att se och tacka honom?»

»För att bedja honom vända tillbaka till oss!»

»Det gör jag icke!» sade den gamle med en rörelse, som han förgäfves sökte dölja.

»Godset står obebodt!»

»Låt det stå!»

»Vi skola bruka det åt eder!»

»Låt mig vara i fred, jag vill icke!»

»Sen I far, han gråter!» skrek en knappt nioårig jänta, som fått fatt i hästens man.

Fadern hviskade henne något i örat, och lyfte upp henne på hästländen.

»Du skall döpa mig!» ropade flickan till honom.

De bleka kinderna fingo färg, och det blixtrade till i ögonen. »Otacksamme!» yttrade han med darrande stämma, släppte ner flickan och ville derefter fortsätta sin väg.

Men somliga stälde sig i vägen för honom, andra fattade i hästens betsel, medan det största antalet kastade sig på marken och ropade: »Gå icke ifrån oss, vår ende vän, vår far och välgörare!»

Och allt mattare blef motståndet: »Kunnen I då icke hjälpa mig?» sade han till de efterföljande.

»Veten I,» sade Sten Sture, »jag ställer mig hellre på folkets sida!»

Det blef ett jubel utan ända.

»Är han den nye riksföreståndaren?»

»Så ung en herre?»

»Och så blid under ögonen!»

»Vill han ock hjälpa vår nöd!»

»Året har gifvit liten äring!»

»Vi få som vanligt svälta i vinter!»

»Hvad, blygens I icke; börjen I genast att bettla. Tag och bruka min gård bäst I gitten; men mig sen I aldrig mera här i lifvet!» ropade Ragvaldi, nästan ursinnig.

Han gjorde förtviflade ansträngningar att komma lös, men folket släppte honom icke.

»Vi vilja ingenting hafva!» ropade de.

»Vi skola svälta, allenast I följen.»

»Jag gjorde det i edert ställe,» sade Hemming Gadd.

»Det vore något nytt.»

»I kunnen knappt återvända till Åbo,» sade riksföreståndaren. »Biskopen förlåter eder aldrig.»

»Det vet jag!»

»Dessa älska eder!»

»Men deras otacksamhet?»

»Måsten I förlåta och glömma.»

»Det har jag längesedan gjort,» hviskade han. »Men jag vill icke erkänna det.»

»Så gör det för min skull.»

»Gerna! Sägen dem det!»

»Käre vänner,» sade Sten. »Jag har den stora hugnaden att gifva eder tillbaka eder vän och far!»

Förtjusningen kände inga gränser, man skrek och ropade, välsignade och dansade, gret och skrattade.

När första ruset något lagt sig, fortsatte Sten: »Lofven mig och honom att han aldrig behöfver ångra den uppoffring han nu gjort för eder!»

»Aldrig, aldrig!» ropade alla med en mun.

»Må Herran Gud välsigna eder i alla edra företag!» utropade den gamle, då han vid afskedet tryckte Sten Stures hand. »Eder glömmet jag icke så länge jag lefver, och väl må jag säga, att det nu är genom eder tillskyndan, som jag ser min käraste önskan uppfylld.»

»Och denna stund glömmet icke heller jag,» svarade Sten. »Det står nu i Herrans hand, hvilken af oss begge, får längsta tiden att minnas.»

»Vi återse väl aldrig hvarandra,» sade Hemming.

»Underligt vore om så skulle ske.»

Den gamle Ragvaldi, omgifven af den stora hopen, tågade långsamt en smal skogsväg fram; länge hördes glada röster, men småningom tonade de bort i rymden.

»Hvilka märkliga människor!» utropade biskop Hemming. »De minnas åtminstone välgärningar!»

»Hvad bevisar det?»

»Att de ännu befinna sig i naturtillståndet. Vänta bara ett femtiotal af år och de skola likna oss.»

»Menen I att hyfsningen tar bort de goda egenskaperna hos människan?»

»Dess följder skola i sin början och fortgång blifva till en förbannelse för menskligheten!»

»Är icke vetandet ett ljus?»

»Ljuset kan vålla slik solblindhet, att man går miste, lättare än i mörkret.»

»Jag förmår ej bedöma det.»

»Mannen som förstår att handtera sin knif, snidar ett konststycke dermed, den oerfarna använder samma verktyg, att taga lifvet af sin nästa. Der han I exemplet; verktyget är detsamma, konsten är att rätt använda det.»

»Det är just hvad som måste läras!»

»Med ingen lärdom kan det bibringas om vi förqväfva de medfödda rättsbegreppen. Derfor blir den högsta bildning när människan hinner så långt, att hon med sitt vetande blir hvad naturen ämnat henne till, men slikt sker icke förr än i tidens fullbordan.»

»I sen långt framför eder!»

»Det gör den, som vill glömma det förflutna och icke tror på det närvarande,» svarade Hemming kort.

I Nådendal blef vistandet icke långvarigt. Ett besök i Brigittinerklostret, der särskild högtidlig messa hölls med anledning af riksföreståndarens närvaro, och derefter en öfverläggning med den lilla stadens myndigheter rörande länets angelägenheter, var alltsammans som kunde uträttas.

Resan fortsattes åt Satakunda till Raumo. Sten Sture tog samma väg, som, många år före honom, den ädle Erik Thuresson på sin märkliga Eriksgata. Det var första gången han besökte Finland och dess mäktiga skönhet slog starkt an på hans unga sinne.

Underbart verkade åsynen af de omätliga öde skogarna. Det var som att färdas fram på botten af ett haf, i en oafbruten, enformig stillhet; högt öfver deras hufvuden hördes vinden i granarnas toppar eller de skyhöga furornas kronor.

Allt emellanåt träffade de resande på likasom en nedgång till underjorden, en skogssjö, till hvars brådstupande trädbevuxna bädd ingen vindfläkt irrat, och hvars yta aldrig krusats af annat än abborrarnas lek eller den ensam jagande lommens simning.

Den lilla konvojen hade stigit af sina hästar; infödingar ledde dessa dels efter fotgångarne, dels på omvägar till den bestämda samlingsplatsen.

Menniskotungan förstummas inför naturens under, och våra resenärer tyckte sig stå vid ingången till evigheten, de förstodo folkets tro på skogens gudar och andar, hvilkas väsen man i hvarje ögonblick väntade att skåda och hvilkas röster man trodde sig höra i vindens sus . . . Återigen förnams ljudet af en skogsbäck; vägen ledde ditåt, den tycktes vara helt nära, men ögat skådade icke annat än den ljungbevuxna sandmon och stam vid stam af de otaliga furor den närde.*)

Vid randen af mon syntes äntligen en skymt af den glittrande böljan mellan löfverket, men den låg så djupt nedanför, att det fordrades med ena armen omfatta en af de närmaste trädens grenar och sedan med foten söka fäste i ett nedanför stående träd, för att sålunda komma ner. Men när den halsbrytande färden var gjord, då låg nedanför den klara vattenspegeln och ofvanför ett blott några famnar

*) Efter Runeberg.

bredt bälte af himmelen, och på båda sidorna den nästan ogenomträngliga väfnaden af löf och stammar.

»Slikt har jag aldrig skådat!» utropade Sten Sture.

»Jag känner orten och vet att det bästa återstår!» förklarade biskopen.

Det gälde nu att vandra temligen långt genom en tät skog, men på en gång, likasom genom ett trollslag, vidgades utsigten till en tafla af högsta skönhet och omvexling, der syntes löfrika holmar och uddar, afbrutna af strömdrag, fält och kullar. Skiftande massor af ljus och skuggor, som flyttade sig efter solen; de mörka tall- och granskogarna, som syntes fjerran ifrån, och de ljusa björkarne, hvilka likasom en krans omgäfvade det kala berget. Öfverallt sjöar, ängar, dalar och grönklädda backar i ständigt växlande fägring.

Solen var i sin nedgång, hon afspeglades i sjöarna i underfull färgprakt, en krona af matta strålar dansade likt norrskensflammar från bädden, i hvilken himladrottningen nedsjönk; på vattnet lade sig mörkblåa, klara bälten, här och hvar afbrytande det från himmelen återkastade brunröda skenet, medan uddarna och öarna, med sin dunkla färg, bröto starkt af häremot. Luften var lugn och mild och trastarne sjöngo sin aftonhymn . . . Här väntade hästarne.

»Att lefva och dö i en sådan natur, är dock något värdt,» utropade Hemming Gadd.

»Mig faller underligt före, att inga människoboningar här synas till!» sade Sten.

En af förarne upplyste om, att strax innanför skogbrynet låg en stor kåta.

»Kunna vi få nattläger der?»

»Ja visst, om I önsken!»

»Så låtom oss tåga dit.»

Det var ett temligen stort pörte; utanför såg det ut som en hög af timmerstockar. Stugan hade några små, låga fönstergluggar, men var utan golf och rökhålet satt som vanligt midt i taket. Vid den sidan der spiseln var belägen, stod eller rättare hängde ett rökmoln, svart, ogenomträngligt för ögat. När dörren öppnades, varseblefvo de utanför stående en tallös människoskara. En del qvinnor sutto vid sina spinnrockar, andra sysslade med degtråg och gryta; några karlar voro sysselsatta att göra näfverskor, andra att klyfva

perten. En hel skara barn hade krupit upp på muren, skrikande och larmande.

En ofantlig brasa blossade i spiseln och en stor kittel hängde deröfver, det var aftonkosten som kokades.

Men midt på golfvet var eld uppgjord och vid den samma stod en figur, man eller qvinna, helt och hållet klädd i näfver; på rösten kunde man höra, att det var en karl, han sjöng en slags entonig sång, som besvarades af en annan figur, förmodligen en qvinna, som stod ett stycke ifrån elden. Begge gjorde signerier med armarne, dels i luften, dels emot hvarandra, och de närvarandes uppmärksamhet var nästan uteslutande fästad vid dem. Genom rökmolnet blefvo de resande efter en stund varse ett gubbhufvud bland barnens, som nyfiket tittade ned på zigenarföljet.

Ingen hade gifvit akt på herr Sten och hans följe, förr än de stodo midt i pörtet.

Då uppgaf zigenarqvinnan ett skrik.

Alla i kåtan närvarande kastade hvad de hade för händer och närmade sig den heliga elden; trängseln blef så stark, att våra resenärer, som sjelfvilligt drogo sig undan, komma helt nära utgången. En slags vexelsång började,

En af vägvisarne uttydde den:

»Ögon ut och in du vänder,
vrider hufvudet och näsan;
skriker ock, hvad vållar sådant?»

QVINNAN (*svarade*):

»Säg, hvad är som sprakar, spritter,
fräser, brister, smäller, knakar?
Skåden, mina kära ögon,
ljusnen under stugans dörrstock,
Klarnen, mina goda ögon.»

MANNEN:

»Säg, hvad skådar du, Soraika,
bringar östanvinden båten
förbi månens, förbi solens
glänsande och runda skifva?
Blifva sol och måne mindre
än den unga stjernan? Blifver

denna stor som sjelfva solen,
rodnande med andra strålar,
bländande med annat skimmer?»

QVINNAN :

»Ädelstenar, sänkestelar,
guldet blänker, silfret skiner.
Jöklar sina bilder spegla
solar, månar, stjernor skina,
le åt sina spegelbilder.
Unge hjelten fartyg löser,
tar om bord förnämste männer.
Vinden uti seglen blåser,
sjörå't drifver båten framåt;
vågorna fly unnan männen,
rullande de vrida styrårn,
östanvinden bringar båten
förbi månens, förbi solens
glänsande och runda skifva.»

MANNEN :

»Håller än han fort att segla,
slå än vågorna mot skeppet,
klämtar än mot färjan, böljor?»

QVINNAN :

»Nyss ur vågen stigit landet,
nyss sig öppnat jettestranden,
glänste härligt för hans öga!»

MANNEN :

»Säg mig slutligen, Soraika,
råderska i livets motgång,
stäfjerska i lyckans medgång,
boterska vid hjertats sorger,
trösterska i nöd och ångest,
smakerska vid jagt och fiskfångst,
kunskapsrik i dolda tingen,
skall ej vind och storm snart bringa
unga hjelten hit till oss?»

QVINNAN:

»På hvad bragd skall solson kännas?»

MANNEN:

»Kommer solson ska vi pröfva
spända senors fingerkrokar,
draga först hvarandras händer,
rycka först hvarandras fingrar,
hvilkens fingrar starkast krökas,
hvilkens klor väl äro segast.»

QVINNAN:

»Solson står här midt ibland oss!»

»Här?» ropade hela skaran och ett förfärligt oväsen uppstod. Men spåqvinnan bröt sig igenom hopen och trängde sig fram till Sten.

»Herre!» sade hon och bugade sig tre gånger. »Du är oss icke obekant, om ock våra lekamliga ögon i dag skåda dig för första gången.»

»För hvem tagen I mig då?»

»Solsonen! Hjelten!» ropade mannen.

»Sveriges och Finlands riksföreståndare, den ädle riddaren, herr Sten Sture!» utropade Hemming Gadd, som ville ha slut på uppträdet.

»Jumala! Jumala!»

»Den heliga jungfrun beskydde honom!»

Sedan den första uppståndelsen något lagt sig, blefvo de resande, men förnämligast Sten Sture, ett föremål för en alldeles omättlign nyfikenhet.

Från de gamla, ända till barnen, begärde de endast att få se på honom och taga honom i handen, med ett god dag! Hos alla märkte han detta sorgsna allvar, som är ett utmärkande drag hos det finska folket.

De frågor, som gjordes dem, besvarade de endera mycket försigtigt eller också icke alls.

Måltiden, som framsattes för de resande, bestod af salt fisk och välling, men de bjödo den med en välvilja och hjertlighet, som gjorde godt att skåda och nöjde sig derefter sjelfva med en tjock rågmjölsgrot och en sqvätt ettersur mjölk.

Förgäfves ville Sten öfvertala husbondfolket att dela den rikligt tilltagna kost, som han och hans män erhållit; de nekade enständigt, antingen det nu var af blyghet, eller denna medfödda instinkt, att de icke borde hafva det annorlunda än deras egna.

Under det de förnämsta slogo ring omkring den unge herrn, hade biskopen inlåtit sig i tal med zigenarne och en stor hop samlade sig också kring dem. Han frågade dem, hur de fått veta om riksföreståndarens ankomst?

»Vi hafva läst det i stjernorna!» sade mannen.

»Också att han skulle komma hit?»

»Det var förut bestämdt!»

»För hvad ändamål!»

»Det vet Jumala!»

»I ären icke kristne?»

»Vi äro alla döpta i vår socken,» svarade qvinnan. »Annars finge vi icke stanna qvar i den.»

»Har presten sagt det?»

»Ja, nådige herre!»

»I hållen eder dock till Jumala?»

»Det kan icke skada att ha flera gudar,» sade mannen suckande.

»Fattiga stackare som vi, kunna väl behöfva det,» tillade qvinnan. »Om icke den ena guden är till humörs att hjälpa, så kan det hända att den andra är det.»

»Spådomskonst är ett lönande yrke?»

»Inte alltid!»

»Hur kommer det?»

»Beror på spådomen!»

»Den är beroende af eder?»

»Den är det af ödet!»

»I ären ödet!»

De begge zigenarne sågo på hvarandra, yttrade några ord och vände sig bort.

»Har jag förtörnat eder,» sade biskopen, »var det mot min vilja.»

»I talen om det I icke pröfvat.»

»Sägen I icke hvad eder godt synes?»

»Fins två lika ansigten?»

»Eller två lika händer?»

»Jag tror det är sällsynt.»

»I den boken läsa vi!»

- »Hvem lärde eder det?»
 »Våra profeter!»
 »I hafven sådana?»
 »De äro nu i det närmaste döda!»
 »Hafva icke andra upptagit deras verk?»
 »Många äro kallade, men få utvalda.»

»Min moders mor hade siaregåfva,» sade qvinnan, »men hennes dotter hade det icke; jag var kallad dertill, men vishetens ljus har endast kommit till mig såsom genom ett mörkt glas.»

- »Men I spån i alla fall?»
 »Sanningen bryter sig stundom igenom!»
 »Och I?» Biskopen vände sig till mannen.
 »Jag har fått sångens gåfva.»
 »Den inbringar också något!»
 »Så läser jag i handens linier.»
 »Viljen I läsa i min?»
 »Gerna om I tillåten!»

Biskopen räckte fram handen och mannen tog den i sin och betraktade den länge uppmärksamt. Sedan talade han häftigt på sitt eget tungomål till qvinnan.

Hon motsade honom, det tycktes biskopen, som om hon sagt mannen, att han icke visste hvad han sade. Denne började ånyo studera handens linier, sedan släppte han den sakta, mumlade några ord och sänkte hufvudet.

»Viljen I låta mig se,» sade qvinnan. Men knappt hade hon kastat en blick i den framräckta handen, förr än hon med förskräckelse fästade sina blickar på biskopen och sporde med darrande röst: »Hvarför hafven I kommit hit?»

- »I kunnen således ingenting säga mig?»
 »Nej!» svarade mannen.
 »Vi vilja icke!» bifogade qvinnan.
 »Hvarför icke?»
 »Det kunde komma att stå oss dyrt.»
 »Tig!» ropade mannen.
 »Jag börjar förstå. Det är dåliga tecken?»
 »Vi äro usle fuskare...»
 »Nej, nej, men vi våga inte tala.»
 »Och om jag nu lofvar, att intet ondt skall vederfaras eder?» sade biskopen.

Nu började ett häftigt samtal mellan man och hustru, han ville förmå henne att tiga, men synbarligen var makten

på hennes sida, ty han vek slutligen åt sidan, likasom han velat säga: »Du får sjelf svara för följderna.»

Deras lifliga rörelser och ansigtsspel hade gjort biskopen mycket nöje, och när qvinnan åter igen framträdde, räckte han henne genast handen.

Hon tog den och betraktade ännu en gång linierna med största uppmärksamhet.

»Något förskräckligt väntar eder!» sade hon.

»Här?»

»Här i landet!»

»Nu snart?»

»Det torde komma att dröja åtta, nio år.»

»Då är jag troligen död!»

Ännu en gång såg hon i hans hand. »I kasten bort det förflutna och det närvarande.»

»Hvad får jag i stället?»

»Intet!»

»Ditt tal är mörkt, qvinna, likasom all spådom,» sade biskopen skrattande.

»Följ mitt råd!»

»Hur lyder det?»

»Kom icke tillbaka till Finland.»

»Troligtvis gör jag det inte.»

»Veten I,» sade hon, »jag har sett er stjerna!»

»Har jag också en sådan?»

»Det har alla menniskor; er har varit klar och lysande, nu känner jag igen den.»

»På mig?»

»I edra ögon, der ligger släktbandet.»

»Min stjerna har varit lysande, säger du, jag är nu gammal vorden.»

»Det är icke något skäl!»

»Icke det!»

»Den har icke gått ner eller bort, men den har gömt sig bakom ett moln.»

»Det går förbi?»

»Det beror på eder sjelf!»

»Kan jag göra något dervid?»

»Bryta eder igenom.»

»Jag skall se till!»

»Om I icke voren så gammal, skulle jag säga, att den som håller eder fången...»

»Det gör ingen!»

»En kvinna gör det!»

»Gå du för pocker i våld!» utropade Hemming och knuffade undan henne. Men flat öfver sin egen häftighet, vände han sig hastigt om och sade i det han gaf henne en dukat: »Du visste icke att det var en kyrkans tjenare, som räckte dig sin hand och sade: Spå mig!»

»Ädle herre!» svarade hon. »De äro mest begifna på slikt.»

»Jag borde ha gissat det,» mumlade Hemming för sig.

»Sådant är det gängse talet...»

Sten Sture samtalande ännu lifligt med sin omgifning och biskopen gick ut ur den qvafva kåtan, för att njuta af den friska nattluften.

Himlen var klar och stjernorna blänkte. »Jaså, en af dem deruppe skulle således stå i nära frändskap med mig? ... Jag nekar icke, det skulle vara mig kärt, att om också endast såsom en hundratusendel af en stjerna, få lefva kvar på Sveriges himmel... Hvad skola kommande tider säga om Hemming Gadd? Att han var rå och ohyfsad, samt framförallt icke det minsta prest. Det är det omdöme, mina käre medbröder skola fälla om mig, och de hafva rätt, det kan icke nekas att de hafva rätt.

»Gudi lof, de utgöra icke pluraliteten. Så hafva vi stormännen och hela rikets adel. De svära ve och förbannelse öfver mig, ty jag har aldrig velat gå deras ärenden, lika litet som konungarnes; dessa blodsugare, som jag hatat till döds!

»Hvad återstår? Folket, endast folket! Det har jag älskat och tjenat; äfven deri har jag brutit min presterliga ed att Sverige varit min brud och älskarinna, för henne har jag kämpat och blödt, jag har icke tillåtit våldsmännen att skända henne; och hennes egna söner ha tvungits till undergifvenhet och vördnad... *Hon* borde således behålla mig i tacksamt minne; många tillbedjare har hon haft — andra skall hon få... Beror på af hvad skrot och korn de äro... Men spådomen, den fördömda spådomen...? Galenskap är den; jag kan falla för svärd, hvad mera!... Döden fruktar jag icke, men svika...? Ingen orm, i hvad hamn som helst kan förmå mig dertill, det svär jag dig, min stjerna!» Och biskopen höjde handen och såg upp till himmelen... »Var det en synvilla eller föll icke en stjerna?» Han ryckte hastigt till och mumlade: »Det börjar bli kallt!» Derpå begaf han sig in i kåtan.

På den väggfasta bänken hade man bredt ett tjockt lager af ormbunkar, till sängplats åt de förnämligare resande. Men innan man gick till hvila, gjorde biskopen bön. Ridaren och hans män knäböjde vid kätans ena sida, medan den talrika folkhoppen intog det öfriga rummet.

Hemming Gadd hade alltid ordet i sin makt. Om nu någon särskild anledning förefans, som gaf tankarna en allvarligare vändning, men han bad för alla dem som frestas till det onda. »Och vi göra det alla,» utropade han. »Ingen går fri, ingen kan säga: Alla mina tankar järo rena, inför Herranom, därför behöfva vi alla hans hjälp och fasta stöd! Den som står, se till att han icke faller!...» Han bad af hjertats ingifvelse, därför att han sjelf kände sig i nöd och visste hvilket bräckligt stöd den egna kraften är... Sådan predikan hade man icke förr hört, det var en gråt och ett snyftande, man trängdes, efter dess slut, omkring honom för att kyssa hans händer och kjortel. Biskopen hade minst blifvit lika märklig som riksföreståndaren.

Också zigenarne kommo fram helt skygga. »I kunnen läsa i hjertan och njurar!» sade de.

»Hvad rörer eder mitt tal, I ären ju icke kristne?»

»Jo, när I prediken!»

»Och när edra egna göra det?»

»Då höra vi på dem!»

»Tillräkna mig icke, herre!» hviskade qvinnan.

»Du trodde du skulle skrämma mig?»

»Jag tydde hvad jag läste, men jag vet nog, att det fins en kraft, som kan göra all spådom om intet.»

»Hvad kännen I om den?»

»I hafven ju nyss talat om den.»

»Vi skola hvar och en i sin stad göra oss det till godo!»

Tidigt påföljande morgon öfverraskades herr Sten af att se män och qvinnor om hvarandra rusa ut genom dörren, knappt halfklädda; biskopen gjorde dem sällskap jemte flera af hans egna män. Endast gubben och barnen på ugnen stannade inne jemte några få af hans egna svenner samt herr Johan Månsson.

»Hvart gäller färden!» frågade den senare.

»Till badstugan!» svarade svennen skrattande.

»Hafven I varit der?»

»Nej, jag blef tillsagd att vänta.»

»Det är dock något att se!» sade Sten. »Kom låt oss genast gå dit.»

Efter en hastig klädsel begåfvo sig begge af.

Ett litet stycke derifrån, låg en mindre kåta, der fans endast en liten kammare, i hvars bakgrund var uppförd en ugn af på hvarandra lagda stenar. Ugnen eldades så starkt att stenarne blefvo glödande, då göts vatten på dessa tills rummet uppfylldes med ett moln af ånga.

I bakre ändan var kammaren delad i tvenne på stockverk hvilande lafvar, den ena öfver den andra. När den heta ångan stiger uppåt, är det hetast på den öfra och här hade, efter badet, samlat sig män och qvinnor, så många som kunde rymmas, utan att det tycktes bekomma dem det ringaste; de piskade sig af alla krafter med björkrisqvastar.

När herr Sten och hans följeslagare öppnade dörren, slog en sådan hetta emot dem och de nakna, dimhöljda människokropparna gåfvo en så obehaglig anblick, att de skyndsamt drogo sig tillbaka.

Men doktor Hemming kom strax derefter ut derifrån i fullt naturtillstånd och röd öfver hela kroppen som en kokt kräfta.

»Detta är helsan,» sade han. »Ett sådant bad gör mig fem år yngre.»

»Jag föredrar elfven dernere, men ännu mer den härliga tafla jag har för ögonen.»

»Den få vi behålla hela vägen.»

»Så låtom oss då begifva oss af i tid.»

Med rika gåfvor, lönades den visade gästfriheten och i den fattiga lappkåtan glömde man aldrig att tala om det märkliga besöket.

Den lilla konvojen hade också fått ämne till mycket skämt och samtal; hvar och en hade någon tilldragelse af egenomlig art att berätta; de flesta hade låtit spå sig, och några talade om, andra tego med de gjorda förutsägelserna.

Biskop Hemming hörde till de senare; mot sin vilja hade han tagit intryck deraf och det återkom vid ringaste anledning och gjorde honom tyst och vid nedstämdt lynne.

Slottshöfdingen på Kalmar hade också låtit förutsäga sina öden. Hans lifligaste önskan skulle bli uppfylld, hade

qvinnan sagt, men hans glädje skulle icke bli af lång varaktighet.

»Hon var en olycksprofetissa!» utropade Hemming.

»Jag var den klokaste af eder alla, som icke lät henne spå mig,» sade Sten Sture.

»Narraktigare är att fästa sig vid det sagda,» tillade den förre.

»Kan det icke ega någon grund?»

»Är det verkligen omöjligt att läsa i det tillkommande?»

»Jag vill hoppas det!» sade doktor Hemming; »ty jag har alldeles ingen håg att lida en missdådares död.»

»Har hon spått slikt?» ropade alla skrattande.

»Hängning eller halshuggning, jag vet ej hvilketdera!»

»Hon är en bedragerska!»

»Sådan är hennes födkrok!»

När man kommit öfverens härom upphörde intresset för de gjorda förutsägelsena.

Färden genom Satakunda förunnade de resande många taflor af stor naturskönhet, men äfven med folket fick Sten Sture tillfälle att göra bekantskap; vid ankomsten till Björneborg kom det honom talrikt till mötes, som vanligt klagande sin nöd och anropande hans hjälp.

Men när han talade med inbyggarna om det myckna skadliga svedjandet, som vållade ringa gagn, då menade de, att så hade deras fäder gjort och funnit bäst; det var nog så också för dem.

»Om gamle Ragvaldi vore här skulle han säga: 'Det är med exempel man måste upplysa de okunnige'; hvarför finnas icke många hans likar?»

»Hvad behöfdes då presterna?» hviskade Hemming.

»Skullen I gå i vägen för hvarandra?»

»Vi skulle rödja undan alla Ragvaldi.»

Från Björneborg togs vägen öfver Kumo elf till Tavastehus. Der innehade Åke Göransson (Tott) slottslofven. Det var en tapper, rättsinnad herre, Stureslägten varmt tillgifven och hatare af allt förtryck.

Med honom kunde Sten Sture rådslå om hvad som borde göras för lindrandet af nöden i landet, hur man borde inrätta skolor och uppmuntra handaslöjd, samt bereda medel för densammas afsättning så i Sverige som Finland.

»I talen som gamle Ragvaldi,» sade Åke.

»Är han känd här?»

»Hela Finland känner och talar om honom, flere skolor har han inrättat för slöjdande.»

»Endast för detta?»

»Han menar, att den som lärt arbeta, den stjäla icke; fins tid till läsning, så mycket bättre. Det första kallar han husets grund och det senare påbyggnaden.»

»Är folket hugadt dertill?»

»Dess omtanke sträcker sig icke längre än till närmaste dag, och uppehållet för *den* ger dem nog att grubbla öfver. Den enda handaslöjd som idkas, är användandet af näfver, men endast för eget behof, möjligen litet träslöjd, längre sträcker det sig icke; och hvartill skulle det också tjena, då ingen möjlighet till afsättning finnes.»

»Och deras usla föda?»

»Hafven I, riddare, sett den som allmännast brukas?»
fortfor herr Åke. »Den kåta, I beskrifvit, tillhörde en rik man; vanligen träffar man nära ugnen, uppträdde på stänger, en mängd gulbruna flikar af tallens inre bark, liknande stycken af styft läder. Frågar man för hvad ändamål de kommit dit, blir svaret: 'Deraf blir bröd'. Oftast finnes endast vatten att skölja ned det, och hvem undrar om för dessa människor sömnen är den högsta och enda njutning.»

»Arma varelser!»

»Fiske och skytte äro visserligen allmänna, men dels fordras penningar att skaffa krut och någon större omtanka för fiskredskapen, dels är lojheten så stor, att de flesta föredraga att lefva sitt drömmande, sysslolösa lif framför arbetet.»

»Hurudant är sinnelaget?»

»Saktmodigt och tåligt.»

»Jag har funnit dem fåordige; det är som dystert allvar hvilade öfver dem.»

»Sådan är ock naturen, den beherskar dem omedvetet; de lefva i den och blifva sjelfva dolska och ligkiltiga. Men hon är blefven dem så kär, att de hellre svälta till döds hos henne än de begifva sig bort och söka rikare utkomst.»

»Här strandar den menckliga omtanken.»

»Tiden måste göra sitt stora utvecklingsarbete,» sade biskop Hemming, som hittills varit en uppmärksam åhörare; »århundraden skola förgå innan de menckliga fuskverken börja.»

»Dessa kunna dock vara ärligt menade.»

»Men de draga på sned, därför att fåfängan och småsinnet och det egna jaget alltid vilja vara med och bättra på. Jag börjar tro, att gamle Ragvaldi med mera skäl förtjente att efter sin död bli både skrinlagd och kanoniserad, än min store namne, ty de sanningar han uttalat finna sin tillämpning öfverallt. Att bygga på den fasta och säkra grund naturen föreskrifver, att locka upp i dagen brodden af de sädeskorn, som skaparen sjelf nedlagt, det är sann utveckling, men att med konstgjorda medel vilja påskynda utvecklingen är det fördömliga fuskverk, som drager hela organisationen på sned och gör det på sådant sätt, att århundraden efter skola komma att lida af följderna.»

»Tron I det är så svårt att bota begångna misstag?»

»Jag tror, att hvarje sanning, så liten den är, måste kämpa och vinna insteg, och som det fordras att många små göra rum för en enda stor, alltså stundar strid för kommande tider. Se deremot på lögnen, hur den genast sätter på sig påfågelsfjädrarne och gör sig till herre öfver hela verlden. Man tror den låter lätt fördrifva sig; tänken då på Kalmare-unionen; hvem har icke länge insett, att 'den kärliga bebindningen' endast är en storartad lögn, men har den icke ändå anhängare? Hur mycket blod har den icke redan kostat och hur mycket återstår?»

»Ve öfver de danske kungarne och allt det onda de vållat!» utropade herr Åke.

»I veten väl, att kungarne äro tillkomna för folkets synder?» inföll Hemming.

»Det vilja de icke sjelfva medgifva.»

»Bibelordet säger det likväl, men hvem spørjer om slikt? När det ogudaktiga folket ville tillbedja en guldkalf, så skafade det sig en sådan.»

»Mig tyckes det betyder litet hvad den kallas, som styr för riket,» sade Sten.

»Beror på sinnesbeskaffenheten. Det är möjligt, att ett okunnigt, fåviskt folk behöfver en herskare, som de tvingas lyda. Men om denne är en konung Hans med en son, sådan som denne prins Kristian sägs vara! Om girighet, otukt, hämdlystnad och högmod äro de egenskaper, som förnämligast utmärka dem, skola icke då dessa laster likt en afgrundseld lysa i undersåtarnes ögon? Men tro icke den väcker till afsky mer än hos fåtalet. De flesta skola begärligt gapa

efter den förbjudna frukten, och hvarifrån är det väl sedan pestbölderna förskrifva sig?»

»I ären förskräcklig!»

»Jag ville vara engeln med det bart huggande svärdet, som mejade synden från jorden; men det behöfs icke, människorna skola i sin tid sjelfva draga försorg derom . . . Men jag skulle vilja vara med,» utropade han förbittrad.

»Om hvad?»

»Jag ville hafva ett öga med den dag de förtryckte vända sig mot sina förtryckare och säga: 'Gör räkenkap!'»

»Måste icke hvarje generation göra det för sig?»

»Nej, nej! Århundraden skola knappt hinna med det; derpå vänta slägtandarne med oro och bäfvan, ty synd och brott ligga som tung blodskuld öfver dem . . . Och offren, de otaliga offren, som blifvit hvad de gjort dem till, hur hotande, hur förfärliga äro icke de vredesord, som utljunga från dem.»

»De hafva dock sjelfva en gång haft fri och egen vilja.»

»Men den från början snedvridna riktningen, lockelserna, de otaliga lockelser som deras herre haft i sin hand, har dragit dem allt närmare till honom, bundit deras viljor, deras tungor och deras samveten och gjort dem till hans kreatur.»

»Dock icke alla!» inföll herr Åke. »Att bojor kunna brytas lärer oss ock Kalmare-unionen.»

»Ja, af en man, som stälde sig i spetsen för folket och dermed gjort sitt namn odödligt; men tron I det blir förr än i nödens yttersta stund, som Herran sänder en ny Engelbrekt? Vid sådana tillfällen bäfva jordens mäktige, de kända att stöttor ramla från de vacklande tronerna och de vinka folken till stöd; de göra eftergifter för att sjelfva erhålla hjälp; på så sätt skall friheten småningom eröfras . . . Men veten I hvad som då inträffar?» sporde biskopen leende; »då skola folken sjelfva rycka ner de sista vacklande stöden för konungamakten och säga: 'Fall nu i afgrunden, derifrån du kommen är, nu skola vi styra sjelfva!'»

»Inbillen I eder, att det blir bättre då?» utropade Sten med en rörelse, han icke förmådde dölja.

»Hvem säger slikt? Värre skall det blifva! All den roflystnad och egenrättfärdighet, som förut varit gängse bland verdens store, den skall de små göra sig till godo. De förra hafva sagt: 'Edert är vårt . . .' En annan tid skall det heta: 'Det orätt bekomna vilja vi dela med eder'; och som de sist-

nämndas antal är ofantligt mycket större än de förras, alltså torde det hända, att de första roffarne icke få behålla mycket kvar.»

»Och hvad blir slutet?»

»Man skulle föreställa sig ett nytt kaos, om det icke blifvit utlofvadt ett tusenårigt rike.»

Uppehållet i Tavastehus blef tre hela dagar; derefter företogs den långa resan till Borgå.

Här lågo flera bref, som gått sjöledes, och väntade. Fru Kristina skref och berättade, att alla visade henne godhet och välvilja; fru Märta hade ändtligen kommit på besök till henne och de förenade sig nu i många helsningar till den ädla fru Gunilla Bese, herr Erik Thuressons efterleverska. »Jag känner henne väl icke,» skref Kristina, »men fru Märta säger så mycket godt om henne, att det storligen gladt mig, och vore det mig mycket kärt om min kära Anna, som var brudtärna på mitt bröllop, nu af sin moder anförtroddes åt mina omsorger; jag skulle vaka öfver henne med en moders ögon.»

Äfven borgmästare och råd tillskrefvo den nye riksföreståndaren, och så betecknande för det goda förhållandet är detta bref, att det förtjenar att läsas.

»Vår ödmjuke, underdånige, kärliche helsen, nu och alltid med vår herre!

»Käraste herre, värdes eder ärlighet veta, att nu om vårfrudag (8 september) fingo vi eder kärliga skrifvelse, i hvilken I sägen, att I ären karsk och sund väl öfverkommen till Åbo, hvilket oss allom tycker mycket väl vara, Gud dess lof hafve, att så i sanning är. Käraste herre, står ock alldeles väl till i denna landsändan, och vi vilja alltid vara eder fogde beständige att förvara och försvara här edert sängrum, som I oss fülleligen tilltron, i hvilket I skolen inga tvifvel hafva, att vi ju så alltid vele göra, Käre herre, yttermera skrifven I, att I velen gifva eder emot de ryssar till landmärket med den hjälp I kunnen åstadkomma, till att stilla de ryssar, som uppreste och församlade vore — — —

»Allsmäktig Gud och helge Sveriges patroner gifve eder der hjälp och bistånd till, att de kunde komma i det bästa. Käre herre, är det så, att eder göres vår hjälp behof, så bjuder oss till, och vi vele gerna komma edert herradöme till hjälp efter vår fattiga förmåga. Käre herre, det öppna bref

eder ärlighet skref oss och menigheten till, det vele vi förkunna för menigheten strax de nu hemkomma från marknaden; de äro ännu icke hemkomna, men oss tviflar inte, att vi med vår fattiga menighet vilja alltid veta edert bästa med den fattiga tjenst vi förmå. Härmed edert herradöme allsmäktig Gud befallandes.»

Äfven från biskop Mathias i Strengnäs kom en skrifvelse. Han skulle till michaelsmessan (25 september) göra bröllop för tvenne systerdöttrar, och de önskade allesammans, att riksföreståndaren och fru Kristina skulle öfvervara detsamma; men nu hade hon skrifvit, att om icke herr Sten återkom till den tiden, kunde och ville hon icke bevista högtiden. De bådo nu herr Sten, att han ville bereda dem glädjen af begges mycket kära och önskade besök.

Biskop Hemming var den ende, som icke erhållit något bref. »Bästa bref är inga bref», sade han skrattande, men ovisst var, om han också menade det.

Från Tönnes Eriksson på Viborg inträffade ett ilbud med underrättelse om, att de ryska underhandlarne dagligen väntades.

»Så skola vi icke heller låta vänta på oss,» sade herr Sten efter läsningen deraf.

Vägen mellan Borgå och Viborg förde genom stora skogar, genom kärr och moras, men med undantag af biskopen bestod hela skaran af ungt folk; dock var ingen raskare att tränga sig igenom än han, och muntert och lätt gick färden.

Endast ett par mil från Viborg hade man, genom en missvisning af vägvisaren, gjort en betydlig krok, så att man nu närmade sig fästningen österifrån, i stället för motsatta sidan.

Det var en klar och vacker höstmorgon och solstrålarne smögo sig här och hvar igenom de nästan sammanvuxna höga trädkronorna.

Då förde vinden ljudet af flera röster till de resandes öron.

»Hvad månede det vara?»

Skogsvägen var mycket smal och endast en ryttare om sänder kunde komma fram.

»Kanske någon vilsekommen, likasom vi,» sade riksföreståndaren. »Riden förut, herr riddare!»

Dessa ord åtföljdes af en blick till herr Johan Månsson, som skyndade att åtlyda tillsägelsen och satte af i firsprång.

Då ljud ett qvinnoskri.

»Följ honom, Esbjörn!»

Det var en märklig syn, som mötte dessa begge, då de efter några minuter kommo fram till en öppen plats i skogen.

Tvenne infödingar ville släpa med sig en ung flicka, som gjorde allt det motstånd hon förmådde; det var hennes skrik man hade hört.

Men på ett litet afstånd derifrån satt på sin gångare en mycket ung och vacker jungfru. Hon syntes häftigt uppretad, det nästan flammade i hennes ögon och näsborrarna vidgades af den snabba andhemtningen.

»Så borde krigsgudinnan se ut,» tänkte riddaren vid hennes första åsyn.

»Släpp henne!» befalde jungfrun och pekade på flickan, som jämrade låg på marken.

»Hon är mitt barn och jag gör med henne hvad jag lyster,» svarade den äldre af männen.

»Han har gifvit henne åt mig, hon skall bli min qvinna,» tillade den yngre och försökte lyfta upp henne.

Men flickan skrek och stretade emot.

»I ären en usling, Beppo, som viljen tvinga eder till en hustru,» sade jungfrun föraktligt.

Mannen släppte flickan och vände sig om. »Så har ingen kallat mig förr,» sade han.

»Jag gör det!»

Han närmade sig jungfrun, långsamt, smygande, liknande det vilda djuret, som bereder sig till anfall. Hon betraktade honom alltjemt lika oförskräckt och hotande som förut.

Riddaren och Esbjörn hade hittills förblifvit obemärkta. Nu red den förre hastigt fram.

»Ur vägen!» ropade han och styrde sin häst mellan Beppo och den unga jungfrun.

»Hvem ären I?» sporde hon öfverraskad.

»Skön jungfru, jag...»

»Som oombedd blandar eder i andras angelägenheter,» tillade hon stolt.

»Jag trodde...»

»Förmodligen att jag icke sjelf kunde reda mig?... Jag tackar eder!» Med dessa ord vände hon sin häst och beröfvade riddaren derigenom ännu en gång sin åsyn. »Kom hit, Beppo!» sade hon.

Mannen närmade sig ödmjukt. Med nedslagen blick afhörde han hennes förebråelser.

Det var omöjligt att höra orden, men på färgen, som kom och gick på syndarens anlete, kunde riddaren förstå, att jungfrun icke sparade på hårda ord och tillvitelser.

Under tiden hade den lilla skaran närmat sig. Vid åsynen af den syntes jungfrun mycket förvånad, men händelsevis föllo hennes ögon på Sten Sture, och hon utropade med glad öfverraskning:

»Riksföreståndaren!»

»Och hvem ären I, skön jungfru?»

»Känner I icke igen mig?»

»Anna Bjelke!»

»Så är det!» ropade hon gladt.

»Knoppen har så hastigt blifvit ros, att jag fruktade begå ett misstag.»

»Hvadan kommen I den vägen?»

»Vi togo miste om den rätta.»

»Der till venster träffen I på stora landsvägen till Viborg; jag kommer strax efter.»

»Vi vänta tills I blifvit färdig.»

Hon rodnade lätt, synbarligen hade det varit henne kärare, om de gifvit sig af förut.

Fadern till flickan stod ännu qvar på samma plats; det låg ett tröstlöst, liknöjdt uttryck öfver honom; knappt hade han skänkt en blick åt ryttareskaran; de utspärrade ögonen voro likasom fastgrodda vid marken.

Flickan låg orörlig qvar på samma ställe.

Den yngre karlen, fästmannen, hade något lurande i blick och väsen; han såg allt och alla, nästan utan att lyfta på hufvudet; likväl närmade han sig oförmärkt sina stamförvandter.

Esbjörn hade stigit af sin häst; han gick bakom karlen; ingen kunde begripa orsaken. Då lutade denne sig hastigt ned. »Stig upp, Zina,» sade han; »vi skola närmare talas vid.»

Hon lyfte på hufvudet och mottog stödet af hans hand; men i samma stund lyfte han henne i sin famn och skulle varit borta, om icke Esbjörn hindrat det. Det blef en brottning; flickan gled ned på marken igen, men männen kämpade som om det gällt lifvet.

Inga rop, inga uppmaningar att hålla upp ville hjälpa. Esbjörn, som inlät sig i striden med största lugn, fortsatte

den med stegradt intresse, och finnen snodde sig omkring honom, som om han icke tänkte släppa sitt tag förr, än han dödat sin fiende.

Sten Sture ville icke mista sin trogne tjenare, och han visste icke hur han skulle befria honom. Biskopen sade, att det var ett af de vackraste envig han någonsin sett, och menade det vara skada att afbryta.

Den gamle finnen hade äntligen fått upp ögonen; han följde striden med giriga blickar.

Anna Bjelke hade sprungit af hästen och tycktes ha god lust att närma sig de stridande, men Zina afhöll henne derifrån.

I samma ögonblick störtade en gammal qvinna fram ur skogen; en enda blick och hon kastade sig handlöst mellan de stridande med det enda ropet: »Son, son!»

I samma stund släppte finnen sitt tag. »Moder, hvad vill du här?» sade han.

»Hade du icke lofvat!»

»Jag kan icke lefva utan henne!»

»Är hon icke köpt?»

»Jo visst!»

»Och betald?»

»Mer och icke mindre.»

»Då är hon din!»

»Hon vill icke!»

»Hon skall!»

»Jag har för många emot mig!»

Qvinnan såg sig omkring. De snabba blickarna flögo från den ene till den andre, tills de slutligen stannade på Zina, som fortfarande höll sig fast vid Anna Bjelke. Denna lade skyddande sin hand på flickans hufvud.

»Den här gången äro *de* starkast,» sade qvinnan till sin son, »en annan gång är ordningen hos oss . . . Kom, låt oss gå!»

Hela ryttarskaran hade stigit af hästarna; några af tje- narne togo vård om Esbjörn.

På qvinnans: »Kom, låt oss gå!» svarade Sten Sture ett befallande: »Ännu icke!» Derpå vände han sig till fadern och sporde: »Är det sannt, som qvinnan mäler, att du sålt ditt barn?»

»För nöds skull!»

»Hvarför arbetade du icke?»

»Jag var sjuk.»

»Och hon?»

»Hon vårdade mig.»

»Hvad fick du i vederlag?»

»Ett helt spann mjöl.»

»Var det allt?»

»Allt?» upprepade mannen. »Jag fick likasom de rika äta bröd en hel vinter. Det räddade icke allenast mitt lif, det gjorde mig frisk igen.»

»Samtyckte du till handeln?» sporde Sten Sture sedan den unga flickan, som nu stod bredvid fadern.

»Jag visste icke af den.»

»Slikt angick icke henne,» inföll qvinnan.

»Hon visste, att jag höll henne kär!» utbrast Beppo.

»Och du visste, att jag icke likade dig!»

»Hon sporde mig, hur vi skulle gälda mjölet, och jag svarade: 'Kommer tid, kommer råd',» inföll den gamle; »aldrig trodde jag, hon skulle vilja bringa skam öfver sin faders hufvud!»

Flickan såg förskräckt upp; hon tvekade synbarligen hvad hon skulle göra.

»Veten I icke, att handel med menniskor är förbjuden?» frågade riddaren med sträng röst.

Qvinnan tog till ordet: »Byteshandel är vanlig!»

»Endast mellan köpmansvaror.»

»Jag är hemma i läkekonsten, och jag såg att han der skulle förgås. Sonen min förtärdes af älskogsqual, och fast hon endast är en fattig jänta, beslöt jag att göra henne till min sonhustru.»

»Då frestaden I mig med mjölet!»

»Sade jag eder icke, att jag aldrig skulle godvilligt äkta honom?» utropade Zina.

»Derför kokade jag en kärleksdryck! Ve mig, att jag det gjorde!» utropade qvinnan och ref af de gråa hårstrån, som betäckte hennes hjessa.

»Kärleksdryck?» sporde Zina häpen.

»Jag drack den, icke sant?» hviskade sonen.

»Du kom in i kammaren före henne, och tömde den, mig ovetande.»

»O, moder, moder!»

»Men hon skall tillhöra dig!» skrek qvinnan, »eller också skall han der betala hvad han fått.»

»Hur högt skatten I mjölet?»

»Tio örtug!»

»Se der!» sade riddaren, »der hafven I penningarna.»
Han lade dem i qvinnans hand.

»Men löftet han gifvit?» sade hon tvekande.

»Är han nu löst ifrån,» svarade riddaren.

Hon såg medlidsamt på sonen.

Denne var en sann bild af förtviflan, på samma gång hans blodiga ansigte och sönderrifna kläder gaf en nästan förskräckande anblick.

»Vi hafva icke mera någon rätt,» sade han.

»Men henne skall jag hata till min sista stund!» skrek qvinnan och gick med knuten näfve emot Zina, som med omisskännelig glädje hade lyssnat till det föregående.

Vid det hotande tilltalet drog hon sig rädd undan.

Om någon under detta gifvit akt på Anna Bjelke, skulle han märkt hur hennes rynkade ögonbryn uttryckte det högsta missnöje; nu kunde hon icke längre bekämpa sin otålighet: »Beppo!» ropade hon.

Han såg upp på henne med ett tröstlöst uttryck.

»Blygs du icke, som vill kallas en man, för en sådan eländig svaghet. Hur tror du, att någon flicka i verlden skall älska slik en stackare?»

Ett bifallssorl förnams från svennerna.

Beppo rodnade; han kastade en snabb blick på dem och svarade förvirrad: »Det var älskogsdrycken.»

»Men din egen svaghet har förlänat den en kraft, som den annars aldrig skulle egt.»

»Jag kan icke frigöra mig från dess verkan.»

»Du kan, men du vill inte.»

»Jag vill nog,» sade han tvekande.

»Brukar det icke vara sed bland eder, att den som giljar också ger fästegåfvor?»

»Jo visst!»

»Hvad har du gifvit?»

»Hon har ständigt visat bort mig.»

»Har du någongång lagt jagtbyte för henne?»

»Nej!»

»Vågat lif och blod?»

»Först i dag!»

»Han trodde sig så säker!» inföll modern.

»Och därför köpte han henne!» återtog Anna föraktligt.

»Fy, fy, Beppo! Det är en skymf, du måste aftvä.»

»Kan jag det?»

»Om du vill!»

För första gången såg han riktigt upp på Anna och sade:

»Säg mig, hvad jag skall göra?»

»Lofvar du också att lyda?»

»Det gör jag!»

»Så begif dig genast härifrån.»

»Hvarthän?»

»Verlden är stor!»

»Jag duger ingenting till.»

»Låt pressa dig till matros.»

»Matros!» Det lyste till i ögonen på honom.

»Nå, duger icke det?»

»Jo, matros vill jag bli!»

»Och lemna mig allena i pörtet!» ropade qvinnan.

»I måsten bota för den syndfulla dryck I redde», svarade Anna, »och dessutom glädjas att sonen eder kommit på bättre tankar. En dag torde han återkomma som en förbättrad människa.»

»Skall Zina då...» Beppo afbröt, men nästan bönfällande gingo hans ögon från Anna till henne.

»Zina har sin frihet, hon som du, och första steget hvarmed du bevisar dig vara en karl, är, att du icke spörjer om slikt.»

»I skolen bli nöjd med mig», sade han. »Kom mor!»

»Jag litar icke på honom», sade Anna sakta till riksföreståndaren, som stod henne närmast.

»Hvad viljen I mer göra?»

»Hör på der!» ropade hon till qvinnan; »kom närmare, får jag säga dig något.»

Denna lydde motvilligt.»

»Du tycker, jag handlat strängt?»

»Han är mitt enda barn!»

»Är icke hon hans enda?»

»Får han icke behålla henne?»

»Nej, hon följer med mig!»

»Det är rättvist.»

»Men då blir han också allena.»

»Får väl det!»

»Det likar mig icke...»

»I viljen väl ej?...»

»Jo, jag vill att du, som kan äta riktigt bröd hela året om, skall gifva honom din sons andel.»

»När det är för deras skull jag förlorar honom. Nej, jungfru, det gör jag icke.»

»Betänk dig väl! Om han kommer tillbaka, blir det icke för din skull, utan för hennes.»

Det gjorde till; hon vände sig om. Beppo stod vid skogsbrynet och väntade på henne, men både Zina och hennes far hade gått till honom, och försonta tryckte de hvarandras händer.

Hon syntes mäktigt öfverraskad och vände sig nästan med vördnad till Anna. »I ären mycket klok för edra år, jungfru,» sade hon. »Handlen och vandlen som eder godt synes.»

Anna nickade belåtet och gick rakt öfver till de samtalande. »Veten I hvad, gammelfar,» sade hon, »mig lyster att taga Zina hem till mig.»

Flickan uppgaf ett glädjerop.

Begge männen syntes helt förskräckta.

»För att det icke skall blifva eder för ödsligt,» tillade jungfrun, »flytten I under tiden till Beppos moder; hvad förändring som sker vid hans återkomst, blir då först skäl att tala om.»

»Vill du *då*?» sporde Beppo.

»Hur kan jag veta det nu!» Men Zina skakade hand med honom när de skildes, och följde sedan glad med jungfrun.

»Jag tror vi kommit till undrens land!» utropade under tiden biskopen. »Det är skogens drottning, som stiftar lag för sina undersåter.»

»Och gör det med lika mycken klokhet som behag,» tillade Sten Sture. »Se bara hur ödmjukt de tyckas foga sig efter hennes vilja.»

Herr Johan Månsson yttrade icke ett ord, men hans ögon, öron och alla sinnen tycktes vara upptagna af obegränsad beundran.

När jungfrun vände tillbaka, strålade det vackra, ungdomliga ansigtet af belåtenhet. »Detta är den femte tjenarinna, jag under året fört hem till min fru moder,» sade hon skrattande; »men nu måsten I, ädle herrar, tåga förut, ty jag vill icke lemna Zina allena efter, och min sadel har icke plats för två.»

»En af mina tjenare skall lemna henne sin häst,» sade herr Sten, »och ändå hinna lika fort fram som vi.»

Så blef det, och den lilla karavanen satte sig derpå i rörelse.

Riksföreståndaren och biskopen redo på hvar sin sida om jungfrun, men nära efter dem kom den betagne slottshöfdingen, herr Johan Månsson.

»Gifven I eder ofta ut på sådana vågsamma färder?» sporde Sten Sture.

»Jag har icke det ringaste att frukta,» svarade hon.

»Det är förmodligen skogens andar som skydda eder,» tillade biskopen.

»Min svåger, den ädle herr Tönne Eriksson, säger, att det är den benämning man gifvit mig.»

»Och hur lyder den?»

»A. B.»

»A. B!» upprepade Sten Sture.

»A. B!» suckade Johan Månsson.

»Hvad betyder den?»

»Det vet jag icke, icke heller hvem som gifvit mig den, men derunder är jag känd vida omkring, säger man,» tillade hon skrattande.

»Det kan jag intyga redan från Åbo,» sade herr Sten och kastade en blick bakom sig på den högt rodnande Johan Månsson.

»Det måsten I en annan gång berätta mig,» sade hon. »Låten mig nu visa eder de gräfningar till Saima kanal, som min ädle fader började.»

Och hon påvisade de gjorda gräfningarna nästan med vördnad, och talade sedan om den stora nytta, som dermed varit åsyftad.

Medan samtalet ännu fortgick hade man hunnit nära till fästningen.

»I kommen från orätt sida, ädle herre,» sade hon undskyllande till Sten Sture; »min svåger har tågat vester ut för att möta eder.»

»Det är mig lika kärt, att först helsa eder fru moder och herr Tönnes ädla husfru.»

»Stor tack; men det festliga emottagandet?»

»Skänker jag gerna efter!»

Men i samma stund ljödo kanonskotten från vallarna; någon hade varskott den antågande skaran. Fästningspor-

tarna flögo upp och de resande befunno sig snart inne på den stora gården.

Fru Gunilla och den unga slottsfrun skyndade att emottaga den ärade gästen; den senare var isynnerhet mycket brydd för att hennes herre icke var hemma vid hans ankomst, men riksföreståndaren försäkrade henne, att han litet fäste sig vid slikt. »Att herr Tönne drager en rätt omsorg för länets angelägenheter, är mig långt mer än tomma ceremonier,» sade han,

Emellertid hade skotten varskott slottshöfdingen, och han kom tillbaka i firsprång, åtföljd af en både stor och lysande skara.

Många finska herrar hade sällat sig till honom för att samtidigt få helsa den nye riksföreståndaren, och Sten Sture befann sig snart i kretsen af en stor hop allvarliga män, som med honom ville rådpläga om landets ställning.

För dem alla stod Ryssland såsom en lavin, den der hotade att öfversvämma hela landet, och intet syntes dem viktigare, än att leda dess strömmar i andra fåror. När därför herr Sten sade dem, att det just var med anledning af de krigiska planer han fruktade att särdeles danska kronprinsen hyste, och med kännedom om att de danska åtgörandena alltid började med en allians med Ryssland, som han nu ville förekomma detta medelst ett nytt fredsförbund med den östra grannen, då tyckte alla de finske herrarne att detta var klokt handladt, och när de skilts från honom, sade de sins emellan, att sällan hade väl så ung en herre lagt så kloka råd.

Herr Johan Månsson var redan förut bekant med fru Gunilla, och den beundran han yttrade för hennes unga dotter, minskade icke det deltagande hvarmed hon lyssnade till honom.

»Jag kan väl säga,» sade han, »att jag liknar en stam, hvares alla grenar förtorkas; den olyckliga spådom, som blifvit uttalad öfver min släkt, hotar att gå i fullbordan.»

»I hafven ju tvenne söner?»

»Som begge beslutat att icke gifta sig.»

»De kunna komma på andra tankar.»

»Sådan var deras hädangångna moders högsta och innerligaste önskan. Att den skall gå i uppfyllelse, beror måhända på eder, ädla fru.»

»På mig?»

»Och eder sköna dotter.»

»Anna är ännu mycket ung.»

»Vänare jungfru har jag icke skådat, och hennes friska, hurtiga väsen måste intaga hvar och en.»

»Låtom oss se tiden an, herr riddare.»

»Om jag under någon förevändning kan förmå min yngste son, Åke, att resa hit.»

»Liknar han sin styfbroder, den unge hjälten, riddar Åke Hansson?»

»Samma vekhet i hjertat finnes hos begge, men hos den senare röjes den mera i lynnet. Den största lycka, som kunde vederfaras honom, vore visserligen att vinna så ädel husfru som eder dotter.»

Fru Gunilla satt tankfull några ögonblick. »Anna är mitt yngsta och jag må väl säga, käraste barn,» sade hon. »Nästan genom ett underverk blef hon vid tre års ålder räddad från en våldsam död; bör jag väl utsätta henne för de faror, som hota? . . .»

»Om hon binder sitt öde vid sonsonens till Engelbrekts mördare, menen I, ädla fru?»

»Förlåt, detta är en ömtålig sak. Jag nekar icke, att den spådom I omtalen, väcker min fruktan. Men å andra sidan aktar jag eder och edra söner högt, och om de unga fatta tycke för hvarandra, förbjudes jag af pligt och samvete att lägga hinder i vägen.»

»Tack! I glömmen den andra möjligheten: att hon är kallad till en räddande engel för vårt hus.»

»Hennes ädle, hädangångne fader skulle lika det väl.»

Tvenne dagar efter riksföreståndarens ankomst infunno sig ändtligen de ryska kommissarierna.

Den ständiga tvistefrågan om gränsregleringen bragtes åter å bane, men herr Sten bevisade sin rätt med så goda skäl, och framhöll de ömsesidiga fördelar, som skulle komma de begge länderna till godo, i fall man kunde blifva öfverens om en varaktig fred, med sådan framgång, att de ryske utskickade gingo in på en dagtingan, som påföljande år skulle befastas af storfursten sjelf, gemensamt med de ombud, som riksföreståndaren för detta ändamål förband sig att sända till Moskva.

Men till ett så godt beslut kom man icke snart; i tvenne veckor höllos dagliga öfverläggningar, och medan dessa pågå, skola vi se oss vidare om på Viborg.

Zina hade blifvit Annas tjenarinna och tycktes ingalunda sakna det vilda skogslif hon hittills fört. Med storlydande glädje utbytte hon sin fattigmans drägt och sina simpla näfverskor mot de aflagda kläder Anna gaf henne, och beundrande skådade hon den fagra bild, som källan återspeglade. Allt slottets folk tycktes vara af samma mening, och den qvinliga behagsjukan njöt i rikt mått af sin lättvunna seger.

Men på Esbjörn lade hon synnerligen an; när hon tackade honom för sin räddning, gaf hon blickar, som gick den hederlige tysken genom märmg och ben, men likväl skydde han icke elden, utan sökte, likasom flugan, alla tillfällen att bli bränd.

En vecka efter Zinas ankomst till Viborg kom hon tidigt en morgon instörtande till sin unga herskarinna och kastade sig till hennes fötter.

»Låt dem icke taga mig härifrån!» utropade hon för-
tviflad och under strömmande tårar.

»Hvem? Hvilka?»

»Min fader och Beppo; de komma begge!»

»Förmodligen för att få tala vid dig.»

»Nej, jag vill inte . . . Jag är rädd.»

»Så otacksam kan du icke bevisa dig! Jag går och tar emot dem, men du kommer genast efter så snart jag kallar.»

Den unga jungfrun gick och lyssnade tåligt till den gamles klagan och längtan efter dottern.

»Hafven I det icke bra, henne förutan?» sporde Anna.

»Jo visst, men mor Sara är i behof af henne.»

»Hon tycker, när jag kommer bort,» inföll Beppo, »kunde väl Zina komma hem.»

»Hon vill icke!»

»Det borde hon sjelf säga.»

Anna sände ett bud efter henne, men hur förvånad blef hon icke vid åsynen af Zina, klädd i sina gamla paltor och med håret nästan i tofvor.

Hon helsade de begge männen lika skyggt och främmande som hon fordom brukade, och utan att en enda gång lyfta upp ögonen.

De öfverraskades icke deraf, men Anna gjorde det så mycket mer; Zina syntes henne en mästarinna i förställningskonst och slikt likade henne icke. Hon lemnade dem allena, för att icke synas inverka på det beslut som skulle

fattas, och öfvertygad om, att Zina icke af några skäl skulle låta öfvertala sig.

När hon en stund derefter återvände, fann hon Zina gråtande och de begge männen mycket upprörda.

»Hon vill icke!» utropade den gamle.

»Fastän jag lofvat henne att aldrig komma tillbaka,» tillade Beppo.

»Vore det inte annat!» snyftade Zina.

»Tig!» mumlade gubben.

»Var det icke med det vilkoret du fick vetat?» bifogade Beppo hviskande.

»Men jag vill och jag skall säga det!» utropade Zina.

»En stor fara hotar eder, ädla jungfru.»

»Mig?» sporde Anna förvånad.

»Mor ville säga den till Zina, för att hon sedan skulle kunna varsko eder.»

»Hvarför kan hon icke säga mig den sjelf?»

»Derför att det kommit långväga bud derom.»

»Om den hotande faran?»

»Om den också.»

»Hör nu, Beppo, jag likar icke sådant mörkt tal, hvad som skall sägas mig, måste sägas rent ut.»

»Det är ett zigenarfolk som kommit.»

»Till eder?»

»De våga sig icke hit.»

»Och nu vill mor Sara att jag skall låta spå mig.»

»Nej, de vilja!»

»De känna mig således?»

»Så låter det.»

»Min fru moder älskar icke slikt, och utan hennes lillåtelse, går jag icke till dem.»

»Just derför hade Zina kunnat föra budet.»

»Men Zina vill inte?»

»Jag måste!» utropade flickan.

»Hvad tvingar?» genmälde Anna.

»Säga de icke att en stor fara hotar eder, och hur kan jag då tveka?»

»Jag säger som det är,» utbrast gubben. »Mor Sara vet att trolldom är förbjuden och då hon nu utsätter sig för så stor fara, tycker hon bästa valuta vore att få igen Zina.»

»Hvarför sägen I icke, att det är för min skull?» bifogade Beppo med bitterhet.

»Jag säger intet annat än jag vet.»

»Men hur kan spåqvinnan förutsäga mitt öde, då jag icke är närvarande?» inföll Anna nyfiket.

»Zina skulle medtaga något klädesplagg som I brukat föregående dag.»

»Hade hon bestämt någon viss tid?»

»I afton klockan sju, då är nedan djupast.»

»Måste jag komma ensam?»

»I fån medtaga så många I viljen.»

»Så säg då, att om jag erhåller min moders tillstånd, skall jag för visso komma.»

När de begge männen gått, skyndade Zina att kläda om sig, medan Anna gick till sin moder; der träffade hon sin syster och herr Johan Månsson; för dessa berättade hon nu hvad som händt och tillade, att hon gerna ville efterkomma inbjudningen.

Men fru Gunilla var ingalunda hugad derför.

Då berättade herr Johan om det zigenarfölje, som påträffats under färden genom Satakunda, och tillade att lika enkla som de voro i sitt väsen, lika underbara voro deras förutsägelser.

»Låt mig gå!» bad Anna ifrigt.

»Betänk för hvad du utsätter dig!»

»Jag behöfver icke färdas allena.»

»Viljen I tillåta mig att blifva eder ledsagare, ädla jungfru?» sporde riddaren.

»Det viljen I?»

»För visso skulle det vara mig ett stort nöje.»

»Då tveken I väl icke, kära moder?»

»Så gå då, men betänken, att jag räknar timmarna till eder återkomst.»

Tidigt på eftermiddagen begaf man sig af. Med Anna och riddaren följde en tärna och tre tjenare, förutom tvenne vägvisare; man hade tre mil att färdas och vägen var på sina ställen oländig och svår.

Anna var utom sig af glädje; hon berättade riddaren att hon alltid önskat att låta spå sig, men hennes moder hade icke tillåtit; nu hade hon riddaren att tacka derför och hon önskade kunna bevisa honom hur tacksam hon var.

»Låtom oss först inhemta hur pass belåten I blifven med spådomen!» sade han.

»Hur blefven I med den förutsägelse I fick?» sporde hon

»Den var mig allt för gåtfull.»

»Kunnen I säga den till mig?»

»I skullen betvifla mina ord.»

»Hvadan tron I slikt?»

»Den var att A. B. skulle fullborda min slägts öde.»

»A. B. är ju jag?»

»Det hafven I redan sagt mig!»

»Men då — då . . .?»

»Deraf skulle jag kunna tro, att våra öden genom osynliga länkar dragas till hvarandra.»

Anna svarade icke, hon tryckte sporrarne i hästens sidor och red en famnsbredd förut.

Riddaren lät henne hållas. »Jag borde icke ha sagt henne det,» tänkte han.

Men efter en halftimmas färd, saktade Anna sin gångare så att hon åter kom jemnsides med riddaren. »Kunnen I förlåta mig?» sporde hon.

»För hvad? I hafven icke förbrutit eder!»

»Jag har illa lönat eder godhet att följa mig åt; men edra ord föllo mig så underligt före.»

»Det förvånar mig icke.»

»Kunnen I tyda dem?»

»Jag har icke försökt.»

»Nu börjar jag frukta för hvad spåqvinnan skall säga . . . Tänk om det blef — detsamma.»

»Låtom oss vända om!»

»Nu ären I rädd?»

»Ja, för att eder förmodan skall slå in.»

»Det viljen I icke?»

»För eder skull!»

»Kan man undgå sitt öde?» sporde hon och såg forskande på honom.

»Jag vet inte.»

I samma stund blef hennes häst skrämmd af en fallande gren och reste sig på bakbenen samt höll på att kasta af ryttarinnan, som var alldeles oförberedd på den häftiga rörelsen. Riddaren fick lyckligtvis fatt i betslet och lugnade med några ord det skrämmda djuret, innan han lade tyglarne tillbaka i den unga flickans händer.

»Aldrig har jag burit mig så dumt åt,» sade hon rodnande af blygsel. »Nu hafven I sannerligen bevisat eder vara mitt öde.»

»Ett bättre och skönare vill jag bereda eder.»

Det var redan mörkt när de kommo fram till mor Saras stuga, men tjärbloss voro på flera ställen inkörda såväl i träden som utanför sjelfva stugan. Flera personer rörde sig deromkring och riddaren utropade hastigt:

»Sen I de begge näfverklädda figurerna, de äro de samma som spådde oss i Satakunda.»

»Är det möjligt?»

»Ännu hafva de icke sett oss; riden fram allena, jag stannar kvar här, och kommer efter.»

Hon nickade bifallande och skyndade att efterkomma hans råd. När hon stannade gångaren midt för stugudörren, stod den näfverklädda qvinnan midt framför henne. »Välkommen!» sade hon.

»Tack!»

»Ädla jungfru, hvad hafven I gjort af eder följeslagare?» sporde qvinnan vidare.

»Jag har flera, som I se'n!» och hon visade på tjenarskaran, som närmade sig.

»Om det icke är flera än dessa, måste edert hjerta vara så upptaget af en annan bild, att den med- eller omedvetet följer eder, hvarhelst I färdens!»

»Börjen I redan eder spådom?» genmälde Anna, som sökte bibehålla fattningen.

»Stunden är inne och jag känner mig uppfylld af andans kraft,» utropade qvinnan, i det hon hastigt fattade Annas hand och förde henne in med sig i stugan. Här skulle varit alldeles mörkt om icke en gryta stått på golfvet, ur hvilken uppsteg en blåaktig eld, som spred ett underligt sken.

»Se, se! Elden har sjelf tändt sig, kom och skåda hvad ödet förelagt eder!»

Och hon räckte henne en liten bägare och sade med ett underligt tonfall: »Drick!»

Men Anna ville icke, hon sköt den ifrån sig, då mötte hennes ögon sierskans, hon kände att denna fick en sådan makt med henne, att den var omöjlig att motstå; hon ville vända bort ögonen, men de drog osfrivilligt tillbaka och derutifrån ljöd en underlig entonig sång. . . En nästan berusande lukt spred sig i rummet och allt större och större

blefvo hexans ögon, allt mera fruktansvärd den röst, som ropade till henne: »Drick, drick!»

Hon ville släppa bägaren i golfvet, men den likasom lådde vid handen, hon förmådde det icke och allt vildare ljud sången derute, allt mera beherskades hon af de hotande blickarna och från hvarje vrå af kammaren var det som om röster ropat till henne: »Drick, drick!»

Och hon förde drycken till läpparna och drack!

Det var en mild smak af örter, den uppfylde henne med välbehag och hon måste tömma bägaren ända till botten. Omedvetet slöto sig hennes ögon, hon sof ej, föll icke, det var som om luften sjelf uppehållit henne, ty ett vidrörande kände hon icke . . . Äntligen förmådde hon lyfta ögonlocken . . . Hexan var borta . . . Sången hade tystnat . . . Hon stod allena i kammaren, men från kitteln, som stod på golfvet, stego de blåa lågorna allt högre och högre . . .

Då varnade hon ibland dem en röd låga, den likasom utbredde och svepte sig omkring de andra, allt under det den tycktes vilja taga form. Men de blå lågorna ville icke, de sträfvade synbarligen emot, de sträckte sig emot Anna, hon skymtade menniskoliknelser och de ropade alla till henne: »Försoning, försoning!»

I samma stund var det som om den röda lågan förlorat sin kraft, den sjönk tillsammans och blef till ett menniskohufvud, som höjde sig ur en blodpöl. Också det fäste sina blickar på Anna och ropade: »Försoning, försoning!»

Den annars så modiga flickan erfor en onämbar fasa, men hennes kraftiga natur gjorde sig gällande och hon sade: »Hvad skall jag göra?»

Upplöstes förtrollningen, eller hvad vållade att det blef alldeles mörkt omkring henne? Hon visste icke längre om det var verklighet eller endast en dröm att hon tyckte sig se en gammal riddare som sade henne, att en stor blodskuld hvilade öfver hans släkt; ingen af dess medlemmar var befunnen värdig att afplåna den; hon förmådde det om hon ville uppoffra all jordisk glädje och lycka för en så ädel gerning.

»Hvad skall jag göra?» frågade Anna ånyo.

»Gå den väg som öppnar sig för eder, bli dens husfru, som först räcker eder sin hand.»

Riddaren talade vidare om krig och örlog, om en stor, högsinnad handling som man väntade af henne och som

skulle betala skulden till fäderneslandet. Men Anna kunde endast glimtvis påminna sig detta efteråt; nu måste hon verkligen hafva fallit och derefter kommit i tung sömn, ty hon vaknade af att hon hörde mor Sara säga:

»Nu, jungfru, är tid att stiga upp!»

När hon såg sig omkring, befann hon sig liggande på en mjuk mossbädd; morgonsolen lyste in genom stugudörren, som i samma stund öppnades utifrån af herr Johan Månsson.

»Alla goda andar vare lofvad att I åter är kry och rask!» sade han och gick närmare.

Hon lade leende sin hand i hans och steg upp ifrån bädden, men lika hastigt ryckte hon den tillbaka vid minnet af drömriddarens spådom; hon var sjelf blott sexton år, och femtioårig som Johan Månsson fick inte hennes tillkommande herre vara.

Som riddaren inte anade hennes tankar, kunde han heller icke gissa orsaken till den häftiga rörelsen.

Han berättade om, hur efter lång väntan han ändtligen begifvit sig fram ur skogen; zigenarfolket hade helsat honom som en gammal bekant, men tillrådt att jungfrun skulle lemnas ostörd till följande morgon, efter tredje hanegället.

»Jag sände genast en tjenare för att underrätta eder moder,» tillade han, »och sjelf har jag, såsom en sannskyldig riddare vakat öfver att intet ondt skulle vederfaras eder.»

Anna tackade honom, men hade all möda att återvinna sitt vanliga friska lynne. Småningom lyckades det henne och då sade hon Sara att det mycket ångrade henne att hon kommit för att låta spå sig; liten vinst hade också zigenarne haft deraf, då hon lika litet gifvit, som de begärt något af henne. De väntade väl i granskapet?

»Nej!» svarade den tilltalade. »De hafva färdats härifrån och komma nog aldrig åter.»

»De kommo väl icke för min skull?»

»Icke allt i världen göres för slem vinning,» genmälde Sara; »de hafva ock sina gudar som säga: Gå! och de gå. Kom! och de komma.»

Detta tal stillade icke den oro som fylde Annas själ, hon bytte därför om ämne och sporde när Beppo skulle begifva sig af.

Men mor Sara hade större lust att han stannade hemma och sade slutligen rent ut, att om Zina ville komma till dem, skulle hennes gamle far få stanna qvar hos dem, på spisel-

muren var plats nog och af bröd och välling fans nog för, fyra munnar; men tredskades hon, då skulle den gamle bort det fans nog af tiggare honom förutan.

Det lyste till i Annas ögon, medan hon lyssnade härtill, men lugnt och bestämdt kom svaret.

»Zinas fader får följa med mig; på Viborg är godt om rum tänker jag!»

»Och Zina?» mumlade Beppo.

»Blir hos sin far!»

»Var det icke det jag sade eder, mor!»

Qvinnan vaggade fram och tillbaka. »Var tröst, sonen min, jag skaffar nog råd!»

»Försök icke att hemta henne med våld,» genmälde Anna. »I veten icke, hvartill jag är i stånd.»

»Var en man, Beppo,» sade riddaren och lade sin hand på hans axel.

Under tiden hade Zinas gamle fader rest sig, han lade samman hvad han ville föra med.

»Nej!» utropade ynglingen, med häftig beslutsamhet. »Det är icke gamlen, som skall gå, utan jag!»

»När jag lofvat skaffa råd...?»

»Det blir bara svek och list... Nej, nu står jag vid det jag sagt...»

»Bra taladt, Beppo!» utropade Anna. »Det ligger ett fartyg och lastar vid Viborg, följ med det.»

»Får jag?» sporde ynglingen, strålände af glädje. »Får jag följa nu strax?»

»Låt honom göra det,» hviskade riddaren till Anna. »Annars läggas nya hinder.»

Hon samtyckte och nu började ett lifligt uppträde. Mor Sara gret och skrek, medan hon med otrolig hastighet plockade fram kläder, skodon, knifvar och alla slags ting, som hon ville sonen skulle medtaga.

Denne valde ut det bästa och minsta, allt det andra slängde han undan. Hvad som kunde rymmas i näfverväskan fick komma med, icke mer. En bättre rock hade han, den satte han på och sade sedan: »Nu är jag färdig!»

Afskedet från modern och gamlen var kort och godt ett »Gud signe!» Hon hängde ett trollmedel kring hans hals, det skulle skydda mot allt ondt.

Så begaf sig Anna och riddaren äntligen på väg; Beppo var med bland deras följe.

Men hos jungfrun återvände tankarna snart på hvad hon sjelf genomlevvat, de lade ett moln öfver hennes panna och blekte rosorna på hennes kinder.

»I ären icke glad i dag?» sade riddaren till henne.

»Det är allt den der spådomen.»

»Den var således icke god?»

»Beror på! . . . Det var en syn, som jag tror aldrig går ur mitt minne.»

»Af en riddare?»

»Riddarkedjan såg jag icke.»

»Ung och fager, förmodligen?»

»Nej gammal, men med det ädlaste utseende.»

»Minnens I det ännu?»

»Så tydligt som stode det framför mig!» Och nu beskref hon inte allenast anletsdragen, utan också ansigtets form, färgen på håret och lifrocken han bar, till och med ett bref med vidhängande sigill, som han bar i venstra handen.

»Men det är ju min ättefader, I beskrifven,» utropade riddaren förvånad.

»Ätte-fa-der . . .»

»Östgöotalagmannen Bo Nilsson! Jag har hans afbildning på Kalmarehus, sålunda klädd som I sagt. Skada att I väl aldrig kommen dit, så att jag får visa eder den.»

»Nej, det gör jag väl aldrig,» sade Anna och drog tungt efter andan.

»Likväl faller mig underligt före, att I blifvit mig nästan förutsagd.»

»Huruledes?»

»Först detta A. B., som mötte mig och som man sade hade afseende på mitt slägtöde.»

Hon böjde endast på hufvudet, men så blek hon blifvit, den unga jungfrun!

»Sedan spådomen.»

»Spådomen?»

»Af samma zigenarfolk, som mött eder i natt; de förutspådde mig eder åsyn, visserligen i mycket dunkla ordalag, men edra egna ord vägledde mig . . . De gáfvo mig mod att till fru Gunilla framföra mitt hjertas innerligaste önskan!» Riddaren var så upptagen af sitt ämne, att han icke gaf akt på den sinnesrörelse, som Anna icke förmådde dölja.

»Hvad svarade min moder?» sporde hon.

»Jag fruktar det likade henne icke väl, men hon samtyckte dock att mina söner sjelfva skulle få komma hit och fresta sin lycka; afgörandet är uteslutande beroende af eder.»

Hur färgen vände åter!... Hans söner, ja det kunde så vara... Hon trodde till och med att hon skulle ge den företrädet, som mest liknade honom.

Var det nu den vackra morgonen, eller de nyväckta glada tankarna som bestormade det unga hjertat, hon qvitterade och skämtade som en liten sångfogel och riddaren yttrade förtjust:

»Viljen I icke följa till Sverige?»

»Riksföreståndaren har bringat helsning derom till min moder, från fru Kristina.»

»Nåväl?»

»Jag vet icke om hon samtycker.»

»Och I sjelf?»

»Jag lyder!»

»Lika gerna?»

Hur hon rodnade! »Gerna vill jag ännu en gång återse Sverige.»

»Tack för det ordet! Anse mig nu som eder faders gamle vän och låt mig sedan utan alla omsvep göra eder en maktpåliggande fråga.»

»Jag skall besvara den!»

»Hafven I här någon hjertevän?»

»Min moder och syster och svåger,» svarade hon med ett klingande skratt.

»Ingen mer?»

»Nej, ingen!»

»Alla goda andar vare lofvad! Så gif mig också edert ord på att behålla edert hjerta fritt tills I lärt känna mina söner.»

»Än om jag icke behagar dem?»

»Det fruktar jag icke!»

»Hvad skullen I då göra?»

»Jag kan icke tänka mig det omöjliga.»

»Låtom oss se tiden an.»

»Men I viljen ingenting lofva?»

»Kanhända för att hålla så mycket mer!» svarade hon med en lätt darrning på rösten, ty återigen vände synbilderna tillbaka; hade hon icke nästan lofvat sig till honom sjelf? ...

Fru Gunilla hade med mycken oro väntat sin unga dotter, men denna berättade henne om den märkliga spådomen icke mer än hon förut meddelat riddaren. »Det skulle endast oroa min fromma moder,» sade hon till sig sjelf. »Och kanske ville hon förhindra mig att gå mitt öde till mötes.»

Det fins qvinnonaturer som endast begära att uppoffra sig; om dessa fatta kärlek till någon viss, är det möjligt, till och med vanligt, att uppoffringen endast sträcker sig till denne ende, men om passionen lemnat dem oberörda, då gå de utan fruktan, nästan med längtan hvarje fara till mötes; hela deras själ trängtar efter att gifva sig sjelf för någon stor och vigtig sak.

Anna Bjelke hade icke allenast erfarit fasa för den uttalade spådomen, utan ock en hemlig tjusning; när hon på följande dag befann sig allena i sin lilla kammare uppe på fruloftet och tankarna obehindradt sysselsatte sig med det förflutna, då fans icke någon lycka i verlden hon velat byta sig till mot det underbara, förskräckande som väntade henne... Smärtor, ja väl de bittraste lidanden ville hon fördraga, mot att få utföra en enda stor handling... Men hvare skulle den bestå...? Bära glödgadt jern, som brukades fordom-tima, eller hålla handen öfver lågorna tills den förtäres?

Gräslig var den synd som Måns Bengtsson begick, då han mördade den ädle Engelbrekt, därför hade också väl-signelsen vikit fråns hans hus; det var fordom stort och talrikt, nu återstod en enda son. Herr Johan Månssons begge systrar hade dött barnlösa; två af hans söner lefde kvar, men i folkets mun gick allmänt det talet, att med dem skulle namnet utslockna.

Hon kallades att försona den stora synden... på hvad sätt?... Herr Johan ville att hon skulle gifva sin hand till den af hans söner som behagade henne bäst, men deri låg ingen uppoffring, något annat skulle det således vara; sitt lif måste hon gifva, men för hvad, för hvad?

Medan hon för hundrade gången upprepade samma fråga, som alltjemt blef obesvarad, kallades hon till sin moder. Denna hemstälde till henne sjelf, om hon ville följa med riksföreståndaren till Stockholm och stanna öfver vintern hos fru Kristina Gyllenstjerna.

Anna ömsom bleknade och rodnade, under det hon vördnadsfullt och med nedslagna ögon lyssnade till sin fru moder: »Vi lefva här ett tyst och indraget lif,» sade denna. »Jag vet väl, att det är gagneligt för en ädelboren jungfru att se sig om i verlden, och i bättre händer än fru Kristinas kan jag icke anförtro dig, då jag icke sjelf är stark nog att vara dig följaktig, och icke heller för din systers skull, kan medfölja.»

»Om I icke viljen uppskjuta dermed till ett annat år, kär moder min...»

»Hvem vet om slikt sällskap då står till buds?»

»Det är sant!»

»Gerna ville jag dock veta hur det likar dig.»

»*Hon* skall afgöra mitt öde,» tänkte Anna och svarade därför ödmjukt: »Kär moder, hvad eder godt synes, likar mig bäst af allt!»

»Så res då, mitt välsignade barn!» sade fru Gunilla och slöt henne i sina armar. »Väl vet jag att det skall bli mycket tomt efter dig, men våra gemensamma böner skola slå en brygga till den heliga jungfrun och hos henne skola vi mötas!... Hvi gråter du, Anna, fruktar du?»

»Nej, moder, jag fruktar intet.»

»Herr Johan Månsson är dig mycket huld, och han har lofvat taga vård om min dotter.»

»Ja, jag vet...»

»Så färgen skiftar på dina kinder, har han... har han måhända sagt dig...»

»Allt, kär moder, allt!» Anna sjönk på knä och gömde hufvudet i moderns sköte.

»Det var icke med mitt samtycke,» genmälde fru Gunilla missnöjd; »jag skulle önskat att du förblifvit okunnig om hans planer.»

»Om de vunnit kär moders bifall, är det bättre att jag känner dem förut.»

»Du har valet fritt!»

När Anna sedan lemnade sin moder, kände hon sig likasom vigd vid sitt öde; hon hade i samma stund upphört att vara det glada, sorglösa barnet; tanken på den hemlighetsfulla, mörka framtiden, hade nästan på några dagar mognat henne till qvinna; men för att inte förråda sig, låtsade hon en munterhet som hon icke mera kände.

Herr Johan Månsson hade med mycken välvilja antagit sig Beppo; han skänkte honom en alldeles ny dräkt och skaffade honom hyra på skeppet.

Om Zinas första känsla, vid hans åsyn, var att återtaga sina gamla paltor, så afstod hon lika hastigt derifrån, och när det visade sig att den nye sjömansdrägten klädde honom förträffligt, fann hon för godt att också kokettera för honom.

Beppo bytte icke så lätt sinnelag, han älskade henne nu som förut, men hennes uppförande kom honom att tro det hon nu var honom mera bevågen.

En afton då Esbjörn gått ner åt stranden, hade hon skyndat efter, för att obemärkt få tala vid honom, men till sin förskräckelse var det Beppo hon mötte.

»Det är för min skull du kommer,» sade han.

»Ja visst, men jag måste genast gå...»

»Ingen sådan brådska heller,» och han slog armarna omkring henne lidelsefullt.

»Släpp mig, Beppo, du qväfver mig!»

»Säg fort att du älskar mig!»

»Ja, ja!»... Hon vågade icke annat.

»Lofvar du vara mig trogen tills jag kommer tillbaka?»

»Ja då, ja!»

»Så kyss mig!»

Inte heller nu vågade hon säga nej, men hon var så rädd att Esbjörn skulle komma, och när hon väl blifvit lös, sprang hon tillbaka allt hvad hon förmådde, men så rädd hon var!...

Skeppet med Beppo hade afseglat.

Fyra prägtiga fartyg väntade endast på vind. Riksföreståndaren hade träffat alla nödiga öfverenskommelser med slottshöfdingen; han hade lofvat fru Gunilla att taga den ömmaste vård om hennes unga dotter, som blek, men förunderligt lugn tog afsked af fränder och vänner.

Biskop Hemming hade endast öga för vindkastan, han medgaf att han längtade hem till gamla Sverige, ehuru han var beredd på att icke mera återse Finland.

Herr Johan Månssons ädla, åldriga anlete strålade af fröjd, hans blickar lemnade icke Anna, medan han med sakta röst försäkrade hennes gråtande moder, att han skulle vaka öfver henne med en faders ömhet.

Äntligen kastade vinden om. De resande skyndade till fartygen... Afskedsord vexlades, handkläden viftade ännu några hastigt flyende minuter, och stranden syntes inte mer med de saknade och saknande vännerna.

5.

Syndens lön måste också hans nåde
hålla till godo.

Fader Johannes hade hållit sitt löfte till Sten Sture och hans ädla husfru. Från Stockholm begaf han sig till Stäket, der han visste att erkebiskopen vistades; men denne befann sig för tillfället i ett svaghetstillstånd, som gjorde alla meddelanden omöjliga.

Åsynen af den fromme mannen tycktes emellertid vara mycket välkommen för hans nåde. Det heter att den drunknande håller sig fast vid ett halmstrå. Och när herr Jakob med sina långa, magra händer höll fast Johannes och hviskade: »Stanna qvar hos mig,» var det den halte, som skulle bli den blindes ledare.

Den fromme mannen läste i sin öfverherdes ögon en sådan ångestfull bön, att han skulle hörsammat den, äfven om icke hans löfte till fru Kristina varit anledning nog att stanna qvar tills erkebiskopen blef så återstald, att han förmodade inlåta sig i ett allvarligt samtal.

Vi veta af det föregående, att fader Johannes var den ende andlige, för hvilken fru Bonti hyste odelad vördnad, blandad med icke så liten fruktan. Ingen hade satt så liten pris på hennes goda gerningar, som han, och ingen hade varit så sträng i bikten. När hon nu fick veta, att han

skulle stanna kvar hos dem, kanske för flera veckor, ledo visserligen en af hennes planer afbräck, men fru Bonti egde förmågan att knyta den ena vid den andra, och att draga fader Johannes öfver på sin sida, var ett af de mål som hon alltid eftersträfvat. Derför gjorde hon heller ingen invändning vid hans nådes vilja, att fader Johannes skulle bo och vistas i rummet utanför hans eget. Der hade biskopen en dyrbar samling af handskrifter och Johannes önskade taga kunskap om dem.

I sitt sinne undrade visserligen den hersklystna qvinnan, om detta var ett tillfälligt infall af hans nåde, eller om det stod i gemenskap med de framtida planer till hvilka hon höll trådarna i sin hand. Inbillade han sig kanske hon skulle släppa efter? . . . Då kände han henne litet! . . .

I det erkebiskopliga palatset vimlade det af högadlige svenner ur landets äldsta familjer; småpager och talrika tjenare rörde sig der om hvarandra, men om också många af dem aldrig sett fru Bonti, visste dock alla att hon förde en lika sträng som enväldig spira; hvarje obetänkt yttrande blef framfördt till henne, man visste icke af hvem, och straffet kom obetänkt och lömskt såsom ett bakslag. Också var hon lika fruktad som hatad.

Emellertid hade fader Johannes gjort sig hemmastadd i det lilla biblioteket. Under sin långa, skiftesrika lefnad hade han minst af allt sysselsatt sig med läsning. Hans tid hade ständigt varit upptagen af verk och handling, och de råd och lärdomar han meddelat, voro endast hemtade ur hans eget rika, kärleksfulla hjerta. I synnerhet af Hemming Gadd hade han hört talas om de strider inom kyrkan, som egde rum i andra länder, men det var inte utan att han trodde det låg öfverdrift i beskrifningen; för honom tedde sig bibelns lära lika enkel som hög; han lefde som han lärde, och den själsfrid han erfor, den glada förtröstan hvarmed han emotsåg sin förlossning, lemnade icke rum för några tvifvel.

Nu var han gammal vorden och erfor en nästan barnslig nyfikenhet att veta hvarom de höga kyrkofäderna tvistat och ännu tvistade.

Att under första tiderna efter Kristus funnits en sann och lefvande religion bland hans bekännare, det hade han läst om, men ju längre det led, tycktes man hafva förlorat synen på lärans innersta syfte och mening.

Redan första dagen efter sin ankomst till Stäket tog fader Johannes ner från hyllan den äldsta dammiga luntan. Han tände sin lampa och glömde under studerandet, hela världen.

Det verk han läste, handlade om trosbudbarne under sjunde och åttonde århundradet. Bland dem var Columbanus inte allenast utmärkt för sin fromhet utan ock för sitt brinnande nit för hedningarnes omvändelse. Med sina begge följeslagare Gallus och Magnoald, begåfvo sig dessa män från klostret Bankor i Irland, först sjöledes till Gallien. Här hade visserligen kristendomen redan slagit rot, men konung Guntrum af Burgund bad Columbanus taga vård om den ödelagda kyrkan. Kloster anlades och voro dessa, på den tiden, de enda plantskolorna för kristlig bildning och sed. Den strängaste tukt infördes; den som icke först gjorde korstecknet öfver den sked med hvilken han ämnade äta, den som hostade vid sångens hörjan, den som vid den heliga nattvarden vidrörde kalken med tänderna, den som underlät att säga amen, blef straffad med stryk, och slika straff ansågos ingalunda för vanärande. Men de tygellösa sinnen funno misshag i denna stränghet och Columbanus föll i onåd hos konung Teoderik därför att han förebrådde honom hans utsväfningar och äktenskapliga otrohet. Derför lemnade Columbanus Burgund och begaf sig till konung Clotar i Neustrien och derifrån till Ostfrankernas konung Dietbert. Denne lät sig undervisas i den heliga skrift och gaf sedan Columbanus tillåtelse att förkunna evangelium i det allemanska Helvetien.

Nu började den första kampen med hedendomen. I Turegum vid Zürichersjön blefvo afgudabelätna af de nit-älskande trosbudbarne sönderslagna och kastade i sjön, Folket förbittrades häraf och de kristne budbarne måste lemna trakten. De begåfvo sig till Arbor Felix, der fans ett kapell, som häntydde på kristendomen i forna tider, men nu var det vanhelgadt af hedniska afgudabilder.

Trosbudbarne lyckades här införa gudstjensten. I tre år qvarstannade Columbanus och hans följeslagare oantastade; de lifnärde sig med jakt och fiske och gingo omkring bland folket, undervisande dem om Herrans vilja och predikande renhet i seder, mildhet och försonlighet.

Men det hedniska partiet öfvertalade hertigen af Schwaben att bortvisa eremiterna och nu slog för dem skilsmessans

stund. Columbanus tog vägen öfver Alperna, han lyckades slutligen att grunda det berömda klostret Bobbio, nära Pavia, som sedan genom omvårdnad om vetenskaperna förtjänat att lefva i tacksamt minne. Columbanus dog 615 och många underbara ting berättades om honom.

Gallus stannade qvar i Arbon. Den jagtförfarne Hiltibold sade honom, att trakten ofvanför Arbon vid den lilla floden Steinach sträcker sig såsom en djup vildmark upp mot högfjellen. Skildringen afskräckte honom icke: »Är Gud med oss,» sade han, »ho kan då vara emot oss.» Och så bröt han upp med sin följeslagare Magnoald och vägvisaren Hiltibold. Då han midt bland törnsnären, i hvilka hans fot snärjdes, trodde sig hafva funnit den plats som lämpade sig till uppbyggande af en eremitcell, stack han ett hasselspö i marken, sedan han förut gifvit detsamma formen af ett kors. På detta upphängde han de heliga relikier han medförde med de orden: »Här är min plats, här skall ock min ro vara.» På samma ställe byggdes 614 abbotklostret St. Gallen.

Gallus var då öfver 60 år; en skara af munkar samlade sig omkring honom och underkastade sig den strängaste klostertukt. Grefve Talto skänkte munkarna vildmarken, som de sjelfva måste uppodla under kamp med skogens vilddjur, sedan de förut uppfört sitt kloster.

Gallus berättades hafva haft makt öfver skogens vilda djur; ormarna veko frivilligt från den plats der han befann sig, och en afton sedan Gallus jemte sin följeslagare gjort sin måltid, bad Gallus framför korset, medan följeslagaren stod afsides. Då närmade sig en björn och tog af qvarlefvorna efter måltiden. Gallus befalde honom först hemta ved och kasta den på elden och, sedan björnen förrättat detta arbete, gaf honom den helige mannen att äta, men förvisade honom tillika i Kristi namn från dalen till bergen. Björnen lydde. Men följeslagaren föll på sina knän och sade: »Nu vet jag att Herran är med dig, ty äfven skogens djur lyda dig.»

Hertig Gunzo hade en dotter, kallad Fridiburg, som var trolofvad konung Sigibert. Hon var besatt af en ond ande, som sade sig endast vilja vika för den helige Gallus. Denne lät med stor möda öfvertala sig att hörsamma inbjudningen.

Den onda anden blef fördrifven ur den kungliga jungfrun, men derefter tog hon slöjan och blef abbedissa i

klostret St. Peter i Metz. Hertigen ville göra Gallus till biskop, men denne afböjde det och förblef till sin död abbot i St. Gallen.

Magnoald blef kallad till Schwaben att förkunna evangelium. Ända från St. Gallen till Augsburg bar han i handen ett ljus, som icke förkortades under vägen och likväl hvarje afton tände sig sjelft; derunder hade han ock att kämpa med ormar och drakar, men öfvervann dem alla.

Ingen af dessa trosbudbärare stodo i något som helst beroende af påfven, de buro korset och talade om Kristus, de uppfunno plogbillen och lärde folket användandet af densamma. Bön och arbete var deras lefverne, så väl som deras lära.

Johannes läste sida efter sida; han visste icke att nattens timmar svunno bort, han lefde i de gångna tider. I berättelsen om björnen, som lydde den helige Gallus, såg han en förebild af hur de råa naturkrafterna måste vika för den menckliga bildningens allt beherskande makt, men allra mest för makten hos den sanna kristliga tron.

Och ljuset, som bars framför Magnoald, var det icke en sinnebild af den aldrig slocknande tron, likasom ormarne och drakarne voro att förlikna vid de hinder, som stälde sig i hans väg.

Johannes betviflade icke underverken, men han gaf dem alltid en sinnebildlig betydelse, han trodde att hvarje gång ett sådant under skedde, afsåg det icke allenast stunden utan fastmer kommande tider genom sin djupa betydelse. Att tiden redan lagt ifrån sig den nyckel, som förmådde lösa gåtan, det insåg han med djup smärta, och önskade endast, att icke kommande tider skulle alldeles tappa bort den; eller kanske begagna sig af falska nycklar för att en gång söka inträde i det fördolda.

När Johannes steg upp från bordet stod solen högt på himmelen. Han skyndade till kapellet för att göra sin bön. I Guds eget hus måste han tacka Honom för att Han gifvit menniskor sådan kraft, att de kunnat verka Hans verk och sprida kunskap om alltings upphof och skapare. Han bad brinnande, att många hjertan måtte bli upplysta af det eviga ljuset, så att de i sin ordning skulle kunna meddela det till andra; framför allt bad han, att om en menniskosjäl en gång kommit till ljusets kunskap, hon icke sedermera skulle låta locka sig till det onda och likasom djefvulen draga många tusenden med sig.

Johannes hade endast läst om troskämpar, och de lidanden dessa bestått, voro endast ämnen till glädje och tacksamhet; men han fruktade, han visste, att senare tider hade annat att mäla, och han aflägsnade tanken derpå så länge han kunde.

Hans nåde erkebiskopen hade tillbringat en lika sömnlös natt som Johannes; men då denne hade lefvat i forna tiders rika minnen, plågades den förre af det närvarandes hotande framtidsbilder. På bordet bredvid honom lågo tvenne bref; det ena var från herr Erik Trolle, det andra från hans son, den nyss utnämde domprosten i Linköping, som för närvarande befann sig i Rom.

Den förre skref, att han fortfarande underkastade sig hans nådes vilja. Den hade varit att han skulle eftersträfvat riksföreståndareplatsen, och den vördige fadern hade svarat för, att han skulle erhålla den. Af hvad orsak det icke skett, visste han ej; hade han ofrivilligt ådragit sig hans nådes misshag, så smärtade det honom djupt, och han bad allenast att få veta hvori han felat, på det han i framtiden skulle taga sig till vara. Trognare vän än honom egde icke hans nåde.

»Vet han då icke, att jag ingenting förmådde?» tänkte herr Jakob och vred sig oroligt på sitt sömnlösa läger; men det var icke detta bref, som mest oroade honom, det var det andra.

Herr Gustaf tackade för domprost-utnämningen; men hvad som rörde honom sjelf glömde han, för att endast tänka på, hvad som angick hans nåde. Sten Stures utnämmande till riksföreståndare hade bland alla kyrkans män väckt ett sådant missnöje, att han bäfvade för följderna. Dag och natt låg han i sina böner inför den heliga madonnan, bedjande att hon ville afvända all fara från svenska kyrkans öfverhufvud; men, tillade han, »hvem vet icke, att sveket och listen smyger i mörkret, och ehuru långt aflägsnad spårar jag faror öfverallt och jag kan icke nog uppmana eders nåde att vara på sin vakt; vi hafva Gudi klagadt exempel, som mana till den största möjliga försigtighet.»

Erkebiskopen läste och svettades; giftbägaren och dolken hägrade för hans syn; han darrade för sitt lif när han var omgifven af gäster, eller när han var allena i kammaren, dag som natt erfor han samma fruktan. Icke ens fru Bonti trodde han längre; det låg ett undertryckt hot i hennes blick; hon visste eller anade åtminstone, att han gerna ville befria sig ifrån henne, allenast han kunnat.

Fader Johannes var kanske den ende, han icke miss-tänkte; därför erfor han nästan glädje vid hans åsyn, och föreställningen om att få behålla honom hos sig en längre tid syntes honom tröstande; men det oakadt hade redan första natten efter hans ankomst de mörka tankarna infunnit sig, om möjligt plågsammare, ihärdigare än förut.

Åsynen af den fromme Johannes, som med ett af oskyldig glädje upplyst ansigte inträdde i hans rum från biblioteket, verkade så häftigt på honom, att han brast i gråt. Johannes tvekade om han skulle vända tillbaka eller stanna kvar, men herr Jakob räckte honom handen och sade:

»Gå icke; jag behöfver eder!»

Johannes betraktade honom deltagande. »I hafven icke sofvit mycket i natt?» sade han.

»Icke en blund!»

»Är det sjukdom?»

»Nej, det är mörka tankar...»

»Än bönen?»

»Vill icke hjälpa mot människornas ondska.»

»Vi måste då lägga utgången i Herrans hand.»

»Det är också hvad jag vill göra och draga mig sjelf undan så snart jag förmår.»

»Hur menen I, vördige?»

»Att stafven blir mig för tung; jag lägger den neder.»

»Det förvånar mig icke!»

»Jag skulle väl ännu kunna fortsätta som hittills,» tillade erkebiskopen och satte sig upp i sängen, »men I veten icke, hvilka faror, som omgifva mig.»

»Faror?»

»Man står efter mitt lif!»

»Hvilka göra det?»

»De, som tro, att jag hade någon del i det för Sverige så olyckliga riksföreståndarevalet.»

»Det tror ingen.»

»Biskopar och prester tro det.»

»Röstaden icke I såsom de?»

»Men utgången, utgången!»

»Var ju alldeles oberoende deraf.»

Jakob Ulfsson rodnade af förtrytelse. »Det är första gången,» sade han, »som jag icke gått i spetsen för det segrande partiet. Jag har blifvit slagen.»

»Derför, att I handladen mot er öfvertygelse.»

»Hvad sägen I?»

»Att likaväl som hvarje annan fosterlandsvän hafven I insett, att Sten Sture var en värdigare riksföreståndare än herr Erik Trolle.»

»Högadeln föredrog honom.»

»Endast de gamle ibland dem.»

»Jag tillhörde dem.»

»I öfvertalades dertill.»

»För kyrkans skull!»

»Bör icke kyrkan gå i spetsen för folkets sak, och är icke den, att hålla sig skild från Danmark?»

»Derom är intet tal!»

»Sades det icke på Upsala möte, att Trollarne höra till de danske, därför lider man dem icke. Ack, herre, I var ju vän till Sten Sture den äldre; herr Svante Nilsson kunde ju också trygga sig till eder; hvad har sonen förbrutit sig mot eder?»

»Intet, intet!»

»Väl vet jag, att tvenne gånger fara till lifvet hotat honom inom eder borg...»

»Gifven I mig skulden?»

»Bevare mig Gud derifrån, men jag trodde dock I villen utplåna minnet deraf...»

»Mins han det ännu?»

»Det tror jag inte, men I gören det, herre.»

Erkebiskopen teg några minuter. »Jag har gått för vida, att kunna gå tillbaka,» sade han. »Dessutom är smäleken att ha blifvit besegrad allt för stor; om jag räckte handen till försoning skulle man säga, att jag ansett mig tvungen dertill; min ära förbjuder det och den enda utväg, som återstår, är således att afgå från skådeplatsen.»

»Hafven I ock utsett eder efterträdare?»

»Herr Gustaf Trolle.»

»Är han icke Danmarks vän?»

»Det vet jag inte, men han är i nära frändskap med Sten Sture, begge äro unga och mig tyckes att de passa godt för hvarandra.»

»Vet herr Sten derom?»

»Nej, tiden är ännu icke inne. Jag vill bida några år tills herr Gustaf blir färdig.»

»Och under tiden viljen I stå hårdt emot riksföreståndaren, såsom hittills?»

»Jag skall undvika honom.»

»I hafven intet att anklaga honom för?»

»Nej, intet!»

»Och likväl...»

»Plåga mig inte.»

»Jag vill endast påminna eder om den heliga lära, som I sjelf prediken.»

»Den har jag icke glömt.»

»Jo, tillämpningen synes det mig!»

Erkebiskopen gjorde en rörelse af otålighet: »Jag fördrager mera af eder än af någon annan,» sade han. »Hvad herr Sten angår, hade det tillhört honom att rätta sig efter mig; när så icke skett, får hvar och en gå sin väg; jag kommer aldrig att gå hans, och vidare tala vi icke derom,» yttrade hans nåde och gjorde en afskedande rörelse, i det han missnöjd vände sig bort.

»Är det nu eder mening att jag skall gå, för att icke mera komma tillbaka?» sporde fader Johannes lika mjukt och lika lugnt som vanligt.

»Hur kunnen I tänka slikt; sen I då icke, att jag är en arm, gammal man, som icke mera rår mig sjelf,» och återigen brast han i gråt.

Johannes stod häpen; medlidande och ovilja kämpade i hans själ, men det förra tog som vanligt öfvermakten. »Jag återvänder endast till biblioteket,» sade han undfallande.

»Gör det; jag måste i dag skriva några bref, om hvilka jag sedan vill tala med eder.»

Men Johannes behöfde en lång stund innan han kunde återvinna tillräcklig jemnvigt för att återvända till de kära handskrifterna. Icke så att han nu redan betviflade möjligheten att kunna ingifva biskopen andra tankar, men han insåg hur slö och kraftlös han blifvit, ett verktyg i andras händer, utan eget omdöme och utan egen vilja. »Han gör rätt att vilja afgå,» sade han för sig. »Hans tid är förbi!»

Återigen öppnades den gamla handskriften. Johannes läste om apostlar och missionärer, som uppträdde, fördrefvos och i följd deraf, genom Herrans tillskyndelse, just kommo till de orter der deras arbete skulle medföra den största välsignelsen. Belgiens förste apostel hette Amandus, han var af gammal ansedd romareslägt; sedan han bland baskerna i Pyreneerna och slaverna vid Donau predikat ordet om korset, gick han till Nederländerna och predikade i Gent. Den hedniska fanatismen tillskyndade honom många vedervärdig-

heter och personlig misshandling, men han gaf icke vika; den kraft och det allvar, hvarmed han uppträdde, förskaffade honom slutligen vänner och med dessas bistånd byggde han tvenne kloster och blef derefter biskop i Masticht, men hvad icke det strängaste arbete och de hårdaste försakelser för-
måde, det åstadkoms genom de andliges tygellösa lefnads-
sätt; när Amandus icke kunde förmå dem att afstå derifrån, då kände han sin viljekraft bruten och ingenting kunde förmå honom att längre stanna qvar. Han nedlade sitt biskopliga embete och tog evangelistens vandringsstaf för att utrota de sista lemningarna af hedendomen vid nedra Schelde och Maas. Här dog han 661.

I Amandi fotspår trädde Eligius, han var till yrket guld-
smed och förfärdigade konung Clotar II:s kungastol. Men bättre än att arbeta i silfver och guld syntes honom arbetet på människans inre förbättring. Han började med sig sjelf och underkastade sig de strängaste försakelser midt under arbetet i den bullrande staden Paris, der han satt sig ned.

Han läste bibeln, besökte sjuka och hjälpbehöfvande, lindrade nöden och gjorde godt hvarhelst han kunde. Konung Dagobert använde den fromme och kloke mannen till flera politiska beskickningar.

För en hop sachsiske krigsfångar, som blifvit förde till Paris, utverkade Eligius friheten, men sedan lemnade han dem att välja emellan, antingen att återvända till sina hem, eller stanna hos honom i Paris och dela munkens fromma, stränga lefnadssätt. De flesta stannade qvar och blefvo derefter fördelade i redan befintliga kloster; flera nya byggdes och Eligius vandrade sjelf från kloster till kloster för att utöfva den nödiga uppsigten. Konungen understödde honom, och Eligius vakade öfver att endast de bäste och frommaste blefvo valda till kyrkans biskopar, sjelf öfverträffade han dem alla i fromhet och värdighet.

Afunden fördref honom från Paris, men just härigenom fick han sig ett nytt arbete anvisadt. Det var de hedniske eller i hedendomen återfallne frankerna vid nedre Schelde som blefvo föremål för hans verksamhet. Såsom missionspredikant var det äfven för flandrarne och friserna vid hafs-
kusten som han predikade evangelium och vann mångas hjertan genom sin fromhet och välgörenhet. Hans rena seder, hans oegennyttiga och brinnande gudsfruktan, gjorde honom efter döden till ett föremål för folkets dyrkan.

Efter honom uppträdde Wigbert jemte flera andra... (Manuskriptet hade troligtvis en lucka, ty det talade derefter endast om Bonifacius, Tysklands apostel.) Denne verkade äfven lika nitiskt för kristendomens utbredande, men han ansåg sig ingenting kunna företaga utan den romerska stolens bifall och välsignelse. Gregorius den andra försåg honom med relikier och utnämnde honom till påflig missionär med titel af riksbiskop. Sedan Bonifacius aflagt hyllningsed, fick han rekommendationer till Germaniens samtliga presterskap. I dessa skrivelser uttalar påfven sin öfverhöghet, han befaller och hotar, han lofvar välsignelse åt dem som emottaga hans sändebud såsom Guds sändebud, och förbannar alla dem som motsätta sig honom. Det oakadt ville icke Germaniens biskopar underkasta sig, och Bonifacius begaf sig till Hessen; här rönt han bättre framgång, han lade grund till en kyrklig författning och upprättade fyra biskopsdömen. Kraftig och beslutsam i alla sina handlingar, var han derjemte den romerska stolens lydigaste tjenare; han gjorde allt hvad han förmådde att befordra Roms herravälde, på samma gång han förde kristendomen framåt. —

Här slutade handskriften, men Johannes fann vid sidan deraf en annan, som handlade om bildstriden under åttonde århundradet.

Den grekiske kejsaren Leo III menade, att bildernas uppställande i kyrkan och på allmänna platser ledde till deras tillbedjande och slika kristna, som nedläto sig dertill, voro icke annat än afgudadyrkare. På grund häraf utfärdade han ett förbud icke mot bilderna, men emot deras vidskepliga dyrkan. Samtidigt lät han flytta dessa högt upp under kyrkotaket, föregifvande att han ville skydda dem från att skymfas af fienden, men i sjelfva verket för att undandraga dem mängdens sinliga dyrkan genom kyssande och vidrörande, men patriarken märkte listen och motsatte sig företaget. Kejsaren sade, att bilderna voro förbjudna i den heliga skrift. Men skriften måste tåga för det allmänna bruket och bilderna hade man dessutom haft att tacka för de mångfaldiga under, som många af folket skådat.

Då förklarade patriarken bildernas afskaffande för ett verk af antikrist och kallade bildernas fiender för fiender till Kristi kors. Men kejsaren gaf icke vika, han hade hären på sin sida och patriarken blef afsatt. Men denne fick en

bundsförvandt i påfven Gregorius II; han kallade kejsaren en barbar och hans förfarande med bilderna ett skurkstreck.

Ett sändebud afsändes till kejsaren för att förmå honom återtaga sina befallningar, men denne lät sätta sändebudet i fängelse och utrustade en flotta mot de affällige, af påfven uppviglade italienarne. Flottan led skeppsbrott, men därför uteblef icke hämnden: kejsaren beröfvade den påfliga stolen dess inkomster i Calabrien och Sicilien.

För bilderna uppträdde den grekiska kyrkans förnämste teolog, munken Johannes af Damaskus. Han menade att folket, som icke kunde höja sig till rent andliga åskådningar, behöfde bilder och det sinligt åskådliga för att derigenom ledas till det öfversinliga. Men kejsaren lät hugga handen af munken och fortsatte lika ifrigt sitt förbud.

Efterträdaren, Konstantin V, gick klokare tillväga; han visste först att i hemlighet vinna presterskapet och sammankallade sedan en synod, dervid trehundra biskopar voro tillstädes. Det stora flertalet var visserligen för bilderna, men de fruktade kejsarens onåd och så utföllo beslutet *mot* bilderna. Deremot blef dyrkandet af helgonen *utan* bild uttryckligen gilladt och bekräftadt.

Men folkets röst höjde sig häremot, och munkarne underbläste elden. Kroppsstraff, hudflängning och stympningar af alla slag användes på bildvännerna, och derunder bortfördes alla bilder ur hus och kyrkor, Kyrkväggarne blefvo antingen hvitlimmade eller målades på dem verldsliga föremål, jagt-, djur- och fruktstycken. Hvarje medborgare i riket måste afsvärja bilddyrkan och patriarken, som icke kunde förmås härtill, dog på schavotten.

Äfven nu blandade sig Rom i striden. Stefan III förkastade synodens beslut och uttalade fördömmelsen öfver alla dem som motsatte sig bilddyrkan.

Men ännu i trettio tre år fortgick striden i Konstantinopel; qvinnorna voro i synnerhet för bilderna och kejsarinnan Irene sökte efter sin gemåls död genom en allmän tolerans lära bildernas vänner och fiender att fördraga hvarandra. Slutligen sammankallades en ny synod — till förmån för bilderna. Ändtligen 787 blef beslutet af 754 kullkastadt och öfver alla bildfiender afkunnades fördömmelsen. —

Ett annat hufvud lutade sig i detta ögonblick öfver handskiften. »Du läser om bildstriden,» sade erkebiskopen. »Otvifvelaktigt hade romerska kyrkan rätten på sin sida.

Var icke Kristus Guds afbild på jorden, hvarför skulle vi icke vara befogade att taga afbild af denna afbild? Öfverallt i den heliga skrift talar ju Gud sjelf till oss i bilder.»

»Ja, det är sant!»

»Om vi *tänka* oss Gud bildligt, *tala* om honom bildligt, hvarför skulle vi icke få *framställa* honom bildligt? Om det i gamla testamentet heter: 'Du skall icke göra dig något beläte', så har detta afseende på judarne. För dem var Gud en förborgad Gud, för oss kristne är han uppenbarad.»

»Men en tillbedjan af bilderna . . .»

»Hvem talar om slikt!» utropade herr Jakob häftigt. »Man tillber endast Gud, men man dyrkar helgonen och deras bilder, och att förneka den bildade konstens inverkan på religionen, är att kasta oss tillbaka i gångna tiders barbari.»

»Mig tyckes,» sade Johannes med sin milda, lugna stämma, »som om den rena apostoliska kristendomen icke längre vore en enkel predikan om evangelium; den synes mig vanställd af menskliga tillsatser. Hur annorlunda är icke redan allt under åttonde århundradet emot på Jesu och apostlarnes tider; judendom och hedendom hade i många stycken tagit öfverhand öfver andens religion, den hänvisar på en gudsdyrkan i anda och sanning, men man har lemnat hufvudsaken å sido för att endast sysselsätta sig med formerna.»

»Lyckligtvis hafva på synoderna blifvit noga bestämdt, hvad människorna skola tro om Guds treenighet,» inföll bispnen, »om det eviga ordets människoblifvande och om den gudomliga naturens i Kristo förhållande till den menskliga. De kyrkliga bestämmelserna äro, Gudi lof, strängt och noga formulerade.»

»Ingen lärer heller förneka, att den verkliga, sanna kunskapen om Kristus innehålles i dem, men den gömmes i ett hårdt skal och den okunnige, för hvilken läran är ny, torde behöfva lång tid innan han kan tillegna sig och smaka kärnans sötma,» svarade Johannes.

»Derför har folket sina prester och munkar, som skola upplysa och vägleda dem.»

»Mig faller det före som hos just dessa vore att söka orsaken, hvarför icke tiden är bättre.»

»Församlingen har i första rummet att hålla sig till deras lära och predikan,» genmälde biskopen med någon häftighet. »Om menskliga svagheter vidlåda dem, få de sjelfva stå till ansvar derför.»

»Men exemplet har i alla tider varit den kraftigaste lärmästaren. Hur kan jag begära tilltro, om jag varnar för, straffar eller fördömer den skötesynd, som jag icke själf vill afstå ifrån.»

»Kyrkan har sina helgon, som äro utan synd,» genmälde hans nåde med en lätt rodnad, »men vi böra därför icke begära att alla skola vara helgon. I, fader Johannes, borden hafva lefvat med på den tid då det andliga lifvet upptog menniskan dag efter dag, natt efter natt.»

»Jag har läst om Beda venerabilis,» svarade Johannes. »Han fann sin ljufvaste tillfredsställelse i umgänget med den heliga skrift. Timsången var börjad på hans tid och åtta gånger om dagen begaf han sig för detta ändamål till kyrkan. 'Ora et labora' var hans valspråk och ehuru sjuk till kroppen, arbetade han oförtröttad på en öfversättning af Johannis evangelium.»

»Ett sådant lif är vackert och för sin tid berättigadt, men edert omnämmande af timsången leder mina tankar till kyrkosången, som just derifrån härleder sig. Häri som i allt annat stort och anmärkningsvärdt har Rom gått främst. Inte många år derefter kommo orglarna och så klockorna.»

»Ja, i slika upptäckter gick tiden framåt.»

»I ären svårare att tillfredsställa än jag trodde, men det gör mig godt att vexla ord med eder; nu måsten I dock återvända till det närvarande för att höra hvad jag har att säga eder. Men först af allt skolen I läsa dessa begge bref.»

Vi känna redan förut deras innehåll.

När Johannes lemnade dem tillbaka, sade han: »Vördige fader, gör icke herr Gustaf Trolle till Sveriges erkebiskop, han skall draga ofärd öfver landet.»

»Hvaraf dömen I det?»

»Af hans bref.»

»Det rör ju endast mig personligen?»

»I stån i vägen för honom.»

»Nu tagen I alldeles miste. Herr Gustaf Trolle är mig en lydig, undergifven son.»

»Då skref han icke sålunda!»

Hans nåde teg stilla några ögonblick, sedan spände han ögonen i Johannes. »Hvad I der orden om, står i sammanhang med eder önskan att försona mig med den nye riksföreståndaren!»

»I sägen eder hafva förtroende till mig och tron mig dock om slik dubbelhet?»

Det låg ett sådant förebrående allvar i rösten, att prelaten genast räckte fram handen.

»Tillräkna mig det inte,» sade han.

»Betänk mina ord!»

»Du håller fast vid dem?»

»Det gör jag!»

»En sådan otacksamhet!»

»Jag har sett så mycket deraf i verlden, att jag slutligen blifvit misstänksam.»

»Men varningarna?»

»Äro ämnade att framkalla eder fruktan; *den* skall för-
må eder att afgå.»

»Men Erik Trolles bref?»

»Skall söfva eder i säkerhet.»

Erkebiskopen satt orörlig och stirrade framför sig . . .

»Är jag slagen med blindhet?» sade han.

»I hafven förlitat eder på andra.»

»Se här!» Hans nåde tog upp tvenne bref. »Jag har nyss besvarat skrivelserna. Till herr Gustaf har jag sagt att jag nu genast vill draga mig tillbaka.» Han ref sönder brefvet i små bitar.

»Detta gör jag på din inrådan, Johannes. Du tror ju icke att någon vill åt mitt lif?»

»Åtminstone fins ingen fara derifrån I frukten.»

»Men annorstädes, menar du?»

»Jag hoppas icke så är!»

»Du är icke säker?»

»Om I hyst så stark fruktan för den ena sidan, så skänk icke full och oinskränkt tilltro åt den andra. Pröfva sjelf och döm!»

Biskopens blickar flögo spejande kring rummet, han gick med kattlika steg från den ena dörren till den andra, lyssnade, öppnade dem sakta och såg sig försigtigt omkring derutanför; derefter sköt han undan en liten lucka i väggen, om hvars tillvaro Johannes icke hade någon kunskap, och såg ut derigenom. Lika försigtigt som han gått omkring, återvände han och sade hviskande: »Du syftar på fru Bonti?»

Johannes var utom sig af bestörtning: »I misstänken henne?» sade han nästan omedvetet.

»St!» ... Återigen flögo blickarna kring rummet. »Ja, jag misstänker henne.»

»Och behåller henne ändå qvar?»

»Det är säkrare, än att låta henne gå!»

»Men ett sådant lif?»

»Är ett helvete!»

Hans hufvud sjönk ned på bröstet; svenska kyrkans primas var i denna stund den sorgligaste bild af det mänskliga eländet. Den fromme munken som stod bredvid honom, kände det djupaste medlidande.

»Om jag kunde göra något för eder!» sade han.

Bispen lyfte hastigt hufvudet: »Förmå henne att bikta!» sade han.

»Jag kan icke tvinga henne.»

»Det skulle återge mig mitt lugn!» Biskopen sträckte bönfällande armarna emot munken.

»Möjligen begär hon det sjelf!»

»Du skall stanna qvar till dess?»

»Om I önsken det!»

»Jag har ingen vän, ingen förtrogen, därför känner jag mig ensam i kyrkan, fastän omgifven af tusende, ensam i bönen, ty jag har ingen viss att bedja för, ensam på vägen till grafven, ty ingen skall sakna mig! ... Lifvet är mig tungt och olidligt, men jag är rädd för döden, ty jag fruktar att alltjemnt få stå ensam; hvem vet om någon skall kännas vid mig der borta på andra sidan grafven.»

»Den eviga barmhertigheten skall göra det.»

»Jag har otaliga gånger lofvat den åt andra, men sjelf aldrig riktigt trott på den.»

»Jag skall öppna för dig mitt hjertas doldaste kammar, der gömmas så många tvifvel och icke du, icke någon kan drifva dem bort ... Jag har icke varit en sann Kristi tjänare; för att komma till makt och anseende, egnade jag mig åt det presterliga kallet; jag såg och deltog i det syndiga lif som fördes i Rom, och för en dryg peterspenning, köpte jag pallium och den svenska erkebiskopsstolen ... Man skall säga efter min död, att jag varit en rätt herde för min hjord, ty jag har stått på kyrkans bästa och hållit strängt på kyrkotukten, på alla yttre former, på allt som faller verlden i ögonen. Men en Kristi tjänare har jag icke varit, utan — likasom alla andra — endast en hvitmenad grift,

innantill full med de dödas ben!» Biskopen hade härunder sjunkit på knä och höll hufvudet doldt i händerna.

»Tacka och lofva då Herran för det dagliga lidande Han ålägger eder,» genmälde den milde Johannes. »Att redan här nere få umgälda hvad I brutit, är en stor Herrans nåd, och eder saknad, den fruktan I erfaren, synes mig likasom glimtar af den längtan efter försoning, som I eftersträfven.»

»Hur skall jag erhålla den?»

»Genom bönen!»

»Hjelper inte!»

»Derför att I icke bedt som den drunknande, om räddning, icke som den i högsta nöd stadde, om hjälp och förbarmande för er odödliga själ.»

Biskopen kämpade hårdt; orden han ville uttala, blygdes att bana sig väg öfver hans läppar; de bleka kinderna blefvo ännu hvitare innan han förmådde sig att säga: »Ingen bönhörelse utan tro!»

»Herran skall förhärma sig öfver eder otro. Annorlunda kan det icke vara.»

»Det väcker icke eder häpnad?»

»Haden I tron, handladen och tänkten I i Kristi anda.»

»Är det icke nu för sent?»

»Det blir aldrig för sent att vända om från en orätt väg, in på den rätta.»

»Hur långt skall jag hinna?»

»Lägg allt i Herrans hand; gör hvad du bör och låt honom bestämma utgången!»

»Bed med mig!»

Och Johannes bad om ljus i själens mörker, om hjertats rening och förbättring, om kraft till handling för det godas befordran på jorden, om hjälp från Herran att motstå frestelserna, och slutligen om förbarmande och förlåtelse för alla synder.

När biskopen stigit upp ifrån bönen, sade han rörd, i det han tryckte Johannes hand: »Visserligen har du, likasom apostelen din namne, lutat ditt hufvud mot Jesu bröst och hemtat all din lefnads vishet från hans heliga läppar.»

»Jag är endast den ringaste af hans tjenare.»

»Längtar du hädan?»

»När Herran vill.»

»Om han kallade i dag?»

»Så bryter jag upp!»

»Med glädje?»

»Med glädje och tacksamhet.»

»Och om han sade: 'Du har en gammal vän, som icke tror sig om att hitta fram utan dig, vill du dröja för hans skull, eller genast gå. Välj!'»

»Så svarar jag: 'Ske din vilja min Gud!'»

»Men jag ber Honom derom, Johannes, du som fordom syntes mig så ringa och obetydlig, har nu vuxit mig öfver hufvudet, så att jag måste se upp till dig!»

»Tala icke så, det är orätt.»

De begge gamle kände sig dragna till hvarandra och erkebiskopen hade icke på länge tillbringat så lugna och fridfulla dagar som nu.

Fru Bonti såg med en viss misstro det efter hennes mening alltför goda förhållandet; att Johannes, när han ville, kunde oanmäld inträda till hans nåde, hindrade henne att sjelf göra det, och hon tyckte sig dessutom märka, att hans nåde likasom såg bort ifrån henne. Den qvinliga instinkten varsnar faran, liksom djuren ovädret, och hon beslöt att ha ögonen öppna.

Den dagliga sammanvaron med Johannes hade en så god och lugnande inverkan på herr Jakob, att han icke allernast återfick sin nattro utan också en bättre helsa. De talrika besöken afvisades icke längre; hans nåde befattade sig ånyo med kyrkans angelägenheter och tycktes göra det med ett allvar, som man en längre tid saknat.

Under tiden fortsatte Johannes sina studier, han gjorde det med stigande intresse; mycket som hittills varit doldt för honom, blef nu uppenbaradt.

Men inte nog härmed: hans vistelse hos erkebiskopen gaf anledning till att många, som icke vågade direkt vända sig till den högvördige fadern, togo sin tillflykt till honom. Fru Bonti hade hittills varit denna mellanhand, men dels var hon hatad af hela omgifningen, och man gjorde det endast därför att ingen annan fans att vända sig till, dels drog hon sig nu undan, och gaf sjelf anvisning på erkebiskopens vän och förtrogne, den fromme fader Johannes.

En dag, då han som vanligt var sysselsatt i biblioteket, sade man, att en vadstenamunk enträget bad att få tala med honom.

Fader Johannes lade genast handskriften ifrån sig och gick den inträdande till mötes.

Denne fortfor att hafva hättan väl dragen öfver ansigtet ända tills han blef allena med presten, då kastade han hastigt af den och visade ett ungdomligt, men af gråt och förtviflan alldeles vanständt ansigte. Innan Johannes hann hindra det, hade han kastat sig till hans fötter och utropade: »Om I icke rädden mig, är jag förlorad!»

»Stig upp och säg mig hvad I önsken.»

»För fyra dagar sedan vigdes jag till prest i Vadstena kyrka, och påföljande morgon rymde jag derifrån... Nu spanar man efter mig, men hellre än att återvända, dödar jag mig.»

»I måsten gifva mig ordentligt besked.»

»Men derunder intränga kanske mina fångvaktare ända hit, de skola slå bojor omkring mig och sätta en kafle i min mun; men jag säger eder, att dessförinnan blir blodig strid.» — Och den unge mannen stälde sig till försvar.

»I ären sjuk, eller liden af hunger; jag skall hemta eder en stärkande dryck.»

»Som sänker mig i långvarig sömn? Tron I icke jag känner till munknepen... Ah, I ären nog icke bättre än alla andra.»

Johannes undrade om mannen var vid sina fulla sinnen, men det unga anletet uttryckte en så bitter, så gränslös smärta, att hans själ fylles af medlidande, och kunde han möjligen hjälpa, ville han gerna, nu såsom alltid.

»Försök att ha förtroende till mig,» sade han.

»Svär att icke lemna ut mig till mina förföljare.»

»Jag lofvar att icke göra det.»

»Svär!»

»Tron I icke på mitt löfte, bören I icke heller göra det på min ed.»

Det låg en knif på bordet. »Se der, tag den,» sade Johannes.

»Tack, den räcker nog till för oss begge,» sade mannen och satte den vid bältet.

»Berätta nu lugnt och tydligt, så jag kan förstå hvem som har rätten.»

»Skall jag börja från första början?»

»Gör det.»

»Jag mins från min spädaste barndom ingenting annat än Vadstena kloster; den högvärdige konfessorn och fader Laurentius togo vård om mig.»

»Då hafven I fått inhemta kunskaper.»

»Jag har läst kyrkofäderna på latin och några af dem på hebreiska.»

»Det hedrar edra lärare.»

»Men min håg stod till världen, och jag gret den dag jag gjordes till messdjekne.»

»Och det förtegen I?»

»Nej, men fader Laurentius tröstade mig med, att det skulle snart gå öfver; för att ge mig någon förströelse, fick jag hvarje dag bära några läseböcker åt en af de vördige fäderna, som gaf undervisning derur åt mästern Eskilssons fagra dotter.»

»Ja, då förstår jag...»

»Det kunde icke gå annorlunda... Så länge jag hvar dag fick se Karin, brydde jag mig icke om något annat, men så kom hon till Stockholm, och det dröjde icke länge förr än jag gaf mig efter.»

»Kan tro det!»

»Mer än en skymt af henne fick jag icke se; hon lät rövva bort sig, för att rädda den ädla fru Kristina Gyllenstjerna.»

»Ah!» sade Johannes mycket intresserad. »Derom har jag redan hört!»

»Jag tog tjänst vid slottsvakten, för att vara säker för klostret, och med fru Kristinas samtycke begaf jag mig sedan ut att söka min Karin.»

»Funnen I henne?»

»Som genom ett underverk. Två hökar stridde om min fagra dufva.»

»Deras namn?»

»Den jag följde var herr Karl Alfsson.»

»Hvart förde han henne?»

»Till Ekholmen, herr Erik Trolles herresäte.»

»Och sedan?»

»Vet jag ingenting mer!» utropade ynglingen med bitteraste smärta. »Fader Laurentius kom i min väg; under den falska föregiften att jag skulle få se min moder, öfvertalade han mig att tillbringa en natt i det gamla, förfallna tornet. Jag gjorde det sedan jag ätit den förplägning han lemnade mig. En öfvervinnerlig sömn kom öfver mig, och när jag vaknade tjugufyra timmar derefter, befann jag mig i en kajuta, bunden till händer och fötter. Skutan var i jemn

rörelse, men jag kunde icke se ut. Man matade mig som ett barn. Något sömngifvande var väl ock deri, ty jag kan icke redigt minnas något, förr än den dag jag vaknade till full sans i Vadstena fängelse.»

»Heliga jungfru!»

»Fader Laurentius satt bredvid mig och baddade mina tinningar; han talade vänligt.»

»Men förklarade han icke? ...»

»I början ville han inbilla mig, att alltsammans var en dröm, men när han såg att hans bedyranden voro nära att bringa mig till galenskap, då kastade han om; sade att han lofvat min moder att göra mig till prest, och sitt löfte skulle han hålla. Jag satte trots mot trots och sade att ingen makt i verlden skulle förmå mig att samtycka.»

»I gjorden rätt! Utan inre kallelse borde ingen låta viga sig till det helga embetet.»

»Fader Laurentius var af en annan mening; när böner och föreställningar ingenting förmådde, tillgrep han ett annat medel.»

»Och det var? ...»

»Han berättade att Karin var i klostret, och att hon samtyckt att bli nunna.»

»Det var icke sant? ...»

»Se henne fick jag inte, men jag tror att det var hennes röst, som jag hörde säga: 'Om I lofven att befria honom, tar jag slöjan'.»

»Då gäfven I efter?»

»För att rädda henne från att begå mened, hon hade lofvat mig att aldrig bli nunna.»

»Förskräckligt!»

»Om hela ceremonien och de löften jag afgaf, vet jag intet, jag gick som i en dröm och sade och gjorde endast hvad som blef mig anbefaldt!» 'Nu fruktar jag ingenting mer, hädanefters tillhör han oss', hörde jag fader Laurentius säga till konfessorn, och han hade rätt, jag gjorde det lika mycket som Bileams åsna. Men likasom Herran gaf djuret talets förmåga, fick jag förtviflans kraft att sätta mig upp emot mina förtryckare. Jag listade mig ut ur klostret och begaf mig i väg som en vansinnig utan att veta hvart. Styckevis har jag åkt med bönder, utan att veta målet för deras färd. I går fick jag veta, att jag var kommen nära Upsala, då beslöt jag mig för att gå till erkebiskopen. Jag

visste, att han skulle befalla mig vända tillbaka till klostret, men det gör jag aldrig; om icke mina bödlar vilja gifva mig döden, har jag funnit en giltig anledning att sjelf gifva mig den.»

Fader Johannes satt tankfull, den unge prestens ställning syntes honom verkligen förtviflad. Så ovärdigt han än blifvit behandlad, tillhörde han nu kyrkan för hela sitt återstående lif.

Så ifrigt grubblade han häröfver, att han icke hörde ett sorl af många röster utanför sitt fönster. Bengt deremot gjorde det genast.

»Nu komma de för att hemta mig,» sade han och drog knifven.

Johannes sprang till fönstret. Utanför stodo verkligen fyra vadstenabröder, omgifna af en hel hop tjenare, alla hade sina ögon fästa uppåt till biblioteksfönstren.

Hastigt drog han sig tillbaka och öppnade dörren till biskopens rum: »Gå dit in!» befalde han.

Bengt lydde genast.

Johannes återtog sin plats vid bordet och försökte att läsa, men bokstäfverna dansade på pergamentet, han förmodade icke särskilja dem.

Då inträdde en af biskopens tjenare; han såg sig förvånad omkring och sade: »Vördige fader.»

»Hvad viljen I?»

»Vadstenabrodern?»

»Kommer han tillbaka?»

»Har han gått?»

»Ja, som I sen.»

»Det var en rymmare.»

»Såå!»

»Veten I hvarthän han begaf sig?»

»Jag sporde icke derom.»

Fader Johannes återtog läsningen och tycktes vilja vara i fred.

Tjenaren, som såg dörren ostängd till hans nådes sofrum, kastade i förbigående en nyfiken blick ditin. Hans höge herre satt i sin hvilstol; tjenaren såg endast armen som rördes sakta framåt, men förmodande biskopen ville vara ostörd, sköt han sakta till dörren och skyndade ut.

Johannes vände sig om med förskräckelse; var hemligheten upptäckt? ... Då trädde Bengt emot honom, klädd i en dominikanerkåpa.

»Får jag taga denna?» sporde han, »så är jag räddad, om jag kan komma obemärkt härifrån.»

»Här Herran stått oss bi hittills, skall han nog göra det hädanefter. Hvart viljen I begifva eder?»

»Det vet jag icke!»

»I måsten bort ur landet!»

»Utan penningar?»

»Det lilla jag eger, vill jag gifva.»

»Kommer jag allenast på främmande mark, skall jag nog sedan finna utväg.»

»Dertill skall jag hjälpa och goda rekommendationer vill jag gifva.»

»Till mig, som I icke kännen?»

»I hafven blifvit grymt behandlad, och jag vill gerna godtgöra så långt jag förmår.»

»Förbarmen eder då öfver min arma Karin!»

»Hvar finner jag henne?»

»Måhända i Vadstena, men jag vet det icke säkert; man har kanske bedragit mig.»

»Jag skall söka!»

»Säg henne då också, att brefven hon lemnade mig, dem har man stulit ifrån mig.»

»Voro de af vigt?»

»En komplott mot riksföreståndaren; erkebiskopen var heller icke främmande därför.»

»Veten I afsigten dermed?»

»Icke jag, Karin vet den!»

»Var trygg, jag skall finna henne.»

»Se här,» sade Bengt och drog upp en ring han bar på bröstet, hängande på en snodd. »Tag denna och gif den åt Karin; den natten jag låg i tornet på Ekholmen, har den blifvit satt på min hand, jag vet icke af hvem. Måhända kommer jag aldrig tillbaka, hon skall gömma den som ett minne... Säg att jag aldrig skall glömma henne.»

»Jag skall göra som I önsken,» svarade Johannes och tog ringen, som han omsorgsfullt gömde.

Stor möda hade han under den återstående delen af dagen att för allas ögon gömma sin hemlighetsfulla gäst, men när skymningen föll på, förde han honom ner till

stranden och anskaffade en båt, som skulle föra honom till Upsala.

Bengt hade begärt och erhållit löfte om att framdeles få underrätta fader Johannes, huruledes hans öde gestaltade sig, och denne lofvade honom att oförtöfvadt söka upp Karin.

»Jag vet att jag hädanefters endast får tänka på henne som en syster,» sade han med djup rörelse.

När fader Johannes i sena skymningsstunden återvände allena till slottet, då klappade hans hjerta af glädje vid tanken på den unge prestens räddning, och så mycket hans fromma sinne förmådde, vredgades han på fader Laurentius.

På gården mötte han fru Bonti, hon kom hastigt emot honom och sporde: »Veten I det redan?»

»Hvad?»

»Om hans nåde?»

»Har någon olycka händt honom?»

»Han är nära sitt slut.»

»Jag talade vid honom för knapt en timme sedan, då var han karsk och kry.»

»Så synes han än!»

»Hvad är det då?»

»Hans vålnad har visat sig.»

»När och hvar?»

»Anselm såg honom sittande i sin hvilstol och mötte honom sedan ute.»

»Anselm har sett orätt!»

»Han är viss på sin sak!»

»Är slikt ett förebud?»

»Som aldrig slår felt!»

»Det får tiden utvisa.»

»Jag tänkte...»

»Hvad då?»

»Att man borde underrätta...»

»Hvem?»

»Herr Erik Trolle.»

»Han tillhör icke kyrkan.»

»Men han är hans nådes vän.»

»Låtom oss se tiden an.»

»Borde man icke i natt läsa några messor?»

»Om hans nåde önskar det.»

»Hvem kan fråga honom?»

»Det skall jag!»

»Men det måste ske snart.»

»Jag går nu genast!»

Och med lätta steg gick fader Johannes till erkebiskopen; han kände sig så glad till sinnes, den gamle munken, och glömde att den goda gerningen bär halfva bördan, äfven den kroppsliga.

Hans nåde hade tagit emot många besök under loppet af dagen, deribland äfven biskop Mathias från Strengnäs; denne herre var en af dem som skulle afgå till Köpenhamn i ock för det tillämnade mötet, men han erkände helt öppet, att ehuru han för den kära fredens skull underkastade sig den nuvarande styrelsen, önskade han både för landets och kyrkans skull, att konung Hans skulle åter komma till väldet.

Af samma mening hade också herr Jakob varit alltsedan Svante Nilssons död; det hade sig icke så lätt att nu tvärt kasta om; det gjorde han heller icke och sade det vara sin innersta öfvertygelse, att ingen stadig fred vore att förvänta förrän Sverige och Danmark blefve ett; men dessförinnan tänkte han draga sig bort; sådana omhvälfningar kräfde större kraft, än hvad han nu mera innehade.

Men när herr Mathias hade gått, kom han att tänka på hur han talat tvärt emot hvad han lofvat Johannes; måhända erfor han till och med fruktan, att denne skulle genomskåda honom, därför log han så vänligt och räckte handen till mötes, när Johannes inträdde.

»Jag kommer med en anhållan,» sade denne.

»Den beviljas på förhand!»

»Att en messa genast får hållas i kapellet.»

»För hvem?»

»För eder och mig och oss alla.»

»Det faller mig underligt före...»

»I hafven gifvit edert samtycke.»

»Jag återtager det icke; viljen I hålla messan.»

»Min önskan är, att I gingen för altaret och att jag fick hålla predikan.»

»Ske alltså!»

Och nu ringde det till gudstjenst i kapellet, allt folket strömmade dit och det väckte icke liten förvåning när hans nåde sjelf trädde för altaret och förrättade messan; han hade

för sin svaga helsa icke gjort det på länge, men nu syntes han så stark och kraftfull, och när fader Johannes sedan gick upp på predikstolen, då satt han i koret.

Hvilken förunderlig predikan; han bad verkligen för erkebiskopen; bad att Gud ville upplysa honom med sin nåd och låta honom verka till sin ära och fäderneslandets gagn. Fader Johannes egde förmågan att lägga hela sin själ i orden; han bad af brinnande hjerta, därför grepos åhörarne af hans predikan, och när han slutligen nedkallade välsignelsen öfver församlingen, då var det som om dufvan med oliveqvisten sväfvat öfver de bedjandes hufvuden, och stilla frid smög in i hvarje sinne, som öppnade sig för att emottaga den.

Den gamle Jakob hade måhända aldrig så litet tänkt på sig sjelf som denna qväll; han kände sig vara en djupt förkrossad syndare, och när han gick igenom kyrkan och församlingen bugade sig ända till jorden, då tänkte han vid sig: »Om de kunde läsa mitt hjertas hemliga tankar . . .» Men strax derefter kom han ihåg att det var för hans höga rang man bugade, det var den han visade inför verlden. I tankarnas hemliga verkstad fans blott *en* som kunde blicka in, men för denna ende skulle kanske snart den gamle erkebiskopen stå till ansvar, och att domen icke skulle utfalla efter verldsliga grunder, det visste och kände han. Vid hvarje inträffande illamående, återvände föreställningen härom och i sin ångest hade han öppnat sitt hjerta för Johannes. Han hade icke något stort brott att förebrå sig; hans ställning i lifvet och hans lugna, beräknande natur hade räddat honom derifrån, men småsynderna de hade växt år ifrån år, tills de nu lågo som ett stort berg på hans själ och med sin tyngd och sina minnen nästan ville qväfva honom. Den föresats han fattat, att lyda Johannes råd och kasta om, hade lyftat på bördan, han visste och kände att det skulle vara en balsam för hans sårade samvete, om han i främsta rummet såg på fäderneslandets lycka, och att den lättare och säkrare skulle grundas under en Sture, än en Kristian, det vågade han icke förneka; men kyrkan skulle vinna på regementsförändringen och han var kyrkans man! Hvad var det som vållade, att han i samma stund såg framför sig en liten kammare på Stockholms slott. Der befann han sig allena med henne, som han älskat nästan till vansinne; han ville, hon skulle följa honom, tillhöra honom i

synd... Hon nekade, ehuru hon älskade honom lika högt, som han henne.

I renhet och tro ville hon blifva hans maka och därför bjöd hon honom att bryta en orättvis lag, att utan mennisko-fruktan fördöma celibatet, i stället att förbjuda, påyrka presternas giftermål och sjelf föregå med sitt exempel. Alla de försmädelser han skulle komma att lida, dem ville hon dela med honom. Men ville han icke detta, gillade han den stränga lagen, då måste han afstå från sitt presterliga embete och blifva en lekman. Endast på ett af dessa vilkor kunde hon tillhöra honom.

Men han ville hvarken det ena eller andra, och så skilde hon sig ifrån honom — för alltid.

Nu syntes hon honom såsom en hörnsten i lifvet; om han hållit fast vid henne, skulle han icke nu stått ensam och öfvergifven; hur ofta hade han icke undrat hur hans lif då skulle gestaltat sig... Det var intet tvifvel om att sedan han blef skild från henne, hade han sjunkit allt djupare... Hon hade ändå varit grym, som icke uppoffrat sig för honom... Hvem vet hvad hon i en framtid kunnat förmått honom till.

Efter henne kom endast mörker och verldsliga omsorger. Att han ifrigare än förr stått på kyrkans intressen, derom vittnade de många vedermälen, som påfvarne sändt honom på deras höga välbehag... Det är sant att en hemlig röst hviskade till honom: Var icke denne Sixtus IV utan gudsfruktan, utan kärlek till folket, endast begifven på den snödaste vällust, girighet och fåfånga; han klädde sig i guldtyg och lät i en inskrift beteckna sig såsom Gud... Och Innocentius VIII, var han icke den mest utsväfvande, den gudlösaste af påfvar; hur hade han icke drifvit aflatskrämmeriet, och likväl sålde han för fyrtiotusen dukater en af kyrkans dyrbaraste relikier till sultan Bajazet II. Och de gräsliga kättare- och hexprocesserna, som han började i Tyskland, till hvilka fanatiska förvillelser hade de icke ledt!

Och sedan Alexander VI. Hvilka vederstyggliga laster hade han icke öfvat? Och likväl hade desse män kallat sig Kristi ståthållare, och kyrkan var dem underdånig, biskopar och prester föllo ned och tillbådo dem.

På senare tider hade Jakob Ulfsson allt oftare gjort sig den frågan: Skall icke en blixtnedfall från himmelen göra ett slut med förskräckelse på allt detta syndiga väsen? Och han kunde icke värja sig från den fruktan, att också en gnista

derifrån skulle träffa honom, ty han hade tjenat under samme herre, han hade vetat och genom sin tystnad samtyckt till de begångna synderna... Om han deremot lydt sin goda engels råd, då skulle han såsom en Herrans kämpa ha gått i strid mot det onda; hvad utgången än blifvit, frid med sig sjelf hade han vunnit.

Men det var nu alltsammans förbi; *hans* tid hade i det närmaste gått ned i evighetens bottenlösa djup, det var snart endast dom öfver död man som återstod. Hvad var det då att i hans lefnadsaftons kanske sista timme kom en man och sade till honom: »Vänd om, ännu är tid!»

Och denne man var en af jordens ringaste, han hade en gång stält sig i vägen för Jakob Ulfssons syndiga lustar och därför blifvit kastad i fängelse, men aldrig hade han påmint derom; *hon* hade kallat honom sin käraste vän, och nu kom han till Jakob Ulfsson och sade: »Vänd om, ännu är tid!»

Hade hon skickat honom? Stälde sig der ännu en hörnsten i hans väg? ... Hade han valet fritt? ... Var det för hennes skull han älskade och lydde Johannes... Att det var för hennes skull, han en gång hatat och förföljt honom, det visste han.

Hvarför hade han icke hållit fast vid de löften han gifvit Johannes? Han var ju ense med sig sjelf att hvad denne yrkade, var rätt och godt. Men första frestelse hade kommit honom att afvika derifrån; biskop Mathias hade visat in på den gamla stråten och han hade följt utan ringaste invändning. Nu hade Johannes bedt för honom, bedt med hela församlingen; genom hvilken underbar skickelse hade han förnummit detta hans senaste syndafall? Och skulle väl förbönen ega makt att föra honom på rätt väg, förnämligast att hålla honom qvar på densamma?

Jakob Ulfsson kände sig eländigare än någonsin, lifvet och tillvaron syntes honom en plåga och för döden fruktade han.

Men liksom en ljuflig vårmorgon lyfter och lifvar sinnet, så utöfvar ock en mild och renhjertad personlighet ett starkt inflytande på sin omgifning. Johannes såg att erkebiskopen led, han efterfrågade icke orsaken, men han omgaf honom med dessa små prof på vänskap och tillgifvenhet, som lik sommarvärma lägger sig helande öfver det sjuka sinnet, och

hans samtal rörde sig aldrig kring lifvets alldagliga frågor, utan trängde alltid djupare.

Men Jakob Ulfsson fruktade för vissa ämnen och gaf därför sjelf riktning åt samtalet genom att fråga: »Hvad har du läst?»

»Om John Wicliffe!»

»Han hade stora kunskaper.»

»Som han ock gjorde fruktbarande.»

»Genom att rifva ner det bestående?»

»När detta är till ondt.»

»På hvad syftar du?»

»Att börja med på dessa tiggerordnar, som med åberopande af Kristi fattigdom finna en anledning för sig att genom dagdrifveri och tiggeri falla andra till last. Wicliffe påpekar hur maklighet trädt i den uppoffrande kärlekens ställe, och i ödmjukhetens ett högmodigt, lätjefullt lif på andras bekostnad.»

»Påfven Urban ogillade honom; jag vill minnas han förlorade sin plats vid universitetet.»

»Derigenom blef han satt i tillfälle att göra sin stora bibelöfversättning och lemna den heliga boken i händerna på folket.»

»Man skall icke kasta perlor för svin!»

»Man skall sätta människorna i tillfälle att sjelfva se och döma. Wicliffe har rätt då han säger, att all sanning uttalas i den heliga skrift antingen klart och tydligt eller ock i fördolda ordalag.»

»Men han säger ock, att de kyrkliga traditionerna icke hafva någon auktoritet!»

»Har han icke rätt häri, om det ock gafves hundrade påfvar; och om alla verldens munkar blefve förvandlade till kardinaler, bör man icke samtycka till deras åsigter i trosaker, för så vidt de icke grunda sig på skriftens ord.»

»Skriften är ock författad af människor.»

»Men skriftens själ är Kristus, om hvilken hon vittnar', säger Wicliffe, 'hon är vägen som leder till himmelen, likasom tron på Kristus, lefvande i ord och handling, är enda vilkoret för våra synders förlåtelse.'»

»Nu lägger du till af egen fatabur, Johannes. Jag vet att Wicliffe förnekar all förtjenst af goda gerningar,» invände biskopen leende.

»Ja, han förnekar de verk af synnerlig helighet, af hvilka munkarne berömma sig, och han menar, att helgonen endast förtjena vår dyrkan, för så vidt de hafva efterföljt Kristus.»

»Han bevisar sig vara en bilderhatare, ty han säger att genom mängden af helgon blir själen förströdd och kärleken till Kristus försvagad.»

»Visserligen är det en dårskap att lemna åsido sjelfva källan, som ligger oss nära, för att gå till de aflägsna, grumliga bäckarne.»

»Det skulle lända kyrkan till ringa fromma, om allenast Kristi fester firades. Det menkliga sinnet är så förderfvadt, att det behöfves dagliga väckelser, och vilja vi hafva helgonens förböner, måste vi ock anropa derom.»

»Kristus har ingenstädes förbjudit att vi vända oss till honom sjelf. 'Han allena är kyrkans hufvud', säger Wicliffe, och hvem vågar motsäga det.»

»Veten I hvart slikt leder!» utropade erkebiskopen.

»Utgången ställer jag i Herrans hand; erfarenheten lärer oss att skilja mellan Kristi sanna och skenbare tjenare, mellan tro och hyckleri!»

»Kännen I hans lära om nattvarden?»

»Det syntes honom förnuftsvidrigt att brödet skulle tillintetgöras för Kristi lekamen, ty Gud tillintetgör intet, icke en gång en bit bröd. Lät icke Kristus det ofruktbara fikona-trädet stå qvar, ehuru han förtorkade dess blad. Icke heller i skriften finnes förvandlingsläran grundad; endast genom trons kraft hos den emottagande kan det profana förvandlas till ett heligt, det ringa blifva till ett högt; det är icke det lekamliga utan det andliga, som förenar menniskan med Gud. Dopvattnet meddelar presten, men dopnåden kommer allena från Herran; så är allt här nere endast sinnebildligt!»

»Jag skulle måhända instämma,» sade herr Jakob, »om icke den ed jag svurit...»

»Förbjuder den sökandet efter sanningen?»

»Den är en gång för alla bestämd, de lagar som en gång blifvit fastställda, få icke rubbas.»

»Men då äro också kyrkans tjenare lika ofria som den naturliga, opånyttfödda menniskan. De ega en sådan frihet till skenet, liknande barnets vid ledbandet, det tror sig gå, och ledes dock af en främmande hand, kanske icke dit det vill... Den ofrie visar ock andra vilse.»

»Hvad säger din Wicliffe härom?»

»Han säger: 'Om du är prest, om du kallas pastor, så lef ett heligt lif, på det att du må öfverträffa andra i helig bön, i helig åstundan, i heliga tal och deri, att du genom lära och råd föredrager det sanna. Håll alltid Guds bud och låt Hans evangelium och Hans lof alltid vara i din mun. Låt ditt offentliga lif vara en riktig bok, hvarur soldater och lekmän må lära huru de hafva att tjena Gud och hålla Hans bud, ty exemplet af en god lefnad, när den ligger i öppen dag, gör på människorna långt större intryck, än den offentliga predikan'.»

»Beklagligtvis är det så!»

»Han yttrar på ett annat ställe: 'Om du också har prester och ordensbröder som sjunga för dig, om du afhör många messor på en dag och grundar kantorat och kollegier, om du tillbringar hela ditt lif på vallfarter och gifver alla dina egodelar åt aflatskrämarne, så skall allt detta icke föra din själ till himmelen. Om du deremot åtlyder de gudomliga budorden, skall detta allena, om du också icke eger ett halföre, likväl förskaffa dig syndernas förlåtelse och himmelens salighet'.»

»Jag vet, jag vet! Det var för sådana satser han blef kastad i fängelse; det kunde inte hjälpas; om icke kyrkan uppehåller sitt anseende inför verlden, skulle den snart falla i stycken.»

»Han fick åtminstone dö en naturlig död, men hans anhängare, en John Oldcastle, fick lida martyrdöden, likasom före honom Hieronymos af Prag och Johan Huss.»

»Hade jag trott, att dessa skrifter skulle haft en sådan inverkan på eder, hade jag icke satt dem i edra händer,» sade erkebiskopen; »I ären ju nästan såsom en yrvaken människa.»

»Det är allt rätta ordet. Jag såg förut endast hvad som stod mig nära och visste litet om den verld och den tid, som både varit och är. De skrifter, jag nu läst, ha väckt mig ur min lugna sömn; jag ser böljande människomassor som bedjande sträcka händerna och fråga efter vägen de skola vandra. Jag ser ett ofantligt Babels torn, som kallar sig kyrkan, det skrider framåt med eld och svärd. Likasom turkarne hafva eröfrat Kristi graf, så har kyrkan gjort Hans lära till sin egendom, men icke för att upplysa och lyckliggöra människorna, utan för att befästa sin egen makt och anseende; det är icke Kristi lära och lefverne, icke Hans

efterdömelse som predikas, utan påfvars och helgons förhärligande. Guld och jordagods, samvetstvang och förökadt inflytande är hvad som först af allt eftersträfvast af dem, som gifva sig namn af Kristi rätte efterföljare på jorden.»

»Ingenting som hör jorden till, kan vara fullkomligt,» genmälde herr Jakob mildt. »Men du glömmet, att allt det ljus och all den upplysning, som kommit verlden till del, har utgått från kyrkan.»

»Men upplysningen har låtit ljuset falla öfver föremål som icke lågo på rätta vägen; den har fäst och den fäster fortfarande uppmärksamheten på likgiltiga ting, den söker icke kärnan, utan sysslar oupphörligt med fnaset, som sitter utanpå skalet. Så handlar, menar jag, den närvarande kyrkan.»

Erkebiskopen log matt. »Om du icke vore så gammal,» sade han, »skulle jag anse mig förpligtigad att angifva dina hädelser inför den romerska stolen, men min vänskap skyddar dig och jag vill endast betaga dig möjligheten att inhemta mer af samma slag.»

»Det är sant,» svarade Johannes, »att kunskapen kan vara såsom en orm man bär i barmen, den lemnar ingen ro; men I kunnen gerna låta edra handskrifter stå kvar, herre, jag vill dem ingenting mer, jag har inhemtat nog.»

»Men därför är det väl icke din afsigt att lemna mig?» sporde herr Jakob.

»Jag har gifvit ett löfte.»

»Att gå härifrån?»

»Att bringa ett angeläget bud.»

»Brådskar dermed?»

I stället för svar, tog Johannes fram den ring han erhållit af Bengt. »Kunnen I säga mig hvad vapen står här i ringen?» sporde han.

Herr Jakob tog ringen och betraktade den i början temligen likgiltigt, sedan med stigande intresse: »Hvarifrån kommer den?» sporde han.

»Det kan jag icke säga.»

»Det är en familjklenod.»

»Så synes det också mig.»

»Den har tillhört en Gyllenstjerna.»

»Jag gissade det.»

»Måhända herr Stens husfru.»

»Eller herr Erik Trolles!»

Prelaten gjorde en rörelse. »Känner du henne?»

»Endast genom hörsagor.»

Han betraktade ringen ännu uppmärksammare. »Jag bedrar mig icke,» sade han. »Det är samma ring som jag för några år sedan såg bäras...»

»Af hvem?»

»Af en man, som nu är död. Det blef mig berättadt, att fru Kerstin fått eller tagit den tillbaka, har den måhända blifvit henne fränstulen?»

»Det är just hvad jag önskar veta.»

»Du ärnar dig till Ekholmen?»

»Så är det!»

»Dröj några veckor, måhända har jag då ett uppdrag till hennes herre.»

»Tack! Jag skall dröja!»

Johannes skref till fru Kristina, han berättade henne, att han framdeles hoppades kunna lemna underrättelser om den försvunna Karin Eskilsdotter, men att han ännu på några veckor var förhindrad göra några efterspaningar.

Allt sedan den oförberedda messan i kapellet, hade fader Johannes varit föremål nästan för dyrkan af den talrika befolkningen omkring och på Stäket. Att erkebiskopen var hemfallen åt döden, efter den dubbelsyn af honom som tjennaren haft, derom var intet tvifvel, men på den fromme Johannes' förbön hade madonnan gjort ett under, och hon verkstälde det i samma stund som hans nåde trädde inför altaret. Det ljus som föll på hans hjessa, kom icke från den brinnande taklampan, det var den välsignade Gudsmodern, som höll sin hand på hans hufvud.

Undret var skett *med* erkebiskopen, men *på* Johannes' förbön, *hans* helighet var därför ännu större än den förres, särdeles som hans personlighet icke underlät att utöfva ett mäktigt inflytande. Detta åldriga, likasom genom tårar leende anlete, de vänliga ord han brukade till alla, de tröstegrunder han meddelade åt hvar och en som sökte honom. Allt detta var liksom underlaget för den helgongloria, man trodde honom tillämnad och hvarpå undret var liksom ett insegel.

Fru Bonti bidrog icke litet till denna tro, hon kände honom redan från sin ungdom, hon hade alltid trott, att det var genom hans förböner, som de blifvit räddade ur den förfärliga sjönöden, men så besynnerlig och invecklad var gången af hennes tankar, att hon också i någon mån trodde sig delaktig af den nimbus som omgaf honom. När hon

med anledning af mordförsöket på den unge Sten Sture, på fader Johannes' stränga befallning, fördrefs ur biskopshuset, bar hon sin smälek tåligt men när han några månader senare återsåg henne derstädes, yttrade han sig icke strängt, utan endast förmanande till henne, och detta skedde, enligt hennes förmenande, därför att fader Johannes visste att hon var en af himmelens utvalda.

Hon förstod, att vanans makt och fruktan voro de band, som höllo erkebiskopen fäst vid henne; ingens kärlek egde hon; hat och förakt skulle hela världen visat henne, om den endast vågat! . . .

Fader Johannes allena hade alltid varit vänlig och god, han och ännu en annan.

Men denne andre behöfde henne, hon gick hans ärenden, likasom han lofvat gå hennes.

Redan under den tid herr Gustaf Trolle vistades i biskopshuset, hade han visat henne vördnad och tillgifvenhet. En gång, när hon i utbrott af ilska, önskat olycka och föderf öfver alla sina fiender, hade han sagt henne, att ju längre hämnden dröjer, ju ljufvare blir den; *han* gaf sig till tåls, det borde hon också göra. Från den tiden blef hon alltmera hans förtrogna, han berättade henne att Sturarne voro hans hätskaste fiender; för honom fans ingen lycka förr än de blefvo utrotade från jorden; detta var ingen synd, ty han visste att de också stodo efter hans lif och likaledes hatade honom intill döden.

Så kommo dessa begge öfverens om att stå hvarandra bi. Fru Bonti skulle egga erkebiskopen mot Sturarne, hon skulle förbereda herr Gustafs väg till svenska kyrkans högsta värdighet, och när han ändtligen hunnit sitt mål, då skulle hon vinna sitt! Hade hon kunnat pina till döds eller rådbråka alla sina vedersakare, skulle hon helst velat, men då härtill icke var någon utsigt, var det genom sin upphöjelse hon skulle förorsaka dem den bittraste förödmjukelse.

Herr Gustaf hade lofvat att göra henne till abbedissa i hvilket kloster hon sjelf önskade och efter hennes död — kanonisation!

Liksom den heliga Brigitta, ville också hon bli föremål för gudomlig dyrkan.

Det är sant, att herr Gustaf sökte förmå henne att afstå från abedissekallet; hvad kanonisationen angick, menade han att den skulle komma att kosta oerhördt.

Men slikt afskräckte henne icke, hon förband sig att årligen sända stora summor till Rom, och hon höll sitt löfte; herr Gustaf hade funnit en guldgrufva, som förträffligt tjernade hans egna planer, och ur hvilken han öste utan den ringaste betänklighet.

Icke nog härmed, gaf hon honom säkra underrättelser om allt af betydighet, som inträffade, och sparade icke på skarpa angifvelser mot den gamle erkebiskopen.

Men oakadt de goda utsigterna, var den hersklystna qvinnan icke lugn; den ene tjuften biter icke den andre, och fru Bonti önskade att en så helig man som fader Johannes, skulle liksom sätta inseglet på hennes förhoppningar.

Men huru förmå honom dertill?

Qvinnolisten trodde sig ha funnit medlet.

Hon begärde att få bikta för honom.

Han samtyckte, icke utan tvekan; hvad skulle hon komma att bekänna?

Fader Johannes kände henne ännu icke.

Hon valde en tidig morgonstund, innan ännu hans nåde var uppstigen.

När presten inträdde i biktstolen, var hon der redan före honom.

Han hörde henne bittert gråta.

Med milda, kärleksfulla ord uppmanade han henne till en sannfärdig och fullständig bekännelse af alla sina synder, det skulle, sade han, »gifva frid och lugn åt hennes hjerta.»

»Jag är en stor syndare,» stammade hon.

»Det äro vi alla inför Gud!»

»Jag har talat falskligen.»

»Till hvem?»

»Erkebiskopen...» tårar qväfde rösten.

»Tala tydligare.»

»Han har gifvit mig penningar.»

»För hvad ändamål?»

»Att sända till mina fattiga fränder!»

»Jag förmodar I gjort det?»

»Nej, nej!» Nya tårar.

»Hvarför icke?»

»De gingo till en kalk för Varnhems kyrka.

»Såå.»

»Ett helgonkar till St. Brigitta.»

»Det också!»

»Ett radband till St. Eriks kapell.»

»Hans nåde måste ha förärat eder stora summor.»

»Ack, vördige fader, så stora medel äro anslagna till detta välsignade biskopshus, att jag med hälften deraf haft öfvernog att tillfredställa alla måttliga behof; för återstoden har jag inköpt relikier och andra dyrbarheter, hvarmed jag begåfvat många kyrkor, kapell och helgeandshus.»

»Utan hans nådes vetskap?»

»Jag ville honom ovetande aftvä de skulder som möjligen ännu kunna vidlåda honom.»

»Hvad hafven I gjort för eder sjelf?»

»Af de små besparingar jag kunnat göra nu under fyrtyotre år, har jag, som I kanhända veten, låtit bygga en gård i Upsala.»

»Jag påminner mig det.»

»Då I icke ville hafva den, tänkte jag, jemte några fromma qvinnor, bosätta mig der.»

»Hvarför hafven I icke gjort det?»

»Hans nåde har icke tillåtit.»

»Icke det?»

»Med suckar och tårar har jag bönfallit derom.»

»Önsken I det ännu?»

»Nej, nu har jag lofvat att stanna till det sista, men min gård den vill jag gifva till ett helgeandshus för sjuka och hjälpbehöfvande.»

»Hvad tänken I då för eder sjelf?»

»Att gå i kloster.»

En lång tystnad uppstod, en sådan bikt hade fader Johannes icke väntat, och han sade icke utan en anstrykning af missnöje: »Der ingenting är brutet är heller ingenting att förlåta.»

»Att jag handlat utan hans nådes samtycke?»

»Om icke edra fränder behöfde hans gåfvor, återstod eder endast att endera gifva dem tillbaka, eller ock på annat sätt använda dem.»

Fader Johannes lemnade biktstolen, den sluga qvinnan hade icke lyckats bedraga honom, hon kände det sjelf och måste därför fortsätta.

Redan samma dag begärde hon ett samtal.

Johannes samtyckte.

»Om jag är medveten om ett stort brott, men har svurit att förtiga det, hvad bör jag göra?» sporde hon ödmjukt.

»Söka förekomma detsamma.»

»Men min ed?»

»Gäller i sådant fall person, men icke sak.»

»Jag kan ingenting göra.»

»Så anförtro eder till någon.»

»Det vågar jag ej!»

»Men I vågen att bära ansvaret?»

»Hvad jag yppar, skall aldrig varda mig förlåtet?»

»Hvem frukten I mest, Gud eller menniskor?»

»Ångesten har drifvit mig hit.»

»I bikten haden I ingenting att yppa!»

»Fruktan band min tunga —.»

»Gör det ännu?»

»Ja!»

»Så gack in i eder kammare och bed; när I kommit till insigt om eder pligt, vänd då tillbaka och jag vill höra eder.»

»Viljen I ock taga ansvaret!»

»Det vill jag!»

»Hur tungt det än är?»

»Gud skall gifva mig kraft att bära det.»

»Och det tron I jag skulle tillåta, nej, vördige fader, mitt förtroende vill jag gifva eder, men är här någon fara å färde, då vill jag ensam bära ansvaret därför.»

Johannes betraktade henne med förvåning, detta hade han icke väntat.

»Se här,» sade hon och tog fram några bref. »Läs dessa och döm till den oro och ängslan hvori jag lefvat under de sista månaderna.»

»Dessa bref äro allesamman stälda till hans nåde erkebiskopen!»

»Här äro också hans svar.»

»Hur hafva de kommit i eder ego?»

»Det är min hemlighet.»

»Genom svek!?»

»De gälla edert fädernesland!»

»Jag underrättar hans nåde, eller lemnar dem till honom.»

»I gören det icke, sedan I läst dem.»

Med dessa ord lemnade hon rummet.

Fader Johannes stod slagen af häpnad, aldrig förr hade han varit utsatt för slika äfventyr; hur skulle han förstå hvad som här var list eller sanning?

Tvekande höll han brefven i sin hand; skulle han läsa dem eller icke?

Allesammans lågo inneslutna i ett stort konvolut, der låg ett öppet papper, på hvilket stod skrifvet:

»För en dryg penningssumma har jag återköpt dessa vigtiga bref af vadstenabrodern Laurentius; enligt eders nådes vilja och befallning, sänder jag dem nu med en trogen tjennare och undertecknar mig eders nådes ödmjuka och underdåniga

Pernilla Klausdotter.»

Således samma bref, som blifvit frånköfvade den unge mannen; för snöd vinning hade de blifvit sålda till sina rätte egare, men dessa stämplade ondt för land och rike... Skulle nu Johannes intränga i deras hemligheter och sedan angifva dem?...

Den tanken var honom motbjudande; visst voro seglen brutna, men till angifvare ville han icke göra sig, och läste han brefven, var han skyldig att anklaga —? ... Men flickan, som han lofvat söka, visste deras innehåll, hon var beredd att yppa det... Han skulle göra allt, för att skaffa henne friheten och hans nåde skulle sjelf vara honom behjelpig dertill; listig kunde också fader Johannes vara, men icke på samma sätt som andra.

Brefkonvolutet blef åter hoplagdt och med detsamma i handen gick han in till biskopen.

Denne höll i handen ett papper, på hvilket han läste, men lade bort det vid åsynen af Johannes.

»Se här,» sade denne, »hvad som blifvit mig anförtrodt.» Dermed lemnade han det öppna konvolutet.

Biskopen tog det hastigt. När han såg hvad det innehöll, skiftade han färg och sade: »Hur har detta kommit i dina händer Johannes?»

»Det var icke för att jag skulle lemna det i edra.»

»Har du läst...?»

»Endast den lilla lappen.»

»Och hvarför icke mer?»

»Jag vill icke bli angifvare.»

»För egen del har jag intet att frukta deraf,» menade bispen, »men dessa andra kunde upptäckten vålla förlust af lif och egendom; för deras skull tackar jag dig. Hvad fordrar du i gengäld?»

»Mycket!» svarade Johannes med uttryck i blick och röst... »I gissen det.»

Jakob Ulfsson nickade bifallande, men derunder plockade han de ödesdigra brefven i små stycken, som han sedan kastade i den brinnande spiseln. »Icke allt?» sporde han och såg nyfiket upp.

»I måsten gifva mig en fullmakt att besöka alla qvinnokloster i Sverige.»

»För hvad ändamål?»

»Ett stackars barn har blifvit inspärradt, som jag måste befria.»

»Är hon af börd?»

»Lyckligtvis är hon det inte.»

»Men, fromme Johannes, hur litet du känner klostren, om du tror dig der *finna* hvad man vill dölja.»

»Det är likväl min enda utväg.»

Biskopen skref den begärda fullmakten: »Är du nöjd, käre?» frågade han.

»Nu måste eders nåde låta mig gå?»

»Nu, när jag mer än någonsin har behof af dig! Ser du icke, att af den talrika hop, som rör sig derute i mina gemak, talar jag sällan med någon... Allt måste jag besluta ensam, därför äro mina dagar glädjelösa och mina nätter utan sömn... Sätt dig här bredvid mig, vill jag säga dig något.»

Johannes tog plats vid sidan af biskopen och denne fattade hans hand. »De der brefven, som nu blifvit till kol, voro utan egentlig betydelse, sedan hela planen blifvit öfvergifven, men den som lemnade dem till dig, gjorde det synbarligen i afsigt att stifta ofrid oss emellan.»

»Det tror jag icke.»

»Derför att du icke känner verlden! Den onda afsigten har emellertid blifvit vänd till ett godt, ty detta att du lemnade mig brefven, utan att ens ha läst dem, vet du, Johannes, att slikt ett vänskapsprof har jag icke förr emottagit.»

»I öfverskatten en ringa ting.»

»Och detta, när jag betänker det onda jag gjort dig.»

»Gud har vändt allt till godo!»

»Ja, såsom en tillskyndelse af Honom, vill jag antaga din hitkomst; du har skakat mitt samvete, och hvarje samtal oss emellan har varit såsom en sådd, der många korn satt rot... Men mycken tistel var der förut, som qväfde den goda brodden, värst deribland var misstron... Jag har, sanningen att säga, aldrig fullt trott på någon människa, och jag kunde därför icke heller tro på dig, Johannes.»

»Så olycklig I varit!»

»Deri har du rätt! Att två viljor strida om människan, det vet jag af erfarenhet. Mitt bättre jag gaf dig rätt, men min sämre natur, vanans makt, lyssnade till biskop Mathias och hans förslag.»

»I viljen nog icke biträda honom?»

Biskopen tog det papper han läste på då Johannes kom in till honom.

»Vi hafva hittills endast talat om gångna tider, nu skall jag berätta dig, om det närvarande.»

»Men icke är jag i stånd att råda eder?»

»Din lampa är tänd vid det eviga ljuset; min deremot omgafs redan från början af målade glasfönster, det menliga fuskeriet förderfvade Guds verk... Derfor skall du nu höra och döma efter den gåfva som blifvit dig gifven... Riksföreståndaren är återkommen från Finland; jag har nyligen erhållit en skrifvelse från honom, deri han säger sig hafva afslutat en säker rågång med Ryssland, och den slutliga freden skall befästas nästa år... Men se här...» Härpå tog han ånyo till papperet. »Denna handling intygar att ett förbund blifvit afslutadt mellan Danmark och Ryssland, som allenast går ut på krig och örlig mot Sverige. Alla de löften som herr Sten erhållit, hafva endast varit falska förespeglingar, att söfva alla misstankar tills stormen bryter löst.»

»Förskräckligt!»

»Det olyckliga Finland hotas af att ännu en gång öfversvämmas af barbarerna, att härjas och brännas.»

»Kan ingenting göras häremot?»

»Konung Hans' medregent, danske kronprinsen, har skrivit till mig derom. Han låter mig förstå, att han aldrig skall afstå sina anspråk på Sverige, och spörjer sedan om jag icke hellre vill räcka handen till en fredlig uppgörelse, medan tid är, än dröja dermed tills jag blir nödd och tvungen!»

»När skulle det ske?»

»Då han med vapenmakt gjort sig till herre öfver vårt fattiga, blödande land.»

»Det har hittills kunnat försvara sig.»

»Men nu hotas det fruktansvärdare än någonsin.»

»Herr Sten är en tapper och klok ung herre.»

»Hvarken mod eller klokhet förmå något mot bedrägeriet och den smygande listen.»

»De hota också?»

»Herr Stens begge halfbröder hata honom ända till döds och hafva svurit hans undergång.»

»Han har endast gjort dem godt.»

»Det är af afund, men också, säger man, därför att deras enda syster, som lärer vara mycket olycklig i sitt äktenskap, stundom är liksom vansinnig, som man tror af kärlek till herr Sten. De begge bröderna, som älska henne högre än allt annat, äro öfvertygade om, att hon blifvit dårad med trolldryck, och de hafva svurit att taga hans lif!»

»De hafva redan försökt att rövva hans husfru.»

»Den yngre brodern, Knut, vidhåller, att hon först älskat honom, och herr Erik Abrahamsson...»

»Jag har hört talas om honom.»

Erkebiskopen såg sig omkring i rummet, liksom fruktade han lyssnande öron. »Han har svurit vid korset att taga herr Stens lif!»

»Till hvem?»

»Till fru Sigbrit.»

»Har hon ock del i detta?»

»Hon har det i kung Kristians hat, i alla de olyckor som vidlåda vårt arma land.»

»Och herr Erik Abrahamsson gör hennes sak till sin?»

»När hans svärfader mördades, gjorde konung Hans sig till herre öfver hans omätliga rikedomar, herr Erik blef en fattig man, men han bröt därför icke med Danmark, utan skyndade att erbjuda prins Kristian sina tjänster. Denne tvekade, men fru Sigbrit sade honom, att det hade ingen fara; mannen hade förut vändt sig till henne. Hon skaffade honom sina inkomster tillbaka, men de äro nu beroende af hennes gunst, och hon har undervisat honom om medlet att bibehålla densamma.»

»Det ser mörkt ut för herr Sten!»

»Tron I det redan är slut? Än herr Sten Kristersson och hans sluga husfru?»

»Är hon verkligen farlig?»

»Jag fruktar mera än man tror, ty jag kan icke förstå hvilka enskilda fördelar hon eftersträfvat genom de tjänster hon gör fru Sigbrit.»

»Går hon också hennes ärenden?»

»I kunnen icke föreställa eder hvilket inflytande hon har, så väl här som i Danmark.»

»En ringa qvinna!»

»Tro mig Johannes, de äro de starkaste, så i godt som ondt. Vi förstå ännu icke betydelsen af de märkliga orden: 'Qvinnan trampade på ormens hufvud'. Men vi talade om herr Sten, jag har ännu icke nämnt hans farligaste och mäktigaste fiende.»

»Herr Erik Trolle?»

»Hans son Gustaf!»

»Som I viljen göra till eder efterträdare?»

»Han eftersträfvat det!»

»Det vore ju att väcka splitet.»

»Jag hoppas på motsatsen. Får han ingen makt härstädes, blir han Danmarks trognaste vän. Står han deremot såsom svenska kyrkans högste man, har han lika mycket att säga som riksföreståndaren och hans äregirighet bör vara tillfredsställd.»

»Det är ett farligt spel.»

»Han skall aflägga ed och svära det verldsliga öfverhufvudet sin tro!»

»Hvad anledning har han till hat? De äro ju i frändskap med hvarandra.»

»När hjälpte slikt? Förstår du icke, att det måste kännas såsom den bittraste smälek, likaväl för honom som för mig, att fredspartiet led ett skymfligt nederlag vid riksföreståndarevalet; för herr Gustaf var det så mycket smärtssammare, som hans egen åldrige fader måste träda tillbaka för den unge Sten Svantesson.»

»När hela folket föredrog honom.»

»Må vara!»

»Och han var den värdigaste.»

»En skymf var det likafullt, och den måste aftvås.»

»På hvad sätt?»

»Jag afgår!»

»Och lemnar rum för herr Gustaf?»

»Det måste jag!»

»Hvad tvingar?»

»Jag!... Jag vill gerna dö — en naturlig död.»

»Och I tron att...?»

»Gustaf skyr inga medel.»

»Gud hjelpe oss alla!»

»Der, Johannes, har du innersta orsaken till all den oro, alla de tvifvel som tära mig. Jag har måhända stått vacklande hela min tid, men nu *vet* jag, att jag vill hafva ro, och nu lemnar man mig ingen sådan.»

»Det ser mörkt ut, Herran allena kan hjälpa!»

»Om han vill, Johannes. Stundom låter Han också det onda hafva framgång.»

»Det måste då tjena Hans afsigter.»

»För något aflägsset mål, som vi icke kunna skåda. Men det närvarande ramlar öfverända, det onda får lida med det goda... Mig tyckes som en sådan tid stundade.»

»Men I hafven ju lofvat mig, att åter vända edert hjerta till herr Sten!»

»Jag skall göra det, men försigtigt och utan att förråda mitt hjertas hemligaste tankar.»

»Hvarför icke öppet och ärligt?»

»Skulle man då lemna mig några förtroenden, tror du, eller förmådde jag då leda händelserna? Det heter: 'I skolen vara sluga som ormar!'»

»Men herr Sten bör åtminstone få veta...»

»Ingenting! Han är ung och oförsiktig; jag skall honom ovetande bevisa mig vara hans vän.»

Slik dubbelhet var icke i den ärlige Johannes' tycke, och när prelaten några dagar derefter berättade sig hafva erhållit bref och bud från riksföreståndaren, med enträgen anhållan om, att hans nåde ville döpa den nyfödde sonen, då gjorde det honom ondt, när biskopen sade, att han just på anförda skäl måste afslå denna begäran.

Med sändebuden från herr Sten följde ock en tjenare, som begärde ett samtal med fader Johannes.

Denne lemnade honom ett bref, som han ombads att genast läsa och besvara.

Det var af följande innehåll:

»Vördige fader!

Den ädla fru Kristina sänder eder genom mig, hennes yngsta hofjungfru, tusen goda helsningar. Först beder hon mig säga eder, att Guds moder genom sin nåd skänkt henne en son, och för denna stora välsignelse vill hon tacka och lofva både dag och natt. Men hennes egen lycka förer tankarne till alla dem som lida, och förnämligast dem som lida för hennes skull. I edert bref — för hvilket hon af hjertat tackar — hafven I nämnt om att I framdeles villen gå ut och söka hennes forna tjenarinna och vän, Karin Eliasdotter; att I sådan möda villen göra eder, har rört henne till tårar. Men, vördige fader, viljen I icke dertill hafva eder en hjälp. Den man, som framlemnar detta bref, kallas Esbjörn, han är herr Stens trognaste tjenare och skall fullgöra hvad I uppdragen honom.

Skrifvet på fru Kristinas befallning af eder lydiga och ödmjuka tjenarinna

Anna Eriksdotter Bjelke.»

När Johannes lyfte blickarne från det sirligt skrifna brefvet, mötte han ett par ärliga ögon.

»Du heter Esbjörn?»

»Så är det!»

»Du vet ock hvarom frågan är?»

»Att söka reda på fru Kristinas tärna?»

»Har du sett henne?»

»Många gånger!»

»Då har han en fördel framför mig,» tänkte Johannes i det han gick fram till bordet för att ostörd noga öfvertänka hvad han borde göra.

»Fagrare tärna har jag aldrig skådat,» fortfor Esbjörn, »och väl kan jag förstå den bittra sorg, som de barnlösa föräldrarna måste lida. Fru Kristina sänder dem väl många bevis på sin huldhet, men jag tror det ökar sorgen i stället att minska den. 'När en främmande satte henne så högt,' säga de, 'skall då icke vår saknad kännas tusende gånger bittrare?'»

»De äro bosatta i Vadstena?»

»Han är stadens skickligaste smed!»

»Hafva de gjort sig underrättade om, huruvida dottern icke finnes i klostret?»

»Det gör hon icke!»

»Hur veten I det?»

»Fadern hennes trodde det ej, men modern hade sina misstankar, och hon forskade. Skulle Karin ock varit gömd i det mörkaste fängelset, hade hon funnit henne . . . Som sagdt, der är hon inte.»

»Har hon upphört att söka?»

»Det gör hon aldrig.»

»Men utan påföljd?»

»Hittills har det varit det.»

»Om I nu skullen hjälpa till?»

»Jag tror det är bättre att hvar och en går för sig . . . Jag har mitt eget sätt att snoka.»

»Ingen lärer väl kunna göra det som en moder . . . Se här, — här är en fullmakt för innehafvaren, som öppnar alla klosterportar . . . Den är undertecknad af erkebiskopen, behåll den sjelf eller gif den åt modern, hvilket eder godt synes.»

»Jag ger den åt henne.»

»Det tackar jag eder för.»

»Om jag bara visste hvarifrån Karin fördes.»

»Från Ekholmen.»

»Och fader Laurentius var hennes följesven?»

»Jag tror det.»

»Då har jag första tråden.»

»Jag önskade, jag kunde gifva eder flera.»

»Dem skall jag nog sjelf veta att skaffa mig.»

Esbjörn tog afsked och gick; nu behöfde icke fader Johannes göra sig samvete af att stanna qvar någon tid; Karin hade fått en säkrare befriare än hvad han skulle varit, och herr Jakob behöfde dagligen uppmuntras att hålla fast på den nya väg, der han slagit in.

Men om den rättskaffens mannen undrade, hvilka anledningarna kunde vara till fru Bontis besynnerliga beteende, så förskräcktes hon icke mindre, för det förtroliga förhållandet mellan erkebiskopen och Johannes. Att den förre på sådant sätt skulle få brefven i sina händer, hade hon väl aldrig tänkt . . . Visste han också måhända att de kommit från henne?

Från den stunden erfor hon en stigande fruktan för fader Johannes, den uteslöt icke hennes djupa vörndnad, men han hade läst alldeles för klart i hennes tankar; när han

icke ville gå hennes väg, kunde han bli farlig, och därför måste han bort och det så snart som möjligt.

Emellertid erfor biskopen en frid och ett sinneslugn, som han icke på många år kommit i åtnjutande af; det var något nytt för honom att tala ut sina tankar, och han gjorde det af hjertans grund utan alla omvägar.

Han berättade Johannes om det blifvande mötet i Köpenhamn. Strengnäs- och Skarabiskoparne skulle dit afgå. »Vincentius haltar på begge sidor,» sade han. »Af böjelse är han Sturesläkten tillgifven, men hans ställning och hans embetsbröders påtryckning, drar honom till Danmark. Herr Mathias tillhör genom födsel landets stormän och på grund deraf också fredspartiet.»

»Men om I nu öppet trädden på herr Stens sida, skulle icke då alla biskoparne följa eder?»

»Jag tror det icke.»

»Nu gören I eder sjelf orätt.»

»Du vet icke hur mäktig herr Gustaf är.»

»Redan?»

»Om hans fader eller han sjelf betalat ut stora penningar vet jag icke, men så stort välde har han redan, att kom det i fråga att välja mellan honom och mig, är jag viss på, att han fick de flesta rösterna öfverallt i landet.»

»Jag trodde icke han var mycket känd.»

»Spörj fru Bonti...»

»Jaså, hon?»

Biskopen skiftade färg, men han yttrade derefter helt sakta: »Du tror inte på henne?»

»Inte mycket.»

»Jag gör det heller inte, och det är möjligt att hon kunnat misstaga sig.»

»Hon är således sagesmannen?»

»Jemte många andra. Hvilken af biskoparne jag talar med, höjes herr Gustaf till skyarna.»

»Kan det icke vara därför, att man tror eder vara honom väl bevågen?»

»Jo, visserligen.»

»Han har vistats i edert hus.»

»I nära tvenne år.»

»Behöfs väl mer.»

»Från den tiden började det.»

»Hvilket?»

- »Misstron, fruktan . . .»
 »För hvad . . .?»
 »Att jag stod i vägen.»
 »Bedragen I icke eder sjelf?»
 »Nattdrycken hade en underlig smak. Jag förmådde pagen att tömma den.»
 »Hvad blef följdén?»
 »Följande morgon var han död!»
 »Alla goda helgon!»
 »Räddaden icke I lifvet på herr Sten?»
 »Kommer det allt från samma håll?»
 »Kunnen I betvifla det?»
 »Då hatar hon eder?»
 »Ja, till döds!»
 »Men hvarför?»
 »Hon hade länge plågat mig med, att jag skulle göra henne till abbedissa; en dag blef jag utom mig af vrede och svor vid det heliga korset att det aldrig skulle ske.»
 »Men efter händelsen med herr Sten, sänden I henne bort; hvarför togen I henne tillbaka?»
 »På herr Gustafs förbön.»
 »Den gälde så högt?»
 »Han sade sig veta, att en stor fara hotade mig, hon allena kunde afvända den.»
 »Det är eder rädsla, som är deras bundsförvandt.»
 »Tror du icke jag vet det? Just därför vill jag bort härifrån . . . Synnerligast från dem.»
 »Jag börjar förstå det.»
 »Hvad tror du, om jag skulle göra en visitationsresa uppåt landet.»
 »Hafven I krafter dertill?»
 »Här känner jag mig såsom en fånge, både till kropp och själ; när jag kommer ut, blir jag som en fri och nyfödd människa.»
 »Res då!»
 »Jag hade kanhända rest till Stockholm för att förrätta dopet, men att sedan komma hit tillbaka och nödgas göra reda för allt.»
 »Det underkastén I eder?»
 »Som vampyren suger blodet, så lockar hon ur mig allt hvad jag vet . . . Hon är mitt onda samvete, min skuld

och mitt straff... När vi begge vore unga, begick jag stor orätt emot henne, nu hämnas hon och hämnas förskräckligt.»

»Och I kunnen icke lösgöra eder?»

»Jag vet icke om hon brukar några trollmedel; stundom är jag frestad att tro det!... De månader jag haft dig här, ha gjort mig tio år yngre, men nu har fruktan ånyo vaknat.»

»För henne?»

»Du sof tungt i natt, Johannes.»

»Ja, det är sant.

»Du hörde ingenting?»

»Nej, intet.»

»Jag kunde tro det!»

»Veten I orsaken?»

»Du hade fått en sömndryck.»

»Hvaraf dömen I det?»

»Du skulle annars ha hört, att hon var här inne på förmiddagen, strax efter sedan du släckt lampan.»

»Jag hörde ingenting!»

»Hon satt der vid min säng och upprepade det evigt samma, hur hon led helvetets qual både för mina och sina egna synder, spörjande hvad jag ville göra för att skaffa henne försoning.»

»Jag skall tala vid henne.»

»Nej, det skulle endast utsätta mig för nya förebråelser; lämna icke din aftondryck nästa natt, kom in hit sedan hon börjat.»

»Aterkommer hon hvarje natt?»

»Sedan hon nu funnit ett medel att befria sig från en fruktad åhörare, lär hon nog taga skadan igen. Hon är dig icke mera så väl bevågen.»

»Det förvånar mig icke.»

»Du är Sten Stures vän och därför icke mera att lita på,» sade hon. Brevven, erkände hon, hade du fått genom henne.»

»Det är sant.»

»För att lemna till mig... Hon visste då, att de skulle bli så mycket välkomnare... Men det smärtade henne, att så var, hon visste sig förtjena min tacksamhet.»

»Det sade hon?»

»Ord för ord!»

»Alla helgon bevara oss!»

»Inte sant, hon inger också dig fruktan?»

»Hvem fruktar icke afgrundens utskickade, men jag skall besvärja den onda anden och jag skall göra det i eder närvaro!»

»Det vågar du?»

»Jag skall bevisa eder det och dervid yppa hvad jag icke hittills velat säga.»

»En anklagelse mot henne?»

»Som hon icke kan jäfva!»

»Tack, Johannes; du tror icke, hur mycket jag längtat att finna en sådan!»

»I skolen bli tillfredsstäld!»

»Men derefter stannar jag icke hemma. Jag känner mig hugad att anträda resan redan om några dagar... Från Upsala reser jag till Sko... Du skall följa mig dit.»

»Men der skiljas vi!»

»Vill du det nödvändigt?»

»Jag måste till Ekholmen.»

»Det var sant, jag lofvade att du skulle bringa bud dit ifrån mig.»

»Så var det.»

»Du skall erhålla det i Sko.»

»Jag skall påminna eder derom.»

»Derifrån reser jag till Finland. Såsom ett af min lefnads viktigaste åligganden räknar jag heligförklarandet och skrinläggningen af den välsignade hädangångne biskop Hemming. Det dyrbara skrinet är nu färdigt och nästa maj skall festen ega rum i Åbo domkyrka. Derefter gör jag troligtvis allvar med mitt beslut att nedlägga biskopsstafven.»

Men den aftonen hördes icke det fruktade besöket af i biskopens sofkammare.

Fader Johannes vågade hvarken smaka sin aftondryck eller gå till hvila, han satt väntande och bad innerligt och ödmjukt att finna de rätta orden för att väcka synderskans sofvande samvete, men den gången väntade och bad han förgäfves.

Påföljande dag underrättade biskopen om sitt beslut att resa nästa vecka. Från Stäket skulle affärden ske redan följande morgon; han bestämde hur många och hvilka af hans svenner och tjenare, som skulle medfölja, och afgaf i allt annat nödiga föreskrifter.

Fru Bonti blef tillkallad i Johannes' närvaro, hon syntes så ödmjuk och förkrossad vid underrättelsen om hennes

herres affärd, att man frestades tro på uppriktigheten af hennes saknad.

Men när hon gått, sade herr Jakob: »Jag säger dig, Johannes, hon har något ondt i sinnet.»

»Det tror jag inte!»

»Derför att du icke känner henne, men jag som vänjt mig att läsa i hennes ansigte, dömer af erfarenheten.»

»Hvad frukten I?»

»Vet jag hvad hon kan finna på!»

»Låt oss lemna det i Guds hand!»

»Han har befallt oss att tänka oss för.»

»Jag förstår ingenting af slikt.»

»Men du vill stå mig bi?»

»Det vill jag.»

»Äfven om det är förenadt med fara.»

»Äfven då!»

»Stanna här inne i natt och låt mig intaga din plats derute.

»Skola icke edra svenner förråda bytet?»

»Det får icke ske förr än de lemnat mig.»

»Jag är villig dertill.»

Biskopens önskan efterkoms; när svennen lemnat honom aftondrycken och aflägsnat sig, så smög hans nåde på tåspetsarne, nästan som en brottsling, ut i biblioteket och fader Johannes intog den prägtiga sängen, men när han sjönk ner i de mjuka bolsterna, tyckte han att behaget deraf icke uppvägde all den oro och ängslan som dess egare dagligen måste erfara.

Enligt öfverenskommelse skulle han också tömma aftondrycken, och fader Johannes gjorde det, sedan han först befallt sin själ i Guds hand.

Såsom vanligt somnade han genast.

Han vaknade vid en jämrande stämna och ett ljus som föll honom i ögonen, då förhängena drogos undan: »Jag säger, I måsten höra mig,» sade stämman.

»Tala!»

»Han bedrar eders nåde och förräder alla edra förtroenden, till sin käre herr Sten . . . Den rymmare, som vadstenabröderna sökte, den gömde eller gjorde han osynlig med djefvulskonster, och när natten föll på, förde han honom sjelf ned till stranden och anskaffade båt, som förde honom härifrån. Fiskaren har i denna dag sjelf bekänt det för

mig; han har också sagt, att rymmaren blef fasttagen, fast han återigen gjorde sig fri, och hvart han sedan tog vägen vet ingen...»

»Herran vare lofvad!» tänkte Johannes.

»Jag kan allt berätta ännu mer om det der skenhelgonet. När beskickningen var här, för bjudningen till dopet, så listade sig en af dem in till honom, men jag smög mig utanför och hörde alltsammans. Det är hans gudlösa plan att rövva en nunna ur klostret och han har skaffat sig hans nådes samtycke, att intränga öfver allt och taga derifrån hvilken som bäst behagar honom.»

»Nu ljugen I!»

Fru Bonti ryckte till, hon hade icke hittills ens brytt sig om att se på den liggande, nu gjorde hon det; ögonen liksom kröpo ur sina hålor, om hon inbillade sig, att det var förtrollning eller hvad annat, men med ett skrik, framkalladt af den yttersta förskräckelse, rusade hon på dörren.

Men fader Johannes kände sig i samma stund fattad af en obeskriflig ångest, han erfor en ångslan som skulle han begått något stort brott, och han ransakade sig sjelf, nästan med förfäran... Då påminde han sig drycken och med det ödmjuka hjertats lugna förtröstan föll han ned på bönpallen och bad... Då hörde han sakta steg bakom sig och han förstod att fru Bonti kom tillbaka. Det var hennes lampa som stod brinnande, men hon vågade icke störa den bedjande, utan aflägsnade sig lika sakta som hon kommit.

Johannes steg upp, han släckte ljuset och återvände till sitt läger, der han snart sof den rättfärdiges lugna, ostörda sömn.

Påföljande morgon, då slottets talrika invånare voro samlade utanför, för att i afskedsstunden emottaga hans nådes välsignelse, saknades fru Bonti, och några tjenare hviskade sins emellan, att det hela natten brunnit ljus i hennes rum och man hade hört henne gå fram och tillbaka i gemaken och upp och ner i trapporna.

På erkebiskopens förfrågan, berättade Johannes hvad som händt och den förre som trodde alltsammans vara en dikt af hennes fantasi, riktigt njöt vid tanken på den förskräckelse hon erfarit, men när han fick veta verkan af drycken, sade han bleknande: »Jag är i hennes våld, hon skall en annan gång gifva mig ett dödligt gift.»

»Hvarför skiljen I henne icke ifrån eder?»

»Hon eller *han* skulle sända någon annan, som jag kanske icke misstänkte.»

Vid framkomsten till Upsala, ville Johannes taga in i det vanliga herberget, men hans nåde påstod, att han skulle bo och vistas med honom i biskopshuset och för öfrigt hafva sin fulla frihet.

Jakob Ulfsson var under dessa dagar vid god helsa, han besökte domkapitlet och utdelade befallningar rörande åtskilligt som skulle företagas under hans frånvaro. Man var nu i början af december, men hans nåde skulle komma tillbaka före jul; han förband sig till och med att sjelf förrätta messan i domkyrkan på första juldagen.

Ändtligen begaf man sig på vägen till Sko, ett bud hade två dagar förut dit afgått för att förbereda abbedissan på hans nådes ankomst och den stundande visitationen.

Den högtidligaste emottagning väntade erkebiskopen. Klockorna ringde. Abbedissan var till hans möte redan på gården, och i den stora klostersalen helsade honom nunnorna välkomna med en högtidlig sång. Sedan han utdelat välsignelsen ibland dem, begaf han sig till kyrkan, som var särskildt prydd för tillfället, och förrättade sjelf messan.

Derefter talade hans nåde vid abbedissan några ord, och begge följdes åt in i sakristian, der klostrets alla dyrbarheter voro förvarade.

Under tiden väntade fader Johannes för att få taga afsked af sin höge förman; den gamle var glad att få återtaga vandringsstafven och sitt forna enkla men naturfriska lif. *Det* som han nu fört i många månader, syntes honom likna fogelns i den förgyllda buren, utanför hvilken katten ständigt går på rof. Hvad lycka i lifvet har den menniska som tvingas att ständigt tänka på sig sjelf? . . . Fader Johannes kunde föreställa sig det, *han*, som under hela sitt lif endast tänkt och lefvat för andra.

Hela församlingen hade lemnat kyrkan och han befann sig allena derinne. Vintersolen kastade några bleka strålar på korset i högkoret; der ofvan var måladt ett öga, genom hvilket ljuset inträngde och så skickligt var alltsammans beräknadt, att man trodde sig se hur det glimtade i ögat.

Altaret var rikt prydt med konstgjorda blommor och kransar af tuja, men duken derunder var af finaste klosterarbete.

Fader Johannes' blickar gingo från det ena föremålet till det andra; han såg, men han erfor ingenting dervid. Långsamt gick han till högra sidokoret. Der satt en tafla öfver altaret, som skulle föreställa en Maria. Hon hade alla den heliga jungfruns emblemer, men hennes anlete hade hon inte, här fans ingen jungfrulig oskuld, ingen ödmjukhet som påminde om de betydelsefulla orden: »Se Herrans tje-narinna». Man kände sig snarare frestad att tänka på drottningen af Saba, så stolt och högmodig blickade bilden från taflan. De som minnas Johannes från hans ungdom, veta att han också varit målare, men den mariabild, som ännu alltid lefde i hans hjerta, var trädets högsta och felfriaste blomma, till hvilken solens öga först och helst såg ned; det var den fromma och sanna qvinnan!

Nästan med ovilja såg han bort ifrån taflan.

Då blef han varse vid sin sida en ung flicka, som betraktade honom med bedjande blickar.

Hon var klädd i novisdrägten och syntes mycket ung, men Johannes förvånades öfver hennes ovanliga skönhet, som gjorde sig gällande oaktadt det uttryck af högsta ångest, som förrådde sig i hvarje drag.

»Rädda mig!» bad hon och föll till hans fötter.

»Hvad begär du, arma barn?» sporde Johannes mildt och lyfte upp henne.

»Hjelp mig härifrån!»

»Är du här mot din vilja?»

»Hitförd med våld!»

»Detta är mot klosterreglorna!»

»Eufemia!» ljöd en skarp röst från gången och en gammal nunna blef synlig.

Den unga kastade sig genast ned vid altarringen och låtsade bedja.

Men vakterskan skyndade fram och fattade henne i armen: »Hvarför svarar du icke?» sporde hon med en röst, som var allt annat än kärleksfull.

»Jag bad till den heliga jungfrun; fromma syster,» svarade den darrande flickan.

Nunnan mumlade några ord i det hon drog henne med sig. Det stackars barnet kastade i förbigående en snabb, bönfallande blick på Johannes. Men knappast voro begge utom synhåll, förr än han hörde ett häftigt jammerskri, förmodligen framkalladt af den handgripliga tillrättavisningen.

Johannes ville skynda efter, men dörren, genom hvilken de gått, bar upp till klostret och den var redan stängd... Han lyssnade... Allt var tyst.

»Våld och grymhet öfverallt!» tänkte han. »Är det genom sådana medel man vill uppehålla tron på Kristus och evangelium?... Är icke den heliga kyrkan menad till en efterlängtd tillflyktsort, och man gör det till ett fängelse...

Fader Johannes kände nya tankar vakna, han hade under de sistförflutna månaderna genomlevvat mycket mera än under hela sitt förflutna lif; det hade runnit fram som en källa, bringande svalka åt de törstande; han hade lagt balsam på mångt såradt hjerta och delat smärtan af genomgångna strider, men nu måste han också deltaga i dessa... Nu i sin sena ålderdom?...

»Det är lättare att visa andra vägen, än att sjelf vandra den,» sade han för sig. »Icke att jag tvekar, men jag är rädd att taga miste om den rätta... Hjelp och upplys mig, du Herre!...» Det flög som en blixtn genom hans själ... Den unga flickan, som anropat hans beskydd... Var hon måhända den Karin Eliasdotter som... Men denna kallades ju Eufemia...?»

Ombyte af namn inom klostren, var ingenting ovanligt, i synnerhet då man hade något att dölja.

Hur han ångrade, att han icke hållit henne qvar och genast fordrat en förklaring; såsom prest, men i synnerhet såsom erkebiskopens följeslagare, skulle man icke vågat neka honom den.

Erkebiskopen och abbedissan återvände från sakristian, och Johannes gick dem till mötes; nu skulle icke tillfället gå honom ur händerna.

»Vördade fru!» sade han. »Bland klostrets noviser finnes en som kallas Eufemia.»

»Det är sant, min fader.»

»Med hans nådes tillåtelse, ber jag att I genast villen kalla henne hit.»

Abbedissan syntes bestört, men när erkebiskopen instämde, närmade hon sig långsamt klosterdörren.

»Jag tror, att den bortröfvade flickan finnes här,» hviskade Johannes till bispen.

Samma nunna, som förut visat sig, infann sig ånyo. Abbedissan hänvisade henne till fader Johannes.

»Jag önskar tala vid den unga systemen, som I nyss hemtaden härifrån,» sade han.

»Syster Eufemia! Ack, vördige fader, med henne är det åter mycket illa.»

»Är hon sjuk?»

»Rubbad till sina sinnen; då uppger hon höga rop. Den vördiga fru Modern vet hvad vi alla måste uthärda med henne.»

Abbedissan böjde hufvudet bifallande, men Johannes trodde icke längre obetingadt, utan sade med mycken bestämdhet: »För mig till henne.»

Nu trodde han sig säker på sin sak; likasom en mans klokhet någonsin kunde uppgå mot en kvinnas list; den gamle Johannes var endast nybörjare i den stora skola der man lär erfarenhet.

Abbedissan yttrade med mycken stränghet: »Denna eftergifvenhet går alldeles för långt. Befall Eufemia från mig, att hon genast kommer.»

Nunnan skyndade bort att utföra befallningen.

Under tiden berättade abbedissan för erkebiskopen om en högadlig dansk fru, som skrivit till henne och begärt att bli vigd till nunna i Sko kloster.

»Hon lofvar att gifva stora gåfvor,» berättade abbedissan. »Men ännu glädjekarare synes mig detta bevis på det stora anseende, hvori vårt kloster, Gudi lof, står i Danmark.»

Hans nåde uttryckte sin belåtenhet, men Johannes alla tankar voro fästa på den unga flickan, hvars sorgliga öde han hoppades att kunna gifva en ny vändning . . . Hon dröjde bra länge, tyckte han, äntligen återvände nunnan med den unga novisen, men hon bar nu slöja.

Abbedissan ville gå henne till mötes, men erkebiskopen sade: »Låt fader Johannes tala vid henne.»

När denne gick närmare, såg han hur det arma barnet skakade som ett asplöf.

»Du heter Eufemia?» sade han mildt.

»Ja, vördige fader!» framhvisade hon.

»Din födelseort?»

»Vesterås!»

Talade hon sant, eller var det fruktan? »Hvarför darrar du så?» sporde han deltagande.

Hon brast ut i häftig gråt.

»Se så, nu kommer det på henne igen,» ropade nunnan och fattade henne i armen.

Men Johannes befalde strängt, att hon skulle draga sig undan, och sporde derpå ännu en gång: »Barn, hvad fruktar du? Haf förtroende!»

»Låt mig gå!» sade hon och drog slöjan ännu tätare omkring sig.

Men misstron var en gång väckt och den ledde Johannes rätt, när den förmådde honom att rycka af henne slöjan.

Nunnan uppgaf ett rop af fasa.

Flickan hade sjunkit ned på golfvet och gömde ansigtet i sina händer.

Öfverraskningen hade beröfvat fader Johannes talets förmåga, han behöfde nästan en hel minut innan han förmådde säga: »Bedrägeri!»

»Hvad är det, Johannes?» sporde erkebiskopen.

»Det är möjligt,» svarade han, »att denna också kallar sig Eufemia, men det är icke densamma, som var här inne för en kort stund sedan.»

»Vi hafva ingen annan,» invände abbedissan.

Johannes stod slagen, förintad.

»Lemna saken åt mig!» yttrade prelaten sakta och tillade derefter med högre röst: »Klostrets angelägenheter äro i goda händer; kom, vän Johannes, jag har viktiga ting att anförtro dig.»

Men då dessa begge befunno sig allena, i det åt hans nåde ordnade rummet, då frågade denne efter hur allt tillgått och sade derefter:

»Här är något man vill dölja och det torde bli svårt, äfven för mig, att utleta sanningen. Man gör vid sådana tillfällen klokast att se genom fingrarne och lita på de styrandes samvetsgranhet, men för din skull vill jag försöka att utleta sanningen.»

»Jag förmår det inte,» suckade Johannes.

»Dröj kvar några dagar och . . .»

»Nej, nu genast beger jag mig i väg.»

»Till Ekholmen?»

»Ja, dit vill jag.»

»Se här, känner du igen detta?»

Det var en afbildning i vax af Storkyrkans Riddaren och draken.

»Den stackars mannen sade mig, att han gjort en sådan,» fortsatte bispen, »men den hade blifvit honom fränstulen och dermed tog också en annan äran af hans arbete. Hur modellen kommit till Sko vet jag inte, men nu skall du lemna den till fru Kjerstin, som den rätteligen tillhör, hon skall nog förvara den bland sina familjeklenoder.»

Bispen lade konstverket tillbaka ned i asken. »Du står nu fast vid att lemna mig, Johannes?»

»Ja, herre, jag måste!»

»Så gack med frid och tack för det som varit.»

»Litet har jag förmått göra för eder!»

»Mera än någon annan! . . . Du har lofvat att komma, när jag kallar.»

»Och I, att villigt låna mig edert öra.»

Ännu en gång tryckte de hvarandras händer, och erkebiskopen gick derefter till en öfverläggning med abbedissan och priorn rörande klostrets räkenskaper; *han* hoppades derunder att komma hemligheten med klosterjungfrun på spåret och *hon* räknade ut hur hon bäst skulle vilseleda honom, men härunder vandrade fader Johannes vägen fram, med sorgset sinne deröfver, att han ingenting förmått till det stackars barnets räddning.

6.

Syndens lön, sådan den kommer till den ädelborna frun.

Till Ekholmen kommo ständigt bref och bud från Danmark, och som gäster och främmande der ständigt infunno sig, fäste man icke mycket afseende vid, att så många danske voro deribland.

Det var dessutom en känd sak, att ingenstädes hade kung Hans så goda vänner som bland Trollarne, och ville han veta säkra nyheter från Sverige, var det alltid hos dem han rådfrågade sig.

Herr Erik Trolle hade alldeles för smidig rygg, att de slag han fått vid riksföreståndarevalet, skulle fälla honom till marken.

Tvärtom blef han nästan lättare på foten och såg sig frimodigare omkring efteråt än före den ödesdigra tilldragelsen. Icke långt efter talade han om en resa till Stockholm och sade att han visst icke skulle undandraga sig att göra riksföreståndaren ett lyckönskingsbesök: »Slikt skadar aldrig,» menade han.

Emellertid skulle han dröja dermed till våren, nu hade han främmande och deribland var en person, som han var i största ovisshet med sig sjelf hur han rättligen borde behandla.

Det var magister Didrik Slagheck från Köpenhamn, bördig från Westfalen. Begåfvad med vackert utseende och manlig hållning, hade han något mycket förbindligt i sitt väsende; men de kunskaper, som magistergraden gifvit honom insegel på, voro endast likasom fernissan öfver hans själs råhet och förderfvade natur.

Denne man hade icke blifvit skickad till herr Erik från konung Hans eller prins Kristian, utan från fru Sigbrit, och han sade det också öppet och oförtäckt, tilläggande, att hon var den mäktigaste fru i Danmark.

Herr Erik hade hört det sägas förut, men aldrig så direkt eller så skrytsamt.

Visa bort herr Didrik hvarken vågade eller ville han; därför stängde han in sig med honom i lönkammaren, det finaste vin i sin källare lät han hemta upp, att dermed riktigt lossa gästens tunga; herr Erik räknade ut, att när han fått veta allt hvad han ville, skulle han nog förstå att göra sig mannen qvitt.

Herr Didrik var icke nödbjuden, han hade lätt för att tala och drack gerna goda viner; vid slikt tycktes han vara van, ty de bekommo honom icke stort, hur mycket han än förtärde.

Adelshögmodet gjorde sig som vanligt gällande; herr Erik sträckte beqvämt ut sig i den mjuka hvilstolen, lemnande sin gäst qvar på träbänken framför dryckesbordet,

han bad honom fortsätta sina berättelser om förhållandena i Danmark, särdeles hvad som angick hofvet.

Men denne lät sig icke affärda med den erhållna förplägningen. »I mån först se till att man bär hit en lika beqväm stol, som den I sjelf begagnar,» sade han. »Slikt glömmer aldrig Kristian, när jag är hans gäst. Det myckna vinet gör hufvudet tungt och då behöfver man något att luta det mot.»

Herr Erik måste foga sig efter hans vilja; stolen anskaffades och när Didrik Slagheck gjort så beqvämt för sig som möjligt, började han:

»Veten I, att konung Hans rest till Jylland?»

»Nyligen?»

»Några dagar innan jag begaf mig hit.»

»Vet man för hvad ändamål?»

»Tron I han har det så bra der hemma? Man kokar en soppa åt honom, som icke blir att slicka sig om munnen åt... Den hade han fått nys om.»

»Något missnöje, förstår jag?»

»Något?... Nej, mycket. Af allt hvad han utlofvat i sin handfästning, har han ingenting hållit. Presterna klaga öfver att kyrkans rättigheter blifvit kränkta. De högt uppsatte och en öfvermodig adel,» här fick herr Erik en blick, »påstå, att vanbördige blifvit dem dragna öfver hufvudet och insatta i rådet. Skatter ha blifvit pålagda utan rådets hörande; det säges, att rättsskipningen blifvit rubbad i sin en gång för alla bestämda gång. Klagan öfver, att han satt tro till onda och lösa rykten, syftar på hans orättfärdiga domar öfver räntmästar Anders och Paul Laxman, som I väl kunnen förstå.»

»Jag vet att Anders skrifvare med stor skicklighet vårdade sig om landets penningväsende och satte detsamma i ett oväntadt godt stånd,» svarade riddaren.

»Men när det var gjordt behöfdes han icke längre,» genmälde Didrik. »Fienderna beskyldde honom för underslef, och kungen, som tyckte han var allt för njugg då det gälde den hemliga kassan, lät hänga honom. Hvad Paul Laxmand angick, var han landets rikaste man, och kung Hans har icke utan skäl fått namn af 'den bottenlösa taskan'».

»Men en sådan anklagelse vågar väl aldrig rådet framlemna?»

»De skulle nog helst göra det till efterträdaren, men då måste kungen skynda sig och dö.»

»Kronprinsen är väl bättre liden?»

»Han är icke rädd för sjelfva fanen, det visade han i Norge. När han befäller något, understår sig ingen så mycket som att knysta.»

Didrik, gjorde härvid en så hotande åtbörd, att icke ens Erik Trolle invände något.

Den förre fortsatte, sedan han först tömt sin bägare i botten: »Man kallar honom numera allmänt *kung* Kristian, och säkert är att nog styr han mera för land och rike, än den andre, men så har han också en minister!»

»Hvem är det?»

»Fru Sigbrit!, vet jag...»

»Hur har hon fått sådan makt?»

»Genom sitt förstånd och den utomordentliga klokhed, hvarmed hon väljer sina medhjelpare.»

»Derpå ären I ett exempel.»

»Jag smickrar mig med det.»

»Det är väl ändå den sköna Dyveka?»

»Att kungen älskar henne ända till vansinne, derom är intet tvifvel, men det hjälper nog till, att han sätter stort förtroende till fru Sigbrit.»

»Det har talats om, att giftermålet mellan honom och prinsessan Elisabet...»

»Skulle upplösas?» inföll magistern. »Ingen fara, kungar växa icke på träd och kejsar Karl vill gerna ha sin fagra syster väl försörjd.»

»Har det icke ställts som ett vilkor, att den olagliga förbindelsen skulle brytas.»

»Det gör kungen aldrig, ehuru Sigbrit sjelf uppmanat honom dertill.»

»Har hon?»

»Många gånger, jag har sjelf hört det.»

»Och Dyveka?»

»När konungen ser hennes sköna ögon fyllas med tårar, blir han alldeles utom sig, och då tiger Sigbrit. Att hon haft allvar med afsägelsen, tror jag inte precis, men en sådan qvinna som hon, tycker om att styra.»

»Det säger sig sjelf!»

»Det var den norske erkebiskopen, herr Erik Walkendorf, som först gjorde prinsen uppmärksam på den fagra

tärnan; nu är det också han, som vill taga henne bort ifrån honom; men fru Sigbrit torde allt vara honom för slug.»

»Har hon så stort inflytande?»

»Större än alla ministrarne tillsammans. De få ofta stå på gatan och vänta, medan konungen öfverlägger med henne om landets angelägenheter; utan henne bestämmer han intet.»

»Det är obegripligt!»

»Alldeles icke. Kung Kristian älskar icke adeln, utan folket, sammaledes gör Sigbrit. Begge vilja låta den personliga förtjensten komma till heders och därför passa de för hvarandra.»

»Visserligen.»

»Kung Kristian vill i en framtid taga sina rådsherrar och embetsmän der han finner de största förmågorna, utan afseende på börd. Och fru Sigbrit vill, att likaväl som en ringa tärna kan bli konungens hjertevän, skall hon också bli hans af verlden erkända husfru; och alla äktenskap bli beroende af ömsesidig kärlek utan något som helst beroende af yttre förhållanden.»

»Hm!» sade herr Erik.

»Ogillen I det?»

»Det vore ett upp- och nervändande af allt det närvarande, fruktar jag.»

»Är det då så bra som det är?»

»Det vill jag inte säga.»

»Bör man då icke försöka ett nytt?»

»Om det blir bättre.»

»Man pröfvar!»

»Om man har lust!»

»I hafven det icke?»

»Jag är en gammal man!»

»Men I gillen att de unga göra det?»

»De hafva sin frihet.»

»Alla?»

»Alla som äro beroende af mig!»

»Bra taladt! Ären I sömnig?»

»Icke det ringaste.»

»Jag är det!»

»Jag hindrar eder icke att sofva.»

»Det vill jag också, med ett vilkor!»

Herr Erik fick ett anfall af hosta.

»I frågen icke om mitt vilkor?»

»Det rörer väl icke mig?»

»Naturligtvis gör det det, efter vi begge äro allena här inne och det är till eder jag talar.»

»Hvad är då edert vilkor?»

»Först att I vaken öfver min sömn, sedan att I noga tänken på hvad jag sagt.»

»Hm! . . . Besynnerligt! . . .»

»Godnatt!»

Några ögonblick derefter sof herr Didrik med vidöppen mun och snarkade ljudligen.

Herr Erik uppfylde bokstafligen sitt löfte; han satt uppe i stolen och stirrade på den besvärliga gästen, och om han icke tänkte på hvad han pratat, gjorde han det så mycket mer på, hur han skulle bli af med honom . . . Hvad ville han egentligen? Sitt ärende hade han ännu icke sagt . . . Måhända hade han icke något sådant; herr Erik beslöt att rent ut fråga honom derom, och så vida det var förenligt med riddarens värdighet, skulle han gå honom till mötes, för att sedan bli honom qvitt.

Det hade blifvit nästan skumt i rummet, men herr Erik dröjde att ringa på ljus; han ville icke tjenaren skulle höra de obehagliga ljud, som sårade hans herres öron. Erik Trolle höll för strängt på lefnadsvett, och så simpel, oborstad gäst hade under andra förhållanden blifvit kastad på dörren eller visad till tjenarne.

Sjelf kunde han heller icke komma ut. Didrik Slaghecks stol stod framför dörren och herr Erik hade en förnimmelse af, att om han försökte lista sig förbi, skulle mannen genast vakna och gripa tag i honom. Hur skulle han straffa en sådan våldsbragd, när den begicks af en person, som han kanske borde skona . . . Men slutligen förgick honom tålmodet och ringklockan ljöd skarpt.

I samma stund upphörde snarkningarne.

Tjenaren öppnade dörren.

»Ljus!» befalde magistern.

Herr Erik hoppade till af förargelse, den oförskämde gjorde sig till herre i hans hus!

»Hafven I sofvit, kär fader?» sporde gästen.

Herr Erik sväljde och teg.

Strax derefter inträdde tjenaren med den tända lampan, som han satte på bordet.

»Jag vill bli ostörd tills jag ringer,» yttrade herr Erik med en för honom ovanlig skärpa.

Tjenaren bugade och gick.

»Underrätta om att vi senare komma till frustugan,» ropade Didrik efter honom.

»Här är det endast jag som utdelar befallningar,» genmälde herr Erik med hetta.

»Jag ville bespara eder besväret.»

Återigen fick herr Erik ett anfall af hosta, han steg upp och satte sig strax derefter på bänken vid bordet, väntande att gästen skulle göra så med.

Men denne rörde sig inte ur fläcken.

»Tänken I sofva ännu mer?»

»Nu är jag fullsöfd.»

»Då skulle jag önska att få veta den egentliga anledningen för edert besök.»

»Gissen I icke det?»

»Nej, det är mig omöjligt!»

»Minnens I icke heller hvad jag bad eder om, innan jag somnade?»

»Inte det heller.»

»Då tiger jag tills i morgon, för att icke störa eder nattro, kär fader min.»

Återigen det der oförskämda tilltalet... Men herr Erik beslöt att vara lugn. »Jag skulle helst önska att få veta det redan i afton!» sade han.

»Allvarsamt?»

»Jag skämtar mycket sällan.»

Magistern brast ut i ett så våldsamt skratt, att han blef nästan karmosinröd i ansigtet.

Herr Erik bleknade deremot, han tyckte att det gick för långt.

»Det var sant, har jag gifvit eder brefvet från den blifvande erkebiskopen?»

»Blifvande er-ke-bis-ko-pen?»

»Här är det! Jag hade min själ glömt det.»

Herr Erik tog skyndsamt brefvet, det var verkligen från hans son och innehöll, att hans käre fader borde på allt sätt gå magister Didrik Slagheck till mötes; han var icke allenast en lärd man, utan hade också så stort inflytande vid hofvet i Köpenhamn, att herr Gustaf trodde sin framgång mycket beroende af honom.

När herr Erik slutat läsningen, lade han brefvet tillsammans och sade med blid och all deles förändrad röst: »Min son talar om edra stora förtjenster och jag må säga att jag aldrig betviflat dem. Också var det visst icke för att befria mig ifrån eder, utan endast för att så mycket snarare kunna gå edra önsknings till mötes, som jag önskade att I skullen säga mig orsaken till eder hitkomst.»

»Nu talen I som mig lyster; och jag beder eder på förhand vara förvissad om min tacksamhet.»

»Ungdomen är framtidens herre, och hvad bör vara oss gamle kärare, än tjena den.»

»Vid den helige Gregorius, talen I icke som sjelfva fru Sigbrit: 'Det gamla skall bort, för att lemna plats åt det unga', säger hon.»

»Visserligen . . . Mycket rätt . . .»

»Men hvar ligger framtiden, om icke i den gryende förtjensten! Lägg en kungason och ett tiggarbarn i samma vagga, begge äro lika röda i synen, lika fula; men låt dem växa upp till män och deras handlingar skola bestämma deras värde!»

»En lika ny som slående sanning.»

»I instämnen deri?»

»Kan jag väl annat?»

»Veten I ock, att tidens store tänkare nästan allesammans yttrat sig i samma syftning. Savonarola säger, att människans inre värde ingalunda är beroende af yttre förhållanden; Gerhard de Groot, att han funnit bättre kristna bland de fattige än de rike; att icke tala om sjelfva Aristoteles, som menar att ett friskt och starkt släkte icke kan uppkomma förr än människorna räcka hvarandra händerna till ett fast och broderligt förbund!»

»Förträffligt sagdt!»

»Utan afseende på rikedomar!»

»Guld är blott hö!»

»Och hög börd!»

»Inför Gud äro vi alla ringa!»

»Vi böra också vara det inför hvarandra!»

»Det böra vi!»

»Icke allenast i ord utan i handling!»

»Hvad äro annars orden värda?»

»I påminnen förunderligt om den ädle Amalrik af Bena . . .

Jag är viss på I kännen honom.»

Det gick omkring i hufvudet på herr Erik; de stora namnen voro honom visserligen bekanta, men den närmare kännedomen om deras läror hade han icke; det var därför med en viss skygghet, han sade:

»Jag vill påminna mig, att han lefde... lefde...»

»Under Innocentius III,» inföll magistern. »Uppträdde på det fjerde lateranska kyrkomötet... Jag visste nog, herr Erik, att I ären en lärd och mångkunnig herre... Skulle jag annars i så vigtig angelägenhet vändt mig till eder?»

»I hafven ju ännu icke sagt mig, hvori den består!» utropade riddaren skrattande och mycket smickrad af det fördelaktiga omdöme, gästen tycktes hysa om honom.

Denne hade helt hastigt blifvit en märklig person i herr Eriks ögon; icke allenast sonens omdöme om magistern, utan fastmer den lärdom som han i en hast gjort gällande, öfvertygade riddaren om att han förut alldeles misstagit sig på honom.

»Jag har icke sagt eder, hvarför jag kommit, jag har dragit ut dermed, och kunnen I tro, att jag gör det ännu, så tungt det än ligger mig på sinnet.»

»Unge man, tala till mig som till en vän.»

»Det vill jag!... Jag kommer på fru Sigbrits inrådan helt enkelt, för att gilja till en af edra döttrar.»

»En af mi-na dött-rar...?» Om åskan slagit ner i rummet, hade icke herr Erik blifvit mera öfverraskad.

»Jag skall rent ut säga eder, att jag har stora anspråk, därför ville jag först lära känna eder personligen, och jag säger rent ut, I ären en man efter mitt sinne.»

Herr Erik gjorde en bugning.

»Men saken måste blifva oss emellan tills jag fått se edra döttrar.»

»Jag skall icke yppa den!»

»Äro de vackra?»

»Ne-ej!» Herr Erik önskade i denna stund att de varit fula som synden.

»Beror på tycke, menen I och hafven rätt såsom alltid; emellertid hoppas jag I antagen mitt anbud.»

»Min husfru...»

»Hennes bifall skall jag nog vinna.»

»Mina döttrar hafva ock ett ord med.»

»Tillåt mig säga, att edra nutidsidéer äro ännu yngre än mina, men jag underkastar mig dem och hoppas, att den

framgång jag hittills haft hos de sköna, också denna gång skall stå mig bi.»

Herr Erik hoppades alldeles motsatsen, men han vågade icke yttra det.

»Viljen I nu föra mig till dem?»

»Ett vill jag säga på förhand: jag tvingar dem icke.»

»Det begär jag heller icke!»

»Så kom då!»

Den vackra frustugan på Ekholmen var för tillfället tom på främmande; endast husets unga döttrar och deras tärnor befunno sig derinne, men långt ifrån hördes ljudet af deras muntra skratt.

»Hvad månne vara på färde?» mumlade herr Erik och öppnade hastigt dörren.

Hela den muntra skaran var uppe på golvet, man lekte Sislars barnsöl af hjertans grund.

Men vid åsynen af de främmande, flögo de likt skrämda foglar hastigt åt skilda håll. Nästa minut sutto de tre ädelborna jungfrurna uppe i högsätet vid en stor båge, medan tjenarinnorna återtogo sin plats i gemakets yttersta ända, och allesammans fattade nålarna med ännu darrande händer, medan den flämtande andedrägten, de blossande kinderna och den med möda återhållna skrattlusten, visade hur roligt de haft.

Herr Erik dröjde några ögonblick innan han gick fram till sina döttrar: »Hvar är eder fru moder?»

»I lönkammaren!» sade den ena.

»Nej, i sofgemaket!» inföll den andra.

»Hon sade sig icke må rätt väl!» tillade den tredje.

Herr Erik vände hastigt om, han skyndade förbi sin gäst, utan att säga ett ord, ut genom dörren.

Men trodde han att denne stod tåligt kvar och väntade tills han kom tillbaka, kände han honom litet. Knappt hade herr Erik försvunnit förr än magistern raskt framträdde.

»Sköna jungfrur,» sade han dristigt. »Jag är eder herr faders gäst, detta bör vara eder nog för att I icke skolen illa upptaga min begäran att få tråda dansen med eder . . . Kom, kom!»

Och nu uppstämde han med hög röst: »Fria vill Simon i Selle . . .» och räckte händerna mot dem.

Orden och melodien gjorde sitt till, tvekan blef icke lång, nästa minut var hela skaran på fötterna igen och nu svängde man lustigt om och alla deltogo muntert i sången.

Men magistern gick inom ringen, som fick svänga omkring honom. Så drog han in, en efter hvar af de unga jungfrurna, dansade om med henne några slag och kysste sedan vördsamt hennes hand. Han hade redan hunnit till den tredje, då dörren ånyo öppnades och in trädde herr Erik och hans husfru.

Nu afstannade visserligen dansen, men den hade fått ett slags berättigande, och allesammans stodo qvar på golftet, endast främlingen skilde sig från de öfriga och gick fram till fru Kjerstin, för hvilken han höfviskt böjde knä, i det han sade:

»Straffa mig, jag allena är brottslig!»

»Stig upp, magister Didrik Slagheck!» svarade fru Kjerstin, medan hennes stränga ögonkast förmådde så väl hennes döttrar som tjenare att skyndsamt återvända till sina sömnader. »När katten är borta, dansa rättorna på bordet, det är så gammalt som världen.»

»Endast med den skilnad, att nu hålla de sig på golftet,» genmälde Didrik, och ville fatta fru Kjerstins hand för att föra till sina läppar, men hon undandrog den: »Min herre har berättat mig om eder,» tillade den förtörnade frun, »han har ock sagt mig edert ärende.»

»Också förbehållet!» inföll herr Erik brådskande, »och brefvet från min son, herr Gustaf.»

»Vi skola endast hålla oss till hufvudsaken, och som jag förmodar I viljen hafva snart besked, skolen I genast erhålla det . . . Känner I den herrn?» sporde hon sina döttrar, visande på gästen.

Den snabba blick de kastade på honom möttes af ett bönfallande leende från vackra talande ögon, och rodnande svarade de ett blygt »nej!»

»Magister Didrik Slagheck från Danmark,» fortsatte fru Kjerstin, som också sett det stumma spelet och ytterligare uppretats deraf. »Det är fru Sigbrit, modern till den berömda Dyveka, som sändt honom för att gilja till en af eder! . . . Hvad sägen I om slikt, mina döttrar?»

Nu var det harmens rodnad som färgade deras kinder, och de vände sig allesammans bort.

»Må det vara mig tillåtet att säga några ord till mitt försvar,» genmälde Didrik. »Fru Sigbrit visste, att mitt hjerta var betaget af brinnande kärlek till en af eder, hulda jungfrur; jag har förtegat att jag förliden sommar såg den väna mön i Köpenhamn, och sedan har jag icke kunnat taga mina tankar från henne. Den goda fru Sigbrit förmådde mig att anförtro henne orsaken till min sorg och derefter sade hon: 'Den ädla fru Kjerstin Gyllenstjerna är den fördomsfriaste fru i hela Sverige, hon skall icke vredgas på eder, om hon också afslår eder anhållan om hennes dotters hand'.»

»Det hindrar icke att I stannen qvar här såsom en ärad gäst!» inföll herr Erik, som icke hade glömt, hvarken sonens bref eller mannens betydenhet.

»Om I tillåten?» genmälde Didrik, med en djup bugning för fru Kjerstin.

»Jag är icke nog fördomsfri att hafva någon annan vilja än min herres,» svarade denna.

Och så stannade magister Didrik qvar på Ekholmen. Riddaren bad honom derom, därför att hans son önskade det. Fru Kjerstin biföll det, därför att hon mera i hans blickar än ord läste att hennes egen lefnadshistoria var honom väl bekant; dessutom hade hon gifvit besked, nu skulle hon också visa, att hon förmådde göra sin vilja gällande.

De tre unga jungfrurna hade icke ord nog skarpa, för att uttrycka sitt ogillande och sin harm. Att den ofrälse mannen vågat lyfta sina ögon upp till dem, var för visso sådan förolämpning, att den borde straffas, och sjelfva ville de draga försorg derom.

Om de endast vetat, hvilken af dem han älskade? Det blef den gamla historien om äpplet som ormen bjöd Eva; hvar och en trodde i hemlighet, att hon var den utkorade. De hade kommit öfverens om att den, med hvilken han vågade tala om sin kärlek, skulle öfverhopa honom med sitt förakt och hvar och en af dem satte sig in i rolen och brann af längtan att få utföra den.

Under tiden undvek magistern dem alla tre; en vördnadsfull helsning, en sorgsen blick, var hans enda meddelande, men stundom under nattens timmar hörde de hans vackra stämman under sina fönster; då sjöng han trånande kärlekssånger, och det sexton-, sjutton- och adertonåriga hjertat klappade mot honom med nyvaknad hemlig kärlek.

Nästan hela dagen tillbragte magistern tillsammans med riddaren; de skrefvo och afsände bref till pastorer i alla större församlingar och abboter i alla kloster; talade om de fördelar, som skulle komma kyrkan till del, i händelse Gustaf Trolle blef erkebiskop, när den gamle Jakob Ulfsson nu snart skulle afgå, och uppmanade enständigt alla Guds och kristenhetens vänner att rösta på honom.

Herr Erik fattade för hvarje dag allt mera förtroende till sin nye rådgifvare. Minnet af den första dagen af deras sammanvaro föreföll honom som en obehaglig dröm; den man, han nu hade framför sig, var måttlig i sitt lefnadssätt, han tycktes icke det ringaste bry sig om hans döttrar, men var deremot outtröttlig för den sak riddaren arbetade för.

Ånyo och med förnyad ifver väcktes frågan om att medelst list skaffa Kristian utväg att komma in i Sverige; det gamla förslaget upptogs ånyo, att segla med flottan till Nyköping, derifrån intränga i landet och taga fast fot i Vesterås.

För den skull började ånyo brefvexling med fru Pernilla; hon skulle förmå herr Sten att gå in på de gjorda förslagen; man litade nu mera icke så säkert på honom. Magistern renskref sjelf alla bref och satte sitt namn under, så att herr Erik icke skulle hafva något att frukta ifall brefbäraren ertappades, men endast pålitliga tjenare utsågos härtill, och så fortgingo underhandlingarna lifligt mellan Vesterås och Ekholmen.

Äfven fru Kjerstin lugnade sig med afseende på magistern, ehuru hon icke fullt litade på sina döttrars qvinliga stolthet; hvad som väckte hennes misstankar var, att hon såg dem spionera på hvarandra, men det gaf å andra sidan trygghet, svartsjukan har skarpa ögon och om alla tre svärnade för samma föremål, kunde icke faran bli särdeles stor. Dessutom hade fru Kjerstin sin plan färdig, och den oförskämde styfsonen, som skrifvit till sin fader, att denne skulle gå magisterns önskningar till mötes, honom ville hon bevisa, att han gjort upp räkningen utan värden.

Liksom en enda gnista kan bli till en förtärande brand, så kan ett enda tvedrägtens frö hafva de bittraste följder. De unga jungfrurna hoppades alla tre att vara föremålet för magister Didriks hemliga kärlek och afundades hvarandra i hemlighet. Till ingen af dem hade han sagt: »Det är dig jag älskar!» men likväl trodde de alla tre att hans utvalda emottagit det dyrbara förtroendet, men yppade det icke.

De nattliga serenaderna göto olja på elden, och det inträffade icke sällan att systrarna utforo i häftiga förebråelser emot hvarandra och talade om svek och bedrägeri. Icke mer förnummos några glada skratt från frustugan, men ofta såg man bleka kinder och förgråtna ögon.

»Jag vet icke hvad som vållar,» sade herr Erik till fru Kjerstin, »att våra döttrar hafva förlorat sitt muntra lynne; de sitta tör hända för mycket inne.»

»Tiden är inne att gifta bort dem.»

»De äro bra unga.»

»Det skadar icke.»

»Hafva några friare anmält sig?»

»Erika skall gifta sig med Algot Sparre.»

»Jaså!»

»Ingeborg med Knut Hermelin.»

»Han som är enkling?»

»Och Margareta med danska riksrådet Mortensson.»

»Som kunde vara hennes far!»

»Så mycket bättre skall han vaka öfver henne.»

»De känna ju icke dessa herrar!»

»De skola komma hit strax efter jul.»

»Om de då icke fatta tycke för hvarandra?»

»Derom är intet frågan. Bestämmanderätten tillhör eder och mig, herr Erik, och jag har redan lemnat svar att vi samtycka.»

»Men jag förstår icke hvadan slikt brådskar.»

»Derför att det är fara å färde.»

»Fara?»

»I sen den icke?»

»Magistern är oskyldig!»

»Det tror man ock om den onde, när kappan skyler hästfoten.»

»Men han talar aldrig vid dem!»

»Hvad medel han brukar, vet jag inte... Och jag erkänner, att jag skulle tro såsom I, om jag icke såg det olyckliga inflytande han vunnit öfver dem. Jag har talat vid hvar och en särskildt, de misstro hvarandra, men det synes som vore det utan orsak.»

»Ja, men då. ...»

»Måste mina döttrar bort härifrån, eftersom I envisas att behålla qvar eder och herr Gustafs vän.»

»Svårligen kan jag be honom resa.»

»Det behöfs heller icke nu mera!...» Och fru Kjerstin lemnade sin herre allena.

Denne stod alldeles handfallen. Magistern hade blifvit honom till stor nytta, han visste knappt hur han skulle kunna undvara honom; men skiljas från sina unga fagra döttrar, solstrålarna i hans lif, kasta bort dem till främlingar utan att ens fråga dem till råds, syntes herr Erik bra hårdt och hans hjerta blödde dervid.

Till sin förtrogne hade magister Didrik en dansk tärna, som var anställd hos jungfrurna. Hon bragte honom dagligen nyheter om dem, och så väl, som om han ständigt varit inne ibland dem, förstod han det själstillstånd han framkallat.

När han reste till Sverige, var det med föresats att bli herr Eriks måg; fru Kjerstin borde icke vara så granntyckt, menade han. Sedan kom han på andra tankar, han insåg att en viss försigtighet var af nöden; dertill kom hämndlust, den stolta frun var honom allt för högdragen.

Leken började dessutom att roa honom, han tyckte sig nästan ha spelet i sin hand. De voro betagna i honom alla tre, han hade endast att välja. Den äldsta, Erika, var en blyg varelse, utan all sjelfständighet. Ingeborg deremot hade en stark vilja, och Didrik hade några gånger ertappat hennes ögon fästa på sig med en frågande otålighet; hon var också den som bäst behagade honom.

Margareta var den vackraste, men nästan för mycket barn... Ändå tvekade han.

Att han icke skulle erhålla någondera med föräldrarnas samtycke, det insåg han, därför ville han röfva bort den sköna, föra henne till Köpenhamn och der låta viga sig, samt derefter genast återvända till Ekholmen och åvägbringa en försoning samt fortsätta sin verksamhet som hittills, men då med långt större maktfullkomlighet. Det tvång han hittills ålagt sig började att bli honom olidligt, och tiden var nu inne att sätta planen i verkställighet; den var för väl förberedd att kunna misslyckas.

En dag underrättade han herr Erik om, att viktiga bref återkallade honom till Köpenhamn och att han måste resa redan om tre dagar.

Denne, som kort förut erhållit sin hustrus meddelanden, kände både glädje och saknad.

»Lofva mig att komma tillbaka!» sade han.

»Önsken I det verkligen?»

»Af hela mitt hjerta; I ären icke den man som jag första dagen trodde eder vara.»

»Det är sammanvaron med eder som förändrat mig.»

»I smickren!»

»Det är likväl så!»

»Om I vissten, hvad det gläder mig. Jag har ock fattat en tillgifvenhet för eder tillbaka, som är större än I föreställen eder.»

Samma natt var serenaden en afskedssång... Den ljöd så klagande, så smärftfull, att tre unga hjertan blödde dervid och tre par ögon smälte i tårar, men de förrådde icke sin sorg för hvarandra, förtroendet hade länge sedan vikit bort, svartsjuka och afund voro de enda känslor de hyste för hvarandra, därför föllo också orden bittra och sårande. Som hastigast skola vi lyssna till dem.

»Nej, se på Erika, så blek hon är!» ropade Margareta. »Man skulle tro att hon icke sofvit en blund.»

»Jo, hela natten!»

»Känn på hennes hufvudkudde, Ingeborg, den är alldeles våt af tårar.»

»Jag slog vatten öfver den!» ropade den unga flickan, rodnande öfver att ha förrådt sig.

»Det ljuger du!» ropade Ingeborg. »Jag hörde dig gråta.»

»Hörde du ingenting annat?» sporde Margareta.

»Hvad då?»

»Om nätterna skrika ugglorna.»

»Det är först i dagningen de låta höra sig, märker jag,» genmälde Ingeborg.

»Du har rätt, det är kattorna som skrika nattetid.»

»Det sägs att englarne sjunga då också!» sade Erika.

»För sina utvalda?» sporde Margareta spetsigt.

»Erika har haft en uppenbarelse!» inföll Ingeborg.

»Inte jag mer än I!»

»Jag har ingenting hört!»

»Jag har sofvit hela natten!»

»I ären falska och bedrägliga begge två!»

»Du är det långt mer!»

»Hvad har jag gjort?»

»Gått smygvägar! Fört oss alla bakom ljuset,» utropade Ingeborg och stampade i golfvet.

»Bevisa det!» Och den stackars flickan kastade sig tillbaka i sängen och utbrast i nya tårar.

Systrarna sågo på henne en stund; derefter nästan skreko begge på en gång: »Du erkänner således!»

»Jag har ingenting att erkänna,» sade Erika och lyfte det tårdränkta anletet från kuddarna. »Det är du, Ingeborg, som bedrar oss allesammans.»

»Jag?»

»Det är dig han älskar!»

Ingeborg blef blossande röd. »Det är inte sant,» sade hon och vände bort hufvudet.

»Jo, det är dig han älskar!» ropade Margareta, nästan vildt. »Och det är till dig han sjunger!»

»Sjunger?»

»Jag har icke hört någon sång!»

»I hafven hört den lika väl som jag i natt och många nätter förut!»

»Då var det väl dig han menade.»

»Som är den vackraste.»

»Och alltid ställer så till, att du möter honom.»

Nu var det Margareta som rodnade, men af harm. »Jag har lust att underrätta vår fru moder,» sade hon.

»Om hvad?»

»Sången måtte väl icke vara ett brott!»

»Så vida du icke har något annat att säga.»

»Jo, det har jag, och det är att den vackre magistern älskar Erika och är älskad af henne tillbaka.»

»Nej, nej, det är Ingeborg!»

»Det är endera Erika eller Margareta!» ropade nu denna öfverljudd. »Men detta, att icke kunna säga ifrån, det tar lifvet af mig.»

»Det är jag!» skrek Margareta.

»Du!!!»

»Han tog afsked i natt, nu hoppas jag, äro vi för alltid befriade från honom.»

»Från hvem?» sporde fru Kjerstin, som ditlockad af oväsendet, trädde in i kammaren.

Döttrarna betraktade henne förskräckta, utan att våga yttra ett ord.

»Nå, hvarför svaren I icke?»

Margareta, som var hennes gunstling, tog ändtligen till ordet: »Vi hafva alla tre haft samma dröm,» sade hon.

»Det vållade trätan.»

»Var det något att tvista om?»

»Ja, hvar och en af oss ville uteslutande göra den till sin,» tillade hon hastigt.

»Den behagade eder således?»

»Jag tror, det bara var af afund; men nu äro vi lyckligtvis vakna och...»

»Akten eder för att somna och drömma om igen.»

»Det har ingen fara.»

»Så kläden eder fort...» Fru Kjerstin ämnade gå, men vände sig om i dörren. »Det vill jag säga eder: förråden icke någon öfverraskning, då magistern i dag tar afsked af eder; han reser härifrån i morgon.» Fru Kjerstin stängde dörren efter sig. »Nu veta de nyheten,» sade hon för sig. »Godt, att han kommer bort!» Strax derefter tillade hon småleende: »Margareta har det bästa hufvudet.»

De unga jungfrurna klädde sig med skälfvande händer; det hvilade en tyngd öfver deras hjertan, så att de knappt kunde draga andan; men de tego och led, afbidande med ängslan den fruktade afskedsstunden.

Under måltiderna hade alltid magistern genom sina underhållande samtal förstätt att draga uppmärksamheten till sig; han kunde berätta de lustigaste historier, men det skedde oftast på bekostnad af någon högadlig, och då fru Kjerstin en dag spetsigt anmärkte detta, svarade han, att det hade sin naturliga orsak deri, att han endast lefde bland dessa. Men också om olycklig kärlek talade han, och beskref med stor vältalighet den suckande älskarens sorg, då han måste lemna sin utkorade.

Men denna sista dag var han ovanligt tyst, och endast då, när riddaren tömde afskedsbägaren, tackande för sammanvaron och önskande, att han ville snart komma tillbaka, svarade han, att hans hjerta stannade qvar på Ekholmen; aldrig skulle han glömma de lyckliga dagar han der upplefvat; »derför,» sade han, »skall jag i afton i det klara mån-skenet se mig omkring och...»

Sinnesrörelsen qväfde stämman, och han skyndade att tömma bägaren.

Vördnadsfullt som för en drottning, tog han afsked af fru Kjerstin. Riddaren tryckte honom i sin famn och talade om sin saknad. Med sänkt blick närmade han sig de tre systrarna, som hvar och en räckte honom sin hand till afsked; men så betydelsefull var tryckningen af hans, att den jagade upp blodet på deras bleka kinder.

Men härunder hade en tjenare hviskat till fru Kjerstin, att en gammal munk var der ute, som ifrigt bad att få tala vid henne.

Inte på länge hade hon haft några underrättelser från Vadstena. Nu hade sådana säkerligen kommit... Hon skulle få underrättelse om sin förstfödde, sitt käraste barn, som hon tvingades att förneka... Hur hennes hjerta klapade af oro och längtan... Allt annat blef henne likgiltigt, och hon glömde gifva-akt på sina döttrar.

Riddaren och magistern återvände till lönkammaren att ännu en gång rådpläga om framtida företag; fru Kjerstin och hennes döttrar gingo till frustugan, men hon såg endast på deras arbeten och föresatte hvad som skulle vara färdigt under loppet af aftonen, sedan klagade hon öfver illamående och drog sig tillbaka till sofkammaren.

Fader Johannes' resa hade gått mycket långsamt, han spanade under vägen efter Esbjörn; det hade blifvit honom alldeles klart, att novisen i Skokloster måste vara den försvunna Karin Eliasdotter, och fick han allenast tillfälle att meddela honom denna förmodan, skulle kanske den fintlige tysken finna ett medel att befria henne.

Alla hans spaningar voro emellertid förgäfvades, och så kom han till Ekholmen.

Fru Kjerstin fruktade, att väggarne skulle ha öron då det gälde hennes lifs djupaste hemlighet, därför förde hon munken med sig till tornet. Hon hade låtit inreda kammaren, som varit hennes sons fängelse, till ett bönkapell. Den heliga jungfruns bild var der uppsatt, och ett litet altare stod der nedanför. Med en kraft, som endast ett qvinnohjerta är mäktigt, hade hon för världen och sina närmaste förmått dölja den smärta och de förebräelser, som söndersleto hennes själ; men här, allena med sin Gud och sitt sargade samvete, hade hennes förtviflan fått utbrött.

Många nätter hade hon tillbragt här i bön och suckan och endast hemtat hvila under några timmar på den bänk, hon låtit ställa bakom altaret. Vid dagens inbrott återvände hon till sin sofkammare innan tjenarinnorna hunnit sakna henne.

Det var till tornet hon förde fader Johannes, der ville hon höra hvad han hade att förkunna.

»Hvarifrån kommen I, vördige fader?» var hennes första, oroliga fråga.

»Senast från Sko.»

»Sko?» upprepade hon häpen.

Det föll Johannes in, att hon visste något om Karin, och han svarade därför: »Jag hade lofvat, att föra ett viktigt bud till den unga Karin Eliasdatter.»

»Från hvem?» hviskade hon.

»En ung man, som kallar sig Bengt.»

»I kommen från Vadstena?»

»Nej, från Stäket; der har jag vistats i flere månader.»

»Men den unge mannen, om hvilken I talen?»

»Han bad mig lemna den här ringen...»

Fru Kjerstin ryckte den häftigt till sig. »Till mig!» utropade hon.

»Till den unga flickan i Sko!» svarade han, och ville taga ringen tillbaka.

Men hon undanhöll honom den. »Han måste älska henne bra högt!» sade hon bittert.

»Han har förmodligen ingen annan att älska,» sade Johannes med mild förebråelse.

Hon satte händerna för ögonen. »Hafven I kommit hit för att plåga mig?» sporde hon.

»Nej, endast för att bedja eder om hjelp.»

»För honom?»

»Ja, för den olycklige unge mannen.»

»Olycklige?»

»I veten måhända icke, att han blifvit prest?»

»Jag vet, han skulle bli det.»

»Mot sin vilja?»

»Hans moder hade gifvit ett löfte...»

»Henne kände och älskade han icke, men väl en annan qvinna.»

»Som aldrig kan tillhöra honom.»

»Presteden förbjuder det, och jag hoppas han skall hålla den, ehuru han afvikit från klostret.»

»Afvikit?»

»Dagen efter invigningen.»

»Heliga madonna!» Den arma modern sjönk nästan sanslös till marken,

Fader Johannes lät henne hemta sig några ögonblick, derefter berättade han om Bengts ankomst till Stäket, hur han der varit nära att bli ertappad och återförd, och hur han sagt sin afsigt vara att i sådant fall beröfva sig lifvet.»

»Fins intet, intet jag förmår göra?» frågade den djupt förkrossade qvinnan.

»Det var för att undervisa eder derom, som jag kommit hit,» svarade Johannes.

»Hvad skall jag göra?»

»Först af allt, ge mig ringen tillbaka.»

»För att ge den till henne? Aldrig!»

»Den var hans!»

»Men han hade fått den af mig.»

»Måhända eder enda gåfva, och den viljen I förneka honom att använda efter godtfinnande?»

»Der står mitt vapen! . . . I öfvermåttet af min känsla anförtrodde jag den till honom; jag visste, jag hoppades, att min hemlighet skulle vara honom helig, men jag tillåter inte, att han lemnar den i händerna på en främmande — en ringa qvinna.»

»Jag har lofvat att efterkomma hans önskan, och jag sviker icke mitt löfte.»

»Vi skola sedan tala derom,» afbröt fru Kjerstin otåligt, »säg mig nu hvad jag skall göra?»

»Först ringen!»

»I veten ingenting; detta är en list, men jag låter inte fånga mig.»

»Tron I det, sedan jag lemnat eder detta?» Fader Johannes öppnade asken. »Hans nåde erkebiskopen sänder eder denna,» sade han.

Öfverraskning och glädje färgade hennes kinder röda. »Jag visste, att modellen skulle finnas!» utropade hon. »O, hvarför fans den icke för tjugo år sedan; då hade hans ära varit räddad och allt, allt hade blifvit annorlunda . . . Hur har den kommit till rätta?»

»Jag vet det inte . . .»

»Men hans nåde sänder den till mig? . . . Innebär det förlåtelse och glömska, eller hån och smälek? . . . Ah, den grymma, usla verlden, hvad jag föraktar den och dess ömdömen!»

»Och likväl uppoffren I allt för den?»

»Tron I jag gör det för min egen skull? . . . Det sker af medlidande med mina döttrar och af trots till min styfson, han som understått sig att skicka hit en usel ofrälse friare till en af dem . . . Jag ser nog, hur han lägger sina ränker, men nästa gång han kommer tillbaka, skola foglarna redan vara flugna ur boet.»

Hennes ögon sprutade eld. »Det är sant,» sade hon, »att jag andas endast hämd, men det kommer af den brinnande kärlek jag måste underkufva... Han... Bengt!... Min son,» tillade hon hviskande, »är den ende jag älskar i hela världen, och honom måste jag förskjuta... uppoffra... Ty jag har inte ett namn, inte en samhällsställning att erbjuda honom; därför måste han bli prest... Då hade jag kunnat bana vägen för honom; och nu kommen I och sägen att han brutit sin presterliga ed och efterspanas som en rymmare. Och till mig, som älskar honom högre än allt i världen, viljen I icke säga, hvart han gått eller medlet till hans räddning!» Hon kastade sig ned framför altaret. »Heliga madonna, du allena förstår de kval, som sönderslita mitt hjerta!»

Fader Johannes hade aldrig förr sett en så vulkanisk qvinnonatur, och han erfor både medlidande och ovilja. Gifva efter för henne tänkte han icke.

När hon slutat sin bön och stigit upp, sade hon: »I stannen ju qvar här öfver natten?»

»Det är min afsigt.»

»Vi skola återtaga detta samtal i morgon.»

»Jag är beredd dertill.»

»Följ mig nu!»

»Om I tillåten, stannar jag qvar här.»

»Men här är kallt!»

»Det fruktar jag icke; rummet är mig kärt, och här vill jag bedja.»

»Hvad veten I om detta rum?»

»Jag skall säga eder det i morgon. Gå nu, och slut fred med edert samvete.»

Fru Kjerstin gick, och fader Johannes bad för hvarje orolig själ, som kommit på villospår. Sedan satt han och såg på månstrålarne, som först en efter annan tittade in genom den stora öppna fönsterluckan, tills slutligen det fulla ljuset strömmade in och fylde hela rummet.

När fru Kjerstin lemnade sina döttrar grep hvar och en af dem ifrigt till med sitt arbete, men tjenarinnorna hörde icke ett ord från deras läppar.

Efter en stund klagade Ingeborg öfver hufvudvärk; hon måste gå till hvila.

Erika sade sig ha stor lust att läsa den vackra legenden om den heliga Katarina; hon visste hvar den fans och skulle gå efter den.

Men när Margareta blef ensam, sade hon, att hon drömt om, att hennes zittra förlorat alla sina strängar, och hon måste genast se efter, om det verkligen förhöll sig så.

»Hvad vållar?» sade ena tjenarinnan.

»Alla tre ä' lika tokiga...»

»I magistern?»

»Som icke alls bryr sig om dem.»

»De ha slikt att brås på!»

»Stoltare fru fins icke!»

»Ingen heller, som håller strängare tukt.»

»Derför är det ingen som likar henne.»

»Inte en gång hennes egna barn.»

Men i dag flydde de unga jungfrurna hvarandra, nu var det slut med spioneriet, hvar och en ville handla för sig; likasom händelsevis skulle de möta honom; också de kunde ju lockas af det vackra månskenet, och nu vaknade hos hvar och en förhoppning om att *hon* var föremålet för hans ömma kärlek; hvad skulle väl annars den der handtryckningen haft att betyda?

Magistern hade tagit en observationsplats derifrån han kunde iakttaga slottets tre utgångar, och från dem alla såg han en ungdomlig figur komma ut, se sig försigtigt omkring och sedan skynda bort, den ena till parken, den andra till slottsalléen, den tredje stod länge tvekande och flög sedan, lik en skrämmd fogel, till tornet, der hon snart försvann för hans blickar.

Alla tre voro insvepta i slöjor; det var honom således omöjligt att åtskilja dem, men den sistnämnda tycktes honom mest likna Ingeborg; hon hade snarast undandragit sig alla blickar och efter henne stälde höken sin flykt.

Det var emellertid den stackars Erika, som knappt hade kommit ut genom porten, förr än hon ångrade sin djerfhet och nästan utan att veta hvad hon gjorde skyndade till tornet.

»Jag har begått en stor synd,» sade hon, »men jag skall bedja madonnan förlåta den.»

Knappt hade hon tänkt tanken till slut, förr än hon fick höra steg i trappan.

Hon lyssnade darrande med högt klappande hjerta; tåtare drog hon slöjan omkring sig.

Nästa sekund var han inne, den påföljande hade han slutit sina starka armar omkring henne.

»Släpp mig!» bad hon darrande.

»Har du icke kommit för min skull?»

»Låt mig gå!»

»Svara, svara!»

»O, var barmhertig!»

»Bort med slöjan, jag vill se dig!» Och med omild hand ryckte han bort den. »Erika!» sade han med en känsla af sviken förväntan, »neka att du älskar mig!» Och oakadt hennes motstånd ville han kyssa henne.

»Släpp jungfrun!» ljöd en allvarsam röst.

Så öfverraskad blef Didrik Slagheck, att han ögonblickligt efterkom uppmaningen.

Erika vände sig om, och vid åsynen af munken kastade hon sig på knä, utropande: »Rädda mig!»

Magistern stod tvekande ett ögonblick, sedan sprang han hastigt utför trappan och skyndade ner i slottsallén. Nu var det Ingeborg han mötte; hon hade kastat slöjan tillbaka, han kände henne strax.

»Sköna jungfru,» sade han, »så får jag ännu en gång återse eder.»

»Ja,» svarade hon med bäfvande stämma; han tyckte sig se tårar i hennes ögon.

»Ingeborg!» hviskade han.

»Hur vågen I! . . .»

»Jag älskar dig!» Han föll på knä för henne.

»Det är då för mig I sjungit?»

»Visste du icke det?» Och han ville fatta hennes hand, men hon drog den undan.

»Jag är icke eder obenägen,» sade hon med blyg förvirring, »begär mig af min far.»

»Han skall afslå min begäran; följ mig till Köpenhamn, blif min maka och vi återvända hit såsom gifta!» Han hade sprungit upp och ville slå sin arm kring hennes lif, men hon frigjorde sig ifrån honom. »Slikt förslag kunnen I göra en lättsinnig tärna, icke en ädelboren jungfru!» utropade hon med sårad stolthet.

»Ingeborg, Ingeborg!» ljöd Erikas röst.

»Gå, gå, någon kommer!»

»Icke utan dig!» Han ville gripa henne, men lätt som en hind sprang hon undan åt det håll, där rösten hördes. Han vågade inte förfölja henne långt, för att icke sjelf bli ertappad, men nu kokade raseriet i hans själ, han hade ju varit så säker på sin sak, skulle nu alla tre undgå honom?

Han stod vid ingången till parken, och derifrån kom just nu Margareta. »Ah,» sade hon, »så skulle jag ändå träffa eder, och allena?»

»Jag väntade på eder!»

»Det är inte sant!»

»Vid min ära!»

»Men då är det väl mig, som ...»

»Det är eder, jag älskar!»

»Nej, verkligen! Då ska' mina systrar bli svartsjuka.»

»Hvad sägen I derom, jungfru?»

»Att det roar mig mycket.»

»Är det alltsammans?»

»Hvad begären I mer?»

»Er kärlek!»

»I ären ju icke ädelboren?»

»Det hindrar icke, att jag älskar eder.»

»Men det hindrar mig att besvara eder kärlek.»

»I måsten blifva min!» sade han och fattade hennes händer; hon såg den hotande blicken utan att blifva rädd, och sade blott: »Måste?»

»Eder fader går der nere i alléen; älskade Margareta, följ mig till honom.»

»Det gör jag gerna,» sade hon frimodigt; »men icke såsom eder fånge! Bjud mig er arm.»

Men i samma stund han släppte henne, var hon borta; tornet var den närmaste tillflykten och dit skyndade hon. Der utanför stodo Erika och Ingeborg, som med förskräckelse lyssnat till samtalet utan att våga sig fram och nu med glädje emottogo henne.

Men alla tre hörde de förfärliga eder, som rånaren uttalade och den hämd, som han svor att taga. De slogo armarna omkring hvarandra likasom för att finna skydd, och sedan smögo de sig med tysta steg upp i tornet.

Här emottogos de af fader Johannes; men när han fick veta, att deras fruktansvärde fiende fans i granskapet, tände han lyktan och gick ner för att stänga jerndörren. Lyckligtvis fans nyckeln tillstädes. och för större säkerhet lem-

nades den qvar i låset. Men när fader Johannes kom tillbaka in i kammaren såg han sina tre medfångar på knä vid altaret, de tackade madonnan för sin räddning och sedan öppnade de sina hjertan för honom och för hvarandra, de berättade om hur onda och elaka de varit, och så olyckliga sedan!»

»Jag riktigt hatade mina syskon!» sade Ingeborg.

»Och jag ville endast dö!» suckade Erika.

»Jag var lika ond på honom som på eder!» försäkrade Margareta. »Och jag var det icke mindre på mig sjelf, därför att jag ändå tyckte om honom.»

»Det var hans sånger som dårade mig.»

»Och ovissheten om hvem han älskade.»

»Det var den som satte oss upp mot hvarandra. Vet du, Erika, jag sörjde öfver din falskhet.»

»Än jag då! Det föll mig så säkert före, att han yppat sin kärlek för Ingeborg, och hennes nekande syntes mig som det största bedrägeri.»

»Veten I, jag tänkte på att rent ut spörja honom.»

»Han skulle icke gifvit ett ärligt svar!»

»Tron I han var förälskad i oss alla tre!»

»Så ser det ut.»

»Hvad är eder mening, vördige fader?»

»Hvem kan räkna ut alla onda tankar!»

»Det är sant! Jag undrar hvad vår fader skall säga.»

»Och vår stränga fru moder!»

»Hvad sägen I sjelfva?»

»Att det varit en förskräcklig tid!»

»Som snart kan återkomma.»

»Derifrån bevare oss alla goda andar!»

»De förmå intet!»

»Hvad?»

»Allt slikt är beroende af eder sjelfva!»

»Vi förmådde intet.»

»Om I haft förtroende för hvarandra, skulle väl då allt detta inträffat?»

Alla tre stodo tysta och med nedslagna ögon.

»Om den ena hade läst i den andras hjerta, skullen I icke sjelfva hafva afvändt sveket?»

»Då hade det aldrig haft framgång!» sade Margareta.

»Nu deremot hjälpten i sjelfva till.»

»Af fåfänga!»

»Hvar och en ville bli föredragen!»

»Fy, så eländiga vi hafva varit!»

»Och så dumma sedan som trott honom!»

»Han lär väl skratta åt oss!»

»Nej, han är ursinnig, för att det icke lyckades.»

»Det hade lyckats med mig, om icke den vördige fadern varit!» utropade Erika; »jag vill icke göra mig bättre än jag är . . . Jag hade nog följt honom.»

Ingeborg kämpade synbarligen med sig sjelf . . . »När jag såg honom komma emot mig, der nere i allén, erfor jag en sådan glädje och stolthet, att jag kände mig till hälften öfvervunnen; men hans röst var icke så smekande som vanligt, hans ögon nästan skrämde mig, och när Erika ropade, var det som jag vaknat från en förskräcklig dröm.»

»Min bekännelse blir icke så lång,» sade Margareta. »Hade han icke varit så dum och släppt mina händer och gifvit mig tillfälle att rymma, så hade jag låtit honom bära bort mig!»

»Du glömmet, Margareta, den sorg det skulle vållat vår fader!» sade Erika.

»Hvad tror du nu han skall säga?»

»Måste vi nödvändigt bekänna?»

»Det behöfva vi icke!» inföll Ingeborg.

»Ingen har sett oss!»

»Gud har gjort det!» inföll Johannes.

Syskonen sågo på hvarandra och sedan liksom af en gemensam ingivelse föllo de alla tre till munkens fötter och bådo honom lära dem rätta vägen.

»Den heter kärlek och förtroende,» sade Johannes. »Med dessa två skolen I aldrig fara vilse.»

Och de unga jungfruarna föllo i hvarandras armar; de bådo gråtande hvarandra om förlåtelse och lofvade att hädanefter hålla trofast tillsammans. För sin fader ville de gerna yppa sitt stora felsteg, men de fruktade att göra det för modern.

»Hon förlåter oss aldrig!» sade Ingeborg.

»Tillåten I mig, att säga henne alltsammans, så lofvar jag ock att utverka hennes förlåtelse,» sade Johannes.

De samtyckte slutligen härtill.

Tiden var länge sedan inne att de borde återvända till slottet, men ehuru Johannes erbjöd sig att följa dem, voro

de nu intagna af en sådan fruktan, att de alla tre ville stanna kvar i tornet öfver natten.

»I slottet ha alla redan gått till hvila,» sade Ingeborg, »man tror att vi också gjort det.»

»Men om eder moder saknar eder?»

»Det gör hon inte!» invände Margareta skrattande. »Inte en gång, om vi för alltid blefvo borta.»

»Nu är du orättvis,» sade Erika.

»Sannfärdig är jag!»

Det låg litet halm i ett hörn af rummet, den breddes ut; förgäfves ville Johannes förmå dem att ligga på bänken, den ville de han skulle intaga.

Och sedan han nedkallat himmelens välsignelse öfver deras hufvuden, lade de sig ned alla tre, slutande sig tätt intill hvarandra; han hörde dem ännu en gång utbyta böner om förlåtelse, kyssar och smekningar. Sedan blef allt tyst.

Han vaknade af att han utanför hörde häftiga röster och såg ljus glimta.

Sakta steg han upp för att icke störa de sofvande, och öppnade luckan.

Betslade hästar framfördes, och han hörde en röst som sade: »Jag vill sjelf med för att söka dem.»

Då föll det honom in, att det gälde husets unga döttrar och han ropade utåt:

»Söken I jungfrurna, så äro de här!»

Det blef för ett ögonblick alldeles tyst; sedan brast det ut ett allmänt jubel.

»Hvar, hvar?» ropade herr Erik.

»Rösten kom från tornet,» sade någon.

»Hvem är der!»

Underrättelsen hade genast meddelats fru Kjerstin, det var hon och herr Erik som skyndade till tornet, hvars dörr öppnades af Johannes.

»Hvem ären I?» sporde slottsherrn.

»Jag svarar för honom! Vördige fader, hafven I tagit vård om mina döttrar?»

»De sofva lugnt deruppe; gå sakta, stör dem ej!» bad han, då herr Erik stormade upp.

Han höll lyktan högt, för att bättre kunna se. Vid åsynen af de kära barnen, som sofvo lugnt i hvarandras armar, satte han bort lyktan, kastade sig sjelf ned bredvid dem och utbrast i gråt. »Jag tackar dig, min Gud, att jag fått

behålla dem,» sade han »Om något ondt träffat dem, hade det blifvit min död.»

Äfven fru Kjerstin var synbart upprörd. »Madonnan vare lofvad och prisad!» sade hon gång på gång... »Det hade varit förskräckligt om...»

Herr Erik kysste deras händer och kinder, men de vaknade ändå inte.

»I väcken dem, herre!» sade hans husfru.

»De äro kalla som is, jag måste värma dem.»

»Och jag som icke tänkte derpå!» Fru Kjerstin ryckte af sig den pelsfordrade koftan och bredde den öfver de sof-vande, och herr Erik skyndade ner för att befalla, man skulle hemta täcken och pelsverk.

»Gif mig förklaring på detta!» sade under tiden fru Kjerstin till Johannes.

»Jag ville helst göra det i eder herres närvaro.»

Och när herr Erik kommit tillbaka och låtit sina älsklingar nästan försvinna under kuddar och täcken, då berättade fader Johannes allt hvad vi redan veta; men om Erik Trolle med förskräckelse insåg hvilken orm han tryckt till sin barm, så kände också fru Kjerstin ett stygn i sitt hjerta vid tanken på hur litet hon vårdat sig om att vinna sina döttrars förtroende.

Så sutto de der alla tre, tills de unga vaknade... Tårar och omfamningar... Kärleksfulla ord... Löften och försäk-ringar... Ingen blef riktigt klok på hvad den andra menade och ändå hade de aldrig förstätt hvarandra så väl.

»Kärlek och förtroende ha sitt eget språk,» sade fader Johannes. »Det är obegripligt för alla dem som *icke* tala det.»

Hur han blef ett föremål för de ungas tillgifvenhet. »Om han ständigt ville stanna qvar hos oss, skulle vi bli englar för att behaga honom,» sade Margareta.

Erika och Ingeborg förenade sina böner med system, men han sade dem, att hvarje människa måste stå på egen grund. »Om också icke viktiga ting kallade mig,» sade han, »skulle jag ändå icke vilja stanna qvar här; det faller mig nästan före som om Gud hade glömt mig.»

»Glömt?»

»Med arbetet och profningarna. Här skulle dagarna försvinna i overksamhet.»

»Måste man då ständigt kämpa och strida?»

»För hvad annat lefva vi!»

En dag bad fru Kjerstin att fader Johannes skulle komma in i hennes sofkammare.

»Jag har gjort en stor förlust,» sade hon. »Och om den träffat mig före eder hitkomst, vet jag icke om jag kunat fördraga den.»

»Viljen I säga mig, hvori den består?»

»Jag begick den dårskapen att visa konststycket I bragt mig för herr Erik.»

»Det kunden I?»

»Han tog det ifrån mig och kastade det i elden. Der- efter lemnade han rummet i vredesmod.»

»I haden gjort honom ondt!»

»Och därför har han nu beröfvat mig det, hvarpå jag satte så stort pris.» Och hennes händer knötos, hon var utom sig af harm. Det syntes på henne, att hon kämpade en hård strid.

»Se till, fru Kjerstin, om icke han har mera att förlåta eder, än I honom.»

»Mannen följer endast sina lustar. Qvinnan deremot måste lida och försaka.»

»Det är icke Gud, som lägger alla bördor; många taga vi också sjelfva.»

»Jag visste I skullen gifva mig orätt, men på det I icke skolen göra det i allt, så se der!»

Hon räckte honom ringen.

»Det är den jag gått och väntat på,» sade han.

»I kunnen icke förstå hvilken strid det kostat mig,» genmälde fru Kjerstin. »Denna ring är en familjeklenod, som gått i arf inom min slägt från det tionde århundradet. Jag nekade att gifva den åt mina barns fader, hur många gånger han än bad mig derom; ingen af mina döttrar har jag ansett värdig att ega den... Oombedd, drifven af moders- kärleken, satte jag den på min förorättade högt älskade sons hand; jag ville att ringen skulle blifva föreningsbandet mellan oss begge... Och så sänder han den till en ringa ofrälse flicka.»

»Eder kände han icke; mellan henne och honom hade ungdomskärlek knutit föreningsbandet.»

»Men han vet, att han för alltid är skild från henne.»

»Endast här nere! Måhända blir denna ring också ett vårdtecken för evigheten.»

»Då blir den också till anklagelse mot mig.»

»Eller till försoning.»

»Svara mig: hvad kan jag göra för min son?»

»Skrif till vadstenapriorn, förmå honom att afstå från alla efterspaningar.»

»Skall jag då lefva i okunnighet om hvar han finnes?»

»Viljen I veta honom försmäkta i ett fängelse? St. Brigitekloster finnas äfven i främmande land och de hafva ock der makt att lägga honom i bojor och band.»

»Jag skall genast skrifva, jag skall förbjuda dem att komma sin hand vid honom.»

»Ären I viss på, att de skola efterkomma eder vilja?»

»I kännen icke guldets makt! . . . Men hur skall jag erhålla kunskap om min son? . . . Den förutan kan jag icke uthärda lifvet.»

»Han har lofvat tillskrifva mig!»

»Och då sänden I mig genast hans bref.»

»Det lofvar jag!»

»Tack!»

Julen var nära inne, men fåfänga voro alla försök att förmå fader Johannes stanna qvar på Ekholmen. »Det finnes kojor dit ingen solstråle kommer,» sade han, »dit vill jag gå.»

Då bar man till honom gåfvor och penningar att dela ut bland de fattiga, men han afslog alltsammans: »Delen sjelfva ut, hvad I viljen gifva,» sade han. »Kommen ihåg, att de fattiga och sjuka äro edra bröder och systrar, I skolen icke begagna mellanhand, då det gäller en kristlig gerning »

»Men I gån fattig härifrån, hvad skolen I gifva?»

»Intet! . . . Jag skall dela den fattiges kost, eller hungra med honom,» svarade Johannes mildt.

»Jag ville kläda mig i säck och asko och följa eder!» utropade Margareta.

»Det skall icke behövas, för att sorgerna skola hinna dig,» svarade hennes moder.

Och så begaf sig fader Johannes ånyo i väg, efterlemnande saknande och välsignande hjertan.

Minnet af en god och ädel människa är såsom minnet af en mild och ljuflig sommardag; vallmodoft har lagt sig öfver alla onda tankar och på de goda hafva förhoppningarnas ljusa blad skjutit upp; människans härmningslusta

vänder sig än åt ena sidan, än åt den andra, och är som billigt, starkast i ungdomen. Derfor stodo de tre systrarna sorgsna och handfallna, med förgråtna ögon, när deras gamle, men ändå nye vän gick ifrån dem.

»Jag skall aldrig upphöra att sakna honom!» yttrade Margareta med vanlig liflighet.

»Hur mycket ha vi icke honom att tacka för!» sade Erika under en ny tåreflod.

»Han måste komma tillbaka!» sade Ingeborg. »Annars söka vi upp honom.»

Herr Erik skref till sin son, att han hädanefter som hittills ville tjena hans intressen, men aldrig skulle han mera i sitt hus emottaga en person, som han icke förut kände. Han hade varit nära att grymt få plikta för sin godtrogenhet.

Hur stor blef därför icke hans öfverraskning, när knappt en vecka efter Didrik Slaghecks plötsliga försvinnande ett bref från honom tillställdes riddaren. Det var affattadt i ödmjuka ordalag. Han skref: »Liksom början, skulle också slutet blifva. Sorgen att nödgas skiljas ifrån eder ville jag dränka i bågaren; hvad jag derunder företagit vet jag knappt. Har jag någon förolämpat, beder jag därför på det ödmjukaste om tillgift. Och särskildt vänder jag mig till eder med bön om att I icke skolen vredgas på eder hängifnaste tjenare . . . etc.»

Herr Erik visade brefvet för sin husfru, men hon sade endast: »Så enfaldig är väl icke någon, att han biter på den kroken.»

Aldrig hade så talrika gäster blifvit inbjudna till Ekholmen som den julen; också de tre friarne kommo att bese sina utkorade.

De tre systrarna hade på den senaste tiden mycket förändrats, de hade blifvit mindre nyckfulla, mera ödmjuka, isynnerhet var det deras förhållande till hvarandra, som gjorde godt att skåda och tillvann dem hjertan.

Giftermålsanbuden framfördes först till fru Kjerstin och hon antog dem genast, förevisande hvad hvarje dotter medförde i hemgift.

Sjelf underrättade hon sin herre härom; han menade det brådiskade icke och påstod för öfrigt att det skulle bero på döttrarnas egna tycken. Fru Kjerstin sade sig sjelf vilja tala med dem derom.

En dag efter julen skulle ett stort gästabud gifvas på Ekholmen. Gäster när och fjerran ifrån voro inbjudna, förutom alla de som redan funnos på slottet. Större, mera lysande fest hade aldrig firats derstädes under fru Kjerstins tid.

När de unga jungfrurna gingo för att kläda sig, öfverraskades de af att finna tre dräkter af hvitt siden, en för hvarje.

Tjenarinnorna sade dem, att när de voro klädda skulle de alla begifva sig till fru Kjerstin, hon väntade dem i sof-kammaren.

Hon hade på senare tider varit långt vänligare emot dem än förut, men till förtroende hade det aldrig kommit dem emellan.

Nu beredde de sig nästan bäfvande på att lyda, undrande hvad som komma skulle.

»Det faller mig före,» hviskade Margareta, »som vi voro slagtedjur, man förde till offer.»

Fru Kjerstin hade sjelf klädt sig i en dräkt af svart sammet, rikt garnerad med guldspetsar, och på hufvudet bar hon perlor och guld, sammansatta nästan i form af en krona.

Hon var ståtlig att påse och döttrarna kunde icke qväfva ett utrop af beundran.

Men vid åsynen af dem, fyldes hennes ögon med tårar och hon omfamnade den ena efter den andra med en för henne osedvanlig ömhet.

»Mina käraste,» sade hon. »Jag har ett smärtefullt mymäre att meddela eder . . . Länge har det varit mig bekant, men icke förr än jag hade botemedlet, ville jag låta det komma till eder kunskap.»

»Hvad är det, käraste moder?»

»Den usle Didrik Slagheck . . .»

»Har han kommit tillbaka?»

»Värre än så; han har berättat . . .»

»Om oss?»

»Att I alla tre varit förälskade i honom.»

»Ah!» Och rodnande af blygsel, gömde de sina hufvuden i hvarandras famn. Detta hade på senare tid blifvit deras vanliga tillflykt.

Fru Kjerstin skulle kanhända önskat att det varit till henne de kommit, men det var numera för sent att tala om.

»Edra goda namn och rykten skulle för alltid varit förlorade,» sade hon, »om jag icke funnit en hjälp som nedslår smädelsen.»

»Hvar finnes den?» klagade Erika.

»I ett giftermål!»

»Jag älskar ingen!» utropade Ingeborg.

»Hvilken ungersven hafven I att föreslå, kär moder?» sporde Margareta nyfiket.

Men fru Kjerstins anlete mörknade. Jag vill rädda edert förlorade anseende,» sade hon »och förekomma att icke eder halfbroder, herr Gustaf Trolle, skall lyckas i sina anslag mot eder. Det var han som skickade hit denne usling och som skref till eder fader, att han på allt sätt borde befrämja hans önskningsar... Dem kännen I; de hafva i alla tider varit att kasta skam och spe på eder... Skall det lyckas honom?»

»Nej! Aldrig, aldrig!»

»Hellre gifter jag mig med hvem som helst.»

»Jag ock! Jag ock!»

»Att jag icke valt lågbördige män för mina döttrar, derom kunnen I vara förvissade. Kom Erika!» Hon tog en myrtenkrans, som låg på bordet, och satte den på den knäfallande flickans hufvud.

»Dig har jag lofvat till den ädle riddaren herr Algot Sparre. Du kommer icke att vistas långt härifrån och kan stundom se till din gamle fader.»

»Jag skall lyda!» stammade Erika och kysste moderns hand, men när hon reste sig, var hon blek som döden. Brudgummen behagade henne icke.

»Nu är ordningen hos dig, Ingeborg.»

»Detta är förskräckligt!» mumlade denna och knäföll för modern, som satte kransen på hennes hufvud, sägande: »Dig har jag lofvat till den ädle herr Knut Hermelin.»

Ingeborg reste sig hastigt: »Likagodt!» sade hon, »för att få hämnas på vår halfbroder vore jag i stånd att gifta mig med hvem det än vore.»

»Tredje slagtoffret!» tänkte Margareta när hon gick att knäfalla för sin moder.

När denna satte kransen på hennes hufvud, befans den så stor att den föll ned deröfver.

»Hvad skall slikt betyda?» sporde flickan.

»Att likasom jag nu gör den passande för dig,» genmälde fru Kjerstin, i det hon knöt den samman, »så skall du ock passa dig in i de nya förhållanden, du kommer. Jag har lofvat dig till riksrådet Mortensson.»

Margareta sprang upp, hennes ögon blixtrade, men de föllo på systrarna och nästan med ett jämmerrop föllo de i hvarandras armar.

Fru Kjerstin dröjde några minuter innan hon tillade: »I dag trolofvens II!»

»Vi äro beredda,» sade Ingeborg kallt.

»Hören mig till slut!... Eder fader önskar att det dröjer med bröllopen, men jag ville att de skola firas innan jag lemnar eder.»

»Lemnar? ...»

»Jag har beslutat att såsom botgörerska vandra till Rom... Der vill jag ock tacka för mina döttrars underbara räddning.»

»Moder!»

Alla tre föllo till hennes fötter och omfattade hennes knän. Så älskade hon dem likväl, det hade de aldrig förr trott.

Hon visste att hon bedrog dem, visste att det icke var för deras skull hon gick, icke för bot och bön, utan endast för att söka den älskade sonen; hon förtärdes af längtan och kosta hvad det ville, skulle hon finna honom. Men i denna stund behöfde hon kärlek, och hon kände ånger öfver sin ensidiga ömhet, som icke delades lika åt alla barnen... Derför emottog och återgaf hon nu deras kyssar och smekningar; och döttrarna, som trodde sig ha misskänt henne, de förklarade nu att de i allt ville rätta sig efter deras kära fru moders vilja.

När herr Erik inträdde med sina blifvande mågar såg han endast glada anleten. De unga brudarna räckte blygt, men utan tvekan hvar och en handen till sin blifvande herre, och om ingen af dessa var i sin första ungdom, voro de alla aktade män, som kände sig smickrade af att komma i frändskap med en så mäktig herre som herr Erik Trolle, och desslikes belättna med att erhålla då unga, sköna husfruar.

Fester följde nu dag efter dag, och de tre föremålen därför kände sig lyckligare och nöjdare för hvarje dag. En åldrig brudgum gäldar sin lycka med lysande gåfvor, och Erika, Ingeborg och Margareta, som hittills varit strängt hållna, de behöfde nu knappt yttra en önskan förr än den blef uppfylld. Fader Johannes glömdes väl icke, men man upphörde så småningom att tänka och tala om honom.

Fru Kjerstin bidade otåligt efter bref, men inga kommo och hon sade till sig sjelf: »Ingen annan än jag skall finna honom.» Derunder klagade hon öfver att det gick för långsamt med döttrarnas utstyrsel; de stackars tärnorna arbetade natt och dag, men fingo ändå snubbor af den stränga husfrun; hon drefs af en oro, som ingen kunde förstå.

Herr Erik var lycklig af sina döttrars lycka; men med djup saknad tänkte han på den stund som skulle skilja dem ifrån honom, och inte kunde han förstå hvarför de icke fingo stanna i hemmet ännu några år.

»Vår moder vill det icke!» sade de.

»Men jag borde väl ock ha något att säga,» inföll herr Erik, »ehuru väl,» tillade han hastigt, »hon med all rätt har det afgörande ordet.»

»Jag skall ofta komma till dig!» sade Erika.

»Och du skall komma till oss i Danmark!» utropade Ingeborg och Margareta.

»Emellanåt skall jag också resa till Stockholm, och så går väl tiden.»

7.

Molnen draga samman.

Riksföreståndaren Sten Sture, slottshöfdingen Jöns Jönsson och biskop Hemming Gadd sutto allesammans i lönkamaren på Stockholms slott, inbegripna i öfverläggning.

»Brefvet innehåller att konungen redan i januari reste från Ribe till Ålborg,» sade Jon Jönsson. »Vid farten öfver Skjern hade hästen snafvat under honom och han helt oförmodadt fallit i vattnet.»

»Det friska badet var honom väl för kallt,» invände biskop Hemming.

»Han lär ha legat sjuk några dagar i Ålborg och, som sagdt, den 20 februari dog han.»

»Freden med Ryssland är befast,» yttrade herr Sten; »men jag litar icke så mycket derpå, som icke mer på de oroligheter som utbrutit i Polen, det bör gifva storfursten arbete nog.»

»Så kunna vi också gläda oss åt att Danmark och hansestäderna råkat i lufven på hvarandra,» inföll biskopen. »Det är ett gammalt godt ordspråk, att när tjufvarne gräla, får bonden sin ko igen.»

»Jag tviflar på de vilja gifva oss något tillbaka; men vi skola nöja oss, allenast vi få behålla hvad vi redan ega.»

»I hafven rätt, det man röfvat ifrån oss kunna vi återtaga.»

»Man väntar att kröning skall ske redan i denna månad,» inföll Jöns Jönsson. »Först i Köpenhamn och sedan i Trondhjem.»

»Jag tänker,» sade biskopen, »att han vill bli varm i kläderna innan han företar något mot oss. De danske ha förlorat allt för mycket på krigen mot Sverige, att de annorlunda än nödda och tvungna, skola deltaga deri.»

»Tron I då vi kunna hoppas på varaktig fred?»

»Prins Kristian är icke vår värste fiende.»

»Hvem då?»

»Fru Sigbrit!»

»Är hon så mäktig?»

»Mäktigare än sjelfva kungen, ty hon hyser ett hat, som aldrig dör.»

»Det sägs också,» inföll Jöns Jönsson, »att hon vid det helga korset svurit Sveriges undergång.»

»Vet man orsaken till hennes outsläckliga hat?»

»Det säges, försmådd kärlek.»

»Männe det icke snarare är någon stor begången orätt; en sådan känsla kan jag förstå.»

»Jag tror också I hittat det rätta,» genmälde Hemming.
»Men om vi frånse hvad som rör oss sjelfva, är det något beundransvärdt i denna kraft, som ständigt arbetar mot samma mål.»

»Hennes hat är mycket gammalt?»

»Från hennes första ungdom. Jag tror att det hjälpt henne att stiga; men att hon nu på maktens tempeltinnar, sedan hon vunnit allt hvad hon eftersträfvat, ännu håller fast dervid, icke ett ögonblick förlorar sitt mål ur sigte, det är mer än de flesta män skulle göra, och därför skänker jag henne min beundran. Stod hon på schavotten och vore jag bödeln, skulle jag säga henne det innan jag tog hennes hufvud.»

»Hon befattar sig med mycket,» tillade Jöns Jönsson.
»Det säges att tulluppbörden, myntväsendet och andra viktiga frågor gå genom henne.»

»*Konung* Kristian skall göra henne till sin minister,» återtog biskopen.

»Att vi måste bereda oss på krig, inser jag nog,» yttrade Sten Sture. »Frågan är blott, skola vi göra det genast, eller vill man lemna oss fred några år, att ordna våra inre angelägenheter.»

»Det blir en fred under vapen.»

»Så är ock min tro.»

»Det gläder mig att vi äro af samma mening. Jag har för denna sak skrifvit och rådfört mig med erkebiskopen, om icke ett rådsmöte borde sammankallas för afgörandet af de stora frågorna.»

»Han vill det naturligtvis inte.»

»Tvärtom, han menar att i så dråpliga rikens ärenden böra menige riksens råd af både Finland, Vestergötland, Varend och Småland tillhopakomna.»

»Så, är det eder mening?»

»Jag tänkte till sommaren.»

»Men reser icke hans nåde till Finland.»

»Vid första öppet vatten. Kanoniationen är ämnad att försiggå redan i maj, och i början af juni bör biskopen vara här tillbaka.»

»Har det hörts något vidare af hans förslag att afgå från erkebiskopsstolen?»

»Lyckligtvis inte.»

»Jag säger eder: släpp icke efter!»

»Om jag förmår hindra det.»

»En hund ligger begrafven!»

»Käre biskop, I sen då spöken öfverallt!»

»Om Jakob Ulfsson afgår, är han nödd dertill.»

»Icke af mig!»

»Men af dem som stämpla emot eder.»

»Det är första gången jag hört eder ifra för att bispen skall stanna kvar.»

»Af tvenne onda ting väljer man det minst onda. Jag har aldrig sagt att han är bra, men jag nekar heller inte att det fins de som äro sämre.»

Några af rådsherrarne anmälades och man ordade der-
efter om åtskilliga statens angelägenheter . . . Vi skola under
tiden begifva oss till frustugan, att helsa gamla och nya
vänner.

Der finna vi fru Kristina; barnet hvilar i hennes armar
och hon betraktar det med lycksaliga blickar. Skön var
hon att skåda i brudskruden, men långt skönare är den
unga modern med den förstfödde i sin famn. Hon talar,
hon leker med sin son och han småler emot henne, likasom
förstod han redan kärlekens underbara språk.

På en pall vid hennes fötter sitter Anna Bjelke, hon
och Kristina passa förundransvärdt väl för hvarandra, men
det är något som hvilar tungt på Annas sinne; Kristina ser
det, men hon har förgäfves sökt locka hemligheten öfver
jungfruns läppar.

Medan hon leker med barnet, ser hon hur Annas tank-
fulla ögon stirra ut i rymden, likasom sökte de lösningen
på en dunkel gåta.

»Hvar är du nu, Anna lill... På Viborg kanske.»

»Icke just.»

»I granskapet då?»

»Temligt långt derifrån.»

»Och hvad såg du der?»

»En spåqvinna.»

»Blef du spådd!»

»Ja,» svarade flickan bleknande.

»Man bör icke tro på slikt,» sade Kristina, som såg den verkan hennes fråga framkallat.

»Man gör det mot sin vilja.»

»Men här borde du icke få tid till sådana tankar; jag tänker för mycket på mig sjelf och allt för litet på de löften jag gifvit din moder.»

»Ädla fru...»

»Hvad nu, Anna lill...?»

»Käraste Kristina, du vet icke hur litet jag älskar dans och förlustelser.»

»Det är otacksamt,» sade Kristina skälmaktigt.

»Otacksamt?»

»Ja, ty du vet hur många som eftersträfva den lyekan att tråda dansen med dig.»

»Ah...» Men nu återvände färgen pilsnabbt till hennes kinder och för att dölja det lade hon hufvudet i Kristinas knä, bredvid den lille.

»Der är först min egen systerson,» fortfor Kristina, som ingenting låtsade se, »den unge herr Gustaf Eriksson. En bård riddare, icke sant?»

»Jo visst!»

»Han säger ständigt, att fagrare jungfru än den unga Anna Bjelke har han aldrig sett.»

»Jag likar också herr Gustaf mycket väl.»

»Så är det ock...» Hon kände hur Anna borrhade hufvudet ändå djupare ner... Den unge Fadersson.»

»Också en ädel herre...» Hufvudet blef lättare, men det låg ännu qvar.

»Nej, vet du, Anna, du qväfver gossen för mig!»... Det motsträfviga hufvudet lyftes... »Och så blef du så röd... Se mig i ögonen när jag talar.»

»Hvarför det?»

»Jag vill läsa dina tankar, Anna lill.»

Flickan skakade på hufvudet.

»Får jag inte det?»

»Nej!»

»Men gissa dem?»

»Det kan ingen.»

»Men de finnas, som önska det.»

»Hvilka då?» Nu sjönk hufvudet igen.

»St Anna!... Gossen har somnat...» Hon reste sig varsamt. »Måtte Gud och hans englar välsigna dig!» Och hon lade honom sakta ned i vaggan, kysste honom ömt och bredde sedan täcket väl öfver honom.

När detta var undanstökadt, vände hon det leende anletet till Anna och sade lika moderligt som förut: »Nu sofver det *lilla* barnet, nu skall jag taga vård om det stora.»

Derpå återtog hon sin förra plats. »Lägg nu ditt hufvud i mitt knä, det tycker du bäst om.»

Anna kysste hennes hand och gjorde som hon bad.

»Hvad var det vi talade om?»

»Jag vet inte.»

»Var det om herr Kristiern till Steninge, som tycks för allvar vilja gifta om sig?»

»Nej då, nej!»

»Var det måhända om herr Måns till Bro, eller Åke till Göksholm?»

Den unga flickan skalf.

»Begge älska dig, Anna lill.»

»Är det säkert?»

»Hafva de icke sagt dig det?»

»Nej!... Men...»

»Men?»

»Deras ögon ha sagt mig det.»

»De ha talat sanning.»

»Förskräckligt!» hviskade Anna.

»Hvarför det?» frågade Kristina skrattande. »Du har ju valet fritt?»

»Visserligen.»

»Deras fader önskar ingenting högre.»

»Så säger han!»

»Tviflar du på hans ord?»

Nu lyfte Anna upp hufvudet. »Jag är mycket olycklig!» sade hon.

»För hvad orsak? Käraste Anna, jag är dig i moders ställe, haf förtroende för mig.»

»Lofvar du att stå mig bi?»

»Det lofvar jag.»

»Så skall jag säga dig, hvad jag icke skulle våga anförtro min egen moder: jag är redan bunden vid deras fader, slottshöfdingen på Kalmar.»

»Hvad säger du?»

»Jag borde underkasta mig mitt öde, men ändock sörjer jag deröfver, ty mitt hjerta drages till en annan, som det är ett brott att älska.»

»Till sonen?»

»Ja!»

»Jag är slagen af häpnad, den gamle Johan Månsson har vågat gilja till dig, då han sade sig ha sina söners lycka till ögnamärke.»

»Anklaga honom icke!»

»Fins det en ursäkt, så säg mig den, Anna; slik en misstanke är förskräcklig.»

Anna berättade om den spådom, som blifvit uttalad öfver henne, och desslikes den, som mött herr Johan genast vid hans ankomst till Finland. »Hans slägts öde skulle gå i fullbordan», hade det blifvit sagdt. Också riksföreståndaren hade hört det.

»Jag måste fråga honom derom!»

»Visst kände jag mig stundom såsom slagen af fasa, men jag ville gå mitt öde till mötes; var jag utsedd till ett verktyg borde jag icke undandraga mig, och så följde jag med till Stockholm.»

»Din mor visste om intet?»

»Då hade hon nekat mig att resa. Men hör nu vidare. Under färden... Vi hade motvind och behöfde tre veckor för att komma hit... Men tiden blef mig icke lång. Herr Johan Månsson vakade öfver mig som den ömmaste far; vi blefvo snart mycket förtroliga med hvarandra och en dag...»

»Hvarför afbryter du?»

»Jag borde först ha sagt att jag sökte sätta mig in i den tanken att han skulle blifva min herre och bonde. Jag tyckte, att jag behöfde en beredelsetid innan han skulle få veta det.»

»Du tänker väl icke säga det till honom?»

»Det vet jag inte; jag tror, att det allt kommer som af sig sjelf och i rätt stund.»

»Berätta vidare.»

»Vi blefvo som sagdt mycket goda vänner. En dag då jag såg honom sorgsen, sporde jag om orsaken.»

»I veten mina hemligaste önsknningar,' sade han, 'och de förhoppningar jag fäster vid eder. Nu erfar jag fruktan att draga samma olycksöde öfver eder, som hvilar tungt öfver hela min slägt.'»

»Han hade rätt,» utropade Kristina.

»Jag glömmmer aldrig den qvällen, det var en mild och sommarljum afton, med den härligaste solnedgång; vi sutto uppe på däck och världen syntes mig så skön... Herr Johan höll min hand mellan sina; han talade om sina begge söner och sin önskan att jag kunde älska någon af dem.»

»'Det beror väl också något på *deras* tycke!' inföll jag skrattande. Hans förslag behagade mig den gången bättre än det gjort förut.»

»De skola begge komma att förälska sig i eder.»

»'Hur går det då?'» sporde jag skrattande.

»Han bleknade och sade: 'Jag talar i fåvitsko.' Sedan ville han icke mera orda derom, men det behagade mig icke och jag sade rent ut: 'I god och redlig afsigt följer jag eder, därför att jag tror det är Guds vilja, och att främja den är min lefnads högsta lust; men deremot fordrar jag, att I skänken mig hela edert förtroende och ingenting fördöljen!'»

»Så berättade han först om sin egen fader, hur han efter mordet på Engelbrekt en lång tid var som från sina sinnen; sedan efter hans död, hur det spökade på Göksholm; dörrar rycktes upp och slogos igen och från den kammare, der herr Måns uppgaf sin sista suck, hördes hvarje natt qvidan och jämmer. Förgäfves anställdes besvärjelser, messor höllos för den dödes själ, men den tycktes ändå icke finna någon ro. På sin moders befallning begaf sig herr Johan på resa till främmande land; när han återkom efter tvenne år voro hans begge systrar gifta och hans moder uppmanade honom ifrigt att söka en husfru; nu var det lugnt och stilla på Göksholm, han kunde gerna föra henne dit. Herr Johan hade redan sett fru Ermegård Bülows unga dotter och blifvit betagen af kärlek till henne. De gifte sig och han förde henne till Göksholm.»

»Hon födde honom den ädle Åke!» inföll Kristina, »och gaf sitt lif för honom.»

»Herr Johans egen moder öfvertalade honom att lemna barnet till sin mormoder att uppfostras. 'Låt det komma bort från Göksholm,' sade hon. Sedan förmådde hon honom, för att skingra sorgen, att besöka sina begge gifta systrar, men till dessa skref hon att de skulle söka förmå honom att fästa sitt hjerta vid någon ung och fager jungfru. Det lyckades, och innan året gått till ända hemförde han fru Brigitta till Göksholm. Den gamla modern var utom sig af glädje deröfver, och den unga husfrun och hon fattade sådan tillgifvenhet för hvarandra, att den gamla på sin döds-säng kallade såväl henne som sonen att höra den bekän-nelse hon sade sig vilja afgifva.»

»Jag väntade det,» inföll Kristina.

»Hon bekände derefter, att genast efter sedan hon aflägsnat barnen från hemmet, hade hon skickat efter en gammal zigenare, som var beryktad för att kunna läsa om tillkommande ting så väl i stjernorna som ock i djurens inelfvor. Han kom och lefde som eremit en hel månad i granskapet af Göksholm. Under tiden fortsatte spökerierna som förut. Husfrun sade honom det, och efter någon tvekan förklarade han sig beredd att vilja flytta in i det rum, der herr Måns aflidit, och hvilket sedan den tiden stått alldeles obegagnadt. Han ville bli derinne i åtta dagar, under hvilken tid ingen fick inträda, icke ens om han sjelf ropade att man skulle öppna. När tiden var ute skulle husfrun allena komma in till honom, af hvad han då hade utransakat skulle han meddela henne så mycket som det var honom tillåtet.»

»Du är så upprörd, Anna lill!»

»Hör vidare. Den gamla frun sade, att hvad hon hörde derinifrån behöfde ingen menniska veta och hon ville heller icke yppa det. På bestämd dag och timme öppnade hon dörren till dödsrummet och inträdde. Zigenaren låg utsträckt på golfvvet, hon trodde honom vara död, men vid hennes omsorger vaknade han åter till lifvet, dock syntes han åldrad ett tiotal af år.»

»Spökerierna äro slut,» sade han, »domen är fäld och den är oåterkallelig!»

»Säg mig den!»

»Grenen skall förtorkas och utdö!»

»Men mina barn?»

»Skola dö utan afkomma och utan att kunna försona den vredgade släktanden.»

»Förmår ingen detta?»

»En ren, oskyldig jungfru förmår det.»

»Genom hvad medel?»

»Skulden är till fäderneslandet och till det måste den återgäldas.»

»Huruledes?»

»Med kärlek och uppoffring!»

»Hvem, hvem skall göra det?»

»Föresåg icke Gud Abrahams brännoffer? Jag har ock nu blifvit bunden till eder, och af min släkt skall en afkomling visa den utkorade på rätta vägen. Det beror på henne sjelf om hon *vill* vandra den.»

»Hvad skall förmå henne dertill?»

»Kallelsen, som allena kommer från Gud. Händelserna äro sammanbundna som A till B, viljan bestämmer handlingen.»

»A till B?» sporde Kristina häpen.

»När herr Johan upprepade sin moders ord, trängde de såsom svärd genom min själ. Jag kände att de voro talade till mig, och sjelf måste han ha påmint sig de förutsägelser som mött honom, ty han släppte hastigt min hand och sade: 'Detta är så underligt, att jag nästan bäfvar för det kommande.'»

»Och du sjelf, Anna?»

»Jag tror nästan, att hans fruktan stärkte mig. Jag bad honom fortsätta, och så berättade han hur hans moder ändå icke velat sätta tro till spådomen. Hon hade brådskat med att få sina barn gifta. 'Mina döttrar,' sade hon, 'äro väl ännu barnlösa, men du, Johan, har en son och jag hoppas du skall få flera.'»

»Den gamla frun dog, men hennes förutsägelser slogo in; herr Johan fick två söner och en dotter.»

»Förutom den äldste, Åke!» tillade Kristina.

»Det grymma öde som hvarje gång slet *hans* hjerteförbindelser, stälde herr Johan och hans busfru för ögonen den hotande spådom som de under ett tjugoårigt lyckligt äktenskap nästan hade glömt. Likasom sin svärmöder ville också fru Brigitta, att hennes barn skulle tidigt gifta sig.

Märta var ännu icke sexton år, då hon förenades med Åke Jörgensson.»

»Är han icke god emot henne?»

»Jo visst, men hon är tidtals som från förståndet. Man säger hon har syner.»

»Vet hennes fader derom?»

»Jag tror det inte. När han var i Finland, lärer hon varit ovanligt frisk, och dock hade han förskräckts öfver hennes förfallna utseende.»

»Hon är knappt tjugu år!»

»Och nästan aldrig glad, hon likasom hennes bröder.»

»Deras olyckliga kärlekshistoria har jag hört berättas,»
genmälde Kristina.

»Deras moder greps djupt deraf och hon beslöt att rådfråga en klok finsk qvinna, som då lefde.»

»Valmyra?»

»Kände du henne?»

»Jag har sett henne när jag var barn.»

»Hon hade sagt, att de återigen skulle komma att förälska sig och likasom förra gången i samma jungfru; den hon föredrog skulle blifva dödens och den andre gå fredlös genom verlden, men likväl var Bjelkeslägtens frälsning från evig fördömelse beroende af en äkta förening med denna jungfru.»

»Detta sades dig af herr Johan?»

»Som ock att den mörka spådomen grep hans husfru så djupt, att sorgen vållade hennes död.»

»Stort måste hans förtroende vara till dig, och redligt har han handlat, som ingenting dolt.»

»Spådomen är heller icke så mörk för mig; jag ser vägen, men icke hvart den leder.»

»Och du är beredd att vandra den?»

»Det är jag!»

»Men ditt hjerta, Anna lill?»

»Måste först lära sig att lyda.»

»Det fordrar lydnad.»

»Jag har lagt mitt öde i Guds händer,» svarade flickan och den fromma blicken höjdes mot den klara mars-himmelen. »Han hjälper mig nu såsom alltid.»

»Du stannar kvar hos mig?»

I stället för svar tog Anna ett bref ur fickan, det var från Gunilla och innehöll hennes önskan att den kära dottern

med vårfoglarna skulle återvända till henne. »Jag tror annars att sommaren icke får någon sol för mig,» skref hon.

»Låt mig råda,» sade Kristina. »Jag skall öfvertala fru Gunilla att komma hit.»

»Det gör hon icke! För att efterkomma hennes önskan, borde jag återvända.»

»Dina friare skola följa efter.»

»Jag fruktar det nästan och hvem vet hvad som då inträffar.»

»Du anar ofärd?»

»Än mera, det är redan som denna slägt vore min; jag måste vaka öfver och beskydda den. Derför fruktar jag, att jag icke kan resa, utan måste stanna qvar här.»

»Det skall du under mitt beskydd! . . . Jag skrifver till fru Gunilla; och tack för ditt förtroende.»

»Du förråder mig inte?»

»Nej, men jag kommer att vaka öfver dig! Du förefaller mig ämnad till något stort.»

»Så tror jag också om dig!»

»Vi skola begge fylla vår pligt!»

»Under alla förhållanden?»

»Utan människofruktan!»

De unga qvinnorna omfamnade hvarandra och lofvade att stå fast och stadigt, ehvad än månede möta.

Så blef Anna Bjelke fortfarande fru Kristinas hofjungfru och förtrognaste vän.

Frapå våren anlände till Stockholm herr Erik Trolle, han gjorde sin uppvaktning hos riksföreståndaren, försäkrade honom om sin djupa aktning och orubbliga tillgifvenhet. Det var tydligt herr Eriks önskan att allt gammalt groll skulle bli glömdt.

Och herr Sten gick honom med rättfram vänlighet till mötes och sporde om han kunde vara honom till tjänst, så ville han det gerna.

»Icke allenast mig, utan också erkebiskopen skullen I mycket förbinda genom att tillstödja min son Gustafs utnämmande till erkedjekne i Upsala,» svarade Erik Trolle.

»Två så höga herrars önsknningar vill jag gerna tillmötesgå, om också icke min egen känsla talade därför. Allt hvad jag kan göra för saken, det vill jag.»

»Då vågar jag också framkomma med en anhållan för egen räkning. När Kastelholms län blir ledigt, skulle jag önska detsamma.»

»Hvad? Viljen I lemna Sverige?»

»Sedan mina döttrars giftermål har Ekholmen blifvit mycket ödsligt och den olycka, som träffade min husfru, har också härtill bidragit.»

»Derom har jag ingenting hört.»

»Samma dag som de unga afreste, ja jag kan väl säga, timmen derefter, föll hon i en trappa och bröt sig illa. Enligt hennes egen önskan förde jag henne genast till Köpenhamn.»

»Ja, det var en stor olycka. Är hon nu bättre?»

»Hennes lifliga lynne står i vägen för förbättringen, dock hoppas jag det bästa.»

»I, herr Erik, ären en af de män, som skola föra Sveriges talan på mötet i Köpenhamn och får då tillfälle att bevaka ert lands fördelar, på samma gång som I kunnen tillse eder familjs.»

»Varen viss på, att i allt jag kan vara edert herradöme till tjenst, är jag lika villig som skyldig.»

»Så sägen mig hvad I tron konung Kristian umgås med för planer?»

»Han ligger för närvarande i underhandling med rådet och adeln rörande handfästningen; de förra vilja betinga sig större fördelar än hittills.»

»Det sägs att han träffat ny öfverenskommelse med Lybeck. Veten I ingenting derom?»

»Jag har hört, att de förnyat sina forna förbindelser och lofvat, om svenskarne visa sig gensträfviga, att upphöra med all handel på Sverige. Det sägs ock, att hertigarne af Mecklenburg afgifvit en dylik förbindelse.»

»Att Ryssland oaktadt sina ingångna och beseglade löften till oss, redan är färdigt att bryta dem genom ingående af andra i alldeles motsatt syftning, det har nyligen kommit till min kunskap,» gemälde herr Sten. »Men Herrans hand har hittills skyddande hvilat öfver Sverige och jag hoppas att den ock framgent skall göra det.»

»Kröningen kommer icke att firas förr än nästa år, på samma gång som bröllopet, och derunder torde kungen ha allt för mycket att tänka på, för att befatta sig med grannlandet.»

»Det torde visa sig under mötet. Säg mig, är han väl liden af folket?»

»Långt bättre än af adeln, de hade gerna uteslutit honom från kronan och gifvit den till hans farbroder, hertig Fredrik, men planen blef i förtid röjd och misslyckades därför.»

»Det sägs, att han skall hafva ett gladt och skämtsamt lynne samt stor arbetskraft?»

»Stundom kommer det också öfver honom en tungsinthet, värre än faderns, och blir han då motsagd, fattas han af en så obändig vrede, att den urartar till vildhet.»

»Kan då ingenting lugna honom.»

»Dyveka förmår det.»

»Verkligen?»

»Det sägs, att när hon lägger sin hand på honom är det som om de onda makterna flydde.»

»Han älskar henne högt?»

»Nästan till galenskap. Hon får honom till allt hvad hon vill.»

»Hurudan är hon?»

»De som känna henne säga: 'God som en engel', ehuru det är en fallen engel.»

»Då liknar hon icke modern.»

»Icke det minsta.»

»Jag trodde hon var den styrande.»

»Dyveka lemnar henne makten, men någon gång gör hon också sin vilja gällande.»

»Och det fördrar fru Sigbrit?»

»Hon måste.»

»Ogerna, förmodar jag.»

»Det sägs, att hon vid sådana tillfällen råkar i raseri. Så högt hon älskar dottern, fordrar hon att denna i allt skall vara henne underdånig.»

»Hafven I sport något från erkebiskopen?»

»Ännu inte. Mätte hans nåde ha kommit väl och lyckligt fram till Åbo.»

»Ännu ligger mycket is kvar på Ålands haf, och samlar sig denna blir det till stort hinder; jag förstår icke orsaken till hans stora brådska.»

»Jag vet inte annat än att en hög herre, som svårligen försyndat sig mot eder, ifrigt bedt om hans förord, men blifvit förnekad detsamma.»

»Hvem kan det vara?»

»Herr Abraham Lejonhufvud.»

»Han!»

»I vredgens vid blotta namnet.»

»Han har brutit slottsfriden och varit nära att åstadkomma ett uppror.»

»Han hade druckit för mycket.»

»En gammal man?»

»I hvars ådror ännu rinner ungdomsblod.»

»Är han icke Danmarks vän, hvadan vänder han sig då till mig?»

»För att erhålla eder tillåtelse att vistas i Stockholm och möjligen med tiden återvinna eder förlorade bevågenhet. Det är hans enda åstundan.»

»Jag beviljar den, men må han akta sig att missbruka densamma.»

»I ären förvisso en ädel herre!» utropade Erik Trolle, förtjust att få alla sina önskingar beviljade och mycket belåten med sin diplomatiska förmåga att dölja deras innersta mening.

Om detta lyckats eller ej, lemna vi för ögonblicket å sido. Sten Sture var en alltför ädel natur att fästa sig vid obetydligheter. Landets store tvingades att skänka sin aktning åt hans personlighet, emedan han allenast tänkte och såg på landets angelägenheter och hvad dertill kunde göras.

Lycklig var han ock i sitt äktenskap. Väl kunde man säga, att de tu voro ett. Han hade för sed att tala med henne i alla för land och rike viktiga frågor och han tyckte om att höra hennes mening, som hon med qvinlig blygsamhet uttalade, icke begärande bättre än att bli upplyst, då hon misstagit sig. Men voro flera närvarande, då teg Kristina stilla och lyssnade endast uppmärksamt till hvad som sades.

Biskop Hemming syntes sällan till i slottsgemaken. Hofvet var honom för ungt, utan minnen och utan erfarenhet, endast när fru Märta kom in från Vesterås, för han att besöka henne.

De hade så mycket gemensamt dessa begge; när han då satte sig vid hennes sida och hviskade sina stundom temligen grofkorniga anmärkningar, hvarken rodnade hon eller slog ned ögonen utan svarade honom käckt.

Bitterhet i hjertat och salt på tungan hade hon alltid haft och slikt tilltar med åren. De svenska stormännen hade

aldrig varit hennes vänner, och nu mera, då hon var oberoende af dem, uttalade hon det obehindradt.

»Verlden har icke blifvit bättre,» sade hon.

»Hvad tänken I på, ädla fru; hvad som skall gå sin undergång till mötes, måste bli allt sämre.»

»Sin undergång?»

»Tviflen I på det?»

»Jag tror nog det dröjer.»

»Tills vi två gått undan?»

»Ännu längre!»

»Tills vi hunnit elda riktigt hett åt dem?»

»Så elakt I talen.»

»Är det icke edra egna tankar?»

»Nej, visst icke.»

»Önsken I icke hämnd på edra ovänner?»

»Emellanåt gör jag det.»

»Jag gör det ständigt. Vill jag någon gång frossa i mina tankar, måste dessa förut vara bemängda med hämnd likasom en åskdiger luft, då låter jag alla mina fiender tåga hufvudlösa förbi mig, och I kunnen tro jag slungar hat- och hämnande ord efter dem, skarpa som pilspetsar.»

»Utan medlidande?»

»De hafva aldrig haft något.»

»Jag tror ändå jag lät beveka mig.»

»Svaghet!»

»Eller kristlig barmhertighet!»

»Ha de bevisat någon mot eder?»

»Jag tror knappt!»

»Så är edra vackra ord endast lögn, och därför att vi ljuga för oss sjelfva och ljuga för hvarandra, blir verlden slutligen endast ett tillhåll för tjufvar, bedragare, lögnare och allt afgrundens utskum.»

»Ohyggliga menniska, se upp!»

Detta samtal hade hållits i en fönstersmyg i slottsgemaket, litet afskildt från stojet och munterheten bland den talrikt samlade ungdomen.

I detta ögonblick kom fru Kristina in med barnet på sina armar, hennes ögon lyste af glädje då hon gick fram till de samtalande och sporde:

»Är han icke täckelig!»

Det var då fru Märta sade: »Ohyggliga menniska, se upp!» Hon tog barnet af den unga modern, kysste och

smeckte det. »En rätt liten guds engel, Kristina,» genmälde hon och lemnade honom tillbaka.

»Viljen I ock taga honom, biskop?»

»Nej, det vore grymt!»

»Hur så?»

»Han kunde få någon af mina onda later.»

Hon ryckte till. . . »I viljen blott skrämma mig,» sade hon sedan. »I ären hvarken ond eller elak! . . .» Men der-
efter skyndade hon bort med barnet.

»Sen I?» yttrade biskopen. »Hon, som väl bör räknas bland de bästa, ljög hon icke både för sig sjelf och för oss? Så göra de alla.»

»Hvarför kunden I icke taga gossen?»

»Derför att frestelsen kunnat bli mig för stark.»

»Frestelsen?»

»Att göra slut på hans unga lif.»

»Han I förlorat förståndet?»

»Är då lifvet mycket värdt? . . . Och är icke den lyckligast, som slipper pröfva det.»

»Men vi hafva ingen rätt att taga lifvet. Gud allena har gifvit det.»

»Der gifven I eder in på ett farligt område, fru Märta. Hur litet menniskolif aktas, det trodde jag I vissten likaväl som jag. Men kanske I menen, att ena hälften af mennisko-
släktet har rätt att likt skogens vilda djur nedgöra och uppsluka den andra? . . . Men då skall jag säga eder, att bland de senare vill jag icke vara, så vida icke mina olycks-
kamrater vilja göra gemensam sak med mig och taga sådan hämnd, att den gamla ordningen blir upp- och nedvänd och vi de segrande.»

»Nej, Hemming, I ären förskräcklig att höra! Är det derför, att biskop Hans Brask intagit eder stol, som I nu rasen likt ett vildt djur?»

»Ett gammalt, bundet lejon, fru Märta.»

»Jag tycker det går fritt omkring.»

»Men förmår ingenting mer.»

»Det tänken I icke.»

»Hvad duger jag till!»

»Fråga fru Pernilla!»

Det träffade som ett slag midt i ansigtet. »Henne har jag icke sett på flera år,» sade han.

»Men I skriftvexlen.»

»Hvem säger det?»

»Det gör jag!»

Han såg på henne. »Veten I också hvad världen säger om mig och fru Pernilla?» sporde han.

»Precist detsamma som jag tänker.»

»Och det är?»

»Att den sol, som borde falla på eder, förtages af hennes skugga, hon är eder onda engel.»

»Bevisa det?»

»All den orätt som blifvit begången mot eder i världen, den håller hon framför eder såsom en fana, sägande: 'För den skolen I kämpa eder sista strid.'»

»Deri gör hon rätt.»

»Mot sig sjelf, efter det är enda möjligheten för henne att göra sig bemärkt.»

»Hon är äregirig!»

»Oerhördt!»

»Det tycker jag om!»

»Tycken I också om *henne*?»

»Tron I hon skulle förlora derpå?»

»I gören det!»

»Åttioåringen?»

»Med det lysande namnet!»

»Bah! Fru Pernilla roar mig, hon är hvass som en rakknif och dessutom den första qvinna som egnat mig sina omsorger. Hon lade alltid de bästa bitarna på min tallrik, kredensade den bågare ur hvilken jag drack, öfvervakade min middagssömn, och när jag vaknade, roade mig med sin snabba tunga. Dessutom, hvem säger, att icke just det uppseende denna sak gjort, är mig till en sann förnöjelse. Jag förmodar att ryktet derom till och med väckt svart-sjuka hos herr Sten Kristersson, eftersom hon icke i sina bref bedt mig komma och gästa Nyköping.»

»Det har en annan orsak.»

»Veten I den också?»

»Jag vet allt som rör eder.»

»Så säg mig den, fru Märta!»

»Den heter Peder Thuresson.»

»Svågern?»

»Som hon en gång varit förälskad uti.»

»Hvad vill hon med honom?»

»Förändra hans åsigter likasom hon gjort det med min gamle väns, Hemming Gadd.»

»Jag ber eder tro, att han är den samme han varit, fru Märta!» —

Vi skola låta dem i all vänskap munhuggas med hvarandra och likasom Kristina se ut till Anna Bjelke, som ljuf och älskelig såsom alltid rör sig derute i den stora gillesalen.

Ungdomen roar sig med lekar. Medan ringen svingar omkring, går den sökande innanför med förbundna ögon och skall sålunda välja den jungfru, med hvilken han derefter får dansa.

Både Måns och Åke hade varit inne i ringen; den unga skaran svängde lustigt omkring och sjöng af hjertans lust:

»Sök, sök af allan id
Den mö du håller kär!
Ungersven, skynda hit,
Den hulda hon är här!»

Nu stannade ringen och ungersvennen gick blindvis att söka lyckan. Den jungfru, han valde, kallades sedan hans käresta och hon höll hans arm, när sedan den unga skaran par om par tågade genom salen sjungande:

»När hvar tog sin
Så tog jag min.
Hej, lilla vän,
Vi skiljas ej!»

Det var sedvanligt att de unga, som man trodde hade tycke för hvarandra, fintligt fördes tillsammans, och det sades att denna lek ledt till mången allvarlig förbindelse.

Om nu det var Annas fintlighet att ungå dem, eller ett olyckligt öde, men ingendera af de begge förälskade riddarne hade lyckats fånga den unga jungfrun, och de sågo begge afundsjukt på den sven, vid hvars arm hon dansade genom salen sjungande:

»Hej, lilla vän,
Vi skiljas ej!»

Efter dansens slut skyndade herr Måns till henne: »Det är orätt, att man skall välja i blindhet,» sade han, »när hjertat visar rätt.»

»Likasom det icke också kunde bedraga sig.»

»I sina förhoppningar? . . . Det är sant.»

»Jag menade i sin tro!»

»Skullen I kunna svika eder sjelf?»

»Den heliga Guds moder stånde mig bi, att jag aldrig ger andra löften än jag kan hålla.»

»Nu syften I på något, stolts jungfru?»

»I märken ord, riddare. Det bevisar misstro!»

»Icke till eder!»

»Så till eder sjelf, och det är icke bättre.»

»Får jag säga eder orsaken?»

»Jag är så ung,» svarade hon undvikande, »och skulle måhända icke förstå eder.»

»Men min fader har sagt . . .»

»Så fråga honom till råds, han kan nog upplysa eder. Men nu börjar dansen igen, räck mig eder hand.»

Och hennes glada leende skingrade molnen på hans panna. »Ännu,» tänkte han, »är icke allt hopp ute, ännu har hon icke bestämt sig.»

När herr Johan Månsson vid återkomsten från Finland sade sina begge söner, att han önskade någon af dem kunde fästa sitt hjerta vid den unga Anna Bjelke, svarade begge att de ville blifva sina minnen trogna och dessutom kände till spådomen. Brödrabatets förbannelse hade de erfarit och ville icke ännu en gång utsätta sig därför.

»Mina systrar och min enda dotter äro barnlösa,» sade herr Johan. »Skall då min släkt dö ut, därför att en spåqvinna förutsagt det? I ären ingendera hugade för giftermål, och nu förutsätten I, att denna unga jungfru skall intaga eder begge, ehuru jag väl må säga, att I hafven femtio att välja på. Om icke hon är i eder smak, så söken eder andra brudar och låten icke den olyckliga fördomen längre få makt med eder!»

»Då fån I sjelf taga den finska flickan, fader!» sade herr Måns skrattande.

»Det lärer hon icke vilja.»

»Hvem vet; I ären ännu en ståtlig herre.»

»Låtom oss komma öfverens om att gifta oss alla tre på en gång!» utropade Åke.

Men första åsynen af Anna gjorde slut på allt gyckel; de sade väl i början, att den ena ville afstå henne åt den andre, men alltmera hennes bild fäste sig i deras hjertan, upphörde de att tala om henne... De började frukta och undvika hvarandra och erforo redan den förskräckliga aningen om hvad som skulle komma... Tappert kämpade de mot den vaknande svartsjukan och visade hvarandra en förstäld vänlighet.

Det var detta, som vilseledde deras fader; han såg att begge eftersträfvade Anna, men han förstod icke häftigheten af deras lidelse och gissade icke heller åt hvilken hon gaf företrädet.

När Anna hade slutat dansen med herr Måns, skyndade denne att söka upp sin fader.

Då närmade sig Åke.

Hon vände sig hastigt om för att icke låtsas märka honom, men hur hårdt det lilla hjertat klappade; hans blick var sorgsen, den hade många gånger under aftonen sökt hennes fast hon icke låtsat se det... Hvad var det han nu hade att säga henne?

»Ädla jungfru, jag har ett spörsmål till eder!»

»Till mig?...» Rösten skulle ljuda kylig.

»Jag har tillkämpat mig något, som tillhört eder.»

»Tillkämpat?»

»En annan ville bestrida mig det.»

»Verkligen?» Heliga madonna, visste han hvad som föregick inom henne, hon hade icke förrådt sig hvarken med ord eller blickar.

»Det beror nu på eder om jag får behålla det.»

»Nej, nej!» utropade hon häftigt.

»Icke ens en för eder så ringa ting?»

»Ringa ting?»

»I hafven rätt, ingenting är ringa som tillhört eder, icke heller den bandros I burit.»

»Gif mig den tillbaka!»

Han tog den lilla, blekröda, tillplattade rosen från sitt bröst och kysste den vördnadsfullt. »Detta var åtminstone min rätt,» sade han.

Högt rodnande tog hon den ur hans hand; hur gerna hade hon icke velat säga: »Behåll den!» Men Anna Bjelke var en stark flicka, hon ville icke gifva efter, icke svika sin pligt, men hon älskade Åke, och hon ville gerna undervisa

honom om hvad som efter hennes förmenande ålog honom att göra. »Kom och låt oss samtala med hvarandra!» sade hon.

När han tagit plats vid hennes sida, yttrade hon med vida större hjertlighet än hon förut visat: »I ären så ädel en riddare, att jag vill gifva eder det största bevis på förtroende jag förunnat någon.»

»Min broder . . .» hviskade Åke bleknande.

Hon läste i hans ögon hur han älskade henne, därför darrade stämman litet när hon hastigt inföll: »Hvad jag har att säga, rörer icke eder broder närmare än någon annan, men efter I afbrutit min tankegång, skolen I nu först besvara frågan: Tron I icke hvarje menniska fått sig anvisadt sitt mått af arbete här i verlden?»

»Måhända ock sitt mått af lidande.»

»Att bära det ena som andra rätt, är inte ett ringa arbete. Nu är det så, att också jag fått mitt.»

»Så ung! Hur veten I det redan?»

»Det har blifvit mig förespådt.»

»Och I tron derpå?»

»Kan icke Gud begagna många medel?»

»Jo visst.»

»Det är hvarken lycka eller glädje, som blifvit mig för utsagd, men deremot ett stort värf.»

»Och I viljen egna eder deråt?»

»Det vill jag!»

»Uppoffra ett helt lifs lycka?»

»Evigheten är längre.»

»I skolen en dag komma på andra tankar.»

»Just för att jag icke skall göra det, vill jag bedja eder stå mig trofast bi.»

»Mig? . . . Ah, jungfru, veten I då icke . . .»

»— — att jag älskar eder!» ville han säga, men hon hindrade det. »Jo, jag vet,» sade hon, »att en mörk spådom hvilar öfver eder slägt! Antag nu, att jag vore eder syster eller moder, skulle vi icke då gemensamt arbeta på att aflyfta skulden?»

»Jag önskade fastmer I voren min maka!»

»Än spådomen?»

»I kännen den? Det är då därför som . . .»

Återigen afbröt hon honom. »Jag vet min väg, och jag önskade att I också vissten eder!»

»Lär mig den!»

»Fyll eder pligt och begär ingenting af verlden.»

»En torr vishet från så unga läppar.»

»Gör det med glädje och den skall blifva eder nog.»

»I kunnen icke föreställa eder, jungfru, hur tungt sorgen hvilat öfver mig; jag har, som I sagt, gjort min pligt så långt jag förmått och inte begärt af de lefvande mer, än . . . en graf. Då fick jag se eder, och lifvet blef likasom solbelyst, jag kände mig återigen ung och förhoppningarna vaknade med vårblomstren . . . När I gån skall det blifva som förut, mörkt och vinterlikt.»

»Men jag skall icke gå!» utropade hon otåligt för att dölja sin rörelse.

»Huru, I stannen kvar?» Han grep hennes hand och såg henne forskande i ögonen.

»Det gläder eder icke?»

»O, min lycklige broder!»

»Jag skall blifva honom och eder en trofast vän och syster och hålla den kärast, som med gladaste sinnet går försakelsens tunga väg.»

»Hvad är eder afsigt?»

»Den skolen I framdeles förstå; till dess måsten I endast tro på mig . . . och hålla fred!»

»O, Anna, Anna!»

»I ären min käre broder, min ende förtrogne!»

»Och Måns?»

»Står ock mitt hjerta när?»

»Hvem står närmast?»

Det låg något ångestfullt i rösten; hon vågade icke svara: »Du gör det!» . . . Men visst måtte hennes blick ha förrådt hemligheten, ty det sköt som en glädjestråle från hans ögon, och när hon skyndade ifrån honom till den unga jungfruskaran lemnade han gemaket med hjertat uppfyllt af all himmelens salighet. Att hon älskade honom var nog, han behöfde för stunden intet mer.

Men ännu samma afton sade herr Johan till Anna: »I hafven visat Måns till mig, skön jungfru; får jag svara för eder?»

»När tid blir!»

»Och när kommer den?»

»När jag fyllt sjutton år!»

»I ären redan klokare än mången vid tjugo.»

»Jag behöfver ock tid att bestämma mig.»

»Edert val är ännu icke gjordt?»

»Kanhända!» sade hon och räckte honom handen.

Det låg ett så barnsligt förtroende i hennes enkla handling, att riddaren kände sig helt rörd: »Viljen I icke öppna eder hjertekammare för mig?» sporde han.

»Det har jag redan.»

»Så säg mig då...»

»Icke före den bestämda tiden.»

»Jag vet icke hvad hon rufvar på!» sade herr Johan, sedan han bragt svaret till Måns; men alltför redlig är hon att icke genast ha gifvit ett afslag om sådant vore hennes afsigt. Svårare vore att förutsäga hvilkendera af eder begge hon föredrar.»

»Jag vill hoppas att det icke är Åke.»

»Älskar du henne så högt?»

»Det är som om alla makter, både goda och onda, kommit i rörelse i min själ,» genmälde Måns, det slutar icke väl, fruktar jag, om vi ännu en gång stå såsom rivaler emot hvarandra.»

»Åkes kärlek är nog af lugnare art,» genmälde fadern bleknande. »Inte kunde jag heller tro, att I begge skullen förälska eder i henne.»

»Än spådomen?»

»Den har jag icke trott på.»

»Godt vore om I gjort det. I haden då icke frambesvurit den fara, som kan bli oss öfvermäktig.»

»Men I ären ingendera uppbrusande ynglingar, utan unga, tänkande män, som kunna taga förståndet till fånga, när känslan vill spränga tyglarna.»

»Men om just den förbannelse, som hvilar öfver oss, består deri, att vi icke förmå detta! I veten icke, fader, hur det stormar och bränner inom mig... Det är som en hexedans och furierna ropa till mig: Hon, hon allenast, kan tvinga oss till tystnad!»

»Det är således endast utifrån hjälp kan komma?»

»Ja, från henne!»

»Jag hoppas Åke är klokare!»

Med honom hade en förändring skett. Han var icke längre den suckande drömmaren, och när han stundom efter

gammal vana var nära att försjunka i grubbel, då ryckte han hastigt upp sig och skyndade att söka verksamhet.

Så väl han som hans broder hade begge blifvit valda till rikets råd, en utmärkelse för hvilken de hade att tacka sin faders stora förtjenster. Nu funnos visserligen många af dessa herrar för hvilka rangen var hufvudsak och som litet befattade sig med landets angelägenheter; de begge bröderna hade heller icke känt någon synnerlig håg därför. Måns tillbringade mesta tiden på Göksholm, roande sig med jagt och fiske, medan Åke vistades än på Kalmarehus, än i Stockholm eller hos sin broder, stundom sysselsatt med lärda studier, men lika ofta, försjunken i grubbel, med att göra ingenting. Nu tycktes han ha kommit på andra tankar, det kom spänstighet i lynnet, det kom lust och vilja till handling. Man hörde, man såg det.

Måns varseblef det med afund och fruktan; det kunde blott ha en orsak, det visste, det kände han. Skulle hon ha föredragit honom, var han den lycklige? Men hvarför förteg han det då? Det skulle icke Måns ha kunnat, och han trodde icke heller Åke derom, och när han listigt sökte leda samtalet åt det hållet kunde denna helt oförstäldt säga, att som han troligtvis aldrig kunde erhålla den qvinna, han älskade, skulle han förbli ogift, men gerna ville han genom sina handlingar bevisa, att han icke varit henne ovärdig. Måns grubblade på om Anna gifvit hans broder korgen och han sjelf vore det lyckliga föremålet för hennes hemliga kärlek.

Så sprungo tankarna både kors och tvärs, men till klarhet kommo de icke.»

När islossningen började, återvände herr Johan till sin post i Kalmar. Herr Måns for till Göksholm, nästan samtidigt med att fru Kristina med sin son och sina hofjungfrur for till Eka att gästa sina föräldrar. Herr Sten hade lofvat komma på besök, men många viktiga rikets angelägenheter höllo honom för närvarande kvar i Stockholm.

Också Åke stannade kvar; arbete och omtanke började ej heller tryta honom.

Efter återkomsten från Finland talade erkebiskopen ånyo om sin afsigt att nedlägga embetet. Sten Sture jemte några af riksråden reste till Upsala för att genom muntlig öfvertalning förmå honom afstå derifrån, men han var obehaglig, menande sig väl kunna vara trött efter att hafva

burit så mycken omtanke och bekymmer nu i fyrtyotre år »Jag tränger till hvila!» sade han.

Förgäfves ordade riksföreståndaren om den stora nytta han ännu kunde göra landet genom sin erfarenhet och sina goda råd.

»Jag är endast en gengångare,» genmälde erkebiskopen. »Mina råd skulle lukta mögel och min erfarenhet icke passa för tiden; den är ung och stark, alldeles för ung för mig; också kyrkan fordrar en man i sin fulla kraft och som kan brottas med tiden om det behöfs.»

»Hafven I dertill utsett någon?»

»Ja, visserligen; en man som genom sin frändskap med eder, herr Sten, bör känna sina intressen nära förbundna med edra och dertill, genom sina andliga gåfvor och sitt stora nit för kyrkan, gjort sig förtjent af att bli kallad till hennes primas!»

»Och detta är?»

»Herr Gustaf Trolle!»

»Jag känner honom föga,» genmälde riksföreståndaren, »och torde det vara att tänka på.»

»Ingen värdigare finnes!»

»Jag skall framföra eders nådes önskan till riksrådet,» svarade riksföreståndaren.

»Säg dem, att jag icke afstår ifrån den.»

»De torde begära besinningstid!»

»Icke för lång! Säg dem det!»

Men efter samtalet med erkebiskopen sade riksråden mellan sig: »Gustaf Trolle blir farlig, ty han tillhör det undertryckta partiet.»

»Det skall vara en mycket lärd herre,» inföll Åke, »så det verldsliga lär han icke befatta sig med.»

»Sin mesta tid har han tillbragt i Rom,» inföll en af de andra riksråden.

»Listig lärer han ock vara.»

»Biskoparne och presterna känna honom. Vi skola hvar på sitt håll förfråga oss hos dem,» sade Sten, »innan vi fatta vårt beslut.»

»Ett vet jag,» inföll riksrådet Lars Siggesson (Sparre), »och det är, att när kung Kristian förlidet år vistades i Tyskland, emottog han der såsom sin gäst herr Gustaf Trolle.»

»Onda tecken!» ropade flera.

»Som likväl kunna hafva en lättförklarlig orsak,» genmälde Sten Sture. »Ingenting skulle hindra mig att samtala med den unge konungen om vi händelsevis träffades, utan att det i ringaste mån skulle rubba mina åsigter. Jag tror det är klokare att söka vinna en fiende än att stöta bort honom. Såsom erkebiskop eger herr Gustaf en stor makt.»

»Den skulle vara ändå större om hans fader vore landets riksföreståndare,» inföll Lars Siggesson.

»Hvad som nu är kan icke ändras, och jag ser icke annat än att han får nöja sig.»

»Vi skola lära honom det!» genmälde Åke.

»Jag hoppas hans egen klokhet skall bli den lärmästare han lyssnar till,» svarade Sten. »Vi vilja så länge bida tiden och höra oss före.»

Bland de öfverlöpare, som än hörde till det ena partiet och än till det andra, var den numera till ålder komne Nils Bosson (Grip). Redan under Sten Sture den äldre hade han tidtals varit kung Kristians man, tidtals riksföreståndarens. Vid det senaste riksföreståndarevalet hade han tillhört Trollepartiet och derefter icke på länge synts till.

Nu dök han upp igen i Stockholm. Man såg honom ofta tillsammans med herr Peder Thuresson, som nyligen var kommen från Nyköping och nu ärnade sig till Stäkeholms slott, som han af Sten Sture erhållit i förläning.

Åke Johansson var för nykommen i statens tjänst, att man ännu ansåg honom tillhöra något parti, och hans egenskap af riksråd band honom ingalunda vid det som för tillfället var rådande. Hans släktförbindelser gjorde honom värd att vinna, och herr Nils Bosson försökte ett närmande.

Det upptogs med all vördnad för dennes ålder och bekantskapen blef snart inledd.

Den gamle herrn gick varsamt tillväga, han brukade fosterlandskärleken, likasom korgossarne rökelsen, den skulle berusa sinnet och göra luften dimmig. Herr Åke märkte att det var åska i luften, men han visste icke om det var ett oväder som drog förbi eller om det skulle urladda sig.

»Svåra tider!» började herr Nils.

»Handeln på Lybeck går lifligt.»

»Bevisar ingenting, unge riddare!»

»Också några fartyg från Holland äro här.»

- »De komma inte tillbaka!»
 »Hvarför inte? De få bra betaldt.»
 »Danske kungen vill inte!»
 »De behöfva icke hans lof!»
 »Tron I det här regementet varar länge?»
 »Hvem kan veta det?»
 »Alla de som förstå att läsa i framtiden.»
 »Det gör inte jag!»
 »Kan tro det.»
 »Rent ut sagdt, tror jag heller inte att någon annan förmår göra det.»
 Nils Bosson log öfverlägset. »Hvad tron I då menas med politisk klokhet?» sporde han.
 »Uppriktigt sagdt: det vet jag inte.»
 »Ni är ett barn!...»
 »I politiken? ... Det medger jag.»
 »Som borde upplysas.»
 »Det torde väl gå om jag får vara med i rådet några år,» genmälde Åke.
 »Der är icke rätta stället.»
 »Icke det?»
 »Af några få verkliga vänner lärden I mer.»
 »Jag har inga sådana.»
 »Önsken I det?»
 »Sätten I slikt i fråga?»
 »Viljen I ha förtroende till mig?»
 »Hur menen I?»
 »Min ledning, mitt omdöme?»
 »Jag får väl taga mitt eget med?»
 »Naturligtvis!»
 »Då gör jag det obetingadt!»
 »Så skall jag redan i morgon införa eder i en liten krets af verkliga fosterlandsvänner!»
 »Här i Stockholm?»
 »Vi hafva våra sammankomster här för närvarande. De flyttas efter omständigheterna.»
 »Jag kan förstå det.»
 »Man kan väl lita på eder tystlåtenhet!»
 »Om man icke kunnat det, skulle icke herr Nils Bosson gjort mig ett sådant anbud!»
 »Bra, mycket bra!» återtog denne skrattande. »Således, unge man, äro vi öfverens?»

»Det hoppas jag alltid bli med eder!»

»Allt bättre och bättre. Möt mig i morgon på Stortorget, strax före klockan fem eftermiddagen.»

»Jag skall vara der klockan fyra!»

De skakade hand med hvarandra och Nils Bosson skyndade bort.

»Din räf skall icke bita min gås!» mumlade Åke för sig. »Jag undrar just hvad det är för ljusa foglar han tänker föra mig samman med, men jag skall hafva ögonen öppna. Min ljufva syster skall icke mer få anledning säga, att jag går sofvande genom lifvet! . . . Det är märkligt, att jag, som aldrig förr brytt mig om förvecklingarna i lifvet, jag har nu en längtan att taga del i dem; jag vill vara med i striderna och, om det gäller, knifvas med de andra. Har kärleken makt att drifva till slikt? Är du också ämnad till valkyria, sköna Anna?»

Strax invid Norreport låg ett temligt stort hus, som vanligt med gafveln åt gatan. Denna var prydd med allehanda zirat och både med små och stora fönster. Doktor Nikolaus Ryting, som var kansler hos konung Karl Knutsson, hade sjelf varit byggmästaren och sedan, jemte en gammal tjenare, ensam bebott lägenheten. Efter hans död hade huset stått obebott i många år; man påstod att kanslern hade en sådan kärlek till sitt forna jordiska hem, att han icke en gång efter döden ville öfvergifva det, och följden blef att de efterlevande lemnade honom i oqvald besittning deraf.

Förmodligen ledsnade han slutligen vid lägenheten och flyttade derifrån; talet om honom afstannade, och de som tittade upp på gafveln i början af femtonhundratalet visste ingenting annat om doktor Nikolaus Ryting än hvad de hört berättas af sina fars- och mormödrar, som varit unga mellan 1430 och 1450.

Derför väckte det heller icke något särdeles uppseende när porten en dag 1512 med stor möda öppnades; de stora träluckorna slogos upp och togos bort, öppningarna försågos sedan med ramar och glasfönster, som visserligen ännu ansågos såsom en lyx, men likväl började bli temligen vanligt bland förmöget folk.

Huset sattes i beboeligt skick, men hvem som gjorde det eller hvem egaren var, derom kunde de nyfikna icke få någon upplysning; hvar och en som tillfrågades svarade: »Jag vet inte», och dermed måste man tills vidare låta sig nöja.

Men nu inträffade det märkligaste af allt: just som man väntade att få se de nya invånarne komma, stängdes och tillbommades huset ånyo och der blef lika tyst som förut.

I juli månad 1513 i arla morgonstund, just som klockan slog ett i S:ta Klara, öppnades den lilla gårdsporten till doktors hus af en främmande person, som tog ur nyckeln och stängde porten innanför. Derefter gick han upp i huset, öppnade de luckor, som vette ut åt gården, men icke ett enda fönster åt gatan. I stället hängde han stora hästtäckan framför desamma, mumlande i skägget om de nya seder, som äro Gudi en styggelse.

Det stora rummet, som vette åt gården, befriades slutligen från dam och spindelväfvar och derefter framsattes på bordet en hel hop bägare.

Mannen tände sedan en lampa, som han medfört, öppnade en liten lucka och lyste försigtigt framför sig, innan han begaf sig ned.

När han kom upp igen kånkade han på en stor korg, fylld med krus. Två gånger återvände han och kom lika lastad tillbaka. Golföppningen stängdes omsorgsfullt och lampan släcktes.

»De skulle veta af det här derute!» sade han med en begärlig blick på den bordsprydnad han anskaffat . . . Han tvekade något och grep derefter ett af krusen, som genast försvann under hans vida kappa; derpå skyndade han bort.

Klockan kunde vara omkring sex på morgonen och en och annan förbigående syntes på gatan. Genom en liten springa på planket observerade mannen när vägen var fri; då skyndade han ut, stängde porten efter sig och var nästa minut ur synhåll.

Ingen hade märkt honom, och ingen visste heller hvad som hade förefallit.

Aftonen samma dag öppnades ånyo porten af samme man, men nu stängde han den icke, utan stannade sjelf på vakt. Efterhand kommo flera män, som mumlade ett ord i hans öra och derefter genast insläpptes. Alla dessa voro insvepta i kappor och hade hattarna så djupt neddragna öfver hufvudet, att det skulle varit omöjligt att känna igen dem.

Efter en stund måste antalet hafva varit fullt, ty mannen stängde porten midt för näsan på den gapande hop, som stod utanför och undrade.

Derefter skyndade han upp i salen.

Den var nu, utan hans förskyllan, rikt upplyst. Hvarje gäst hade medfört ett tjockt vaxljus och ställt det brinnande framför sig i ett krus; det fick således också tjena såsom kork.

Stämningen var från början ganska lifvad, man tog ur korkarne och fylde bägarne, man drack hvarandra till och prisade den skummande drycken. Men när det sålunda fortgått en stund, äskade en af gästerna ljud.

»I veten, ädle herrar,» sade han, »det ändamål för hvilket vi samlats här!»

»Ja, ja!» ropade alla.

»Alla förnya vi våra löften.» Han räckte upp högra handen. »Att offra lif och blod för fäderneslandet!»

Alla räckte upp händerna, upprepande: »lif och blod för fäderneslandet!»

»Hvem begär ordet?»

»Jag!» svarade herr Nils Bosson och reste sig. »Såsom den äldste, då herr Erik Trolle icke kunde förmås att resa hit, tillhör det mig att först uttala den glädje jag erfar vid åsynen af de ädle män, som icke sky mödor och besvärigheter, då det gäller att öfverlägga om hvad som i närvarande stund bör göras för vårt gamla, hederliga Sverige. För så god en gerning varen alla hjertligt välkomna!»

Derpå tömde herr Nils sin bägare i botten.

Somliga besvarade skålen, andra skrattade.

»Hvem har ordet dernäst?»

»Herr Peder Thuresson!» ropade flera röster.

»Nej tack, jag har det!» och herr Abraham Lejonhufvud reste sin kämpagestalt, men likasom han icke förmått uppehålla den, lutade han begge händerna mot bordet, så han stod alldeles böjd medan han talade: »Jag hatar den nuvarande styrelse, som Sverige eger!» utropade han. »Jag hatar riksföreståndaren och hela hans släkt, mig sjelf undantagen.» (Ett allmänt skratt belönade infallet.) »Jag hatar alla de lagar, som under Stureregementet blifvit införda, ty de hafva upphäft all god ordning och, såsom konung Hans, välsignad i åminnelse, brukade säga: 'gjort dem till herrar, som Gud ämnat till drängar'. Bort med alla nya seder, vi vilja hafva den goda tiden tillbaka, då jag tog fri gästning hvar helst

jag fann för godt, då jag sålde ett tjog bönder för ett spann vackra hästar, och då man icke understod sig knysta, om jag fann behag i hustrun eller dottern! Så går det till i Danmark och så skall det också bli här!»

Skratt och knot hördes om hvartannat.

»Jag säger som herr Abraham Lejonhufvud!» utropade Didrik Slagheck och reste sig: »Att famna sköna qvinnor, är det bästa jag vet och...»

»Tyst, tyst... Det hör icke hit!» ropade flera.

»Han har druckit, han vet icke hvad han säger,» skreko andra. »Herr Peder Thuresson skall tala.»

»Jag är kung Kristians man, och jag vill väl se hvem som tar ordet af mig!» dundrade magistern med stentorsröst. »Om jag började tala om qvinnor, var det för den ringaktning jag hyser för dem alla samt och synnerligen här i Sverige.»

Åter igen hördes knot och oväsen.

»Jag säger eder, att jag ger dem alla tusan böflar,» skrek magistern. »Och den dag jag tågar hitin vid sidan af min höge herre och lägger hundrade afhuggna hufvuden för hans fötter...»

»Tig, tig! För bort honom!» ropades nästan enhälligt och Knut Alfsson, som satt vid andra sidan af bordet, sprang till honom och hviskade: »Kom, kom! I fyllan talar du hufvudet af både dig och mig.»

Magistern följde honom motsträfvigt, och lugnet återställdes småningom.

Nu var det herr Karl Alfsson som steg upp.

»Jag talar både på egna och min broders vägnar,» sade han, »då jag öppet erkänner, att vi ingendera kunna fördraga herr Sten Sture. Vi äro begge uppvuxna tillsammans med honom; oviljan fans redan från början och den har tilltagit med åren, tills vi slutligen, tröttnande på sammanvaron, begåfvo oss till Danmark. Om de enskilda anledningar min broder har till missnöje, vill jag icke orda, men det kan jag säga, att vi anse Danmark såsom vårt rätta fädernesland, och såsom trogne undersåter till konung Kristian vilja vi göra allt vi förmå på det han skall komma till sin fulla rätt i Sverige.»

Härpå följdes några matta handklappningar och derpå ifriga rop på »Herr Peder Thuresson».

Då ingen invändning gjordes, reste han sig.

Det åldrade anletet hade bibehållit sin ädelhet, men det låg en trötthet deröfver, som väckte deltagande. Icke heller rösten var rätt säker då han började:

»Jag har så långt jag mins tillbaka varit Sturarnes vän, i mången blodig drabbning stod jag vid Svante Nilssons sida, och under Sten Sture den äldre skar jag mina första lagrar. Om den nuvarande unge riksföreståndaren har jag icke hört annat än godt, och att han har de bästa afsigter derom är jag öfvertygad... Oaktad sin ungdom är han allvarlig och betänksam...»

»Vi hafva icke kommit hit för att höra hans beröm!» ropade flera röster.

»Är herr Peder hans vän?»

»Då är han ock en förrädare!»

»Låt honom fortsätta.»

»Tala, tala!»

»Sverige behöfver fred, och konung Kristian har med hand och mun lofvat att bli landet en god och rättvis konung, det är på sådana grunder, som jag blifvit... hans man.»

Riddaren sjönk ned på sin plats, han hade med möda uttalat de sista orden och synbart bleknat dervid.

Det blef alldeles tyst i salen.

Då reste sig från nedersta ändan af bordet en vadstena-munk. Det kors han bar betecknade hans värdighet såsom prior. »Jag vill icke någon förekomma,» sade han, »men heller icke afstå från min rätt att yttra mig i denna ädla församling. Är någon annan som förut vill något anföra?»

Allmän tystnad.

»Fader Laurentius har ordet,» förklarade herr Peder, såsom sällskapets ordförande.

»Såsom vår heliga kyrkas ende närvarande målsman, är det både min rätt och pligt att föra hennes talan,» utbrast priorn. »Alla andra hafva klagat öfver verldsliga orättvisor och förtryck, jag vill orda om den slapphet och likgiltighet som eger rum i de andliga ting, hvilka framför allt borde helighållas.

»Vi veta, att till den som innehar högsta makten ser det okunniga folket upp, antingen han är af Gud korad eller af fåkunnigheten tillsatt. Honom tillhör det således att dagligen gifva Gudi äran och ödmjukt inför Kristi ståthållare på jorden erkänna sin stora skuld och ovärdighet. Detta är emellertid hvad som icke sker. Herr Sten Sture biktar

och beder icke dagligen i folkets åsyn; han har icke hos den helige fadern bönfallit om aflat för alla sina synder, och ingenting bevisar att han icke är en kättare och ovärdig hycklare, ty han ställer sig som ville han inbilla oss, att han är en god kristen. Derfor säger jag, att det onda exemplet verkar, att det smyger som pesten ned ibland folket, och att detta är rätta orsaken, hvarför gudsfruktan och helgondyrkan allt mera aftager... Ädle herrar och riddare, jag säger eder detta utan människofruktan och jag skulle upprepa mina ord om också riksföreståndaren stode bredvid och svängde bödelsvärdet öfver mitt hufvud; jag önskade blott att min stämman nådde öfver allt Sveriges land.

»Kyrkans heliga banér kan endast svaja fritt vid sidan af ett konungsligt, ty likasom kyrkan är af gudomligt ursprung, så är ock kungamakten.»

Ett oändligt jubel utbrast; talaren hade uttalat hvad alla åsyftade.

När jublet lagt sig frågades om någon annan af de närvarande önskade yttra sig.

Då reste sig herr Sten Kristersson, icke den forne, rörlige mannen, utan en sjuklig stackare, som yttrade med bruten stämman: »Att hans tillgifvenhet för Danmark var för väl känd genom allt han fått lida för densamma, han ville således icke nu orda derom, särdeles som under den fortsatta underhandlingen det skulle visa sig hvad han ville vedervåga för den goda saken.»

Nu skulle den egentliga underhandlingen börja, men då magister Didrik Slagheck icke kunde delta, och han såsom konung Kristians utskickade ombud var en alltför vigtig person att utesluta, beslöts att dröja dermed till följande natt, då man skulle mötas på samma ställe, men utan att intaga några libationer.

Då slog herr Nils Bosson i bordet och bad att få framställa ett spörsmål: »En ädel riddare af högt anseende och af hvars slägt den störste danskvän hade utgått begärde att blifva upptagen bland de sammansvurne.»

»Hvem är han? Hans namn!»

»Riksrådet Åke Johansson!»

»Han är Sten Stures vän!»

»Likasom fadern!»

»Brodern är det också?»

»Hvad vet han om oss?»

»Vill han aflägga eden?»

»Är han ett lita på?»

»Hvad vill han vedervåga?»

»Duger han till något?»

Frågorna haglade omkring herr Nils och han svarade med en viss förlägenhet: »Jag har trott att det vore till stor nytta, att draga betydande män öfver till vårt parti.»

»Hvad är han missnöjd med?»

»Någon orsak måste finnas hvarför han kastar om; hvori består den?»

»Jag tror att han ännu icke fått en egen mening?»

»Då bör han bearbetas.»

»Men först aflägga eden.»

»Bah! en ed betyder ingenting.»

Det var fader Laurentius som fälde det sista yttrandet, men då fleras ögon undrande vände sig till honom tillade han med en djup suck: »Jag menar naturligtvis för världens barn!»

Pluraliteten medgaf, att herr Åke vore värd att vinna, men förberedas måste han.

»Det säges,» inföll herr Abraham Lejonhufvud, »att både han och brodern gilja till eder fagra brorsdotter, herr Peder; skulle man icke genom att hetsa dem emot hvarandra kunna göra jaordet till en partisak? Sådana medel bruka ha god verkan.»

»Jag har icke träffat min brorsdotter och vill icke heller blanda mig i hennes hjerteangelägenheter,» svarade riddaren kallt och bestämdt.

»Jag, som står utom förhållandena, skulle kunna göra det,» genmälde Karl Alfsson.

»I viljen ju hålla eder härvaro hemlig.»

»En upptäckt leder till flera.»

»Herr Åke kunde bli en förrädare!»

»Låt honom fara!»

»Vi äro många nog om hemligheten!»

»Bort med herr Åke.»

»I förkasten honom således?»

»Ja, ja!»

»Jag ber att få göra en invändning,» sade fader Laurentius med mjuk stämma. »Mig veterligt fins ingen ibland oss, som icke är känd för att vara danskvän. Funnos det någon som vore det under falsk flagg, skulle denna bli oss

till oberäknelig nytta, förnämligast genom de upplysningar vi i första hand kunde erhålla.»

»Sant, mycket sant!«

»Fanen är icke mera slipad än I,« ropade herr Abraham skrattande. »Men för att få riddaren att anskaffa de der upplysningarna fordras att sjelf vara en slipad kanalje, och I lären allt bli tvungen att sjelf åtaga eder bestyret om det skall röna framgång.»

Den vördige fadern tycktes icke rätt belåten med förut-sättningarna då han svarade: »Om icke I viljen stå mig bi, herr Abraham Lejonhufvud, så torde den ädla herr Karl Alfsson göra det i hvad som hörer den onde till.»

Denne samtyckte genast, smickrad af förtroendet och herr Nils Bosson åtog sig att inleda bekantskapen med herr Åke Johansson.

Derefter åtskildes man, sedan påföljande natts samman-komst blifvit bestämd till klockan tio.

Vi veta att femslaget var bestämdt till mötestid mellan Nils Bosson och Åke; begge hade punktligt infunnit sig och följdes från Stortorget till Gråmunkeklostret, der de genast blefvo insläppta.

Herr Nils berättade, att han under sina besök i Stockholm nästan alltid bodde hos sina vänner, gråbröderna; derunder förde han gästen med sig genom refectorium till matsalen, der tvenne personer redan förut befunno sig.

»Den vördige fader Laurentius, priorn i Vadstena kloster, eder och den ädla herr Karl Alfsson, som begge önska att göra bekantskap,« sade Nils Bosson i det han förde riddaren till dem.

Sedan de ömsesidiga helsningarna egt rum, satte sig alla fyra på bänken vid bordet.

Der stod två flaskor och fyra bägare, herr Nils fylde de senare och bød gästerna välkomna.

Åke tyckte sig aldrig ha känt så eldigt vin och han beslöt vara på sin vakt.

Fader Laurentius sporde om hans hädangångna moder; han sade sig hafva känt henne och prisade hennes dygder och fromma sinne. Derefter ledde han talet in på släktförhållan-dena, berättade om, att ännu lefde i Vadstena en munk, som hade varit der den tid herr Åkes farfader under sin svåra sjukdom vårdades derstädes.

Herr Åke gemälde, att derom hade han aldrig hört talas.
 »Veten I heller icke, att han var rubbad till sina sinnen?»
 frågade munken.

»Jo visst, men jag har icke hört att han vistades i Vadstena under tiden.»

»Måhända är också er fader i okunnighet derom, och det förklarar att aldrig några förfrågningar blifvit gjorda i klostret, om honom.»

»Der är således något att veta?»

»Åtskilliga skrivelser.»

»Voro de icke hans husfrus tillhörighet?»

»De äro gjorda på väggarna i den kammare han bebodde.»

»Och äro bibehållna?»

»Fullkomligt! Men också räknar klostret dem till sina dyrbaraste skatter.»

»En vansinnig mans tankar!»

»Vi sågo i honom martyren!»

»Verkligen?»

»Hvad han lidit, och oförtjent lidit, det skall måhända efterverlden inse och erkänna.»

»Hans närmaste fränder skulle gerna vilja det; blodskulden hvilar tungt på dem.»

»Den blir honom till helgongloria.»

»Vördige fader, I skullen göra den största välgerning I någonsin utöfvat, om I kunden bevisa det.»

»Här förmår jag det inte, men om I viljen besöka vårt fattiga kloster.»

»Jag är genast beredd . . .»

»Dröj tills jag kan följa eder.»

»Låt mig icke vänta länge. I kunnen icke föreställa eder, hvilka förhoppningar I väckt.»

»Jag känner ungdomen!»

»Under tiden vill jag skriva till min fader.»

»Lyd mitt råd och gör det inte förr än I med visshet kunnen meddela honom något.»

»I hafven rätt, jag skall tiga.»

»Dessutom behöfven I tid på eder.»

»Hur lång?»

»Omkring sex månader.»

»För att läsa några inskrifter?»

»Det är en själshistoria, som arbetats på i två år . . . Att tyda den blir både långvarigt och pinsamt.»

Åke sänkte hufvudet. »Kanske lönlöst!» tänkte han.

»Jag fruktar dessutom,» sade Laurentius, »att det skulle öfverstiga edra krafter.»

»Hur så?»

»Ni nödgades lefva ett afstängdt lif, icke emottaga besök af någon annan än mig.»

»Hvarför en sådan stränghet?»

»Det är det oeftergifliga vilkoret för att I skullen kunna förstå själsarbetet bakom vansinnet, bli mäktig att skilja slagget från guldets. Jag bör säga eder, att flera hafva försökt, men misslyckats.»

»Hvad är orsaken?»

»Det har fattats dem det viktigaste.»

»Och det är?»

»Kärlekens allt besegrande makt!»

»Den har jag!»

»Derför att I ären af hans blod; men eder fattas i stället tålamodet, ihärdigheten.»

»Jag skall vinna dem.»

»Betänken eder väl!»

»Mitt beslut är fattadt!»

»Hör först mina villkor. Jag gifver eder medel att läsa i hjertats fördolda djup och att rentvå eder farfaders minne; men jag fordrar deremot, att I under sex månader alldeles undandragen eder verlden och endast lemna klostret om jag uppmanar dertill. Det blir eder ensak, att söka en förvändning, endast dessa närvarande vänner skola ega kännedom om eder vistelseort och de skola icke förråda den.»

Låt den i mörker och fångsel försmäktande skåda en skymt af ljuset, bjud honom friheten, och han skall utan mycken besinning underkasta sig de största farligheter för att hinna det efterlängtade målet... Åke bar den tyngsta af alla bördor, medvetandet af en skuld, som med förbannelsens följder hvilade öfver honom och hans släkt... Det erbjöds honom ett medel att aflyfta den, och han skulle tveka?... Munken kunde icke hafva någon vinst af att bedraga honom, han måste därför ha talat sanning!... Dessa tankar flögo blixtnabbt genom hans själ, och när han mötte munkens forskande blickar fans icke längre något tvifvel, de hurtiga orden vittnade derom.

»Jag följer eder, fader, när helst I viljen.»

»Så håll eder färdig i dag om en vecka!»

»Icke förr?»

»I kunnen ändra mening!»

»Det gör jag icke.»

Derefter fördes samtalet på andra ämnen, men Åke blef endast en tyst åhörare; hans själ och alla hans tankar voro upptagna af det stora värf som väntade honom.

Fader Laurentius var den som först reste sig, han sade att viktiga göromål kallade honom, sporde om herr Åkes boning och lofvade om några dagar besöka honom för vidare bestämmelser.

Herr Nils Bosson sade sig vilja följa; han uppmanade de begge unga att stanna qvar och tillsammans tömma den orörda vinflaskan.

»Hvad tycken I om munken?» sporde herr Karl, så snart de begge andra hade gått.

»Jag har aldrig sett honom förr.»

»Och inlåten eder dock i slika förbindelser?»

»I hörden ju hvad det gäller.»

»Uppoffringen synes mig för stor.»

Något svar följde icke och herr Karl tycktes heller inte vänta det; han öppnade vinflaskan och insöp med välbehag den fina lukten, derefter fylde han bägarne och föreslog en skål för närmare bekantskap; då den var tömd började han genast förhöret.

»I ären väl ofta på slottet?»

»Temligen ofta.»

»Hur likar eder Sten Sture?»

»Han är en ädel och rättänkande herre.»

»Bah! jag kan inte fördrå honom.»

»Af hvad orsak?»

»Hvad synes eder om fru Kristina?»

»Hon är väl den vänaste fru i Sverige.»

»Så säger ock min broder.»

»Högsinnad och god.»

»Der finnes ock väna jungfrur?»

»Det är sant!» sade Åke rodnande.

»En har jag skådat, och hennes like finnes ej.»

Åke böjde bifallande hufvudet, undrande i sitt sinne när han kunnat se henne.

»I veten väl hvem jag menar?»

»Jag tror det!»

»Då gifven I mig också rätt!»

»Det gör jag!»

»Och att tänka, att jag en gång haft henne i mitt våld!» utropade herr Karl och stampade ursinnigt i golvet.

»I edert våld?»

»Hon hade lofvat att följa mig till Köpenhamn.»

»Om hvilken talen I?»

»Och det frågen I! Om hvem annan än den fagraste bland de fagra; om Karin Eliasdotter!»

»Henne känner jag icke.»

»Det är omöjligt!»

»Vänta! Hette icke så den tjenarinna, som fru Kristina så bittert saknar?»

»Hvad hafven I hört om henne?»

»Att hon blifvit bortröfvad och är, oaktadt alla efterspaningar, ännu icke återfunnen.»

»Då har munken ljugit för mig!»

»Så har det blifvit mig sagdt.»

»Det var han, som förde bort henne; han har icke förnekat det; men det var, sade han, endast i afsigt att föra henne tillbaka till fru Kristina.»

»Är det om fader Laurentius I talen?»

»Om hvem annars?»

Åke såg förvånad på honom, han visste icke rätt hvad han skulle tänka.

Herr Karl var för uppretad, att tänka på annat än sina egna angelägenheter. »Han skall få umgälla det,» sade han. »Jag skall kasta honom hans lögner i ansigtet, och eder råder jag att vara på eder vakt.»

»Ären I fullt säker på att han bedragit eder?»

Det låg så djupt allvar i frågan, att herr Karl genast insåg hur han var nära att ohjelpigt skada den sak för hvilken bekantskapen med Åke blifvit inledd. »Omöjligt är det väl icke, att jag kan ha orätt,» sade han. »Jag skall underrätta mig derom och meddela eder utgången.»

Men hur han derefter försökte leda samtalet tillbaka på företeelserna inom hofvet, erhöll han endast fåordiga eller rent af enstafviga svar; det var klart att förtroendet var borta, och hur herr Karl än sökte hålla samtalet vid makt, skildes de snart med ömsesidig lättnad från hvarandra.

Vi skola följa herr Karl till mötet vid Norreport.

Magister Didrik Slagheck var denna gång icke allenast nykter, han var ock blek af harm öfver att han föregående

afton förgått sig och antog nu samma lugna, undfallande väsende, som han begagnade under vistandet på Ekholmen.

Han begärde genast och erhöll ordet.

Med mycken utförlighet berättade han om sina egna och herr Erik Trolles åtgöranden för det blifvande erkebiskopsvalet. »Jag betvivlar,» sade han, »att det fins en enda kapellpredikant i hela Sveriges land, till hvilken vi icke hafva skrifvit och begärt hans röst för herr Gustaf Trolle. Vi kunna således vara alldeles förvissade om, att den saken går igenom. Att herr Gustaf sedan kommer att arbeta konung Kristian landet i händer, därför borgar oss det outsläckliga hat han hyser till Sturarne, förnämligast denne siste, som stält sig i vägen för hans egen fader. Sverige kan numera icke undgå sitt öde, men de herrar, som skyndsamt gå honom till mötes, främja dermed sin egen fördel.»

»Jag har endast tänkt på fäderneslandet,» invände herr Peder Thuresson, »då jag lofvat och förbundit mig, att när tid kommer upplåta och öfverlemna Stäkeholms slott och län till konung Kristian eller den förtroendemän han utser.»

»Nyköpings slott står öppet för konungen, när han kommer!» sade Sten Kristersson. »Jag offrar ära, lif och blod för Danmarks heliga sak.»

»Jag tänker heller icke bli sysslolös,» utropade Abraham Lejonhufvud, »och som jag icke skyr några medel för att vinna mitt mål, synes det mig otänkbart att icke något af dem skulle lyckas.»

»En gång var jag nära att rycka undan en stötta, som kunnat komma hela ställningen att ramla,» yttrade herr Knut Alfsson. »Sedan har min person injagat sådan fruktan, att man velat förbjuda mig riket. Att det icke hjälpt, bevisar min härvaro. Och att jag också denna gången lemnar något märke efter mig är säkert.»

»Ställ icke till några dumheter!» hviskade brodern.

»Det blir min sak.»

»Mycket förmår jag visserligen icke,» utropade herr Nils Bosson, »men om I, mine herrar, ären som det fasta garnet, som binder väfven, så är jag spolen, som löper mellan tråderna och som aldrig skall tröttna i sitt åliggande.»

»Jag hade lust att vara bommen!» inföll magistern.

»Då ville jag vara saxen, som putsar väfven,» gemälde fader Laurentius, »så att den slutligen må bli vår höge herre till behag.»

»Frågan är: när kommer han?» sporde herr Sten Kristersson och vände sig till magistern.

»I bören alltid vara beredda.»

»Nog dröjer det ännu öfver året,» tillade herr Abraham, »vi hafva först kröningen nästa sommar och så bröllopet.»

»Flottan är ännu icke i stånd,» yttrade Karl Alfsson, »och förr än konungen kan slå så det käns bryr han sig icke om att lyfta armen.»

»Der borta rustas, mån I tro!» och magistern gnuggade förnöjd händerna. »Jag svarar för, att I skolen bli öfverraskade med besked.»

»Jag tänker största öfverraskningen träffar konung Kristian sjelf, när han finner alla stadsportar öppna för sitt emottagande,» sade herr Nils.

»Det är allt mer än man kan vänta!» genmälde herr Peder tort. Smickret blef honom för äckligt. »Vi få icke glömma, att Sveriges allmoge också har ett ord att säga, och det blir aldrig ett 'välkommen' till dansk kung och danske män!»

»Så skola vi pryda landsvägarne med galgar!» skrek Didrik Slagheck vildt.

»Se till, att I icke sjelf blifven en af de hängde!» svarade herr Peder i samma ton.

Alla rusade upp ifrån bordet, det såg ut som om gnistan skulle fatta eld; men fader Laurentius släckte den, då han sade: »Jag kan berätta nytt: den goda fru Bonti, som vi alla känna...»

»Ja, ja!»

»Hon skall vigas till abbedissa!»

»Det är inte sant!»

»Hans helighet påfven har bifallit!»

»Oh!...»

»Genom hvems åtgörande?»

»Hon har gifvit stora gåfvor,» inföll Didrik Slagheck, »och en peterspenning, som gjort hennes förtjenster alldeles obestridliga inför den helige stolen.»

»Då saken icke längre är hemlig,» tillade Nils Bosson, »kan jag också meddela, att hans nåde erkebiskopen lagt sig kraftigt deremot.»

»Det är således icke på hans hemställen?»

»Det tros vara på herr Gustaf Trolles!»

»Nej, nej!» ropade fader Laurentius.

»Det är så, säger jag!» skrek magistern, »han har likaledes lofvat henne kanonisation.»

Nu brast hela församlingen ut i ett hejdlöst skratt och dermed var all ondska bortblåst.

Ämnet var allt för roande att inte fortsättas, de flesta samlade sig kring magistern och Nils Bosson, som tycktes vara bäst underrättade.

Fader Laurentius hade visserligen gifvit uppslaget, men han var alltför försiktig att vidare inlåta sig, dessutom hade herr Karl Alfsson fått tag i honom och fordrade sträng räkenskap.

Hur munken lugnade honom skola vi kanske en annan gång upplysa om. Samtalet fortgick som allra lifligast, då dörren hastigt öppnades och den vaktande tjenaren instörtade med ett rop af:

»Förräderi!»

I nästa ögonblick voro alla ljus släckta och församlingen befann sig i mörkret.

Det var så tyst i salen, att man kunnat höra en rättas prasslande.

En knackning hördes på dörren från motsatta sidan . . . Allas ögon riktades ditåt.

Likasom genom ett trollslag flög dörren upp och man såg en gammal, af ålder böjd man, bärande en brinnande lampa i ena handen och ett papper i den andra, sakta skrida fram. Drägten var urmodig och anletsdragen stränga och dödsbleka.

Allas ögon voro likasom fastvuxna vid honom.

I samma stund slog kyrkklockan tolf.

»Nikolaus Ryting!» skrek en af de närvarande.

Spökelset lyfte på hufvudet, och man såg en öppnad hals från hvilken långa maskar hängde.

Med ett fasans skri störtade hela församlingen på dörren och utför trapporna.

Många begåfvo sig genast till sina hem.

Andra som lugnades af den ljusa julnatten stannade utanför för att tala, fråga, öfverlägga med hvarandra . . . Hvem hade valt en sådan samlingsplats . . . Det hade i alla tider varit känd sak, att doktorn gick igen . . . Förmodligen hade man icke läst tillräckligt många messor för hans själ . . . Hvar och en ville gerna bidra dertill efter råd och lägenhet, och hvar och en hoppades, att icke något ondt skulle möta

honom till straff för det ofrivilliga störandet af doktors nattliga besök i det jordiska hemmet, som förmodligen efter hans död aldrig blifvit renadt och därför ännu tillhörde honom.

Och tillsammans vandrade den största hopen inåt staden, de höllo fast vid hvarandra, likasom fruktande att möta ännu ett spöke, som säkert fullständigt skulle skrämt lifvet ur dem.

Men räddast af alla voro magister Didrik och herr Abraham, den förre gret och den andre svor... De höllo hvarandra under armen, men raglade likaväl af fruktan och förskräckelse.

»Det är slut med oss!» pustade magistern.

»Jag önskar att djefvulen ville lefvande taga den som narrat oss in i afgrundshålan!» vrålade den andre.

»Tyst, tyst! tala icke så syndigt!»

»Laden I märke till maskarne?»

»I gören mig galen om I icke tigen! Jag skall i morgon bikta och taga nattvarden.»

»Och jag skall köpa nya aflatsbref.»

Ungefär i sådan anda fördes samtalen.

När Peder Thuresson jemte de öfriga hade rusat ner på gatan, erfor han blygsel öfver sin svaghet. De andras förskräckelse hade likasom öfverrumplat och hänfört honom, men så snart han hunnit hemta sig föll det honom in att de möjligen kunnat varit utsatta för ett bedrägeri. Ingalunda att han betviflade, att de döde gingo igen, särdeles när något brott var begånget, som genom deras tillskyndelse skulle dragas i ljuset, men listen begagnade sig också stundom häraf för sina ändamål och det kunde nu vara fallet.

Det var icke utan att han erfor en känsla af fruktan, men kraftigt bekämpande den sprang han tillbaka in på gården, upp för den mörka trappan och fattade i dörren. Besynnerligt, den var stängd innanför och motstod alla försök att öppna.

Under det han ryckte och drog i den förnam han tydligt att någon fans i hans närhet... Han slog omkring sig med armarne, men famnade endast en förunderligt kall luft... En känsla af fasa smög sig på honom, men också harm öfver att han icke försett sig med ljus. Elddon hade han, men ingen lust att slå eld här uppe... Han beslöt att göra det der nere på gården... Det nästan frestade honom

att tända eld på hela rucklet för att komma underfund med hemligheten.

Med en viss nervös fruktan att bli förföljd ville han skynda utför . . . Då kände han något slingra sig kring benen, han ville hastigt frigöra dem och störtade hufvudstupa utföre.

Den stöt han erhöll beröfvade honom för några ögonblick medvetandet, men när han slog upp ögonen, fann han sig liggande nedanför trappan, strax vid utgången; den stora gården låg i juliskymning utanför. Han kände på sina ben och armar, dem tycktes intet fattas; hastigt sprang han upp och sökte med händerna efter det föremål som vållat hans fall, men intet fann han, och med en känsla af obehag, skyndade han att återvända till staden, utan att en enda gång under vägen se sig om.

Men äfven en annan person i sällskapet hade fattat misstankar. Fader Laurentius var sjelf för väl van att öfva underslef, att han icke skulle tro andra derom, men mycket mera beräknande än herr Peder, valde han icke natten till sitt besök utan den tidiga morgonstunden. Försedd med en lampa begaf han sig till spökhuset, porten stod öppen och han inträdde utan hinder.

Dörren till boningshuset stod likaledes på vid gafvel, der var fritt tillträde för hvem som helst.

Munken slog eld, tände sin lampa och gick upp, men han hade icke hunnit mer än halfvägs i trappan, då han hörde ett häftigt skratt. »Det kommer icke från ett spöke,» tänkte han, men såg sig under tiden noga omkring för att icke råka ut för en öfverrumpling. Dörren gick upp vid första påtryckning, men i samma stund släcktes lampan af något luftdrag. Rummet var alldeles mörkt, och det drog ut några minuter innan lampan ånyo blef tänd.

När han lyste upp med den, såg han kullslagna bänkar, vaxljusen som lågo kringspidda på golvet samt dertill en hel hop halfbrända pergamentsbitar. Hvarifrån hade de kommit?

Fader Laurentius var en orädd man, han betänkte sig icke länge, tog lampan och trefvade sig fram dit der han trodde att fönstren skulle finnas. Han satte lampan ifrån sig på golvet och fattade med begge händer i mattan, för att draga bort den; motståndet var så kraftigt, att han

måste anstränga sig till det yttersta; spikarne gåfvo vika, men så häftigt och på en gång, att munken slog baklänges.

Återigen ljud skrattet, men nu fann han det hemskt.

Men besynnerligast af allt var att rummet förblef lika mörkt... Han lyste upp med lampan och såg till sin stora förvåning, en gammal brädlucka, der fans icke något fönster.

Fader Laurentius beslöt att undvara dagsljuset, tog upp några halfbrända pergamentslappar från golvet, satte lampan på bordet och beredde sig läsa hvad som stod skrifvet. Det första ord som mötte hans blickar var »Nikolaus Ryting». Men när han skulle se efter hvad derefter följde, kände han ånyo ett besynnerligt kallt drag och i samma stund slocknade lampan. Han spejade oroligt efter utgången, och då en svag ljusning verkligen syntes från trappan, blygdes han icke för att på händer och fötter söka hinna densamma. Det lyckades honom utan alla äfventyr, att komma utför trappan, och med en ynglings snabba steg begaf han sig från spöket, derunder ständigt upprepande för sig: »Är detta verklighet eller bedrägeri?»

Fader Laurentius var visserligen en orädd man, men ingen i verlden skulle förmått honom återvända till Nikolaus Ryttings hus vid Norreport.

Åke Johansson var som i feber, hans förstånd förkastade tanken på möjligheten af farfaderns upprättelse, men han lyssnade icke dertill; hvad fördel skulle munken hafva att bedraga honom, och om han talat sanning, om blodskulden kunde aflyftas, då behöfde han icke längre låta beherska sig af vidskeplig fruktan, då kunde han med gladeligt mod säga till Anna Bjelke: »Jag har icke att bära bördan af en annans skuld, spådomen är utan kraft, och jag vet att du håller mig kär, Anna, så låt oss då sluta ett fast förbund. Gud och den heliga jungfrun skola deråt skänka sin välsignelse, och kärlekens lycka bli oss förunnad.»

Att under sex månader afsäga sig all gemenskap med henne, till och med afstå från alla underrättelser, var visserligen en stor pröfning, men han insåg, att hvarje meddelande skulle störande inverka på det arbete som väntade

honom inom klostret. Bättre därför en fullständig afstängning, den skulle föra honom från mörker till ljus.

Han skulle endast skriftligen underrätta sin far om en resa han tänkte företaga och från hvilken han skulle återkomma om sex månader.

Herr Karl Alfsson gjorde honom ett besök och medförde sin broder; begge ansatte honom med frågor om den försvunna Karin Eliasdotter, och då han sade sig icke kunna lemna några upplysningar om henne tycktes de icke sätta förtroende till hans utsago.

Begge yttrade missnöje och ett slags förakt för det unga hofvet, berättade om hur storslaget det gick till i Köpenhamn och kunde aldrig upphöra att prisa Dyvekas skönhet.

»Hos henne bli alla emottagna,» berättade herr Knut. »Der lefvas ett muntert lif, och så stort är hennes anseende, att den blifvande drottningen aldrig kommer att erhålla ett sådant.»

»Derför är hon heller icke det minsta svartsjuk,» tillade herr Karl. »Utan talar om konungens giftermål såsom något riktigt önskvärdt.»

De unga männen ordade derefter om sinnesstämningen i Stockhom, den var efter deras utsago afvog, och riksföreståndaren borde taga sig i akt.

Derom hade Åke ingenting hört, han trodde tvärtom, att herr Stens anseende var i ständigt stigande.

»Om I vissten så mycket som vi, skullen I komma på andra tankar,» utbrast herr Knut, men en varnande blick från brodern förmådde honom att hålla inne med hvad han visste, och icke heller frestade honom herr Åke att förråda det.

Man skildes temligen likgiltigt från hvarandra; bekantskapen tycktes icke anstå någondera sidan, och det var troligt att den numera var slut.

Men efter några dagar återkom herr Karl, han sporde om något var bestämdt för afresan och då Åke sade honom, att han dagligen väntade bref eller bud från fader Laurentius, genmälte herr Karl, att det nog torde komma att dröja dermed, den vördige fadern hade fått annat att tänka på. »Mig har han bedragit!» utropade junkern slutligen, »och jag tänker, han bedrar också er.»

Samma dag vederlades utsagan af fader Laurentius egen person. Han kom för att säga riddaren, att han var bestämd för afresan till utsatt dag. Man skulle mötas strax utanför stadsporten, men riddaren fick icke medföra någon tjenare och således icke heller taga större packning än hästen kunde bära.

Åke hade erfarit en sådan fruktan, att några hinder skulle lägga sig i vägen för uppfyllandet af denna hans brinnande önskan, och den vederläggning, som munkens besök innebar, skänkte honom så stor glädje, att han obetingadt skulle gått in på hvad vilkor som helst.

Alla nödiga öfverenskommelser träffades och munken lemnade honom.

Han tyckte sig redan stå vid målet för alla sina önskingar, det var intet tvifvel om, att hans arbete skulle lyckas; natt och dag ville han egna deråt. Icke genom manliga idrotter skulle han vinna segerns palm, det var genom att forska i det fördolda och söka ljuset i mörkret . . . Han *skulle* finna det.

Förberedelserna voro snart gjorda. Brevet till sin fader ville han lemna på sitt bord, der skulle man finna det. Hurgerna hade han icke skrivit till Anna, men dertill hade han ingen rätt . . .

Så inträffade äntligen dagen för affärden . . . Han stod vid fönstret och såg tjenaren spanna vid hästen den ringa packning han tänkte medföra. Redan var han färdig att springa utför trappan och begifva sig af. Då inträdde hastigt en man klädd i ryttarekappa och med en slokig hatt på hufvudet.

»I ären herr Åke Johansson?» sporde främlingen.

»Så är det!»

»Riksföreståndarens vän?»

»Af själ och hjerta!»

»Då viljen I nog tjena honom?»

»Om jag kan . . . Men . . .»

»Här är fara på färde!»

»Af hvad slag?»

»Myteri! Af hvad utsträckning har jag icke kunnat skaffa mig visshet om, men en ledare behöfves.»

»Än slottshöfdingen?»

»Ligger sjuk! . . . Herr Sten är bortrest . . . Jag är nyss hemkommen och har haft händerna fulla med arbete . . . vet

icke till hvem jag skall vända mig . . . Då kom jag händelsevis att tänka på er och skyndade genast hit . . . Kom herre, nu strax.»

»Omöjligt . . . En viktig sak kallar mig.»

»Viktigare än fäderneslandets?»

Åke stred med sig sjelf. »Hvilka äro anstiftarne?» frågade han häftigt.

»De begge Alfsönerna!»

»Gudi vare lof! . . . De äro begge alltför obetydliga att något förmå!»

»Det säger man ock om en brinnande spån, och den kan ändock vålla stor eldsvåda.»

Riddaren tvekade. »Följ mig till tullen,» sade han.

»Den person, som der är mig till mötes, skall afgöra om jag kan vända om eller ej.»

Ryttaren samtyckte genast, han drog hatten djupt öfver ögonen och följde till fots.

Under vägen yttrade han sig kort och bestämdt. Berättade att upploppets orsak var det rykte som spridts ut, att alla förbindelser med hansestäderna blifvit brutna och att flera fartyg icke mera skulle komma derifrån.

»Men de skeppskaptener, som äro här, kunna väl upplysa om grundlösheten af ett slikt rykte?»

»Olyckan är, att dessa endera sjelfva äro missledda eller också låtit köpa sig.»

Mannen yttrade sig med en hurtighet, som kom Åke att säga: »I tyckes mig sjelf i stånd att ställa den saken till rätta.»

»Jag är endast en tjenare,» svarade han enkelt.

»Väl icke herr Stens?»

»Så är det!»

»Måhända den Esbjörn om hvilken han talat?»

»Har han verkligen talat om mig?» sporde denne och såg upp med en glad blick.

»Kort innan han afreste till Eka, hörde jag honom säga: 'Esbjörn är min venstra hand, och jag saknar honom mer än jag kan säga.'»

»Den venstra handen har icke varit overksam,» svarade denne med ett belåtet leende.

De hade nu hunnit till porten, och Esbjörn, som hittills hållit sig vid sidan om hästen, drog sig nu tillbaka, så det

cke skulle se ut som om de följdes åt. Fader Laurentius var redan kommen.

Riddaren red fram till honom och de talade länge sakta med hvarandra. Munken vände sig om många gånger, men den neddragna hatten dolde ryttarens utseende och likväl uttryckte detta den största öfverraskning vid munkens åsyn.

Efter en stunds öfverläggning närmade sig riddaren honom. »Det är mig omöjligt,» sade han. »Jag kan icke vända om! Men se här, tag mitt sigill, utfärda befallningar i mitt namn; jag är viss på att du icke skall missbruka det.»

Esbjörn emottog det: »Han I nämnt mitt namn?» sporde han riddaren.

»Ännu icke!»

»Så gör det ej! Viljen I emottaga ett råd?»

»Gerna!»

»Var på er vakt och Gud hjelpe eder!»

Så länge de begge ryttarne ännu syntes stod Esbjörn kvar på samma ställe och såg efter dem: »Hvad har nu den räfven för planer?» mumlade han för sig. »Godt att jag håller en tråd i härfvan, den kan en dag duga till ledtråd.»

Vi skola följa de begge resenärerna till Vadstena. Konfessorn emottog Åke med all skyldig aktning; det blef honom sagdt, att den ädle riddaren på grund af ett löfte, måste uppehålla sig i klostret en längre tid, att han derunder ville föra en botgörares stränga lif, och dessemellan egna sig åt studier.

Fader Laurentius hade sagt honom, att det egentliga ändamålet med hans dervaro borde tills vidare bli en hemlighet mellan dem, och för Åke var det likgiltigt.

Redan samma dag begärde han att bli förd till den kammar, som varit bebodd af hans olycklige farfader. Det var ett temligen stort rum, och väggarna voro bokstafligen fullskrifna med ovanligt fin stil, icke allenast åt en led, utan på flera ställen tvärs öfver, hvarigenom det undre blef ännu svårlästare.

Åke häpnade. »Till detta arbete tyckes mig en hel lifstid knappt tillräcklig,» sade han.

»Så afstå derifrån.»

»Nej, jag vill åtminstone försöka.»

Munken visade honom vigten af att genast nedskrifva hvad han lyckats tyda och erbjöd honom till hjälp en gammal, mycket skrifkunnig broder.

Men Åke ville göra allt sjelf. Laurentius visade honom på en tvärskrift med hvilken den olycklige måhända afslutat sitt arbete: Der stod:

»Här har jag upptäckt hvad jag icke har, icke skall anförtro någon människa; den, som kan tyda denna skrift, han vet ock den stora hemlighet, jag tvingats hålla dold för världen!»

Ingen, ingen skulle veta den förr än Åke, därför ville han vara allena om arbetet.

Och med skattgräfvarens giriga blickar skådade han omkring sig; allt detta var hans, hans!

Med darrande hand tog han pennan och skref till motto på sitt stora arbete:

»Här har jag upptäckt hvad jag icke har, icke skall anförtro någon människa, den, som kan tyda denna skrift, han vet ock den stora hemlighet, jag tvingats hålla dold för världen.» — —

Vi skola lemna honom och följa Laurentius och konfessorn, som söka en aflägsen löfsal i den vackra rosengården för att ostörde af alla nyfikna meddela hvarandra sina nyheter.

»Och abbedissan?» sporde munken nyfiket.

»Tycks oaktadt sin ungdom ha skinn på näsan, hon blir inte god att göra med.»

»Jag tänker min fångst skall behaga henne.»

»Öfvermåttan! Det är icke länge sedan jag hörde henne säga, 'att allt som kan föröka klostrets ära borde berättiga dem som sådant eftersträfva till utmärkelser äfven i timligt hänseende.'»

»En mycket verldslig tanke!»

»Men klok och bevisande stor människokänedom.»

»Jag medger,» afbröt honom Laurentius, »att jag äfven tänkte något på mig sjelf, då jag förespeglade den token, att en stor slägthemlighet låg förvarad i klostret och att han var den närmaste att upptäcka den. Han nappade mycket lätt på kroken, det måste jag bekänna.»

»Men skall han icke snart komma underfund med, att en dåres tankar, endast kunna vara af intresse för samlare af kuriosa — och för klostren.»

»Om man i sex månader sysselsatt sig med slikt och med ingenting annat, har det icke skett ostraffadt, galenskap

är smittosam, och jag tänker han skall försätta sökandet så länge vi tillåta.»

»Likasom masken spinner silke åt sin herre, tills han sjelf förtorkas.»

»Det silke, herr Åke spinner, skall bli till en fana för vårt kloster!» utropade Laurentius, i det han förnöjd gnuggade händerna.

»Men kan det icke vålla oss obehag?»

»Vi skola lika litet förneka som förmäla om att han är här; frivilligt har han kommit; vi neka honom icke att gå, men vi förmå honom heller icke dertill. Hvem har då något att säga?»

»Så tycks det . . . men . . .»

»Jag skall dagligen besöka honom, och hvad deraf kan följa lemna vi åt framtiden.»

»Ske alltså! Utsigterna?»

»Lofvande! Vi hade två sammankomster, men den sista blef afbruten.»

»Af myndigheten?»

»Af ett spöke!»

»Hvad?»

»Jag kan icke förklara det!» Han berättade förloppet och tillade: »Jag vet icke hvad jag skall tro.»

»Misstänken I någon?»

»Det märkliga är, att i Stockholm fins för närvarande ingen att misstänka.»

»Jag tycker den gamle kanslern gerna kunde ligga lugn i sin graf.»

»Han var som vi veta en ifrig danskhatare och det skulle vara på sådan grund.»

»Hur som helst har slikt intet att betyda.»

»Det inverkar störande.»

»Är ingenting för närvarande i görningen?»

»De unga herrarne Alfsson vilja ställa till litet oreda; för att undandraga mig all inblandning, begaf jag mig i väg och tog riddaren med mig, han hade annars kommit med och kanske för allan tid blifvit afhållen från att göra oss den nytta som vi nu vänta af honom.»

När Esbjörn återvände till staden, begaf han sig genast till slottet och begärde ett enskildt samtal med Jöns Jönsson. Denne var som sagdt, allvarligt sjuk, men den välkände tjennaren blef dock emottagen, och den berättelse han afgaf gjorde det lifligaste intryck på slottshöfdingen.

»De sistförflutna nätterna ha stora hopar varit samlade både i murmästarnes gillehus och i smedernas,» sade han. »Jag vill icke säga, att några som tillhört embetena deltagit deri, men deras lärlingar och löst folk ha gjort det, som aldrig bort fått tillträde. På öl har inte varit brist och inte på prat och skråll heller; det har sagts, att införseln på humla skulle förbjudas och detta endast för att få band på gemene man. Slikt har gjort ond blod... Till sist har uppgjorts en ganska fiffig plan.»

»Af hvem?»

»Hvar säcken fins skall jag lemna osagdt, men påsarna heta Karl och Knut Alfsson.»

»Hurudan är planen?»

»Att bemäktiga sig fartygen.»

»Hvad?» Jöns Jönsson reste sig.

»De ligga obemannade.»

»Jag vet det!»

»De fyra tyska båtarne som finnas här äro allesammans bestuckna.»

»Är det möjligt!»

»De skola fördelas på de svenska skeppen och hjälpa dessa ur hamn. Hvert planen är att sedan styra kurs, vet jag inte så noga.»

»Till Köpenhamn naturligtvis.»

»Det kan nog hända.»

»Men hvem är själen i detta företag?»

»Jag tror det fins två.»

»Deras namn!»

»Abraham Lejonhufvud och Didrik Slagheck.»

»De äro således kvar i Stockholm?»

»Ja, herre!»

Jöns Jönsson försökte att resa sig, men han sjönk maktlös ned på bädden.

»Jag förmår intet,» sade han, »och olyckligtvis har jag varit så litet betänkt på ett myteri, att jag i det närmaste låtit alla dem resa ur staden, åt hvilka jag kunnat anförtro ett befäl.»

- »Saken bör också hållas tyst?»
 »Så tyst som möjligt!... Manskap fins här nog.»
 »Herr Peder Thuresson, Nils Bosson och Sten Kristers-
 son äro här.»
 »Men ingen af dem är att lita på.»
 »Slottsfogden...?»
 »Skulle icke hafva mod.»
 »Fins då ingen annan?»
 »Jo, en fins!»
 »Hvem, herre? Jag skall skynda till honom.»
 »Behöfs icke, han är redan här!»
 »Här?»
 »Det är du, Esbjörn?»
 »Jag?»
 »Som gjort upptäckten.»
 »Det är inte jag!»
 »Hvem då?»
 »En finsk sjöman, som tagit hyra på en af de tyska
 båtarne.»
 »Och han har vändt sig till dig?»
 »Vi blefvo bekanta i Viborg förliden höst.»
 »Så kom öfverens med honom, eller bestäm sjelf hur du
 vill handla.»
 »Det har jag nog tänkt ut.»
 »Låt höra?»
 »Jag ville i största hemlighet gömma tjugu man i last-
 rummet på hvarje fartyg. På däck skulle stå två uppslagna
 tunnor godt öl. De tyska skulle, som bestämdt är, få sköta far-
 tygen på utfärden, men när passagerarne tagit öl för ärende och
 derefter blifvit riktigt instufvade, då skulle jag ha några goda
 sjöbussar till hands, som kunde kryssa oss in hit igen.»
 »Planen är god, Esbjörn, ställ den i verket.»
 »Skall jag?»
 »Du är den enda som förmår det.»
 »Får väl försöka!»
 »När vill du ha manskapet?»
 »Det skall jag lemna besked om.»
 »Men snart?»
 »Så snart tiden är inne.»
 »Ja, du försummar den inte?»
 »Har ingen fara.»

När Esbjörn gått från slottshöfdingen, stannade han rådvill nere i hvalfvet, ref sig i hufvudet och blef röd i synen . . . Derpå gick han några steg och stannade om igen synbarligt tvekande.

»Jag måste väl dertill,» mumlade han för sig och begaf sig derefter åt andra sidan upp till fruloftet. Hvar hofjungfrurna hade sina rum, tycktes vara honom väl bekant, och han öppnade en dörr och inträdde helt modigt.

Midt på golfvet stod den fagra Zina med högt rodande kinder och lyssnade till hvad en af slotthöfdingens pager sade henne. Vid Esbjörns inträde uppgaf hon ett rop af förskräckelse.

Pagen mumlade några otydliga ord och skyndade bort.

»Hvad du skrämde mig, Esbjörn, och hvad tiden blifvit mig lång under din bortovaro.»

»Det tror jag inte!» svarade han försmädligt.

»Derför att den unge pagen kom hit med bud från Eka? Jag skall resa dit om några dagar.»

»Du glömde att bjuda honom på trakteringen?» Han visade på ett litet bord, som var dukadt för två, med vin och kakor, russin och mandel.

»Det var inte för honom,» svarade hon och rodnade om igen, »utan för en af fru Kristinas tärnor, som är min goda vän. Nu har hon sagt återbud, så du kan gerna hålla till godo!»

Hon drog fram bordet och satte sig midt emot honom: »Seså, ät och drick!»

Det gjorde han också. Han rent af stoppade munnen full. Medan hon knaprade på en kaka och sög på ett russin, sväljde han hela tjoget deraf, och så snart hon fylde hans glas, tömde han det, men utan att yttra ett ord.

Tallrickarne voro nästan tömda, när hon förtörnad yttrade: »På aptiten kan man då inte klaga, med det är fasligt hvad du blifvit ordkarg!»

»Jag låter maten tysta munnen.»

»Men nu är den slut!»

»Jag märker det!»

»Vill du kanske ha mer?»

»Nej tack!»

»Hvad går åt dig, Esbjörn?»

Han hvisslade utan att svara.

»Är du svartsjuk?»

»Det skulle visst löna.»

»Inte förtjenar jag det heller!»

Han hvisslade om igen.

»Du vill reta mig, Esbjörn!»

»Nej, det är för att lugna mig sjelf.»

»Hvad är du orolig öfver?»

Han hade hittills vändt sig ifrån henne, nu gjorde han höger om och betraktade henne från hufvud till fot: »Det kan ingen neka att du är fager,» sade han med ett nästan klagande uttryck.

Hon brast ut i ett klingande skratt: »Likasom det icke likae honom?»

»Hör nu, Zina, hur länge ha vi varit bekanta.»

»Sedan i höstas, vet jag, på hemfärden.»

»Ja, det är sant.»

»Nog mins jag den qvälln, när du sa' ...»

»Det var du som sa' det först.»

»Gör väl det samma hvem det var, nog af att det blef sagdt.»

»Jag mins hur förlägen jag blef, när du slog armarna kring min hals och kysste mig.»

»Om jag gjorde det då, så gör jag inte om det nu!... Så mycket du vet det!...» Hon svängde på sig och var så ond att hon började gråta.

»Jag vill det inte heller!» sade han med samma klagande röst som förut.

»Hvad är det, Esbjörn?» frågade hon förvånad.

»Det ligger mig så tungt på sinnet!»

»Hvilket?»

»Att jag sålt dig!»

»Sålt mig!»

»Jag var nödd dertill!»

»Till hvem?»

»Till Beppo?»

»Är han här?»

»Och lika galen i dig, som förut.»

»Det kan jag väl tro!»

»Han sporde och jag svarade just som det var, att vi voro öfverens; det grep honom hårdt, men när jag sedan ville att han skulle göra mig en stor tjenst, så svarte han först rakt nej och sedan att om han fick dig i mellanhand, skulle han gå in på allt hvad jag ville.»

»Och då samtyckte du?»

»Ja, jag var väl tvungen.»

»Men ser du, det blir ingenting af, jag är ingen bytesvara.»

»Du kan väl se honom först, innan du bestämmer dig.»

»Han är sig väl lik?»

»Nej du, jag skulle aldrig känt igen honom!»

»Hur skall jag få se honom?»

»Jag kan föra honom hit.»

»Nej tack, det skulle bara ge anledning till prat, säg honom, att han om en timme kan möta mig på Kävlinge-holm; det kan vara roligt att återse en gammal bekant, om jag annars känner igen honom eller han mig,» tillade hon skrattande och rodnande.

»Åh, jag tänker det går som en dans från begge håll!» svarade Esbjörn. »Farväl, Zina, och lycka till.»

»Du pratar!» sade hon och slog åt honom. »Tror du att det går så fort?»

»Jag känner krutet!» mumlade Esbjörn och gick ner till båten, der han lyckligtvis träffade Beppo! Denne blef alldeles utom sig af glädje, han störtade ned i kojén för att kläda om och skura sig ren.

När han kom tillbaka riktigt skinande, sade Esbjörn också till honom sitt: »Lycka till, nog går det alltid!» Sedan följdes de åt upp på land, och inte lång stund derefter kom Zina trippande.

»Nu går jag,» sade Esbjörn, »jag skulle annars bara bli till besvär.» Men han gick inte längre än att han från ett gathörn kunde se hur hon först tycktes vilja gå förbi Beppo, liksom hon inte känt igen honom och sedan blef rädd när han gick emot henne.

»Så listig hon är,» tänkte han... Det dröjde icke lång stund förr än de höllo hvarandra under armen. Beppo riktigt tycktes vilja sluka henne med ögonen.

»Ja, nu har han henne,» suckade Esbjörn. »Måtte han också kunna behålla henne.»

Samma afton var det Beppo som sökte upp honom. »Nu hör hon mig till,» sade han, »hon har aldrig älskat dig, fast du inbillat dig det... Hon låter spörja om hon skall gifva igen fästegåfvorna?»

»Det får gå alltihopa i samma köp!»

»Hederligt handladt, men lita på att jag också skall stå vid mitt ord.»

»Illa ginge det dig om du bröt det!»

»Hon reser i öfvermorgon. Jag har begärt orlof af kaptenen för att till dess endast vara tillsammans med henne!»

»Ja, förr lär jag väl inte behöfva dig.»

Så skildes de åt.

Inte utan att Esbjörn hängde hufvudet några timmar, men han tänkte på enkans penning, menande för en god sak skulle intet offer vara för tungt, och så lyfte han upp det, öfverläggande med sig sjelf hur han klokast skulle handla i den viktiga sak som ålåg honom.

Det var magister Didrik Slagheck som gjort upp den djerfva planen att bemäktiga sig fartygen, och bröderna Alfsson som skulle sätta den i verket. Den yngre, Knut, var väl bekant med förhållandena och hade i Stockholm stått i personlig beröring med dagdrifvare lika honom sjelf och annat folk med mindre godt rykte. Det var med deras medverkan och i följd af den alltför stora trygghet, hvori myndigheterna för tillfället befunno sig, som företaget liknade sig till att lyckas. Vid mötena i gillehusen hade visserligen tysthetslöften afgifvits, men många halfva förtroenden hade skapat rykten vid hvilka ingen fäste någon vikt, så dumdristiga föreföllo de.

Esbjörn fick visshet genom Beppo; och hans obegränsade tillgifvenhet för sin herre förmådde honom till den handling vi ofvanför bevittnat. Derefter blef den förra hans spion och hans slaf; för att tjena honom skulle Beppo gifvit sitt lif om det behöfts. Genom sitt smidiga, inställsamma väsen gjorde tartaren sig bekant på alla skeppen och hade på hvart och ett af dem skaffat åtminstone *en* anhängare till det kontramyteri som anstiftades.

Men Didrik Slagheck och Abraham Lejonhufvud som visste att hvad tio vet det vet hela världen, insågo ganska väl den fara för hvilken de utsatte sig ifall planen blef förrådd. De afreste således på förhand från Stockholm, sägande sig vilja förbereda den lilla flottiljens emottagande i Köpenhamn. Bröderna Alfsson lofvades ett ståtligt emottagande, när de såsom befälhafvare kommo inseglande på danska redde med de eröfrade fartygen.

Dessa senare påskyndade otåligt affärden, och deltagarne förberedde sig derpå som på ett extra nöje. Ändtligen blef dagen utsatt.

Esbjörn visste den också, och förklädde begåfvo sig hans soldater till fartygen.

Ehuru långt ifrån återställd kunde och ville icke Jöns Jönsson bli overksam. Sjuksängen måste öfvergifvas, när brand hotar, och förargelsen, vreden gjorde honom nästan frisk. Sjelf bestämde han den officer som skulle föra befälet öfver hvarje soldathop och gaf stränga och bestämda ordres.

Det var redan i medlet af augusti och nätterna temligen skumma. Den ödesdigra adertonde regnade det smått. Slottshöfdingen hade sett alla de små afdelningarna, hvar för sig, begifva sig bort, och nere vid bron öfvervakade Esbjörn inskeppningen.

De flesta sammansvurne kommo ensamma, någon gång två och två; hvar och en hade sin plats på förhand bestämd, och så fort kaptenen hade sitt fulla antal passagerare skulle han genast afgå.

Esbjörn hade klädt sig i sjömansdrägt, han uppehöll sig ömsom på fartygen, ömsom på land, men ständigt hållande skarp utkik på allt som föregick. Han hade räknat in omkring trehundra personer, och fyra fartyg hade redan afgått.

Efter Beppos uppgift skulle de sammansvurnes antal icke vara stort större, men han var alldeles viss om att de begge öfverbefälhafvarne ännu icke voro komna, man väntade på dem.

Men väntan blef för lång; om fara hotade, borde hvar och en tänka för sig, och alla skeppen, nio till antalet, begåfvo sig af. Endast en tysk lybeckerskuta låg kvar för brödernas räkning.

Esbjörn följde med på en af de sista.

Orsaken hvarför icke bröderna Alfsson hade anländt i rätt tid var helt enkelt den, att de under vägen blifvit anhållna af Jöns Jönssons utskickade och oaktadt ett tappert motstånd öfvermannade och jemte sina tjenare förda inför slottsbefälhafvaren.

De försökte i början att fräckt förneka, icke allenast sin delaktighet, utan också vetskap om sammansvärjningen; men ovissheten om huru mycket Jöns Jönsson redan visste alstrade en tvekan och motsägelse i uppgifter som var nog

att föranleda deras fängslande. Oaktadt alla protester och hotelser blefvo de tagna i förvar.

Följande dag vid middagstiden återkommo alla skeppen; nyheten om hvad som händt, jemte de talrika familjer som saknade någon förlupen anhörig, hade samlat mycket folk nere vid hamnen.

Esbjörn rapporterade att allt hade gått efter hans uträkning; intet blod hade flutit, och bland de fångne rådde stor ångest och förfäran för det straff som väntade dem. »De äro ena stackare allehopa,» sade han, »och knappt värda ett ärligt skott krut.»

»Derför skola vi heller icke bestå dem något,» svarade slottshöfdingen, »men fruktan skadar dem icke. Ingen främmande får komma upp på fartygen, och soldaterna stanna kvar till bevakning.»

Jöns Jönsson, som ville att saken skulle bli så litet känd och omtalad som möjligt, kallade några af rikets råd till slottet att der hålla krigsrätt.

Bröderna infördes, men begge trodde sig vara män af sådan betydighet, att ingenting kunde företagas emot dem. De förde därför ett högt och oförskämdt språk, menande att konungen af Danmark skulle till det yttersta utkräfvä hämnd, om den ringaste förnärmelse tillfogades dem, hans trogne undersåter och tillgifne vänner! För sin egen skull, borde därför slottshöfdingen frigifva dem.

Men denne slog handen i bordet och sade: »Att om också konung Kristian stod utanför Stockholms portar, skulle han ändå gifva sig tid att befria landet från tvenne förrädare och detta var hvad han nu tänkte göra.» Derpå lät han genast tillkalla tvenne officerare och befalde dessa att med sex man hvardera, om en timme hålla sig beredda för en exekution. När dessa aflägnat sig, vände han sig till rådherrarne och bad dem förhöra fångarne, hvad han derefter ville företaga var han beredd att stå till svars för, såsom ock de skulle göra för den dom de fälde.

Hans raska uppträdande förfelade icke sin verkan; rådherrarne sade sig vara fullständigt öfvertygade om förräderiet, och de begge bröderna föllo bokstafligt till fota och bönföllo om sina lif.

Jon Jönsson lät dem punkt för punkt erkänna sin brottslighet och sedermera underteckna ett papper, hvori de ödmjukt bådo om tillgift och förbundo sig att aldrig mera,

utan särskildt tillstånd beträda Sveriges jord. De nyss förut så stolta ädlingarne underkastades derefter den förödmjukelsen att bli förda ned på den tyska båt, som var bestämd för deras räkning; kaptenen fick befallning att genast föra dem till Köpenhamn. »Konung Kristian mände betala öfverfarten, efter hvad han tyckte den kunde vara värd.»

Men dagen derpå lössläpptes alla fångarna, sedan de förut fått uppgifva sina namn och boningsplatser samt erhållit en allvarsam varning för framtiden.

Och likt hundar med slokande svansar smög hvar och en från fartyget. Det öfverseende, eller rättare, det förakt som den lagliga myndigheten visade dem, sökte sig uttryck i det enskilda åtlöjet, en bestraffning som är mera känbar än någon annan.

Äfven med de tyske ingick Jöns Jönsson en fredlig förlikning, de fingo erlægga en betydlig plikt, som de sade sig ha för afsigt att taga igen i Köpenhamn.

Samma dag Beppo skulle afgå med det fartyg han tillhörde, kom han för att taga afsked af Esbjörn.

»Är du nöjd nu?» sporde han.

»Än du?»

»Jag tror nästan hon går in på att gifta sig med mig nästa höst, och då flytta vi hem igen.»

»Lita inte på att hon håller ord.»

»*Du* tviflade på henne, därför tröttnade hon vid dig!»

»Jaså, var det orsaken!»

»Så lemnade du henne aldrig i fred.»

»Gjorde jag inte?»

»Derför gaf hon dig sitt löfte.»

»Åh, tänk!»

»Så trodde hon, jag hade glömt henne.»

»Hon kände världen!»

»Men inte *mitt* hjertelag; jag skulle aldrig härdat ut, om jag vetat henne tillhöra en annan. Hör på, Esbjörn, du träffar henne nog förr än jag.»

»Det kan väl hända.»

»Se här!» Beppo tog fram ett litet bylte han bar på bröstet, vecklade upp den ena trasan efter den andra och kom slutligen efter långt arbete till ett helt litet nystan. »Vet

du hvad det här är?» sporde han mycket förnöjd och med ett bredt leende.

»Nej, det vet jag inte.»

Beppo nystade och nystade, och slutligen kom fram en tjock och bred guldring i dagen. »Den här skall du lemna henne från mig, med många kärliga helsningar.»

»Den har kostat mycket!» sade Esbjörn beundrande.

»Hela hyran!»

»Har du intet kvar?»

»Behöfver ingenting nu, när jag går till sjös.»

»Du gör mycket för henne!»

»Icke så mycket hon förtjenar.»

»Tror du?»

»Hör nu, Esbjörn, låt bli att säga ett ondt ord om henne; det tål jag inte höra — förstår du!»

»Jag skall uträtta ditt uppdrag.»

»Tack!... Och så... så kan du ibland ha ett öga på henne... Lofvar du det?»

»Jag skall väl det!»

»Ser du!...» Och här lyste en nästan vild blyxt ur Beppos ögon. »Hon är mig så kär, att det inte gick bra om någonting skulle skilja oss.»

Men när Esbjörn sedan blef allena, önskade han att detta skulle sluta väl.

Inte många dagar derefter uppkallades den redlige tjeneren till slottshöfdingen.

»Vi hafva dig att tacka för upplösningen af detta galna streck,» sade han. »Se här!» han visade på en hel hög penningar som lågo på bordet. »Detta är hvad de tyske fått erlægga för sin inblandning; jag gör blott hvad rätt är, då jag ger det till dig.»

»Stor tack!» sade Esbjörn.

»Nå, så tag det!»

»Viljen I icke gömma det åt mig.»

»Om du önskar det.»

»Jag vill förtjena mer!»

»Du har blifvit girig?»

»Inte utan.»

»Tänker kanske på grund och gård?»

»Det gör jag!»

»Här i Stockholm?»

»Jag vill gerna komma åt det gamla huset vid Norre-
port,» sade han knipslugt.

»Rytinska spökhuset?»

»Just det!»

»Är du inte rädd?»

»Inte det minsta.»

»Men der lär ha förefallit besynnerliga saker.»

»Det har det!»

»Vet du något derom?»

»Kan väl hända!»

»Så säg mig om icke de sammansvurne der hållit sina
möten.»

»Icke de här sista, det var alltsammans endast lumpet
tyg emot det förra.»

»Således har också der varit ett myteri, som jag icke
har erhållit upplysning om?»

»Jag var den tiden här några gånger och sökte eder,
men I stod icke att träffa.»

»Hvarför vände du dig icke till någon annan?»

»Det vågade jag icke på blotta misstankar.»

»Du har således ingen visshet?»

»När jag kom hit till Stockholm, träffade jag en gammal
landsman; vi hade förr i verlden varit mycket tillsammans,
och när han berättade mig att han var i tjenst hos herr
Nils Bosson, men önskade sig en annan herre, märkte jag
att han hade något på sinnet, som han icke tordes fram
med... Vi följdes åt till en ölstuga, och der lossade tung-
banden... Jag fick veta, att Rytinska gården blifvit upp-
låten för hemliga sammankomster, och så snart han sade
mig namnen på deltagarne begrep jag också hvad det gälde.
En sammankomst hade redan blifvit hållen, den andra skulle
bli nästa dag; jag bad honom att få vara närvarande, men
det var att tala för döfva öron... Jag grubblade redan på
hur jag skulle lista mig in, då han, jag tänker under in-
flytande af ölet, anförtrodde mig att han funnit en skatt i
det gamla huset, men visste inte hur han skulle få tid att
bemäktiga sig den, ty hans herre tog nyckeln så fort han
kom derifrån. 'Så skräm bort både honom och de andra',
sa' jag och lofvade att stå honom bi. Påföljande morgon
märkte jag att han var likasom ångerköpt, ruset var öfver;

men den som icke gaf efter var jag, in skulle jag . . . En gammal afbildning som hängde på väggen visade mig hur doktorn såg ut, och så blef jag spöke . . .»

»Verkligen!» sade Jöns Jönsson skrattande. »Det väntade jag icke. Fick du del af deras samtal.»

»Ingenting sammanhängande, men drifvit dem bort har jag, och min kamrat är blifven skattgräfvare.»

»Och nu vill du köpa huset?»

»Jag tror det kan vara bra att ha . . .»

»Hvad jag förmår skall jag göra dertill. Stannar du kvar i Stockholm?»

»Nej, jag beger mig härifrån i morgon.»

»Till Eka?»

»Dit kommer jag väl icke.»

»Jag trodde herr Sten hade kallat dig?»

»Efter fullbordadt arbete väntar han mig.»

»Nå ja?»

»Mitt är knappt börjadt.»

»Du har då ett annat för händer?»

»Det har jag!»

Ett uttryck af bedröfvelse låg öfver Esbjörns redliga ansigte, när han bjöd afsked och gick.

Han hade lofvat både herr Sten och fru Kristina att icke komma hem förrän han erhållit några underrättelser från Karin, och alla hans spaningar hade hittills varit fruktlösa; nu ville han begifva sig till det af Sten Sture den äldre stiftade klostret Mariefred, det var också ett dubbelkloster, och således icke omöjligt att hon blifvit ditförd.

När han sadlade sin häst, gnäggade denne af förnöjelse. Esbjörn klappade honom på länden. »Jag önskade du visste rätta vägen,» sade han, »jag vet den sannerligen inte.»

När han kommit ut genom stadsporten, var det nästan omedvetet han lät hästen gå som han ville, under tiden föll han sjelf i tankar . . . Det var inte utan att Zina återkom i hans minne; visst hade det smickrat honom att ha fått företrädet framför de många som skänkte henne sin hyllning, och visst tyckte han om att hafva något att säga öfver en så fager tärna . . . Det var nästan som hans lif fått ett värde, en betydelse som det aldrig förr haft.

Och så sålde han henne!!!

Ja, ångra det gjorde han inte — precist; Beppo hade på visst sätt större rätt till henne . . . Men nu var han

så innerligt öfvertygad om att hon skulle bli honom otrogen. Beppo kunde icke vaka öfver henne, och om Esbjörn någon gång gaf henne en varning, hvem visste om hon frågade efter den? . . . Han såg för sig hennes glödande kinder, då hon stod framför pagen och minnet deraf stack honom i hjertat.

Under sådana tankar förgingo flera timmar; då han äntligen vaknade ur sina drömmar visste han icke hvar han befann sig. Det var på en vacker skogsväg, hästen gick och betade vid dikeskanten.

Då blef han varse ett stycke ifrån sig en person, som endera låg sofvande eller sjuk. Esbjörn steg af hästen och gick närmare; hur häpen, glad och öfverraskad blef han icke vid åsynen af fader Johannes; den gamle sof verkligen, den rättfärdiges lugna och stilla sömn. Esbjörn kände sig alldeles såsom den hvilken hunnit målet för sin vandring. Med honom skulle han rådföra sig, för honom redogöra för hvad han gjort och hur alla hans bemödanden varit fåfänga.

När Johannes vaknade, träffade hans blick genast Esbjörn, men han stirrade på honom som om han haft en syn, utan att yttra ett enda ord.

»Kännen I icke igen mig?» frågade denne.

»Jo, jo visst!»

»Hvi sen I då så undrande ut!»

»Räck mig eder hand!»

Han gjorde så.

»Ja, det är verkligen en mensklig hand!» Den gamle satte sig upp. »Herran har i sin oändliga nåd gjort ett under,» sade han. »Innan jag lade mig ned att sofva, bad jag honom i dag, likasom många föregående dagar, att han ville visa mig den väg på hvilken jag skulle träffa eder, och se, min bön har blifvit hörd!»

»Det märkligaste är väl att våra tankar hafva mötts,» utropade Esbjörn. »Jag behöfver också eder.»

»I hafven ingenting funnit?»

»Nej, ingenting!»

»Hafven I varit i Sko?»

»Lönar det mödan?»

»Jag tror hon är der!»

»Då beger jag mig genast i väg.»

»Bereden eder på att hinder läggas i vägen.»

»Det kan jag väl tro.»

Johannes berättade om sitt besök derstädes och hur han blifvit bedragen.

När Esbjörn fick veta, att detta allt hade skett för snart nio månader sedan, utbrast han: »Tänk om hon nu är förd derifrån. Det är inte otroligt!»

»Jag har nog med ängslan tänkt det samma många gånger, men när Herran lade mig på sjukbädden förstod jag att han hade en afsigt dermed; när jag nu genom Hans tillskyndelse finner eder här, då inser och erkänner jag det klarare än förut.»

»Om vi skulle tillsammans besöka Sko?»

»*Jag har* varit der, mitt förnyade besök skulle endast väcka misstankar...»

»Käre fader, låtom oss noga betänka saken.»

»Kunnen I finna en anledning, följer jag gerna.»

»Det vet jag.»

Esbjörn öfvertalade Johannes att taga hans häst, sjelf följde han till fots till närmaste stuga, der de beslöto att hvila öfver natten.

Johannes berättade hur han varit sjuk och sängliggande i flera månader. En fattig bondhustru och hennes son hade vårdat honom. »Det har varit en välsignad tid,» sade han och lyfte tacksamt blicken mot himlen.

»Det kom väl icke bröd till eder från himlen?»

»Icke bröd, men frid; Guds frid i oroliga hjertan.»

»Men de kunde heller icke lefva utan bröd?»

»Det är förunderligt hur också det kommer förr till den undergifne, den gudfruktige arbetaren, än till den missnöjde och pockande. Jag kom till ett hem, der man saknade det nödvändiga, och när jag gick derifrån efter tre månader var en sparpennning aflagd.»

»Genom hvilket underverk haden I åstadkommit slikt?» sporde Esbjörn misstroget.

»Min förtjenst var ringa. Under det jag åtnjöt deras omsorger, lärde jag dem att arbetets framgång ligger i ett förnöjdt och gudfruktigt sinne.»

»Och det insågo de?»

»De gjorde det efterhand! När vi skildes åt voro de öfvertygade derom...»

Påföljande morgon sade Esbjörn, att om Johannes ville följa honom till Sko, utan att gifva sig tillkänna, trodde han det kunde blifva till gagn.

»Jag lemnar mig gerna åt din ledning, son,» svarade han, »du känner världen bättre än jag.»

Så begåfvo de sig till Sko!

Vid framkomsten ordade Esbjörn om att han var följeslagare åt en gammal sjuk munk som behöfde hemta krafter. Klosterportarne öppnades genast och ett gårdsrum anvisades dem.

Men härmed var icke mycket vunnet; han måste veta om Karin verkligen fans i klostret.

Derför anmälde han sig till förrättande af några sysslor inomhus; om hans gamle frände låg klostret till last, ville han åtminstone inte göra det.

Man frågade hvad arbete han kunde uträtta, och svaret blef »trädgårdsmästeri».

Det led mot hösten, skördetiden var inne, och arbetare behöfdes. Esbjörn blef därför antagen.

Hans uträkning var att göra sig bekant, höra sig för och måhända sjelf få se och öfvertyga sig om Karin fans här eller ej. Johannes gissade det, men han visste ingenting med säkerhet.

Ett land med gulrötter ålades honom att upptaga, men det låg ett stycke från klostergården, och ehuru han stundom kunde se nunnorna gå och komma, skulle det varit honom omöjligt att särskilja någon, ehuru slöjorna ofta buros tillbaka, synnerligast af noviserna, bland hvilka han sökte Karin.»

Om aftnarne efter slutadt arbete, när han återvände till Johannes, fann han denne vanligen sysselsatt att af videqvistar fläta korgar.

»Jag är icke värre sjuk än att jag kan göra någon nytta,» sade han, »och när jag upphör att bedja eller läsa tycker jag om att sysselsätta mig.»

När Esbjörn sporde om han lärt sig detta i sin ungdom, svarade han: »Nej, icke förr än i sommar; jag lärde mig det af de goda människorna som skötte mig, det var deras födkrok, det kan genom mig också bli andras, och jag finner ett förunderligt behag deri att låta händerna arbeta, medan tankarne kunna vara när och fjerran, i himmelen och på jorden.»

»Jag har ingenting funnit i dag heller,» kunde Esbjörn säga.

»Du har dock icke tröttnat?»

»Nej, fader, först skall jag ha visshet.»

»Jag beder dagligen att du skall erhålla den! Åsynen af det arma barnet står ständigt för mig. Den som icke af egen böjelse går in i klostret frestas till den svåraste af alla synder, till vantrol! Man måste söka Gud i frihet, annars finner man honom aldrig.»

Esbjörn fortsatte sitt arbete, och som landet var temligen stort och han var ensam om det, hade han hållit på dermed öfver en vecka, när för första gången en tjenande syster kom till honom för att hemta en hop rötter.

»Får jag icke bära in dem till eder?» frågade han med så lugn röst han förmådde antaga.

»Gör det, men tag då med några rofvor.»

Nunnan gick derefter åt andra sidan af trädgården, der hon hade något annat att hemta.

Esbjörn visste, att kunde han dröja ännu en stund, skulle han få se noviserna, som just vid denna tid brukade ha sin fritimme.

Derför hemtade han helt långsamt det begärda och begaf sig dermed till köket.

Derinne befunno sig flera nunnor.

En af dem sade helt saktmodigt att det icke var honom tillåtet att inträda, han skulle lägga utanföre på trappan hvad han hade att lemna.

»Jag skall minnas det, min syster,» svarade han ödmjukt och gick genast.

Utanför stodo flera af noviserna, de drogo ner sina slöjor vid hans åsyn, men han såg att deras blickar följde honom och tänkte, att var Karin deribland, skulle hon känna igen honom och finna någon utväg att meddela sig.

Från den tiden förflöt nästan ingen dag utan att han af en eller annan anledning gick öfver klostergården, och som han dervid endast tycktes bry sig om hvad han sjelf hade för händer, upphörde man snart att fästa afseende vid honom.

Den verkliga nytta, som Esbjörn kunde göra klostret, gjorde att man fördrog hans bihang, fader Johannes. Denne besökte dagligen kyrkan, han gjorde vackra korgar, som Esbjörn skänkte klostret, men han meddelade sig aldrig med någon, visade aldrig sitt ansigte och höll sig deremellan ständigt instängd i den lilla klosterkammaren, dit ingen annan inträdde än Esbjörn.

De hade nu uppehållit sig i klostret närmare en månad och visste ännu ingenting.

»Det här stillasittande lifvet gör eder icke godt, fader . . . I borden komma härifrån.»

»Har du uppgifvit allt hopp?»

»Om hon funnits här, borde hon känt igen mig.»

»Hon kan vara sjuk.»

»Under så lång tid?»

»Eller rädd!»

»Det tror jag icke ligger i Karins natur.»

»Men klosterstraffen.»

»Ja, de äro icke milda, men hvad är att göra?»

»Vänta!»

»Hur länge?»

»Tills vi finna henne!»

»Eller tills vi öfvertygat oss om, att hon icke är här . . . Jag måste finna på något nytt.»

»Var bara försiktig!»

»Det skall jag.»

Sedan Esbjörn slutat sitt arbete, fick han i uppdrag att taga ned frukten; dervid brukade han frånskilja de vackraste äpplena, som lades i en korg för sig. På den vanliga fritimmen bar han upp korgarna till köket, och de unga noviserna kommo honom då vanligen till mötes för att utvälja sig några frukter. Utan att tilltala dem visade han på de bästa och gick derefter genast, utan att ens kasta en blick på den unga skaran.

»Det är svårt!» sade han för sig, »men det är märkligt hvad man kan, när man sätter sig i sinnet.»

Den yngsta bland noviserna var den tolfåriga Märta Sparre; hon var i frändskap med abbedissan och ingalunda ämnad för klostret, hade på grund häraf mera frihet än de andra; hvad dessa önskade, det uppdrogs åt henne att utföra.

En morgon, då Esbjörn satt högt uppe i ett äppleträd, hörde han en röst som sade:

»Kasta ner alla de vackraste äpplena till mig.»

»Jag vet icke hvem 'mig' är!»

»Märta Sparre!»

»Priorinnan har sagt, att ingen får mer än två.»

»Men alla de andra ska också ha.»

»Hvilka andra?»

»Margareta Eriksdotter!»

- »Der ä' två!»
 »Illiana Krummedik!»
 »Två! Finnen I dem?»
 »Ja!»
 »Anna och Brigitta Folkesson.»
 »Fyra således.»
 »Och så Ingeborg Åkesdotter.»
 »Två!»
 »Ja, nu är det inte flera!»
 »Inte flera än sex?»
 »Som jag bryr mig om!» tillade hon.
 »Skall man icke tycka lika om alla?»
 »Nå så gif mig två åt Ermegård Frille.»
 »Se der!»
 »Och så åt den sista, för, ser du, nu fins det verkligen inte några fler.»
 »Hvad heter hon?»
 »Hennes namn får inte nämnas, men vi kalla henne oss emellan för döden!»
 »Är hon så sjuk?»
 »Det vet jag inte, för vi äro förbjudna att tala vid henne; men hon är så blek.»
 »Der äro två!»
 »De vackraste jag fått! Nå ja, efter du alltid är snäll emot oss, skall hon få dem.»
 Med dessa ord skyndade hon bort.
 Hur Esbjörn längtade till aftonen att få meddela sin nyhet till fader Johannes. Om den innebar något, visste han inte, men det var åtminstone en möjlighet, att Karin kunde menas med den bleka.
 Men Johannes hade sjelf något att meddela, det såg Esbjörn, så snart han kom in i kammaren.
 »Hvad har händt?» sporde han lifligt.
 »Jag har sett henne!»
 »Hvar?»
 »I kyrkan.»
 »Såg hon eder?»
 »Hon kände igen mig!»
 »Fingen I tala med henne?»
 »Hon var icke allena!»
 »Men då borde väl hon söka en utväg.»

»Såvida inte all möjlighet dertill är henne beröfvad, gör hon det nog.»

»Bara en enda gång har jag sett alla noviserna samlade på gården och då hade de flesta sina slöjor fällda . . . Hon borde gifvit mig något tecken.»

Påföljande morgon var Esbjörn ånyo sysselsatt med äppleskörden, och Märta Sparre kom för att hemta sin tribut. Han lemnade henne fjorton stycken: »Här fattas två!» sade hon. »I veten ju vi äro åtta.»

»De döda äta icke!»

»Men hon är icke död!»

»Mycket sjuk således?»

»Af sorg!» hviskade flickan.

»Hvad har den att sörja öfver, som har så godt.»

»Hon hatar klostret!»

»Elaka fränder hafva satt hit henne?»

»Hon säger att de söka och sörja henne.»

»Om jag bara visste hennes namn!»

»Det får jag inte säga!»

»Men begynnelsebokstäfverna?»

Hon skakade på hufvudet.

»För det här vackra äpplet?»

Så lockade ormen Eva.

»K. E.» hviskade hon och grep det hastigt.

»Karin Eliasdotter från Vadstena!» genmälde Esbjörn i samma ögonblick.

Flickan blef blodröd, men svarade intet.

»Jag är hennes frände, ädlaste skön jungfru, kunnen I icke hjälpa mig att få träffa henne?»

»Det är omöjligt!»

»Jag medför bud från hennes moder.»

»Märta, Märta!» ropades det från gården.

Hon skyndade bort.

»I morgon!» hade Esbjörn sagt, men han visste icke om hon ens hade hört det. Några ögonblick stod han tvekande och skyndade sedan till fader Johannes för att underrätta honom om sin upptäckt.

Men den gamle var icke inne i kammaren.

»Förmodligen i kyrkan,» tänkte Esbjörn och kände sig manad att också gå dit.

Vid ingången mötte han en äldre tjenarinna, som han förut sett i köket och lagt märke till för hennes sorgsna ut-

seende, men nu var det rent af förtvifladt, och med ett uttryck af vildhet gick hon emot Esbjörn och sade halfhögt: »Hvad viljen I Karin Eliasdatter?»

Frågan kom alltför plötsligt och Esbjörn visste intet annat att svara: »Hvad rör det eder?»

»Jag är hennes moder!»

»Karins moder?!» stammade han öfverraskad.

»Likasom I ären herr Karl Alfssons utskickade!»

»Hvilken djefvul har inbillat er det?»

»Den fromma abbedissan har sjelf sagt mig det! Om icke I varit, hade jag längesedan återfått mitt barn.»

»Här ligger återigen ett svek före; det är sant att jag söker Karin, men fru Kristina har sändt mig.»

»Det ljugen I!»

»Hör på! Viljen I ensam åtaga eder hennes räddning, så beger jag mig genast härifrån?»

Qvinnan syntes tvekande. »Gå härifrån,» sade hon, »jag skall sedan försöka träffa eder.»

Hon skyndade genom en sidodörr in i klostret, medan Esbjörn inträdde i kyrkan.

Här fann han fader Johannes vid ett litet sidoaltare försänkt i bön. Uppe i högkoret voro flera nunnor sysselsatta att fästa kransar kring altaret; en katafalk stod midt på golfvet, men den döda i kistan var ännu icke kommen.

Esbjörn hade händelsevis hört att en gammal nunna, som länge varit sjuk, nyligen aflidit, och han kunde förstå att det var för henne som tillställningarna gjordes... Men skulle inte här ett tillfälle kunna yppa sig att få se och tala vid Karin? Samtalet med hennes moder hade upplyst honom om, att ändamålet med hans och fader Johannes' vistande i klostret icke var någon hemlighet; förmodligen hade man känt igen den senare, men för att icke förråda någon fruktan låtit dem qvarstanna och nöjt sig med att bevaka dem.

Esbjörn måste medgifva, att i nunneklostren gick man ännu slugare tillväga än hos munkarne, ty hvad han nu uppdagat, hade han icke tänkt sig.

Medan han stod upptagen af dessa tankar, kände han en hand läggas på sin axel.

Det var en klostertjenare som vinkade honom att följa. De skulle tillsammans bära ner kistan.

Det lilla rum i hvilken den stod var alldeles svartklädt, och de brinnande ljus, som stodo omkring, gånvo endast ett svagt sken genom den starka rökelse, hvarmed rummet var uppfyllt.

Abbedissan jemte flera af nunnorna omgånvo kistan, men en novis låg på knä vid densamma och gret bittert. Psalmen »De profundis» sjöngs af de närvarande, medan presten höll korset öfver den dödas hufvud. Från kyrkan trängde ljudet af orgeln.

Esbjörn anvisades att bära vid fötterna, men i samma stund han böjde sig ner för detta ändamål, reste sig novisen och han kände igen — Karin!

Deras ögon möttes en sekund; sorgen i hennes gaf vika för en glädjestråle, men alltsammans var ögonblickets verk; hvar och en måste återtaga sin tienst. När bärarne uppfyllt sitt uppdrag, måste de genast lemna kyrkan.

»Abbedissan har skickat befallning att vi genast skola lemna klostret!» voro de ord hvarmed Johannes mötte Esbjörn vid hans återkomst.

»Karin fins här, jag har sett henne.»

»Så skola vi göra vår rätt gällande.»

Esbjörn hade den handling i sin ego, som berättigade innehafvaren att erhålla kännedom om, hvilka nunnor som befunno sig i klostret, och fader Johannes hade ett bemyndigande från erkebiskopen att återgifva friheten till Karin Eliasdotter, så vida hon sjelf önskade det och ännu icke hade tagit slöjan.

Johannes gick genast för att begära ett samtal med abbedissan, men det svarades honom, att begrafningsorsorgerna upptogo henne, likväl skulle hon med nöje emottaga honom följande dag.

De väntade under natten ett besök af Karins moder, men hon kom inte.

»Vi borde nu vara säkra på vår sak,» sade Esbjörn, »men ändå tviflar jag på att vi få henne med oss.»

»Jag vet inga hinder, så vida hon sjelf vill.»

Påföljande morgon följdes de begge männen till refektorium, der abbedissan genast kom dem till mötes.

»I hafven velat hålla eder dold för oss, vördige fader,» sade hon, »Jag hoppas I icke funnit något att anklaga oss för hos hans nåde erkebiskopen.»

»Lika litet sökt som funnit! Detta allena är mitt ärende.»
Han framlemnade handlingen.

Abbedissan läste den uppmärksamt. »Viljen I säga mig
hvarför I icke förr lemnat mig den?»

»Jag behöfde först veta om hon, som den gäller, befann
sig här i klostret.»

»Det skulle vara mig kärt att veta hvarför I hellre be-
gagnat eder af list för att få veta det än genom en öppen
förfrågan till mig?»

»Tillåt mig blifva eder svaret skyldig.»

»Det är eder rättighet!»

»Viljen I sända bud efter den unga flickan.»

»Först vill jag dock säga att hon icke kan medfölja.»

»Har jag icke hans nådes bemyndigande?»

»Hennes moders vilja gäller mer!»

»Och hon nekar?»

»Hon vill sjelf draga försorg om henne.»

»Viljen I tillåta mig att tala vid dem begge?»

»Öfver den ena har jag ingen rätt; dock tror jag hon
skall foga sig efter min vilja.»

Abbedissan ringde, och liksom de hade väntat derpå,
inträdde Karin och hennes moder.

Den unga, sköna flickan var numera endast en skugga
af sig sjelf. . . Ögonen voro sänkta mot marken, och det for-
dom så liffulla ansigtstrycket var likasom stelnadt vid ett
klagoskri.

Fader Johannes betraktade henne med deltagande. »Karin
Eliasdotter» sade han mildt.

»Fader!» svarade hon och knäföll.

»Du har din frihet att lemna klostret!»

»Jag vet det!»

»Vill du följa?»

»Min moder. . .»

»Jag har också sökt och ändtligen funnit henne, vör-
dige fader!» utbrast denna; »ingen bör väl undra om jag sjelf
vill taga hand om mitt barn.»

»Det är eder fulla rätt!»

»Fru Kristina bad mig icke hafva någon möda ospard
för att finna eder,» inföll nu plötsligt Esbjörn. »Gör nu om-
vägen till Stockholm och träffa henne.»

»Nej, nej!» utropade modern med en blick på abbedissan. »Hon skulle öfvertala henne att stanna qvar, och jag vill hafva mitt barn tillbaka!»

»Icke heller tro vi du kommer från henne,» tillade Karin med en ljungande blick på Esbjörn.

»I hafven nu hört det af dem sjelfva,» sade abbedissan med sin vanliga blidhet. »Jag har ingen rätt att tvinga eller söka att öfvertala.»

»Mitt uppdrag är i det närmaste slutadt, blott en sak återstår.» Fader Johannes tog upp ringen. »Karin Eliasdotter, jag har lofvat att lemna dig denna till ett minne, med många helsningar.»

»Från hvem?»

»Bengt!» hviskade Esbjörn.

Hon gaf till ett rop och tryckte ringen till sina läppar. »Se, se!» och hon visade den dyrbara gåfvan.

»Hvem har gifvit den?» sporde modern.

»Gyllenstjernska vapnet!» utropade abbedissan. »Hvarifrån kommer den?»

»Från den vän, som önskade att Karin ville återtaga sin frihet!» sade Johannes.

»Ja, ja, det vill jag!» utropade Karin. »Fader, tag mig med, jag följer dig.»

Esbjörn såg den hotande blick som abbedissan kastade på modern och likväl var det med en ångestfull bäfvan som denna yttrade:

»Dotter, du har gifvit mig ditt löfte . . .»

»Men han är ingen dansk utskickad; och han bringar mig underrättelser från den mitt hjerta håller kär! Kom, kom, moder min, honom måste vi följa.»

»För henne genast till sitt rum,» befalde abbedissan, »hon är sjuk! Vi skola tala vidare härom i morgon!» Rösten var sträng och befallande.

Modern stod tvekande, hon ansåg sig skyldig att lyda, men kärleken till dottern talade än högre.

Karin hade vaknat till lif, till beslutsamhet och trots. Hon höll hårdt fast vid fader Johannes och sade: »För Guds moders skull, gå inte ifrån mig.»

Johannes vände sig till abbedissan: »Jag tillämpar nu edra egna ord,» sade han. »I hafven ingen rätt att tvinga eller söka öfvertala.»

»Endast den, af hvilken jag emottagit den lättsinniga tärnan, har rätt att taga henne tillbaka!» utropade den vredgade qvinnan. »Och jag har medel att göra mig lydd!» Hon räckte ut handen efter ringklockan, men Esbjörn fattade den före henne och mötte oförskräckt hennes hotande blick.

»Ädla fru, gör upp saken i godo!» sade han och tog upp en fällknif, som han öppnade.

»I hoten mitt lif?»

»Jag vill endast hindra eder ifrån att tillkalla folk genom ringning, skrik, eller annat oljud.»

»Med sådant folk beblanden I eder?» sade hon föraktligt till Johannes.

»Han är en trogen tjenare, och I hafven intet att frukta, allenast fullgören eder pligt.»

»Det är just hvad jag gör, när jag icke utlemnar en till kyrkan invigd.»

»Jag är det inte!» utropade Karin. »Oaktadt alla de lidanden jag måst utstå har jag nekat taga slöjan.»

»Erkebiskopens befallning förbinder eder till lydnad!» genmälde Johannes. »Och jag uppmanar eder i edert eget intresse att i tid gifva efter.»

»Måhända skall jag göra det, men icke nu; jag behöfver betänketid!»

»Hur lång?»

»Gå icke ifrån mig!» bad Karin ångestfullt.

»Tills i morgon?»

»Omöjligt!» inföll Esbjörn.

»En timme åtminstone!»

Härunder drog hon sig undan honom, likasom hade han stått henne för nära, men den sluge, erfarne mannen anade oråd; medan Johannes talade tröstande vid Karin och modern stod alldeles förintad, ligkiltig för allt, märkte han hur hon förde handen till väggen, endera för att söka en hemlig ringledning eller löndörr, men derunder låtsande en sinnesrörelse som gjorde henne i behof af ett stöd.

»Låt mig uppehålla eder, vördade fru,» sade han och tog omildt bort hennes hand.

Om hon blifvit träffad af en orm hade icke verkan kunnat vara starkare: »Hur vågen I vidröra mig? . . . Gå, gå genast ur min åsyn.»

»Det är heller ingenting annat vi önska.»

»Men dessa qvinnor stanna kvar!»

»Karin Eliasdotter följer mig!» genmälde fader Johannes, med stort allvar. »Här binder henne intet; eder makt öfver henne är upphäfd genom erkebiskopens påbud, och jag befäller eder i hans namn, att genast åtlyda detsamma.»

Om abbedissan fått en ny idé eller hvad som vållade; men hon svarade blott: »Ske eder viljel!»

»Så afgif då edra befallningar!»

»Innan jag lemnar eder klockan,» sade Esbjörn, »vill jag blott säga, att jag står qvar här bakom eder, med min dragna knif, och om de befallningar I afgifven lemna de ringaste tvifvel om deras egentliga mening, skolen I, så sant jag lefver, hafva talat edert sista ord här i verlden.»

Det låg ett så fruktansvärdt allvar i röst och blick, att abbedissan ingenting svarade, och när på hennes ringning den tjenande nunnan inträdde; befalde hon att klosterporten genast skulle öppnas för fader Johannes och hans tjenare samt för Karin Eliasdotter och hennes moder.

Men när dessa ville taga afsked af henne, afvisade hon dem med förakt, endast fader Johannes bevärdigade hon med en knapp helsning.

»Vördade moder!» sade Esbjörn. »Ännu återstår ett; det är att I följen erkebiskopens ombud till porten.»

Äfven till detta måste hon beqväma sig, och de frigjorda hade äntligen den glädjen att höra reglarna skjutas för derinnan och sjelfva stå ute i Guds fria natur. Det var en herrlig höstdag, fåglarna sjöngo, de gulnade bladen dansade om på marken, men mångtusende gula, röda och gröna sutto ännu qvar på träden, och stolstrålarne lekte och smekte dem. Alla buskar vore betäckta med ett lätt spindelflor, och millioners millioner små stjernor blänkte deri, medan myriader flygfän bildade likasom en solväg i luften.

Det händer somliga höstdagar som om naturen ville göra sig mera tjusande, mera saknadsvärd? . . . Är det den gamla damens behagsjuka, eller är det icke snarare den öfversvalande kärleken, som i utbrottet af sin känsla ger sig hel och hållen?

Så måste Karin ha känt det, ty hon föll på sina knän, knäppte bedjande hop händerna och utropade: »O Gud, hvad verlden är skön!»

»Säg det bara inte här i granskapet af klostret,» svarade Esbjörn, i det han lyfte upp henne på sina starka armar och sprang inåt skogen.

De andra följde flåsand e efter, undrande hvart han tänkte taga vägen.

När de kommit till en liten skogsdunge ett stycke från vägen, lade han ner sin börda. »Hvilen eder nu,» sade han, »medan jag håller utkik.»

Fader Johannes satte sig ned mellan de begge qvinnorna, han berättade för Karin allt hvad han visste om Bengt, huruvida Esbjörn senare hört något om honom visste han inte.

Mor Elsa mälde om sin ängslan efter det kära barnet, hur den drifvit henne ut att söka och hur hon ändtligen kommit till Sko. Inte förr än hon öfvertygat sig om att Karin fans der, hade hon gifvit sig tillkänna för abbedissan och begärt att återfå sin dotter. Denna hade svarat att hon dagligen borde tacka Gud för att hon hade henne i så godt förvar, ty stora faror hotade, och när fader Johannes och Esbjörn komma till klostret angåfvos genast dessa såsom utskickade från herr Karl Alfsson.

Derför sade abbedissan, att hon aldrig skulle släppa ut Karin förr än desse män voro borta, derför utbröt mor Elsa i sin förtviflan mot Esbjörn, derför föredrog den stackars Karin det mörka klostret framför den frihet som Karl Alfsson erbjöd henne.

Karin sade att åsynen af ringen skingrade alla hennes farhågor, hon hade visserligen aldrig sett Bengt bära den, men när fader Johannes sade att den var från honom, då trodde, då visste hon att det var sant; hon visste också, att han en gång skulle återkomma, och då ville hon be honom samtycka att hon gick i kloster. När hon icke fick tillhöra honom, ville hon heller icke tillhöra någon annan. I Vadstena hade hon hört berättas om den franske eremiten Abelard, som heller icke fick förenas med sin älskade Heioise, men de voro ändock hvarandra trogna och fingo slutligen dela samma graf. Under strömmande tårar sade hon att detta skulle blifva deras lott, menande att hon icke ville byta bort den mot alla verldens skatter.

Modern hörde henne och rynkade ögonbrynen: »Oss lärer du icke bry dig mycket om,» sade hon.

»Eder vill jag tjena och lyda hela lifvet igenom,» svarade hon, »men med honom vill jag följa i döden.»

Fader Johannes talade tröstande och uppmuntrande till dem begge. Ingen tolkar försakelsens lära bättre, än den som sjelf lärt att försaka.

Efter en stund kom Esbjörn tillbaka helt småleende. »Nu är faran öfver,» sade han.

»Har då fara varit på färde?»

»En skara klostertjenare är sänd åt olika håll att efterspana och gripa flyktingarne.»

»Men om de komma hit?»

»De äro redan långt borta, och om I viljen följa mina råd, skola vi nog undgå dem.»

Så begåfvo de sig åter i väg och kommo samma afton till en bondgård, der de togo in.

Här skildes fader Johannes ifrån dem.

»Jag måste till Mariefred,» sade han. »Helsa herr Sten och fru Kristina ifrån mig, att allt hvad jag kan och förmår, det vill jag gerna göra för dem.»

Esbjörn och de begge qvinnorna foro sjövägen till Stockholm. Han begaf sig genast med dem till slottet. Fru Kristina blef utom sig af glädje vid åsynen af Karin, hon slöt henne i sina armar; tackade henne för de stora uppoffringar hon gjort och sporde hur hon skulle vedergälla dem?

»Jag har ett viktigt uppdrag till eder herre,» sade hon. »När jag afbördat mig det, vill jag återvända med min moder till Vadstena, der min fader väntar oss.»

»Vill du lemna mig?»

»Ädla fru, jag har fått nog af verlden.»

»Den har farit hårdt med dig?»

»Jag tänker det värsta är öfverståndet.»

Karin hade icke glömt de bref hon funnit och lärt sig utantill, och hon afgaf en fullständig berättelse för herr Sten så väl om deras innehåll som om hvad hon för öfrigt upplefvat, innan hon blef förd till klostret.

»Detta är märkliga ting,» sade han. »Jag har redan ryktesvis hört antydningar derom, som gifva bekräftelse åt eder utsago. Likväl kan och vill jag ingenting företaga, förr än jag eger så säkra och goda bevis, att de icke kunna vederläggas.»

På Kristinas enträgna begäran, lofvade Karin att återkomma till henne, sedan hon förut tillbragt vintern hos

sina föräldrar; och så afreste hon med sin moder, under säker eskort, till Vadstena.

»Om hon icke sett så lidande ut, skulle jag sagt, att fagrare tärna finnes ej,» sade Anna Bjelke.

»Det smärtar mig, att det är för min skull hon lidit så mycket,» svarade Kristina. »Det är en tung börda att tänka hennes lefnadslycka bruten genom mig.»

»Jag tänker alltid någons lefnadslycka är beroende af oss qvinnor,» genmälde jungfrun rodnande.

»Det ser ut som fleras vore det af dig, Anna.»

De rapporter Jöns Jönsson hade tillsändt riksföreståndaren, bevisade den gäsning som fans i sinnena och manade till försigtighet. Vid Esbjörns återkomst fick han i slottshöfdingens närvaro kontrollera dennes uppgifter och erhöll sedan i uppdrag att hafva ett vaket öga öfver staden och när helst han ville, begära understöd så i manskap som penningar.

Men på tu man hand med sin trogne tjenare, frågade honom herr Sten, hvad han skulle göra för honom.

»För närvarande ingenting,» sade han, »men det kan nog komma och då . . .»

»Vänder du dig till mig.»

»Men till dess?»

»Är du din egen herre.»

Esbjörn gick, och Sten Sture erfor det lugn man erfar, då man vet sig ha lemnat en sak i goda händer. Sjelf umgicks han vid denna tid med planen på att bringa ordning i penningeväsendet.

Den godtycklighet som låg i beskattningen, då hvar och en gaf endast så mycket han behagade, och då den tillfälligt större eller mindre inkomsten af vissa län utgjorde den fond, hvarmed landets utgifter skulle bestridas, gjorde alla beräkningar omöjliga.

Sten Sture visste att krig stundade, men icke hvar han skulle taga medel dertill. Att allmogen offervilligt skulle gå honom tillhanda, derom var han öfvertygad, också många af herrarne, men af desse egentligen de unge. De gamle deremot, med erkebiskopen i spetsen, skulle stå honom

emot, och hos dessa var det som de största förläningarna funnos.

Af presternas medverkan hade han heller icke mycket att vänta, de följde sin öfverherde efter. Den nye Linköpingsbiskopen, Hans Brask, var visserligen en kraftfull och bestämd man, som tycktes hålla Sverige kärt och icke var hugad för det danska oket, men han var på samma gång så försiktig och undvikande, att ingen rätt visste hvar man hade honom.

Borgare, bergsmän och köpstadsmän hade sina bestämda umgälder och erlade dem under fredstid ordentligt, herr Sten litade på att de under krig skulle gifva långt derutöfver, just därför harmade det honom att de verkligt rike gjorde så litet.

Det var nu hans afsigt att för rikets råd framlägga ett förslag rörande handelsfartygen. Endast några få af landets stormän hade rättighet att idka handel; att det dermed ofta öfvade sjöröfveriet var endast ett ytterligare missbruk. För att stäfja det senare och befordra det förra, ville herr Sten att all handelsvinst skulle tillfalla staten och denna sålunda erhålla en alldeles ny inkomstkälla.

Meningen var ock att härigenom småningom frigöra sig från hansestäderna, som utöfvade ett starkt tryck på näringarna och ingalunda bevisat sig tacksamma för den ofantliga vinst, de haft af handeln på Sverige; de hade nu återigen ingått öfverenskommelse med Danmark, att upphöra med tillförseln för att bringa svenskarne i trångmål.

Det var utarbetandet af detta förslag, som upptog Sten Stures tid och tankar. Uppförandet af skeppsbyggerier skulle bli till arbete för många hundrade och leda till utveckling af den viktigaste handelsgren. Hvad gagn hade icke Danmark haft af sin flotta, detta var ock hvad Sverige framförallt borde anskaffa. Hans uttalanden härom inför riksrådet möttes af aktningsfullt bifall, alla gáfvo honom rätt, och hvar och en ville försträcka medel till det nya företaget. Sakkunnige män tillkallades och åt dessa uppdrogs att uppgöra förslag rörande verkställandet.

Men härunder följde Sten Sture med spänd uppmärksamhet tilldragelserna i Danmark. Stämningen för den unge konungen var icke öfverallt lika gynsam; adeln hade gjort stora fordringar, synnerligt hvad länsrätten beträffade, och det anbefaltes till sträng efterlefnad, att om någon vanbörding innehade slott eller län skulle han genast afsättas der-

ifrån. Riksrådets samtycke erfordrades för att ofri man skulle kunna upptagas i adelsståndet, så vida han icke visat stor tapperhet i krig. Kristian gick in på allt.

Under sommaren hade han blifvit krönt först i Norge och sedan i hertigdömena. I Köpenhamn skulle det icke ske förr än följande år, men med Sverige gjorde han sig ingen brådska, det såg nästan ut som om han gick och väntade på att inre oroligheter skulle öppna honom vägen, och Sten påminde sig de tvenne upproriska rörelser som redan blifvit qvästa i sin början, det var icke otroligt att man ville bringa flera till stånd. Förhållandet mellan freds- och krigspartiet var för det närvarande till utseendet temligen godt, men hur litet behöfdes för att passionerna skulle komma i rörelse och derefter nya utbrott följa.

Herr Erik Trolle infann sig ånyo i Stockholm; mjuk och smidig såsom alltid, talade han om sin aktning för så ung en riksföreståndare, som likväl ådagalade så mycket allvar, förstånd och omtanka.

Herr Sten kunde endast svara med att tacka för det goda omdömet och önska sig fullt kunna motsvara de förväntningar, man hade rätt att göra på den som blifvit iklädd så viktigt ett embete.

Derpå tog herr Erik fram en pergamentrulle, som innehöll ett samtycke till att herr Gustaf Trolle skulle efter den nuvarande erkebiskopens afgang blifva hans efterträdare. Handlingen var undertecknad »Jakob Ulfsson,» och nu borde också riksföreståndaren underteckna sitt namn och sigill.

»Jag har samtyckt att herr Gustaf skulle bli erkedjekne, men icke erkebiskop,» sade Sten.

»Hans nåde, herr Jakob, trodde sig likväl veta . . .»

»Vi hafva samtalat derom, men icke ansett afgörandet nödigt, då min högsta önskan är att hans nåde ännu många år måtte stanna kvar vid sitt embete.»

»Han är alldeles bestämd att afgå, och det skulle djupt smärta mig om I af ovilja för mina politiska åsigter skulle låta min son lida därför.»

»I kunnen nog inse, herr Erik, att jag icke gerna vill hafva en fiende på erkebiskopsstolen.»

»Men jag säger, att han icke allenast är eder personliga vän, utan desslikes så svenskt sinnad I någonsin kan önska. Just för åstadkommandet af en sammanjemkning mellan partierna ville jag bedja eder att gå honom vänligt till mötes.»

»Hvad I der sägen, bestämmer mig helt och hållet!» utropade Sten lifligt. »Är herr Gustaf en sådan man, då är han mig hjertligt välkommen; vi skola då gemensamt arbeta till det kära fäderneslandets gagn och fromma!» Med dessa ord undertecknade riksföreståndaren det ödesdigra beslutet.

Herr Erik försäkrade om sin tacksamhet och sin beredvillighet att bevisa den. Sedermera ordade han om de stora kostnader som invigningen till embetet skulle föranleda; efter gammal sed borde den ske i Rom; men ett pallium hölls i så högt pris af hans helighet, att han knappt visste hur hans käre son skulle förmå att anskaffa det.

»Hvad jag kan göra för att bidraga dertill, vill jag gerna,» genmålde Sten Sture. »Och så skolen I desslikes helsa herr Gustaf och säga honom, att eder beskrifning på hans sinne-lag uppväckt hos mig en liflig längtan efter hans åsyn.»

Herr Erik uttömde sig i tacksägelse och aflägsnade sig sedan med det dyrbara dokumentet.

»Det skulle gläda mig om de kunde komma öfverens!» mumlade han för sig. »Jag hyser intet agg till den unge herrn och vill visst icke vara i hans ställe . . .»

Men Sten Sture smålog mot en ljus och förhoppningsfull framtid. »Om Gustaf Trolle vill hålla trofast tillsammans med mig,» sade han, »då fruktar jag hvarken kung Kristian eller det svenska fredspartiet.»

Under denna tid gick Esbjörn lik en gårdvard och höll trogen vakt. Öfver hela staden var han känd såsom herr Stens tjenare, och hans eget humana väsen gjorde honom väl liden bland folket. Några uppviglingsförsök voro icke för tillfället i gång och som det fans tillgång till bröd och salt, hade den arbetande befolkningen ingen anledning till missnöje; de som låtit locka sig af herr Knut kände sig likasom skamse, de hade af mästare och kamrater blifvit grundligt utskrattade för sitt dumdristiga försök och måste nu finna sig vid att påpekas såsom en varning för andra, då det kom på tal om danska orostiftare.

Biskop Hemming låg på Rönö; det gamla slottet tillhörde Linköpings biskopsstol, men Hans Brask lät honom opåtaladt behålla det; det skedde måhända med afseende på hans höga ålder eller såsom ett tyst erkännande af fäderneslandets stora skuld.

För egen del tycktes elektus anse sig vara i sin goda rätt: »Mitt gamla Rönö,» brukade han säga, och ingen mot-

sade honom häri, Nästan ensam med några tjenare tillbragte han här sitt lif; nu fick det förflutna passera revy, och en mild domare blef han ej . . . Man kunde stundom höra honom skratta så det genljöd i de stora gemaken; då mindes han på någon stor skada eller förargelse som han gjort danska kungen eller de svenska stormännen, men derefter föll honom också in den lumpna hämnd som de tagit, och då slog han sin väldiga näfve i det gamla ekbordet och förbannelsens ord bröto sig väg öfver hans läppar, medan han vanligen rusade fram och tillbaka genom gemaken. Stod då en bänk eller stol i hans väg, kastades den i väggen så den flög i spillror, och det lossnade gamla murbruket fylde rummet med rök. Men gamle Hemming visste ej deraf, för honom fans ej det närvarande, han lefde i forntida stora minnen, och att han icke kunnat gestalta denna forntid så som han önskat, det uppretade hans obändiga natur; i sådana stunder kände han sig såsom ett bundet lejon, han skakade sina kedjor, menande att ännu en gång ville han försöka en dust.

Försvagad kraft eller ålderdomsbräcklighet visste han icke af: »Jag kan lefva tills jag blir hundra år,» kunde han säga, »men jag vill ha kamp och strid, jag vill att mina ovänner skola frukta mig till det sista!»

Under inflytande af dessa dystra tankar, gjorde den ensidiga föreställningen sig allt mera gällande, att Sveriges stormän allena voro orsaken till Sveriges förtryck. »Om de likasom allmogen gått i ärlig strid för sitt land, hade det länge sedan varit befriadt från den danska tigerkattan.»

»Jag skulle, om jag förmådde, kasta dem allesammans i hennes väldiga gap,» sade han. »Ville djefvulen stå mig bi dermed, skulle jag säga att den onde också en gång varit med om en god gerning.»

Och så skrattade han åt sitt eget infall, men så vildt, så hånfullt, att det gaf eko i de gamla salarna, alldeles som om hans drömbilder gått lefvande omkring honom och som andra inbjudna gäster yttrat sitt bifall till värdens önsningar.

Men sådana dagar voro de gamla tjenarne rädda att komma sin herre för när; de hviskade till hvarandra att han helt visst hade syner, så hemskt blickade han omkring sig, och den som då vågade göra honom en fråga blef nästan alltid utan svar.

Någon enda gång inträffade att han syntes som en förändrad människa, då kunde man höra honom högljudt gråta och jämra sig . . . När han då tilltalades, var han mild och vänlig emot alla.

Derefter följde vanligen ett grubblande och dystert lynne, som kunde fortfara i flera veckor; så vandrade han i skog och mark, besökte bondgårdar och torp; trufdes han väl, stannade han qvar i flera dagar och talade med vanlig liflighet om pligterna mot fosterlandet. Då gick det vanligen bud från stuga till stuga att »Rönöbispen» var kommen, och ung och gammal skyndade att få höra och se honom.

Dessa möten voro honom alltid kära, men han var derunder ingalunda blid i sina ord.

»I hafven garfvadt skinn,» brukade han säga, »och det behöfs hammarslag att komma det igenom.»

Så lexade han upp dem för att de icke höllo fast vid hvad de visste vara rätt, utan läto locka sig på afvägar af den förste. »I liknen usla äktenskapsbryterskor,» sade han, »och borden stenas som dessa.»

Bönderna refvo sig mumlande bakom öronen.

»Veten I att syndamåttet är såsom ett stort kar, när det blifver fylldt, rinner det af ringaste anledning öfver, och då komma straff och dom. Nu har det länge varit känd sak att uppländingarne alltid varit opålitliga, då det gält att värna fäderneslandet som borde vara oss kärast öfver allt i verlden, vår sanna och rätta kyrka. Men hålla vi fast vid den bilden, då äro uppländingarne endast att förlikna vid flöjeln på densamma. Nu veta vi alla att den vänder sig efter vinden, och gören I på samma sätt, lären I ock få hålla till godo med namnet. Likväl ären I mycket sämre än flöjeln, den följer sin natur, som är att vara ostadig . . . Eder deremot är såsom svenske män, att stå fasta såsom klippan, manneligen våga lif och blod för gamla Sverige, falla i striden, men aldrig böja eder, aldrig krypa under oket.»

Och bönderna skreko och hurrade, de gáfvo honom hand på att de aldrig skulle svika, och så lade de till att ingen nöd var att hålla sig tapper och vinna framgång med slik en anförare som han.

Efter sådana sammankomster voro de påföljande dagarna Hemmings bästa; då var han åter den varma foster-

landsvännen, då glömde han allt gammalt groll och skulle kunnat räckt handen åt en fiende.

För att hafva allt sagdt, böra vi tillägga, att fru Pernilla likasom afstått från allt inflytande på honom. Icke ens för sig sjelf skulle Hemming Gadd erkänt att han var svartsjuk på Peder Thuresson, men från den dag han blef förvissad om att hon arbetade på att draga riddaren öfver till fredspartiet, fick han en slags ringaktning för den tilltro han sjelf haft till henne. Peder Thuresson hade efter hans mening ingen anledning att svika sina pligter till riket; när han gjorde det, måste personlig anledning förefinnas. Denna var efter all anledning Pernilla! Hemming hade lyssnat till henne, emedan hon uttalade de tankar som lågo gömda i hans själ, *detta* var gemenskapen dem emellan; nu ville han icke störande träda emellan det nya förbundet. De bref, fru Pernilla tillskrifvit honom och hvori hon talade om sin längtan efter hans besök, besvarade han endera helt kort med att han för närvarande var hindrad, eller också icke alls. Och nu hade han på flera månader icke hört det ringaste ifrån henne. Men gerna ville han veta nytt från Nyköping, så glömt henne hade han icke.

Sålunda gick vintern under yttre lugna förhållanden. Lifvet liknar ett stort haf; ytan kan stundom vara lugn och stilla, men hvem ser och känner de mångfaldiga krafter, som röra sig derunder.

Göra vi ett besök i en liten kammare på fruloftet på Stockholms slott, finna vi der Anna Bjelke. Oroligt går hon fram och tillbaka, de små händerna vridas krampaktigt om hvarandra.

»Visste jag bara hvar han håller sig dold, skulle jag gerna underkasta mig allt!» säger hon ångestfullt, — »men detta att han icke kommer tillbaka, icke skrifer ett enda ord, är en större smärta än jag kan fördraga.» Och hon sjunker ner på bönpallen och ber brinnande till madonnan om kraft och lugn.

Den inträdande Zina stannar på tröskeln, hon håller en ny dräkt på armen, men hon vågar icke störa jungfrun. Hennes små fötter trampa af otålighet, men hon vågar ingenting säga, hon måste vänta.

Ändtligen reser sig Anna. »Hvad vill du, Zina?»

»Profva den vackra klädningen.»

»Det gjorde du i går.»

»Men jag måste göra om det i dag. Likasom ingen är så dägelig som min skön jungfru, vill jag heller icke att någon skall vara så prydelig som hon.»

»Du tror icke hur litet jag bryr mig derom.»

»Om jag kunde förstå orsaken! Mig synes den lyckligast, som har mest att pryda sig med.»

»Kan slikt också fägna hjertat?»

»Det kan skaffa hvar och en sin käraste.»

»Så enfaldigt du talar, Zina!»

»Men sant är det, jungfru; hur många brydde sig om mig, så länge jag gick i usla paltor, nu kan jag deremot få så många friare jag vill.»

»Men du har dock gjort ditt val?»

»Ännu inte!»

»Hvad, Zina, sade du mig inte...»

»Hvilket, jungfru?»

»Att den redlige Esbjörn trolofvat sig med dig.»

»Ja visst, men...»

»Ångrar du det?»

»Vi skildes åt redan i somras!»

»Det har du inte berättat mig!»

»Jag fruktade I skullen vredgas.»

»Det borde jag för din bristande uppriktighet.»

»Tillräkna mig det icke! I kunnen icke tro hur svårt det är att välja, när så många äro om en.»

»Du har väl icke redan fäst dig ånyo?»

»Der nere på landet var en köksmästare och en ung soldat, som slogos om mig.»

»Det afböjde du inte?»

»Hur kunde jag det!»

»Jag fruktar, Zina, att behagsjukan åter fått makt med dig.»

»Ädla jungfru, den dagen I resten, sade jag till begge, att de icke vidare skulle tänka på mig.»

»Ser du, ser du!»

»Jag skall väl hålla fast vid den jag gifvit min tro,» sade hon häftigt snyftande.

»Med honom har du ju slagit upp!»

»Inte med den andre!»

»Den andre?»

- »Ja, Beppo!»
 »Den finske ynglingen?»
 »Han har varit här.»
 »Och så träffades I?»
 »Det var nog för min skull han kom.»
 »Och så tog du honom till godo igen?»
 »Jag måste väl!»
 »Utan Esbjörns vetskap?»
 »Det var just han som ville det?»
 »Som ville det?» utbrast Anna.

Zina rodnade starkt. »Jag förmodar att Beppo icke gaf honom någon ro,» tillade hon.

»Var försiktig, Zina; har du nu bundit dig vid Beppo, så var honom trogen. Det torde hända, att han icke är så godmodig och eftergifvande som Esbjörn.»

»Om jag blir olycklig, är det hans fel.»

»Hvad kan han göra till det?»

»Han borde icke gifvit efter!»

»Än du?»

»Jag gjorde som de ville!»

»Låtom oss nu profva klädningen!»

Och under tiden berättade Zina om att Beppo blifvit en vacker gosse, att Esbjörn allt var bra gammal för henne, och så visade hon en präktig guldring, som hon fått af den förre. »Och sedan jag tagit emot slik föräring,» sade hon, »vore det skamligt att svika, därför skall jag heller icke göra det.»

Den klädning, som Zina ordnade på sin unga matmor, var af blekrödt siden, prydd med silfverspetsar; hon skulle bära den om några dagar på sin sjuttonde födelsedag, den dag som skulle besegla hennes öde.

När hon nu var iklädd densamma, sade hon till Zina: »Jag behåller den så länge på mig, fru Kristina önskar se den. Jag skall sedan kalla dig.»

Hon skulle begifva sig öfver frustugan för att komma till Kristinas sofkammare. En riddare stod vid fönstret, likasom väntande på någon. Anna skulle icke blifvit honom varse, om han icke vid hennes ankomst hastigt vändt sig om.

»Anna!» utropade han och gick emot henne.

»Riddar Måns!» svarade hon förläget.

Han räckte fram handen, och hon kunde icke underlåta att lägga sin deri.

»Tack för att I kom!» sade han och tryckte den.

»Kom?» sade hon undrande och ville draga den bort. Men den var som sluten i jern.

»Tack för I klädden eder i denna drägt!» tillade han och betraktade henne lidelsefullt.

»Denna drägt? Jag förstår eder icke.»

»Jo, du förstår mig!» sade han. »Du vet att jag länge älskat dig, men du kan icke veta hur jag lidit under de månader jag icke fått se dig. Nu blef min längtan för stark, därför skref jag och bad dig möta mig här. Tack, tack för det du kom, du min själs högt älskade!»

Han hade slagit armen om henne och förskräckelsen hade beröfvat henne all motståndskraft, men nu tryckte han sina läppar mot hennes panna, och harmen återgaf henne sin besinning.

Nästan våldsamt slet hon sig ur hans famn.

»Jag har lika litet emottagit något bref som jag kommit hit för att möta eder,» sade hon. »Men att I kunnen vara så glömsk af den vörndnad, I ären skyldig en ädel jungfru, det hade jag sannerligen icke väntat af eder, herr Måns!»

Riddaren bleknade och hans röst skälfde, när han svarade: »I hafven sjelf gifvit mig rätt att eftersträfva eder hand, om tre dagar skolen I välja mellan mig och min broder. Han är som försvunnen och tycks icke betänkt på att ställa sig i vägen för mina önskningsar. . . . Tänken I bryta edert löfte, stolts jungfru, eller håller sig Åke gömd af fruktan för min hämnd? . . . Är det min lycklige broder I gynnen? . . . Ve, ve då honom; kan icke han taga mitt lif, så blir det jag som tar hans!»

»Om eder broder vet jag intet!» genmälde Anna med en kraft, som nästan förundrade henne sjelf. »Mitt gifna löfte sviker jag icke. På min sjuttonde födelsedag skall jag trolofva mig med en ättling af Måns till Göksholm; jag säger eder, att det sker för att försona en stor skuld, och jag ber till madonnan att blifva ett värdigt offer; men icke väntade jag, att I därför skullen löna mig med slik förolämpning, det förtjenade jag icke.»

Aldrig hade Måns funnit henne så skön som i denna stund, då vreden blixtrade ur hennes ögon.

»Förlåt mig min vansinniga kärlek,» sade han och böjde knä. »Tillräkna mig den icke som ett brott.»

»Stig upp, riddare, och lemna mig genast.»

»Utan eder tillgift?»

»I skolen erhålla den härnäst vi träffas.»

Hon vände åter till sin kammare. Zina var ännu kvar och tycktes vänta på henne.

»Fort af med denna!»

Orden medgåfvo ingen invändning, den granna klädningen kom hastigt af.

Medan Anna iklädde sig en annan, tycktes hon vara rof för den häftigaste sinnesrörelse. Hastigt vände hon sig till tjenarinnan och frågade:

»Har du tagit mot ett bref?»

»Jag vågade icke lemna fram det!» svarade hon rodnande. »Här är det.»

»Bär det genast tillbaka till egaren!»

»Men, stränga jungfru?»

»Eller lemna min tjenst!»

»Jag går, jag går!» Zina skyndade bort.

Då Anna blifvit allena, stod hon ett ögonblick som bedöfvad; hon tyckte att smärtan ville spränga hennes bröst... Var det genom försynens skickelse som Åke var borta? ... Hon hade möjligen kunnat förrådt sig, och hvad hade då följden blifvit? ... Det var en förskräcklig tanke. Hon tackade Gud, att hon hade i sin hand att draga bröderna till hvarandra. Om också Åke hade läst i hennes hjerta, var hon viss på att hennes hemlighet skulle vara honom helig, inte till någon skulle han förråda den.

Denne Måns, hur hon afskydde honom! Hans djerfva beröring syntes henne nästan vanhelgande... Hastigt tog hon den nya klädningen, vecklade ihop den och kastade den på den flammande härden.

»Jag vill aldrig bära den, aldrig påminnas om hvad som mött mig i dag!» sade hon.

»Hade du varit lika sträng om det varit Åke?» hviskade en röst i hennes själ.

»Han skulle aldrig betett sig så emot mig, ty han förstod att jag derefter icke kunnat älska honom!»

Fru Kristina var Annas enda förtrogna, och för henne berättade hon hvad som händt.

»Du står fast vid ditt beslut?» sporde denna.

»Fastare än någonsin!»

»Betänk skilnaden i ålder!»

»Betänk hvad det gäller!»

»Gud styrke dig!»

»Skulle du icke handlat som jag?»

»Jag tror det!»

»Tack! Hvad det är för en tröst att veta att det fins någon som förstår mig.»

»Men hvad skall fru Gunilla säga?»

»Herr Sten måste bli min målsman hos henne.»

»Får jag tala med honom derom?»

»Gör det, käraste Kristina!»

»Men om han säger; detta är fåvitsko, I låten begge känslan hänföra eder.»

»Då lyder jag hellre den och far vill, än min begärelse och ångrar mig — för sent.»

»Du har rätt.»

Då Anna kom tillbaka till sitt rum, fann hon Zina smältande i tårar.

»Hvad är på färde?» sporde hon.

»Den nya silkesklädningen . . .»

»Än sedan?»

»Är alldeles försvunnen!»

»Ingenting annat! Den var mig icke i smaken.»

»Men hvad viljen I nu taga?»

»Den hvita.»

»Som är begagnad.»

»Men utan fläck, Zina.»

»Hade den andra fått en sådan?»

»En stor och stygg.»

»Sådant gömmer man undan,» genmälde Zina. »Det går för mig så lätt och ledigt.»

»Det skulle icke alls gå för mig!»

»Om jag bara kunde begripa hvart den tagit vägen.»

»I elden!»

»Han I bränt upp den?» nästan skrek hon.

»Ja, men nu tala vi icke vidare derom . . . Hör på, Zina, jag ville gerna tala vid Esbjörn.»

»Nu genast?»

»Om det låter sig göra.»

»Jag såg honom nyss gå upp till herr Sten, jag skall passa på, när han kommer tillbaka.»

Hon skyndade hastigt ut.

Men Anna satte sig ner framför elden; det roade henne att se hur lågorna slog omkring träden, de svagaste likasom

böjde sig undan, innan de hängåfvo sig, men ju mera de förtärdes, ju mera spred sig värme i rummet. Och så undrade hon om ett människohjersta, som offerar sig i kärlek, också frambringar något värmande, välsignelserikt . . . I sådant fall skulle icke hennes lif bli gagnlöst, äfven om hon aldrig fick veta för hvad ändamål hon hade afsagt sig all verdens glädje och lycka.

Zina återvände tillsammans med Esbjörn.

»Här är han!» sade hon.

»Lemna oss, Zina, jag vill tala allena med honom.»

Hon syntes litet öfverraskad, men gick genast.

Anna ville just börja, då Esbjörn gjorde henne ett tecken, derefter smög han sig sakta till dörren och öppnade den hastigt, i samma stund försvann Zina likt en jagad hind.

»Ondt samvete,» mumlade Esbjörn.

»Ja, jag fruktar hon är icke att lita på,» sade Anna.

»Får jag gifva ett råd?»

»Jag tar gerna emot det.»

»Gift henne med Beppo, så snart han kommer tillbaka, och låt dem sedan återvända till Finland.»

»Men om hon inte vill?»

»För litet bjefs samtycker hon till allt.»

»Men hur skall hon trifvas der borta?»

»Det blir hans sak. Jag skall säga eder, jungfru, just sådana qvinfolk som Zina är det som bringa en man på fall. Hon gör honom först galen i sig, och när han sedan kommer under fund med att hon bedragit honom, då hämnar han sig endera på henne, på verlden eller på sig sjelf . . . I hvilketdera fallet blir han en förlorad människa — genom henne.»

»Jag skall lyda edert råd, Esbjörn, och önskar till Gud att hon redan vore härifrån.»

»Är det något jag kan göra för eder, ädla jungfru, skulle jag gerna vilja.»

»Det är en af herr Stens och fru Kristinas vänner som alldeles försvunnit.»

»Hans namn?»

»Det är riksrådet Åke Johansson.»

»Kalmarhöfdingens son?»

»Just han; många efterfrågningar äro gjorda, men alla förgäfves . . . Han hade lemnat ett bref efter sig, som innehöll att han skulle bli borta i sex månader, men nio äro

nu förflutna utan att han hörts till . . . Hans fars ångest och fruktan är stor och . . .»

»Inga misstankar?»

»Jag tror inte . . .»

»Veten I tiden, då han försvann?»

»Det var på sommaren, strax efter vår afresa.»

»Hm . . . Besynnerligt det . . .»

»Någon olycka har måhända träffat honom.»

»Åh, så dum jag är!» utropade Esbjörn. »Jag träffade honom ju!»

»Hvar, hvar?»

»Här i Stockholm! Var tröst, ädla jungfru; underrättelser om honom kan jag nog anskaffa.»

»Kunnen I det verkligen!» sade hon och räckte honom begge sina händer, likt en drunknande.

I samma ögonblick en hoppets ljusglimt skymtade, kände hon att förtviflan varit nära att döda henne.

»Riddaren reste härifrån tillsammans med fader Laurentius,» sade han, »priorn i Vadstena kloster; den samme, som skickade sina spårhundar att vädra upp den fånge han med list och våld tvingat att taga tonsuren. Den samme, som släpade Karin Eliasdatter till Sko och förbjöd abbedissan att släppa henne lös. Nu veten I hvad fader Laurentius är värd, ädla jungfru.»

»Hvarför ville han riddaren ondt?» sporde Anna skälvande och dödsblek af fasa.

»Hvad han föregifvit, är icke godt att veta. Riddaren följde honom godvilligt, men om han också stannar qvar godvilligt, torde icke vara så lätt att utröna.»

»Hvart har han fört honom?»

»Jag förmodar till Vadstena!»

»Viljen I resa dit?»

»Gerna, om herr Sten samtycker.»

»Jag skall spörja derom.»

»Får jag säga eder min mening, jungfru?»

»Gör det!» Hon tog dervid tacksamt hans hand.

»Hvarför icke underrätta hans far?»

»Ja, det är sant!»

»Eller hans bror!»

»Nej, jag skall säga det till hans far!»

»Icke I, jungfru!»

»Hvarför inte?»

»Låt mig göra det.»

När hon förvånad såg på honom höll han ögonen nedslagna, men ändå förstod hon, att han gissat hennes hemlighet, men också att hon ingenting hade att frukta dervid. »Ja, ja!» svarade hon. »Gör som I sjelf viljen.»

Han bugade sig litet tafatt för att gå.

»Esbjörn,» sade hon. »Herr Sten, fru Kristina, alla säga att de hafva eder att tacka för något; nu har jag det också... Må Gud välsigna eder!»... Hon satte begge händerna för ögonen och utbrast i tårar, men när hon tog bort dem, var Esbjörn längesedan borta.

Födelsedagen var inne. Endast nära fränder och vänner voro bjudna, Anna hade enträget bedt derom; klädd i en enkel hvit klädning och med hvita rosor i hufvudet, liknade hon nästan ett offerlam. Fru Kristina slöt henne gråtande i sina armar och sade att hon nästan ångrade att hon samtyckt.

Herr Sten ville ännu i sista stunden afböja hennes uppsåt. »Väl har fru Gunilla medgifvit eder frihet att välja,» sade han, »men att fadern skulle erhålla företräde framför sönerna, det har väl aldrig fallit henne in och torde svårigen vinna edra fränders bifall.»

»Hvarför icke, när mitt hjerta ger honom företrädet?»

Anna hade bedt om ett samtal med kalmarhöfdingen, en timme före de andra gästernas ankomst, och han hade punktligt infunnit sig.

Vid Annas åsyn öppnade han sina armar och sade:

»Min dotter!»

»Ännu icke?» svarade hon.

»Hvad?»

»I haden lofvat mig att få välja!»

»Jag har erhållit en anvisning på hvar jag möjligen kan finna Åke. Viljen I dröja att bestämma eder, tills jag återkommer.»

»Nej,» svarade hon, »det behöfs inte.»

»I gifven alltså eder hand åt Måns! Han älskar eder ock öfver allt i verlden.»

»Jag håller fast vid att jag måste ha två att välja på!» sade hon under det en stark rodnad färgade de nyss så

bleka kinderna och tårar fylde hennes ögon. Hon ängslades synbarligen.

»Hvad oroar eder, käraste jungfru?» sporde riddaren med ömt deltagande. »I veten ju att min ene son tycks ha försakat möjligheten att vinna eder.»

»Så måsten I träda i hans ställe!»

»Jag?»

»Så vida I icke också försaken; men då är jag fri från min förbindelse!»

»Om jag icke kände eder, Anna, skulle jag frukta att härunder ligger ett svek.»

»Sägen blott, att I viljen täfla om min hand.»

»För att få ett afslag?»

»Än sedan; ingen är närvarande!»

»Nåväl då!» Och riddaren böjde knä för den sköna flickan. »Ädlaste skön jungfru; såsom den högsta lycka skulle jag skatta den äran att få hemföra eder såsom min brud; men jag är femtiosju år, min medtäflare är en ung, ädel riddare och det skall icke förvåna mig, om I gen honom företrädet! Jag beder eder allenast att förinna mig ett litet rum i edert hjerta.»

»Stig upp, herr riddare!» sade Anna med mycken värdighet. »Jag ger eder det helt och hållet; både hjerta och hand skall tillhöra eder!»

Hon räckte dem verkligen till honom, och han sprang upp, men icke för att fatta dem utan allenast för att bestört, nästan med ovilja utropa:

»Detta är ett skämt, stolts jungfru, som icke är eder värdigt.»

»Det är mitt djupaste allvar!» svarade hon. »Emottagen I min hand, så för mig dit ut i gillesalen och kungör vår trolofning. Afslån I den, så reser jag om några dagar tillbaka till Viborg, och alla våra förbindelser äro brutna.»

»Men, Anna, det måste finnas en orsak till edert handlingssätt. Har ingen af mina söner lyckats att behaga eder?»

»Kanhända?»

»Men om så är?»

»Han I glömt spådomen?»

»Jag vill icke minnas den, endast att de älska eder begge.»

»Men den jag icke älskar, skulle aldrig förlåta sin broder.»

»Och därför viljen I gifva eder hand till mig?»

»Dertill är jag beredd, för hvad som skall möta, styre Gud!»

»Men kan och bör jag emottaga edert offer?»

»Hör mig, herr riddare, I kunnen afslå min hand, men jag säger eder, att den aldrig gifves till någon af edra söner!»

»Är detta edert bestämda ord?»

»Jag svär det vid min högtälskade faders minne!»

»Ännu ett spörsmål, Anna, för att freda mitt samvete. Önsken I denna förbindelse upplöst?»

Hon tvekade ett ögonblick, men svarade derefter lika lugnt som förut: »Jag önskar att den kommer till stånd.»

Han fattade hennes hand och sade mycket upprörd: »Att slik en lycka skulle träffa mig, derom har jag aldrig drömt, men hur tacksam jag är därför, skall hela mitt återstående lif bevisa.» Derpå förde han den lilla, kalla handen till sina läppar, och sedan följde hon honom ut i gillesalen, der gästerna voro samlade och ljusen strålade i festlig belysning.

Herr Sten och fru Kristina kommo dem till mötes, de tryckte deras händer till tyst lyckönskan.

När herr Måns såg det förlägna, lyckliga leende, som upplyste hans faders anlete, kände han sig förvissad om sin lycka och ville skynda fram.

Men i samma stund yttrade den gamle riddaren med klar och tydlig stämma: »Ädle herrar, fruar och jungfrur, jag har att mäla en nyhet, som skall slå eder alla med häpnad. En ung frisk ymp skall bindas vid ett gammalt träd, den ljufva ungmön Anna Bjelke har lofvat hand och hjerta till höfdingen på Kalmar slott, Johan Månsson.»

Ett utrop hördes från alla de närvarande, men ett skrik förnams deribland, det trängde till fadershjertat, men när hans blickar sökte sonen, var denne redan försvunnen. Han förmådde icke stanna kvar.

Den qvällen blef hvarken stoj eller lek eller muntert glam. Man hviskade vid hvarandra och undrade. Den gladaste var Anna, det låg nästan hänförelse i hennes väsen; hon hade gått in på den rätta vägen, uppoffrat sin jordiska kärlek för att blifva sin nya slägts frälsande engel. Hon

var beredd att trycka martyrkronan på sitt hufvud . . . Och när den motsträfviga känslan frågade med Isak: »Här är elden och veden till brännoffret, hvar är nu fåret?» då svarade hon med Abraham: »Gud förser det nog!»

Herr Johan Månsson sade sig genast vilja skriva till fru Gunilla för att begära hennes samtycke, och han bad herr Sten lägga sitt ord till. »Jag fruktar,» sade han, »att hon annars rent af nekar mig sin dotter.»

Alla tyckte det var en vacker syn, att se Anna tillsammans med sin trolofvade. Han var så vördnadsfull, så beundrande, hon så kvinligt tillgifven och ödmjuk, men på samma gång så högt öfver det närvarande, som om det endast varit vägen till, men icke målet för hennes sträfvan.

»Man skulle förundra sig öfver hennes val,» sade de unga ädlingarne till hvarandra, »om inte hon sjelf nästan vore en gåta.»

»Tiden skall måhända lösa den,» genmälde en annan.

»Anna Bjelke är den jungfru, jag helst vill likna,» ropade hennes yngsta vänner. »Allas ögon skola lita till henne, när hon kommer vid sin ädle herres sida.»

»Ja, nu skola gamle riddare en tid komma i pris,» genmälde en äldre, litet spotskt.

»I morgon tågar jag till Vadstena att söka min son,» sade riddaren till Anna. »Då skall hvad som i dag mött mig endast synas såsom en dröm.»

»I fören honom väl tillbaka med eder?»

»Helt visst, om han finnes der!»

Men när hon sedan tog afsked af honom, sade hon:

»Säg herr Måns ifrån mig, att jag väntar hans besök.»

Följande dag lät denne anmäla sig hos henne.

Hans utseende var blekt och förstördt när han med sväfvande röst yttrade: »Det är på min faders befallning som jag kommer att till eder frambära min lyckönskan.» Han bugade sig vördnadsfullt, men på afstånd.

»Såsom eder blifvande frände, räcker jag eder handen — till glömska af det förflutna.»

»Men jag kan, jag *vill* icke glömma,» inföll han lidelsefullt. »Det sade jag ock min far vid afskedet.»

»I skolen återtaga edra ord vid hans återkomst.»

»Då är jag redan långt härifrån!»

»I skildes från hvarandra i vrede?»

»För att icke mera träffas!»

»Så hör då också mitt ord!» genmälde Anna med flammande blick. »Eder husfru blir jag aldrig!»

Hur han mörknade vid hennes ord! »I afskyn mig då?»

»Mellan kärlek och afsky ligger en bred väg; jag bjuder eder min vänskap och ger löfte om att göra eder fader så lycklig jag förmår, men fordrar i gengäld att I kasten bort alla onda tankar och hållen eder till oss, såsom en son till sin fader och moder.»

»Jag kan icke!» utropade han och föll till hennes fötter.

»O, Anna, Anna. hvad hafven I gjort?»

»Uppfyllt min pligt; det kan stundom vara bittert, men vi måste underkasta oss den!»

»Låt mig åtminstone veta orsaken till eder ovilja emot mig . . . Ah! . . . I älsken Åke? Neka, om I kunnen?»

Återigen lyste brodershatet i de vilda blickar hvarmed han betraktade henne.

Hon skälfde, men såg honom lugnt in i ögonen. »Egde jag då icke rätt att gifva honom min hand?»

»I veten att det kostade hans lif?»

»Brodermördare således?»

»Tig, tig! Edra ord bränna som eld!»

»Så spörj icke, utan underkasta eder hvad som icke kan ändras. Såsom herr Johan Månssons husfru har jag rätt till eder aktning och vördnad, anspråk på eder sonliga vänskap och tillgifvenhet; hvarför då neka att gifva mig, hvad jag, med den heliga jungfruns bistånd, aldrig skall göra mig ovärdig till.»

Men de sista orden ljödo nästan bönfallande och de gingo till riddarens hjerta, han erfor en aning om att uppoffringen, hon gjort, var för hans skull, och den dubbla förödmjukelsen brände djupt.

»Min vördnad, min dyrkan eger ingen såsom I,» sade han. »Och jag skall, hvad det än kostar, försöka att efterkomma eder vilja!» Dermed skyndade han bort.

Men Anna tackade i en brinnande bön för det skydd och den hjälp hon fått ofvanifrån.

»Mötet med Åke blir svårare,» tänkte hon, »men goda englar skola stå mig bi.»

När slottshöfdingen med sitt följe inträffade i Vadstena och strax derefter i klostret efterfrågade sin son, erhöll han ett förläget undvikande svar, man visste icke rätt om riddaren ännu var kvar.

Han måste vänta en stund i refektorium, och då konfessorn äntligen kom, sade han att broder Laurentius, som var riddarens förtrogne vän, icke för tillfället var hemma, och under hans frånvaro fick ingen störa den ädle herrn i hans studier.

»I lären icke veta hvem jag är?» sporde Johan Månsson med höghet. »Följ mig genast till min son!»

»Det är nästan omöjligt,» svarade den förlägne konfessorn.

»Jag medför tjugu man och jag bryter mig in!»

»Ädle herre!»

»Gå förut!»

Befallningen åtlyddes; annan utväg fans icke.

När riddaren kom in i kammaren, som svagt upplystes af en lampas fladdrande sken, och såg sonen ifrigt sysselsatt att skriva, utan att gifva akt på de inträdande, såg det tärda anletet och den hektiska rodnaden, då utbrast han med ångestfull fadersömhet:

»Åke, hvad gör du?»

Denne vände den halft förvirrade blicken till honom. »Fader!» sade han mildt, »stör mig inte.» Derefter fortsatte han, om möjligt ifrigare än förut.

»Son, hvad har du för händer?»

Denne visade på en hop papper. »Läs!» sade han.

Riddaren gjorde som han bad. Det var besynnerliga vilda tankar, deremellan kom jämmer öfver ett olyckligt öde och tal om något hemligt, underfullt, som en gång skulle yppas. Men öfverallt lyste vanvettet igenom.

»Jag önskar bli lemnad allena med min son!» sade riddaren strängt och befallande.

Konfessorn stod och trampade, men han var tvungen att gå.

Under tiden arbetade herr Åke, utan att lyfta hufvudet.

»För hvem gör du detta, sonen min?»

»Det skall blifva min slägts upprättelse!»

Längesedan förgättna minnen vaknade i Johan Månssons själ... Han tog hastigt papper efter papper, flera af dessa uttryck hade han i gångna tider hört upprepas af sin olycklige fader. Ryktesvis hade han också ett slags bekantskap

med det rum i Vadstena, der denne på väggarna nedskrifvit sina orediga tankar.

Han påminde sig att genast efter hans faders död hade Vadstena kloster åt efterlefverskan erbjudit en afskrift, men fordrat så stor betalning, att hon måst afstå derifrån. Till Danmark hade sedermera ett anbud blifvit gjordt . . . Måhända hade det blifvit antaget, kanske hade man icke funnit någon som ville åtaga sig arbetet, och så hade man förmått hans son dertill . . . och vanvettet skulle troligtvis blifva hans lön!

Här fordrades snabb handling, men mycken försigtighet.

»Käre son, jag kommer för att hemta dig.»

»Jag behöfver ännu fyra år, fader — förr kan jag icke komma . . . Stör mig inte!» Och återigen flög pennan öfver papperet likasom skulle den förlorade tiden återtagas.

Riddaren stod rådvill. Han såg med hvilken ängslig noggranhet Åke lade de skrifna papperen tillsammans, det var som om de utgjort en del af hans egen själ.

Konfessorn inträdde ånyo; han sporde om riddaren tagit kännedom om det märkliga arbetet.

»Ja,» svarade han. »Och jag tänker dröja några dagar i staden för att ytterligare göra det.»

Detta tycktes icke falla konfessorn i smaken, men han vågade icke någon invändning.

När Esbjörn underrättade riddaren om att hans son befann sig i Vadstena, tillade han: »Om I behöfven råd eller hjälp, så sök upp smedsmästaren Eskil Eliasson, hans dotter kan bli eder till nytta.»

Herr Johan begaf sig direkt dit från klostret och han träffade hela familjen tillsammans.

Oförtäckt yppade han för dem sitt ärende.

Mannen svor öfver munkeknep.

Mor Elsa sade: »Att göra något dem emot, är som att sticka handen i ett getingbo.»

Men Karin menade, att om fader Laurentius var borta, kunde det icke vara så farligt.

Den kloka flickan sporde och öfverlade noga om hvad som borde företagas och följande dag, när riddaren gick till klostret, medförde han en stor flaska, fylld ända till korken, som fader Smed gifvit honom, och desslikes en stor blånsudd, han erhållit af mor Elsa. Förklädd till smedspojke och svart i ansigtet, följde honom Karin med en liten korg innehållande mat och vin. Mot en betydlig gåfva lyckades ridda-

ren, med portvaktens medgifvande, insmuggla så förbjudna ting. Det var tidigt på morgonen, men Åke var redan i fullt arbete, han syntes nästan blekare än dagen förut.

»Du har icke sofvit i natt,» sade fadern.

»Jag har icke haft tid,» var det något otåliga svaret.

Karin gjorde ett frågande beslutsamt tecken, och riddaren nickade sitt bifall.

Hastigt tog hon fram en lampa, hon tände och slog der- efter ur flaskan i en stenskal.

Herr Åke vände ryggen till, hvad rörde deras åtgöranden honom, och likväl skulle han gifvit sitt lif att förhindra dem.

Karin fylde den stora sudden med den sura vätskan i skålen, och med otrolig snabbhet flög den öfver väggen och grumlade helt och hållet den förut otydliga skriften. Under tiden tog riddaren oförmärkt blad efter blad af de dyrbara papperen och lät lågan förtära dem, allt under det Åke skref och skref för att uppräta sin olycklige farfaders minne.

De hade arbetat under tystnad i flera timmar. Riddaren hade tagit det sista arket och Karin smygt sig fram nästan bredvid Åke, utan att han blifvit det varse; då skulle han lägga ifrån sig ett nyss slutadt papper till de färdiga, då han, saknande dessa, med häftig förskräckelse vände sig om.

Lågorna åto den sistförflutna nattens arbete, han förstod att allt det andra gått samma väg, och fasan förlamade hans tunga; men när han lyfte blicken och såg det tillstånd hvori handskriften befann sig, då utstötte han ett enda för- tviflans skri och föll sanslös till marken.

Karin lyfte upp hans hufvud och baddade det med vatten.

»Kalla edert folk, herr riddare,» sade hon, »de bida utanför.»

Men också klostrets folk hade hört ropet och skyn- dade till. Det blef stark ordvexling om huruvida den sans- löse riddaren skulle få föras ifrån klostret. Hade han der sjuknat, skulle han der vårdas, sade konfessorn, och det for- drades höfdingens maktspråk i förening med fadersmyndig- heten att förmå konfessorn och bröderna att utlemna den halfdöde.

Herr Johan Månssons tjenare hade redan hunnit bära ut den unge herrn, innan klosterfolket tillkom; öfverläggningen pågick ute på gården, och Karin fick derigenom tid att undanrödja alla bevis på deras delaktighet i ogerningen. Allt

sådant gömdes i den lilla korgen, och med den i handen smög hon hastigt och obemärkt ut ur klostret.

I korta dagsresor förde herr Johan sin son ned till Kalmar. Ofta hade han varit i full yrsel, ofta alldeles medvetlös.

På riddarens enträgna begäran anträdde Karin samtidigt resan till Stockholm att bringa Anna Bjelke under rättelse om hvad som händt. Det kunde bli farligt nog för henne att vistas i granskapet af klostret, sedan man kommit till insigt om allt som der tilldragit sig och Karins delaktighet möjligen kunde bli röjd.

Men några månader derefter skref Anna till herr Johan:

»Käraste herre!

Det gläder mig af hjertat att herr Åke nu befinner sig på bättringsvägen. Från min fru moder har jag nyligen haft bref; sedan jag sagt henne, att jag aldrig vill tillhöra någon annan än eder, har hon gifvit sitt samtycke till vår förening. Käraste herre, jag lägger nu min framtid i edra händer och är glad och villig att blifva eder husfru hvad dag I viljen! Herr Sten och fru Kristina sända eder många kärliga helsningar genom eder tropligtiga och tillgifna

Anna Eriksson Bjelke.»

Slut på förra afdelningen.

Förra afdelningens innehåll:

1. Inom klostermurarne.	5.
2. Qvinnorofvet	64.
3. De farliga brefven	108.
4. Urfolket	168.
5. Syndens lön måste också hans nåde hålla till godo	226.
6. Syndens lön, sådan den kommer till den ädelborna frun	282.
7. Molnen draga samman	318.

